

**SPOLOČNÝ EURÓPSKY
REFERENČNÝ RÁMEC
PRE JAZYKY:
UČENIE SA, VYUČOVANIE,
HODNOTENIE**

Doplňujúce vydanie

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

SPOLOČNÝ EURÓPSKY REFERENČNÝ RÁMEC PRE JAZYKY

UČENIE SA, VYUČOVANIE, HODNOTENIE

Doplňujúce vydanie

Táto publikácia aktualizuje SERR 2001,
ktorého koncepčný rámec zostáva v platnosti.

www.coe.int/lang-cefr

Program jazykovej politiky
Sekcia vzdelávacej politiky
Odbor vzdelávania
Rada Európy

Predbežná verzia tejto aktualizácie Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie bola uverejnená online v angličtine a francúzštine v roku 2018 ako Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment: Companion Volume with New Descriptors a Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer: Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs.

Toto doplnujúce vydanie uvádza hlavné myšlienky SERR v optimálnej forme pre používateľa a obsahuje všetky deskriptory vysvetlené v SERR. Z hľadiska pedagogického využitia bude SERR pre učenie sa, vyučovanie a hodnotenie pre učiteľov a pedagógov znamenať ľahší prístup k druhému zväzku SERR ako aktualizovanému rámcu. Doplnujúce vydanie obsahuje v relevantných prípadoch aj odkazy na nahliadnutie do príslušných kapitol vydania z roku 2001 (v SR revidované vydanie v roku 2017). Pri výskumnej práci so základnými pojmami, koncepciami a usmerneniami o konkrétnych oblastiach v kapitolách SERR by bolo vhodné mať k dispozícii aj vydanie z roku 2001, ktoré zostáva v platnosti.

Anglické vydanie:
*Common European Framework of Reference
for Languages: Learning, teaching,
assessment – Companion volume*

Rozmnožovanie a šírenie častí tohto diela (do 500 slov) je povolené, s výnimkou rozmnožovania na komerčné účely, ak je zachovaná celistvosť textu, časť tohto diela nie je použitá mimo kontextu, neposkytuje neúplné informácie ani inak nezavádza čitateľa, pokiaľ ide o povahu, rozsah alebo obsah textu. Pre zdrojový text je potrebné uviesť: „© Štátny pedagogický ústav, rok vydania“. Rozmnožovanie a šírenie tohto diela alebo jeho častí akýmkoľvek iným spôsobom je možné iba na základe výslovného písomného súhlasu vydavateľa.

Návrh obálky a layout: odbor dokumentov a tvorby publikácií (SPDP), Rada Európy.

ISBN 978-92-871-8621-8
© Rada Európy, apríl 2020

*Spoločný európsky referenčný rámec
pre jazyky: učenie sa, vyučovanie,
hodnotenie – doplnujúce vydanie*

Tento preklad je publikovaný so súhlasom Rady Európy a zodpovednosť zaň nesie prekladateľ.

Preklad: PhDr. Štefan Franko, PhD.

Revízia prekladu: Katarína Bockaničová,
Anna Butašová (†), Iris Domancová,
Anna Krnáčová, Zuzana Lichá, Arnaud
Segretain, Roman Vojtechovský

Jazyková úprava: Mgr. Peter Gregorík, PhD.

© Štátny pedagogický ústav,
apríl 2022
ISBN 978-80-8118-282-2

Citačný odkaz pôvodného dokumentu:
Rada Európy (2020), *Spoločný európsky
referenčný rámec pre jazyky: učenie sa,
vyučovanie, hodnotenie – doplnujúce
vydanie*, Rada Európy, Štrasburg,
dostupné na: www.coe.int/lang-cefr.

OBSAH

SLOVO NA ÚVOD	11
PREDSLOV A POĎAKOVANIE	13
KAPITOLA 1 ÚVOD	21
1.1. ZHRNUTIE ZMIEN MODELOVÝCH DESKRIPTOROV	24
KAPITOLA 2 HLAVNÉ ASPEKTY SERR PRE VYUČOVANIE A UČENIE SA	27
2.1 CIELE SERR	28
2.2 IMPLEMENTÁCIA ČINNOSTNE ZAMERANÉHO PRÍSTUPU	29
2.3 VIACJAZYČNÁ A PLURIKULTÚRNA KOMPETENCIA	30
2.4 OPISNÝ VZOREC SERR	31
2.5 MEDIÁCIA/SPROSTREDKOVANIE	35
2.6 SPOLOČNÉ REFERENČNÉ ÚROVNE SERR	36
2.7 PROFILY SERR	38
2.8 MODELOVÉ DESKRIPTORY SERR	40
2.9 POUŽITIE MODELOVÝCH DESKRIPTOROV SERR	42
2.10 NIEKTORÉ UŽITOČNÉ ZDROJE IMPLEMENTÁCIE SERR	44
2.10.1 INTERNETOVÉ ZDROJE	44
2.10.2 KNIŽNÉ PUBLIKÁCIE	45
KAPITOLA 3 STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTOROV SERR: KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ ČINNOSTI A STRATÉGIE	47
3.1 RECEPCIA	47
3.1.1 RECEPTÍVNE ČINNOSTI	48
3.1.1.1 POROZUMENIE ÚSTNEMU PREJAVU	48
POROZUMENIE ÚSTNEMU PREJAVU – VŠEOBECNÁ STUPNICA	48
POROZUMENIE KONVERZÁCII MEDZI INÝMI ĽUĎMI	49
POROZUMENIE V ROLI ÚČASTNÍKA PUBLIKA	49
POROZUMENIE OZNAMOM A POKYNOM	50
POROZUMENIE ZVUKOVÝM (ALEBO POSUNKOVANÝM) MÉDIÁM A ZÁZNAMOM	51
3.1.1.2 AUDIOVIZUÁLNE POROZUMENIE	52
SLEDOVANIE TELEVÍZIE, FILMU A VIDEA	52
3.1.1.3 ČÍTANIE S POROZUMENÍM	53
ČÍTANIE S POROZUMENÍM – VŠEOBECNÁ STUPNICA	53
ČÍTANIE KOREŠPONDENCIE	54

ČÍTANIE PRE ZORIENTOVANIE SA V TEXTE	55
ČÍTANIE PRE ZÍSKANIE INFORMÁCIÍ A ARGUMENTOV	56
ČÍTANIE POKYNOV	57
ČÍTANIE AKO VOĽNOČASOVÁ AKTIVITA	58
3.1.2 STRATÉGIE RECEPCIE	59
IDENTIFIKÁCIA NARÁŽOK (POVEDANÝCH, POSUNKOVANÝCH A PÍSOMNÝCH) A VYVODZOVANIE VÝZNAMU	59
3.2 PRODUKCIA	60
3.2.1 PRODUKTÍVNE ČINNOSTI	61
3.2.1.1 ÚSTNY PREJAV	61
ÚSTNY PREJAV – VŠEOBECNÁ STUPNICA	61
SÚVISLÝ MONOLÓG: OPIS ZÁŽITKU	61
SÚVISLÝ MONOLÓG: POSKYTOVANIE INFORMÁCIÍ	62
SÚVISLÝ MONOLÓG: UVÁDZANIE ARGUMENTOV (NAPR. V DISKUSII)	63
VEREJNÉ OZNAMY	64
OSLOVOVANIE PUBLIKA	64
3.2.1.2 PÍSOMNÝ PREJAV	65
PÍSOMNÝ PREJAV – VŠEOBECNÁ STUPNICA	66
TVORIVÉ PÍSANIE	66
SPRÁVY A INÉ SLOHOVÉ ÚTVARY	67
3.2.2 STRATÉGIE PRODUKCIE	68
PLÁNOVANIE	68
KOMPENZÁCIA	69
MONITOROVANIE A OPRAVA	69
3.3 INTERAKCIA	70
3.3.1 INTERAKTÍVNE ČINNOSTI	71
3.3.1.1 ÚSTNA INTERAKCIA	71
ÚSTNA INTERAKCIA – VŠEOBECNÁ STUPNICA	72
POROZUMENIE PARTNEROVI V KOMUNIKÁCI	72
KONVERZÁCIA	73
NEFORMÁLNA DISKUSIA (S PRIATEĽMI)	74
FORMÁLNA DISKUSIA (SCHÔDZA)	75
SPOLUPRÁCA ZAMERANÁ NA CIEĽ	76
ZÍSKAVANIE TOVARU A SLUŽIEB	77
VÝMENA INFORMÁCIÍ	78
ROZHOVORY A POHOVORY	80
VYUŽÍVANIE TELEKOMUNIKAČNÝCH PROSTRIEDKOV	81
3.3.1.2 PÍSOMNÁ INTERAKCIA	82
PÍSOMNÁ INTERAKCIA – VŠEOBECNÁ STUPNICA	82
KOREŠPONDENCIA	82
POZNÁMKY, SPRÁVY A TLAČIVÁ	83
3.3.1.3 ONLINE INTERAKCIA	84
ONLINE KONVERZÁCIA A DISKUSIA	84

ONLINE SPOLUPRÁCA A VÝMENA INFORMÁCII ZAMERANÁ NA CIEĽ	86
3.3.2 STRATÉGIE INTERAKCIE	87
UJÍMANIE SA SLOVA	88
SPOLUPRÁCA	88
ŽIADOSŤ O OBJASNENIE	89
3.4 MEDIÁCIA/SPROSTREDKOVANIE	90
3.4.1 MEDIÁČNÉ ČINNOSTI	91
MEDIÁCIA/SPROSTREDKOVANIE – VŠEOBECNÁ STUPNICA	91
3.4.1.1 SPROSTREDKOVANIE TEXTU	92
ODOVZDÁVANIE KONKRÉTNÝCH INFORMÁCIÍ	92
VYSVETĽOVANIE ÚDAJOV	96
SPRACOVANIE TEXTU	98
PREKLAD PÍSOMNÉHO TEXTU	102
ZAPISOVANIE POZNÁMOK (Z PREDNÁŠOK, SEMINÁROV, STRETNUTÍ ATĎ.)	105
VYJADRENIE OSOBEJ REAKCIE NA KREATÍVNE TEXTY (VRÁTANE LITERATÚRY)	106
ANALÝZA A KRITIKA KREATÍVNYCH TEXTOV (VRÁTANE LITERATÚRY)	107
3.4.1.2 SPROSTREDKOVANIE POJMOV	108
PODPOROVANIE KOLABORATÍVNEJ INTERAKCIE MEDZI PARTNERMI V KOMUNIKÁCI	109
SPOLUPRACOVANIE NA VYTŤVÁRANÍ VÝZNAMU	109
RIADENIE INTERAKCIE	112
PODNECOVANIE KU KONCEPČNÉMU ROZHOVORU	112
3.4.1.3 SPROSTREDKOVANIE KOMUNIKÁCIE	114
VYTŤVÁRANIE VHODNÝCH PODMIENOK PRE PLURIKULTÚRNY PRIESTOR	114
ROLA SPROSTREDKOVATEĽA V NEFORMÁLNYCH SITUÁCIÁCH (S PRIATEĽMI A KOLEGAMI)	115
VYTŤVÁRANIE VHODNÝCH PODMIENOK NA KOMUNIKÁCIU V CHÚLOSTIVÝCH SITUÁCIÁCH A PRI NEZHODÁCH	116
3.4.2 STRATÉGIE MEDIÁCIE/SPROSTREDKOVANIA	117
3.4.2.1 STRATÉGIE NA VYSVETLENIE NOVÉHO POJMU	118
PREPOJENIE NA PREDCHÁDZAJÚCE VEDOMOSTI	118
PRISPŮSOBENIE JAZYKA	118
ROZČLENENIE ZLOŽITÝCH INFORMÁCIÍ	118
3.4.2.2 STRATÉGIE ZJEDNODUŠENIA TEXTU	121
ROZŠIROVANIE HUTNÉHO TEXTU	121
ZJEDNODUŠENIE TEXTU	121
KAPITOLA 4 MODELOVÉ STUPNICE DESKRIPTOROV SERR: VIACJAZYČNÉ A PLURIKULTÚRNE KOMPETENCIE	123
STAVANIE NA PLURIKULTÚRNYM REPERTOÁRI	124
VIACJAZYČNÉ POROZUMENIE	126
STAVANIE NA VIACJAZYČNOM REPERTOÁRI	127
KAPITOLA 5 STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTOROV SERR: KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ KOMPETENCIE	129
5.1 JAZYKOVÁ KOMPETENCIA	130
VŠEOBECNÝ ROZSAH ZNALOSTI JAZYKA	130

ROZSAH SLOVNEJ ZÁSoby	131
GRAMATICKÁ SPRÁVNOSŤ	132
OVLÁDANIE SLOVNEJ ZÁSoby	132
OVLÁDANIE FONOLÓGIE	133
OVLÁDANIE ORTOGRAFIE	136
5.2 SOCIOLINGVÁLNA KOMPETENCIA	136
SOCIOLINGVÁLNA PRIMERANOSŤ	136
5.3 PRAGMATICKÁ KOMPETENCIA	137
FLEXIBILITA	138
UJÍMANIE SA SLOVA	139
ROZVÍJANIE TÉMY	139
KOHERENCIA A KOHÉZIA	140
VÝROKOVÁ PRESNOSŤ	141
PLYNULOSŤ	142
KAPITOLA 6 STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTOROV SERR: KOMPETENCIE V POSUNKOVOM JAZYKU	143
6.1 JAZYKOVÁ KOMPETENCIA	144
REPERTOÁR POSUNKOVÉHO JAZYKA	144
SPRÁVNOSŤ PRODUKCIE POSUNKOV	149
6.2 SOCIOLINGVÁLNA KOMPETENCIA	153
SOCIOLINGVÁLNA PRIMERANOSŤ A KULTÚRNY REPERTOÁR	153
6.3 PRAGMATICKÁ KOMPETENCIA	157
ŠTRUKTÚRA POSUNKOVANÉHO TEXTU	157
KONTEXT A PERSPEKTÍVY	161
JAZYKOVÉ Povedomie A INTERPRETÁCIA	164
VYSTUPOVANIE A DOJEM	166
RÝCHLOSŤ SPRACOVANIA	167
PLYNULOSŤ POSUNKOVANIA	168
PRÍLOHY	171
PRÍLOHA 1 ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY ÚROVNÍ SERR	173
PRÍLOHA 2 STUPNICE SEBAHODNOTENIA (ROZŠÍRENÉ O ONLINE INTERAKCIU A SPROSTREDKOVANIE)	177
PRÍLOHA 3 KVALITATÍVNE VLASTNOSTI HOVORENÉHO JAZYKA (ROZŠÍRENÉ O FONOLÓGIU)	183
PRÍLOHA 4 TABUĽKA PÍSOVNÉHO HODNOTENIA	187
PRÍLOHA 5 PRÍKLADY POUŽITIA V RÔZNYCH OBLASTIACH PRE ONLINE DESKRIPTORY INTERAKČNÝCH A MEDIAČNÝCH ČINNOSTÍ	191
PRÍLOHA 6 PRÍPRAVA A VALIDÁCIA ROZŠÍRENÝCH MODELOVÝCH DESKRIPTOROV	243
PRÍLOHA 7 PODSTATNÉ ZMENY KONKRÉTNÝCH DESKRIPTOROV UVEREJNENÝCH V ROKU 2001	257
PRÍLOHA 8 DOPLNKOVÉ DESKRIPTORY	259
PRÍLOHA 9 ZDROJE PRE NOVÉ DESKRIPTORY	269
PRÍLOHA 10 ONLINE ZDROJE	273

ZOZNAM OBRÁZKOV A TABULIEK

ZOZNAM OBRÁZKOV

OBRÁZOK 1 – ŠTRUKTÚRA OPISNÉHO VZORCA SERR	32
OBRÁZOK 2 – VZŤAH MEDZI RECEPCIOU, PRODUKCIOU, INTERAKCIOU A MEDIÁCIOU	34
OBRÁZOK 3 – SPOLOČNÉ REFERENČNÉ ÚROVNE SERR	36
OBRÁZOK 4 – DÚHA	36
OBRÁZOK 5 – ŠESŤ ZÁKLADNÝCH FARIEB	36
OBRÁZOK 6 – FIKTÍVNY PROFIL POTRIEB V ĎALŠOM JAZYKU - CLIL V NIŽŠOM STREDNOM VZDELÁVANÍ	38
OBRÁZOK 7 – PROFIL POTRIEB V ĎALŠOM JAZYKU - POSTGRADUÁLNE ŠTÚDIUM PRÍRODNÝCH VIED (FIKTÍVNY)	39
OBRÁZOK 8 – VIACJAZYČNÝ PROFIL ÚROVNÍ OVLÁDANIA JAZYKA S MENŠÍM POČTOM KATEGÓRIÍ	40
OBRÁZOK 9 – PROFIL ÚROVNE OVLÁDANIA JAZYKA – CELKOVÁ ÚROVEŇ OVLÁDANIA JEDNÉHO JAZYKA	40
OBRÁZOK 10 – PROFIL ÚROVNE OVLÁDANIA VIACERÝCH JAZYKOV – POROZUMENIE ÚSTNEMU PREJAVU PODĽA JAZYKOV	40
OBRÁZOK 11 – RECEPTÍVNE ČINNOSTI A STRATÉGIE	47
OBRÁZOK 12 – PRODUKTÍVNE ČINNOSTI A STRATÉGIE	60
OBRÁZOK 13 – INTERAKTÍVNE ČINNOSTI A STRATÉGIE	71
OBRÁZOK 14 – MEDIAČNÉ ČINNOSTI A STRATÉGIE	90
OBRÁZOK 15 – VIACJAZYČNÁ A PLURIKULTÚRNA KOMPETENCIA	123
OBRÁZOK 16 – KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ KOMPETENCIE	129
OBRÁZOK 17 – KOMPETENCIE POSUNKOVÉHO JAZYKA	144
OBRÁZOK 18 – PLÁN TVORBY PROJEKTU – DESKRIPTORY PRE MLADÝCH UČIACICH SA	244
OBRÁZOK 19 – DIZAJN VÝVOJA PROJEKTU S VIACERÝMI METÓDAMI	249
OBRÁZOK 20 – FÁZY PROJEKTU POSUNKOVÉHO JAZYKA	254

ZOZNAM TABULIEK

TABUĽKA 1 – OPISNÝ VZOREC SERR A MODELOVÉ DESKRIPTORY: AKTUALIZÁCIE A DODATKY	23
TABUĽKA 2 – ZHRNUTIE ZMIEN V MODELOVÝCH DESKRIPTOROCH	24
TABUĽKA 3 – MAKROFUNKČNÝ ZÁKLAD KATEGÓRIÍ SERR PRE KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ ČINNOSTI	33
TABUĽKA 4 – KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ STRATÉGIE V SERR	35
TABUĽKA 5 – ROZLIČNÉ ÚČELY DESKRIPTOROV	44

SLOVO NA ÚVOD

---

*Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie (SERR)*¹ je jedným z najznámejších a najpoužívanejších nástrojov Rady Európy na presadzovanie jej strategických cieľov. Prostredníctvom Európskeho kultúrneho dohovoru sa 50 európskych krajín zaväzuje podporovať „štúdium jazykov, histórie a civilizácie“ svojich európskych občanov v iných európskych krajinách. SERR zohral a naďalej zohráva dôležitú úlohu v realizácii tejto vízie Európy.

Od svojho zavedenia v roku 2001 je SERR, spolu s príslušným nástrojom pre učiacich sa, *Európskym jazykovým portfóliom (EJP)*², ústredným prvkom medzivládnych programov Rady Európy v oblasti vzdelávania vrátane ich iniciatív na podporu práva na kvalitné vzdelávanie pre všetkých. Vzdelávanie v oblasti cudzích jazykov prispieva k základnému poslaniu Rady Európy, ktorým je „dosiahnutie väčšej jednoty medzi jej členmi“, a je základom účinného uplatňovania práva na vzdelanie a iných ľudských práv jednotlivca a práv menšín a v širšom význame aj vývoja a udržiavania kultúry demokracie.

Účelom SERR je presadzovať kvalitné viacjazyčné vzdelávanie, vytvárať vhodné podmienky pre väčšiu sociálnu mobilitu a stimulovať reflexiu a výmenu poznatkov medzi odborníkmi v oblasti jazykov v záujme tvorby vzdelávacích programov a vo vzdelávaní učiteľov. SERR okrem toho poskytuje metajazyk pre diskusiu o zložitosti problematiky ovládania cudzích jazykov všetkými občanmi vo viacjazyčnej a plurikultúrnej Európe a pre vzdelávanie tvorcov stratégií, aby uvažovali o cieľoch a výsledkoch učenia sa, ktoré by mali byť obsahovo súdržné a zrozumiteľné. Cieľom SERR nikdy nebolo, aby sa používal ako základ sprostredkovateľskej funkcie nástrojov hodnotenia.

Rada Európy dúfa, že rozvíjanie takých oblastí v tejto publikácii, akými sú sprostredkovanie, viacjazyčná / plurikultúrna kompetencia a kompetencie v posunkovom jazyku, prispeje ku kvalitnému inkluzívnemu vzdelávaniu pre všetkých a k podporovaniu viacjazyčnosti a plurality kultúr.

Snežana Samardžić-Marković
Rada Európy
Generálna riaditeľka pre demokraciu

---

¹ www.coe.int/lang-cefr; slovenská verzia: https://www.statpedu.sk/files/sk/publikacna-cinnost/publikacie/serr_tlac-indd.pdf

² www.coe.int/en/web/portfolio

PREDSLOV A POĎAKOVANIE

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie (SERR) bol uverejnený v roku 2001 (Európsky rok jazykov) po celkovom procese navrhovania, pilotného overovania a konzultácií. SERR prispel k implementácii zásad jazykového vzdelávania Rady Európy vrátane podpory reflexívneho učenia sa a autonómie učiacich sa.

V súvislosti so SERR sa od jeho publikovania vytvoril obsiahly súbor zdrojov s cieľom podporovať jeho uplatňovanie v praxi, pričom rovnako ako samotný SERR sa aj tieto pramene uvádzajú na [webovej stránke SERR](#) Rady Európy.³ Na základe úspechu SERR a ďalších projektov je k dispozícii aj niekoľko strategických dokumentov a prameňov, ktoré ďalej rozvíjajú súvisiace vzdelávacie zásady a ciele SERR, a to nielen pre cudzie/druhé jazyky, ale aj pre vyučovacie jazyky a tvorbu vzdelávacích programov na podporu viacjazyčnej a interkultúrnej výchovy a vzdelávania. Mnohé z nich sú k dispozícii na [Platforme zdrojov a odkazov pre viacjazyčnú a interkultúrnu výchovu a vzdelávanie](#)⁴, napríklad:

- ▶ *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education (Príručka na tvorbu a implementáciu vzdelávacích programov pre viacjazyčné a interkultúrne vzdelávanie)*;⁵
- ▶ *A handbook for curriculum development and teacher education: the language dimension in all subjects (Príručka na tvorbu vzdelávacieho programu a vzdelávanie učiteľov: jazyková dimenzia vo všetkých predmetoch)*;⁶
- ▶ “From linguistic diversity to plurilingual education: guide for the development of language education policies in Europe” („Od jazykovej rozmanitosti po viacjazyčné vzdelávanie: príručka na tvorbu stratégií jazykového vzdelávania v Európe”);⁷

Ostatné sú k dispozícii samostatne:

- ▶ strategické usmernenia a zdroje pre jazykovú integráciu dospelých migrantov;⁸
- ▶ usmernenia pre interkultúrne vzdelávanie a autobiografia stretnutí medzi kultúrami;⁹
- ▶ *Referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru*.¹⁰

Napriek všetkým týmto poskytnutým materiálom však Rada Európy často dostávala žiadosti o pokračovanie v príprave aspektov SERR, najmä modelových deskriptorov jazykových znalostí druhého/cudzieho jazyka. Rade Európy boli predkladané žiadosti o doplnenie modelových stupníc uverejnených v roku 2001 o deskripty týkajúce sa sprostredkovania, reakcií na literatúru a online interakcií, o vytvorenie verzií pre mladých učiacich sa a kompetencií posunkového jazyka a vypracovanie podrobnejšieho opisu v deskriptoroch pre úrovne A1 a C.

Množstvo práce, ktorú od uverejnenia SERR vykonali iné inštitúcie a profesijné organizácie, potvrdilo validitu počiatočného výskumu, ktorý v rámci výskumného projektu švajčiarskej Národnej vedeckej nadácie (SNVD) uskutočnili Brian North a Günther Schneider. S cieľom reagovať na prijaté žiadosti a v súlade s otvoreným a dynamickým charakterom SERR sa preto odbor stratégie vzdelávania (program jazykovej stratégie) rozhodol vychádzať zo všeobecného prijatia a využívania SERR na vytvorenie rozšírenej verzie modelových deskriptorov, ktorá nahrádza deskripty obsiahnuté v texte SERR z roku 2001. Mnohé inštitúcie v oblasti jazykového vzdelávania preto Rade Európy veľkoryso poskytli validované a kalibrované deskripty.

Pokiaľ ide o mediáciu (ďalej aj sprostredkovanie), neboli k dispozícii validované a kalibrované deskripty pre dôležitý koncept zavedený v SERR, ktorý nadobudol ešte väčší význam s rastúcou jazykovou a kultúrnou rozmanitosťou našich spoločností. Príprava deskriptorov pre mediáciu bola preto najdlhšou a najzložitejšou časťou projektu. Sú tu poskytnuté stupnice deskriptorov pre sprostredkovanie textu, sprostredkovanie pojmov a sprostredkovanie komunikácie, ako aj pre súvisiace stratégie mediácie a viacjazyčné/plurikultúrne kompetencie. Súčasťou procesu

³ www.coe.int/lang-cefr

⁴ www.coe.int/lang-platform

⁵ Beacco J.-C. et al. (2016a), *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na: <https://rm.coe.int/16806ae621>.

⁶ Beacco J.-C. et al. (2016b), *A handbook for curriculum development and teacher education: the language dimension in all subjects*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na: <https://rm.coe.int/16806af387>.

⁷ Beacco J.-C. and Byram M. (2007), “From linguistic diversity to plurilingual education: guide for the development of language education policies in Europe”, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na: <https://rm.coe.int/16802fc1c4>.

⁸ www.coe.int/en/web/lang-migrants/officials-texts-and-guidelines.

⁹ www.coe.int/t/dg4/autobiography/default_en.asp.

¹⁰ Council of Europe (2018), *Reference framework of competences for democratic culture*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné 6. marca 2020 na: <https://go.coe.int/mWYUH>.

následnej tvorby deskriptorov bolo úsilie vynaložené na to, aby obsahovali modalitu. Prispôsobenie deskriptorov týmto spôsobom uvádza priekopnícky projekt ECMJ [PRO-Sign](#). Ďalej sú osobitne poskytnuté modelové stupnice deskriptorov pre kompetencie v posunkovom jazyku, opäť s informáciou o nich prostredníctvom výskumného projektu SNSF č. 100015_156592.

Táto aktualizácia SERR, ktorá bola prvýkrát uverejnená online v roku 2018 ako SERR: doplňujúce vydanie s novými deskriptormi, predstavuje ďalší krok v procese, ktorý Rada Európy vykonáva od roku 1964. Dôležité je, že deskripty nových oblastí predstavujú obohatenie ich pôvodného opisného aparátu. Aktéri zodpovední za plánovanie vzdelávacích programov pre cudzie jazyky a vyučovacie jazyky nájdu v uvedených príručkách ďalšie pokyny na podporu viacjazyčného a interkultúrneho vzdelávania. Okrem rozšírených modelových deskriptorov obsahuje táto publikácia aj používateľsky ústretové vysvetlenie cieľov a hlavných zásad SERR, o ktorom Rada Európy dúfa, že pomôže zvýšiť povedomie o odkaze SERR, najmä vo vzdelávaní učiteľov. Pre ľahšiu orientáciu obsahuje táto publikácia odkazy na vydanie z roku 2001 (revidované vydanie slovenského prekladu SERR z roku 2017), ktoré vďaka svojim podrobným kapitolám naďalej ostáva hodnotným referenčným zdrojom.

To, že aktuálne vydanie deskriptorov SERR presahuje oblasť moderného jazykového vzdelávania na zahrnutie aspektov relevantných pre jazykové vzdelávanie v celom vzdelávacom programe, bolo v rozsiahlom konzultačnom procese, ktorý sa uskutočnil v rokoch 2016 – 2017, veľmi vítané. Vyjadruje to prehlbujúce sa povedomie o potrebe integrovaného prístupu k jazykovému vzdelávaniu v rámci celého vzdelávacieho programu. Odborníci na vyučovanie jazykov uvítali najmä deskripty zaoberajúce sa online interakciou, kolaboratívnym vzdelávaním a sprostredkovaním textu. Konzultácie potvrdili aj dôležitosť, ktorú tvorcovia stratégie pripisujú poskytovaniu deskriptorov pre viacjazyčnosť/pluralitu kultúr. Toto sa prejavuje aj v aktuálnej iniciatíve Rady Európy zameranej na [vývoj kompetencií pre demokratickú kultúru](#),¹¹ akým je napríklad oceňovanie kultúrnej rozmanitosti a otvorenosti voči kultúrnej inakosti a iným náboženským vyznaniam, svetonázorom a zvyklostiam.

Táto publikácia vďačí za svoj vznik aj príspevkom učiteľov jazykov v Európe i mimo nej. Autormi boli Brian North, Tim Goodier (Nadácia Eurocentres Foundation) a Enrica Piccardová (Univerzita v Toronte/Université Grenoble-Alpes). Kapitolu o kompetenciách v posunkovom jazyku vypracoval Jörg Keller (Univerzita aplikovaných vied v Zürichu).

Na publikácii sa podieľala aj skupina poradcov pre monitorovanie uplatňovania projektov v praxi, ktorú tvoria: Marisa Cavalliová, Mirjam Egli Cuenatová, Neus Figueras Casanovasová, Francis Goullier, David Little, Günther Schneider a Joseph Sheils.

S cieľom zabezpečiť úplnú obsahovú súdržnosť a kontinuitu so stupnicami SERR uverejnených v roku 2001 požiadala Rada Európy nadáciu Eurocentres Foundation s koordinátorom Brianom Northom, aby sa znova podujala na koordinovanie tvorby ďalších deskriptorov SERR. Rada Európy chce vyjadriť vďaka nadácii Eurocentres za profesionalitu a spoľahlivosť, s akou túto prácu vykonala.

Celý proces aktualizácie a rozšírenia modelových deskriptorov sa uskutočnil v piatich etapách alebo čiastkových projektoch:

Etapa 1: Doplnenie nedostatkov v stupniciach modelových deskriptorov uverejnených v roku 2001 dostupnými materiálmi (2014 – 2015)

Autorský kolektív: Brian North, Tünde Szabóová, Tim Goodier (Eurocentres Foundation)

Diskusná platforma: Gilles Breton, Hanan Khalifová, Christine Tagliantová, Sauli Takala

Konzultanti: Coreen Dochertyová, Daniela Fasogliová, Neil Jones, Peter Lenz, David Little, Enrica Piccardová, Günther Schneider, Barbara Spinelliová, Maria Stathopoulouová, Bertrand Vittecoq

Etapa 2: Príprava stupníc deskriptorov pre oblasti, ktoré chýbali v súbore z roku 2001, najmä pre sprostredkovanie (2014 – 2016)

Autorský kolektív: Brian North, Tim Goodier, Enrica Piccardová, Maria Stathopoulouová

Diskusná platforma: Gilles Breton, Coreen Dochertyová, Hanan Khalifová, Ángeles Ortegová, Christine Tagliantová, Sauli Takala

Konzultanti (*iba na zasadnutí v júni 2014, júni 2015 a/alebo v júni 2016*): Marisa Cavalliová, Daniel Coste, Mirjam Egli Ceunatová, Gudrun Ericksonová, Daniela Fasogliová, Vincent Folny, Manuela Ferreira Pintová, Glyn Jones, Neil Jones, Peter Lenz, David Little, Gerda Piribauerová, Günther Schneider, Joseph Sheils, Belinda Steinhuberová, Barbara Spinelliová, Bertrand Vittecoq

¹¹ <https://go.coe.int/mWYUH>

Konzultanti (*iba na zasadnutí v júni 2016*): Sarah Breslinová, Mike Byram, Michel Candelier, Neus Figueras Casanovasová, Francis Goullier, Hanna Komorowska, Terry Lamb, Nick Saville, Maria Stoicheva, Luca Tomasi

Etapa 3: Príprava novej stupnice fonologickej kontroly (2015 – 2016)

Autorský kolektív: Enrica Piccardová, Tim Goodier

Diskusná platforma: Brian North, Coreen Dochertyová

Konzultanti: Sophie Deabreuová, Dan Frost, David Horner, Thalia Isaacsová, Murray Munro

Etapa 4: Príprava deskriptorov pre kompetencie v posunkovom jazyku (2015 – 2019)

Autorský kolektív: Jörg Keller, Petrea Bürginová, Aline Meiliová, Dawei Ni

Diskusná platforma: Brian North, Curtis Gautschi, Jean-Louis Brugeille, Kristin Snoddonová

Konzultanti: Patty Shoresová, Tobias Haug, Lorraine Leesonová, Christian Rathmann, Bepie van den Bogaerdová

Etapa 5: Usporiadanie deskriptorov pre mladých učiacich sa (2014 – 2016)

Autorský kolektív: Tünde Szabóová (Nadácia Eurocentres Foundation)

Diskusná platforma: Coreen Dochertyová, Tim Goodier, Brian North

Konzultanti: Angela Hasselgreenová, Eli Moeová

Rada Európy by sa chcela poďakovať týmto inštitúciám a projektom za láskavé sprístupnenie svojich validovaných deskriptorov:

▶ ALTE (Asociácia jazykových testerov v Európe)	Výroky „čo učiaci sa dokáže“
▶ Projekt AMKKIA (Fínsko)	Deskriptory pre gramatiku a slovnú zásobu
▶ Cambridge Assessment English	Zhrnutie BULATS typických schopností uchádzačov
	Spoločné stupnice pre hovorenie a písanie
	Hodnotiace stupnice pre hovorenie a písanie
▶ Projekt SERR-J	Deskriptory pre študentov stredných škôl
▶ Eequals	Banka Eequals deskriptorov súvisiacich so SERR
▶ English Profile	Deskriptory pre úroveň C
▶ (Švajčiarsky) projekt Lingualevel/IEF	Deskriptory pre študentov stredných škôl
▶ Pearson Education	Globálna stupnica angličtiny (GSA)

PodĎakovanie Rady Európy patrí aj:

Vzdelávacej spoločnosti Pearson Education za láskavú validáciu približne 50 deskriptorov, ktoré boli začlenené z nekalibrovaných prameňov, hlavne z banky Eequals a za preklad deskriptorov zosnulým Johnom Trimom pre úroveň C v profile Nemčina.

Výskumnému centru pre vyučovanie, testovanie a hodnotenie jazykov, National and Kapodistrian University of Athens (RCeL) za sprístupnenie deskriptorov z gréckeho integrovaného vzdelávacieho programu cudzích jazykov.

Skúšobnému centru Cambridge Assessment English, najmä Coreene Dochertyovej, za logistickú podporu poskytovanú v práci na projekte počas šiestich mesiacov, bez ktorej by nebolo možné vykonať rozsiahly zber a analýzu údajov. Rada Európy vyjadruje poďakovanie za podporu aj inštitúciám uvedeným na konci tejto časti, ktoré sa zúčastnili troch fáz validácie nových deskriptorov, najmä všetkým tým, ktorí pomáhali aj s ich pilotným overovaním.

Autorom centra Cambridge Assessment English a European Language Portfolio za poskytnutie deskriptorov na porovnanie deskriptorov pre mladých učiacich sa.

Švajčiarskej Národnej vedeckej nadácii a nadácii Max Bircher Stiftung za financovanie výskumu a prípravy deskriptorov pre kompetencie v posunkovom jazyku.¹²

12 SNSF research project 100015_156592: Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Gebärdensprachen: Empirie-basierte Grundlagen für grammatische, pragmatische und soziolinguistische Deskriptoren in Deutschschweizer Gebärdensprache, conducted at the Zurich University of Applied Sciences (ZHAW, Winterthur). The SNSF provided some €385 000 for this research into signing competences.

Projektovému tímu PRO-Sign (z Európskeho centra pre moderné jazyky, ECMJ) za pomoc pri finalizácii deskriptorov kompetencií v posunkovom jazyku a pri adaptovaní ostatných deskriptorov kvôli začleneniu modality.¹³

Katedre štúdií nepočujúcich a tlmočenia posunkového jazyka na Humboldtovej univerzite v Berlíne za preklad celého dokumentu vrátane všetkých modelových deskriptorov do medzinárodného posunkovania.

Referentom, ktorých postrehy k prvotnej verzii textu o hlavných aspektoch SERR pre učenie sa, vyučovanie a hodnotenie veľmi pomohli vytvoriť vhodnú štruktúru pre čitateľov s rôznymi stupňami oboznámenia sa so SERR: Sezene Arslanovej, Danielle Freitasovej, Angelice Galantovej, İsmailovi Hakki Miriciovi, Nurdane Kavalkiovej, Jean-Claudovi Lasnierovi, Laure Muresanovej, Funde Ölmezovej.

Organizáciám uvedeným v abecednom poradí, ktoré napomáhali náboru inštitútov na validáciu deskriptorov sprostredkovania, online interakcie, reakcie na literatúru a viacjazyčné/plurikultúrne kompetencie:

- ▶ Cambridge Assessment English,
- ▶ CERCLÉS: European Confederation of Language Centres in Higher Education,
- ▶ CIEP: Centre international d'études pédagogiques,
- ▶ EALTA: European Association for Language Testing and Assessment,
- ▶ Equals: Evaluation and Accreditation of Quality in Language Services,
- ▶ FIPLV: International Federation of Language Teaching Associations,
- ▶ Instituto Cervantes,
- ▶ NILE (Norwich Institute for Language Education),
- ▶ UNICert

Inštitúcie (usporiadané v abecednom poradí podľa krajín), ktoré sa od februára do novembra 2015 zúčastnili na validácii deskriptorov sprostredkovania, online interakcie, reakcií na literatúru a viacjazyčných/plurikultúrnych kompetencií alebo pomáhali pri úvodnom pilotnom testovaní. Rada Európy ďakuje aj mnohým zúčastneným jednotlivcom, ktorých inštitúcie tu nemohli byť uvedené.

Alžírsko

Institut Français d'Alger

Argentína

Academia Argüello, Córdoba

St Patrick's School, Córdoba

La Asociación de Ex Alumnos del Profesorado en Lenguas

Universidad Nacional de La Plata, La Plata

Vivas Juan R. Fernández

National University of Córdoba

Bolívia

Alliance Française de La Paz

Bosna a Hercegovina

Anglia V Language School, Bijeljina

Institut Français de Bosnie-Herzégovine

Brazília

Alliance Française

Instituto Cervantes do Recife

Alliance Française de Curitiba

Bulharsko

AVO Language and Examination Centre, Sofia

Sofia University St. Kliment Ohridski

Cyprus

Cyprus University of Technology

University of Cyprus

Česká republika

Charles University, Prague (Institute for Language and Preparatory Studies)

National Institute of Education

Masaryk University Language Centre, Brno

University of South Bohemia

Čile

Alliance Française de La Serena

¹³ See www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/ProSign/tabid/1752/Default.aspx. Project team: Tobias Haug, Lorraine Leeson, Christian Rathmann, Bepie van den Bogaerde.

Čína

Alliance Française de Chine
China Language Assessment, Beijing Foreign Studies University

Guangdong University of Foreign Studies, School of Interpreting and Translation Studies

Egypt

Institut Français d'Égypte

Estónsko

Foundation Innove, Tallinn

Fínsko

Aalto University

Häme University of Applied Sciences

Language Centre, University of Tampere

Matriculation Examination Board

National Board of Education

Francúzsko

Alliance Française

Alliance Française de Nice

Alliance française Paris Ile-de-France

British Council, Lyon

CAVILAM (Centre d'Approches Vivantes des Langues et des Médias) – Alliance Française

CIDEF (Centre international d'études françaises), Université catholique de l'Ouest

CIEP (Centre international d'études pédagogiques)

CLV (Centre de langues vivantes), Université Grenoble-Alpes

Collège International de Cannes

Grécko

Bourtsoukli Language Centre

Hellenic American University in Athens

Holandsko

Institut Français des Pays-Bas

Cito

Chorvátsko

University of Split

Croatian Defence Academy, Zagreb

India

ELT Consultants

Írsko

Alpha College, Dublin

Galway Cultural Institute

Japonsko

Alliance Française du Japon

Institut Français du Japon

Kamerun

Alliance Française de Bamenda

Kanada

OISE (Ontario Institute for Studies in Education), University of Toronto

Kolumbia

Alliance Française de Bogota

Libanon

Institut Français du Liban

Litva

Lithuanian University of Educational Sciences

Ministry of Education and Science

Lotyšsko

Heilongjiang University

The Language Training and Testing Center, Taipei

Tianjin Nankai University

Instituto Cervantes de El Cairo

Tampere University of Applied Sciences

Turku University

University of Eastern Finland

University of Helsinki Language Centre

University of Jyväskylä

Crea-langues, France

Eurocentres Paris

France Langue

French in Normandy

ILCF (Institut de Langue et de Culture Françaises), Lyon

INFREP (Institute National Formation Recherche Education Permanente)

International House Nice

ISEFE (Institut Savoisien d'Études Françaises pour Étrangers)

Université de Franche-Comté

RCeL: National and Kapodistrian University of Athens

Vagionia Junior High School, Crete

SLO (Netherlands Institute for curriculum development)

University of Groningen, Language Centre

X. Gimnazija "Ivan Supek"

Ministry of Science, Education and Sports

Fluency Center, Coimbatore

NUI Galway

Trinity College Dublin

Japan School of Foreign Studies, Osaka University

Tokyo University of Foreign Studies, Japan

Institut Français du Cameroun, Yaoundé

Universidad Surcolombiana

Vilnius University

Baltic International Academy, Department of Translation and Interpreting	University of Latvia
Luxembursko	
Ministry of Education, Children and Youth	University of Luxembourg
Maďarsko	
ELTE ONYC	ECL Examinations, University of Pécs
Eötvös Lorand University	Tanárok Európai Eggyesülete, AEDE
Euroexam	University of Debrecen
Budapest Business School	University of Pannonia
Budapest University of Technology and Economics	
Maroko	
Institut Français de Maroc	
Mexiko	
University of Guadalajara	
Nemecko	
Bundesarbeitsgemeinschaft Englisch an Gesamtschulen	Technische Hochschule Wildau
elc-European Language Competence, Frankfurt	Technische Universität Carolo-Wilhelmina zu Braunschweig (Sprachenzentrum)
	Technische Universität Darmstadt
Frankfurt School of Finance & Management	Technische Universität München (Sprachenzentrum)
Fremdsprachenzentrum der Hochschulen im Land Bremen, Bremen University	
Georg-August-Universität Göttingen (Zentrale Einrichtung für Sprachen und Schlüsselqualifikationen)	telc gGmbH Frankfurt
Goethe-Institut München	Universität Freiburg (Sprachlehrinstitut)
Institut français d'Allemagne	Universität Hohenheim (Sprachenzentrum)
Language Centre, Neu-Ulm University of Applied Sciences (HNU)	Universität Leipzig (Sprachenzentrum)
Instituto Cervantes de Munich	Universität Passau (Sprachenzentrum)
Institut für Qualitätsentwicklung Mecklenburg-Vorpommern	Universität Regensburg (Zentrum für Sprache und Kommunikation)
	Universität Rostock (Sprachenzentrum)
Justus-Liebig Universität Giessen (Zentrum für fremdsprachliche und berufsfeldorientierte Kompetenzen)	Universität des Saarlandes (Sprachenzentrum)
Pädagogische Hochschule Heidelberg	University Language Centers in Berlin and Brandenburg
Pädagogische Hochschule Karlsruhe	VHS Siegburg
Ruhr-Universität Bochum, ZFA (Zentrum für Fremdsprachenausbildung)	
Sprachenzentrum, Europa-Universität Viadrina Frankfurt (Oder)	
Nórsko	
Department of Teacher Education and School Research, University of Oslo	Vox – Norwegian Agency for Lifelong Learning
University of Bergen	
Nový Zéland	
LSI (Language Studies International)	Worldwide School of English
Peru	
Alliance Française au Peru	USIL (Universidad San Ignacio de Loyola)
Polsko	
British Council, Warsaw	Jagiellonian Language Center, Jagiellonian University, Kraków
	LANG LTC Teacher Training Centre, Warsaw
Educational Research Institute, Warsaw	Poznan University of Technology, Poland
Gama College, Kraków	SWPS University of Social Sciences and Humanities, Poland
Instituto Cervantes, Kraków	

Portugalsko

British Council, Lisbon
Camões, Instituto da Cooperação e da Língua

FCSH, NOVA University of Lisbon

Rakúsko

BBS (Berufsbildende Schule), Rohrbach
BG/BRG (Bundesgymnasium/Bundesrealgymnasium), Hallein
CEBS (Center für berufsbezogene Sprachen des bmbf), Vienna

Federal Institute for Education Research (BIFIE), Vienna
HBLW Linz-Landwiedstraße
HLW (Höhere Lehranstalt für wirtschaftliche Berufe)
Ferrarischule, Innsbruck

Rumunsko

ASE (Academia de Studii Economice din Bucuresti)
Institut Français de Roumanie
LINGUA Language Centre of Babeş-Bolyai, University
Cluj-Napoca

Rusko

Globus International Language Centres
Lomonosov Moscow State University
MGIMO (Moscow State Institute of International Relations)
National Research University Higher Schools of Economics,
Moscow

Saudská Arábia

ELC (English Language Center), Taibah University, Madinah

Senegal

Institut Français de Dakar

Severné Macedónsko

AAB University
Elokventa Language Centre

Slovensko

Trnavská univerzita

Slovinsko

Državni izpitni center

Spojené arabské emiráty

Higher Colleges of Technology

Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska

Anglia Examinations, Chichester College
Cambridge Assessment English

Eurocentres, Bournemouth

Eurocentres, Brighton

Eurocentres, London

Experience English

Instituto Cervantes de Manchester

International Study and Language Institute, University of
Reading

Kaplan International College, London

NILE (Norwich Institute for Language Education)

Spojené štáty americké

Alliance Française de Porto Rico

Cambridge Michigan Language Assessments

Columbia University, New York

Eastern Michigan University

Srbsko

Centre Jules Verne

Institut Français de Belgrade

IPG (Instituto Politécnico da Guarda)

ISCAP – Instituto Superior de Contabilidade e Administração
do Porto, Instituto Politécnico do Porto

University of Aveiro

Institut Français d'Autriche-Vienne

International Language Centre of the University of Innsbruck

LTRGI (Language Testing Research Group Innsbruck), School
of Education, University of Innsbruck

Language Centre of the University of Salzburg

Pädagogische Hochschule Niederösterreich

Petroleum-Gas University of Ploiesti

Universitatea Aurel Vlaicu din Arad

Nizhny Novgorod Linguistics University

Samara State University

St Petersburg State University

National Center for Assessment in Higher Education, Riyadh

Language Center, South East European University

MAQS (Macedonian Association for Quality Language
Services), Queen Language School

Pearson Education

School of Modern Languages and Culture, University of
Warwick

Southampton Solent University, School of Business and Law

St Giles International London Central

Trinity College London

University of Exeter

University of Hull

University of Liverpool

University of Westminster

Westminster Professional Language Centre

ETS (Educational Testing Service)

Purdue University

University of Michigan

University of Belgrade

Španielsko

Alliance Française en Espagne
British Council, Madrid
British Institute of Seville
Centro de Lenguas, Universitat Politècnica de València
Consejería de Educación de la Junta de Andalucía

Departament d'Ensenyament- Generalitat de Catalunya
EOI de Albacete
EOI de Badajoz, Extremadura
EOI de Catalunya
EOI de Granada
EOI de La Coruña, Galicia
EOI de Málaga, Málaga
EOI de Santa Cruz de Tenerife
EOI de Santander
EOI de Santiago de Compostela, Galicia
EOI (Escola Oficial de Idiomas) de Vigo

Švajčiarsko

Bell Switzerland

Eurocentres Lausanne
Sprachenzentrum der Universität Basel

TLC (The Language Company) Internationa House
Zurich-Baden

Švédsko

Instituto Cervantes Stockholm

Taliansko

Accento, Martina Franca, Apulia
AISLI (Associazione Italiana Scuola di Lingue)
Alliance Française
Bennett Languages, Civitavecchia
British School of Trieste
British School of Udine
Centro Lingue Estere Arma dei Carabinieri

Centro Linguistico di Ateneo – Università di Bologna
Centro Linguistico di Ateneo di Trieste

CVCL (Centro per la Valutazione e le Certificazioni linguistiche)
– Università per Stranieri di Perugia

Free University of Bolzano, Language Study Unit
Globally Speaking, Rome
Institut Français de Milan
Institute for Educational Research/LUMSA University, Rome

Thajsko

Alliance Française Bangkok

Turecko

Çağ University, Mersin
Ege University
Hacettepe University, Ankara

Uganda

Alliance Française de Kampala

Ukrajina

Institute of Philology, Taras Shevchenko National University
of Kyiv
Odessa National Mechnikov University

Uruguaj

Centro Educativo Rowan, Montevideo

EOI de Villanueva-Don Benito, Extremadura
ILM (Instituto de Lenguas Modernas), Caceres
Institut Français d'Espagne
Instituto Británico de Sevilla S.A.
Instituto de Lenguas Modernas de la Universidad de
Extremadura

Lacunza International House, San Sebastián
Net Languages, Barcelona
Universidad Antonio de Nebrija
Universidad Europea de Madrid
Universidad Internacional de La Rioja
Universidad Católica de València
Universidad de Cantabria
Universidad de Jaén
Universidad Pablo de Olavide, Sevilla
Universidad Ramon Llull, Barcelona
Universitat Autònoma de Barcelona

UNIL (Université de Lausanne), EPFL (École
polytechnique fédérale de Lausanne)
Universität Fribourg
ZHAW (Zürcher Hochschule für Angewandte
Wissenschaften), Winterthur

University of Gothenburg

International House, Palermo
Istituto Comprensivo di Campli
Istituto Monti, Asti
Liceo Scientifico "Giorgio Spezia", Domodossola
Padova University Language Centre
Pisa University Language Centre
Servizio Linguistico di Ateneo, Università Cattolica del
Sacro Cuore, Milano
Università degli Studi Roma Tre
Università degli Studi di Napoli "Parthenope"/I.C. "Nino
Cortese", Casoria, Naples
Università degli Studi di Parma

University of Bologna
Centro Linguistico di Ateneo, Università della Calabria
University of Brescia
Università per Stranieri di Siena

ID Bilkent University, Ankara
Middle East Technical University, Ankara
Sabancı University, Istanbul

Sumy State University, Institute for Business
Technologies
Taras Shevchenko National University of Kyiv

Kapitola 1

ÚVOD

---

*Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie (SERR)*¹⁴ je súčasťou prebiehajúcej práce Rady Európy na zabezpečení kvalitného inkluzívneho vzdelávania ako práva všetkých občanov. Táto aktualizácia SERR, prvýkrát publikovaná online v roku 2018 v angličtine a francúzštine ako SERR: doplňujúce vydanie s novými deskriptormi, aktualizuje a rozširuje SERR, ktorý bol vydaný knižne v roku 2001 a ktorý je aktuálne k dispozícii už v 40 jazykoch. Touto novou, používateľsky optimálnou verziou Rada Európy reaguje na mnohé pripomienky v tom zmysle, že vydanie z roku 2001 bolo veľmi zložitým dokumentom, ktorý mnohí odborníci v oblasti jazykov pokladali za ťažko prístupný. Hlavné aspekty vízie SERR sú preto vysvetlené v kapitole 2, kde sa rozpracúvajú hlavné pojmy SERR, ktoré sú prostriedkom na podporu kvality vyučovania a učenia sa druhých jazykov/cudzích jazykov, ako aj viacjazyčného a plurikultúrneho vzdelávania. Aktualizovaná a rozšírená verzia modelových deskriptorov SERR obsiahnutých v tejto publikácii nahrádza verziu z roku 2001.

Inštitúcie vzdelávajúce učiteľov a výskumní pracovníci považujú za užitočné sledovať odkazy uvedené v kapitole 2, „Hlavné aspekty SERR pre vyučovanie a učenie sa“ s cieľom nahliadnuť aj do kapitol z vydania z roku 2001, napríklad o úplných detailoch opisného vzorca (SERR, 2001, kapitoly 4 a 5). Aktualizované a rozšírené modelové deskriptory obsahujú všetky deskriptory zo SERR 2001. Stupnice deskriptorov sú usporiadané podľa kategórií opisného vzorca SERR. Treba poznamenať, že zmeny a dodatky v tejto publikácii nemajú vplyv na štruktúru opísanú v SERR alebo na jeho spoločné referenčné úrovne.

SERR v skutočnosti obsahuje omnoho viac než len súbor spoločných referenčných úrovní. Ako sa vysvetľuje v kapitole 2, SERR rozširuje perspektívu jazykového vzdelávania niekoľkými spôsobmi, v neposlednom rade tým, že pokladá používateľa / učiaceho sa¹⁵ za spoločenského aktéra, ktorý spoluvytvára zmysel komunikácie v interakcii a prostredníctvom takých javov, ako je mediácia (sprostredkovanie) a viacjazyčná/plurikultúrna kompetencia. SERR sa osvedčil ako úspešný práve preto, že obsahuje vzdelávacie hodnoty, zreteľný model jazykových kompetencií a používania jazyka a praktické nástroje vo forme modelových deskriptorov, ktoré napomáhajú pri tvorbe vzdelávacích programov a smerovaní vyučovania a učenia sa.

Táto publikácia je produktom projektu odboru vzdelávacej politiky Rady Európy. Cieľom tohto projektu bolo aktualizovať modelové deskriptory SERR o tieto hľadiská:

14 *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie (2017)*, Štátny pedagogický ústav, Bratislava, dostupné na https://www.statpedu.sk/files/sk/publikacna-cinnost/publikacie/serr_tlac-indd.pdf alebo Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (2001), Cambridge University Press, Cambridge, dostupné na: <https://rm.coe.int/1680459f97>

15 V texte slovenského prekladu SERR je používané generické maskulínium, t. j. označenie osôb v zástupnom mužskom rode. Napr. označením používateľ, učitelia sa, posunkujúci je myslená osoba v danej pozícii či postavení, bez ohľadu na to, či ide o muža alebo ženu. Výrazy nie sú prechýľované do ženského rodu, aby nedošlo k zníženiu zrozumiteľnosti textu.

- ▶ zdôrazňovanie určitých inovačných oblastí SERR, pre ktoré neboli v súbore deskriptorov uverejnenom v roku 2001 stanovené stupnice deskriptorov, ale ktoré počas uplynulých 20 rokov nadobúdali čoraz väčšiu dôležitosť, najmä v oblasti mediácie a viacjazyčnej/plurikultúrnej kompetencie;
- ▶ stavanie na úspešnej implementácii a ďalšom vývoji SERR, napríklad dôkladnejším vymedzením „plusových úrovní“ a novej „predúrovne A1 (ďalej aj Pre-A)“;
- ▶ reagovanie na požiadavky na prepracovanejšie opisy počúvania a čítania na doterajších stupniciach a na deskripty iných komunikačných činností, ako napríklad online interakcia, využívanie telekomunikačných prostriedkov a vyjadrenie osobnej reakcie na kreatívne texty (vrátane literatúry);
- ▶ obohatenie opisu na úrovni A1 a na úrovni C, najmä C2;
- ▶ prispôsobenie deskriptorov tak, aby boli rodovo neutrálne a „prístupné modalite“ (a teda použiteľné aj pre posunkové jazyky), niekedy zmenou slovíec a niekedy ponukou alternatív „hovoriaci / posunkujúci“.

Vzhľadom na posledný bod, v komunite nepočujúcich sa pojem „orálny/ústny“ chápe ako bezhlasný pohyb úst, ktorý je súčasťou posunkov. Je však potrebné pochopiť, že posunkujúci môže v mnohých scenároch prenášať text, ktorý je bližšie k písanému ako k ústnemu textu. Používateľom SERR preto odporúčame, aby podľa potreby využívali deskripty písomnej recepcie, produkcie a interakcie aj v posunkových jazykoch. Z tohto dôvodu bol celý súbor modelových deskriptorov prispôbostený formuláciám obsahujúcim modalitu.

V medzinárodnom posunkovaní existujú plány na sprístupnenie úplného súboru modelových deskriptorov. Medzitým projekt ECML PRO-Sign¹⁶ sprístupňuje videonahrávky mnohých deskriptorov uverejnených v roku 2001 v medzinárodnom posunkovaní.

Toto vydanie SERR predstavuje rozšírenú verziu modelových deskriptorov:

- ▶ popri aktuálnych sa zaviedli aj novo vypracované modelové stupnice deskriptorov;
- ▶ poskytujú sa tabuľky vzorcov, ktoré zoskupujú stupnice patriace do rovnakej kategórie (komunikačné jazykové činnosti alebo aspekty spôsobilosti);
- ▶ pre každú stupnicu sa uvádza krátke odôvodnenie, v ktorom sa vysvetľuje myšlienka kategorizácie;
- ▶ deskripty, ktoré boli vypracované a validované v projekte, ale neboli následne zahrnuté do modelových deskriptorov, sú uvedené v prílohe č. 8.

V deskriptoroch sa vykonali malé zmeny vo formuláciách, aby sa zabezpečilo, že budú rodovo neutrálne a inkluzívne. Všetky podstatné zmeny vykonané v deskriptoroch uverejnených v roku 2001 sú uvedené v prílohe č. 7. Stupnice 2001 boli rozšírené o výber validovaných, kalibrovaných deskriptorov z inštitúcií uvedených v predслоve a o deskripty vypracované, validované, kalibrované a pilotne overované počas projektu tvorby deskriptorov pre sprostredkovanie v rokoch 2014 – 2017. Prístup, ktorý sa prijal – k aktualizácii deskriptorov uverejnených v roku 2001, ako aj v projekte mediácie/sprostredkovania – je opísaný v prílohe č. 6. Príklady kontextu použitia nových modelových deskriptorov na online interakciu a na sprostredkovateľské činnosti pre verejnosť, profesijné a vzdelávacie oblasti, sú uvedené v prílohe č. 5.

Okrem deskriptorov je v tejto publikácii k dispozícii aj **nová skupina deskriptorov relevantných pre mladých učiacich sa**,¹⁷ zostavená Nadáciou Eurocentres na pomoc pri plánovaní vyučovania a sebahodnotenia. Tu bol prijatý iný prístup: zvolili sa deskripty v rozšírených modelových deskriptoroch, ktoré sú relevantné pre dve vekové skupiny s (7-10¹⁸ a 11-15¹⁹) Potom sa vykonalo zoradenie týchto upravených deskriptorov relevantných pre mladých učiacich sa, deskriptorov, ktoré sa vyskytli v EJP, doplnené o deskripty hodnotenia pre mladých učiacich sa, ktoré vo veľkom množstve ponúka Cambridge Assessment English.

Vzťah medzi opisným vzorcom SERR, modelovými deskriptormi uverejnenými v roku 2001 a aktualizáciami a dodatkami uvedenými v tejto publikácii je uvedený v tabuľke 1. Vidíme, že stupnice deskriptorov pre recepciu sú uvedené pred stupnicami pre produkciu, hoci tie sa v texte SERR 2001 vyskytujú na prvom mieste.

¹⁶ www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/ProSign/tabid/1752/Default.aspx. Úpravy deskriptorov CEFR PRO-Sign sú k dispozícii v českom, anglickom, estónskom, nemeckom, islandskom a slovinskom jazyku.

¹⁷ Bank of supplementary descriptors, dostupné na www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors.

¹⁸ Goodier T. (ed.) (2018), "Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners – Resource for educators, Volume 1: Ages 7-10", Education Policy Division, Council of Europe, dostupné na: <https://rm.coe.int/16808b1688>.

¹⁹ Goodier T. (ed.) (2018), "Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners – Resource for educators, Volume 2: Ages 11-15", Education Policy Division, Council of Europe, dostupné na: <https://rm.coe.int/16808b1689>.

Tabuľka 1 – Opisný vzorec SERR a modelové deskriptory: aktualizácie a dodatky

	V opisnom vzorci z roku 2001	Na stupniciach deskriptorov z roku 2001	Stupnice deskriptorov aktualizované v tejto publikácii	Stupnice deskriptorov pridané v tejto publikácii
Komunikačné jazykové činnosti				
Recepcia				
Porozumenie ústnemu prejavu	√	√	√	
Čítanie s porozumením	√	√	√	
Produkcia				
Ústny prejav	√	√	√	
Písomný prejav	√	√	√	
Interakcia				
Ústna interakcia	√	√	√	
Písomná interakcia	√	√	√	
Online interakcia				√
Mediácia/Sprostredkovanie				
Sprostredkovanie textu	√			√
Sprostredkovanie pojmov	√			√
Sprostredkovanie komunikácie	√			√
Komunikačné jazykové stratégie				
Recepcia	√	√	√	
Produkcia	√	√	√	
Interakcia	√	√	√	
Sprostredkovanie				√
Viacjazyčná a plurikultúrna kompetencia				
Stavanie na plurikultúrnom repertoári	√			√
Viacjazyčné porozumenie	√			√
Stavanie na viacjazyčnom repertoári	√			√
Komunikačné jazykové kompetencie				
Jazyková kompetencia	√	√	√	√ (Fonológia)
Sociolingválna kompetencia	√	√	√	
Pragmatická kompetencia	√	√	√	
Kompetencie v posunkovom jazyku				
Jazyková kompetencia				√
Sociolingválna kompetencia				√
Pragmatická kompetencia				√

1.1. ZHRNUTIE ZMIEN MODELOVÝCH DESKRIPTOROV

Tabuľka 2 sumarizuje zmeny modelových deskriptorov SERR a odôvodnenie týchto zmien. Stručný opis projektu prípravy je uvedený v prílohe č. 6 a jeho podrobnejšia verzia je k dispozícii v dokumente Briana Northa a Enricy Piccardovej: „Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR“²⁰

Tabuľka 2 – Zhrnutie zmien v modelových deskriptoroch

Čo sa rieši v tejto publikácii	Komentár
Predúroveň A1 (ďalej Pre-A1)	Deskriptory pre toto pásmo jazykových znalostí, ktoré je na polceste k A1, uvedené na začiatku kapitoly SERR 2001, časť 3.5, sú poskytnuté pre mnohé stupnice vrátane online interakcie.
Zmeny deskriptorov uverejnených v roku 2001	Zoznam podstatných zmien v deskriptoroch uvedených v kapitole 4 pre komunikačné jazykové činnosti a stratégie a v kapitole 5 pre aspekty komunikačného jazyka SERR z roku 2001 je uvedený v prílohe 7. Bolo urobených niekoľko ďalších malých zmien formulácií na zabezpečenie toho, aby deskriptory boli rodovo neutrálne a obsahovali modalitu.
Zmeny deskriptorov C2	Mnoho zmien navrhnutých v zozname v prílohe 7 sa týka deskriptorov C2 zahrnutých do súboru z roku 2001. Niektoré prípady veľmi absolútnych výrokov boli upravené tak, aby lepšie vyjadrovali kompetenciu C2 používateľov/učiacich sa.
Zmeny deskriptorov A1-C1	V ďalších deskriptoroch sa navrhuje niekoľko zmien. Rozhodlo sa, že deskriptory sa nebudú „aktualizovať“ iba z dôvodu zmien v technológii (napr. odkazy na pohľadnice alebo verejné telefóny). Stupnica pre „Ovládanie fonologickej stránky jazyka“ bola nahradená (pozri nižšie). Hlavné zmeny sú výsledkom začlenenia deskriptorov do modalít, aby boli rovnako uplatniteľné na posunkové jazyky. Zmeny sa navrhujú aj v prípade určitých deskriptorov, ktoré sa týkajú jazykového prispôsobenia (alebo nie) „rodenými hovoriacimi“, pretože tento pojem sa stal od prvého uverejnenia SERR kontroverzným.
Plusové úrovne	Posilnil sa opis kladných hladín (napr. = B1+, B1.2). Pozri kapitoly 3.5 a 3.6 v SERR 2001 a prílohu 1, kde je diskusia o plusových úrovniach.
Fonológia	Stupnica „Ovládanie fonologickej stránky jazyka“ bola prepracovaná so zameraním na „artikuláciu zvukov“ a „prozodické vlastnosti“.
Mediácia/ Sprostredkovanie	Prístup k mediácii/sprostredkovaniu je širší ako prístup predstavený v SERR 2001. Okrem zamerania na činnosti pri sprostredkovaní textu sú stanovené aj stupnice pre sprostredkovanie pojmov a pre sprostredkovanie komunikácie, čo predstavuje celkom 19 stupníc pre mediálne činnosti. Mediálne stratégie (5 stupníc) sa zaoberajú skôr stratégiami, ktoré sa využívajú počas procesu sprostredkovania, a nie na jeho prípravu.
Plurikultúrny	Stupnica „Stavanie na plurikultúrnom repertoári“ opisuje využitie plurikultúrnych kompetencií v komunikačnej situácii, preto sa do centra pozornosti dostávajú skôr zručnosti ako znalosti alebo postoje. Stupnica poukazuje na vysoký stupeň obsahovej súdržnosti s existujúcou stupnicou SERR 2001 „Sociolingválna primeranosť“, hoci bola zostavená samostatne.
Viacjazyčný	Úroveň každého deskriptora na stupnici „Stavanie na viacjazyčnom repertoári“ je funkčnou úrovňou slabšieho jazyka v kombinácii jazykov. Používatelia môžu chcieť výslovne uviesť, ktorých jazykov sa to týka.
Špecifikácia príslušných jazykov	Odporúča sa, aby sa v rámci prispôsobenia deskriptorov na praktické použitie v konkrétnom kontexte špecifikovali príslušné jazyky vo vzťahu k: - sprostredkovaniu medzi jazykmi (najmä stupnice na sprostredkovanie textu); - viacjazyčnému porozumeniu; - stavaniu na viacjazyčnom repertoári

²⁰ North B. and Piccardo E (2016), „Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR“, Education Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na: <https://rm.coe.int/168073ff31>.

Čo sa rieši v tejto publikácii	Komentár
Literatúra	Kreatívny text a literatúra majú tri nové stupnice: - čítanie ako voľnočasová aktivita (výhradne proces vnímania; deskriptory prevzaté z iných súborov SERR deskriptorov); - vyjadrenie osobnej reakcie na kreatívne texty (menej intelektuálne, nižšie úrovne); - analýza a kritika tvorivých textov (intelektuálnejšie, vyššie úrovne).
Online	Pre nasledujúce kategórie existujú dve nové stupnice: - online konverzácia a diskusia; - online spolupráca a výmena informácií zameraná na cieľ. Obidve tieto stupnice sa týkajú multimodálnej činnosti typickej pre používanie na webe, vrátane kontroly alebo vzájomnej výmeny odpovedí, hovorenej interakcie a dlhšej produkcie v živých prenosoch, čítaní (písaný hovorený jazyk), dlhšieho blogovania alebo písania príspevkov do diskusie a vkladania ďalších médií.
Ďalšie nové stupnice deskriptorov	Nové stupnice s deskriptormi prevzatými z iných súborov deskriptorov SERR sa poskytujú pre nasledujúce kategórie, ktoré v súbore z roku 2001 chýbali; - využívanie telekomunikačných prostriedkov; - poskytovanie informácií.
Nové deskriptory sa kalibrujú na úrovne SERR	Nové stupnice deskriptorov boli formálne overené a kalibrované do matematického rozsahu z pôvodného výskumu, ktorý je základom úrovni SERR a stupníc deskriptorov.
Posunkové jazyky	Deskriptory boli upravené tak, aby obsahovali modalitu. Okrem toho je zahrnutých 14 stupníc osobitne určených na kompetenciu v posunkových jazykoch. Tieto boli vypracované vo výskumnom projekte uskutočnenom vo Švajčiarsku.
Paralelný projekt	
Mladí učiaci sa	Poskytujú sa dve porovnania deskriptorov pre mladých učiacich sa z európskych jazykových portfólií (EJP): pre vekové skupiny 7 – 10 rokov a 11 – 15 rokov. V súčasnosti nie sú žiadne deskriptory mladých učiacich sa spojené s deskriptormi na nových stupniciach, je však uvedená relevantnosť pre mladých učiacich sa.

Okrem kapitoly 2 „Hlavné aspekty SERR pre učenie sa a vyučovanie“ a rozšírených modelových deskriptorov zahrnutých v tejto publikácii môžu používatelia preštudovať aj nasledujúce dva základné strategické dokumenty týkajúce sa viacjazyčného, interkultúrneho a inkluzívneho vzdelávania:

- ▶ *Príručka pre tvorbu a implementáciu vzdelávacích programov pre viacjazyčné a interkultúrne vzdelávanie* (Beacco et al. 2016a), ktorá predstavuje sfunkčnenie a ďalší vývoj kapitoly 8 o jazykovej diverzifikácii a vzdelávacom programe v SERR 2001;
- ▶ *Referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru* (Rada Európy 2018), zdroje, ktoré boli inšpiráciou pre niektoré nové deskriptory mediácie/sprostredkovania obsiahnuté v tejto publikácii.

Používateľom zaoberajúcim sa školským vzdelávaním odporúčame prečítať aj štúdiu „*Education, mobility, otherness – The mediation functions of schools*“,²¹ ktorá pomohla s konceptualizáciou mediácie/sprostredkovania v projekte tvorby deskriptorov.

21 Coste D. and Cavalli M. (2015) “Education, mobility, otherness – The mediation functions of schools”; Language Policy Unit, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na: <https://rm.coe.int/16807367ee>.

Kapitola 2

HLAVNÉ ASPEKTY SERR PRE VYUČOVANIE A UČENIE SA

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie (SERR) predkladá úplný opisný vzorec ovládania jazyka a súbor spoločných referenčných úrovní (A1 až C2) definovaných na modelových stupniciach deskriptorov a pre možnosti tvorby vzdelávacieho programu podporujúceho viacjazyčné a interkultúrne vzdelávanie, podrobnejšie rozpracované v *Príručke na tvorbu a implementáciu vzdelávacích programov pre viacjazyčné a interkultúrne vzdelávanie* (Beacco et al. 2016a).

Jedným z hlavných princípov SERR je podpora pozitívnej formulácie vzdelávacích cieľov a výsledkov na všetkých úrovniach. Jeho definícia aspektov úrovni ovládania jazyka „čo učiaci sa dokáže“ poskytuje zreteľný a spoločný plán pre učenie sa a značne prepracovanejší nástroj na meranie napredovania a nie iba výhradné zameranie sa na výsledky v testoch a na skúškach. Táto zásada je založená na chápaní jazyka podľa SERR ako prostriedku na vytváranie príležitostí a dosahovanie úspechu v spoločenskej, vzdelávacej a profesijnej oblasti. Táto hlavná vlastnosť prispieva k cieľu Rady Európy, ktorým je kvalitné inkluzívne vzdelávanie ako právo všetkých občanov. Výbor ministrov Rady Európy odporúča „využívanie SERR ako nástroja na obsahovo súdržné, zrozumiteľné a efektívne viacjazyčné vzdelávanie tak, aby sa nastolilo demokratické občianstvo, spoločenská formálna súdržnosť (kohézia) a interkultúrny dialóg“.²²

SERR, ktorý sa používa ako referenčný nástroj takmer vo všetkých členských štátoch Rady Európy a Európskej únie, mal a aj naďalej má významný vplyv mimo Európy. SERR sa v skutočnosti využíva nielen na zabezpečenie zrozumiteľnosti a zreteľných referenčných bodov na účely hodnotenia, ale čoraz viac aj na informovanie o reforme vzdelávacích programov a o pedagogike. Tento posun reflektuje prezieravé koncepčné postavenie SERR a pripravil pôdu pre novú fázu práce v súvislosti so SERR, ktorá viedla k rozšíreniu modelových deskriptorov uverejnených v tomto vydaní. Pred predložením modelových deskriptorov však treba pripomenúť účel a povahu SERR. Najskôr sa teda zaoberáme cieľmi SERR, jeho opisným vzorcom a činnostne zameraným prístupom, potom spoločnými referenčnými úrovňami a vytvorením profilov vo vzťahu k nim, samotnými modelovými deskriptormi a napokon koncepciami viacjazyčnosti/plurikulturalizmu a mediácie/sprostredkovania, ktoré SERR zaviedol do jazykového vzdelávania.

Východiská SERR

SERR bol zostavený ako pokračovanie práce Rady Európy v oblasti jazykového vzdelávania v 70. a 80. rokoch 20. storočia. „Činnostne zameraný prístup“ SERR stavia na komunikačnom prístupe navrhnutom v polovici 70. rokov v publikácii „The Threshold Level“ (prahová úroveň), čo je prvá funkčná/výrazová špecifikácia jazykových potrieb, pričom presahuje rámec tohto komunikačného prístupu.

SERR a súvisiace európske jazykové portfólio (EJP), ktoré ho sprevádzalo, boli odporúčané medzivládny sympóziom, ktoré sa konalo vo Švajčiarsku v roku 1991. Ako naznačuje jeho podnadiš, SERR sa zaoberá predovšetkým učením sa a vyučovaním. Jeho cieľom je vytvárať vhodné podmienky pre zrozumiteľnosť a obsahovú súdržnosť medzi vzdelávacím programom, vyučovaním a hodnotením v rámci inštitúcie a zrozumiteľnosť a obsahovú súdržnosť medzi inštitúciami, sektormi vzdelávania, regiónmi a krajinami.

SERR bol pilotne testovaný v predbežných verziách v rokoch 1996 a 1998 a potom bol publikovaný v angličtine (Cambridge University Press) a francúzštine (Haite-Didier) v roku 2001. Odvtedy bol preložený do 40 jazykov.

22 Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism, dostupné na: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d2fb1.

2.1 CIELE SERR

Cieľom SERR je naďalej stimulovať reformu vzdelávania, ktorú nastolili projekty Rady Európy. Úmyslom SERR je pomôcť odborníkom v oblasti jazykov naďalej zlepšovať kvalitu a efektívnosť učenia sa a vyučovania jazykov. SERR sa nezameriava na hodnotenie, ako napovedá aj poradie slov v jeho podnázve - *učenie sa, vyučovanie, hodnotenie*.

Okrem podpory vyučovania a učenia sa jazykov ako nástroja komunikácie prináša SERR aj novú, výraznejšiu vyhladku pre učiaceho sa. SERR predstavuje používateľa jazyka/učiaceho sa jazyk ako „spoločenského aktéra“, ktorý pôsobí v spoločenskom prostredí a vykonáva činnosť v procese učenia sa. Toto naznačuje skutočný posun paradigmy v plánovaní aj vyučovaní predmetov prostredníctvom motivácie zapojenia sa a autonómie učiacich sa.

Činnostný prístup SERR predstavuje odklon od vzdelávacích programov založených na lineárnom postupe jazykovými štruktúrami alebo vopred určeným súborom výrazov a funkcií smerom k programom založeným na analýze potrieb, orientovaným na úlohy v reálnom živote a zostaveným okolo účelovo vybraných výrazov a funkcií. Toto podporuje perspektívu „ovládania jazyka“ riadenú deskriptormi druhu „čo učiaci sa dokáže“, a nie perspektívu „nedostatku“ zameranú na to, čo učiaci sa ešte nenadobudol. Cieľom je navrhnuť vzdelávacie programy a vyučovacie predmety založené na komunikačných potrebách reálneho sveta, ktoré sú usporiadané podľa reálnych úloh a sprevádzané deskriptormi druhu „čo učiaci sa dokáže“, ktoré sprostredkujú ciele učiacim sa. SERR je v zásade nástrojom, ktorý pomáha pri plánovaní vzdelávacích programov, predmetov a skúšok tým, že vychádza z toho, čo musia používatelia/učiaci sa byť schopní v jazyku zvládnuť. Poskytnutie celkového opisného vzorca obsahujúceho modelové stupnice deskriptorov druhu „čo učiaci sa dokáže“ pre toľko aspektov systému, koľko sa ich preukáže ako uskutočniteľných (SERR, 2001, kapitoly 4 a 5), plus súvisiace špecifikácie obsahu uverejnené osobitne pre rôzne jazyky (*Opisy referenčných úrovní – ORÚ*)²³ majú za cieľ poskytnúť základ pre takéto plánovanie.

Tieto ciele boli v SERR 2001 vyjadrené takto:

Stanovené ciele SERR sú:

- ▶ podpora a uľahčovanie spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami v rôznych krajinách;
- ▶ poskytnutie pevného základu pre vzájomné uznávanie jazykových kvalifikačných osvedčení;
- ▶ pomoc učiacim sa, učiteľom, tvorcom predmetov a kurzov, inštitúciám povereným evalváciou a zriaďovateľom v lokalizácii a koordinácii ich úsilia

(SERR, 2001, časť 1. 4)

Na ďalšiu podporu a uľahčovanie spolupráce poskytuje SERR spoločné referenčné úrovne A1 až C2 definované modelovými deskriptormi. Spoločné referenčné úrovne boli zavedené v kapitole 3 v SERR (2001) a použité pre stupnice deskriptorov rozložených v kapitolách 4 a 5 v SERR (2001). Poskytnutie spoločného opisného vzorca,

Priority SERR

Poskytnutie spoločných referenčných bodov je doplnkom k hlavnému cieľu SERR, ktorým je vytváranie vhodných podmienok pre presadzovanie kvality v jazykovom vzdelávaní a vytváranie Európy nezaujatých viacjazyčných občanov. Jednoznačne sa to potvrdilo na medzivládnom fóre o jazykovej politike, ktoré zhodnotilo napredovanie v oblasti SERR v roku 2007, ako aj v niekoľkých odporúčaniach výboru ministrov. Toto hlavné zameranie sa znova zdôrazňuje v *Príručke na tvorbu a implementáciu vzdelávacích programov pre viacjazyčné a interkultúrne vzdelávanie* (Beacco et al. 2016a). Fórum pre jazykovú politiku však zdôraznilo aj potrebu zodpovedného využívania úrovni SERR a využívania metodík a prameňov poskytnutých na prípravu skúšok a ich následné prepojenie so SERR.

Ako je zrejmé z podnadpisu „učenie sa, vyučovanie, hodnotenie“, SERR nie je iba projektom hodnotenia. Kapitola 9 SERR 2001 opisuje veľa rôznych prístupov k hodnoteniu, z ktorých väčšina je alternatívou k štandardizovaným testom. Vysvetľuje spôsoby, ktorými môže SERR vo všeobecnosti, ale najmä pomocou modelových deskriptorov, pomôcť učiteľovi v procese hodnotenia, ale nezameriava sa na jazykové testovanie a vôbec sa nezmieňuje o testovaných položkách.

Fórum pre jazykovú politiku vo všeobecnosti zdôraznilo potrebu medzinárodnej odbornej spolupráce a výmeny skúseností v súvislosti so SERR prostredníctvom orgánov, ako je napríklad Asociácia jazykových testerov v Európe (ALTE) (www.alte.org), Európska asociácia pre jazykové testovanie a hodnotenie (EALTA) (www.ealta.eu.org) a Hodnotenie a akreditácia kvality jazykových služieb (Eaquals) (www.eaquals.org).

²³ www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/reference-level-descriptions.

teda spoločných referenčných úrovní a modelových deskriptorov, ktoré definujú aspekty systému na rôznych úrovniach, je určené na vytvorenie spoločného metajazyka pre profesiu jazykového vzdelávania s cieľom vytvárať vhodné podmienky na komunikáciu, vytváranie sietí, mobilitu a uznávanie absolvovaného štúdia a vykonaných skúšok. V prípade skúšok, vydal odbor jazykovej politiky Rady Európy [Príručku na prepojenie jazykových skúšok so SERR](#) (Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR) – A Manual)²⁴, ktorú teraz dopĺňa súbor sprievodných materiálov a významný počet prípadových štúdií vydaných vydavateľstvom Cambridge University Press spolu s [Príručkou na prípravu jazykových testov a testovanie – na použitie so SERR](#) (Manual for Language Test Development and Examining – For Use with CEFR).²⁵ Európske centrum pre moderné jazyky Rady Európy vypracovalo dokument [Jazykové skúšky vo vzťahu ku Spoločnému európskemu referenčnému rámcu pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie \(SERR\) – najdôležitejšie body z príručky](#) (Relating language examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – Highlights from the Manual)²⁶, a poskytuje vytváranie kapacít členským štátom prostredníctvom [iniciatívy RELANG](#).²⁷

Je však potrebné ešte raz zdôrazniť, že SERR je nástrojom na vytváranie vhodných podmienok pre realizáciu projektov reformy vzdelávania, a nie štandardizačným nástrojom. Rovnako tak neexistuje inštitúcia, ktorá by monitorovala, či dokonca koordinovala jeho využitie. Samotný SERR uvádza hneď na začiatku:

Je potrebné hneď na začiatku objasniť jednu vec. NECHCELI sme povedať odborníkom v praxi, čo majú robiť alebo ako to majú robiť. My otázky kladieme, neodpovedáme na ne. Úlohou Spoločného európskeho rámca nie je stanoviť ciele, ktorými by sa používatelia mali riadiť, alebo metódy, ktoré by mali uplatňovať. (SERR, 2001, Poznámky pre používateľa)

2.2 IMPLEMENTÁCIA ČINNOSTNE ZAMERANÉHO PRÍSTUPU

SERR má ambíciu byť komplexným v tom zmysle, že je v ňom možné nájsť hlavné prístupy k jazykovému vzdelávaniu, a neutrálny v tom zmysle, že skôr kladie otázky, než by na ne odpovedal, pričom nestanovuje žiaden osobitný pedagogický prístup. Neobsahuje napríklad návrh na ukončenie vyučovania gramatiky alebo literatúry. Na otázku, ako najlepšie posúdiť napredovanie učiaceho sa, nie je poskytnutá „správna odpoveď“. SERR napriek tomu zaujíma inovatívny postoj v tom, že vidí učiacich sa ako používateľov jazykov a spoločenských aktérov, a teda vidí jazyk skôr ako prostriedok komunikácie než predmet, ktorý sa má študovať. Navrhuje pritom analýzu potrieb učiacich sa a použitie deskriptorov druhu „čo učiaci sa dokáže“ a komunikačných úloh, ktorými sa zaoberá celá jedna kapitola, a to kapitola 7 v SERR (2001).

Metodickým posolstvom SERR je, že jazykové vzdelávanie by malo byť zamerané na to, aby umožnilo učiacim sa konať v reálnych situáciách, vyjadrovať sa a plniť úlohy rôznych druhov. Kritériom navrhovaným na hodnotenie je teda komunikačná kompetencia v reálnom živote vo vzťahu ku kontinuu schopností (úrovne A1 – C2). Toto je pôvodný a základný význam pojmu „kritérium“ vo výraze „hodnotenie odkazujúce na kritérium“. Deskriptory z kapitol 4 a 5 v SERR (2001) poskytujú základ pre prehľadné vymedzenie cieľov vzdelávacích programov a noriem, ako aj kritérií hodnotenia, pričom kapitola 4 sa zameriava na činnosti („čo“) a kapitola 5 sa zameriava na kompetencie („ako“). Toto nie je z hľadiska vzdelávania neutrálne. Znamená to, že proces vyučovania a učenia sa je riadený konaním, že je činnostne zameraný. Jasne tiež navrhuje plánovanie smerom odzadu od komunikačných potrieb učiacich sa v reálnom živote s následným zosúladením vzdelávacích programov, vyučovania a hodnotenia.

Pripomenutie kapitol SERR (2001)

Kapitola 1: Spoločný európsky rámec v politickom a vzdelávacom kontexte

Kapitola 2: Zvolený prístup

Kapitola 3: Spoločné referenčné úrovne

Kapitola 4: Používanie jazyka a jeho používateľ/učiaci sa

Kapitola 5: Kompetencie používateľa/učiaceho sa

Kapitola 6: Učenie sa jazyka a jeho vyučovanie

Kapitola 7: Úlohy a ich miesto vo vyučovaní jazyka

Kapitola 8: Jazyková diverzifikácia a vzdelávacie programy

Kapitola 9: Hodnotenie

²⁴ Council of Europe (2009), „Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – A Manual“, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na: <https://rm.coe.int/1680667a2d>.

²⁵ ALTE (2011), „Manual for language test development and examining – For use with the CEFR“, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na: <https://rm.coe.int/1680667a2b>.

²⁶ Noijons J., Bérešová J., Breton G. et al. (2011), *Relating language examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – Highlights from the Manual*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na: www.ecml.at/tabid/277/PublicationID/67/Default.aspx.

²⁷ Relating language curricula, tests and examinations to the Common European Framework of Reference (RELANG): <https://relang.ecml.at/>.

Na úrovni triedy má implementácia činnostne zameraného prístupu niekoľko dôsledkov. Vidieť učiacich sa ako spoločenských aktérov znamená zapojiť ich do procesu učenia sa, prípadne aj s deskriptormi ako prostriedkom komunikácie. Znamená to aj uznanie spoločenskej povahy učenia sa jazykov a používania jazykov, konkrétne ide o vzájomné pôsobenie medzi spoločenským a individuálnym v procese učenia sa. Vnímanie učiacich sa ako používateľov jazykov znamená rozsiahle používanie cieľového jazyka v triede – učiť sa používať jazyk, nielen učiť sa jazyk (ako predmet). Považovať učiacich sa za viacjazyčné, plurikultúrne bytosti znamená umožniť im v prípade potreby využívať všetky ich jazykové zdroje, nabádať ich k tomu, aby videli podobnosti a zákonitosti, ako aj rozdiely medzi jazykmi a kultúrami. Činnostne zameraný prístup obsahuje predovšetkým cieľavedomé a spoločné úlohy v triede, ktorých primárnym zameraním nie je jazyk. Ak nie je hlavným cieľom úlohy jazyk, musí existovať nejaký iný produkt alebo výsledok (napríklad plánovanie výletu, vytvorenie plagátu, vytvorenie blogu, navrhnutie festivalu alebo výber uchádzača). Deskriptory sa môžu používať ako pomôcka pri navrhovaní takýchto úloh a aj na pozorovanie a v prípade potreby aj na (seba) hodnotenie používania jazyka učiacimi sa počas vykonávania úlohy.

Opisný vzorec SERR aj činnostne zameraný prístup kladú spoločné vytváranie významu (prostredníctvom interakcie) do centra procesu učenia sa a vyučovania. Toto má pre učiacich sa zjavné dôsledky. Niekedy sa táto interakcia odohráva medzi učiteľom a učiacimi sa (učiacimi sa), no príležitostne sa vyskytuje vo forme spolupráce aj medzi samotnými učiacimi sa. Presná rovnováha medzi vyučovaním sústredeným na učiteľa a takouto spolupracou medzi učiacimi sa v malých skupinách pravdepodobne odráža kontext, pedagogickú tradíciu v tomto kontexte a úroveň ovládania jazyka daných učiacich sa. V realite dnešných čoraz rozmanitejších spoločenstiev môže dôjsť k vytváraniu významu v rôznych jazykoch a môže vychádzať z viacjazyčných a plurikultúrnych repertoárov používateľov/učiacich sa.

2.3 VIACJAZYČNÁ A PLURIKULTÚRNA KOMPETENCIA

SERR rozlišuje medzi multilingvizmom/ mnohojazyčnosťou (koexistencia rôznych jazykov na spoločenskej alebo individuálnej úrovni) a pluringvizmom/viacjazyčnosťou (dynamický a rozvíjajúci sa jazykový repertoár individuálneho používateľa/učiaceho sa). Viacjazyčnosť sa v SERR prezentuje ako nerovnomerná a premenlivá kompetencia, v ktorej sa zdroje používateľa/učiaceho sa v jednom jazyku alebo jeho variante môžu svojou povahou veľmi líšiť od zdrojov v inom jazyku. Základným bodom je však to, že používatelia viacerých jazykov majú jeden vzájomne prepojený repertoár, ktorý kombinujú so svojimi všeobecnými kompetenciami a rôznymi stratégiami s cieľom plniť úlohy (SERR, 2001, časť 6. 1. 3. 2).

Viacjazyčná kompetencia, tak ako je vysvetlená v časti 1.3 v SERR z roku 2001, obsahuje schopnosť flexibilne používať vzájomne prepojený, nerovnomerný, viacjazyčný repertoár na:

- ▶ prechod z jedného jazyka alebo dialektu (alebo jeho variantu) do druhého;
- ▶ vyjadrovanie sa v jednom jazyku (alebo dialekte alebo jeho variante) a porozumenie osobe hovoriacej iným jazykom;
- ▶ požadovanie znalosti niekoľkých jazykov (alebo dialektov alebo ich variantov), aby dali textu zmysel;
- ▶ rozoznávanie internacionalizmov v novej podobe;
- ▶ sprostredkovávanie medzi jednotlivcami, ktorí nemajú spoločný jazyk (alebo dialekt alebo jeho variant), a to aj vtedy, ak aj samotný sprostredkovateľ má len chabé vedomosti;
- ▶ zapojenie celého jazykového vybavenia a experimentovanie s alternatívnymi formami prejavu;
- ▶ využívanie parajazykových prostriedkov (mimiky, gestikulácie, výrazu tváre atď.)

V druhej predbežnej verzii SERR boli v roku 1996 po prvýkrát do jazykového vzdelávania zavedené súvisiace pojmy viacjazyčnosť/ pluralita kultúr a čiastočné kompetencie. Boli vypracované ako forma dynamického, tvorivého procesu „*linguaging*“ za hranicami jazykových odlišností, ako metodika aj ako cieľ jazykovej politiky. Východiskom tohto vývoja bola séria štúdií o dvojazyčnosti na začiatku 90. rokov vo výskumnom stredisku CREDIF (Centre de recherche et d'étude pour la diffusion du français) v Paríži.

Príklady vzdelávacích programov uvedené v kapitole 8 v SERR (2001) vedome propagovali koncepcie viacjazyčnej a plurikultúrnej kompetencie.

Tieto dve koncepcie vznikli v prepracovanejšej podobe v roku 1997 v štúdiu „*Viacjazyčné a plurikultúrne kompetencie*“ (<https://rm.coe.int/168069d29b>).

Zvláštnou náhodou bol rok 1996 aj rokom, v ktorom bol prvýkrát zaznamenaný termín „translanguaging“ (striedanie jazykov) (vo vzťahu k dvojazyčnému vyučovaniu vo Walese). Translanguaging je činnosť, ktorú vykonávajú viacjazyčné osoby, ktoré môžu mať viacero aktívnych jazykov. V súčasnosti existuje veľa podobných výrazov, ale všetky sú zahrnuté pod pojem viacjazyčnosť.

Viacjazyčnosť možno v skutočnosti posudzovať z rôznych hľadísk: ako sociologickú alebo historickú skutočnosť, ako osobnú vlastnosť alebo ambíciu, ako vzdelávaciu filozofiu alebo prístup ku vzdelávaniu, alebo – v zásade – ako spoločenskopolitický cieľ zachovania jazykovej rozmanitosti. Všetky tieto pohľady sú v celej Európe čoraz bežnejšie.

Sprostredkovanie medzi jednotlivcami bez spoločného jazyka je jednou z vyššie vymenovaných činností. Vzhľadom na viacjazyčný charakter takéhoto sprostredkovania boli počas projektu v rokoch 2014 – 17 vytvorené a overené deskriptory aj pre ostatné body uvedené v zozname s cieľom vytvoriť deskriptory pre sprostredkovanie. Bolo to úspešné s výnimkou posledného bodu (parajazyk), v ktorom sa referenti, žiaľ, nedokázali dohodnúť na jeho relevantnosti a ani na dôslednej interpretácii deskriptorov.

V čase vydania SERR z roku 2001 boli koncepcie analyzované v tejto časti inovatívne, najmä myšlienka holistického, vzájomne prepojeného viacjazyčného repertoáru. Túto myšlienku medzitým potvrdil psycholingvistický a neurolingvistický výskum vo vzťahu k ľuďom, ktorí sa učia ďalší jazyk na začiatku života, ako aj k tým, ktorí sa ho učia neskôr, s výraznejšou integráciou prvého jazyka. Ukázalo sa aj to, že viacjazyčnosť vedie k mnohým kognitívnym

výhodám v dôsledku zdokonaleného systému riadenia riadiacich orgánov v mozgu (t. j. schopnosti odvádzať pozornosť od prostriedkov jej rozptyľovania pri vykonávaní úloh).

Väčšina odkazov na viacjazyčnosť v SERR je na viacjazyčnú a plurikultúrnu kompetenciu. Je to preto, že tieto dva aspekty sú zvyčajne prepojené. Jednako, jednou z foriem nerovnosti môže byť aj to, že jeden aspekt (napríklad plurikultúrna kompetencia) je oveľa výraznejší ako druhý (napríklad viacjazyčná kompetencia; pozri SERR, 2001, časť 6. 1. 3. 1).

Jedným z dôvodov podpory vývoja viacjazyčnosti a plurikulturalizmu je, že ich skúsenosť:

- ▶ využíva predošlé sociolingválne a pragmatické kompetencie, ktoré ich späťne ďalej rozvíjajú;
- ▶ vedie k lepšiemu vnímaniu toho, čo je všeobecné a čo konkrétne, ak ide o jazykovú organizáciu rôznych jazykov (forma metajazykového, medzijazykového alebo takzvaného „hyperjazykového“ povedomia);
- ▶ svojou povahou spresňuje znalosti o tom, ako sa učiť, a zdokonaľuje schopnosť nadväzovať vzťahy s ostatnými a v nových situáciách.

Môže preto do istej miery urýchliť následné učenie sa v jazykových a kultúrnych oblastiach.

(SERR, 2001, časť 6. 1. 3. 3)

V publikácii SERR nie je rozsiahlo rozvinutý výraz pluralita kultúr, ani výraz interkultúrna kompetencia – v krátkosti sú uvedené v častiach 5. 1. 1. 3. a 5. 1. 2. 2 v SERR z roku 2001. Dôsledky viacjazyčnosti a interkultúrnej kompetencie pre tvorbu vzdelávacieho programu vo vzťahu k SERR sú načrtnuté v *Príručke na prípravu a implementáciu vzdelávacieho programu pre viacjazyčné vzdelávanie a interkultúrnu výchovu* (Beacco et al., 2016a). Okrem toho je v *Referenčnom rámci pre pluralistické prístupy k jazykom a kultúram* (FREPA/CARAP) k dispozícii podrobná systémovosť aspektov viacjazyčných a plurikultúrnych kompetencií týkajúcich sa pluralistických prístupov.²⁸

2.4 OPISNÝ VZOREC SERR

V tejto časti načrtneme opisný vzorec SERR a ukážeme, ktoré prvky sa v projekte 2014 – 2017 ďalej rozvíjali. Ako je uvedené vyššie, hlavným cieľom SERR je poskytnúť spoločný opisný metajazyk na vyjadrenie ovládania jazyka. Obrázok 1 znázorňuje štruktúru opisného vzorca SERR.

Po uvedení dôležitých kľúčových pojmov (SERR, 2001, kapitola 1) sa prístup SERR uvádza vo veľmi krátkej kapitole 2 v SERR z roku 2001. Všeobecné kompetencie (napríklad všeobecný rozhľad, sociokultúrne vedomosti, medzikultúrne povedomie, prípadne aj odborné skúsenosti; SERR, 2001, časť 5. 1), sa v každej komunikačnej situácii vždy kombinujú s komunikačnými jazykovými kompetenciami (jazykové, sociolingválne a pragmatické kompetencie; SERR, 2001, časť 5. 2) a stratégiami (niektoré všeobecné, iné zase komunikačné jazykové stratégie) s cieľom splniť úlohu (SERR, 2001, kapitola 7). Úlohy si často vyžadujú určitú spoluprácu s ostatnými – a pre ňu je

²⁸ <http://carap.ecml.at/Accueil/tabid/3577/language/en-GB/Default.aspx>.

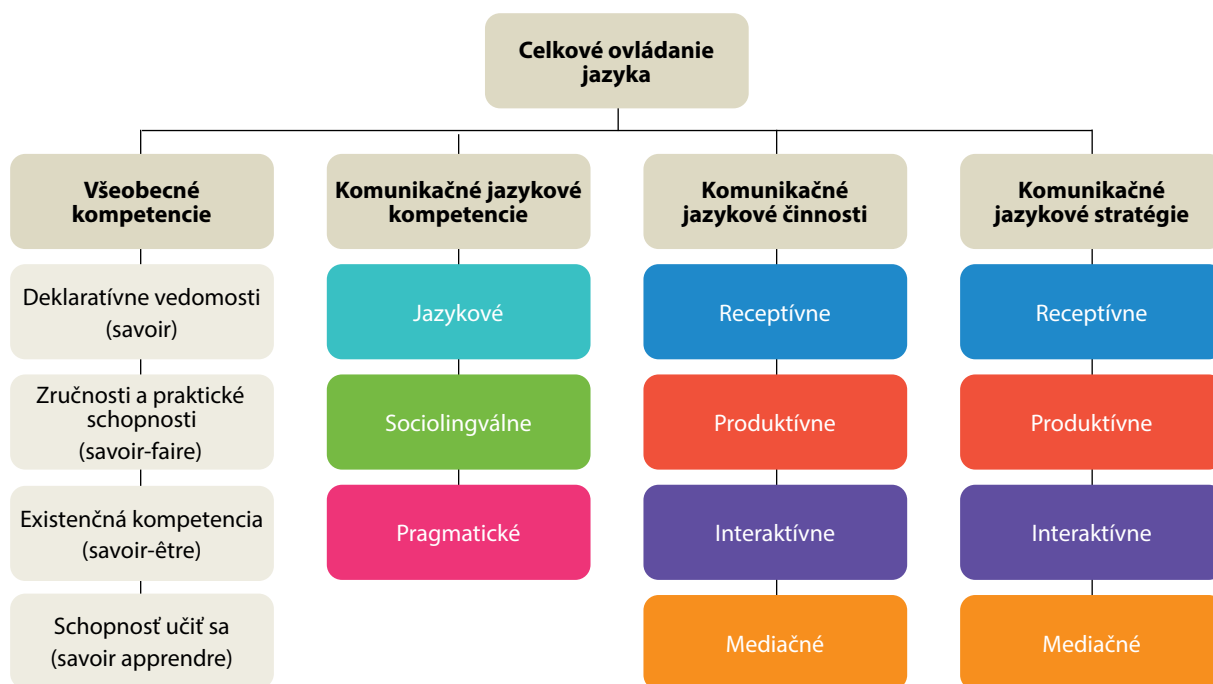
potrebný jazyk. Príklad vybraný v kapitole 2 zo SERR z roku 2001 na predstavenie tejto myšlienky – sťahovanie – je príkladom, v ktorom je použitie jazyka podmienené úlohou. Pri premiestňovaní šatníka sa jednoznačne odporúča určitá komunikácia, pokiaľ možno prostredníctvom jazyka, ale úloha nie je zameraná na jazyk. Podobne úlohy vyžadujúce dômyselnejšiu komunikáciu, ako je napríklad dohoda na preferovanom riešení etického problému alebo konaní projektového stretnutia, sa zameriavajú skôr na výsledky úloh než na jazyk, ktorý sa používa na ich dosiahnutie.

Celkový prístup SERR je zhrnutý v jedinom odseku:

Používanie jazyka, ktoré obsahuje štúdium jazykov, obsahuje činnosti, ktoré vykonávajú osoby, ktoré ako jednotlivci a ako spoločenski aktéri rozvíjajú celý rad **kompetencií, všeobecných** a najmä **komunikačných jazykových kompetencií**. Čerpajú z kompetencií, ktoré majú k dispozícii v rôznych kontextoch za rôznych **podmienok** a za rôznych **obmedzení**, aby sa zapojili do **jazykových činností** obsahujúcich tie **jazykové stratégie**, ktoré sa zdajú byť najvhodnejšie na vykonávanie úloh, ktoré sa majú splniť. Monitorovanie týchto akcií účastníkmi vedie k posilneniu alebo zmene ich schopností (SERR, 2001, časť 2. 1)

Pri plnení úloh sa teda kompetencie a stratégie v performancii mobilizujú a vďaka týmto skúsenostiam sa ďalej rozvíjajú. V „činnostnom prístupe“, ktorý opisný vzorec SERR zavádza do praxe, sú tak pri vyučovaní jazyka nevyhnutné aj úlohy zamerané na spoluprácu. Z tohto dôvodu obsahuje SERR z roku 2001 kapitolu o úlohách. Kapitola 7 v SERR (2001) sa zaoberá úlohami zo života a pedagogickými úlohami, možnosťami kompromisu medzi týmito dvoma faktormi, ktoré uľahčujú alebo komplikujú úlohy z hľadiska jazyka, podmienok a obmedzení. Presná forma, ktorú môžu mať úlohy v triede, a dominancia, ktorú by mali mať v programe, sú na rozhodnutí používateľov SERR. SERR (2001) v kapitole 6 skúma metodiky vyučovania jazykov a zdôrazňuje, že pre rôzne kontexty môžu byť vhodné rôzne prístupy. V skutočnosti je vzorec SERR vysoko kompatibilný s niekoľkými nedávnymi prístupmi k štúdiu druhého jazyka vrátane prístupu založeného na úlohách, ekologického prístupu a vo všeobecnosti so všetkými prístupmi založenými na sociokultúrnych a sociokonštruktivistických teóriách. Začínajúc diskusiou o mieste viacjazyčnosti v jazykovom vzdelávaní, SERR (2001) v kapitole 8 načrtáva alternatívne možnosti pre tvorbu vzdelávacích programov, čo je proces, ktorý sa ďalej rozoberá v *Príručke na prípravu a implementáciu vzdelávacích programov pre viacjazyčné a interkultúrne vzdelávanie* (Beacco et al., 2016a). Bez ohľadu na to, ktorá perspektíva je prijatá, implicitné je, že úlohy v triede/jazykovej učebni by mali obsahovať komunikačné jazykové činnosti a stratégie (SERR, 2001, časť 4. 4), ktoré sa vyskytujú aj v reálnom svete, akými sú aj úlohy uvedené v opisnom vzorci SERR.

Obrázok 1 – Štruktúra opisného vzorca SERR²⁹

²⁹ Z projektovej publikácie ECEP:: Piccardo E. et al. (2011), *Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, dostupné na: https://www.ecml.at/Portals/1/documents/ECML-resources/2011_08_29_ECEP_EN_web.pdf.

Svojimi komunikačnými jazykovými činnosťami a stratégiami SERR nahrádza tradičný model štyroch zručností (počúvanie, hovorenie, čítanie, písanie), ktorý sa pri zachytávaní komplexnej komunikačnej reality stával čoraz nedostatočnejším. Organizácia podľa týchto štyroch zručností navyše neumožňuje zohľadniť účel alebo makrofunkciu. Organizácia navrhnutá v SERR je bližšie k používaniu reálneho jazyka, ktorý je založený na interakcii, v ktorej sa význam vytvára spoločne. Činnosti sú prezentované v rámci štyroch spôsobov komunikácie: recepcia, produkcia, interakcia a mediácia/sprostredkovanie.

Príprava kategórií SERR pre komunikačné činnosti bola výrazne ovplyvnená rozdielom medzi transakčným a interpersonálnym používaním jazyka a medzi interpersonálnym a myšlienkovým používaním jazyka (vývoj myšlienok). To je zrejmé z tabuľky 3.

Tabuľka 3 – Makrofunkčný základ kategórií SERR pre komunikačné jazykové činnosti

	Recepcia	Produkcia	Interakcia	Mediácia
Tvorivé, interpersonálne používanie jazyka	napr. čítanie ako voľnočasová aktivita	napr. súvislý monológ: opis zážitku	napr. konverzácia	sprostredkovanie komunikácie
Transakčné používanie jazyka	napr. čítanie pre získanie informácií a argumentov	napr. súvislý monológ: poskytovanie informácií	napr. získavanie tovaru a služieb	sprostredkovanie textu
Používanie jazyka na evalváciu a na riešenie problémov	<i>(zlúčené s čítaním pre získanie informácií a argumentov)</i>	napr. súvislý monológ: uvádzanie argumentov (napr. v diskusii)	napr. diskusia	sprostredkovanie pojmov

Pokiaľ ide o prístup ku komunikačným jazykovým činnostiam uvedeným v tabuľke 3, z jednej z prípravných štúdií uvedených v úvode k príprave SERR sme vybrali zoznam výhod takejto prípravy nad rámec štyroch zručností:³⁰

- ▶ navrhované kategórie (recepcia, produkcia, interakcia, mediácia/sprostredkovanie) majú zmysel nielen pre „zorientovaných“, ale aj pre používateľov: tieto kategórie v porovnaní so štyrmi zručnosťami lepšie odrážajú spôsob, akým ľudia skutočne používajú jazyk;
- ▶ keďže ide o druhy kategórií používané v jazykových kurzoch pre svet práce, vytvorili by vhodné podmienky pre prepojenie medzi jazykom na všeobecné účely a jazykom na špecifické účely (Language for Specific Purposes);
- ▶ zadania úloh zameraných na spoluprácu malých skupín v triede, pri projektovej práci, korešpondencii s kamarátmi a rozhovoroch počas jazykových skúšok by bolo ľahšie situovať s týmto modelom;
- ▶ organizácia v zmysle transparentných činností v konkrétnych kontextoch používania by vytvorila vhodnejšie podmienky na zaznamenávanie a profilovanie tých „častí života“, ktoré vytvárajú skúsenosť učiacich sa jazyk;
- ▶ takýto prístup založený na žánri podporuje aktiváciu obsahových vzorcov a získanie formálnych vzorcov (organizácia diskurzu) primeraných žánru;
- ▶ kategórie, ktoré zdôrazňujú interpersonálne a trvalé sebavyjadrenie, sú v centre pozornosti do úrovne A2 – a môžu vyvážiť všadeprítomnú transmisiu metafory, ktorá vníma jazyk ako informačný transfer/ odovzdávanie informácií;
- ▶ odklon od matice štyroch zručností a troch prvkov (gramatická štruktúra, slovná zásoba, fonológia/grafológia) môže podporovať komunikačné kritériá pre kvalitu performancie;
- ▶ rozlišovanie medzi „recepciou, interakciou a produkciou“ pripomína klasifikácie používané v stratégiách vzdelávania a performancie a môže vytvárať vhodné podmienky aj na uplatňovanie širšej koncepcie strategickej kompetencie;
- ▶ rozlišovanie medzi „recepciou, interakciou, produkciou a sprostredkovaním“ v skutočnosti znamená progresiu ťažkostí, čo by mohlo pomôcť pri rozvoji koncepcie čiastočnej kvalifikácie;

30 North B. (1994) "Perspectives on language proficiency and aspects of competence: a reference paper defining categories and levels", CC-LANG Vol. 94, No. 20, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

- ▶ takéto relatívne konkrétne kontexty používania (ktoré smerujú skôr k nadžánrovým/rečovým prejavom než k abstraktným zručnostiam alebo funkciám) vytvárajú spojenia s realistickými hodnotiacimi úlohami na skúškach a mali by pomôcť vytvárať vhodné podmienky pre tvorbu podrobnejších deskriptorov.

Jednou z oblastí, v ktorých má SERR najväčší vplyv, je uznanie základného rozlíšenia medzi produkciou (= súvislým monológom; dlhými replikami) a interakciou (= konverzačným dialógom; krátkymi replikami) v cieľoch štúdia a štruktúre ústnych skúšok. Po uverejnení SERR v roku 2001 verejnosť neprijala s veľkým pochopením rozdelenie písania rovnakým spôsobom tým, že sa rozlíšila písomná produkcia od písomnej interakcie. V skutočnosti bola pôvodná verzia tabuľky 2 SERR (tabuľka sebahodnotenia) zmenená a doplnená tak, aby zlúčila písomnú interakciu a písomnú produkciu späť do „písania“, čo viedlo k rozšírenému, ale nesprávnemu vyjadreniu, že SERR podporuje model piatich zručností.

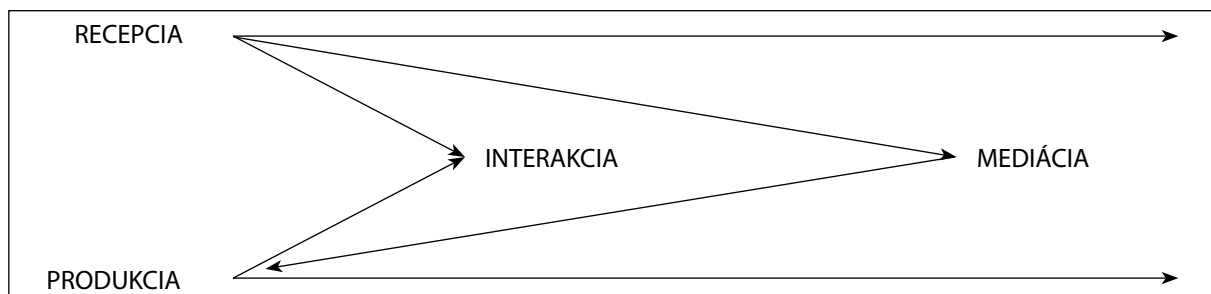
Rozvoj e-mailov, textových správ a sociálnych médií od tej doby ukazuje, že tak ako v mnohých iných oblastiach, SERR bol na svoj čas veľmi predvídavý. Štvrtý spôsob, mediácia/sprostredkovanie, bol vytvorený počas práce pôvodného kolektívu autorov SERR.³¹

Obrázok 2, ktorý sa nachádza v predbežných verziách SERR z rokov 1996 a 1998, ukazuje vzťah medzi štyrmi režimami. Recepcia a produkcia, obe rozdelené na ústnu a písomnú, poskytujú štyri tradičné zručnosti. Interakcia obsahuje recepciu aj produkciu, ale je viac než len súčtom týchto častí, pričom sprostredkovanie obsahuje recepciu aj produkciu a často aj interakciu.

SERR uvádza pojem mediácia/sprostredkovanie takto:

Písomné alebo ústne činnosti **mediácie** (sprostredkovania) umožňujú v receptívnom aj produktívnom režime komunikáciu medzi osobami, ktoré nie sú schopné z nejakého dôvodu priamo komunikovať. Preklad alebo tlmočenie, parafráza, zhrnutie alebo záznam, umožňujú tretej strane preformulovať zdrojový text, ku ktorému táto tretia strana nemá priamy prístup. Mediačné jazykové činnosti – (opätovné) spracovanie existujúceho textu – zaujímajú dôležité miesto v normálnom lingvistickom fungovaní našich spoločností (SERR, 2001, časť 2. 1. 3).

Obrázok 2 – Vzťah medzi recepciou, produkciou, interakciou a mediáciou

Podobne ako v prípade mnohých ďalších aspektov uvedených v SERR sa v texte podrobne nerozvíjajú ani koncepty interakcie a mediácie/sprostredkovania. To je jedna z nevýhod pokrytia takého veľkého počtu oblastí na 250 stranách. V dôsledku toho mal výklad mediácie v SERR tendenciu obmedzovať sa na tlmočenie a preklad. Z tohto dôvodu vznikol projekt na obdobie 2014 – 2017 zameraný na vypracovanie deskriptorov sprostredkovania. Uvedený projekt kládol dôraz na širší pohľad na mediáciu, ako je uvedený v prílohe 6 a podrobne vysvetlený v dokumente [Vypracovanie modelových deskriptorov aspektov mediácie pre SERR](#) (Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR) (North, Piccardo, 2016).

SERR predstavuje odchýlku od tradičného rozlišovania v aplikovanej lingvistike medzi pojmami (skrytej) „kompetencie“ podľa Chomského a (viditeľnou) „performanciou/realizáciou“ – pričom „ovládanie jazyka“ sa zvyčajne definuje ako letný pohľad na základnú kompetenciu odvodenú od konkrétnej performancie. V SERR „ovládanie jazyka“ obsahuje schopnosť vykonávať komunikačné jazykové činnosti druhu „čo učitelia sa dokážu“, pričom vychádza zo všeobecných a komunikačných jazykových kompetencií (jazykových, sociolingválnych a pragmatických) a aktivuje vhodné komunikačné stratégie.

Nadobudnutie úrovne ovládania jazyka sa v skutočnosti vníma ako kruhový proces: vykonávaním činností si používateľ/učitelia sa rozvíja kompetencie a nadobúda stratégie. Tento prístup obsahuje pohľad na kompetenciu, ktorá existuje iba vtedy, keď sa uplatňuje v používaní jazyka a odráža tak (a) širší pohľad na kompetenciu ako činnosť z aplikovanej psychológie, najmä vo vzťahu k svetu práce a odbornej prípravy, a (b) pohľad, ktorý sa

³¹ Pôvodný autorský kolektív SERR tvorili John Trim, Daniel Coste, Brian North a Joseph Sheils.

Deskriptory „čo učiaci sa dokáže“ ako kompetencia

Idea vedecky kalibrovať deskriptory „čo učiaci sa dokáže“ na stupnicu úrovní pochádza pôvodne z oblasti odbornej prípravy zdravotných sestier. Testy neboli veľmi užitočné pri hodnotení kompetencie sestier na súvislej praxi; bolo potrebné systematické a znalostné pozorovanie odbornej sestry založené na krátkom opise typických ošetrovateľských kompetencií na rôznych úrovniach výkonnosti.

Prístup „čo učiaci sa dokáže“ sa koncom 70. rokov minulého storočia preniesol do vyučovania a učenia sa jazykov v práci Rady Európy. Stalo sa to tromi spôsobmi: a) jazykové vzdelávanie založené na potrebách pre svet práce; b) záujem o hodnotenie učiteľov na základe definovaných komunikačných kritérií a c) experimentovanie so sebahodnotením pomocou deskriptorov „čo učiaci sa dokáže“ ako spôsobom zvýšenia reflexie a motivácie učiacich sa. V súčasnosti sa deskriptory „čo učiaci sa dokáže“ uplatňujú na stále viac disciplín v mnohých krajinách, čo sa často označuje ako prístup založený na kompetenciách.

dnes používa v sociokultúrnom prístupe k učeniu sa. Túto filozofiu predstavujú deskriptory SERR „čo učiaci sa dokáže“.

Komunikačné jazykové stratégie sa preto v SERR považujú akoby za kĺb medzi komunikačnými jazykovými kompetenciami a komunikačnými jazykovými činnosťami a sú k nim pripojené v SERR 2001, časti 4.4. Príprava deskriptorov strategickej kompetencie bola ovplyvnená modelom: plánovanie, realizácia, monitorovanie (hodnotenie) a oprava. Ako však vidno z Tabuľky 4, stupnice deskriptorov neboli vypracované pre všetky kategórie. Kategórie napísané kurzívou boli tiež predmetom úvah v čase prípravy deskriptorov SERR uverejnených v roku 2001, no deskriptory sa nevytvorili. Pokiaľ ide o sprostredkovanie, v projekte 2014 – 2017 sa prijalo rozhodnutie vypracovať deskriptory iba pre stratégie realizácie.

Tabuľka 4 – Komunikačné jazykové stratégie v SERR

	Recepcia	Produkcia	Interakcia	Mediácia
Plánovanie	<i>Zaradenie do kontextu</i>	Plánovanie	nie je k dispozícii	
Realizácia	Vyvodzovanie	Kompenzácia	Ujímanie sa slova Spolupráca	Prepojenie na predchádzajúce vedomosti Prispôsobovanie jazyka Rozčlenenie zložitých informácií Rozširovanie hutného textu Zjednodušenie textu
Hodnotenie a oprava	<i>Monitorovanie</i>	Monitorovanie a oprava	Žiadosť o objasnenie <i>Oprava komunikácie</i>	

2.5 MEDIÁCIA/SPROSTREDKOVANIE

Ako už bolo uvedené v diskusii o opisnom vzorci SERR, mediácia (sprostredkovanie) bola zavedená do vyučovania a učenia sa jazykov v SERR odklonom od štyroch zručností ako jeden zo štyroch spôsobov komunikácie, ktorými sú recepcia, produkcia, interakcia a mediácia (pozri Obrázok 2). Pri používaní jazyka ide často o niekoľko činností; mediácia je kombináciou recepcie, produkcie a interakcie. Aj v mnohých iných prípadoch používania jazyka nejde len o oznámenie správy, ale skôr o vytvorenie myšlienky prostredníctvom toho, čo sa často nazýva „*languageing*“ (vyrozprávanie myšlienky, teda artikulovanie myšlienok) alebo vytváranie vhodných podmienok na porozumenie a komunikáciu.

Zaobchádzanie so sprostredkovaním v rámci SERR 2001 sa neobmedzuje iba na medzijazykové sprostredkovanie (odovzdávanie informácií v inom jazyku), ako je zrejmé z nasledujúcich úryvkov:

- ▶ časť 2.1.3: „umožniť komunikáciu medzi osobami, ktoré nie sú schopné z nejakého dôvodu priamo komunikovať medzi sebou“;
- ▶ časť 4.4.4: „pôsobiť ako sprostredkovateľ medzi účastníkmi konania, ktorí si navzájom nerozumejú – obvykle (ale nie výlučne) hovoria odlišnými jazykmi“;

- časť 4.6.4: „vstupné aj výstupné texty môžu byť hovorené alebo písané a v J1 alebo J2“. (Poznámka: toto neznamená, že jeden je v J1 a druhý v J2; uvádza sa, že by mohli byť v J1 alebo J2).

Aj keď SERR (2001) nerozvíja koncept mediácie/sprostredkovania v plnom rozsahu, zdôrazňuje dve hlavné predstavy o spoluvytváraní významu v interakcii a neustály pohyb medzi individuálnou a spoločenskou úrovňou pri učení sa jazykov, najmä prostredníctvom svojej vízie používateľa/učiaceho sa ako spoločenského aktéra. Okrem toho dôraz na sprostredkovateľa ako prostredníka medzi účastníkmi komunikácie zdôrazňuje spoločenskú víziu SERR. Týmto spôsobom, hoci to nie je výslovne uvedené v texte z roku 2001, opisný vzorec SERR de facto udeľuje mediácii/sprostredkovaniu hlavné postavenie v činnostne zameranom prístupe, podobne ako úloha, ktorú mu teraz prisudzujú viacerí vedci, keď diskutujú o procese učenia sa jazyka.

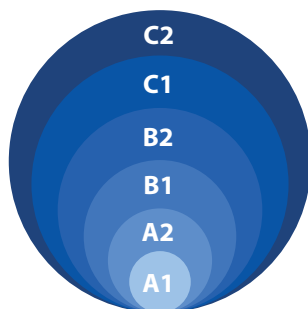
Prístup k sprostredkovaniu v projekte 2014 – 2017 zameranom na rozšírenie modelových deskriptorov SERR je teda širší, ako keby sa uvažovalo iba o medzijazykovom sprostredkovaní. Okrem medzijazykového sprostredkovania obsahuje aj sprostredkovanie súvisiace s komunikáciou a učením sa, ako aj sprostredkovanie v spoločenskej a kultúrnej oblasti. Tento širší prístup sa prijal z dôvodu jeho relevantnosti v čoraz rozmanitejších učebných prostrediach v súvislosti so šírením CLIL (obsahovo a jazykovo integrované učenie) a preto, že sprostredkovanie sa čoraz viac vníma ako zložka celého učenia sa, ale najmä celého učenia sa jazyka.

Deskriptory mediácie/sprostredkovania majú osobitnú dôležitosť pre vyučovanie v triede v súvislosti s úlohami zameranými na spoluprácu v malých skupinách. Úlohy môžu byť usporiadané takým spôsobom, aby učitelia sa museli mať spoločné vstupy, vysvetľovali informácie a spolupracovali na dosiahnutí cieľa. Dôležitejšie však je, aby sa to dialo v kontexte CLIL.

2.6 SPOLOČNÉ REFERENČNÉ ÚROVNE SERR

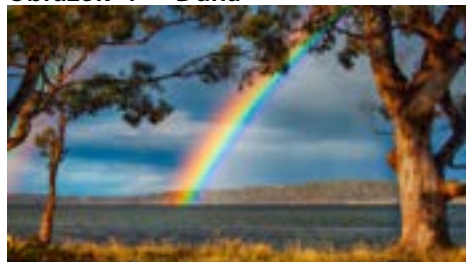
SERR obsahuje dve osi: horizontálnu os kategórií pre opis rôznych činností a načrtnutých aspektov kompetencie a vertikálnu os predstavujúcu napredovanie v ovládaní jazyka v týchto kategóriách. S cieľom vytvoriť lepšie podmienky pre organizáciu kurzov a opísať napredovanie predstavuje SERR šesť spoločných referenčných úrovní uvedených na obrázku 3. Toto usporiadanie poskytuje orientačný návod, ktorý umožňuje používateľom/učiacim sa postupne zapájať do relevantných aspektov opisného vzorca. Týchto šesť úrovní však nemá byť absolútnych. Po prvé, možno ich rozdeliť do troch hlavných kategórií: používateľ základov jazyka (A1 a A2), samostatný používateľ (B1 a B2) a skúsený používateľ (C1 a C2). Po druhé, tých šesť referenčných úrovní, ktoré predstavujú veľmi široké pásma ovládania jazyka, sa veľmi často delí na menšie pásma.

Obrázok 3 – Spoločné referenčné úrovne SERR

Všetky kategórie humanitných a spoločenských vied sú vždy bežné, spoločensky vytvorené termíny. Rovnako ako farby dúhy aj jazykové znalosti sú vlastne kontinuum. Napriek tomu, podobne ako v prípade dúhy, máme tendenciu vidieť niektoré farby viac ako iné, napr. na obrázku 4. Z hľadiska komunikácie však zjednodušujeme a zameriavame sa na šesť základných farieb, ktoré sú na obrázku 5.

Obrázok 4 – Dúha

Obrázok 5 – Šesť základných farieb

Spoločné referenčné úrovne sú podrobne definované modelovými deskriptormi v kapitolách 4 a 5 v SERR (2001), ale hlavné charakteristiky úrovni sú stručne zhrnuté v časti 3.6 SERR (2001) (pozri Príloha 1) a v troch tabuľkách použitých na uvedenie úrovni v kapitole 3 SERR (2001):

- ▶ Tabuľka 1 SERR: globálna stupnica s jedným krátkym, súhrnným odsekom pre každú úroveň je uvedená v prílohe 1.
- ▶ Tabuľka 2 SERR: tabuľka sebahodnotenia, ktorá zjednodušene sumarizuje deskriptory SERR pre komunikačné jazykové činnosti v SERR (2001) v kapitole 4. Tabuľka 2 sa používa aj v jazykovom pase mnohých verzií EJP a Europassu EÚ. Rozšírená verzia vrátane „Písomnej a online interakcie“ a „Mediácie“ je uvedená v prílohe 2 k tejto publikácii.
- ▶ Tabuľka 3 SERR: selektívne zhrnutie deskriptorov SERR pre aspekty komunikačnej jazykovej kompetencie v SERR 2001 v kapitole 5. Rozšírená verzia vrátane „fonológie“ je uvedená v tejto publikácii v prílohe 3.

Treba zdôrazniť, že C2, najvyššia úroveň vo vzorci SERR, nemá vzťah k tomu, čo sa niekedy označuje ako performancia idealizovaného „rodeného hovoriaceho“ alebo „vzdelaného rodeného hovoriaceho“, alebo „takmer rodeného hovoriaceho“. Takéto koncepcie neboli pokladané za referenčný bod pri príprave úrovni alebo deskriptorov. C2, najvyššia úroveň vo vzorci SERR, sa v SERR uvádza takto:

Úroveň C2, aj keď bola označená ako **Mastery** (dokonalé ovládanie), nemá za cieľ naznačovať kompetenciu rodeného hovoriaceho alebo jemu blízku kompetenciu. Zámerom je tu charakterizovať také stupne presnosti, vhodnosti a ľahkosti v jazyku, ktoré vystihujú jazykové prejavy veľmi úspešných učiacich sa. (SERR, 2001, časť 3.6)

Mastery (dokonalé ovládanie), ktoré Trim nazýva celkové zvládnutie a Wilkins celková operačná spôsobilosť, zodpovedá najvyššiemu cieľu skúšok v systéme, ktorý prijala asociácia ALTE (Európska asociácia pre jazykové testovanie). Táto úroveň by sa dala rozšíriť aj o rozvinutejšiu plurikultúrnu kompetenciu, ktorá prevyšuje túto úroveň a ktorú dosahujú mnohí odborníci v oblasti jazyka).

Ani A1, spodná úroveň v SERR (2001), nie je najnižšou predstaviteľnou úrovňou ovládania ďalšieho jazyka. V SERR je opísaná takto:

Úroveň A1 (Breakthrough) – pokladá sa za najnižšiu úroveň generatívneho používania jazyka – je to úroveň, na ktorej sa učitelia dokážu vyjadrovať jednoduchým spôsobom, klásť jednoduché otázky o sebe, o tom, kde býva, o ľuďoch, ktorých pozná, a veciach, ktoré vlastní, a odpovedať na ne, dokážu sa vyjadrovať jednoduchými vetami v oblastiach bezprostredných potrieb alebo na veľmi známe témy a reagovať na ne, pričom sa nespolieha výhradne na veľmi obmedzený repertoár vopred nacvičených a lexikálne usporiadaných slovných spojení špecifických pre danú situáciu. (SERR, 2001, časť 3.6)

Úroveň A1 (*Breakthrough*) je pravdepodobne najnižšou „úrovňou“ generatívneho ovládania jazyka, ktorú možno identifikovať. Pred dosiahnutím tohto štádia sa však môže vyskytnúť celý rad konkrétnych úloh, pri plnení ktorých dokážu učitelia efektívne využívať obmedzený rozsah jazykových prostriedkov a ktoré sú dôležité pre jeho potreby. Prieskum švajčiarskej Národnej nadácie pre vedu a výskum z rokov 1994 – 1995, v rámci ktorého boli modelové deskriptory vypracované a vyhodnotené pre stupnicu, identifikoval pásmo používania jazyka na plnenie izolovaných úloh, ktorých existencia sa dá predpokladať v definícii úrovne A1. V určitých kontextoch, napríklad v skupine mladších učiacich sa, by bolo možno vhodné vypracovať takýto „míľnik“ alebo predel.

Nasledujúce deskriptory sa vzťahujú na jednoduché všeobecné úlohy, ktoré boli zaznamenané do stupnice pod úrovňou A1, ale predstavujú užitočné ciele pre začiatočníkov:

- Dokáže urobiť jednoduché nákupy, kde ukazovanie prstom alebo iné gesto môže doplniť slovné vyjadrenie.
- Dokáže sa opýtať, aký je deň, koľko je hodín a aký je dátum a to isté aj vyjadriť.
- Dokáže používať niektoré základné pozdravy.
- Dokáže povedať áno, nie, s dovoľením, prosím, ďakujem, prepáčte.

Východiská úrovni SERR

Šesťúrovňový systém je označený smerom nahor od A po C práve preto, že C2 nie je najvyššia predstaviteľná úroveň znalosti ďalšieho jazyka. David Wilkins v skutočnosti navrhol systém, ktorý obsahuje aj siedmu úroveň, a to na medzivládnom sympóziu, ktoré sa konalo v roku 1977 s cieľom analyzovať pravdepodobný európsky kreditový systém. Pracovná skupina SERR prijala prvých šesť Wilkinsových úrovni, pretože siedma úroveň podľa Wilkina presahuje rámec bežného vzdelávania.

Vo výskumnom projekte SNSF, v ktorom sa empiricky potvrdili príslušné úrovne a vypracovali modelové deskriptory SERR uverejnené v roku 2001, sa potvrdila existencia tejto siedmej úrovne. Na Univerzite v Lausanne študovali používatelia/ učitelia sa tlmočníctvo a prekladateľstvo, ktorí boli jasne vyššie ako C2. Simultánni tlmočníci v európskych inštitúciách a profesionálni prekladatelia skutočne pôsobia na úrovni výrazne nad úrovňou C2. Napríklad C2 je treťou z piatich úrovni umeleckého prekladu, ktorý sa nedávno vytvoril v projekte PETRA. Mnohí viacjazyční spisovatelia navyše preukazujú siedmu úroveň „dvojazyčnej znalosti“ podľa Wilkina bez toho, aby boli dvojazyční od narodenia.

Profil znázornený na Obrázku 6 má medzi spoločnými referenčnými úrovňami „plusové úrovne“. To stanovuje relatívne vysokú prioritu (B1) na recepciu – vrátane čítania ako voľnočasovej činnosti, na kooperáciu zameranú na ciele, čo zjednodušuje spoluprácu a ústnu produkciu. Najvyššia priorita sa však kladie na porozumenie účastníkovi vo verbálnej komunikácii (B2) – v tomto prípade v prístupe CLLL, pravdepodobne na učiteľa. Profil znázornený na Obrázku 7 (postgraduálny študent prírodovedných predmetov) kladie dôraz aj na recepciu (C1) a na určité aspekty mediácie. Ide o spoluprácu v tvorení významu, vysvetľovaní údajov a spracovávaní textu. Profily sa môžu vytvárať pre rôzne skupiny, najmä v profesijných oblastiach alebo v oblastiach špecializovaného vzdelávania. Účastníkov možno preveriť v dvojkrovovom procese: najprv stanoviť príslušné stupnice deskriptorov a potom určiť realistické ciele pre každú z nich.

Aj grafické profily, akými sú profily uvedené na Obrázkoch 6 a 7, sa môžu použiť na opis aktuálnej úrovne ovládania jazyka používateľa/učiaceho sa. Vidieť tu vývoj individuálnych znalostí ako zisk priestoru v priebehu času: zisk v relevantnom teréne.³² Realistický grafický profil jazykových znalostí každého jednotlivca by bol skôr vo forme nerovnomernejších Obrázkov 6 a 7 než abstraktnejších úrovni dokonalosti zobrazených ako koncentrické kruhy na Obrázku 3.

Obrázok 7 – Profil potrieb v ďalšom jazyku - postgraduálne štúdium prírodných vied (fiktívny)

Pre osobný profil jazykových znalostí však vo väčšine prípadov bude zrejme potrebné pracovať s menším počtom kategórií. Obrázky 6 a 7 obsahovali stupnice deskriptorov pre rôzne podrobné druhy činností. Jednoduchšou alternatívou je použitie iba siedmich všeobecných stupníc („Porozumenie ústnemu prejavu – všeobecná stupnica“³³ atď.). Na druhej strane neexistuje dôvod, prečo by sa profil mal obmedzovať na jeden jazyk.

Je možné pokračovať a vytvárať grafické viacjazyčné profily pre jednotlivých používateľov/učiacich sa. Obrázok 8 znázorňuje viacjazyčný profil inšpirovaný modelom vypracovaným v jednom kanadskom projekte.³⁴ Profily pre rôzne jazyky sa v tom istom grafickom znázornení prekrývajú. Na obrázku vidno profil „čiastkových kompetencií“, ktoré nie sú atypické pre dospelého používateľa/učiaceho sa: oveľa výraznejšie sú pre čítanie vo všetkých jazykoch.

Takýto profil môže poukázať na spôsob, akým je ovládanie jazyka každého používateľa/učiaceho sa takmer vždy nerovnomerné a čiastočné. Je to zrejme ovplyvnené domácim zázemím, potrebami situácie, v ktorej sa daná osoba ocitla, a jej skúsenosťami vrátane prierezových kompetencií získaných vo všeobecnom vzdelávaní, pri používaní iných jazykov v profesijnom živote. Je preto nepravdepodobné, že profily ľubovoľných dvoch používateľov/učiacich sa na rovnakej úrovni budú úplne totožné, pretože odrážajú životné skúsenosti danej osoby, ako aj jej základné schopnosti, ktoré SERR (2001, časť 5.2) opisuje ako „všeobecné kompetencie“.

32 Predbežné verzie SERR z rokov 1996 a 1998 obsahovali schému podľa Obrázkov 6 a 7 na ilustráciu tejto analógie profilov ovládania jazyka ako priestorových, územných; v pracovnej skupine sa pre svoj tvar označila daná schéma ako „Antarktída“. Vtedy sa považovala za priveľmi komplikovaný koncept, preto bola z uverejnenej verzie vypustená.

33 Porozumenie ústnemu prejavu, ústna produkcia a ústna interakcia sa chápu tak, že podľa vhodnosti pre kontext zahŕňajú hovorenú aj posunkovú formu

34 LINC/DIRE: LINGuistic & Cultural DIversity REinvented, dostupné na: www.lincdireproject.org/.

Obrázok 8 – Viacjazyčný profil úrovní ovládania jazyka s menším počtom kategórií

V praxi sa ukazuje tendencia používať lineárne schémy na profilovanie jazykových znalostí jednotlivca podľa SERR. Obrázok 9 vyjadruje znalosť jedného jazyka vo vzťahu k „všeobecným“ stupniciam deskriptorov SERR a Obrázok 10 vyjadruje profil porozumenia ústnemu prejavu v rôznych jazykoch. Podobné zobrazenie sa vyskytuje vo verziách EJP. Skoršie verzie EJP profilovali schopnosť v jednom jazyku za druhým (ako v príklade na Obrázku 9), zatiaľ čo niektoré neskoršie vyjadrujú viacjazyčný profil pre celkovú úroveň ovládania jazyka v každej komunikačnej jazykovej činnosti (ako na Obrázku 10).

Obrázok 9 – Profil úrovne ovládania jazyka – celková úroveň ovládania jedného jazyka

Španielčina	Pre-A1	A1	A2	A2+	B1	B1+	B2	B2+	C1
Porozumenie ústnemu prejavu									
Čítanie s porozumením									
Ústna interakcia									
Písomná interakcia									
Ústny prejav									
Písomný prejav									
Mediácia/Sprostredkovanie									

Grafické profily sa spájajú so SERR a EJP od úplne prvých verzií z konca 90. rokov. V súčasnosti je, samozrejme, oveľa jednoduchšie vytvoriť ich z tabuľky (napríklad v Exceli) a pomocou mnohých dostupných webových nástrojov. Takéto grafické profily však majú zmysel iba vtedy, ak je čitateľ schopný oboznámiť sa s príslušnými úrovňami a kategóriami. Modelové deskriptory SERR môžu byť nápomocné v oboznamovaní sa s nimi.

Obrázok 10 – Profil úrovne ovládania viacerých jazykov – porozumenie ústnemu prejavu podľa jazykov

	Pre-A1	A1	A2	A2+	B1	B1+	B2	B2+	C1	C2	Nad C2
Angličtina											
Nemčina											
Francúzština											
Španielčina											
Taliančina											

2.8 MODELOVÉ DESKRIPTORY SERR

Modelové deskriptory sa uvádzajú na stupniciach deskriptorov. Každá stupnica deskriptorov uvádza príklady typického používania jazyka v konkrétnej oblasti, ktoré sú kalibrované na rôznych úrovniach. Každý deskriptor bol vypracovaný a kalibrovaný nezávisle od ostatných deskriptorov na stupnici, takže každý deskriptor obsahuje autonómne vyhlásenie o kritériu, ktoré je možné použiť samostatne, bez kontextu stupnice. V skutočnosti sa deskriptory používajú hlavne tým spôsobom, že sú nezávislé od stupnice, ktorá ich obsahuje. Cieľom deskriptorov je poskytnúť usmernenie pre tvorbu vzdelávacieho programu.

Deskripty sa pre ľahšie použitie uvádzajú podľa úrovni. Deskripty na rovnakej úrovni z viacerých stupní sa zvyknú využívať v prispôsobenej forme v kontrolných zoznamoch deskriptorov pre ciele vzdelávacieho programu alebo modulov a pre sebahodnotenie (ako napr. v EJP). Pričlenenie deskriptora ku konkrétnej úrovni by sa však nemalo považovať za výlučné alebo povinné. Deskripty sa vyskytujú na prvej úrovni, na ktorej je používateľ/učiaci sa s najväčšou pravdepodobnosťou schopný vykonať opísanú úlohu. Ide teda úroveň, na ktorej je deskriptor s najväčšou pravdepodobnosťou relevantný ako cieľ vzdelávacieho programu; je to úroveň, na ktorej je dôvodné rozvíjať schopnosť robiť to, čo je opísané. Daný deskriptor je náročným, ale v žiadnom prípade nie nemožným cieľom pre používateľov/učiacich sa na nižšej úrovni. Pre niektoré typy učiacich sa s konkrétnym talentom, skúsenosťami alebo motiváciou v opísanej oblasti by to naozaj mohol byť úplne vhodný cieľ. Toto zvyšuje dôležitosť myslenia z hľadiska profilov (pozri Obrázky 6 až 10), ako aj úrovni. Používateľom odporúčame prečítať si **SERR 2001** (SK revidovaná verzia z roku 2017); **časť 3.7**, „Ako pracovať so stupnicami modelových deskriptorov“ (s. 41) a **časť 3.8**, „Ako používať stupnice deskriptorov jednotlivých úrovni ovládania jazyka“ (s. 42).

Stupnice modelových deskriptorov pozostávajú z nezávislých, samostatných deskriptorov a nie sú primárne určené na hodnotenie. Nie sú to hodnotiace stupnice v tom zmysle, v akom sa tento pojem bežne používa pri hodnotení jazyka. Nepokúšajú sa obsiahnuť každý relevantný aspekt na všetkých úrovniach spôsobom, aký sa bežne používa pri hodnotení performancie. Sú modelové, a to nielen v tom zmysle, že sú prezentované ako nezáväzná príklady, ale aj v tom zmysle, že poskytujú iba ilustráciu kompetencie v príslušnej oblasti na rôznych úrovniach. Zameriavajú sa na nové a významné aspekty; nepokúšajú sa komplexne opísať všetko relevantné. Sú otvorené a neukončené.

Výskumný projekt deskriptorov SERR

Ilustračné deskripty uverejnené v SERR 2001 boli založené na výsledkoch výskumného projektu Švajčiarskej národnej vedeckej nadácie, ktorý bol zriadený s cieľom vypracovať a overiť deskripty pre SERR a EJP a poskytnúť obraz o rozvíjaní jazykových znalostí dosiahnutých na konci rôznych školských rokov vo švajčiarskom vzdelávacom systéme. Projekt opísaný v tomto dokumente s cieľom vypracovať rozšírený súbor ilustračných deskriptorov uplatnil prístup použitý v tomto švajčiarskom projekte, ktorý sa uskutočnil v rokoch 1993 až 1997. Metodika použitá v tomto pôvodnom projekte a stručne opísaná v prílohe B SERR 2001 pozostávala z troch fáz:

Intuitívna fáza: podrobná analýza existujúcich stupní deskriptorov a tvorba nových deskriptorov.

Kvalitatívna fáza: 32 osobných stretnutí so skupinami po 4 až 12 učiteľoch so zameraním na a) triedenie deskriptorov do kategórií, ktoré mali v úmysle opísať; b) vyhodnotenie zrozumiteľnosti, presnosti a relevantnosti deskriptorov; (c) triedenie deskriptorov do pásiem jazykových znalostí.

Kvantitatívna fáza: Raschova analýza tvorby stupní v spôsobe, akým 250 učiteľov interpretovalo ťažkosti s deskriptormi, keď každý učiteľ hodnotil 10 žiakov a na konci školského roka vytvoril štruktúrovanú vzorku svojich dvoch tried. Tieto hodnotenia s deskriptormi sa uskutočnili, keď učители (približne 80% stredných škôl) udeľovali známky za daný školský rok.

Modelové deskripty sú jedným zo zdrojov vývoja noriem vhodných pre daný kontext; oni samotné nie sú ponúkané ako štandardy. Sú základom pre reflexiu, diskusiu a ďalšie kroky. Cieľom je otvoriť nové možnosti, nie tvoriť základ pre rozhodnutia. Samotný SERR to jasne zdôrazňuje, keď uvádza, že deskripty sú prezentované ako odporúčania a nie sú nijako záväzná.

Ako používateľa vás nabádame k tomu, aby ste systém stupní a súvisiace deskripty používali kriticky. Sekcia moderných jazykov Rady Európy s potešením prijme správu o vašich skúsenostiach s ich používaním. Upozorňujeme aj na to, že stupnice sa poskytujú nielen pre celkovú úroveň ovládania jazyka, ale aj pre mnohé parametre jazykových znalostí podrobne uvedených v kapitolách 4 a 5. Toto umožňuje určiť diferencované profily pre konkrétnych učiacich sa alebo skupiny učiacich sa (SERR 2001, Poznámky pre používateľa: xiii-xiv).

Stupnice deskriptorov sú teda referenčnými nástrojmi. Nie sú určené na to, aby sa používali ako nástroje hodnotenia, aj keď môžu byť zdrojom prípravy takýchto nástrojov. Môžu mať formu kontrolného zoznamu na jednej úrovni alebo mriežky definujúcej niekoľko kategórií na rôznych úrovniach. Pre používateľov môže byť užitočné nahliadnuť do **SERR (2001, časť 9.2.2)**, „Kritériá na dosiahnutie vzdelávacieho cieľa“.

Každá stupnica deskriptorov teraz obsahuje aj krátke odôvodnenie, ktoré vysvetľuje kľúčové pojmy zastúpené v deskriptoroch ako postup po stupnici smerom nahor. Stupnice nie vždy obsahujú deskriptor pre každú úroveň. Absencia deskriptora neznamená nemožnosť jeho zápisu. Napríklad na úrovni C2 je niekedy položka: „Deskripty nie sú k dispozícii: pozri C1“. V takýchto prípadoch má používateľ zvážiť, či môže pre daný kontext sformulovať deskriptor predstavujúci náročnejšiu verziu definície uvedenej pre C1.

V časti 3.4 SERR 2001 sa nárok na validitu modelových deskriptorov uvádza tak, že:

- ▶ Pri ich formulovaní vychádzajú zo skúseností mnohých expertných skupín, ktoré sa zaoberajú definovaním jednotlivých úrovní ovládania jazyka.
- ▶ Boli vypracované paralelne s prípravou modulov, ktoré sú uvedené v kapitolách 4 a 5 a v súčinnosti medzi (a) teoretickou prácou kolektívu autorov, (b) analýzou existujúcich stupníc ovládania jazyka a (c) prakticky zameranými seminármi s učiteľmi. Tento súbor neposkytuje úplné a komplexné pokrytie kategórií uvedených v kapitolách 4 a 5, predsa však naznačuje možnú podobu istého súboru deskriptorov, ktorý by takto fungovať mohol.
- ▶ Boli prispôsobené súboru spoločných referenčných úrovní: A1 (Breakthrough), A2 (Waystage), B1 (Threshold), B2 (Vantage), C1 (Effective Operational Proficiency) a C2 (Mastery).
- ▶ Spĺňajú kritériá načrtnuté v prílohe A pre funkčné deskripty v tom zmysle, že každý je stručný, jasný a zrozumiteľný, pozitívne sformulovaný, opisuje niečo určité a súčasne má vlastnú integritu, t. j. jeho interpretácia nie je závislá od formulácie iných deskriptorov.
- ▶ Skupiny učiteľov spomedzi rodených hovoriacich a aj tých, pre ktorých daný jazyk nie je materinský – pôsobia v rôznych oblastiach vzdelávania a sú medzi nimi veľké rozdiely v jazykovom vzdelaní aj učiteľskej praxi – pokladajú tieto deskripty za zrozumiteľné, užitočné a dôležité. Zdá sa, že učiteľia chápu deskripty v súbore, ktorý bol dopracovaný na seminároch z počiatočného fondu niekoľkých tisícok príkladov.
- ▶ Sú dôležité pre opis skutočnej úrovne ovládania jazyka na nižšom a vyššom strednom stupni vzdelávania, v odbornom výcviku a vo vzdelávaní dospelých, a preto by mohli byť reálnymi cieľmi.
- ▶ Okrem niekoľkých výnimiek boli „objektívne kalibrované“ na spoločnú stupnicu. To znamená, že pozícia veľkej väčšiny deskriptorov na stupnici vyplýva z toho, ako sa interpretovali pri hodnotení úrovne ovládania jazyka učiacim sa, a nie iba na základe názoru autorov.
- ▶ Poskytujú istú banku kritériálnych výrokov o kontinuite ovládania cudzieho jazyka, ktorá sa dá pružne využiť na vypracovanie hodnotenia opierajúceho sa o kritériá. Tie sa dajú zosúladiť s existujúcimi miestnymi systémami, dajú sa prepracovať podľa miestnej skúsenosti alebo aj použiť na prípravu nových súborov cieľov.

V dôsledku toho sa skupina modelových deskriptorov uverejnená v roku 2001 všeobecne prijala a bola preložená do 40 jazykov. Modelové deskripty sa však v SERR (2001) označovali ako „banka deskriptorov“, pretože myšlienka spočívala v tom, že rovnako ako v prípade banky testovacích položiek sa môžu neskôr rozšíriť, keď používatelia vypracujú a validujú viac deskriptorov – ako sa to stalo v tejto aktualizovanej verzii.

Účelom deskriptorov je poskytnúť spoločný metajazyk pre skupiny učiteľov, ktorí napomáhajú vytváraniu sietí a praktických komunit. Používatelia SERR majú možnosť vybrať si úrovne SERR a modelové deskripty, ktoré považujú za vhodné pre potreby svojich učiacich sa, aby prispôbili ich formulovanie tak, aby lepšie vyhovovali príslušnému konkrétnemu kontextu, a aby ich doplnili o svoje vlastné deskripty, ak to považujú za potrebné. Týmto spôsobom boli deskripty upravené pre EJP.

2.9 POUŽITIE MODELOVÝCH DESKRIPTOROV SERR

Hlavnou funkciou deskriptorov je pomôcť dosiahnuť súlad medzi vzdelávacím programom, vyučovaním a hodnotením. Pedagógovia si môžu vybrať deskripty SERR podľa ich relevantnosti pre konkrétny kontext a v prípade potreby ich prispôbiť pre daný postup. Týmto spôsobom môžu deskripty poskytnúť podrobný a flexibilný zdroj pre:

- ▶ spájanie vyučovacích cieľov s jazykom používaným v reálnom živote, čím sa vytvára rámec pre činnosť zameranú na učenie sa;
- ▶ poskytovanie zrozumiteľného „ukazovateľa“ učiacim sa, rodičom alebo zadávateľom;
- ▶ ponúkajú „menu (súboru možností)“ na dohodnutie sa na prioritách s dospelými učiacimi sa v procese prebiehajúcej analýzy potrieb;
- ▶ navrhovanie úloh učiteľom v triede, ktoré budú obsahovať činnosti opísané vo viacerých deskriptoroch;
- ▶ zavádzanie hodnotenia odkazujúceho na kritérium s kritériami týkajúcimi sa externého rámca (tu je to SERR).

Definovanie cieľov vzdelávacieho programu z profilu potrieb

Krok 1: Zvoľte si tie stupnice deskriptora, ktoré sú relevantné pre potreby príslušnej skupiny učiacich sa (pozri Obrázok 6 a 7). Je zrejmé, že sa to dá najlepšie uskutočniť po konzultácii so zúčastnenými stranami vrátane učiteľov a v prípade dospelých učiacich sa so samotnými učiacimi sa. Zainteresovaných strán je možné sa aj opýtať, ktoré ďalšie komunikačné činnosti sú relevantné.

Krok 2: So zúčastnenými stranami určte úroveň pre každú relevantnú stupnicu deskriptorov, ktorú by mali učitelia sa dosiahnuť.

Krok 3: Zoradte deskripty cieľovej úrovne (alebo cieľových úrovní) zo všetkých relevantných stupníc do zoznamu. Takto vznikne úplne prvý návrh súboru komunikačných cieľov.

Krok 4: Zoznam spresnite, prípadne aj po diskusii so zúčastnenými stranami.

Alternatívnym prístupom je:

Krok 1: Stanovte globálnu cieľovú úroveň vyučovania.

Krok 2: Zostavte všetky deskriptory pre túto úroveň.

Krok 3: Po konzultácii so zúčastnenými stranami identifikujte príslušné deskriptory a ostatné odstráňte.

O deskriptoroch SERR sa veľmi často hovorí, že sú inšpiráciou pri úprave alebo objasňovaní cieľov práve prebiehajúceho vyučovania. V takom prípade sa vyberú deskriptory z konkrétnych stupníc, prispôbia sa miestnemu kontextu a pridajú sa do aktuálneho vzdelávacieho programu.

Deskriptory SERR sa však môžu použiť aj na vypracovanie súboru učebných cieľov od úplného začiatku. Pri tom by sa malo v ideálnom prípade začať vytvorením profilu potrieb, napríklad tých, ktoré sú graficky znázornené na Obrázkoch 6 a 7. V praxi sa často robí skratka začatím od kontrolných zoznamov deskriptorov prispôbených SERR, ktoré sú už k dispozícii pre rôzne úrovne v časti Jazykový životopis mnohých verzií EJP.

Bez ohľadu na to, ktorý postup sa použije, každý výsledný zoznam deskriptorov sa musí zredukovať na primeranú dĺžku odstránením opakovania sa a aspektov, ktoré sa v konkrétnom kontexte ukazujú ako menej relevantné. Obvykle sa v takomto prípade deskriptory prispôbujú, skracujú, zjednodušujú, zlučujú s aktuálnymi komunikačnými cieľmi a dopĺňajú sa o iné vzdelávacie ciele. „Primeraná“ dĺžka zoznamu závisí od presného účelu. Zoznam môže byť dlhý (napríklad 60 až 80 deskriptorov) pri zostavovaní vzdelávacích programov pre celú úroveň, ale skúsenosti naznačujú, že každý zoznam používaný ako nástroj na hodnotenie učiteľom alebo sebahodnotenie je efektívnejší, ak je omnoho kratší (napríklad 10 až 20 deskriptorov) a ak sa zameriava na činnosti relevantné pre konkrétnu časť alebo modul vyučovania.

Pri použití deskriptorov na zostavenie zoznamu učebných cieľov treba brať do úvahy, že deskriptory na rôznych stupniciach sa navzájom dopĺňajú. Možno by bolo vhodné rozšíriť pôsobnosť konkrétneho deskriptora jeho zaradením do deskriptorov z jednej alebo dvoch doplnkových stupníc, ktoré sú relevantné pre zamýšľaný rozsah vzdelávacej činnosti. Napríklad na úrovni B1 je možné vytvoriť širší vzdelávací cieľ pre prácu s textom priradením nasledujúcich deskriptorov z troch rôznych stupníc:

- ▶ Dokáže sledovať zápletku príbehov, jednoduchých románov a komiksov so zreteľným lineárnym dejom a veľmi frekventovaným každodenným jazykom za predpokladu, že môže pravidelne používať slovník (čítanie ako voľnočasová aktivita).
- ▶ Dokáže stručne vysvetliť pocity a názory, ktoré v ňom/v nej dielo vyvolalo (vyjadrenie osobnej reakcie na kreatívne texty vrátane literatúry).
- ▶ Dokáže jednoduchým spôsobom diskutovať o tom, čo sa mu/jej javí ako „zvláštne“, môže byť v inom sociokultúrnom kontexte „normálne“ pre ostatných ľudí. (stavanie na plurikultúrnom repertoári).

Deskriptory môžu byť užitočné aj ako východiskový bod na poskytnutie prehľadných kritérií hodnotenia. Kapitola 9 SERR 2001 opisuje rôzne formy hodnotenia a spôsoby, akými môžu byť deskriptory vo vzťahu k nim užitočné. Pri diskusii o využívaní deskriptorov v hodnotení SERR uvádza toto:

Pri diskusii o použití deskriptorov je nevyhnutné rozlišovať:

1. Deskriptory komunikačných činností, ktoré sa nachádzajú v kapitole 4.
2. Deskriptory aspektov úrovne ovládania jazyka týkajúce sa konkrétnych kompetencií, ktoré sú uvedené v kapitole 5.

Prvé z nich sú veľmi vhodné na hodnotenie učiteľom alebo sebahodnotenie, pokiaľ ide o úlohy týkajúce sa reálneho života. Obe tieto formy hodnotenia sa zakladajú na podrobnom obraze jazykových schopností učiaceho sa nadobudnutých v priebehu príslušného kurzu. Sú atraktívne, pretože môžu pomôcť orientovať učiacich sa aj učiteľov na činnostne zameraný prístup. (SERR, 2001, časť 9.2.2)

Deskriptory aspektov kompetencií uvedené na druhom mieste (SERR, 2001, kapitola 5) môžu byť užitočným zdrojom pre vypracovanie kritérií hodnotenia toho, do akej miery používateľa/učiaci sa dokážu plniť určitú úlohu: hodnotiť kvalitu svojej produkcie. Je to v protiklade k „tomu, čo“: ku komunikačným činnostiam, ktoré „dokáže robiť“ (SERR, 2001, kapitola 4). Vzťah medzi týmito dvoma typmi modelových deskriptorov je uvedený v Tabuľke 5. Každý typ (čo; ako) môže mať dve formy: jednoduchšiu pre „nezainteresovaných“ a podrobnejšiu pre „zasvätených“ (zvyčajne učiteľov). Jednoduché formy deskriptorov „čo učiaci sa dokáže“ sa často používajú na oznamovanie výsledkov používateľovi/učiacemu sa samotnému a iným zainteresovaným stranám (orientovaným na používateľa); prepracovanejšie „zasvätené“ formy pomáhajú učiteľom alebo zostavovateľom testov zostaviť program a špecifické úlohy v ňom (zamerané na zostavovateľov). V hodnotiacich tabuľkách sa používajú jednoduchšie verzie deskriptorov toho, ako si učiaci sa počína v určitom jazyku, ktoré sa zvyčajne obmedzujú

na štyri alebo päť hodnotiacich kritérií; z hľadiska transparentnosti ich možno zdieľať s používateľmi/učiacimi sa (orientované na hodnotiteľa). Prepracovanejšie formy „pre zasvätených“ – zvyčajne pre dlhší zoznam aspektov kvality – sa môžu použiť ako kontrolný zoznam na diagnostikovanie silných a slabých stránok (diagnosticky orientované). Používateľom odporúčame nadviazať na tento bod v SERR (2001, časti 3.8 a 9.2.2), ktoré vysvetľujú tieto rôzne orientácie.

Tabuľka 5 – Rozličné účely deskriptorov

	ČO používateľ/učiaci sa dokáže (SERR 2001 kapitola 4)	AKO DOBRE si používateľ/učiaci sa počiná (SERR 2001 kapitola 5)	Relevantné pre :
Zložitejšie deskriptory	deskriptory vzdelávacích programov zamerané na tvorcov	diagnosticky orientované deskriptory hodnotenia	tvorcov vzdelávacích programov
Jednoduchšie deskriptory	vzdelávacie ciele zamerané na používateľa a vzdelávacie výstupy „čo dokáže robiť“	deskriptory hodnotenia zamerané na sebahodnotenie	učiach sa rodičov/zamestnávateľov atď.

Už sme spomenuli, že primárnou funkciou deskriptorov je vytváranie vhodných podmienok pre zrozumiteľné a obsahovo súdržné usporiadanie medzi vzdelávacím programom, vyučovaním a hodnotením, najmä hodnotením učiteľom, a predovšetkým medzi „svetom triedy“ a reálnym svetom. Potreby reálneho sveta sa budú vzťahovať na hlavné oblasti používania jazyka: sféra verejného života, oblasť súkromného života, oblasť zamestnania a oblasť vzdelávania (SERR, 2001, časť 4.1.1; SERR, 2001, Tabuľka 5). Tieto domény, sféry a oblasti sú uvedené v Prílohe 5 s príkladmi nových stupníc pre online činnosti a činnosti mediácie/sprostredkovania.

Oblasť vzdelávania je jednoznačne rovnako tak oblasťou reálneho sveta ako ostatné tri domény, sféry a oblasti. Obidva profily potrieb sa už skôr týkali oblasti vzdelávania (Obrázok 6 pre CLIL; Obrázok 7 pre vysokoškolské štúdium). Toto je obzvlášť zrejmé v prípadoch, akým je jazyk vzdelávania pre deti s prístahovaleckým pôvodom a v CLIL-e, vtedy interakcie učiteľ-učiaci sa a vzťahy založené na spolupráci medzi učiacimi sa majú mediačné funkcie:

- ▶ organizovanie kolektívnej práce a vzťahov medzi účastníkmi;
- ▶ vytváranie vhodných podmienok pre prístup k vedomostiam a ich budovanie.

Keďže od uverejnenia SERR vzrástla diverzita na spoločenskej aj vzdelávacej úrovni, je čoraz dôležitejšie vytvoriť priestor pre túto rozmanitosť. Vyžaduje si to širší pohľad na mediáciu/sprostredkovanie, ako sa uvádza v projekte 2014 – 2017, spolu s pozitívnym zameraním sa na rôzne jazykové a kultúrne repertoáre používateľov/učiacich sa. Triedy sa môžu stať miestom zvyšovania informovanosti a ďalšieho vývoja viacjazyčných/plurikultúrnych profilov učiacich sa. Veľmi dúfame, že poskytnutie deskriptorov SERR na sprostredkovanie textu, sprostredkovanie pojmov, sprostredkovanie komunikácie a viacjazyčné/plurikultúrne kompetencie pomôžu rozšíriť druhy úloh vykonávaných v triedach, kde sa učí jazyk a oceniť všetky rozvíjajúce sa jazykové zdroje, ktoré používatelia/učiaci sa prinášajú.

2.10 NIEKTORÉ UŽITOČNÉ ZDROJE IMPLEMENTÁCIE SERR

Webová stránka Rady Európy obsahuje odkazy na mnohé zdroje a články týkajúce sa SERR vrátane banky doplnkových deskriptorov, vzoriek performancie (videá a písomné materiály) a kalibrovaných úloh hodnotenia. Materiály z viacerých projektov týkajúcich sa SERR sú okrem toho dostupné na webovej stránke ECMJ. Nasledujúci zoznam internetových zdrojov a kníh obsahuje niektoré z najpraktickejších usmernení, ako využiť SERR na vyučovanie a učenie sa jazykov.

2.10.1 Internetové zdroje

“Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – A Guide for Users”,³⁵ k dispozícii v angličtine a vo francúzštine.

³⁵ Trim J. (ed.) (2001), “Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – A Guide for Users”, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, dostupné na: <https://rm.coe.int/1680697848>.

“From communicative to action-oriented: a research pathway”,³⁶ k dispozícii v angličtine a vo francúzštine.

A quality assurance matrix for CEFR use³⁷ (CEFR QualiMatrix), k dispozícii v angličtine a vo francúzštine.

CEFRTrain (Common European Framework of Reference for Languages in Teacher Training).³⁸

Council of Europe tools for language teaching – Common European framework and portfolios,³⁹ k dispozícii v angličtine a vo francúzštine.

Equals “Practical resources for language teaching”.⁴⁰

Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education (Beacco et al. 2016a), k dispozícii v angličtine a vo francúzštine.

Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR (Piccardo et al. 2011), k dispozícii v angličtine a vo francúzštine.

PRO-Sign: Promoting Excellence in Sign Language Instruction.⁴¹

2.10.2 Knížné publikácie

Bourguignon C. (2010), *Pour enseigner les langues avec les CERCL – Clés et conseils*, Delagrave, Paris.

Lions-Olivieri M-L. and Liria P. (eds) (2009), *L'approche actionnelle dans l'enseignement des langues. Douze articles pour mieux comprendre et faire le point*, Difusión-Maison des langues, Paris.

North B. (2014), *The CEFR in practice*, Cambridge University Press, Cambridge.

North B., Angelova M. and Rossner R. (2018), *Language course planning*, Oxford University Press, Oxford.

Piccardo E. and North B. (2019), *The action-oriented approach: a dynamic vision of language education*, Multilingual Matters, Bristol.

Rosen É. and Reinhardt C. (eds) (2010), *Le point sur le Cadre européen commun de référence pour les langues*, Clé international, Paris.

36 Piccardo E. (2014), “From communicative to action-oriented: a research pathway”, dostupné na: https://transformingfsl.ca/wp-content/uploads/2015/12/TAGGED_DOCUMENT_CSC605_Research_Guide_English_01.pdf

37 Dostupné na www.ecml.at/CEFRqualitymatrix.

38 www.helsinki.fi/project/ceftrain/index.php.35.html.

39 Goullier F. (2007), *Council of Europe tools for language teaching – Common European framework and portfolios*, Les Editions Didier/Council of Europe, Paris/Strasbourg, dostupné na: <https://rm.coe.int/168069ce6e>.

40 Equals “Practical resources for language teaching”, dostupné na: www.eaquals.org/our-expertise/cefr/our-work-practical-resources-for-language-teaching/.

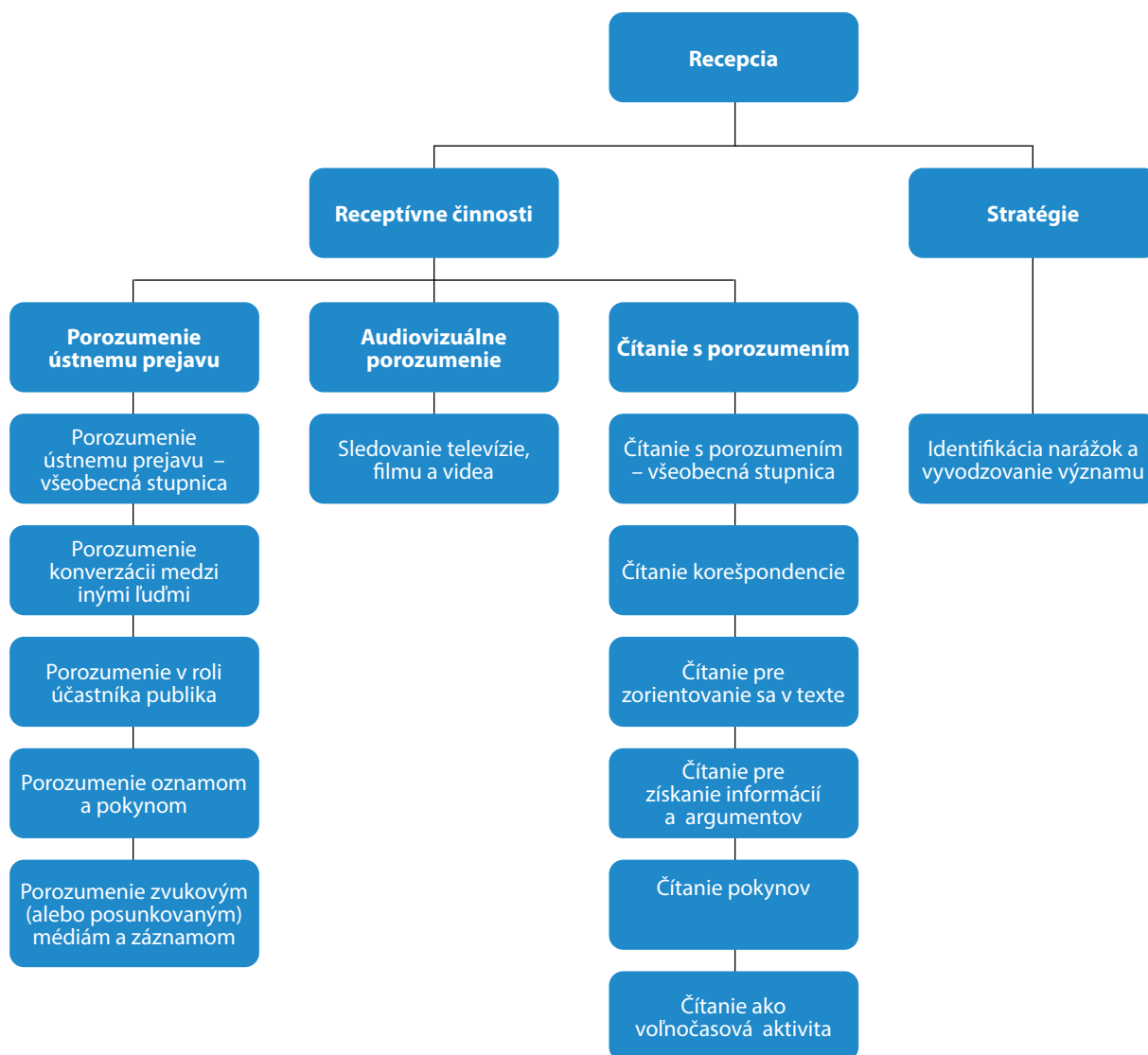
41 www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2016-2019/SignLanguageInstruction/tabid/1856/Default.aspx.

Kapitola 3

STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTOROV SERR: KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ ČINNOSTI A STRATÉGIE

Obrázok 11 – Receptívne činnosti a stratégie

3.1 RECEPCIA

Recepcia obsahuje príjem a spracovanie vstupov: aktiváciu toho, čo sa považuje za vhodné vzorce na budovanie významu toho, čo bolo vyjadrené, a hypotézu o komunikačnom úmysle. Overujú sa prichádzajúce kontextové a kontextuálne narážky, aby sa zistilo, či „zapadajú“ do aktivovaného vzorca – alebo či naznačujú, že je potrebná alternatívna hypotéza. Pri „ústnej recepcii“ používateľ jazyka prijíma a spracováva živé alebo zaznamenané vstupy vytvorené jednou osobou alebo viacerými inými osobami. Pri činnostiach „vizuálnej recepcie“ (čítanie a sledovanie) používateľ prijíma a spracováva písaný a posunkový text ako vstup vytvorený jednou alebo viacerými osobami. V „audiovizuálnom porozumení“, pre ktoré je k dispozícii jedna stupnica (sledovanie televízie a filmu), používateľ sleduje televíziu, video alebo film a používa multimédiá (s titulkami alebo bez nich), hlasové komentáre alebo posunky.

3.1.1 Receptívne činnosti

3.1.1.1 Porozumenie ústnemu prejavu

Výraz „porozumenie ústnemu prejavu“ znamená porozumenie v živej, priamej komunikácii a v jej na diaľku vysielanej alebo zaznamenananej ekvivalentnej forme. Obsahuje teda vizuálno-motorické a audio-vokálne modality. Aspekty porozumenia ústneho prejavu, ktoré sú tu začlenené do recepcie, sú rôznymi druhmi jednosmerného porozumenia s výnimkou „Porozumenie partnerovi“ (ako účastníkovi interakcie), ktoré je zahrnuté do interakcie. Tento prístup je výrazne ovplyvnený metaforou sústredných kruhov, keď človek vystupuje z úlohy účastníka v interakcii smerom k jednosmernej úlohe poslucháča alebo pozorovateľa, alebo až k tomu, že sa stane naživo účastníkom publika, účastníkom publika na diaľku – prostredníctvom médií. Stupnice sú uvedené pre „Porozumenie konverzácii medzi inými ľuďmi“ (ako začiatok) a „Porozumenie v roli účastníka publika naživo“. K týmto stupniciam sa pridávajú konkrétne médiá s položkami „Porozumenie oznamom a pokynom“ a „Porozumenie zvukovým médiám a záznamom alebo médiám a záznamom v posunkovom jazyku“. Súčasťou audiovizuálneho porozumenia je aj samostatná stupnica pre „Sledovanie televízie, filmu a videa“.

Porozumenie ústnemu prejavu – všeobecná stupnica

	Porozumenie ústnemu prejavu – všeobecná stupnica
C2	Dokáže ľahko porozumieť prakticky každému druhu jazyka, či už živému alebo vysielanému, prednesenému rýchlym prirodzeným tempom.
C1	Dokáže porozumieť dosť na to, aby sledoval/a dlhší diskurz o abstraktných a zložitých témach mimo svojho vlastného odboru, aj keď bude pravdepodobne potrebné nechať si príležitostne potvrdiť podrobnosti, najmä ak mu/jej je daný variant jazyka neznámy. Dokáže rozoznať širokú škálu idiomatických a hovorových výrazov a oceniť posuny vo funkčných štýloch. Dokáže sledovať dlhší diskurz, aj keď nie je jasne štruktúrovaný a keď sú vzťahy iba naznačené a nie sú výslovne signalizované.
B2	Dokáže porozumieť štandardnému jazyku alebo jeho známemu variantu, živému alebo vysielanému, na známe i neznáme témy, s ktorými sa bežne stretáva v osobnom, spoločenskom, akademickom či profesijnom živote. Schopnosť porozumieť ovplyvňuje iba extrémny (zvukový/vizuálny) šum v pozadí, neprimeraná štruktúra diskurzu alebo použitie idiómov. Dokáže porozumieť hlavným myšlienkam koncepčne a jazykovo zložitého diskurzu o konkrétnych aj abstraktných témach prednesených v štandardnom jazyku alebo jeho známom variante, vrátane odborných diskusií v oblasti svojej špecializácie. Dokáže sledovať dlhší diskurz a zložitú argumentáciu, ak je téma primerane známa a smer argumentácie je označený explicitnými markermi.
B1	Dokáže porozumieť priamym faktickým informáciám o bežných témach alebo témach týkajúcich sa zamestnania, identifikujúc všeobecné správy a konkrétne podrobnosti, ak ľudia zreteľne artikulujú a používajú všeobecne známy variant jazyka. Dokáže porozumieť hlavným bodom v jasnom štandardnom jazyku alebo známom variante o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, vo voľnom čase atď., vrátane krátkych príbehov.
A2	Dokáže porozumieť dosť na to, aby bol schopný uspokojiť konkrétne potreby za predpokladu, že ľudia artikulujú zreteľne a pomaly. Dokáže porozumieť slovným spojeniam a výrazom súvisiacim s oblasťami, ktoré majú najvyššiu prioritu (napr. najzákladnejšie osobné a rodinné informácie, nakupovanie, miestny zemepis, zamestnanie), za predpokladu, že ľudia artikulujú zreteľne a pomaly.
A1	Dokáže sledovať reč, ktorá je veľmi pomaly, starostlivo artikulovaná a s dlhými pauzami, aby mohol/la pochopiť význam. Dokáže rozoznať konkrétne informácie (napr. miesta a časy) o známych témach, s ktorými sa stretáva v bežnom živote za predpokladu, že sú artikulované pomaly a zreteľne.
Pre-A1	Dokáže porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami, aby podporili porozumenie, a v prípade potreby sa zopakujú. Dokáže rozoznať bežné známe slová/posunky za predpokladu, že sú prednášané zreteľne a pomaly v jasne definovanom známom kontexte každodenného života. Dokáže rozoznať čísla, ceny, dátumy a dni v týždni za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne v definovanom, známom kontexte každodenného života.

Porozumenie konverzácií medzi inými ľuďmi

Táto stupnica sa týka dvoch hlavných situácií: prvá je, keď ostatní účastníci skupinovej interakcie navzájom spolu hovoria/posunkujú v prítomnosti používateľa/učiaceho sa, no používateľ/učiaci sa už nie je priamo oslovovaný. Druhá situácia nastáva, keď používateľ/učiaci sa načúva rozhovoru medzi inými ľuďmi v okolí. Obidve situácie sú výrazne ťažšie ako pri priamom oslovení používateľa/učiaceho sa, a to jednak preto, že pre neho neexistuje prvok prispôsobenia sa, ale aj preto, že rečníci/posunkujúci môžu mať spoločné domnienky a skúsenosti, na ktoré sa odvolávajú, ba dokonca aj varianty použitia, a po druhé preto, že používateľ/učiaci sa, ktorý nie je adresátom, nemá „právo“ požiadať o objasnenie, zopakovanie atď. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ výber a spájanie slov/posunkov, slovných spojení atď.;
- ▶ dostatočné porozumenie na identifikovanie témy a jej zmeny;
- ▶ identifikovanie chronologického postupu, napríklad príbehu;
- ▶ identifikovanie, kedy ľudia súhlasia a nesúhlasia, a argumenty v prospech a proti problému;
- ▶ identifikovanie postojov a sociokultúrnych dôsledkov (úrovne C).

Porozumenie konverzácií medzi inými ľuďmi	
C2	Dokáže identifikovať sociokultúrny kontext jazyka používaného v debatách v hovorovom jazyku, ktoré sa uskutočňujú prirodzeným tempom.
C1	Dokáže ľahko sledovať zložité interakcie medzi tretími stranami v skupinovej diskusii a debate, dokonca aj na abstraktné, zložité a neznáme témy. Dokáže identifikovať postoj každého účastníka v moderovanej diskusii charakterizovanej prekrývajúcimi sa rečovými vstupmi, odbočkami a hovorovými výrazmi, ktorá prebieha prirodzeným tempom v známych variantoch jazyka.
B2	Dokáže držať krok s moderovanou konverzáciou medzi skúsenými používateľmi cieľového jazyka.
	Dokáže s istým úsilím zachytiť väčšinu toho, čo sa okolo neho/nej hovorí, ale môže byť ťažké podieľať sa na diskusii s niekoľkými používateľmi cieľového jazyka, ktorí svoj jazyk nijako neupravujú.
	Dokáže identifikovať hlavné dôvody pre a proti argumentácii alebo myšlienke v diskusii vedenej zrozumiteľným štandardným jazykom alebo jeho známym variantom. Dokáže sledovať chronologickú postupnosť v dlhšom neformálnom diskurze, napr. v príbehu alebo anekdote.
B1	Dokáže sledovať veľkú časť bežných rozhovorov a diskusií za predpokladu, že sú zreteľne artikulované v štandardnom jazyku alebo v jeho známom variante.
	Dokáže vo všeobecnosti sledovať hlavné body dlhšej diskusie prebiehajúcej v jeho/jej blízkosti za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná v štandardnom jazyku alebo jeho známom variante.
A2	Dokáže vo všeobecnosti identifikovať tému diskusie vo svojej blízkosti, keď prebieha pomaly a zreteľne.
	Dokáže rozoznať, kedy ľudia súhlasia a nesúhlasia v rozhovore vedenom pomaly a zreteľne. Dokáže v hlavných rysoch sledovať jednoduché spoločenské rozhovory, ktoré sa uskutočňujú veľmi pomaly a zreteľne.
A1	Dokáže porozumieť niektorým výrazom, keď o nich ľudia diskutujú, o rodine, škole, záľubách alebo okolí, ak je rečový prejav pomalý a zreteľný.
	Dokáže porozumieť slovám/posunkom a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore (napr. medzi zákazníkom a predavačom v predajni) za predpokladu, že ľudia komunikujú veľmi pomaly a veľmi zreteľne.
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Porozumenie v roli účastníka publika

Táto stupnica sa týka porozumenia rečníkovi, ktorý oslovuje publikum, napríklad na schôdzi alebo seminári, na konferencii alebo prednáške, na prehliadke so sprievodcom alebo na svadbe či inej oslave. Porozumenie rečníkovi/posunkujúcemu v roli účastníka publika je v skutočnosti jednoduchšie ako „Porozumenie konverzácií medzi inými ľuďmi“, aj keď je používateľ/učiaci sa ešte vzdialenejší od účasti na diskurze. Je to po prvé preto, že štruktúrovanejšia povaha monológu znamená, že je ľahšie preklenúť úseky, ktorým človek nerozumie, a vrátiť sa k jeho hlavnej

línii. Po druhé, rečník/posunkujúci s väčšou pravdepodobnosťou použije neutrálny jazykový štýl a dobre ho prezentuje, aby sa maximalizovala schopnosť publika sledovať ho. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ sledovanie prejavu na pozadí reálnych artefaktov (napríklad na prehliadke so sprievodcom) a vizuálnych pomôcok (napríklad PowerPoint);
- ▶ stupeň prispôsobenia sa publiku (rýchlosť prejavu, miera zjednodušenia používania);
- ▶ znalosť situácie a predmetu;
- ▶ sledovanie argumentácie, rozoznanie hlavných bodov atď.

Porozumenie v roli účastníka publika	
C2	Dokáže sledovať špecializované prednášky a prezentácie, ktoré obsahujú hovorové a regionálne výrazy alebo neznámu terminológiu. Dokáže vyvodit' vhodné závery, ak odkazy alebo vzťahy medzi výroky sú iba naznačené. V prezentácii dokáže pochopiť vtipy alebo narážky.
C1	Dokáže relatívne ľahko sledovať väčšinu prednášok, diskusií a debát.
B2	Dokáže sledovať podstatné body prednášok, prejavov, správ a iných foriem akademickej/profesijnej prezentácie, ktoré sú výrokovo a jazykovo zložité. Dokáže porozumieť stanovisku vyjadrenému na témy, ktoré sú predmetom aktuálneho záujmu alebo ktoré sa týkajú jeho/jej špecializovanej oblasti, za predpokladu, že prejav je prednášaný v štandardnom jazyku alebo v jeho známom variante.
	Dokáže v zrozumiteľne artikulovanej prednáške sledovať zložitú argumentáciu za predpokladu, že téma je primerane známa. Dokáže odlíšiť hlavné témy od vedľajších za predpokladu, že prednáška alebo prejav sa prednáša v štandardnom jazyku alebo v jeho známom variante. Dokáže rozoznať vyjadrené stanovisko a odlíšiť ho od predkladaných faktov.
	Dokáže sledovať prednášku alebo prejav zo svojho vlastného odboru za predpokladu, že predmet je známy a prezentácia je jednoducho a zreteľne štruktúrovaná. Dokáže odlíšiť hlavné myšlienky a súvisiace podrobnosti v štandardných prednáškach o známych predmetoch za predpokladu, že sú prednášané v zreteľne formulovanom štandardnom jazyku alebo v jeho známom variante.
B1	Dokáže sledovať prehľadné krátke prejavy o známych témach za predpokladu, že sú prednášané v jasne formulovanom štandardnom jazyku alebo v jeho známom variante. Dokáže sledovať priamu konferenčnú prezentáciu alebo názorné predvedenie produktu s vizuálnou podporou (napr. diapozitívy, podklady k prezentácii) na tému alebo o produkte v rámci svojej oblasti, porozumejúc podanému vysvetleniu. Dokáže porozumieť hlavným bodom toho, čo sa hovorí v priamom monológu (napr. počas prehliadky so sprievodcom) za predpokladu, že rečový prejav je zreteľný a pomerne pomalý.
	Dokáže sledovať základnú schému názorného predvedenia alebo prezentácie na známu alebo predvídateľnú tému, ak je správa podaná pomaly a zreteľne jednoduchým jazykom s vizuálnou podporou (napr. diapozitívy, podklady k prezentácii).
	Dokáže sledovať veľmi jednoduchú, dobre štruktúrovanú prezentáciu alebo názorné predvedenie, ak sú ilustrované snímkami, konkrétnymi príkladmi alebo vzorcami a sú podávané pomaly a zreteľne s opakovaním a téma je známa. Dokáže pochopiť základnú schému jednoduchých informácií poskytnutých v predvídateľnej situácii, napríklad na prehliadke so sprievodcom (napr. „tu býva prezident“).
A1	Dokáže porozumieť prehľadne podávaným veľmi jednoduchým informáciám vysvetľovaným v predvídateľnej situácii, akou je prehliadka so sprievodcom za predpokladu, že rečový prejav je veľmi pomalý a zreteľný a že z času na čas sú dlhé pauzy.
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Porozumenie oznamom a pokynom

Táto stupnica obsahuje iný typ porozumenia, a to s extrémnym sústredením pozornosti, v ktorom je cieľom zachytiť konkrétne informácie. Situáciu komplikuje skutočnosť, že oznámenie alebo pokyny môžu byť doručené

(možno chybným) systémom verejného rozhlasu alebo hlásené/vyjadrované posunkovým jazykom v značnej vzdialenosti. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ pochopenie usmernení a podrobných pokynov;
- ▶ zachytenie hlavného bodu oznámenia;
- ▶ stupeň zrozumiteľnosti, od pomalého a čistého po prirodzené tempo so skresleným zvukom alebo vizuálnym vnímaním.

	Porozumenie oznamom a pokynom
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.</i>
C1	Dokáže extrahovať konkrétne informácie z nekvalitných (zvukovo alebo vizuálne) skreslených verejných oznámení, napr. na stanici, na športovom štadióne alebo na starej nahrávke. Dokáže porozumieť zložitým technickým informáciám, akými sú návody na obsluhu alebo špecifikácie známych výrobkov a služieb.
B2	Dokáže porozumieť oznamom a správam o konkrétnych a abstraktných témach prednášaných prirodzeným tempom v štandardnom jazyku alebo v jeho známych variantoch. Dokáže dostatočne dobre porozumieť podrobným pokynom, aby sa nimi mohol/la úspešne riadiť.
B1	Dokáže porozumieť jednoduchým technickým informáciám, akými sú návody na obsluhu zariadení bežného používania. Dokáže sa riadiť podrobnými pokynmi. Dokáže porozumieť verejným oznamom na letiskách, staniciach a v lietadlách, v autobusoch a vo vlakoch za predpokladu, že sú vyjadrené zreteľne a s minimálnym rušením (zvukovým/vizuálnym) hlukom pozadia.
A2	Dokáže porozumieť a riadiť sa celým radom pokynov pre bežné činnosti, akými sú športy, varenie atď., ak sa vyslovujú pomaly a zreteľne. Dokáže porozumieť jednoduchým oznamom (napr. o programe kín alebo o športovom podujatí, o meškaní vlaku) za predpokladu, že rečový prejav je pomalý a zreteľný. Dokáže zachytiť hlavný bod v krátkych, zreteľných a jednoduchých správach a oznámeniach. Dokáže porozumieť jednoduchým usmerneniam, ako sa dostať pešo alebo verejnou dopravou z X do Y. Dokáže porozumieť základným pokynom o časoch, dátumoch a číslach atď. a o bežných úlohách a zadaniach, ktoré sa majú vykonať.
A1	Dokáže porozumieť pokynom, ktoré mu/jej boli adresované opatrne, a pomaly a postupovať podľa krátkych jednoduchých pokynov. Dokáže porozumieť, keď mu/jej niekto povie pomaly a zreteľne, kde niečo je, za predpokladu, že objekt je v bezprostrednom okolí. Dokáže porozumieť údajom, cenám a časom oznamovaným pomaly a zreteľne z reproduktora, napr. na železničnej stanici alebo v obchode.
Pre-A1	Dokáže porozumieť krátkym a jednoduchým pokynom, ako napr. „Stop“, „Zatvorte dvere“ atď. za predpokladu, že sú vyjadrované pomaly a zoči-voči a sú sprevádzané obrázkami alebo gestami a podľa potreby sú zopakované.

Porozumenie zvukovým (alebo posunkovaným⁴²) médiám a záznamom

Táto stupnica obsahuje vysielané zvukové médiá a nahrávky bez videonahrávky alebo médiá a videonahrávky v posunkovom jazyku, vrátane správ, predpovedí počasia, rozprávaných príbehov, spravodajských informácií, rozhovorov a dokumentárnych filmov. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ výber konkrétnych informácií;
- ▶ porozumenie hlavným bodom a základným informáciám;
- ▶ zachytenie dôležitých informácií;
- ▶ identifikácia nálady, postojov a stanovísk rečníka.

⁴² Termín „posunkovaný“ sa v publikácii používa v zmysle „vyjadrovaný v posunkovom jazyku ako prirodzenom jazyku komunity nepočujúcich“.

Porozumenie zvukovým (alebo posunkovaným) médiám a záznamom	
C2	Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.
C1	Dokáže porozumieť širokému spektru nahraného a vysielaného materiálu, čiastočne aj v nespisovnom jazyku, a identifikovať jemnejšie podrobnosti vrátane implicitných postojov a vzťahov medzi ľuďmi.
B2	Dokáže porozumieť nahrávkam v štandardnej forme jazyka, s ktorými sa pravdepodobne stretne v spoločenskom, profesijnom alebo akademickom živote, a identifikovať stanoviská a postoje, ako aj ich informačný obsah.
	Dokáže porozumieť väčšine dokumentárnych filmov a väčšine ostatných nahraných alebo vysielaných materiálov podaných v štandardnej forme jazyka a dokáže identifikovať náladu, postoj atď.
B1	Dokáže porozumieť informačnému obsahu väčšiny nahraných alebo vysielaných materiálov o témach osobného záujmu podaných zreteľne v štandardnom jazyku.
	Dokáže porozumieť hlavným bodom správ a jednoduchším nahrávkam o známych témach, ktoré sú prednášané pomerne pomaly a zreteľne.
	Dokáže porozumieť hlavným bodom a dôležitým podrobnostiam v príbehoch a iných udalostiach (napr. rozprávanie o dovolenke), ak je rečový prejav pomalý a zreteľný.
A2	Dokáže porozumieť najdôležitejším informáciám obsiahnutým v krátkych reklamách týkajúcich sa tovarov a služieb, ktoré sú predmetom záujmu (napr. CD, videohry, cestovanie).
	Dokáže porozumieť z rozhovoru, čo ľudia vo svojom voľnom čase robia, čo majú radi a čo nemajú radi, ak hovoria pomaly a zreteľne.
	Dokáže porozumieť a získať základné informácie z krátkych zaznamenaných pasáží, ktoré sa zaoberajú predvídateľnými bežnými záležitosťami, ktoré sú podávané pomaly a zreteľne.
	Dokáže extrahovať dôležité informácie z krátkych vysielaní (napr. predpovede počasia, koncertné oznámenia, športové výsledky) za predpokladu, že ľudia hovoria zreteľne.
A1	Dokáže porozumieť dôležitým bodom príbehu a dokáže sledovať dej, pokiaľ je príbeh rozprávaný pomaly a zreteľne.
	Dokáže si vybrať konkrétne informácie (napr. miesta a časy) z krátkych záznamov o známych bežných témach za predpokladu, že sú podávané veľmi pomaly a zreteľne.
Pre-A1	Dokáže rozoznať slová/posunky, mená a čísla, ktoré už pozná, v jednoduchých krátkych záznamoch za predpokladu, že sú podávané veľmi pomaly a zreteľne.

3.1.1.2 Audiovizuálne porozumenie

Sledovanie televízie, filmu a videa

Táto stupnica obsahuje živé a zaznamenané video materiály a na vyšších úrovniach aj film. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ sledovanie tém a identifikácia hlavných bodov;
- ▶ identifikácia podrobností, nuáns a predpokladaného významu (úrovne C);
- ▶ rečový prejav: od pomalého, zreteľného štandardného použitia až po schopnosť zvládnuť slangové a idiomatické použitie.

Sledovanie televízie, filmu a videa	
C2	Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.
C1	Dokáže sledovať filmy, ktoré vykazujú značne vysoký stupeň používania slangu a idiémov.
	Dokáže podrobne porozumieť argumentom predloženým v náročnom televíznom vysielaní, akými sú programy o aktuálnych udalostiach, rozhovory, diskusné programy a chaty.
	Dokáže porozumieť nuansám a implikovanému významu vo väčšine filmov, hier a televíznych programov za predpokladu, že sú podávané v štandardnom jazyku alebo v jeho známom variante.

Sledovanie televízie, filmu a videa	
B2	Dokáže extrahovať hlavné body z argumentov a diskusií v spravodajských a publicistických programoch.
	Dokáže porozumieť väčšine televíznych spravodajských a publicistických programov. Dokáže porozumieť dokumentom, živým rozhovorom, talk show, divadelným predstaveniam a väčšine filmov v štandardnej forme jazyka alebo v jeho známom variante.
B1	Dokáže porozumieť veľkej časti mnohých televíznych programov na témy osobného záujmu, akými sú rozhovory, krátke prednášky a spravodajské relácie, keď je rečový prejav pomerne pomalý a zreteľný.
	Dokáže sledovať mnoho filmov, v ktorých vizuálne prostriedky a situácie nesú väčšinu deja a ktoré sú jasne a zreteľne vyjadrené jednoduchým jazykom. Dokáže zachytiť hlavné body televíznych programov na známe témy, keď je vyjadrovanie relatívne pomalé a zreteľné.
A2	Dokáže identifikovať hlavnú myšlienku televíznych správ, ktoré hlásia udalosti, nehody atď., keď vizuálne prostriedky dopĺňajú komentár.
	Dokáže sledovať televíznu reklamu alebo ukážku filmu alebo scény a porozumieť, o akú tému ide za predpokladu, že obrazový materiál pomáha pri porozumení a rečový prejav je zreteľný a relatívne pomalý. Dokáže sledovať zmeny témy v televíznych správach a vytvoriť si predstavu o ich hlavnom obsahu.
A1	Dokáže rozpoznať známe slová/posunky a frázy a identifikovať témy v prehľadoch hlavných správ a mnohých produktoch v reklamách využívaním vizuálnych informácií a všeobecných vedomostí.
Pre-A1	Dokáže identifikovať predmet video dokumentu na základe vizuálnych informácií a predchádzajúcich vedomostí.

3.1.1.3 Čítanie s porozumením

Čítanie s porozumením obsahuje písomné aj posunkované texty. Kategórie na čítanie sú kombináciou účelu čítania a čítania konkrétnych žánrov so špecifickými funkciami. Pokiaľ ide o účel čítania, existuje zásadný rozdiel medzi „čítaním pre získanie orientácie“ a „čítaním pre získanie informácií a argumentov“. To prvé sa niekedy nazýva vyhľadávacie čítanie a má hlavne dve formy: prvou je čítanie textu „diagonálne“ a rýchlo na rozhodnutie sa o tom, či ho treba prečítať celý alebo iba jeho časti, druhou je rýchle prezeranie textu, hľadanie niečoho konkrétneho – zvyčajne časti informácií (= „prehľadávanie“). To je spôsob, ako človek číta artefakty, akými sú cestovné poriadky autobusov alebo vlakov, no niekedy človek prehľadáva aj dlhý prozaický text a hľadá niečo konkrétne. Potom je zásadný rozdiel medzi „čítaním pre získanie informácií a argumentov“ a „čítaním ako voľnočasovou aktivitou“. To druhé čítanie môže rovnako obsahovať literatúru faktu, nie nevyhnutne len umeleckú literatúru. Obsahuje aj časopisy a noviny, vlogy/blogy, životopisy atď., prípadne aj texty, ktoré by iná osoba čítala iba na účely práce alebo štúdia v závislosti od svojich záujmov. Nakoniec existujú texty, ktoré sa čítajú špecifickým spôsobom, napríklad „čítanie pokynov (inštrukcií)“, špecializovaná forma čítania informácií. „Čítanie korešpondencie“ je opäť iné a tu sa ponúka ako prvé, pretože stupnice v každej kategórii sa začínajú interpersonálnym používaním jazyka. „Čítanie ako voľnočasová aktivita“ je uvedené na poslednom mieste len preto, že bolo pridané v roku 2018.

Čítanie s porozumením – všeobecná stupnica

Čítanie s porozumením – všeobecná stupnica	
C2	Dokáže porozumieť prakticky všetkým druhom textov vrátane abstraktných, štruktúrne zložitých alebo vysoko hovorových literárnych a neliterárnych textov. Dokáže porozumieť širokému spektru dlhých a zložitých textov, oceniť jemné rozdiely v štýle a implicitný aj explicitný význam.
C1	Dokáže podrobne porozumieť rozsiahlym a zložitým textom bez ohľadu na to, či súvisia alebo nesúvisia s jeho/jej vlastnou oblasťou špecializácie za predpokladu, že si môže znovu prečítať náročné časti. Dokáže porozumieť širokej škále textov vrátane literárnych diel, článkov v novinách alebo časopisoch a špecializovaných akademických alebo odborných publikáciách za predpokladu, že existujú príležitosti na opakované čítanie a má prístup k referenčným nástrojom.

Čítanie s porozumením – všeobecná stupnica	
B2	Dokáže čítať s veľkou mierou samostatnosti, prispôbovať štýl a rýchlosť čítania rôznym textom a účelom a selektívne používať vhodné referenčné zdroje. Má rozsiahlu aktívnu slovnú zásobu na čítanie, ale môže mať isté ťažkosti s málo frekventovanými idiómami.
B1	Dokáže na uspokojivej úrovni porozumenia čítať jasné vecné texty o predmetoch týkajúcich sa vlastnej oblasti záujmu.
A2	Dokáže porozumieť krátkym, jednoduchým textom o známych veciach konkrétneho typu, ktoré pozostávajú z veľmi frekventovaného bežného jazyka alebo jazyka spojeného s prácou.
	Dokáže porozumieť krátkym, jednoduchým textom, ktoré obsahujú slovnú zásobu s najvyššou frekvenciou vrátane internacionalizmov, ktoré sa vyskytujú v jeho/jej jazyku.
A1	Dokáže porozumieť veľmi krátkym, jednoduchým textom v slovných spojeniach, dokáže zachytiť známe názvy, slová a zaužívané slovné spojenia a podľa potreby si text znova prečítať.
Pre-A1	Dokáže rozoznať známe názvy/posunky sprevádzané obrázkami, ako je napríklad jedálny lístok v reštaurácii s rýchlym občerstvením ilustrovaný fotografiami alebo obrázková kniha, v ktorej sa používa známa slovná zásoba.

Čítanie korešpondencie

Táto stupnica obsahuje čítanie osobnej aj formálnej korešpondencie. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ dĺžka a zložitost'/jednoduchost' správy;
- ▶ vecnosť informácie, či sa používa v bežnom formáte;
- ▶ štýl; v akom rozsahu je jazyk štandardný, hovorový alebo idiomatický;
- ▶ téma; v akom rozsahu ide o bežnú záležitosť alebo či predmet korešpondencie súvisí so záujmami či špecializáciou.

Čítanie korešpondencie	
C2	Dokáže porozumieť špecializovanej formálnej korešpondencii na zložitú tému.
C1	Dokáže porozumieť každej korešpondencii pri občasnom použití slovníka.
	Dokáže porozumieť implicitným aj explicitným postojom, emóciám a názorom vyjadreným v e-mailoch, diskusných fórach, vo vlogoch/blogoch atď. za predpokladu, že existujú príležitosti na opätovné prečítanie a má prístup k referenčným nástrojom. Dokáže porozumieť slangu, idiomatickým výrazom a vtipom v súkromnej korešpondencii.
B2	Dokáže prečítať korešpondenciu týkajúcu sa vlastnej oblasti záujmu a ľahko pochopí podstatný význam textu. Dokáže porozumieť tomu, čo sa hovorí v osobnom e-maile alebo uverejnených príspevkoch, aj keď sa používa hovorový jazyk.
B1	Dokáže dostatočne dobre porozumieť formálnej korešpondencii o menej známych predmetoch, aby ju presmeroval/a na niekoho iného.
	Dokáže porozumieť opisu udalostí, pocitov a prání v osobných listoch dostatočne dobre na to, aby pravidelne korešpondoval/a s priateľom, s ktorým si dopisuje.
	Dokáže porozumieť zrozumiteľným osobným listom, e-mailom alebo príspevkom, ktoré poskytujú pomerne podrobný prehľad udalostí a zážitkov. Dokáže porozumieť štandardnej formálnej korešpondencii a online príspevkom v oblasti svojho odborného záujmu.
A2	Dokáže porozumieť jednoduchému osobnému listu, e-mailu alebo príspevku, v ktorom autor listu píše o známych témach (napríklad o priateľoch alebo rodine) alebo kladie otázky o týchto témach.
	Dokáže porozumieť základným druhom štandardných bežných listov a faxov (dopytov, objednávok, potvrdení atď.) na známe témy.
	Dokáže porozumieť krátkym, jednoduchým osobným listom. Dokáže porozumieť veľmi jednoduchým formálnym e-mailom a listom (napr. potvrdeniu rezervácie alebo online nákupu).

Čítanie korešpondencie	
A1	Dokáže porozumieť krátkym a jednoduchým správam na pohľadniciach. Dokáže porozumieť krátkym, jednoduchým správam zaslaným prostredníctvom sociálnych médií alebo e-mailom (napríklad navrhnúť, čo robiť, kedy a kde sa stretnúť).
Pre-A1	Dokáže z listu, pohľadnice alebo e-mailu porozumieť udalosti, na ktorú je pozvaný/á a informácii o dni, čase a mieste jej konania. Dokáže rozoznať časy a miesta vo veľmi jednoduchých odkazoch a textových správach od priateľov alebo kolegov (napr. „Vrátim sa o 4. hodine“ alebo „V zasadacej miestnosti“) za predpokladu, že sa nepoužijú skratky.

Čítanie pre zorientovanie sa v texte

Čítanie pre zorientovanie sa v texte obsahuje „skimming“, rýchle čítanie s cieľom posúdiť relevantnosť, a „scanning“, teda vyhľadávanie konkrétnych informácií. Pokiaľ ide o texty v posunkovom jazyku, obe funkcie sa dosahujú nastavením videa na „rýchly posun vpred“. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ druhy textu (od oznámení, letákov atď. k článkom a knihám);
- ▶ vyberanie konkrétnych informácií, akými sú časy a ceny, z textov, ktoré sú skôr vizuálnymi artefaktami než prozaickým textom, a to s praktickým usporiadaním;
- ▶ identifikácia dôležitých informácií; zbežné zistenie relevantnosti textu prózy;
- ▶ rýchlosť uvedená v B2.

Čítanie pre zorientovanie sa v texte	
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri B2.</i>
C1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri B2.</i>
B2	Dokáže zbežne prečítať naraz niekoľko zdrojov (články, správy, webové stránky, knihy atď.), a to vo svojom odbore aj v príbuzných odboroch, pričom dokáže identifikovať relevantnosť a užitočnosť konkrétnych častí pre danú úlohu. Dokáže zbežne prečítať dlhé a zložité texty a nájsť relevantné detaily. Dokáže rýchlo identifikovať obsah a relevantnosť spravodajstva, článkov a správ o širokej škále odborných tém a rozhodnúť sa, či stojí za to zaoberať sa nimi podrobnejšie.
B1	Dokáže zbežne prečítať dlhšie texty s cieľom nájsť požadované informácie a zhromažďovať informácie z rôznych častí textu alebo z rôznych textov za účelom splnenia určitej úlohy. Dokáže vyhľadávať priame, faktické texty v časopisoch, brožúrach alebo na webe, identifikovať, o čom sú, a rozhodnúť sa, či obsahujú informácie, ktoré by mohli byť potrebné. Dokáže vyhľadať a pochopiť relevantné informácie v bežných materiáloch, akými sú listy, brožúry a krátke úradné dokumenty. Dokáže si vybrať dôležité informácie týkajúce sa prípravy a použitia na etiketách potravín a liekov. Dokáže posúdiť, či sa článok, správa alebo recenzia týka požadovanej témy. Dokáže porozumieť dôležitým informáciám v jednoduchých, prehľadne zostavených inzerátoch v novinách alebo časopisoch, pokiaľ v nich nie je priveľa skratiek.
A2	Dokáže nájsť konkrétne informácie v praktických, konkrétnych, predvídateľných textoch (napr. cestovné príručky, recepty a návody na postup) za predpokladu, že sú vyhotovené v jednoduchom jazyku. Dokáže porozumieť základným informáciám v krátkom a jednoduchom opise tovaru v brožúrach a na webových stránkach (napr. prenosné digitálne zariadenia, fotoaparáty). Dokáže nájsť konkrétne, predvídateľné informácie v jednoduchých bežných materiáloch, akými sú inzeráty, prospekty, jedálne lístky, referenčné zoznamy a časové harmonogramy. Dokáže vyhľadať konkrétne informácie v zoznamoch a vybrať z nich požadované informácie (napr. vyhľadať službu alebo živnostníka v Zlatých stránkach). Dokáže porozumieť bežným označeniam a oznamom atď. na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice; na pracoviskách, akými sú orientačné tabule, pokyny, výstražné upozornenia.

Čítanie pre zorientovanie sa v texte	
A1	Dokáže rozoznať známe názvy, slová/posunky a všeobecne zaužívané slovné spojenia na jednoduchých oznamoch v najbežnejších životných situáciách.
	Dokáže porozumieť informačným tabuliam v obchodných centrách (informáciám o tom, na ktorých poschodiach sú jednotlivé predajne) a tabuliam s udaním smeru (napr. kde sa nachádzajú výťahy).
	Dokáže porozumieť základným informáciám o hoteli (napr. časy podávania jedál).
	Dokáže nájsť a pochopiť jednoduché a dôležité informácie v reklamách, programoch pre špeciálne udalosti, letákoch a brožúrach (napr. čo sa navrhuje, náklady, dátum a miesto konania, časy odchodu).
Pre-A1	Dokáže porozumieť jednoduchým bežným označeniam, akými sú „parkovisko“, „stanica“, „jedáleň“, „zákaz fajčenia“ atď.
	Dokáže nájsť informácie o miestach, časoch a cenách na plagátoch, letákoch a oznamoch.

Čítanie pre získanie informácií a argumentov

Čítanie pre získanie informácií a argumentov – podrobné čítanie – obsahuje dôkladné preštudovanie písomného alebo textu v posunkovom jazyku, ktorý sa považuje za relevantný pre daný účel. Často sa spája so štúdiom a profesionálnym životom. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ druhy textu, od jednoduchých, krátkych, ilustrovaných informačných materiálov po náročné správy a články;
- ▶ témy textu, od bežných každodenných tém osobného záujmu k témam mimo oblasti záujmu;
- ▶ hĺbka porozumenia, od získania predstavy o obsahu po pochopenie detailnejších bodov a implikácií.

Čítanie pre získanie informácií a argumentov	
C2	Dokáže porozumieť detailnejším bodom a implikáciám zložitej správy alebo článku aj mimo oblasti vlastnej špecializácie.
C1	Dokáže podrobne porozumieť širokému spektru dlhých a zložitých textov, s ktorými sa môže stretnúť v spoločenskom, profesionálnom alebo akademickom živote, identifikuje pritom jemné významové odtienky postojov a vyslovených aj nevyslovených názorov.
B2	Dokáže získať informácie, myšlienky a názory z vysoko špecializovaných zdrojov vo svojom odbore.
	Dokáže porozumieť odborným článkom mimo svojho odboru za predpokladu, že môže príležitostne použiť slovník na potvrdenie svojho výkladu terminológie.
	Dokáže porozumieť článkom a správam týkajúcim sa aktuálnych problémov, v ktorých sa prijímajú konkrétne postoje alebo stanoviská. Dokáže rozoznať, kedy text poskytuje faktické informácie a kedy sa snaží čitateľov o niečo presvedčiť. Dokáže rozoznať rôzne štruktúry v diskurzívnom texte: protichodné argumenty, nastolenie problému a riešenia a vzťahy medzi príčinami a následkami.
B1	Dokáže porozumieť jednoduchým a vecným textom o témach týkajúcich sa vlastných záujmov alebo štúdia.
	Dokáže porozumieť krátkym textom o témach, ktoré sú známe alebo aktuálne zaujímavé, v ktorých ľudia vyjadrujú svoje názory (napr. kritické príspevky do diskusného online fóra alebo listy čitateľov vydavateľovi).
	Dokáže identifikovať hlavné závery v jasne signalizovaných argumentačných textoch.
	Dokáže rozoznať argumentačnú líniu pri spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností.
	Dokáže rozoznať dôležité body obsahu jednoduchých novinových článkov o známych témach. Dokáže porozumieť väčšine faktických informácií, s ktorými sa môže stretnúť pri dobre známych témach za predpokladu, že má dostatok času na ich opätovné prečítanie. Dokáže porozumieť hlavným bodom v jednoduchých opisoch, akými sú tie, ktoré sa týkajú expozícií múzeí a informačných tabúl na výstavách.

Čítanie pre získanie informácií a argumentov	
A2	Dokáže rozoznať konkrétne informácie v jednoduchších písaných textoch, s ktorými prichádza do kontaktu, akými sú napríklad listy, brožúry, krátke novinové články opisujúce udalosti.
	Dokáže sledovať všeobecnú líniu informácií zo spravodajstva o známom druhu udalosti za predpokladu, že jej obsah je známy a predvídateľný.
	Dokáže si vybrať základné informácie z krátkych správ alebo jednoduchých článkov, v ktorých čísla, mená, ilustrácie a názvy zohrávajú významnú úlohu a podporujú zmysel textu.
	Dokáže porozumieť hlavným bodom krátkych textov, ktoré sa zaoberajú bežnými témami (napr. životný štýl, záľuby, šport, počasie).
	Dokáže porozumieť textom opisujúcim ľudí, miesta, bežný život a kultúru atď. za predpokladu, že je použitý jednoduchý jazyk.
A1	Dokáže porozumieť informáciám uvedeným v ilustrovaných brožúrach a mapách (napr. hlavné atrakcie mesta).
	Dokáže porozumieť hlavným bodom krátkych správ o predmetoch osobného záujmu (napr. šport, celebrity).
	Dokáže porozumieť krátkemu faktickému opisu alebo správe v rámci svojho vlastného odboru za predpokladu, že je použitý jednoduchý jazyk a že text neobsahuje nepredvídateľné podrobnosti.
	Dokáže porozumieť väčšine toho, čo ľudia povedia o sebe v osobnom inzeráte alebo príspevku a čo povedia, že sa im páči na ostatných ľuďoch.
Pre-A1	Dokáže získať predstavu o obsahu jednoduchších informačných materiálov a krátkych, jednoduchých opisov, najmä ak sú s vizuálnou podporou.
	Dokáže porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu (napr. aktuality o športe, hudbe, cestovaní alebo príbehoch) zostavené vo veľmi jednoduchom jazyku a podporené ilustráciami a obrázkami.
Pre-A1	Dokáže porozumieť najjednoduchšiemu informačnému materiálu, akým je napríklad jedálny lístok v reštaurácii s rýchlym občerstvením ilustrovaný fotografiami alebo ilustrovaný príbeh formulovaný veľmi jednoduchými bežnými slovami/posunkami.

Čítanie pokynov

Čítanie pokynov je špecializovanou formou čítania pre získanie informácií a opäť sa týka písomného textu alebo textu v posunkovom jazyku. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ tematické zameranie pokynov; od bežných zákazov na jednoduchých odkazoch a jednoduchých pokynov až po podrobné podmienky a zložité pokyny k niečomu málo známemu, možno mimo oblasti vlastných odborných znalostí;
- ▶ stupeň kontextualizácie a poznania;
- ▶ dĺžka; od niekoľkých slov/posunkov po podrobné a dlhé, zložité pokyny v súvislom text.

Čítanie pokynov	
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.</i>
C1	Dokáže podrobne porozumieť dlhým a zložitým pokynom na novom stroji alebo postupe, či už sa tieto pokyny týkajú vlastnej oblasti špecializácie alebo nie, za predpokladu, že náročné úseky si môže opakovanne prečítať.
B2	Dokáže porozumieť rozsiahlym a zložitým pokynom vo svojom odbore, vrátane podrobností o podmienkach a upozorneniach za predpokladu, že zložité úseky si môže opakovanne prečítať.
B1	Dokáže porozumieť pokynom a postupom vo forme súvislého textu, napríklad v príručke, za predpokladu, že pozná daný postup alebo typ produktu..
	Dokáže porozumieť jasne vyjadreným a priamym pokynom pre dané zariadenie.
	Dokáže sa riadiť jednoduchými pokynmi na obale (napr. pokynmi na varenie).
B1	Dokáže porozumieť väčšine krátkych bezpečnostných pokynov (napr. vo verejnej doprave alebo v príručkách na používanie elektrických zariadení).

	Čítanie pokynov
A2	Dokáže porozumieť predpisom, napríklad bezpečnostným, vyjadreným jednoduchým jazykom. Dokáže pochopiť krátke pokyny ilustrované krok za krokom (napr. pri inštalácii novej technológie).
	Dokáže porozumieť jednoduchým pokynom na zariadeniach, s ktorými prichádza do styku v bežnom živote - napríklad na verejných telefónoch.
	Dokáže porozumieť jednoduchým a stručným pokynom, ak sú aj zobrazené a nie sú uvedené v súvislom texte.
	Dokáže porozumieť pokynom na štítkoch liekov vyjadrených jednoduchým príkazom (napr. „Užívajte pred jedlom“ alebo „Neužívajte, ak šoférujete“). Dokáže postupovať podľa jednoduchého návodu, najmä ak existujú obrázky ilustrujúce najdôležitejšie kroky.
A1	Dokáže sa riadiť krátkymi, jednoduchými orientačnými pokynmi (napr. Ísť z X do Y).
Pre-A1	Dokáže porozumieť veľmi krátkym, jednoduchým pokynom používaným v bežných každodenných kontextoch (napr. „Zákaz parkovania“, „Nejedzte a nepite“), najmä ak obsahujú aj ilustrácie.

Čítanie ako voľnočasová aktivita

Táto stupnica obsahuje beletristické texty, literatúru faktu a texty v posunkovom jazyku. Okrem iných druhov textov sem môžu patriť tvorivé texty, rôzne formy literatúry, články v časopisoch a novinách, blogy alebo biografie, a to v závislosti od záujmov danej osoby. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ dĺžka, rozmanitosť textov a či texty obsahujú ilustrácie;
- ▶ druhy textu, od jednoduchých opisov ľudí a miest cez rôzne druhy naratívneho textu až po súčasnú a klasickú tvorbu v rôznych žánroch;
- ▶ témy, od bežných tém (napríklad záľuby, šport, voľnočasové aktivity, zvieratá) a konkrétnych situácií po celý rad abstraktných a literárnych tém;
- ▶ druh jazyka: od jednoduchého po štylisticky zložitý;
- ▶ ľahkosť čítania: od hádania pomocou obrázkov cez čítanie s veľkou mierou samostatnosti až po ohodnotenie rozmanitosti textov;
- ▶ hĺbka porozumenia: od porozumenia v obrysoch/hlavných bodoch po pochopenie implicitného aj explicitného významu.

	Čítanie ako voľnočasová aktivita
C2	Dokáže čítať prakticky všetky formy textov vrátane klasických alebo hovorových literárnych a textov rôznych žánrov, pričom ocení jemné rozdiely v štýle, ale aj implicitný a explicitný význam.
C1	Dokáže čítať a vyhodnotiť rozličné literárne texty za predpokladu, že určité časti si môže znova prečítať, a ak chce, má prístup k referenčným zdrojom.
	Dokáže čítať súčasné literárne a neliterárne texty vytvorené v štandardnej forme jazyka alebo v jeho známom variante s malými problémami a chápe skryté významy a myšlienky.
B2	Dokáže čítať pre potešenie s veľkou mierou samostatnosti, svoj štýl a rýchlosť čítania prispôsobuje rôznym textom (napr. časopisom, jednoduchším románom, knihám o histórii, životopisom, cestopisom, príručkách, textom piesní, básňam) a selektívne používa vhodné referenčné zdroje.
	Dokáže čítať romány so silným naratívny príbehom, ktoré používajú jednoduchý, nekomplikovaný jazyk za predpokladu, že má dostatok času a môže používať slovník.
B1	Dokáže čítať novinové/časopisecké recenzie filmov, kníh, koncertov atď. určených širšiemu publiku a rozumie hlavným myšlienkam.
	Dokáže porozumieť jednoduchým básňam a textom piesní za predpokladu, že používajú jednoduchý jazyk a štýl.
	Dokáže porozumieť opisom miest, udalostí, explicitne vyjadreným pocitom a perspektívam v príbehoch, príručkách a článkoch v časopisoch, ktoré používajú veľmi frekventovaný bežný jazyk.
	Dokáže porozumieť cestovateľskému denníku, ktorý opisuje hlavne udalosti na cestách a skúsenosti a objavy jeho autora. Dokáže sledovať zápletku príbehov, jednoduchých románov a komiksov so zreteľným lineárnym dejom a bežným veľmi frekventovaným jazykom za predpokladu, že môže pravidelne používať slovník.

	Čítanie ako voľnočasová aktivita
A2	Dokáže dostatočne porozumieť, aby si prečítal krátke, jednoduché príbehy a komiksy obsahujúce známe konkrétne situácie opísané veľmi frekventovaným bežným jazykom.
	Dokáže porozumieť hlavným bodom v krátkych textoch v tlači alebo sprievodcoch, ktoré sa zaoberajú konkrétnymi bežnými témami (napr. záľuby, šport, voľnočasové činnosti, zvieratá).
	Dokáže porozumieť krátkym príbehom a opisom života niekoho iného, ktoré sú napísané jednoduchým jazykom.
	Dokáže porozumieť deju fotopříbehu (napr. v časopise o životnom štýle) a vytvorí si predstavu o postavách.
A1	Dokáže porozumieť mnohým informáciám poskytnutým v krátkom opise osoby (napr. celebrity).
	Dokáže porozumieť zmyslu krátkeho článku, ktorý opisuje udalosť s predvídateľným modelom (napr. udeľovanie sošiek Oscara) za predpokladu, že je napísaný zreteľne a jednoduchým jazykom.
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

3.1.2 Stratégie recepcie

Pokiaľ ide o recepciu, k porozumeniu dochádza kombináciou spracovania zdola nahor/zhora nadol a uplatňovaním obsahových a formálnych vzorcov pri vyvodzovaní významu. Jedna stupnica je stanovená pre súvisiace stratégie vyvodzovania významu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ využívanie ilustrácií, formátovania, nadpisov, titulkov, polohy v texte atď.;
- ▶ vyvodzovanie významu z textového a jazykového kontextu;
- ▶ využívanie jazykových kľúčov: od čísel a vlastných mien cez korene slov/posunkov, predpony a prípony, časové spojky a logické konektory až po kvalifikované používanie rôznych stratégií.

Identifikácia narážok (povedaných, posunkovaných a písomných) a vyvodzovanie významu

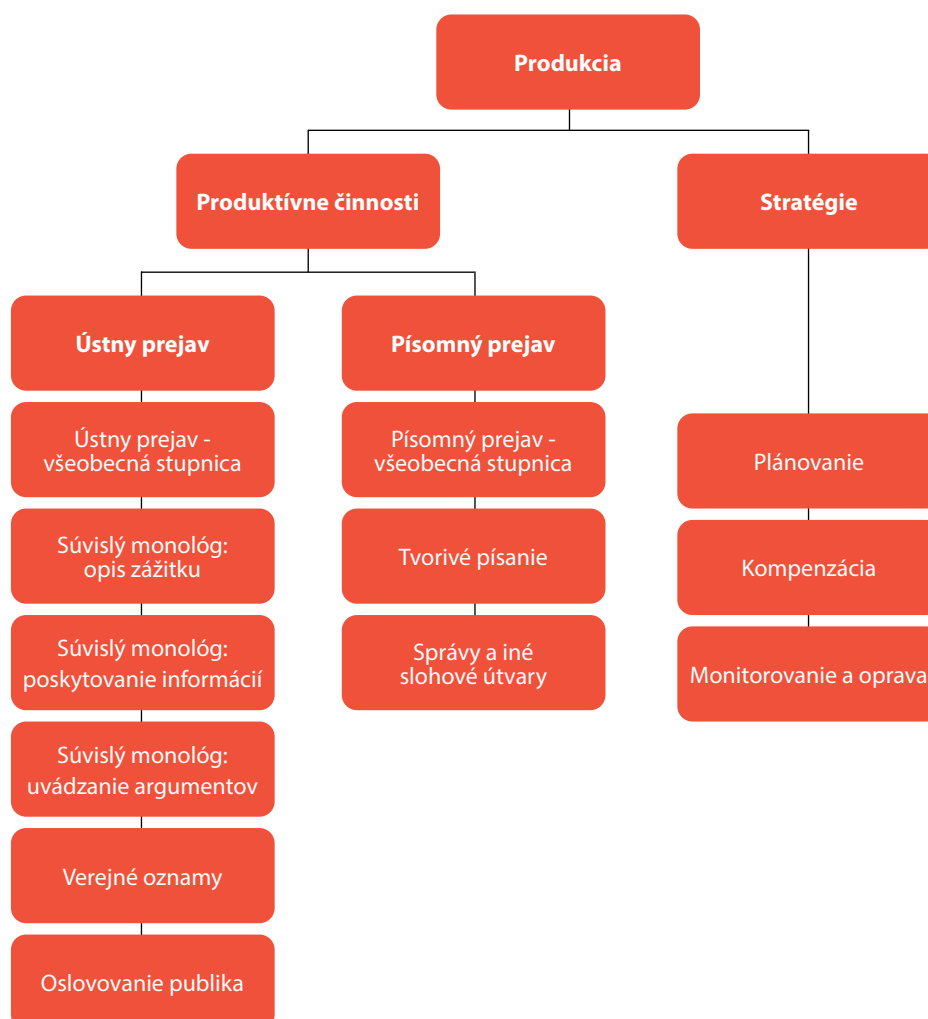
	Identifikácia narážok (povedaných, posunkovaných a písomných) a vyvodzovanie významu
C2	Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.
C1	Je zručný/á v používaní kontextových, gramatických a lexikálnych narážok na vyvodzovanie postoja, nálady a zámerov a v predvídaní toho, čo bude nasledovať.
B2	Na dosiahnutie porozumenia dokáže využívať celý rad stratégií vrátane sledovania hlavných bodov a overovania porozumenia pomocou kontextových nápovedí.
B1	Dokáže využívať rôzne druhy konektorov (číselných, časových, logických) a postavenie kľúčových odsekov v celkovej štruktúre, aby lepšie porozumel/a argumentácii v texte.
	Dokáže odhadnúť význam časti textu pri zohľadnení textu ako celku.
	Dokáže identifikovať význam neznámych slov/posunkov z kontextu na témy, ktoré sa vzťahujú na oblasť vlastného odboru a záujmov.
	Dokáže príležitostne odhadnúť význam neznámych slov/posunkov z kontextu a dedukovať význam vety za predpokladu, že mu/jej je diskutovaná téma známa.
B1	Dokáže na základe názvov článkov, titulkov alebo podnapisov vyvodiť základné závery alebo predpovede o obsahu textu.
	Dokáže sledovať alebo počúvať krátky príbeh a predpovedať ďalší dej.
	Dokáže sledovať argumentačnú líniu alebo sled udalostí v príbehu so zameraním sa na spoločné logické konektory (napr. avšak, pretože) a časové konektory (napr. potom, predtým).
B1	Dokáže odvodit pravdepodobný význam neznámych slov/posunkov v texte identifikáciou ich podstatných častí (napr. identifikáciou koreňov, lexikálnych prvkov, prípon a predpôn).

	Identifikácia narážok (povedaných, posunkovaných a písomných) a vyvodzovanie významu
	Dokáže použiť všeobecný význam krátkeho textu a výpovede o konkrétnych, bežných témach na to, aby dokázal/a odvodiť pravdepodobný význam neznámych slov/posunkov z kontextu. Dokáže rozpoznať známe slová/posunky na odvodenie významu neznámych slov/posunkov v krátkych výrazoch používaných v bežných každodenných kontextoch.
A2	Dokáže využiť formát, vzhľad a typografické funkcie na identifikáciu druhu textu: správu, propagačný text, článok, učebnicu, chat alebo fórum atď. Dokáže využiť čísla, dátumy, názvy, vlastné mená atď. na identifikáciu témy textu. Dokáže odvodiť význam a funkciu neznámych základných slovných spojení na základe ich pozície v texte (napr. na začiatku alebo na konci listu).
A1	Dokáže odvodiť význam neznámeho slova/posunku pre konkrétnu činnosť alebo objekt za predpokladu, že sprievodný text je veľmi jednoduchý a o známej každodennej téme . Dokáže uhádnuť pravdepodobný význam neznámeho slova/posunku, ktorý je podobný v jazyku, čo bežne používa.
Pre-A1	Dokáže odvodiť význam slova/posunku zo sprievodného obrázka alebo ikonky.

3.2 PRODUKCIA

Produkcia obsahuje činnosti hovorenia, posunkovania a písania. Ústny prejav je „behom na dlhé trate“, ktorý môže obsahovať krátky opis alebo anekdotu, môže však znamenať aj dlhšiu, formálnejšiu prezentáciu.

Obrázok 12 – Produktívne činnosti a stratégie

Činnosti produkcie majú dôležitú funkciu v mnohých akademických a profesijných odboroch (napríklad ústne prezentácie, písomné štúdie a správy, ktoré sa môžu vyjadriť posunkovým jazykom) a spája sa s nimi osobitná spoločenská hodnota. Hodnotí sa jazyková kvalita toho, čo bolo prednesené písomne alebo vo videu s posunkovým jazykom, ako aj plynulosť a jednoznačnosť vyjadrenia v reálnom čase, najmä pri oslovovaní publika. Schopnosť v tejto formálnejšej produkcii sa nezískava prirodzene; je produktom gramotnosti získanej prostredníctvom vzdelávania a skúseností. Je potrebné osvojiť si očakávania a konvencie príslušného žánru. Stratégie produkcie sa používajú na zlepšenie kvality neformálnej aj formálnej produkcie. „Plánovanie“ je očividne väčšmi spojené s formálnymi žánrami, ale „Monitorovanie a kompenzácia“ nedostatkov v slovnej zásobe alebo terminológii sú tiež kvázi zautomatizovanými procesmi v produkcii prirodzeného jazyka.

3.2.1 Produktívne činnosti

3.2.1.1 Ústny prejav

Kategórie pre ústny prejav sú usporiadané podľa troch makrofunkcií (interpersonálnych, transakčných a hodnotiacich), s dvoma špecializovanejšími žánrami: „Oslovovanie publika“ a „Verejné oznamy“. „Súvislý monológ: opis zážitku“ sa zameriava hlavne na opisy a príbehy, zatiaľ čo „Súvislý monológ: uvádzanie argumentov (napr. v diskusii)“ opisuje schopnosť obhajovať svoje argumenty ktoré boli vopred vyslovené počas diskusie. „Súvislý monológ: poskytovanie informácií“ je nová stupnica z roku 2018 vytvorená presunutím určitých deskriptorov zo stupnice „Výmena informácií“, ktoré zahŕňali skôr monológ ako dialóg.

Ústny prejav – všeobecná stupnica

	Ústny prejav – všeobecná stupnica
C2	Dokáže vytvoriť jasný, plynulý a dobre štruktúrovaný diskurz s efektívnou logickou štruktúrou, ktorá pomáha príjemcovi rozpoznať a zapamätať si dôležité body.
C1	Dokáže jasne a podrobne opísať a odprezentovať zložité témy rozširovať ich o vedľajšie témy, rozvíjať konkrétne body a reč vhodne ukončiť.
B2	Dokáže podať jasné, systematicky vypracované opisy a prezentácie s primeraným zvýraznením významných bodov a relevantných detailov.
	Dokáže vytvoriť jasné, podrobné opisy a prezentácie zo širokej škály tém týkajúcich sa vlastnej oblasti záujmu, rozvádza myšlienky a dopĺňa ich o argumenty a vhodné príklady.
B1	Dokáže pomerne plynulo podať jednoducho formulovaný súvislý opis jednej z mnohých oblastí svojho záujmu, pričom ho prezentuje ako lineárny sled myšlienok.
A2	Dokáže jednoducho opísať a charakterizovať ľudí, životné alebo pracovné podmienky, každodenné zvyklosti, to, čo sa mu/jej páči /nepáči atď. ako krátky sled jednoduchých slovných spojení a viet.
A1	Dokáže vytvoriť jednoduché, väčšinou izolované slovné spojenia o ľuďoch a miestach.
Pre-A1	Dokáže vytvoriť krátke slovné spojenia o sebe a poskytnúť základné osobné informácie (napr. meno, adresa, rodina, štátna príslušnosť).

Súvislý monológ: opis zážitku

Táto stupnica sa týka rozprávania a opisu. Má veľa stručných deskriptorov od A1 po B1, ktoré vyjadrujú relatívne priame spojenie medzi komunikačnými funkciami a jazykom používaným na ich vyjadrenie. O kvalite jazyka je málo informácií alebo nie sú žiadne, pri ktorých je potrebné konzultovať stupnice komunikačných jazykových kompetencií relevantných pre hovorené, posunkové a písomné formy. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ opísané aspekty, od jednoduchých bežných informácií (opisujú samých seba, čo robia a kde žijú) cez klasické funkcie (napríklad opisujú plány a dohodnuté stretnutia, zvyky a denný režim, minulé činnosti a osobné zážitky) a širokú škálu tém z oblastí záujmu až po podrobný opis zložitých tém;
- ▶ zložitosť diskurzu: od jednoduchých slov/posunkov, základných slovných spojení a jednoduchých viet alebo krátkych odsekov cez vzťah ako postupnosť bodov až po integráciu čiastkových tém a rozvíjanie konkrétnych bodov v plynulom opise.

Súvislý monológ: opis zážitku	
C2	Dokáže podať prehľadné, plynulé, prepracované a často nezabudnuteľné opisy.
C1	Dokáže podať jasné a podrobné opisy na zložité témy. Dokáže vytvoriť prepracované opisy a príbehy, integrujú do nich vedľajšie témy s rozvinutím konkrétnych myšlienok, ktoré vhodne ukončí.
B2	Dokáže podať jasny a podrobný opis na širokú škálu tém týkajúcich sa vlastnej oblasti záujmu. Dokáže podrobne opísať osobný význam udalostí a zážitkov.
B1	Dokáže jasne vyjadriť pocity o niečom zažitom a uviesť dôvody na vysvetlenie týchto pocitov.
	Dokáže podať zreteľný opis rôznych známych predmetov v rámci svojej oblasti záujmu. Dokáže pomerne plynulo podať jednoduchý príbeh alebo opis ako lineárny sled myšlienok. Dokáže podrobne opísať zážitky, ktoré zachytávajú pocity a reakcie. Dokáže opísať podrobnosti o nepredvídateľných udalostiach, napr. o nehode. Dokáže vyrozprávať dej knihy alebo filmu a opísať svoje reakcie. Dokáže opísať sny, nádeje a ambície. Dokáže opísať udalosti, či už skutočné alebo imaginárne. Dokáže vyrozprávať príbeh.
A2	Dokáže vyrozprávať príbeh alebo niečo opísať v jednoduchom slede bodov. Dokáže opísať bežné aspekty svojho prostredia, napr. ľudí, miesta, zážitky z práce alebo štúdia. Dokáže podať stručný základný opis udalostí a činností. Dokáže opísať plány a dohody, zvyky a rutinné postupy, minulé činnosti a osobné skúsenosti. Dokáže pomocou jednoduchého opisného jazyka urobiť stručné vyhlásenia a porovnať predmety a vyjadriť komu patria. Dokáže vysvetliť, čo sa mu/jej páči alebo nepáči.
	Dokáže opísať svoju rodinu, životné podmienky, vzdelanie, terajšie alebo posledné zamestnanie. Dokáže jednoducho opísať ľudí, miesta a predmety, ktoré vlastní. Dokáže vyjadriť, v čom je dobrý/á a nie až taký dobrý/á (napr. šport, hry, zručnosti, témy). Dokáže stručne opísať, čo plánuje robiť cez víkend alebo počas dovolenky.
A1	Dokáže opísať seba, čo robí a kde žije. Dokáže opísať jednoduché aspekty svojho bežného života v sérii jednoduchých viet pomocou jednoduchých slov/posunkov a základných slovných spojení za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť.
Pre-A1	Dokáže opísať sám/sama seba (napr. meno, vek, rodinu) pomocou jednoduchých slov/posunkov a základných slovných spojení, ak sa na to môže vopred pripraviť. Dokáže vyjadriť, ako sa cíti pomocou jednoduchých prídavných mien, ako napríklad „šťastný/á“ alebo „unavený/á“, sprevádzaných rečou tela.

Súvislý monológ: poskytovanie informácií

Súvislý monológ: poskytovanie informácií je novou stupnicou zaoberajúcou sa vysvetľovaním informácií príjemcovi v dlhom výstupe. Hoci príjemca môže do toho vstúpiť a požiadať o opakovanie a objasnenie, informácie sú jednoznačne jednosmerné – nejde o výmenu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ druh informácií: od jednoduchého opisu nejakého predmetu alebo pokynov cez presné faktické informácie o známej téme až po zložité odborné alebo akademické postupy;
- ▶ stupeň presnosti: od jednoduchých opisov cez primerané objasnenie hlavných bodov a spoľahlivú komunikáciu podrobných informácií až po jasné rozlišovanie medzi navzájom veľmi podobnými myšlienkami, pojmami a vecami.

Súvislý monológ: poskytovanie informácií	
C2	Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.
C1	Dokáže zreteľne vyjadriť podrobné rozdiely medzi myšlienkami, pojmami a vecami, ktoré sa navzájom veľmi podobajú. Dokáže vydať pokyny na vykonávanie celého radu zložitých odborných alebo akademických postupov.
B2	Dokáže poskytnúť zložité informácie a rady k celej škále záležitostí súvisiacich so svojou pracovnou úlohou.
	Dokáže spoľahlivo poskytnúť podrobné informácie. Dokáže poskytnúť jasný a podrobný opis pracovného postupu.
B1	Dokáže pomerne presne vysvetliť hlavné body myšlienky alebo problému. Dokáže opísať, ako niečo urobiť, a poskytnúť podrobný návod.
	Dokáže poskytnúť jednoduché faktické informácie o známej téme, napríklad označiť povahu problému alebo poskytnúť podrobné pokyny, ak sa na to môže vopred pripraviť.
A2	Dokáže dať jednoduché pokyny, ako sa dostať z miesta X do miesta Y pomocou základných výrazov, akými sú „zabočte doprava“ a „choďte rovno“ spolu s konektormi postupnosti, ako napríklad „najprv“, „potom“ a „ďalej“.
A1	Dokáže pomenovať predmet a určiť jeho tvar a farbu a zároveň ho predstaviť ostatným pomocou základných slov/posunkov, fráz a základných slovných spojení, ak sa na to môže vopred pripraviť.
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

Súvislý monológ: uvádzanie argumentov (napr. v diskusii)

Táto stupnica opisuje schopnosť udržať líniu argumentácie. Deskriptory uverejnené v roku 2001 boli zoskupené na B2, pre ktorú je táto schopnosť charakteristická. Deskriptory boli teraz pridané aj pre ďalšie úrovne. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ témy: od toho, čo sa im páči alebo nepáči, cez názory na témy týkajúce sa bežného života po aktuálne témy a zložité problémy;
- ▶ spôsob argumentovania: od jednoduchého, priameho porovnávania, cez pomerne obsiahle rozšírenie a podporu stanovísk pri systematickom rozvíjaní argumentácie až po zohľadnenie perspektívy partnera komunikácie a efektívne zdôrazňovanie;
- ▶ spôsob formulácie: od jednoduchého predloženia myšlienky po správne zdôraznenie dôležitých bodov a presné formulovanie jednotlivých bodov v dobre štruktúrovanom jazyku.

Súvislý monológ: uvádzanie argumentov (napr. v diskusii)	
C2	Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.
C1	Dokáže argumentovať v prípade zložitej otázky, presne formulovať body a efektívne využívať dôraz. Dokáže systematicky rozvíjať argumentáciu v dobre štruktúrovanom jazyku, pričom zohľadňuje perspektívu partnera, zdôrazňujúc pritom dôležité body spolu s podpornými príkladmi, a argumentáciu primerane uzavrie.
B2	Dokáže systematicky rozvíjať argumenty vhodným zdôrazňovaním významných bodov a relevantných podporných detailov.
	Dokáže rozvinúť jasnú argumentáciu, ktorá do určitej miery rozširuje a podporuje významné stanoviská, a to pomocou ďalších názorov a relevantných príkladov.
	Dokáže zostaviť reťaz logických argumentov. Dokáže vysvetliť pohľad na aktuálny problém a uviesť výhody a nevýhody rôznych možností.

	Súvislý monológ: uvádzanie argumentov (napr. v diskusii)
B1	Dokáže rozvinúť argumentáciu dostatočne dobre na to, aby ho/ju bolo možné bez problémov sledovať väčšinu času.
	Dokáže uviesť jednoduché dôvody na zdôvodnenie stanoviska na známu tému.
	Dokáže vyjadriť názory na témy týkajúce sa bežného života pomocou jednoduchých výrazov.
	Dokáže stručne uviesť dôvody a vysvetlenia stanovísk, plánov a konania.
	Dokáže vysvetliť, či súhlasí s tým, čo niekto urobil, a odôvodniť tento názor.
A2	Dokáže vysvetliť, čo sa mu/jej na niečom páči alebo nie, prečo dáva prednosť jednej veci pred druhou, pričom robí jednoduché a priame porovnania.
	Dokáže vyjadriť svoj názor jednoduchým spôsobom, ak sú účastníci rozhovoru trpezliví.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Verejné oznamy

Verejné oznamy sú veľmi špecializovaným spôsobom odovzdávania dôležitých informácií skupine ľudí, potenciálne v súkromí (napríklad na svadbe), potenciálne pri organizovaní podujatia či výletu alebo na spôsob personálu kabíny lietadla. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ druh obsahu: od predvídateľného, naučeného obsahu po oznamy na rôzne témy;
- ▶ zrozumiteľnosť: od podania, na ktoré sa budú musieť príjemcovia sústrediť, až po účinné využívanie prozodických nápodobí⁴³ s cieľom presne vyjadriť jemnejšie odtienky významu;
- ▶ potreba prípravy: od veľmi krátkych, nacvičených hlásení po spontánnu plynulosť takmer bez úsilia.

	Verejné oznamy
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.</i>
C1	Dokáže plynulo, takmer bez námahy niečo oznámiť, pričom využíva dôraz a intonáciu na presné vyjadrenie jemnejších odtienkov významu.
B2	Dokáže predniesť oznámenia na najbežnejšie témy s takou istotou, plynulosťou a spontánnosťou, ktorá príjemcovi nespôsobí žiadne ťažkosti ani neprijemnosti.
B1	Dokáže predniesť krátke, naučené oznamy na témy súvisiace s bežnými udalosťami vo svojom odbore, ktoré sú jasne zrozumiteľné napriek možným problémom s dôrazom a intonáciou (= nemanuálne prostriedky v posunkovom jazyku).
A2	Dokáže oznamovať veľmi krátke, nacvičené hlásenia o predvídateľnom, naučenom obsahu, ktoré sú zrozumiteľné pre príjemcov, pripravených sústrediť sa.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Oslovovanie publika

Táto stupnica spočíva v ústnej prezentácii na verejnom podujatí, na zasadnutí, seminári alebo v triede. Aj keď je prednáška prehľadne zostavená, obyčajne sa neprednáša slovo za slovom/posunok za posunkom. V súčasnosti sa bežne používajú vizuálne pomôcky, ako napr. PowerPoint, ale nemusí to tak byť. Po prezentácii sa zvyčajne otázky kladú spontánne a odpovedá sa na ne v krátkom monológovi, preto je to obsiahnuté aj v deskriptoroch. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

⁴³ Prozodickými nápodobami sú napríklad dôraz/prízvuk a intonácia v hovorených jazykoch a nemanuálne prostriedky v posunkovom jazyku.

- ▶ druh oslovenia: od veľmi krátkeho, nacvičeného vyhlásenia cez pripravenú, jednoduchú prezentáciu o známej téme v rámci svojho odboru až po dobre štruktúrovanú prezentáciu na zložitú tému, ktorú publikum nepozná;
- ▶ zohľadnenie publika: na úrovniach A sa nespomína, ale od B1 postupuje od prezentácie, ktorú je možné sledovať bez problémov väčšinu času, až po flexibilné štruktúrovanie a prispôbovanie prejavu tak, aby zodpovedal potrebám publika.
- ▶ schopnosť zvládnuť otázky: od zodpovedania jednoduchých otázok s istou mierou pomoci cez plynulé a spontánne prijímanie viacerých nadväzujúcich otázok až po zvládnutie náročných, až zaujatých otázok.

	Oslovovanie publika
C2	Dokáže sebedovetne predniesť zložitú tému publiku, ktoré s ňou nie je oboznámené, pričom flexibilne člení a prispôbuje prednášku tak, aby vyhovovala potrebám publika. Dokáže odpovedať na ťažké, ba dokonca až zaujaté otázky.
C1	Dokáže predniesť jasnú, dobre členenú prezentáciu na zložitú tému, pričom do určitej miery rozširuje a podporuje stanoviská vedľajšími argumentmi, dôvodmi a relevantnými príkladmi. Dokáže vhodne rozčleniť dlhšiu prezentáciu, aby pomohol/la publiku sledovať postupnosť myšlienok a porozumieť celkovej argumentácii. Dokáže uvažovať alebo vysloviť hypotézu pri predložení zložitej témy porovnávaním a hodnotením alternatívnych návrhov a argumentov. Dokáže dobre zvládnuť vsuvky, reaguje spontánne a takmer bez námahy.
B2	Dokáže predniesť jasnú, systematicky vypracovanú prezentáciu so zvýraznením dôležitých bodov a relevantných doplňujúcich podrobností. Dokáže sa často, spontánne a pozoruhodne plynulo, s ľahkým vyjadrovaním odchyliť od pripraveného textu a odbočiť k zaujímavým postrehom, ktoré vzniesli členovia publika. Dokáže predniesť jasnú, pripravenú prezentáciu s uvedením dôvodov na podporu konkrétneho uhla pohľadu alebo proti nemu a uviesť výhody a nevýhody rôznych možností. Dokáže odpovedať na sériu následne položených otázok s istým stupňom plynulosti a spontánnosti, ktoré nepredstavujú tlak na neho/ňu ani na publikum.
B1	Dokáže predniesť pripravenú prezentáciu na známu tému v rámci svojho odboru s načrtnutím podobností a rozdielov (napr. medzi produktmi, krajinami/regiónmi, plánmi). Dokáže predniesť pripravenú jednoduchú prezentáciu na známu tému v rámci svojho odboru, ktorá je dostatočne jasná na to, aby ju bolo možné väčšinu času bez problémov sledovať a v ktorej sú hlavné body vysvetlené s potrebnou presnosťou. Dokáže odpovedať na následne položené otázky, ale bude možno musieť požiadať o ich zopakovanie, ak bola reč rýchla.
A2	Dokáže predniesť krátku, vopred nacvičenú prezentáciu na tému súvisiacu s vlastným každodenným životom a stručne uviesť dôvody a vysvetliť názory, plány, činy. Dokáže sa vyrovnáť s obmedzeným počtom jednoduchých následne položených otázok. Dokáže predniesť krátku, vopred nacvičenú, základnú prezentáciu na známu tému. Dokáže odpovedať na jednoduché následne položené otázky, ak môže požiadať o ich zopakovanie a ak má k dispozícii pomoc pri formulovaní odpovedí na ne.
A1	Dokáže použiť veľmi krátky pripravený text, aby predniesol/la nacvičené vyhlásenie (napr. formálne niekoho predstavil/a, navrhol/la prípitok).
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

3.2.1.2 Písomný prejav

V kategóriách pre písomný prejav nie sú makrofunkcie „používanie transakčného jazyka“ a „používanie hodnotiaceho jazyka“ oddelené, pretože sú obvykle vzájomne prepojené (aj „Čítanie pre získanie informácií a argumentov“ tiež

spája tieto dva aspekty). „Tvorivé písanie“ je ekvivalentom „Súvislého monológu: opis zážitku“ a zameriava sa na opis a rozprávanie. Ako alternatíva písania používateľa posunkového jazyka niekedy tvoria a odosielajú videá.⁴⁴

Písomný prejav – všeobecná stupnica

Písomný prejav – všeobecná stupnica	
C2	Dokáže napísať prehľadné, plynulé a zložité texty vo vhodnom a účinnom štýle a v takej logickej štruktúre, ktorá čitateľovi pomáha identifikovať dôležité body.
C1	Dokáže napísať prehľadné, dobre členené texty na zložité témy, zdôrazňujúc pritom dôležité problémy, do istej miery rozvíja a podporuje stanoviská doplňujúcimi bodmi, dôvodmi a relevantnými príkladmi a dokáže texty vhodne ukončiť. Dokáže využívať štruktúru a konvencie rôznych žánrov, meniť tón, jazykový štýl a aktuálne využiť jazykové prostriedky podľa adresáta, druhu textu a témy.
B2	Dokáže napísať zrozumiteľné a podrobné texty na rôzne témy týkajúce sa vlastnej oblasti záujmu, pričom syntetizuje a hodnotí informácie a argumenty z viacerých zdrojov.
B1	Dokáže napísať jednoduché súvislé texty na celý rad známych tém v rámci svojej oblasti záujmu spájaním viacerých kratších samostatných prvkov do lineárnej postupnosti.
A2	Dokáže napísať sériu jednoduchých slovných spojení a viet spojených jednoduchými spojkami, akými sú „a“, „ale“ a „pretože“.
A1	Dokáže poskytovať informácie o veciach osobného významu (napr. čo má a nemá rád/rada, o rodine, domácich zvieratách) pomocou jednoduchých slov/posunkov a základných výrazov. Dokáže napísať jednoduché izolované slovné spojenia a vety.
Pre-A1	Dokáže o sebe poskytnúť základné informácie (napr. meno, adresu, štátnu príslušnosť), napríklad pomocou slovníka.

Tvorivé písanie

Táto stupnica obsahuje osobné, imaginatívne vyjadrenie v rôznych druhoch textu v písaných a posunkových modalitách. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ opísané aspekty, od jednoduchých bežných informácií cez rôzne témy súvisiace s oblasťami záujmu až po pútavé príbehy a opisy zážitkov;
- ▶ druhy textu: od denníkov a krátkych, imaginárnych biografí a jednoduchých básní až po dobre štruktúrované a rozvinuté opisy a imaginatívne texty;
- ▶ zložitost' diskurzu: od jednoduchých slov/posunkov a slovných spojení cez prehľadný súvislý text po dodržiavanie ustálených konvencií príslušného žánru v jasnom, dobre štruktúrovanom a plynulom texte;
- ▶ používanie jazyka: od základnej slovnej zásoby a jednoduchých viet až po sebaistý, osobný a prirodzený štýl vhodný pre zvolený žáner aj pre čitateľa.

Tvorivé písanie	
C2	Dokáže napísať pútavé príbehy a opisy zážitkov jasne a plynulo v štýle zodpovedajúcom zvolenému žánru. Dokáže vhodne využívať idiómy a humor na zvýšenie účinku textu.
C1	Dokáže napísať jasné, podrobné, dobre členené a rozvité opisy a imaginatívne texty v sebedomom, osobnom a prirodzenom štýle, vhodnom pre čitateľa, ktorému sú určené. Dokáže začleňovať idiómy a humor, aj keď nie vždy vhodne. Dokáže poskytnúť podrobnú kritickú recenziu kultúrnych udalostí (napr. divadelných hier, filmov, koncertov) alebo literárnych diel.

⁴⁴ Tvorba formálnych textov v posunkovom jazyku na videu sa stáva čoraz bežnejšou. Počet učiacich sa na základných školách, študentov stredných a vysokých škôl, ktorí predkladajú videozáznamy v posunkovom jazyku, rýchlo rastie. V súčasnosti existuje množstvo magisterských a doktorandských dizertačných prác, ako aj iných publikácií v rôznych žánroch (napr. rozprávkové knihy, učebnice), ktoré sa tvoria v posunkových jazykoch. Stále častejšie sa vyskytujú aj videozáznamy, tlačové správy a verejné oznamy v posunkových jazykoch.

Tvorivé písanie	
B2	Dokáže napísať prehľadný a podrobný opis skutočných alebo imaginárnych udalostí a zážitkov, vyjadrujúc pritom vzťah medzi myšlienkami v zrozumiteľnom súvislom texte a dodržiavajúc ustálené konvencie príslušného žánru.
	Dokáže napísať zrozumiteľný a podrobný opis na celý rad tém týkajúcich sa vlastnej oblasti záujmu. Dokáže napísať recenziu na film, knihu alebo divadelnú hru.
B1	Dokáže jasne naznačiť chronologickú postupnosť v naratívnom texte. Dokáže jednoduchým jazykom napísať jednoduchú recenziu filmu, knihy alebo televízneho programu.
	Dokáže napísať jednoducho členené podrobné opisy na celý rad tém v rámci svojej oblasti záujmu. Dokáže opísať zážitky a svoje pocity a reakcie v jednoduchom súvislom texte. Dokáže napísať opis udalosti, napr. nedávneho výletu – reálneho alebo imaginárneho. Dokáže vyrozprávať príbeh.
	Dokáže súvislými vetami opísať bežné aspekty svojho prostredia, napr. ľudí, miest, zážitkov z práce alebo štúdia. Dokáže napísať veľmi krátke základné opisy udalostí, minulých činností a osobných zážitkov. Dokáže vyrozprávať jednoduchý príbeh (napr. o zážitkoch z dovolenky alebo o živote v ďalekej budúcnosti).
	Dokáže napísať sériu jednoduchých slovných spojení a viet o svojej rodine, životných podmienkach, vzdelaní alebo súčasnej či nedávnej práci. Dokáže napísať krátke jednoduchý, vymyslený životopis a jednoduché básničky o ľuďoch. Dokáže napísať denníky s opisom činností (napr. denného režimu, výletov, športovania a záľub), ľudí a miest, pomocou základnej, konkrétnej slovnej zásoby a jednoduchých slovných spojení a viet používaním jednoduchých spojok, akými sú „a“, „ale“ a „pretože/lebo“. Dokáže zostaviť úvod príbehu alebo pokračovať v príbehu za predpokladu, že môže používať slovník a iné pomôcky (napr. tabuľky slovesných časov v učebnici).
A1	Dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a imaginárnych ľuďoch, kde žijú a čo robia. Dokáže veľmi jednoduchým jazykom opísať, ako vyzerá miestnosť. Dokáže pomocou jednoduchých slov/posunkov a slovných spojení opísať určité predmety každodenného života (napr. farbu a veľkosť automobilu).
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Správy a iné slohové útvary

Táto stupnica obsahuje formálnejšie druhy výmen a hodnotenia v písomnej tvorbe a produktívnom posunkovaní. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ obsah: od známych predmetov záujmu a rutinných faktických informácií po zložité akademické a odborné témy, odlišujúc vlastné názory od názorov v zdrojoch;
- ▶ druhy textov: od krátkych správ a posterov po zložité texty, ktoré prezentujú prípad, alebo ktoré kriticky hodnotia návrhy alebo literárne diela;
- ▶ zložitost' diskurzu: od spájania viet jednoduchými konektormi po hladko plynúce texty s účinnou logickou štruktúrou.

Správy a iné slohové útvary	
C2	Dokáže napísať jasné, hladko plynúce a zložité správy, články alebo eseje/úvahy, ktoré prezentujú prípad alebo kriticky hodnotia návrhy alebo literárne diela. Dokáže zostaviť vhodnú a efektívnu logickú štruktúru, ktorá pomáha čitateľovi identifikovať dôležité body. Dokáže predstaviť viaceré pohľady na zložité akademické alebo odborné témy, pričom jasne odlišuje svoje vlastné myšlienky a názory od tých, ktoré sú uvedené v zdrojoch.

	Správy a iné slohové útvary
C1	Dokáže napísať jasný, dobre štruktúrovaný výklad na zložité témy, pričom zdôrazní relevantné dôležité problémy. Dokáže do značnej miery rozvinúť a podporiť stanoviská vedľajšími bodmi, dôvodmi a relevantnými príkladmi. Dokáže vytvoriť vhodný úvod a záver dlhšej správy, článku alebo dizertačnej práce na zložitú akademickú alebo odbornú tému za predpokladu, že téma patrí do oblasti jeho/jej záujmu a sú príležitosti na prepracovanie a revíziu.
B2	Dokáže vypracovať esej/úvahu alebo správu, ktorá systematicky rozvíja argumentáciu s primeraným zdôraznením významných bodov a relevantných nosných detailov. Dokáže poskytnúť podrobný opis zložitého postupu. Dokáže hodnotiť rôzne myšlienky alebo riešenia problému. Dokáže napísať rôzne slohové útvary, ktoré rozvíjajú argumentáciu s uvedením dôvodov na podporu konkrétneho stanoviska alebo proti nemu a vysvetľuje výhody a nevýhody rôznych možností. Dokáže syntetizovať informácie a argumenty z viacerých zdrojov.
B1	Dokáže napísať krátke, jednoduché slohové útvary na zaujímavé témy. Dokáže vytvoriť text na aktuálnu tému osobného záujmu, jednoduchým jazykom pomenovať výhody a nevýhody a vyjadriť svoj názor aj s odôvodnením. Dokáže pomerne sebaisto zhrnúť, sprostredkovať a vyjadriť svoj názor na zozbierané faktografické informácie o známych, bežných aj nezvyčajných záležitostiach vo svojom odbore. Dokáže zostaviť veľmi stručné správy v štandardnom konvenčnom tvare, ktoré obsahujú rutinné faktické informácie a uvádzajú dôvody pre určité konanie. Dokáže prezentovať tému v krátkej správe alebo na posteru pomocou fotografií a krátkych blokov textu.
A2	Dokáže napísať jednoduché texty o bežných témach a tvoriť súvetia spojkami, akými sú napr. „a“, „pretože“ alebo „potom“. Dokáže vyjadriť svoje dojmy a názory na témy osobného záujmu (napr. životný štýl a kultúra, historiky) pomocou základnej bežnej slovnej zásoby a základných výrazov.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

3.2.2 Stratégie produkcie

Komunikačné stratégie sú prezentované v SERR vo vzťahu ku klasickému prístupu k stratégiám v medzijazykovej komunikácii: plánovanie, realizácia, monitorovanie a oprava. Pre stratégie produkcie je „kompenzácia“ realizačnou stratégiou, pre ktorú sa ponúka názorná stupnica. Pred uverejnením SERR to bola takmer hlavná uplatňovaná komunikačná stratégia. Monitorovanie a oprava sa potom kombinujú v jednej stupnici.

Plánovanie

Táto stupnica sa týka mentálnej prípravy pred hovorením, posunkovaním alebo písaním. Môže obsahovať vedomé premýšľanie o tom, čo povedať a ako to formulovať; môže obsahovať aj nácvik alebo prípravu konceptov. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ zistenie, ako vyjadriť to, čo je potrebné predniesť, a prípadne aj nacvičiť toto vyjadrenie;
- ▶ zváženie toho, ako môžu príjemcovia reagovať na to, čo sa hovorí.

	Plánovanie
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.</i>
C1	Dokáže, pri príprave formálnejšieho textu, vedomo uplatňovať konvencie spojené s konkrétnym druhom príslušného textu (napr. štruktúru, úroveň formálnosti).

	Plánovanie
B2	Dokáže pri príprave na potenciálne komplikovanú alebo nepríjemnú situáciu naplánovať, čo povedať v prípade rôznych reakcií, pričom premýšľa o vhodnom vyjadrení.
	Dokáže naplánovať, čo má povedať, ako aj prostriedky, ktorými to má povedať, berúc do úvahy dosah na príjemcu (príjemcov).
B1	Dokáže si nacvičiť a vyskúšať nové kombinácie a výrazy, pričom požaduje spätnú väzbu.
	Dokáže zistiť, ako má vyjadriť hlavné body, ktoré chce objasniť, pričom využíva všetky dostupné zdroje a obmedzí svoju správu na to, na čo si dokáže spomenúť alebo nájsť výrazové prostriedky.
A2	Dokáže si spomenúť a nacvičiť si zodpovedajúce slovné spojenia zo svojho repertoáru.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Kompenzácia

Kompenzácia je stratégia udržiavania komunikácie, keď si človek nedokáže spomenúť na vhodný výraz. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ sprievodné gestá na podporu jazyka;
- ▶ zámerné používanie „nesprávneho“ slova/posunku a vymedzenie jeho významu;
- ▶ identifikácia chýbajúceho pojmu;
- ▶ parafráza (opisné vyjadrenie/perifráza) a miera, do akej je takáto parafráza zjavná.

	Kompenzácia
C2	Dokáže nahradiť slovo/posunok, na ktoré si nemôže spomenúť, rovnocenným ekvivalentom tak prirodzene, že náhrada je sotva badateľná.
C1	Dokáže tvorivo využívať kapacitu svojej slovnej zásoby tak, aby prirodzene a účinne používal/a perifrázu v takmer všetkých situáciách.
B2	Dokáže používať perifrázu a parafrázu na preklopenie medzier v slovnej zásobe a štruktúre.
	Dokáže vyriešiť väčšinu problémov s komunikáciou pomocou perifráz alebo vyhýbaním sa náročným výrazom.
B1	Dokáže definovať črty niečoho konkrétneho, na čo si nedokáže v pamäti vybaviť slovo/posunok. Dokáže vyjadriť význam slova/posunku tak, že definuje slovo podobného významu (napr. veľké vozidlo pre ľudí = autobus).
	Dokáže použiť jednoduché slovo/posunok na označenie toho pojmu, ktorý chce vyjadriť, a požiada o „opravu“. Dokáže preniesť slovo/posunok zo svojho materinského jazyka do cudzieho jazyka a overí si jeho porozumenie.
A2	Dokáže použiť neadekvátne slovo/posunok zo svojho repertoáru a pomocou gest objasniť jeho význam.
	Dokáže identifikovať význam niečoho tým, že na to ukáže (napr. „Prosím si toto.“).
A1	Dokáže používať gestá podporujúce jednoduché slová/posunky pri vyjadrovaní potreby.
Pre-A1	Dokáže na niečo ukázať a opýtať sa, čo to je.

Monitorovanie a oprava

Táto stupnica obsahuje: a) spontánne uvedenie si, že došlo k omylu alebo sa vyskytol problém a b) uvedomejší a možno aj plánovaný postup návratu k tomu, čo už bolo povedané, a overenie si správnosti a vhodnosti. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ zmena prístupu a uplatnenie odlišnej taktiky – veľmi nápadne na úrovni A, veľmi nenápadne na úrovni C;
- ▶ samooprava preieknutí sa, chýb a „ najčastejších“ omylov;
- ▶ rozsah, v akom musí byť komunikačný problém zjavný pred opravou.

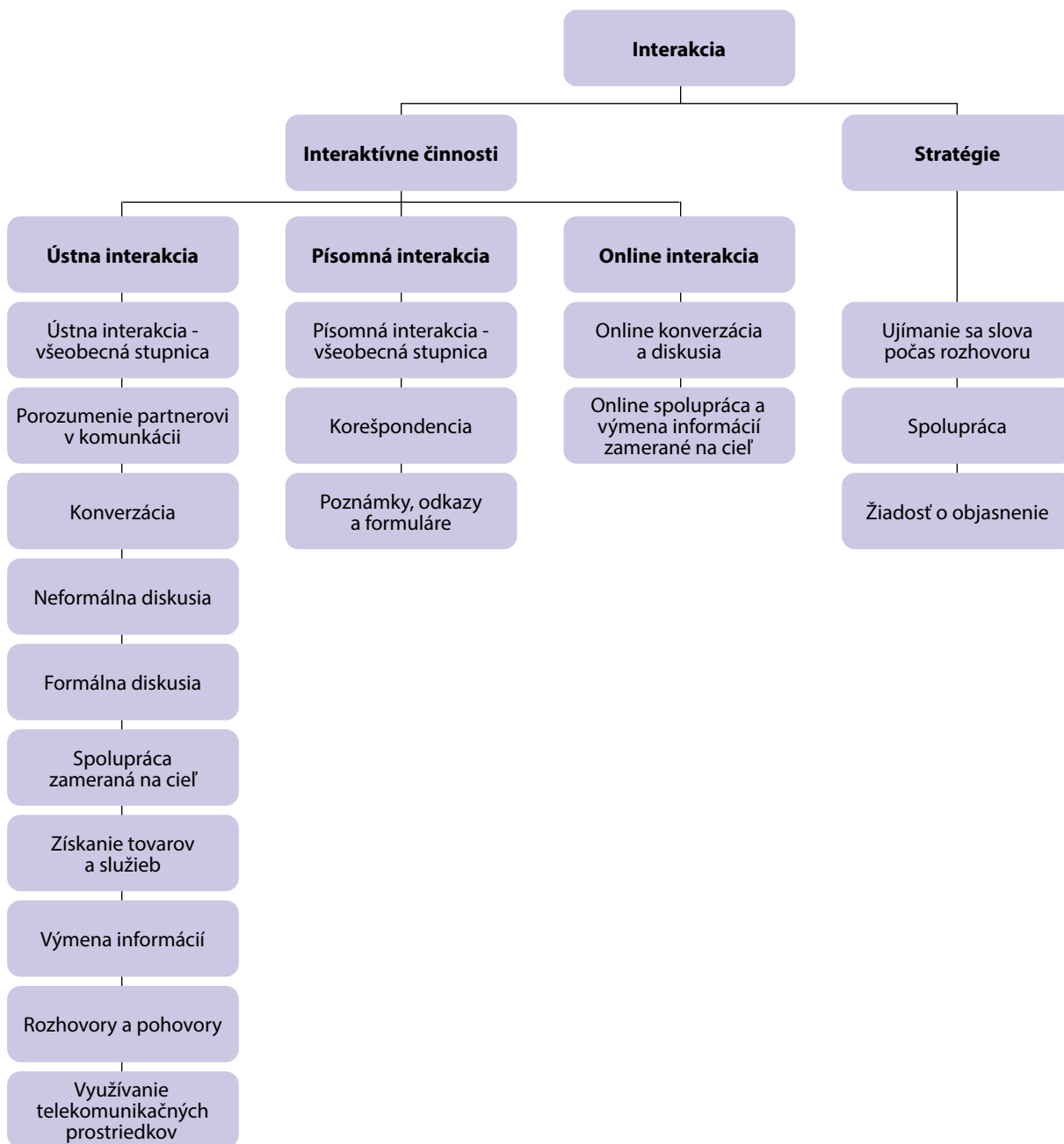
	Monitorovanie a oprava
C2	Dokáže sa vrátiť k problematickému úseku a preformulovať ho tak plynulo, že si to účastník komunikácie sotva všimne.
C1	Dokáže sa v reči vrátiť, keď narazí na problém, a inými slovami vyjadriť to, čo chce povedať, bez toho, aby úplne prerušil/a tok reči. Dokáže sa opraviť s vysokou mierou účinnosti.
B2	Často dokáže spätne opraviť svoje príležitostné „poklíznutia jazyka“ alebo nesystémové omyly a menšie nedostatky vo výstavbe viet. Dokáže opraviť prerieknutia a omyly, ktoré si uvedomí alebo ktoré viedli k nedorozumeniam. Dokáže si uvedomovať opakujúce sa chyby a vedome ich naprávať.
B1	Dokáže napraviť nedorozumenie, ktoré vzniklo nesprávnym použitím času alebo výrazov, za predpokladu, že účastník rozhovoru naznačí, že vznikol nejaký problém. Dokáže požiadať o potvrdenie toho, že použitý tvar je správny. Dokáže začať odznova uplatnením inej taktiky v prípade, že dôjde k prerušeniu komunikácie.
A2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

3.3 INTERAKCIA

Interakcia, do ktorej sú zapojené dve strany alebo viacero strán komunikácie, ktoré spoločne vytvárajú diskurz, je v centre štruktúry používania jazyka v SERR zhrnutej na začiatku tohto dokumentu. Interpersonálna interakcia sa považuje za pôvod jazyka s interpersonálnymi, kolaboratívnymi a transakčnými funkciami. Produkciu vo forme rozprávania príbehov možno považovať za ďalší vývoj v ústnom a prípadne aj v písomnom prejave.

Interakcia je nevyhnutná aj pri učení sa. Stupnice SERR pre stratégie interakcie to vyjadrujú na stupniciach pre ujímanie sa slova počas rozhovoru, pre spoluprácu (= stratégie spolupráce) a pre požiadanie o objasnenie. Tieto základné stratégie interakcie sú pri učení sa v rámci spolupráce rovnako dôležité ako v komunikácii v reálnom živote. Väčšina stupníc interakcie sa týka ústnej interakcie. Po uverejnení SERR sa pojem písomná interakcia nestretol so všeobecným uznaním, a v dôsledku toho nebol úplne rozpracovaný. Pri spätnom pohľade sa ukazuje, že písomná interakcia (= písanie spôsobom akoby ste hovorili v spomalenom dialógu) zohrávala za uplynulých 20 rokov čoraz významnejšiu úlohu. Namiesto toho, aby sa táto kategória ďalej rozvíjala, bola vypracovaná nová kategória, a to online interakcia.

Obrázok 13 – Interaktívne činnosti a stratégie

3.3.1 Interaktívne činnosti

3.3.1.1 Ústna interakcia

Pod pojmom ústna interakcia sa rozumie tak hovorená interakcia, ako aj živé priame dorozumievanie sa posunkovým jazykom. Stupnice sú opäť usporiadané podľa troch makrofunkcií, „interpersonálnej“, „transakčnej“ a „hodnotiacej“, pričom sa pridávajú určité špecializované žánre. Stupnice sa začínajú „Porozumenie partnerovi v komunikácii“, „Partner“ je trochu technický pojem, ktorý znamená osobu, s ktorou niekto priamo vedie dialóg. Ako už bolo spomenuté, metaforou vyjadrujúcou stupnice pre Porozumenie ústnemu prejavu sú sústredné kruhy. Tu sme v centre týchto kruhov: používateľ/učiaci sa sa aktívne zapája do interakcie s partnerom v komunikácii.

Nasledujú ďalšie stupnice:

- ▶ interpersonálna: „Konverzácia“;
- ▶ hodnotiacia: „Neformálna diskusia (s priateľmi)“; „Formálna diskusia (schôdze)“; „Spolupráca zameraná na cieľ“;
- ▶ transakčná: „Výmena informácií“, „Získanie tovarov a služieb“, „Rozhovory a pohovory“ a „Využívanie telekomunikačných prostriedkov“.

Ústna interakcia – všeobecná stupnica

Ústna interakcia – všeobecná stupnica	
C2	Má dobrú znalosť idiomatických výrazov a hovorových výrazov s uvedomovaním si konotačných úrovní významu. Dokáže vyjadriť jemnejšie odtienky významu, pričom pomerne presne využíva širokú škálu modifikačných nástrojov. Ak narazí na problém, dokáže svoj prejav preformulovať tak ľahko, že si to partner v komunikácii skoro ani nevšimne.
C1	Dokáže sa vyjadrovať plynulo a spontánne, takmer bez námahy. Dobre ovláda široký lexikálny repertoár, ktorý mu/jej umožňuje, aby výrazy, ktoré v ňom nemá, nahradil/a opismi. Len zriedkakedy sa uchýľuje k hľadaniu výrazov alebo stratégií vyhýbania sa; iba pojmovo náročná téma môže brániť prirodzenému a plynulému toku jazyka.
B2	Dokáže plynulo, presne a efektívne používať jazyk vo veľkom rozsahu všeobecných, akademických, odborných alebo voľnočasových tém a jasne označuje vzťahy medzi myšlienkami. Dokáže komunikovať spontánne a gramaticky správne bez toho, aby musel/a obmedziť to, čo chce povedať, a uplatňuje úroveň formálnosti primeranú okolnostiam.
	Dokáže interagovať s určitým stupňom plynulosti a spontánnosti, ktorý mu/jej umožňuje pravidelnú interakciu s používateľmi cieľového jazyka a udržiavať s nimi vzťahy bez toho, aby bol na jednu zo strán vyvíjaný tlak. Dokáže zdôrazniť osobný význam udalostí a zážitkov a jasne vysvetliť a obhájiť názory pomocou vhodných vysvetlení a argumentov.
B1	Dokáže s určitou istotou komunikovať o známych bežných a menej bežných záležitostiach týkajúcich sa vlastných záujmov a odbornej oblasti. Dokáže si vymieňať, kontrolovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť, prečo je niečo problémom. Dokáže vyjadrovať svoje myšlienky o abstraktnejších témach, napr. z oblasti kultúry, akými sú filmy, knihy, hudba atď.
	Dokáže využívať širokú škálu jednoduchého jazyka na riešenie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania. Dokáže vstúpiť nepripravený/á do konverzácie o známych témach a vyjadrovať svoje osobné názory a vymieňať si informácie o témach, ktoré sú známe, osobne zaujímavé alebo relevantné pre bežný život (napr. rodina, záľuby, práca, cestovanie a aktuálne udalosti).
A2	Dokáže komunikovať s primeranou ľahkosťou v štruktúrovaných situáciách a krátkych rozhovoroch za predpokladu, že druhá osoba v prípade potreby pomôže. Dokáže zvládnuť jednoduché rutinné slovné výmeny bez zbytočného úsilia; dokáže klásť otázky a odpovedať na otázky a vymieňať si názory a informácie o známych témach v predvídateľných každodenných situáciách.
	Dokáže komunikovať pri plnení jednoduchých, bežných úloh, ktoré si vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach týkajúcich sa práce a voľného času. Dokáže zvládnuť veľmi krátke spoločenské rozhovory, ale málokedy dokáže porozumieť dostatočne na to, aby konverzácia mohla pokračovať.
A1	Dokáže interagovať jednoduchým spôsobom, ale komunikácia je úplne závislá od opakovania pomalším tempom reči, preformulovania a spresnení. Dokáže klásť jednoduché otázky a odpovedať na ne, iniciovať jednoduché vyhlásenia a odpovedať na ne v oblastiach okamžitej potreby alebo pri veľmi známych témach.
Pre-A1	Dokáže klásť otázky a odpovedať na otázky o sebe a o dennom režime použitím krátkych, základných slovných spojení a spoliehaním sa na gestá na posilnenie informácie.

Porozumenie partnerovi v komunikácii

Táto stupnica sa týka porozumenia osobe, s ktorou priamo komunikujete, s možnosťou upresňovania významu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ téma a kontext: od osobných údajov a bežných potrieb až po zložité a abstraktné témy odborného charakteru;
- ▶ typ prenosu informácií zo strany partnera v komunikácii: od ohľaduplného a pomalého po štandardný jazyk a jeho menej známe varianty;
- ▶ stupeň prispôsobenia sa zo strany partnera v komunikácii: od ohľaduplného opakovania a ochoty pomôcť až po potvrdenie podrobností, ak je prízvuk menej známy.

	Porozumenie partnerovi v komunikácii
C2	Dokáže porozumieť ľubovoľnému partnerovi v komunikácii, a to aj pri abstraktných a zložitých témach odborného charakteru mimo svojej profesijnej oblasti, ak má príležitosť nastaviť sa na menej známy jazykový variant.
C1	Dokáže podrobne porozumieť partnerovi v komunikácii na abstraktné a zložité témy odborného charakteru mimo svojej profesijnej oblasti, aj keď bude pravdepodobne potrebné príležitostne si overiť podrobnosti, najmä ak jazykový variant nie je známy.
B2	Dokáže podrobne porozumieť tomu, čo sa hovorí v štandardnom jazyku alebo v jeho známom variante, dokonca aj v (zvukovo či vizuálne) hlučnom prostredí.
B1	Dokáže sledovať jemu/jej adresovanú, jasne artikulovanú reč/prejav v posunkovom jazyku v bežnom rozhovore, niekedy však bude musieť požiadať o zopakovanie konkrétnych slov/posunkov a slovných spojení.
A2	Dokáže porozumieť dostatočne na to, aby zvládol/la jednoduché rutinné slovné výmeny bez zbytočného úsilia. Dokáže vo všeobecnosti porozumieť jasnému, štandardnému prejavu/posunkovaniu, ktoré sú mu/jej adresované a týkajú sa známych záležitostí za predpokladu, že príležitostne môže požiadať o zopakovanie alebo preformulovanie. Dokáže porozumieť tomu, čo mu/jej je adresované zreteľne, pomaly a priamo v jednoduchom bežnom rozhovore; je možné, že porozumie, ak mu/jej partner v komunikácii pomôže.
A1	Dokáže porozumieť bežným výrazom zameraným na uspokojenie jednoduchých konkrétnych potrieb, ktoré sú mu/jej priamo zreteľne a pomaly, s opakovaním adresované zo strany chápeho partnera v komunikácii. Dokáže porozumieť otázkam a pokynom, ktoré sú adresované starostlivo a pomaly, a dokáže postupovať podľa krátkych, jednoduchých pokynov.
Pre-A1	Dokáže porozumieť jednoduchým otázkam, ktoré sa ho/jej priamo týkajú (napr. meno, vek a adresa), ak sa daná osoba pýta pomaly a zreteľne. Dokáže porozumieť jednoduchým osobným informáciám (napr. meno, vek, bydlisko, pôvod), keď sa iní ľudia predstavujú priamo jemu/jej pomaly a zreteľne, pričom dokáže porozumieť otázkam, ktoré mu/jej boli adresované, aj keď je potrebné tieto otázky zopakovať. Dokáže porozumieť veľkému počtu známych slov/posunkov a rozoznať kľúčové informácie (napr. čísla, ceny, dátumy a dni v týždni) za predpokladu, že rečový prejav je veľmi pomalý a v prípade potreby sa zopakuje.

Konverzácia

Táto stupnica sa týka interakcie s primárne spoločenskou funkciou: nadväzovanie a udržiavanie osobných vzťahov. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ kontext: od krátkych výmen cez udržiavanie konverzácie a udržiavanie vzťahov až po flexibilné využitie na spoločenské účely;
- ▶ témy: od osobných noviniek cez známe témy týkajúce sa osobného záujmu až po najbežnejšie témy;
- ▶ jazykové funkcie: od pozdravov atď. cez ponuky, pozvánky a povolenia až po vyjadrenie stupňa emócií a narážok, vtipkovania.

	Konverzácia
C2	Dokáže pohodlne a primerane konverzovať bez jazykových obmedzení vo všetkých sférach spoločenského a osobného života.
C1	Dokáže flexibilne a efektívne používať jazyk na spoločenské účely vrátane vyjadrenia emócií, narážok a vtipu.
B2+	Dokáže nadväzovať vzťahy s účastníkmi rozhovoru prostredníctvom vnímavého kladenia otázok a vyjadrením súhlasu, a navyše, ak je to vhodné, vyjadruje sa k tretej strane alebo spoločným podmienkam. Dokáže naznačovať výhrady a neochotu, vyjadrovať podmienky pri schvaľovaní žiadostí alebo udeľovaní povolení a žiadať o pochopenie svojej vlastnej pozície.

	Konverzácia
B2	Dokáže sa aktívne zapojiť do dlhšej konverzácie o najbežnejších témach, dokonca aj v (zvukovo/vizuálne) hlučnom prostredí. Dokáže udržiavať vzťahy s používateľmi cieľového jazyka bez toho, aby ich neúmyselne zabával/a alebo dráždil/a alebo aby od nich vyžadoval/a, nech sa správajú inak ako k iným skúseným používateľom jazyka. Dokáže sprostredkovať určité emócie a zdôrazniť osobný význam udalostí a zážitkov.
B1	Dokáže začať konverzáciu a pomôcť udržať ju tým, že ľuďom kladie relatívne spontánne otázky týkajúce sa výnimočného zážitku alebo udalosti, vyjadrujúc reakcie a názory na známe témy. Dokáže viesť pomerne dlhé rozhovory o predmetoch spoločného záujmu za predpokladu, že účastník komunikácie sa snaží stimulovať porozumenie. Dokáže vstúpiť nepripravený/á do konverzácie o známych témach. Dokáže sledovať jasne formulovanú reč, ktorá je mu/jej adresovaná v bežnom rozhovore, niekedy však bude musieť požiadať o zopakovanie konkrétnych slov/posunkov. Dokáže udržať konverzáciu alebo diskusiu, ale niekedy môže byť ťažké sledovať, kedy sa snaží presne vyjadriť, čo by chcel/a. Dokáže vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a ľahostajnosť.
A2	Dokáže nadviazať spoločenský kontakt vo forme napr. pozdravu a rozlúčky, predstavenia, poďakovania. Dokáže vo všeobecnosti porozumieť štandardnej, jasne artikulovanej reči, ktorá mu/jej je adresovaná v rozhovore o známych veciach, za predpokladu, že môže z času na čas požiadať o zopakovanie alebo preformulovanie. Dokáže sa zúčastňovať krátkych rozhovorov v rutinných kontextoch na zaujímavé témy. Dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť, ako sa cíti, a vyjadriť vďaku. Dokáže požiadať o láskavosť (napr. niečo si požičať), dokáže ponúknuť láskavosť a môže reagovať, ak ho/ju niekto požiada, aby mu urobil/a láskavosť. Dokáže zvládnuť veľmi krátke spoločenské slovné výmeny, ale málokedy dokáže porozumieť dostatočne na to, aby pokračoval/a v konverzácii sám/sama od seba, hoci je možné, že porozumie, ak si na tom partner v komunikácii dá záležať. Dokáže používať jednoduché, bežné zdvorilostné formy pozdravu a oslovenia. Dokáže konverzovať jednoduchým jazykom s rovesníkmi, kolegami alebo členmi hostiteľskej rodiny, klásť otázky a pochopiť odpovede týkajúce sa väčšiny rutinných záležitostí. Dokáže formulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne. Dokáže vyjadriť, ako sa cíti, pomocou veľmi základných klišé. Dokáže povedať, čo sa mu/jej páči a čo nie.
A1	Dokáže porozumieť bežným výrazom zameraným na uspokojenie konkrétnych potrieb, ktoré mu/jej chápať partner v komunikácii priamo adresuje jasnou a pomalou rečou, pričom niektoré výrazy zopakuje. Dokáže sa zúčastniť jednoduchého rozhovoru o základných faktoch na predvídateľnú tému (napr. o svojej rodnej krajine, rodine, škole). Dokáže predstaviť seba a iných a použiť základné výrazy na zvitanie a rozlúčku. Dokáže sa spýtať, ako sa ľudia majú, čo majú nové, a reagovať na to.
Pre-A1	Dokáže porozumieť a používať základné slová a slovné spojenia, akými sú „áno“, „nie“, „prepáčte“, „prosím“, „ďakujem“, „nie, ďakujem“, „ospravedlňujem sa“. Dokáže rozoznať jednoduché pozdravy. Dokáže ľudí pozdraviť, uviesť meno a jednoduchým spôsobom sa rozlúčiť.

Neformálna diskusia (s priateľmi)

Táto stupnica obsahuje aspekty interpersonálneho aj hodnotiaceho používania jazyka, pretože tieto tendencie sa v bežnej interakcii vzájomne prelínajú. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- témy: od toho, čo robiť a kam ísť, po abstraktné, zložité alebo dokonca neznáme témy a citlivé otázky;

- ▶ schopnosť sledovať diskusiu: od identifikácie témy cez sledovanie hlavných bodov až po moderovanú diskusiu a porozumenie hovoreným odkazom;
- ▶ jazykové funkcie: od diskusie a obmedzeného (ne)súhlasu po presné vyjadrenie myšlienok a diplomatické riešenie nezhôd a kritiky.

	Neformálna diskusia (s priateľmi)
C2	Dokáže bez rozpakov radiť alebo diskutovať o citlivých otázkach, porozumieť hovorovým odkazom a diplomaticky riešiť nesúhlas a kritiku.
C1	Dokáže ľahko sledovať zložité interakcie medzi tretími stranami v skupinovej diskusii a prispievať do nich, dokonca aj pri abstraktných, zložitých a neznámých témach.
B2	Dokáže udržať krok s moderovanou diskusiou medzi skúsenými používateľmi cieľového jazyka. Dokáže presne vyjadriť svoje myšlienky a názory a presvedčivo prezentovať zložité argumentačné línie a reagovať na ne.
	Dokáže sa aktívne podieľať na neformálnej diskusii v známych kontextoch, pričom jasne komentuje, predkladá stanoviská, hodnotí alternatívne návrhy a tvorí hypotézy a reaguje na ne. Dokáže s určitým úsilím zachytiť väčšinu toho, čo sa okolo neho/nej hovorí v diskusii, ale môže pokladať za ťažké zapojiť sa do diskusie s niekoľkými používateľmi cieľového jazyka, ktorí nijakým spôsobom svoj jazyk neupravujú. Dokáže vysvetliť a obhájiť svoje názory v diskusii poskytnutím dôležitých vysvetlení, argumentov a komentárov.
	Dokáže sledovať veľa z toho, čo sa okolo neho/nej hovorí o všeobecných témach, za predpokladu, že partneri v diskusii sa vyhýbajú veľmi idiomatičkému jazyku a zreteľne artikulujú. Dokáže vyjadriť svoje názory na abstraktné témy alebo témy z oblasti kultúry, akými sú hudba alebo filmy. Dokáže vysvetliť, prečo je niečo problémom. Dokáže stručne komentovať názory ostatných. Dokáže porovnávať a dať do protikladu alternatívy, diskutovať o tom, čo robiť, kam sa obrátiť, koho alebo čo si vybrať, atď.
B1	Vo všeobecnosti dokáže sledovať hlavné body neformálnej diskusie s priateľmi za predpokladu, že sa jasne vyjadrujú štandardným jazykom alebo jeho známym variantom. Dokáže vyjadriť alebo požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusiách o témach, ktoré sú predmetom záujmu. Dokáže zrozumiteľne vyjadriť svoje názory a reakcie, ak ide o riešenia problémov alebo praktické otázky o tom, kam ísť, čo robiť alebo ako zorganizovať nejaké podujatie (napr. výlet). Dokáže zdvorilo vyjadriť presvedčenie, názory a súhlas aj nesúhlas.
	Dokáže zvyčajne identifikovať tému diskusie okolo seba, keď prebieha pomaly a zrozumiteľne. Dokáže si jednoduchým jazykom vymieňať názory a porovnávať veci a ľudí. Dokáže diskutovať o tom, čo bude robiť večer alebo cez víkend. Dokáže predkladať návrhy a reagovať na ne. Dokáže s ostatnými súhlasiť aj nesúhlasiť.
	Dokáže jednoduchým spôsobom diskutovať o bežných praktických problémoch, ak sú adresované jasne, pomaly a priamo. Dokáže diskutovať o tom, čo robiť, kam ísť a dohodnúť stretnutie. Dokáže obmedzeným spôsobom vyjadrovať názory.
A1	Dokáže si vymieňať názory o tom, čo sa mu/jej páči alebo nepáči v športe, na jedlách atď. používaním obmedzeného repertoáru výrazov, ak sú adresované jasne, pomaly a priamo.
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Formálna diskusia (schôdza)

Táto stupnica sa týka formálnejšej diskusie, najmä v profesijnom alebo akademickom kontexte. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú veľmi podobné pojmom v neformálnej diskusii, ale obsahujú aj tieto:

- ▶ druh schôdze a témy: od výmen o praktických problémoch po diskusiu o abstraktných, zložitých a neznámych záležitostiach;
- ▶ schopnosť sledovať diskusiu: od potreby opakovania a objasnenia po porozumenie dôležitým bodom a schopnosti participovať v živej diskusii;
- ▶ schopnosť prispievať: od potreby nacvičiť si a získať pomoc s formuláciou až po preskúmanie, hodnotenie a kritizovanie príspevkov ostatných a presvedčivé zdôvodňovanie vlastnej pozície.

	Formálna diskusia (schôdza)
C2	Dokáže si stáť za svojim názorom vo formálnej diskusii o zložitých otázkach a jasne a presvedčivo argumentovať, a to bez znevýhodňovania ostatných účastníkov. Dokáže poradiť a riešiť zložené, chýlostivé alebo sporné otázky za predpokladu, že má potrebné odborné znalosti. Dokáže s istotou reagovať na nepravdivé otázky, čakať, kým sa dostane k slovu, a diplomaticky vyvrátiť protiargumenty.
C1	Dokáže ľahko držať krok s diskusiou, a to aj v prípade abstraktných, zložitých a neznámych tém. Dokáže presvedčivo argumentovať formálnym stanoviskom, odpovedať na otázky a pripomienky a plynulo, spontánne a primerane reagovať na zložené línie protiargumentov. Dokáže preformulovať, hodnotiť a spochybňovať príspevky ostatných účastníkov diskusie o záležitostiach v rámci vlastnej akademickej alebo odbornej spôsobilosti. Dokáže diplomaticky vznášať kritické poznámky alebo vyjadrovať nesúhlas. Dokáže sledovať otázky zisťovaním podrobností a preformulovávať otázky, ak sú nepochopené.
B2	Dokáže držať krok so živou diskusiou a presne identifikovať argumenty v prospech názorov a proti nim. Dokáže používať vhodnú odbornú terminológiu, keď diskutuje s inými odborníkmi vo svojej oblasti špecializácie. Dokáže presne vyjadriť svoje myšlienky a názory a presvedčivo prezentovať zložené argumentačné línie a reagovať na ne. Dokáže sa aktívne podieľať na rutinných a nerutinných formálnych diskusiách. Dokáže sledovať diskusiu o záležitostiach týkajúcich sa jeho/jej odboru, podrobne porozumieť bodom, ktorým sa venuje pozornosť. Dokáže prispieť svojím názorom, stáť si za ním a obhájiť ho, vyhodnotiť alternatívne návrhy a vytvárať hypotézy a reagovať na ne.
B1	Dokáže sledovať veľa z toho, čo sa hovorí vo vzťahu k svojmu odboru za predpokladu, že sa partneri v komunikácii vyhnu veľmi idiomatičkému jazyku a vyjadrujú sa jasne. Dokáže jasne vyjadrovať svoje stanoviská, ale má ťažkosti s účasťou v diskusii. Dokáže sa podieľať na rutínnej formálnej diskusii o známych témach, ktorá prebieha v jasnej, štandardnej forme jazyka alebo v jeho známom variante a ktorá obsahuje výmenu faktických informácií, prijímanie pokynov alebo diskusiu o riešení praktických problémov. Dokáže sledovať argumentáciu a diskusiu o známej alebo predvídateľnej téme za predpokladu, že body sú uvedené v relatívne jednoduchom jazyku a/alebo sa zopakujú a je poskytnutá príležitosť na ich objasnenie.
A2	Dokáže vo všeobecnosti sledovať zmeny témy vo formálnej diskusii týkajúcej sa jeho/jej odboru, ktorá prebieha pomaly a jasne. Dokáže si vymieňať dôležité informácie a vyjadriť svoje názory na praktické problémy, ak ho/ju o to priamo požiadajú, avšak za predpokladu, že dostane pomoc pri formulácii, a ak je to potrebné, môže požiadať o zopakovanie kľúčových bodov. Dokáže vyjadriť, čo si myslí o veciach, keď ho/ju priamo oslovia na formálnom stretnutí za predpokladu, že v prípade potreby môže požiadať o zopakovanie kľúčových bodov.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Spolupráca zameraná na cieľ

Táto stupnica sa týka kolektívnej spolupráce zameranej na úlohy, ktorá je bežným javom v reálnom živote, najmä v profesijnom kontexte. Rovnako ako v prípade konverzačných a diskusných stupníc aj táto stupnica obsahuje podobné deskriptory schopnosti sledovať diskusiu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ sledovanie diskusie: od porozumenia jednoduchým pokynom, ktoré boli priamo vysvetlené, až po spoľahlivé pochopenie podrobných pokynov;

- ▶ aktívne prispievanie k práci: od jednoduchého požiadania o veci a dávania veci na uvažovanie o príčinách a dôsledkoch a organizovaní celej úlohy.

	Spolupráca zameraná na cieľ (spoločné varenie, diskusia o dokumente, organizácia udalosti atď.)
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.</i>
C1	Dokáže viesť diskusiu s cieľom rozhodnúť o ďalšom postupe s účastníkom komunikácie alebo skupinou, podať správy o tom, čo povedali iní, a zhrnúť, rozpracovať a zvážiť viaceré uhly pohľadu.
B2	Dokáže spoľahlivo porozumieť podrobným pokynom. Dokáže pomôcť pri napredovaní práce tým, že požiada ostatných, aby sa pripojili, vyjadrili, čo si myslia atď. Dokáže jasne načrtnúť otázku alebo problém, uvažovať o príčinách alebo dôsledkoch a zvážiť výhody a nevýhody rôznych prístupov.
B1	Dokáže sledovať, čo sa hovorí, hoci príležitostne bude musieť požiadať o zopakovanie alebo objasnenie, ak je diskusia rýchla alebo trvá dlhšie. Dokáže vysvetliť, prečo je niečo problémom, diskutovať o ďalšom postupe a porovnať, či dať do kontrastu alternatívy. Dokáže stručne okomentovať názory ostatných.
	Dokáže zvyčajne porozumieť tomu, čo sa hovorí, a v prípade potreby zopakovať časť toho, čo už niekto povedal, aby potvrdil/a vzájomné porozumenie. Dokáže zrozumiteľne vysvetliť svoje názory a reakcie na možné riešenia alebo otázky, čo robiť ďalej, pričom uvedie stručné dôvody a vysvetlenia. Dokáže vyzvať ostatných, aby poskytli svoje názory na ďalší postup.
	Dokáže porozumieť dostatočne na to, aby zvládol/la jednoduché rutinné úlohy bez zbytočného úsilia a veľmi jednoducho požiada o zopakovanie, ak tomu nerozumie. Dokáže diskutovať o tom, čo robiť ďalej, predkladať a odpovedať na návrhy a žiadať o pokyny a dávať ich.
A2	Dokáže naznačiť, kedy rozumie, a môže pomôcť pochopiť, čo je potrebné, ak má partner v komunikácii problémy. Dokáže komunikovať pri jednoduchých a bežných úlohách pomocou jednoduchých slovných spojení, pomocou ktorých dokáže požiadať o veci a poskytnúť ich, získať jednoduché informácie a diskutovať o tom, čo robiť ďalej.
A1	Dokáže porozumieť otázkam a pokynom, ktoré mu/jej boli adresované opatrne a pomaly, a postupovať podľa krátkych, jednoduchých pokynov. Dokáže konať podľa základných pokynov, ktoré obsahujú časy, miesta, čísla atď. Dokáže ľudí požiadať o veci a dať im veci.
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Získavanie tovaru a služieb

Táto stupnica sa zameriava hlavne na poskytovanie služieb v reštauráciách, obchodoch, bankách atď. Na úrovni B1 nachádzame účinný spôsob podania reklamácie a nad touto úrovňou sa stupnica zameriava na vyriešenie reklamácie alebo problému a dohodnutie riešenia. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ druhy situácií: od jednoduchých bežných úkonov až po kompetenčné spory a chúlостivé situácie vo verejnom, profesijnom alebo akademickom živote;
- ▶ poskytovanie služieb: od objednania jedla a nápoja po kladenie podrobných otázok o komplexnejších službách;
- ▶ vymáhanie náhrady: od podania reklamácie (B1) po rokovanie o vyriešení sporu alebo chúlостivej situácie.

Získavanie tovaru a služieb	
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.</i>
C1	Dokáže rokovať o náročných a citlivých prípadoch vo verejnom, profesijnom alebo akademickom živote.
B2	Dokáže jazykovo zvládnuť rokovanie o vyriešení sporu, napríklad o neoprávnenej pokute za cestovný lístok, o finančnej zodpovednosti za škodu spôsobenú v byte alebo o vine v prípade nehody. Dokáže načrtnúť dôvod na odškodnenie, používať presvedčivý jazyk, aby dosiahol/la uspokojenie, a jasne uvádzať hranice ústupku, ktorý je pripravený/á urobiť. Dokáže uvádzať požiadavky a klásť podrobné otázky týkajúce sa komplexnejších služieb, napr. nájomných zmlúv. Dokáže vysvetliť vzniknutý problém a objasniť, že poskytovateľ služby/zákazník musí urobiť ústupok.
B1	Dokáže zvládnuť väčšinu komunikačných aktov, ktoré môžu vzniknúť počas cestovania, zariadenia cesty alebo ubytovania alebo pri komunikácii s úradmi počas pobytu v zahraničí. Dokáže požiadať v predajni o vysvetlenie rozdielu medzi dvoma alebo viacerými výrobkami, ktoré slúžia na ten istý účel, aby sa mohol/la rozhodnúť a v prípade potreby položil/a doplňujúce otázky. Dokáže zvládnuť menej bežné situácie v obchodoch, na poštách, v bankách, napr. vrátenie nekvalitného tovaru. Dokáže podať sťažnosť. Dokáže sa vyrovnáť s väčšinou situácií, ktoré môžu vzniknúť pri zariadení cesty prostredníctvom cestovnej kancelárie alebo pri samotnom cestovaní, napr. opýtať sa cestujúceho, kde má vystúpiť, ak je cieľová destinácia neznáma.
A2	Dokáže zvládnuť bežné aspekty každodenného života, akými sú cestovanie, ubytovanie, stravovanie a nakupovanie. Dokáže komunikovať v predvídateľných každodenných situáciách (napr. na pošte, na stanici, v predajni) pomocou širokej škály jednoduchých výrazov. Dokáže získať všetky potrebné informácie z cestovnej kancelárie, pokiaľ tieto informácie majú jasný, nešpecifický charakter.. Dokáže požadovať a poskytovať bežný tovar a služby. Dokáže získať jednoduché informácie o cestovaní, používaní verejnej dopravy (napr. autobusmi, vlakmi, taxíkmi), požiadať o informácie a poskytnúť informácie o smere cesty a kúpiť lístky. Dokáže sa pýtať na veci a vykonávať jednoduché komunikačné akty v predajniach, na poštách alebo v bankách. Dokáže poskytovať a prijímať informácie o množstvách, počtoch, cenách atď. Dokáže urobiť jednoduché nákupy uvedením toho, čo chce, a opýtať sa na cenu. Dokáže si objednať jedlo. Dokáže poukazovať na niečo zlé (napr. „to jedlo je studené“ alebo „v mojej izbe nesvieti svetlo“). Dokáže požiadať (osobne) o návštevu lekára a porozumieť odpovedi. Dokáže indikovať povahu problému zdravotníckemu pracovníkovi, a to aj pomocou gest a reči tela.
A1	Dokáže požiadať ľudí o veci a dať im veci. Dokáže požiadať o jedlo a pitie pomocou základných výrazov. Dokáže zvládnuť počty, množstvá, náklady a čas.
Pre-A1	Dokáže urobiť jednoduché nákupy a/alebo objednať jedlo alebo nápoj; ukázaním alebo iným gestom môže podporiť ústne vyjadrenia.

Výmena informácií

Táto stupnica neobsahuje deskriptory pre úrovne C, pretože iba výmena faktických informácií pre skúsených používateľov už nie je hlavným zameraním vzdelávacích cieľov. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ druh transakcie: od jednoduchých otázok, návodov a pokynov cez jednoduché bežné výmeny až po výmenu informácií s inými špecialistami;
- ▶ druh informácií: od osobných údajov, dátumov, cien atď. cez zvyky, zvyčajné postupy, zábavné akcie a priame faktické informácie až po podrobné a komplexné informácie alebo rady.

	Výmena informácií
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri B2.</i>
C1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri B2.</i>
B2	Dokáže porozumieť a vymieňať si komplexné informácie a rady o celom rade záležitostí, ktoré súvisia s jeho/jej pracovnou úlohou. Dokáže používať vhodnú technickú terminológiu pri výmene informácií alebo pri diskusii o svojej oblasti špecializácie s inými špecialistami. Dokáže spoľahlivo odovzdávať podrobné informácie.
B1	Dokáže s istou mierou sebadôvery vymieňať, kontrolovať a potvrdzovať súhrnné faktické informácie o známych bežných a nezvyčajných záležitostiach vo svojom odbore. Dokáže zhrnúť a vyjadriť svoj názor na poviedku, článok, prednášku, diskusiu, rozhovor alebo dokument a odpovedať na ďalšie detailné otázky. Dokáže zistiť a vyjadriť priame faktické informácie. Dokáže požiadať o podrobné pokyny a riadiť sa nimi. Dokáže získať podrobnejšie informácie. Dokáže poradiť v oblasti jednoduchých záležitostí v rámci svojich skúseností.
A2	Dokáže porozumieť dostatočne na to, aby bez zbytočného úsilia zvládol/la jednoduché rutinné slovné výmeny. Dokáže zvládnuť bežné praktické požiadavky: napr. vyhľadávanie a odovzdávanie jednoduchých faktických informácií. Dokáže klásť otázky o zvykoch a zvyklostiach a odpovedať na ne. Dokáže klásť a odpovedať na otázky týkajúce sa zábavy a minulých činností. Dokáže klásť otázky o plánoch a zámeroch a odpovedať na ne. Dokáže vydať jednoduché usmernenia a pokyny a riadiť sa nimi, napr. vysvetliť, ako sa niekam dostať. Dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných úlohách, ktoré si vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií. Dokáže si vymieňať obmedzené informácie o známych a bežných pracovných postupoch. Dokáže klásť a odpovedať na otázky o tom, čo robí v práci a vo svojom voľnom čase. Dokáže požiadať o usmernenia a poskytnúť ich s odkazom na mapu alebo plán. Dokáže požiadať o osobné informácie a poskytnúť ich. Dokáže klásť jednoduché otázky o nejakej udalosti a odpovedať na ne (napr. opýtať sa, kde a kedy sa niečo uskutočnilo, kto tam bol a aké to bolo).
A1	Dokáže porozumieť otázkam a pokynom, ktoré mu/jej boli starostlivo a pomaly adresované, a postupovať podľa krátkych, jednoduchých pokynov. Dokáže klásť jednoduché otázky a odpovedať na ne, iniciovať jednoduché vyhlásenia v oblastiach bezprostrednej potreby alebo o veľmi známych témach a odpovedať na ne. Dokáže klásť otázky a odpovedať na otázky o sebe a ostatných ľuďoch, kde žijú, o ľuďoch, ktorých poznajú, o veciach, ktoré vlastnia. Dokáže uviesť čas lexikalizovanými slovnými spojeniami, akými sú „budúci týždeň“, „minulý piatok“, „v novembri“, „tri hodiny“. Dokáže obmedzeným spôsobom vyjadrovať počty, množstvá a ceny. Dokáže pomenovať farbu oblečenia alebo iných známych predmetov a dokáže sa opýtať na farbu týchto predmetov.

	Výmena informácií
Pre-A1	Dokáže ľuďom povedať svoje meno a opýtať sa ostatných, ako sa volajú. Dokáže používať a porozumieť jednoduchým číslam v bežných rozhovoroch. Dokáže sa opýtať a povedať, aký je deň, čas a dátum. Dokáže sa opýtať iných na dátum ich narodenia a povedať ten svoj. Dokáže požiadať o telefónne číslo a povedať to svoje. Dokáže ľuďom povedať svoj vek a pýtať sa ľudí na ich vek. Dokáže klásť veľmi jednoduché otázky, napríklad „čo je to?“, a porozumieť jednoslovným alebo dvojslovným/jednopočinkovým a dvojpočinkovým odpovediam.

Rozhovory a pohovory

Táto stupnica sa týka špecializovaných úloh spojených s návštevami u lekára a žiadosťami o zamestnanie, ako aj s inými formami vyšetrení, prieskumov a vo vzdelávacích súvislostiach aj s projektmi. Pokiaľ ide o používanie posunkového jazyka, predpokladá sa, že partner v komunikácii sa môže vyjadrovať aj posunkovým jazykom. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ nezávislosť od partnera v komunikácii: od požadovania priameho, pomalého a zrozumiteľného štandardného jazyka až po konanie bez pomoci, bez toho, aby iná osoba/iné osoby boli v nevýhode;
- ▶ prevzatie iniciatívy: od nastolenia nových tém (B1) k plnej účasti, plynulému rozvíjaniu myšlienky a dobre zvládnutých prerušení;
- ▶ vedenie aktuálneho rozhovoru/pohovoru: od použitia pripraveného dotazníka (B1) cez spontánne odchylenie sa od pripravených otázok a následné sledovanie a zisťovanie zaujímavých odpovedí až po štruktúrovanie diskurzu a ráznu interakciu.

	Rozhovory a pohovory
C2	Dokáže mimoriadne dobre viesť svoju časť dialógu, štruktúrovať diskurz, interagovať rozhodne, plynule a bez námahy buď ako pýtajúci/a sa, alebo respondent/ka, bez toho, aby ostatní účastníci boli v nevýhode.
C1	Dokáže sa v plnej miere zapojiť do rozhovoru buď ako pýtajúci/a sa, alebo respondent/ka, rozširuje a rozvíja predmet diskusie plynulo bez akejkoľvek podpory, pričom dobre zvláda prerušenia.
B2	Dokáže efektívne uskutočniť plynulý rozhovor, spontánne sa odchyliť od pripravených otázok, vnímať a hlbšie skúmať zaujímavé odpovede. Dokáže sa ujať iniciatívy v rozhovore a rozšíriť a rozvíjať myšlienky s malou pomocou alebo povzbudením zo strany pýtajúceho sa.
B1	Dokáže poskytnúť konkrétne informácie požadované na pohovore/v rozhovore alebo konzultácii (napr. opísať príznaky lekárovi), ale s obmedzenou presnosťou. Dokáže uskutočniť pripravený rozhovor, pričom kontroluje a potvrdzuje informácie, hoci príležitostne musí požiadať o zopakovanie, ak je reakcia inej osoby rýchla alebo obširna. Dokáže prevziať istú iniciatívu na pohovore/v rozhovore alebo konzultácii (napr. pri nastolení novej témy), ale pri interakcii je veľmi závislý/á od pýtajúceho sa. Dokáže jednoduchým spôsobom opísať príznaky a požiadať o radu pri využívaní zdravotníckych služieb a dokáže pochopiť odpoveď, ak je jasne prednesená v bežnom jazyku. Dokáže použiť pripravený dotazník na uskutočnenie štruktúrovaného rozhovoru s niektorými spontánnymi doplňujúcimi otázkami.
A2+	Dokáže sa dorozumieť v priebehu rozhovoru a vyjadriť myšlienky a informácie o známych témach za predpokladu, že príležitostne môže požiadať o objasnenie pričom mu/jej je poskytnutá pomoc na vyjadrenie toho, čo chce povedať. Dokáže opísať lekárovi základné príznaky a ochorenia, akými sú prechladnutie alebo chrípka.

Rozhovory a pohovory	
A2	Dokáže v rozhovore odpovedať na jednoduché otázky a reagovať na jednoduché vyjadrenia. Dokáže jednoduchým jazykom naznačiť povahu problému zdravotníckemu pracovníkovi, pravdepodobne pomocou gest a reči tela.
A1	Dokáže v rozhovore odpovedať na jednoduché priame otázky o osobných údajoch, kladené veľmi pomaly a zreteľne priamym, neidiomatickým jazykom. Dokáže zdravotníckemu pracovníkovi uviesť jednoduchým jazykom povahu problému a odpovedať na jednoduché otázky, ako napríklad „Bolí to?“, hoci sa na upevnenie významu musí spoliehať na gestá a reč tela.
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

Využívanie telekomunikačných prostriedkov

Táto nová stupnica z roku 2018 sa týka používania telefónu a internetových aplikácií na diaľkovú komunikáciu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ rozsah súvisiacich informácií a transakcií: od jednoduchých správ a rozhovorov o predvídateľných témach, akými sú časy príchodu, bežné správy a základné služby, až po použitie na rôzne osobné a pracovné účely;
- ▶ partner v komunikácii: od známej osoby k neznámym osobám s menej známymi prízvukmi;
- ▶ trvanie výmeny: od krátkej, jednoduchej výmeny po dlhšie trvajúcu náhodnú konverzáciu.

Využívanie telekomunikačných prostriedkov	
C2	Dokáže s istotou a efektívne využiť telekomunikačné prostriedky na osobné aj odborné účely, aj keď dôjde k rušeniu (šumu) alebo ak má volajúci menej známy prízvuk.
C1	Dokáže efektívne využiť telekomunikačné prostriedky pre väčšinu svojich profesijných alebo osobných účelov.
B2	Dokáže využiť telekomunikačné prostriedky na rôzne osobné a profesijné účely za predpokladu, že môže požiadať o objasnenie, ak nepozná prízvuk alebo terminológiu. Dokáže sa zúčastniť dlhšie trvajúcej príležitostnej konverzácie po telefóne so známym človekom na rôzne témy.
B1	Dokáže využiť telekomunikačné prostriedky na bežné osobné alebo profesijné účely za predpokladu, že z času na čas môže požiadať o objasnenie. Na (video)telefóne dokáže poskytnúť dôležité informácie týkajúce sa neočakávanej udalosti (napr. problém v hoteli, so zariadením cesty, s prenájmom auta).
	Dokáže využiť telekomunikačné prostriedky na relatívne jednoduché, ale dlhotrvajúce rozhovory s ľuďmi, ktorých osobne pozná. Dokáže využiť telekomunikačné prostriedky na bežné správy (napr. zariadenie schôdzky) a na získanie základných služieb (napr. rezervovanie hotelovej izby alebo návštevu lekára).
A2	Dokáže využiť telekomunikačné prostriedky so svojimi priateľmi na výmenu jednoduchých správ, vytváranie plánov a organizovanie stretnutí.
	Dokáže sa pri opakovaní a objasňovaní zúčastniť krátkej, jednoduchej telefonickej konverzácie so známou osobou na predvídateľnú tému, napr. časy príchodu, dohodnutie stretnutia. Dokáže porozumieť jednoduchej správe (napr. „Môj let mešká. Prídem o desiatej.“), potvrdiť podrobnosti správy a odoslať ju telefonicky ďalším zainteresovaným osobám.
A1	Deskriptory nie sú k dispozícii
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

3.3.1.2 Písomná interakcia

Písomná interakcia sa týka interaktívnej komunikácie prostredníctvom písma alebo posunku.⁴⁵ Existujú dve stupnice: „Korešpondencia“ a „Poznámky, správy a tlačivá“. Tá prvá sa zameriava na interpersonálnu výmenu, zatiaľ čo druhá sa týka odovzdávania informácií. V písomnej interakcii sa používa jazyk podobný ústnemu jazyku. Väčšina interaktívnych situácií navyše toleruje určité chyby a nejasnosti a má určitú kontextovú podporu. Zvyčajne existuje príležitosť využívať stratégie interakcie, akými sú napríklad žiadosť o objasnenie alebo žiadosť o pomoc s formuláciou a oprava nedorozumení. Napokon, požiadavka na vytvorenie starostlivo štruktúrovaného a presného textu nie je prioritou.

Online interakcia sa rieši osobitne, pretože je multimodálna (pozri ďalšiu časť).

Písomná interakcia – všeobecná stupnica

	Písomná interakcia – všeobecná stupnica
C2	Dokáže sa vyjadriť vhodným tónom a štýlom prakticky v ľubovoľnom druhu formálnej a neformálnej interakcie.
C1	Dokáže sa vyjadrovať zrozumiteľne a presne, informovať adresáta pružne a efektívne.
B2	Dokáže efektívne formulovať správy a názory písomnou formou a dávať ich do súvislosti s názormi ostatných.
B1	Dokáže sprostredkovať informácie a myšlienky o abstraktných aj konkrétnych témach, overiť informácie a pýtať sa na problémy alebo ich pomerne presne vysvetliť.
	Dokáže zostaviť osobné listy a poznámky/odkazy, ktoré požadujú alebo sprostredkujú jednoduché informácie bezprostredného významu a vysvetliť, čo považuje za dôležité.
A2	Dokáže zostaviť krátke, heslovité poznámky/odkazy týkajúce sa záležitostí v oblastiach bezprostrednej potreby.
A1	Dokáže požiadať o osobné údaje a poskytnúť ich.
Pre-A1	Dokáže sprostredkovať základné informácie (napr. meno, adresu, rodinu) v krátkych slovných spojeniach na tlačive alebo v poznámke/odkaze s použitím slovníka.

Korešpondencia

Stupnica z roku 2001 sa týkala iba osobnej korešpondencie. Aktualizované vydanie to rozširuje o deskriptory pre formálnu korešpondenciu, pretože toto je činnosť, ktorú niektorí používatelia/učiaci sa musia vykonávať. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici preto obsahujú:

- ▶ druh správy: od jednoduchých osobných správ až po hĺbkovú osobnú a profesijnú korešpondenciu;
- ▶ druh jazyka: od základných slovných spojení po emotívne, náznakové a žartovné použitie jazyka a písanie s dobrým vyjadrovaním v primeranom tóne a štýle.

	Korešpondencia
C2	Dokáže v primeranom tóne a štýle zostaviť prakticky každý druh korešpondencie potrebnej v priebehu svojho profesijného života.
C1	V osobnej korešpondencii sa dokáže vyjadrovať jasne a presne, flexibilne a efektívne používať jazyk, vrátane používania emócií, narážok a vtipu.
	Dokáže s dobrým vyjadrovaním a presnosťou zostaviť formálnu korešpondenciu, akými sú informačné listy, žiadosti, odporúčania, referencie, sťažnosti, listy vyjadrujúce súcit a sústrasť.

⁴⁵ Počet formálnych a neformálnych videom zaznamenaných rozhovorov a výmen správ rýchlo rastie, najmä prostredníctvom WhatsApp. Používatelia posunkového jazyka môžu korešpondovať písomne alebo posunkami alebo ich dokonca striedať. V niektorých krajinách môžu používatelia posunkového jazyka teraz zasielať otázky, pripomienky a sťažnosti určitým poskytovateľom služieb prostredníctvom špecializovaného webového portálu. Okrem toho existuje stále viac online prieskumov, v ktorých si môžu používatelia posunkového jazyka zvoliť, či odpovedia na otázky písomne alebo vo svojom posunkovom jazyku. V tejto časti sa preto používa sloveso „zostaviť“ v tom význame, že zahŕňa aj možnosť používať posunkový jazyk.

	Korešpondencia
	Dokáže udržiavať vzťah prostredníctvom osobnej korešpondencie, pričom používa jazyk plynulo a efektívne, aby poskytol/la podrobné opisy skúseností, kládol/la otázky plné porozumenia a odpovedal/la na otázky spoločného záujmu. Dokáže vo väčšine prípadov porozumieť idiomatickým a hovorovým výrazom v korešpondencii a inej komunikácii a sám/sama používať tie najbežnejšie, ktoré sú vhodné pre danú situáciu. Dokáže zostaviť formálnu korešpondenciu, ako sú žiadosti o informácie, dopyt, prihlášku a sťažnosť, použitím vhodného jazykového štýlu, vhodnej štruktúry a konvencií. Dokáže zostaviť naliehavú, ale zdvorilú sťažnosť, ktorá zahŕňa podporné údaje a vyhlásenie o očakávanom výsledku.
B2	Dokáže zostaviť listy, ktoré vyjadrujú určité emócie a zdôrazňujú osobný význam udalostí a skúseností a komentujú správy a názory autora listu. Pri písaní osobných a profesijných listov a e-mailov dokáže používať formalitu a konvencie vhodné pre daný kontext. Dokáže zostaviť formálne e-maily/pozývacie listy, poďakovanie alebo ospravedlnenie, v ktorých používa vhodný jazykový štýl a konvencie. Dokáže zostaviť menej bežné profesijné listy s použitím vhodnej štruktúry a konvencií za predpokladu, že sú obmedzené na faktické skutočnosti. Dokáže listom alebo e-mailom získať informácie potrebné na konkrétny účel, zosúladiť ich a poslať ďalej e-mailom iným ľuďom.
B1	Dokáže zostaviť osobné listy, ktoré poskytujú správy a vyjadrujú myšlienky o abstraktných témach alebo témach o kultúre, akými sú hudba alebo film. Dokáže zostaviť listy vyjadrujúce rôzne názory a podrobne opisujúce osobné pocity a skúsenosti. Dokáže písomne odpovedať na inzerát a požiadať o ďalšie informácie o veciach, ktoré ho/ju zaujímajú. Dokáže zostaviť základné formálne e-maily/listy (napr. podať sťažnosť a požiadať o riešenie). Dokáže zostaviť osobné listy podrobnejšie opisujúce zážitky, pocity a udalosti. Dokáže zostaviť základné e-maily/listy faktickej povahy (napr. požiadať o informácie alebo požiadať o potvrdenie a poskytnúť ho). Dokáže zostaviť základnú žiadosť s obmedzenými podpornými údajmi.
A2	Dokáže si vymieňať informácie prostredníctvom textových správ, e-mailom alebo krátkymi listami, odpovedajúc na otázky druhej osoby (napr. o novom produkte alebo činnosti). Dokáže sprostredkovať osobné informácie bežnej povahy, napríklad krátkym e-mailom alebo listom, v ktorom sa predstaví. Dokáže zostaviť veľmi jednoduché osobné listy vyjadrujúce poďakovanie a ospravedlnenie. Dokáže zostaviť krátke, jednoduché poznámky/odkazy, e-maily a textové správy (napr. odoslať alebo odpovedať na pozvanie, potvrdiť alebo zmeniť dohodnuté stretnutie). Dokáže zostaviť krátky text na blahopriania (napr. k narodeninám alebo k praniu šťastného nového roka).
A1	Dokáže zostaviť správy a online príspevky ako sériu veľmi krátkych viet o záľubách a o tom, čo sa mu/jej páči/nepáči pričom používa jednoduché slová, základné slovné spojenia s použitím slovníka. Dokáže zostaviť krátku, jednoduchú pohľadnicu. Dokáže zostaviť krátku, veľmi jednoduchú správu priateľom (napr. textovú správu), v ktorej poskytne informáciu alebo sa niečo spýta.
Pre-A1	Dokáže sprostredkovať základné osobné informácie v krátkych slovných spojeniach a vetách s použitím slovníka.

Poznámky, správy a tlačivá

Táto stupnica obsahuje celý rad transakčných interaktívnych zápisov. Na úrovni A obsahuje vyplňanie tlačív s osobnými údajmi. Od A2 sa zameriavame na prijímanie alebo zanechávanie správ a písanie/posunkovanie krátkych poznámok/odkazov. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici preto obsahujú:

- ▶ vyplňanie tlačív osobnými údajmi (Pre-A1 až A2);

- ▶ zanechávanie a prijímanie správ, od jednoduchých správ o čase cez správy obsahujúce niekoľko bodov až po zložité osobné alebo profesijné správy;
- ▶ formulovanie poznámok: od krátkych a jednoduchých až po rozvinutejšie poznámky/odkazy pre priateľov, ľudí v službách, učiteľov atď.

	Poznámky, správy a tlačivá
C2	Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri B2.
C1	Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri B2.
B2	Dokáže prevziať alebo zanechať komplexné osobné alebo profesijné správy za predpokladu, že v prípade potreby môže požiadať o objasnenie alebo dopracovanie.
B1	Dokáže prevziať bežné správy, ktoré sa pravdepodobne vyskytnú v osobnom, profesijnom alebo akademickom kontexte. Dokáže prevziať správy obsahujúce otázky a vysvetľujúce problémy..
	Dokáže formulovať poznámky/odkazy, ktoré poskytujú jednoduché informácie bezprostredného významu pre priateľov, ľudí v službách, učiteľov a iné osoby, ktoré sa vyskytujú v jeho/jej bežnom živote, pričom zrozumiteľne vysvetľuje body, ktoré považuje za dôležité. Dokáže prevziať správy cez telefón obsahujúce niekoľko bodov za predpokladu, že ich volajúci jasne a ohľaduplne diktuje.
A2	Dokáže prevziať krátku a jednoduchú správu za predpokladu, že môže požiadať o zopakovanie a preformulovanie.
	Dokáže formulovať krátke, jednoduché poznámky/odkazy a správy týkajúce sa záležitostí v oblastiach bezprostrednej potreby. Dokáže vyplniť osobné a ďalšie podrobnosti vo väčšine bežných tlačív (napr. otvoriť si bankový účet alebo poslať list doporučenou zásielkou).
A1	Dokáže vyplniť čísla a dátumy, svoje meno, štátnu príslušnosť, adresu, vek, dátum narodenia alebo príchodu do krajiny atď., napr. na registračnom tlačive hotela.
	Dokáže zanechať jednoduchú správu s informáciami, napríklad o tom, kam odišiel/odišla alebo kedy sa vráti (napr. „Nakupujem: vrátim sa o 17:00“).
Pre-A1	Dokáže vyplniť veľmi jednoduché registračné tlačivá so základnými osobnými údajmi: meno, adresa, štátna príslušnosť, rodinný stav.

3.3.1.3 Online interakcia

Online komunikácia je vždy sprostredkovaná prostredníctvom počítača, z čoho vyplýva, že je nepravdepodobné, že bude niekedy úplne rovnaká ako interakcia tvárou v tvár. Existujú nové vlastnosti skupinovej interakcie online, ktoré je takmer nemožné zachytiť v klasických stupniciach zameraných na správanie sa jednotlivca v hovorenej reči, posunkovom jazyku alebo písomne. Napríklad existuje dostupnosť zdrojov zdieľaných v reálnom čase. Na druhej strane sa môžu vyskytnúť nedorozumenia, ktoré nie sú okamžite spozorované (a napravené), čo je často jednoduchšie pri osobnej komunikácii. Medzi požiadavky na úspešnú komunikáciu patrí:

- ▶ potreba väčšej redundancie v správach;
- ▶ potreba skontrolovať, či bola správa správne pochopená;
- ▶ schopnosť preformulovať s cieľom pomôcť pochopiť a urovnať nedorozumenia;
- ▶ schopnosť zvládnuť emocionálne reakcie.

Online konverzácia a diskusia

Táto stupnica sa zameriava na konverzáciu a diskusiu v online prostredí ako na multimodálny fenomén, ktorý kladie dôraz na to, ako partneri v komunikácii na internete komunikujú, aby otvorene riešili závažné problémy a spoločenské výmeny. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ prípady simultánnej (v reálnom čase) a konzekutívnej interakcie, ktoré poskytujú čas na prípravu konceptu alebo používanie pomôcok;

- ▶ účasť na nepretržitej interakcii s jedným alebo viacerými účastníkmi komunikácie;
- ▶ zostavovanie oznamov a príspevkov, na ktoré môžu ostatní reagovať;
- ▶ pripomienky (napríklad hodnotiace) k príspevkom, pripomienkam a príspevkom iných;
- ▶ reakcie na uložené médiá;
- ▶ schopnosť zahrnúť symboly, obrázky a iné kódy, vďaka ktorým správa sprostredkuje tón, dôraz a prozódium, ale aj afektívnu/emocionálnu stránku, iróniu atď.

Postup po stupnici je charakterizovaný takto: prechod z nižších na vyššie úrovne je sprevádzaný posunom od jednoduchých spoločenských výmen a osobných správ k širšiemu spektru kompetencií obsahujúcich odbornú a vzdelávaciu logickú interakciu na úrovni C so zavedením interakcie v reálnom čase a k skupinovým interakciám od úrovne B1+. Úroveň B2 sa vyznačuje schopnosťou aktívne sa zapájať do diskusie a sporov, účinne spájať svoj príspevok s ostatnými v diskusnom vlákne a náležite urovnávať nezhody. Na C1 dokáže používateľ/učiaci sa modulovať jazykový štýl a taktne kriticky hodnotiť. Na C2 dokáže predvídať a účinne riešiť prípadné nedorozumenia (vrátane kultúrnych), problémy s komunikáciou a emočné reakcie. Postup možno chápať aj ako proces pridávania virtuálnych „priestorov“, v ktorých môže používateľ/učiaci sa interagovať, ako napríklad „kaviareň“, „trieda“ alebo „zasadacia miestnosť“. Používateľ/učiaci sa bude mať problém úspešne interagovať na online stretnutí, kým nedosiahne úroveň B, bude schopný interagovať vo virtuálnej „triede“ na úrovni A2, iba ak bude starostlivo vedený, a možno dokáže komunikovať iba veľmi povrchno na úrovni A1 pri uverejňovaní príspevkov a chatovaní v „kaviarni“. Naproti tomu na úrovni C dokáže používateľ/učiaci sa prispôbiť jazykový štýl a štýl interakcie virtuálnemu priestoru, v ktorom sa nachádza, vhodne prispôbiť svoj jazyk na zefektívnenie komunikácie.

Online konverzácia a diskusia	
C2	Dokáže sa jasne a presne vyjadriť v online diskusii v reálnom čase, flexibilne a citlivo prispôbiť jazyk kontextu, vrátane používania emócií, narážok a vtípu. V online diskusii dokáže predvídať a účinne riešiť prípadné nedorozumenia (vrátane kultúrnych), problémy s komunikáciou a emočné reakcie. Dokáže ľahko a rýchlo prispôbiť jazykový štýl a svoj štýl tak, aby vyhovoval rôznym online prostrediam, komunikačným účelom a prejavom.
C1	Dokáže sa zapojiť do online výmen v reálnom čase s niekoľkými účastníkmi, pochopiť komunikačné zámery a kultúrne dôsledky rôznych príspevkov. Dokáže sa účinne zúčastňovať živých online odborných alebo akademických diskusií, žiadať o ďalšie objasnenie zložitých abstraktných problémov a podľa potreby ich objasňovať. Dokáže jazykový štýl prispôbiť kontextu online interakcie a v prípade potreby prechádzať z jedného jazykového štýlu do druhého v rámci tej istej výmeny. Dokáže zhodnotiť, prehodnotiť a napadnúť argumenty v profesijnom alebo akademickom živom online rozhovore a diskusii.
B2	Dokáže sa zapojiť do online výmen, prepojiť svoje príspevky s predchádzajúcimi v diskusnom vlákne, pochopiť kultúrne dôsledky a primerane reagovať. Dokáže sa aktívne zúčastňovať na online diskusií, uvádzať a reagovať na stanoviská k témam, ktoré sú predmetom záujmu, za predpokladu, že prispievatelia sa vyhnú nezvyčajnému alebo zložitému jazyku a poskytnú čas na odpovede. Dokáže sa zapojiť do online výmen medzi niekoľkými účastníkmi a efektívne prepájať svoje príspevky s predchádzajúcimi v diskusnom vlákne, ak moderátor pomáha pri vedení diskusie. Dokáže rozoznať nedorozumenia a spory, ktoré vzniknú pri online interakcii, a riešiť ich, ak sú partneri v diskusií ochotní spolupracovať.
B1+	Dokáže sa zapojiť do online výmen v reálnom čase s viac ako jedným účastníkom, pričom rozpoznáva komunikačné zámery každého prispievateľa, no bez podrobného vysvetlenia však nemusí porozumieť podrobnostiam alebo dôsledkom. Dokáže zverejniť online správy o spoločenských udalostiach, zážitkoch a aktivitách, používať hypertextové odkazy a médiá a zdieľať osobné pocity.

	Online konverzácia a diskusia
B1	Dokáže uverejniť zrozumiteľný príspevok v online diskusii o známej téme, ktorá ho/ju zaujíma za predpokladu, že text si môže vopred pripraviť a používať online nástroje na vyplnenie nedostatkov v jazyku a kontrolu presnosti. Dokáže pripraviť osobné online príspevky o zážitkoch, pocitoch a udalostiach a celkom podrobne reagovať na pripomienky druhých, hoci lexikálne obmedzenia niekedy vedú k opakovaniu a nevhodnej formulácii.
A2	Dokáže sa predstaviť a viesť jednoduché online výmeny, klásť a odpovedať na otázky a vymieňať si názory na predvídateľné bežné témy za predpokladu, že má dostatok času na formulovanie odpovedí a že interaguje naraz s jedným účastníkom komunikácie. Dokáže uverejniť krátke online príspevky opisujúce bežné záležitosti, spoločenské aktivity a pocity s jednoduchými kľúčovými detailami. Dokáže komentovať online príspevky ostatných ľudí jednoduchým vyjadrením prekvapenia, záujmu a ľahostajnosti za predpokladu, že sú napísané/vyjadrené v posunkoch jednoduchým jazykom a reagujú na vložené hypertextové odkazy a médiá. Dokáže sa zapojiť do základnej spoločenskej komunikácie online (napr. jednoduchou správou na virtuálnej pohľadnici pre špeciálnu príležitosť, zdieľaním správ a vytváraním/potvrdzovaním plánov na stretnutie). Dokáže stručne, pozitívne alebo negatívne, komentovať online vložené hypertextové odkazy a médiá, pričom používa repertoár základného jazyka, hoci sa zvyčajne bude musieť spoliehať na online prekladač a iné zdroje.
A1	Dokáže formulovať veľmi jednoduché správy a osobné online príspevky ako sériu veľmi krátkych viet o záľubách, o tom, čo má/nemá rád/rada atď., spoliehajúc sa na pomoc online prekladača. Dokáže používať základné slovné spojenia a kombinácie jednoduchých slov/posunkov na uverejnenie krátkych pozitívnych a negatívnych reakcií na jednoduché online príspevky a k nim vložené hypertextové odkazy a médiá a dokáže odpovedať na ďalšie komentáre pomocou štandardných prejavov vďaky a ospravedlnenia.
Pre-A1	Dokáže uverejniť jednoduché online pozdravy pomocou základných slovných spojení a emotikonov. Dokáže uverejniť online krátke a jednoduché vyhlásenia o sebe (napr. manželský stav, štátnu príslušnosť, povolanie) za predpokladu, že ich môže vybrať z ponuky a/alebo používať online prekladač.

Online spolupráca a výmena informácií zameraná na cieľ

Táto stupnica sa zameriava na potenciálne kolaboratívny charakter online interakcie a komunikačných výmen, ktoré majú konkrétne ciele ako zvyčajnú črtu súčasného života. Striktné oddelenie medzi písomnou a ústnou formou sa v skutočnosti netýka online výmen, kde multimodalita je čoraz dôležitejšou črtou a zdrojom, a preto deskriptory predpokladajú využitie rôznych online médií a nástrojov podľa kontextu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ nakupovanie tovaru a služieb online;
- ▶ zapojenie sa do komunikačných výmen, ktoré si vyžadujú dohodnutie podmienok, v rámci služby ako aj v úlohe klienta;
- ▶ zúčastnenie sa spolupráce na projektoch;
- ▶ riešenie problémov s komunikáciou.

Postup smerom nahor je charakterizovaný takto: posun smerom k vyšším úrovňam sa rozširuje od základných komunikačných výmen a výmeny informácií na úrovni A k premyslenejšej kolaboratívnej práci na projekte, ktorá je zameraná na ciele. Môže sa to vnímať ako postup od vyplnenia predvídateľných online tlačív na úrovni pre-A1 po vyriešenie rôznych problémov, aby sa komunikačná výmena uskutočnila na úrovni B, až po možnosť zúčastniť sa a v konečnom dôsledku koordinovať skupinovú prácu na projekte online na úrovni C. Je tiež možné vidieť, ako také kompetencie postupujú od reaktívnej k proaktívnej účasti a od jednoduchej k zložitej. Jednoduché úlohy zamerané na spoluprácu sa objavujú na A2+, so spolupracujúcim komunikačným partnerom, s projektmi malej skupiny na B1 a so schopnosťou prevziať vedúcu úlohu v spolupráci od B2+. Na C1 dokáže používateľ/učiaci sa koordinovať skupinu, ktorá pracuje na projekte online, formuluje a reviduje podrobné pokyny, hodnotí návrhy členov tímu a poskytuje vysvetlenia, aby sa splnili spoločné úlohy.

	Online spolupráca a výmena informácií zameraná na cieľ
C2	Dokáže urovnávať nedorozumenia a účinne riešiť rozpory, ktoré sa vyskytnú počas procesu spolupráce. Dokáže poskytnúť usmernenie a presne nastaviť prácu skupiny vo fázach prepracovania a úpravy spoločnej práce.
C1	Dokáže koordinovať skupinu, ktorá pracuje online na projekte, pričom formuluje a reviduje podrobné pokyny, hodnotí návrhy členov tímu a poskytuje vysvetlenia na splnenie spoločných úloh. Dokáže zvládnuť zložité komunikačné výmeny online v ponuke služieb (napr. aplikácie so zložitými požiadavkami), flexibilne prispôbiť jazyk na riadenie diskusií a rokovaní. Dokáže sa zúčastňovať na zložitých projektoch, ktoré si vyžadujú spoluprácu pri písaní a prepracovaní, ako aj iné formy online spolupráce, riadi sa pokynmi a presne ich podáva ďalej na dosiahnutie cieľa. Dokáže účinne riešiť komunikačné problémy a kultúrne otázky, ktoré vznikajú pri online spolupráci alebo komunikačnej výmene prostredníctvom preformulovania, objasnenia a poskytnutia príkladov prostredníctvom médií (vizuálnych, zvukových a grafických).
B2	Dokáže zohrávať vedúcu úlohu pri online spolupráci v rámci svojich odborných znalostí, pričom skupine ponecháva úlohu a pripomína jej úlohy, povinnosti a termíny s cieľom dosiahnuť stanovené ciele. Dokáže sa zapojiť do online spolupráce alebo komunikačných výmen v rámci svojich oblastí odbornosti, ktoré vyžadujú jednanie o podmienkach a vysvetlenie zložitých detailov a osobitných požiadaviek. Dokáže urovnávať nedorozumenia a riešiť neočakávané problémy, ktoré sa objavujú pri online spolupráci alebo komunikačných výmenách, a to tak, že reaguje zdvorilo a primerane, aby pomohol/la vyriešiť problém. Dokáže spolupracovať online so skupinou, ktorá pracuje na projekte, pričom odôvodňuje návrhy, požaduje vysvetlenia a zohráva podpornú úlohu pri plnení spoločných úloh.
B1	Dokáže sa zapojiť do online komunikačných výmen, ktoré si vyžadujú rozsiahlu výmenu informácií, za predpokladu, že sa partneri v komunikácii vyhýbajú zložitému jazyku a sú ochotní v prípade potreby opakovať a preformulovať ich. Dokáže komunikovať online so skupinou, ktorá pracuje na projekte, postupuje podľa jednoduchých pokynov, požaduje vysvetlenie a pomáha pri plnení spoločných úloh. Dokáže sa zapájať online do spolupráce alebo komunikačných výmen, ktoré vyžadujú jednoduché objasnenie alebo vysvetlenie dôležitých detailov, napr. pri zápise do kurzu, na zájazd, podujatie alebo žiadosti o členstvo. Dokáže komunikovať online s partnerom alebo malou skupinou pracujúcou na projekte za predpokladu, že na objasnenie zložitejších pojmov sú k dispozícii vizuálne pomôcky, akými sú obrázky, štatistiky a grafy. Dokáže reagovať na pokyny a klásť otázky alebo požadovať vysvetlenia, aby online splnil/a spoločnú úlohu.
A2	Dokáže používať naučené frázy v reakcii na bežné problémy, ktoré sa vyskytujú pri komunikačných výmenách online (napr. čo sa týka dostupnosti modelov a špeciálnych ponúk, termínov dodania, adries). Dokáže komunikovať online v jednoduchej kolaboratívnej úlohe s partnerom, ktorý je nápomocný, reaguje na základné pokyny a požaduje vysvetlenie, za predpokladu, že na objasnenie zložitých pojmov sú k dispozícii vizuálne pomôcky, akými sú obrázky, štatistiky alebo grafy. Dokáže uskutočňovať jednoduché online komunikačné výmeny (napr. objednať tovar alebo zapísať sa do kurzu) vyplnením online tlačiva alebo dotazníka, poskytnutím osobných údajov a potvrdením akceptovania zmluvných podmienok, odmietnutím ďalších služieb atď. Dokáže klásť základné otázky o dostupnosti produktu alebo funkcie. Dokáže reagovať online na jednoduché pokyny a klásť jednoduché otázky za účelom splnenia spoločnej úlohy, ak je partner v komunikácii nápomocný.
A1	Dokáže zrealizovať veľmi jednoduchý online nákup alebo vyplniť prihlášku a poskytnúť základné osobné údaje (napr. meno, e-mail alebo telefónne číslo).
Pre-A1	Dokáže si vybrať (napr. produkt, veľkosť, farbu) pri jednoduchom online nákupe alebo v prihláške, ak je k dispozícii vizuálna podpora.

3.3.2 Stratégie interakcie

Ponuka pre stratégie interakcie obsahuje tri stupnice deskriptorov: „Ujímanie sa slova“, „Spolupráca“ a „Žiadosť o objasnenie“. Všimnite si, že „Ujímanie sa slova“ sa v skutočnosti opakuje aj v časti „Pragmatická kompetencia“, pretože je rozhodujúcou zložkou diskurznej kompetencie. Toto je jediný prípad, keď sa stupnica v SERR opakuje.

Na stupnici „Spolupráca“ sa nachádzajú dva aspekty – kognitívne stratégie: rámcovanie, plánovanie a organizácia myšlienkového obsahu a stratégie spolupráce: zvládnutie medziľudských, vzťahových aspektov. V časti pre mediáciu/sprostredkovanie sa tieto dva aspekty ďalej rozvíjajú na nových stupniciach pre kognitívne stratégie („Spolupráca pri tvorbe významu“) a stratégie spolupráce („Podporovanie kolaboratívnej interakcie medzi partnermi v komunikácii“). V mnohých ohľadoch predstavujú tieto dve stupnice ďalší vývoj stupnice „Spolupráca“ z roku 2001. Keďže však siahajú omnoho ďalej ako prístup stupnice „Spolupráca“ zameraný viac na diskurz, rozhodlo sa ponechať ich pre mediáciu/sprostredkovanie.

Ujímanie sa slova

Táto stupnica sa týka schopnosti preberať iniciatívu v diskusii. Ako je uvedené vyššie, na túto schopnosť sa dá pozeráť ako na stratégiu interakcie (ujímanie sa slova), ako aj na integrálny aspekt diskurznej kompetencie. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ začínanie, udržiavanie a ukončovanie konverzácie;
- ▶ zasahovanie do prebiehajúcej konverzácie alebo diskusie, často s použitím vopred pripraveného výrazu alebo na získanie času na premýšľanie.

	Ujímanie sa slova
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.</i>
C1	Dokáže si pohotovo vybrať vhodné slovné spojenie zo svojho registra diskurznych funkcií, ktorým vhodne uvedie svoje pripomienky tak, aby získal/a slovo alebo aby získal/a čas a udržal/a si slovo počas premýšľania.
B2	Dokáže primerane zasiahnuť do diskusie, pričom na to využije vhodný jazyk. Dokáže účinne začať, udržať a ukončiť diskusiu, pričom sa s partnerom v diskusii efektívne strieda. Dokáže rozhovor začať, podľa potreby sa ujímať slova a podľa potreby ukončiť rozhovor, aj keď to nemusí zakaždým urobiť elegantne. Dokáže používať klíše (napr. „Na túto otázku je ťažké odpovedať“), aby získal/a čas a udržal/a si slovo pri formulácii toho, čo chce vyjadriť.
B1	Dokáže zasiahnuť do diskusie o známej téme a na ujatie sa slova použije vhodné slovné spojenie. Dokáže začať, udržať a ukončiť jednoduchú osobnú konverzáciu na témy, ktoré sú známe, alebo ktoré sú predmetom osobného záujmu.
A2	Dokáže použiť jednoduché techniky na začatie, udržanie alebo ukončenie krátkej konverzácie. Dokáže začať, udržať a ukončiť jednoduché osobné rozhovory. Dokáže požiadať o pozornosť.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Spolupráca

Táto stupnica sa týka spoločných diskurznych krokov, ktoré majú pomôcť rozvíjať diskusiu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ potvrdenie porozumenia (nižšie úrovne);
- ▶ schopnosť poskytovať spätnú väzbu a spájať vlastný príspevok s príspevkami predchádzajúcich rečníkov/posunkujúcich (vyššie úrovne);
- ▶ zhrnutie bodu, ku ktorému diskusia dospela, za účelom jej zhodnotenia (úrovne B);
- ▶ vyzývanie ostatných, aby sa zapojili.

Poznámka: Táto stupnica sa ďalej rozvíja na stupniciach „Podporovanie kolaboratívnej interakcie medzi partnermi v komunikácii“ a „Spolupráca pri tvorbe významu“.

	Spolupráca
C2	Dokáže bez námahy prepojiť svoje príspevky s príspevkami iných, rozšíriť rozsah interakcie a pomôcť ju nasmerovať k výsledku.
C1	Dokáže bez námahy nadviazať vlastným príspevkom na príspevky iných.
B2	Dokáže poskytnúť spätnú väzbu a nadviazať na vyhlásenia a úsudky iných, a tak napomáhať vývoju diskusie.
	Dokáže zhrnúť a vyhodnotiť hlavné body diskusie o záležitostiach v rámci svojej akademickej alebo odbornej spôsobilosti.
	Dokáže pomôcť rozvíjať diskusiu so známym východiskom, potvrdiť, že porozumel/a a vyzvať ostatných, aby sa pridali, atď. Dokáže zhrnúť bod, ku ktorému diskusia v určitej fáze dospela, a navrhnúť ďalšie kroky.
B1	Dokáže využiť základný repertoár jazyka a stratégií na to, aby pomohol/la udržať konverzáciu alebo diskusiu. Dokáže zhrnúť bod, ku ktorému diskusia dospela a tým pomôže zamerať sa na jej obsah.
	Dokáže zopakovať časť toho, čo niekto povedal, aby potvrdil/a vzájomné porozumenie a pomohol/la udržať správny smer rozvíjania myšlienok.
	Dokáže vyzvať ostatných do diskusie.
A2	Dokáže naznačiť, že sleduje, čo sa hovorí.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Žiadosť o objasnenie

Táto stupnica sa týka zásahov do interakcie s cieľom naznačiť, či je niekto na rade alebo nie, a klásť následné otázky v určitých bodoch na kontrolu porozumenia. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ naznačenie porozumenia alebo problému s porozumením (nižšie úrovne);
- ▶ žiadosť o zopakovanie;
- ▶ kladenie nadväzujúcich otázok na overenie porozumenia alebo vyžiadanie ďalších podrobností.

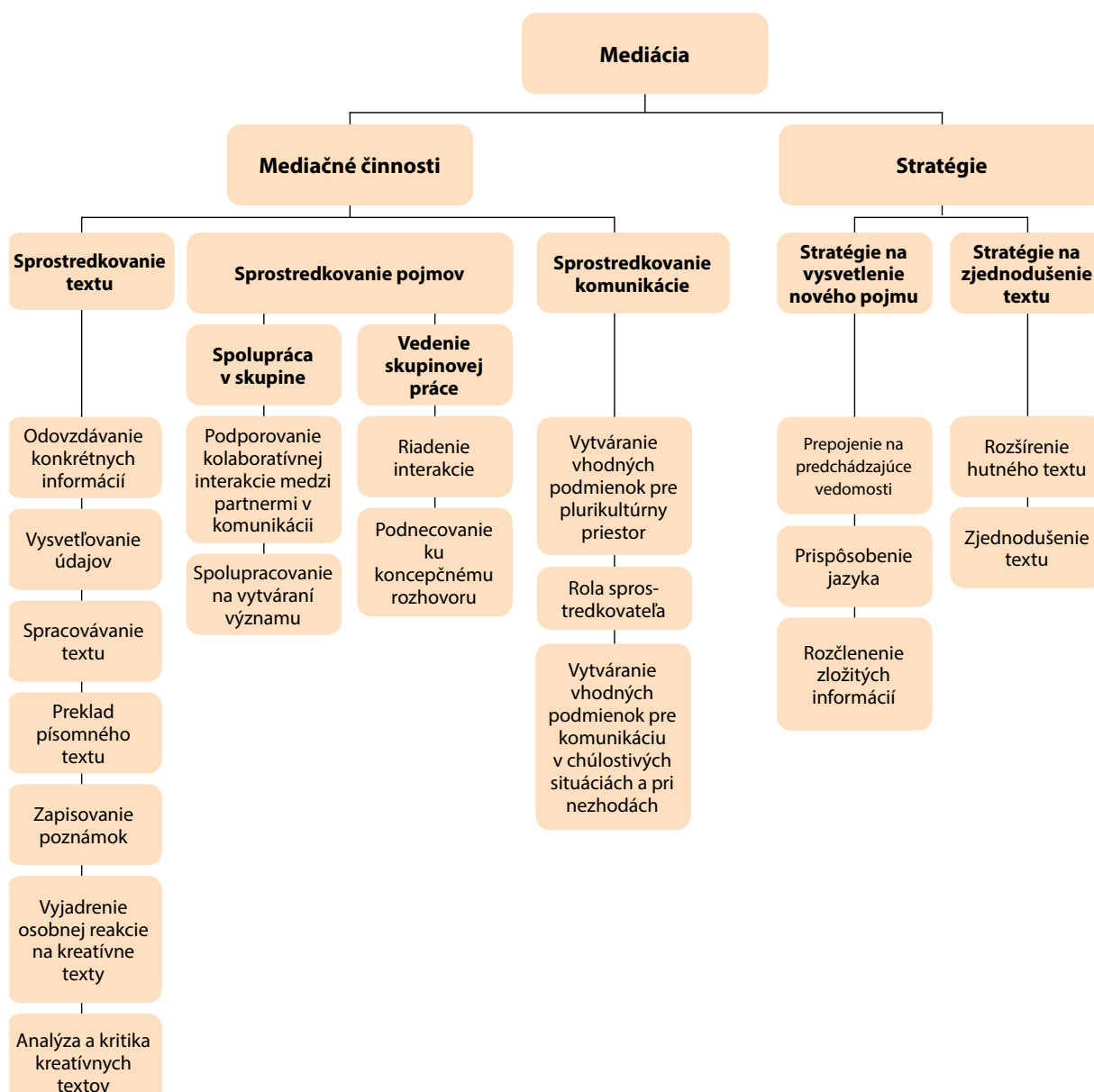
	Žiadosť o objasnenie
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.</i>
C1	Dokáže požiadať o vysvetlenie alebo objasnenie, aby sa ubezpečil/a, že porozumel/a zložitým, abstraktným myšlienkam v profesijnom alebo akademickom prostredí, naživo alebo online.
B2	Dokáže klásť doplňujúce otázky, aby si overil/a, či pochopil/a, čo niekto chcel povedať, a získal/a vysvetlenie nejednoznačných bodov.
	Dokáže požiadať o vysvetlenie alebo objasnenie, aby sa ubezpečil/a, že porozumel/a zložitým abstraktným myšlienkam. Dokáže sformulovať doplňujúce otázky členovi skupiny, aby objasnil/a problém, ktorý je implicitný alebo zle formulovaný.
B1	Dokáže požiadať o ďalšie podrobnosti a vysvetlenia od ostatných členov skupiny s cieľom posunúť diskusiu ďalej.
	Dokáže niekoho požiadať, aby objasnil alebo spresnil to, čo práve povedal.
A2	Dokáže veľmi jednoducho požiadať o zopakovanie, ak niečomu nerozumie.
	Dokáže požiadať o objasnenie kľúčových slov/posunkov alebo slovných spojení, ktorým nerozumie, a použiť na to klišé.
	Dokáže naznačiť, že nerozumie, čo sa hovorí. Dokáže signalizovať nepochopenie a požiadať o vyhláskovanie slova/predvedenie posunku.

Žiadosť o objasnenie	
A1	Dokáže naznačiť jednoduchými slovami/posunkami, intonáciou a gestami, že nerozumie. Dokáže jednoduchým spôsobom dať najavo, že nerozumie.
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

3.4 MEDIÁCIA/SPROSTREDKOVANIE

Príprava a validácia stupníc mediácie/sprostredkovania je opísaná v časti „Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR“ (North, Piccardo, 2016). Cieľom bolo poskytnúť deskriptory SERR pre širší pohľad na mediáciu/sprostredkovanie, ako sa uvádza v dokumente „Education, mobility, otherness – The mediation functions of schools“ (Coste, Cavalli, 2015).

Obrázok 14 – Mediálne činnosti a stratégie

V mediácii používateľ/učiaci sa vystupuje ako spoločenský aktér, ktorý vytvára mosty a pomáha stavať alebo sprostredkovať význam, niekedy v rovnakom jazyku, niekedy cez modality (napr. od hovoreného jazyka k posunkovému jazyku alebo naopak či pri kombinovanej modálnej komunikácii) a niekedy z jedného jazyka do druhého (medzijazykové sprostredkovanie). Dôraz sa kladie na úlohu jazyka v procesoch, akými sú vytváranie

priestoru a podmienok pre komunikáciu alebo učenie sa, spolupráca pri tvorení nového významu, nabádanie ostatných, aby vytvorili alebo pochopili nový význam, a odovzdávanie nových informácií vo vhodnej forme. Kontext môže byť spoločenský, pedagogický, kultúrny, jazykový alebo odborný.

3.4.1 Mediálne činnosti

Mediácia/Sprostredkovanie má mnoho rôznych aspektov, ale všetky majú určité charakteristiky. Napríklad pri sprostredkovaní sa človek nezaobera vlastnými potrebami, myšlienkami alebo ich vyjadrením, ale potrebami strany alebo strán, pre ktoré je sprostredkovanie určené. Osoba, ktorá sa zapája do činnosti sprostredkovania, musí mať dobre rozvinutú emočnú inteligenciu alebo otvorenosť na jej vývoj, aby mala dostatočnú empatiu pre názory a emočné stavy ostatných účastníkov komunikačnej situácie. Pojem „mediácia/sprostredkovanie“ sa používa aj na opis spoločenského a kultúrneho procesu vytvárania podmienok pre komunikáciu a spoluprácu, riešenie a dúfajme, že aj neutralizovanie všetkých chýlostivých situácií a pnutí, ktoré môžu vzniknúť. Najmä medzijazykové a intermodálne druhy sprostredkovania nevyhnutne obsahujú spoločenské a kultúrne kompetencie, ako aj viacjazyčné kompetencie. To zdôrazňuje skutočnosť, že jeden druh sprostredkovania sa v praxi nedá úplne oddeliť od iného. Pri prispôsobovaní deskriptorov kontextu by preto používatelia mali mať možnosť kombinovať kategórie podľa svojho vlastného uhla pohľadu.

Stupnice mediácie/sprostredkovania sú uvedené v troch skupinách, ktoré odrážajú spôsob, akým sa sprostredkovanie zvyčajne vyskytuje.

„Sprostredkovanie textu“ znamená odovzdanie obsahu textu inej osobe, ktorá k nemu nemá prístup, často z dôvodu jazykových, kultúrnych, sémantických alebo technických prekážok. Toto je hlavný zmysel, v ktorom sa v texte SERR (2001) používa pojem mediácia/sprostredkovanie. Prvý súbor ponúkaných stupní deskriptorov je určený na tento – zvyčajne viacjazyčný – výklad, ktorý sa čoraz viac začleňuje do jazykových vzdelávacích programov (napríklad vo Švajčiarsku, Nemecku, Rakúsku, Taliansku, Grécku a Španielsku). Tento výraz sa však ďalej rozvinul tak, že obsahuje aj sprostredkovanie textu pre samého seba (napríklad pri písaní poznámok počas prednášky) alebo vyjadrovanie reakcií na texty, najmä autorských a umeleckých.

„Sprostredkovanie pojmov“ sa týka procesu vytvárania vhodných podmienok pre ľahší prístup k vedomostiam a pojmom pre ostatných, najmä ak k nim majú sťažený priamy prístup. Je to základný aspekt vedenia, mentorstva, vyučovania a odbornej prípravy, ale aj spoločného učenia sa a práce. Sprostredkovanie pojmov obsahuje dva komplementárne aspekty: na jednej strane vytváranie a rozpracovanie významu a na strane druhej vytváranie a stimulovanie podmienok, ktoré vedú k výmene a vývoju pojmov.

Cieľom „sprostredkovania komunikácie“ je vytvárať vhodné podmienky pre uľahčenie porozumenia a formovanie úspešnej komunikácie medzi používateľmi/učiacimi sa, ktorí môžu mať individuálne, sociokultúrne, sociolingválne alebo intelektuálne rozdiely v názoroch. Sprostredkovateľ sa usiluje mať pozitívny vplyv na aspekty dynamického vzťahu medzi všetkými účastníkmi vrátane vzťahu k sebe samému. Kontext sprostredkovania bude často činnosťou, v ktorej účastníci majú spoločné komunikačné ciele, no nemusí to tak nevyhnutne byť. Príslušné zručnosti sú relevantné pre diplomáciu, vyjednávanie, pedagogiku a riešenie sporov, ale aj pre bežné spoločenské alebo pracovné interakcie. Sprostredkovanie komunikácie sa teda primárne týka osobných stretnutí. Toto nie je uzavretý zoznam – používatelia môžu porozmýšľať aj o iných typoch činností sprostredkovania, ktoré tu nie sú zahrnuté.

Mediácia/Sprostredkovanie – všeobecná stupnica

Mediácia/Sprostredkovanie – všeobecná stupnica	
C2	Dokáže efektívne a prirodzene sprostredkovať, preberať na seba rôzne úlohy podľa potrieb zúčastnených osôb a podľa situácie, identifikovať nuansy a nedostatky a viesť citlivú alebo dôvernú diskusiu. Dokáže zrozumiteľným, plynulým a dobre štruktúrovaným jazykom vysvetliť spôsob, akým sú prezentované fakty a argumenty, presne sprostredkovať hodnotiace aspekty a väčšinu nuáns a poukazovať na sociokultúrne dôsledky (napr. použitím funkčného štýlu, zľahčovaním, iróniou a sarkazmom).
C1	Dokáže efektívne pôsobiť ako sprostredkovateľ/ka, pomáha udržiavať pozitívnu interakciu interpretáciou rôznych perspektív, zvládaním nejednoznačnosti, predvídaním nedorozumení a diplomatickým zasahovaním s cieľom usmerňovať konverzáciu. Dokáže stavať na rôznych príspevkoch do diskusie, pričom stimuluje zdôvodňovanie pomocou série otázok. Dokáže jasne a plynulo sprostredkovať v dobre štruktúrovanom jazyku podstatné myšlienky v dlhých, zložitých textoch, či už súvisia alebo nesúvisia s jeho/jej vlastnými oblasťami záujmu, vrátane hodnotiacich aspektov a väčšiny nuáns.

Mediácia/Sprostredkovanie – všeobecná stupnica	
B2	Dokáže vytvoriť prajné prostredie pre výmenu myšlienok a napomáhať diskusii o delikátnych otázkach, preukazovať uznanie rôznych pohľadov, nabádať ľudí, aby preskúmali problémy a citlivo upraviť spôsob, akým veci vyjadri. Dokáže stavať na myšlienkach iných a navrhovať spôsoby, ako napredovať. Dokáže sprostredkovať hlavný obsah dobre štruktúrovaných, ale dlhých a výrokovo zložitých textov o predmetoch v rámci svojich odborných, akademických a osobných záujmov, objasňujúc názory a zábery rečníkov/posunkujúcich.
	Dokáže spolupracovať s ľuďmi z rôznych prostredí, vytvoriť pozitívnu atmosféru poskytovaním podpory, kladením otázok s cieľom identifikovať spoločné ciele tým, že porovnáva možnosti, ako ich dosiahnuť a vysvetľuje návrhy, ako postupovať ďalej. Dokáže rozvíjať myšlienky druhých, kladie otázky, ktoré vyvolajú reakcie z rôznych pohľadov a navrhovať riešenia alebo ďalšie kroky. Dokáže spoľahlivo sprostredkovať podrobné informácie a argumenty, napr. podstatný bod obsiahnutý v zložitých, ale dobre štruktúrovaných textoch v rámci svojich odborných, akademických a osobných záujmov.
B1	Dokáže spolupracovať s ľuďmi z iných prostredí, prejavovať záujem a empatiu kladením a zodpovedaním jednoduchých otázok, formulovaním návrhov a odpovedaním na ne, kladením otázky, či ľudia súhlasia s navrhovanými alternatívnymi prístupmi. Dokáže sprostredkovať hlavné body dlhých textov vyjadrených v nekomplikovanom jazyku na témy osobného záujmu za predpokladu, že si môže overiť význam určitých výrazov.
	Dokáže predstaviť ľudí z rôznych prostredí, ukázať, že niektoré otázky môžu byť vnímané odlišne, a vyzývať ďalších, aby prispeli svojimi odbornými znalosťami a skúsenosťami a názormi. Dokáže sprostredkovať informácie poskytované v zrozumiteľných, dobre štruktúrovaných informačných textoch o témach, ktoré sú známe alebo ktoré sú predmetom osobného či aktuálneho záujmu, hoci lexikálne obmedzenia niekedy spôsobujú ťažkosti s formuláciou.
A2	Dokáže zohrávať podpornú úlohu v interakcii za predpokladu, že ostatní účastníci hovoria/posunkujú pomaly a že jeden alebo viacerí účastníci mu/jej pomáhajú vyjadrovať svoje návrhy. Dokáže sprostredkovať relevantné informácie obsiahnuté v jasne štruktúrovaných, krátkych, jednoduchých, informačných textoch za predpokladu, že sa týkajú konkrétnych, známych tém a sú formulované v jednoduchom bežnom jazyku.
	Dokáže pomocou jednoduchých slov/posunkov požiadať niekoho, aby niečo vysvetlil. Dokáže rozoznať, kedy sa vyskytnú ťažkosti, a jednoduchým jazykom naznačiť zjavnú povahu problému. Dokáže sprostredkovať hlavné body obsiahnuté v krátkych, jednoduchých rozhovoroch alebo textoch o bežných témach, ktoré sú bezprostredne zaujímavé, za predpokladu, že sú jasne vyjadrené jednoduchým jazykom.
A1	Dokáže prejavovať záujem o myšlienku pomocou jednoduchých slov/posunkov a neverbálnych signálov. Dokáže sprostredkovať jednoduché, predvídateľné informácie bezprostredného záujmu uvedené v krátkych, jednoduchých označeniach a oznamoch, na plagátoch a v programoch podujatia.
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

3.4.1.1 Sprostredkovanie textu

Pre všetky deskriptory na stupniciach v tejto časti môžu byť jazykom A a jazykom B rôzne jazyky, varianty alebo modality toho istého jazyka, rôzne funkčné štýly jedného variantu alebo ich ľubovoľná kombinácia. Môžu však byť rovnaké: v SERR (2001) je zrejmé, že sprostredkovanie môže byť aj v jednom jazyku. Sprostredkovanie môže prípadne obsahovať niekoľko jazykov, ich variantov alebo modalít; v príslušnej komunikačnej situácii to môže byť aj jazyk C a, prípadne, aj jazyk D. Deskriptory sprostredkovania sú rovnako uplatniteľné v každom prípade. Používatelia preto môžu chcieť presne určiť, ktoré jazyky/varianty/modality sa týkajú prispôsobenia deskriptorov ich kontextu. Kvôli ľahšiemu použitiu sa v deskriptoroch uvádza iba jazyk A a jazyk B.

Treba ešte zdôrazniť, že modelové deskriptory ponúkané v tejto časti nie sú určené na opis kompetencií profesionálnych tlmočníkov a prekladateľov. Deskriptory sa zameriavajú na jazykové kompetencie a majú na zreteli, čo dokáže používateľ/učiaci sa v tejto oblasti urobiť v neformálnych bežných situáciách. Prekladateľské a tlmočnicke kompetencie a stratégie sú úplne inou oblasťou.

Odovzdávanie konkrétnych informácií

Odovzdávanie konkrétnych informácií sa týka spôsobu, akým sa z cieľového textu získajú niektoré konkrétne informácie, ktoré majú bezprostredný význam a ktoré sa odovzdávajú niekomu inému. Tu sa dôraz kladie na konkrétny obsah, ktorý je relevantný, a nie na hlavné myšlienky alebo argumentačné línie uvedené v texte.

Pojem „odovzdávanie konkrétnych informácií“ sa týka „čítania pre zorientovanie sa v texte“ (hoci príslušné informácie mohli byť ústne poskytnuté vo verejnom vyhlásení alebo v sérii pokynov). Používateľ/učiaci sa vyhľadávajú v zdrojovom texte potrebné informácie a potom ich odovzdávajú príjemcovi. Medzi kľúčové pojmy realizované na týchto dvoch stupniciach patria:

- ▶ odovzdávanie informácií o časoch, miestach, cenách atď. z oznámení alebo písomných artefaktov/posunkových artefaktov;
- ▶ odovzdávanie súborov usmernení alebo pokynov;
- ▶ odovzdávanie konkrétnych a relevantných informácií z informačných textov, akými sú príručky a brožúry, z korešpondencie alebo z dlhších, zložitých textov, akými sú články, správy atď.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: na úrovni Pre-A1 a A1 dokáže používateľ/učiaci sa odovzdávať jednoduché informácie, akými sú časy, miesta a čísla, zatiaľ čo na úrovni A2 dokáže pracovať s informáciami v jednoduchých textoch, akými sú pokyny a oznamy. Na B1 dokáže vybrať a vyjadriť konkrétne a relevantné informácie v jednoduchých ústnych oznamoch a v textoch, akými sú letáky, záznamy v brožúrach a listy. Na B2 dokáže spoľahlivo odovzdávať podrobné informácie z formálnej korešpondencie alebo z konkrétnych častí dlhých, zložitých textov. Rovnako ako v prípade stupnice „Výmena informácií“, neexistujú žiadne deskriptory úrovni C, pretože také čisto informačné úlohy si nevyžadujú úroveň C.

Na oboch stupniciach môžu byť jazykom A a jazykom B rôzne jazyky, varianty toho istého jazyka, funkčné štýly jedného variantu, modality toho istého jazyka alebo jeho variantu alebo ich ľubovoľná kombinácia. Jazyky však môžu byť identické. V prvom prípade by používatelia mali uviesť príslušné jazyky/varianty/modality; v druhom prípade by mali používatelia jednoducho odstrániť časti v zátvorkách.

Odozdvávanie konkrétnych informácií	
	Odozdvávanie konkrétnych informácií písomnou formou
C2	Odozdvávanie konkrétnych informácií ústne alebo posunkami Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.
C1	Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri B2. Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri B2.
B2	Dokáže vysvetliť (v jazyku B) relevantnosť konkrétnych informácií nachádzajúcich sa v konkrétnej časti dlhého zložitého textu (v jazyku A). Dokáže odovzdať informácie (v jazyku B), ktoré prezentácie (v jazyku A) na konferencii, alebo ktoré články v knihe (v jazyku A), sú zvlášť dôležité pre konkrétny účel. Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) relevantné body obsiahnuté vo výrokovo zložitých, ale dobre štruktúrovaných textoch (v jazyku A) v rámci svojich odborných, akademických a osobných záujmov. Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) relevantné body uvedené v článku (v jazyku A) z akademického alebo odborného časopisu.
B1	Dokáže v písomnej správe odovzdať (v jazyku B) príslušné rozhodnutia, ktoré sa prijali na stretnutí (v jazyku A). Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) dôležitý bod (body) obsiahnutý vo formálnej korešpondencii (v jazyku A). Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) konkrétne body informácie obsiahnuté v textoch (v jazyku A) o známych témach (napr. výzvy, oznamy a pokyny). Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) konkrétne, relevantné informácie obsiahnuté v jednoduchých informačných textoch (v jazyku A) o známych témach. Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) konkrétne informácie priamo vyjadrené v nahrávke (zaznamenanej v jazyku A), ak sú príslušné témy známe a rečový prejav je pomalý a zreteľný.

Odozdvávanie konkrétnych informácií	
	Odozdvávanie konkrétnych informácií písomnou formou
	Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) konkrétne informácie obsiahnuté v krátkych jednoduchých informačných textoch (v jazyku A) za predpokladu, že sa texty týkajú konkrétnych, známych tém a sú zostavené v jednoduchom každodennom jazyku.
A2	Dokáže vymenovať (v jazyku B) hlavné body krátkych, zreteľných, jednoduchých správ a oznamov (uvedených v jazyku A) za predpokladu, že sú vyjadrené jasne a pomaly. Dokáže uviesť (v jazyku B) konkrétne informácie obsiahnuté v jednoduchých textoch (v jazyku A) o bežných témach, ktoré sú aktuálne zaujímavé alebo potrebné.
A1	Dokáže vymenovať (v jazyku B) názvy, čísla, ceny a veľmi jednoduché informácie aktuálneho záujmu v ústnych textoch (v jazyku A) za predpokladu, že artikulácia je veľmi pomalá a jasná, s opakovaním.
Pre-A1	Dokáže vymenovať (v jazyku B) názvy, čísla, ceny a veľmi jednoduché informácie z textov (v jazyku A), ktoré sú aktuálne zaujímavé a sú zostavené vo veľmi jednoduchom jazyku a obsahujú ilustrácie.
	Odozdvávanie konkrétnych informácií ústne alebo posunkami Dokáže odovzdať (v jazyku B) hlavnú myšlienku oznamu vyjadreného zrozumiteľne (v jazyku A), ktorá sa týka známych bežných tém, aj keď ju možno bude musieť zjednodušiť a hľadať slová/posunky. Dokáže odovzdať (v jazyku B) konkrétne, relevantné informácie obsiahnuté v krátkych, jednoduchých textoch, na štítkoch a oznamoch (v jazyku A) na známe témy. Dokáže odovzdať (v jazyku B) hlavnú myšlienku z krátkych, zreteľných a jednoduchých správ, pokynov a oznamov za predpokladu, že sú vyjadrené pomaly a jasne v jednoduchom jazyku (v jazyku A). Dokáže odovzdať (v jazyku B) jednoduchým spôsobom sériu krátkych, jednoduchých pokynov za predpokladu, že originál (v jazyku A) je jasne a pomaly artikulovaný. Dokáže odovzdať (v jazyku B) jednoduché, predvídateľné informácie o časoch a miestach, ktoré sú vyjadrené v krátkych, jednoduchých vetách (prednesených v jazyku A). Dokáže odovzdať (v jazyku B) jednoduché pokyny o miestach a časoch (uvedených v jazyku A) za predpokladu, že sa opakujú veľmi pomaly a zreteľne. Dokáže odovzdať (v jazyku B) veľmi základné informácie (napr. počty a ceny) z krátkych, jednoduchých ilustrovaných textov (v jazyku A).

Vysvetľovanie údajov

Táto stupnica sa týka pretvárania informácií z vizuálnej podoby (grafy, schémy atď.) na verbálny text. Používateľ/ učitelia sa to môže robiť ako súčasť PowerPointovej prezentácie alebo pri vysvetľovaní kľúčových informácií uvedených v grafike priloženej k článku, predpovedi počasia alebo finančných informáciách priateľovi alebo kolegovi. Kľúčové pojmy realizované na týchto dvoch stupniciach obsahujú:

- ▶ opisovanie grafického materiálu o známych témach (napr. vývojové grafy, mapy počasia);
- ▶ prezentovanie trendov v grafoch;
- ▶ komentovanie stĺpcových grafov;
- ▶ výber a interpretáciu najdôležitejších relevantných bodov empirických údajov prezentovaných graficky.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: čím vyššia je úroveň, tým zložitejšia je vizuálna informácia od bežných vizuálnych prostriedkov (napr. mapy počasia) po zložité grafické zobrazenia sprevádzajúce akademické a vysoko odborné texty. Po druhé, čím vyššia je úroveň, tým zložitejšie sú komunikačné akty (interpretácia zdrojových údajov, opis hlavných myšlienok, podrobné vysvetlenie). Na A1 a A2 nie sú žiadne deskriptory. Na A2+ dokáže používateľ/učitelia sa opísať jednoduché grafické zobrazenia o známych témach, zatiaľ čo v B1 dokáže opísať celkové trendy a podrobné informácie vo forme grafov vo svojich oblastiach záujmu. Na B2 sa zameriava na spoľahlivú interpretáciu komplexných údajov, zatiaľ čo na C2 používateľ/učitelia sa dokáže interpretovať a opisovať rôzne formy empirických údajov z koncepčne zložitého výskumu.

Na oboch stupniciach môžu byť jazykom A a jazykom B rôzne jazyky, varianty toho istého jazyka, funkčné štýly toho istého variantu, modality toho istého jazyka alebo jeho variantu alebo ich ľubovoľná kombinácia. Jazyky však môžu byť aj identické. V prvom prípade by používatelia mali uviesť príslušné jazyky/varianty/modality; v druhom prípade by mali používatelia jednoducho odstrániť časti v zátvorkách.

Vysvetľovanie údajov (v grafoch, schémach atď.)		
	Vysvetľovanie údajov v písomnej forme	
	Vysvetľovanie údajov ústne alebo posunkami	
C2	Dokáže jasne a spoľahlivo interpretovať a opísať (v jazyku B) rôzne formy empirických údajov a vizuálne vyjadrené informácie (s textom v jazyku A) z koncepcne zložitých výskumov týkajúcich sa akademických alebo odborných tém.	Dokáže v písomnej forme interpretovať a prezentovať (v jazyku B) rôzne formy empirických údajov (s textom v jazyku A) z koncepcne zložitých výskumov týkajúcich sa akademických alebo odborných tém.
C1	Dokáže jasne a spoľahlivo interpretovať a opísať (v jazyku B) najdôležitejšie body a podrobnosti zo zložitých schém a ďalších vizuálne vyjadrených informácií (s textom v jazyku A) o zložitých akademických alebo odborných témach.	Dokáže v písomnej forme jasne a spoľahlivo interpretovať a prezentovať (v jazyku B) najdôležitejšie, relevantné body zo zložitých schém a iných vizuálne vyjadrených údajov (s textom v jazyku A), ktoré sa týkajú zložitých akademických alebo odborných tém.
B2	Dokáže spoľahlivo interpretovať a opísať (v jazyku B) podrobné informácie zo zložitých schém, grafov a iných vizuálne vyjadrených informácií (s textom v jazyku A) o témach v oblastiach svojho záujmu.	Dokáže v písomnej forme spoľahlivo interpretovať a prezentovať (v jazyku B) podrobné informácie zo schém a vizuálne vyjadrených údajov vo svojich oblastiach záujmu (s textom v jazyku A).
B1	Dokáže interpretovať a opísať (v jazyku B) podrobné informácie zo schém, ktoré sa týkajú oblasti záujmu (s textom v jazyku A), aj keď medzery v slovnej zásobe môžu spôsobiť váhanie alebo nepresnú formuláciu.	Dokáže v písomnej forme interpretovať a prezentovať (v jazyku B) celkové trendy zobrazené v jednoduchých schémach (napr. grafy, stĺpcové diagramy) (s textom v jazyku A), podrobnejšie vysvetliť dôležité body, a to pomocou slovníka alebo iných referenčných zdrojov.
A2	Dokáže interpretovať a opísať (v jazyku B) celkové trendy zobrazené v jednoduchých schémach (napr. grafy, stĺpcové grafy) (s textom v jazyku A), aj keď nedostatočná slovná zásoba niekedy spôsobuje problémy s formuláciou.	Dokáže jednoduchými vetami (v jazyku B) opísať hlavné fakty uvedené v grafických zobrazeniach o známych témach (napr. mapa počasia, základný vývojový diagram) (s textom v jazyku A).
A1	Dokáže interpretovať a opísať (v jazyku B) jednoduché grafické zobrazenia o známych témach (napr. mapa počasia, základný vývojový diagram) (s textom v jazyku A), aj keď pauzy, nesprávne začiatky a preformulovanie môžu byť veľmi výrazné.	Deskriptory nie sú k dispozícii
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii	Deskriptory nie sú k dispozícii

Spracovanie textu

Spracovanie textu obsahuje porozumenie informáciám a/alebo argumentom zahrnutým v zdrojovom texte a ich následné prevedenie na iný text, zvyčajne v kondenzovanejšej podobe, spôsobom, ktorý je vhodný pre daný kontext. Inými slovami, výsledok predstavuje zhustenie a/alebo preformulovanie pôvodných informácií a argumentov so zameraním sa na hlavné body a myšlienky v zdrojovom texte. Kľúčovým slovom na stupniciach spracovania textu je „zhrnutie“. Zatiaľ čo v časti „Odvzdávanie konkrétnych informácií“ používateľ/učiaci sa takmer určite nečíta celý text (pokiaľ požadované informácie nie sú dobre skryté!), pri „Spracovaní textu“ musí najprv úplne porozumieť všetkým hlavným bodom v zdrojovom texte. „Spracovanie textu“ teda súvisí s „čítaním pre získanie informácií a argumentov“ (niekedy sa nazýva detailné čítanie alebo dôkladné čítanie), aj keď príslušné informácie mohli byť poskytnuté ústne pri prezentácii alebo na prednáške. Používateľ/učiaci sa sa potom môže rozhodnúť podať informácie príjemcovi v úplne inom poradí, v závislosti od cieľa komunikačnej situácie. Kľúčové pojmy realizované na týchto dvoch stupniciach sú:

- ▶ zhrnutie hlavných bodov v zdrojovom texte;
- ▶ zhromažďovanie a triedenie takýchto informácií a argumentov z rôznych zdrojov;
- ▶ rozpoznanie a objasnenie príjemcovi cieľové publikum, účel a hľadiská pôvodného textu.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: vo všeobecnosti, ako človek postupuje stupnicou smerom nahor, čím kognitívnejší a jazykovo náročnejší proces deskriptor opisuje, tým väčšia je rôznorodosť druhov textu, tým vyšší je stupeň zložitosti textov a abstrakcia tém a komplikovanejšia slovná zásoba. Pre úroveň A1 neexistuje deskriptor. Na úrovni A2 môže byť potrebné, aby učiaci sa doplnil svoj obmedzený repertoár gestami, kresbami alebo vložil výrazy z iných jazykov. Na nižších úrovniach sú zdrojové texty jednoduchšie a vecnejšie, týkajúce sa bežných tém a tém, ktoré sú bezprostredne zaujímavé. Na úrovni B1 texty zahŕňajú televízne programy, rozhovory a dobre štruktúrované texty na zaujímavé témy. Na úrovni B2 používateľ/učiaci sa už dokáže syntetizovať a sprostredkovať informácie z viacerých zdrojov, napríklad z rozhovorov, dokumentárnych filmov, filmov a zložitých textov zo svojej oblasti záujmu. Na úrovni C dokáže sumarizovať dlhé, náročné odborné alebo akademické texty v dobre štruktúrovanom jazyku, vyvodzovať postoje a implicitné názory a vysvetľovať jemné odtienky v prezentácii alebo vo faktoch a argumentoch.

Na oboch stupniciach môžu byť jazykom A a jazykom B rôzne jazyky, varianty toho istého jazyka, funkčné štýly jedného variantu, modality toho istého jazyka alebo jeho variantu alebo ich ľubovoľná kombinácia. Jazyky však môžu byť identické. V prvom prípade by používatelia mali uviesť príslušné jazyky/varianty/modality; v druhom prípade by mali používatelia jednoducho odstrániť časti v zátvorkách.

Spracovanie textu	
	Spracovanie textu v písomnej forme
C2	Dokáže vysvetliť (v jazyku B) závery, aj keď odkazy alebo náznaky nie sú explicitne vyjadrené (v jazyku A), a poukázať na sociokultúrne dôsledky formy vyjadrenia (napr. podhodnotenie, irónia, sarkazmus). Dokáže zhrnúť (v jazyku B) dlhé a náročné texty (v jazyku A). Dokáže zhrnúť (v jazyku B) diskusiu (v jazyku A) o zložitostiach v rámci svojej akademickej alebo odbornej kompetencie, spracovať a zväziť rôzne hľadiská a identifikovať najvýznamnejšie body. Dokáže v dobre štruktúrovanom jazyku (v jazyku B) jasne zhrnúť hlavné body obsiahnuté v zložitých textoch (v jazyku A) z iných špecializovaných odborov ako sú jeho vlastné, hoci občas si môže overiť konkrétne odborné termíny. Dokáže vysvetliť (v jazyku B) jemné rozdiely v predkladaní faktov a argumentov (v jazyku A). Dokáže využiť informácie a argumenty zo zložitého textu (v jazyku A) na prediskutovanie témy (v jazyku B), interpretovanie s hodnotiacimi komentármi, doplnenie názoru atď. Dokáže vysvetliť (v jazyku B) postoj alebo názor vyjadrený v zdvojom texte (v jazyku A) na odbornú tému, podporiac závery, ktoré urobí, odkazom na konkrétne pasáže v origináli.
C1	Dokáže v písomnej forme vysvetliť (v jazyku B) spôsob, akým sú fakty a argumenty prezentované v texte (v jazyku A), najmä keď sa hovorí o pozícii niekoho iného, pričom upozorňuje na používanie podhodnotenia, skrytej kritiky, irónia a sarkazmu. Dokáže zhrnúť informácie z rôznych zdrojov, rekonštruovať argumenty a výpovede v súvislej prezentácii celkového výsledku. Dokáže v písomnej forme zhrnúť (v jazyku B) dlhé a zložité texty (v jazyku A), primerane interpretovať obsah za predpokladu, že si občas môže overiť presný význam neobvyklých odborných termínov. Dokáže v písomnej forme zhrnúť dlhý a zložitý text (v jazyku A) (napr. akademický článok, článok poskytujúci politickú analýzu, úryvok z románu, editoriál, literárnu kritiku, správu alebo úryvok z odbornej knihy) pre konkrétne publikum, rešpektujúc jazykový štýl a aktuálne využitie jazykových prostriedkov v origináli.
B2+	Dokáže v písomnej forme zhrnúť (v jazyku B) podstatný obsah dobre štruktúrovaných, ale výrokovo zložitých textov (v jazyku A) o témach v rámci svojich odborných, akademických a osobných záujmov. Dokáže v písomnej forme porovnať, dať do protikladu a syntetizovať (v jazyku B) informácie a stanoviská obsiahnuté v akademických a odborných publikáciách (v jazyku A) v oblastiach svojho osobitného záujmu. Dokáže v písomnej forme vysvetliť (v jazyku B) stanovisko formulované v zložitom texte (v jazyku A), podporiac závery, ktoré urobí, odkazom na konkrétne informácie v origináli.

Spracovanie textu	
	Spracovanie textu v písomnej forme
	Dokáže v písomnej forme zhrnúť (v jazyku B) podstatný obsah zložitých textov (v jazyku A) o témach súvisiacich s jeho/jej oblasťami záujmu a špecializácie.
B2	Spracovanie textu ústne alebo posunkami Dokáže syntetizovať a sprostredkovať (v jazyku B) informácie a argumenty z viacerých zdrojov (v jazyku A). Dokáže zhrnúť (v jazyku B) celý rad faktických a literárnych textov (v jazyku A), komentovať a diskutovať o protichodných stanoviskách a hlavných témach. Dokáže zhrnúť (v jazyku B) dôležité body z dlhších, zložitých textov (v jazyku A) o témach, ktoré sú predmetom aktuálneho záujmu, vrátane oblastí jeho/jej osobitného záujmu. Dokáže rozpoznať zamýšľané publikum textu (v jazyku A) podľa témy záujmu a vysvetliť (v jazyku B) účel, postoje a názor autora. Dokáže zhrnúť (v jazyku B) úryvky zo správ, rozhovorov alebo dokumentárnych filmov, ktoré obsahujú názory, argumenty a diskusie (v jazyku A). Dokáže zhrnúť (v jazyku B) zápletku a postupnosť udalostí vo filme alebo divadelnej hre (v jazyku A).
B1+	Dokáže v písomnej forme zhrnúť (v jazyku B) informácie a argumenty obsiahnuté v textoch (v jazyku A) o témach všeobecného alebo osobného záujmu. Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body obsiahnuté v dlhých textoch (v jazyku A) o témach v oblastiach osobného záujmu, za predpokladu, že si môže overiť význam určitých výrazov. Dokáže zhrnúť (v jazyku B) krátky príbeh alebo článok, prednášku, diskusiu, rozhovor alebo dokument (v jazyku A) a odpovedať na ďalšie otázky o podrobnostiach. Dokáže zhromaždiť stručné informácie z viacerých zdrojov (v jazyku A) a zhrnúť ich (v jazyku B) pre niekoho iného.

Spracovanie textu	
	Spracovanie textu v písomnej forme
	Dokáže v písomnej forme zhrnúť (v jazyku B) hlavné body z jednoduchých informačných textov (v jazyku A) o témach, ktoré sú predmetom osobného alebo aktuálneho záujmu, za predpokladu, že ústne texty sú jasne vyjadrené. Dokáže jednoduchým spôsobom parafrázovať krátke pasáže pričom využije pôvodnú štylizáciu a usporiadanie textu.
B1	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body formulované v zreteľných a dobre štruktúrovaných textoch (v jazyku A) o témach, ktoré sú známe alebo ho/ju osobne zaujímajú, hoci lexikálne obmedzenia niekedy spôsobujú ťažkosti s formuláciou. Dokáže jednoducho zhrnúť (v jazyku B) hlavný informačný obsah jednoduchých textov (v jazyku A) o známych témach (napr. krátky záznam z rozhovoru, článok z časopisu, cestovateľská brožúra). Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body z rozhovoru (v jazyku A), na tému osobného alebo aktuálneho záujmu, za predpokladu, že ľudia ich artikulovali jasne. Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body vyjadrené v dlhých textoch prednesených ústne (v jazyku A) na témy vo svojich oblastiach záujmu, ak si ich môže niekoľkokrát vypočúť alebo prezrieť. Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body alebo udalosti z televíznych programov a videoklipov (v jazyku A), ak si ich môže niekoľkokrát prezrieť.
A2	Dokáže sprostredkovať (v jazyku B) hlavné body z jednoduchých televíznych alebo rozhlasových správ (v jazyku A), ktoré informujú o udalostiach, športe, nehodách atď., za predpokladu, že príslušné témy sú známe a rečový prejav je pomalý a zreteľný. Dokáže jednoduchými vetami sprostredkovať (v jazyku B) informácie obsiahnuté v jasne štruktúrovaných, krátkych a jednoduchých textoch (v jazyku A), ktoré obsahujú ilustrácie alebo tabuľky. Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body z jednoduchých krátkych informačných textov (v jazyku A) o známych témach.
A1	Dokáže vyjadriť (v jazyku B) hlavné body obsiahnuté v jasne štruktúrovaných, krátkych a jednoduchých textoch (v jazyku A), dopĺňajúc svoj obmedzený repertoár inými prostriedkami (napr. gestami, kresbami, slovami/posunkami z iných jazykov).
Pre-A1	Dokáže vyjadriť (v jazyku B) jednoduché, predvídateľné informácie uvedené v krátkych, veľmi jednoduchých označeniach a označeniach, na plagátoch a v programoch (v jazyku A).
	Deskriptory nie sú k dispozícii
	Deskriptory nie sú k dispozícii

Preklad písomného textu

Preklad písomného textu ústne alebo posunkami je do značnej miery neformálnou činnosťou, ktorá v žiadnom prípade nie je v bežnom osobnom a profesijnom živote nijako neobvyklá. Je to proces spontánneho ústneho prekladu napísaného textu, často oznamu, listu, e-mailu alebo inej komunikácie. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ poskytnutie hrubého, približného prekladu;
- ▶ zachytenie základných informácií;
- ▶ zachytenie nuáns (vyššie úrovne).

Pokrok na stupnici je charakterizovaný takto: stupnica prechádza od hrubého prekladu bežných každodenných informácií v jednoduchých textoch na nižších úrovniach k prekladom s narastajúcou plynulosťou a presnosťou textov, ktoré sú čoraz zložitejšie. Rozdiel medzi úrovňami A1 až B1 spočíva takmer výlučne v druhoch príslušných textov. Na B2 používateľ/učiaci sa už dokáže poskytnúť ústny preklad zložitých textov obsahujúcich informácie a argumenty, ktoré sa vzťahujú na oblasť jeho odborných, akademických a osobných záujmov a na úrovni C dokáže plynulo prekladať zložité texty v širokom rozsahu všeobecných a špecializovaných tém, zachytávajúc nuansy a skryté významy.

„Preklad písomného textu v písomnej forme“ je zo svojej podstaty formálnejším procesom, ako je poskytnutie neodkladného ústneho prekladu. Zámerom tejto stupnice deskriptora SERR však nie je poukazovať na činnosti profesionálnych prekladateľov či na ich odbornú prípravu. Prekladateľské kompetencie sa v skutočnosti na stupnici neriešia. Okrem toho, profesionálni prekladatelia, podobne ako profesionálni tlmočníci, rozvíjajú svoje schopnosti prostredníctvom vlastnej kariéry. Jazyková úroveň potrebná na preklad závisí aj od druhu textu. Napríklad umelecký preklad vyžaduje úroveň C2 alebo vyššiu. Ako už bolo uvedené pri opise úrovni SERR v časti o hlavných aspektoch SERR, C2 nie je najvyššou definovateľnou úrovňou znalosti druhého/cudzieho jazyka. Je to v skutočnosti stredná úroveň stupnice piatich úrovni umeleckého prekladu vytvoreného v [projekte PETRA](#).⁴⁶ Na druhej strane sa viacjazyční používatelia/učiaci sa so skromnejšou úrovňou znalosti niekedy ocitnú v situáciách, keď sú požiadaní, aby poskytli písomný preklad textu vo svojom profesijnom alebo osobnom kontexte. V tomto prípade sa od nich požaduje, aby skôr reprodukovali podstatu zdrojového textu, než aby nevyhnutne interpretovali štýl a tón originálu do vhodného štýlu a tónu v preklade, ako by sa to očakávalo od profesionálneho prekladateľa.

Pri používaní deskriptorov na tejto stupnici je obzvlášť dôležité špecifikovať príslušné jazyky, pretože stupnica sa zámerne nezaobera otázkou prekladania do a z prvého jazyka. Čiastočne je to tak preto, že pre rastúci počet viacjazyčných osôb nie sú „prvý jazyk“ a „najlepší jazyk“ vždy synonymá. Stupnica poskytuje funkčný opis jazykových schopností potrebných na reprodukciu zdrojového textu v inom jazyku. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ zrozumiteľnosť prekladu;
- ▶ rozsah, v akom pôvodné formulácie a štruktúra (nadmerne) ovplyvňujú preklad na rozdiel od textu podľa príslušných konvencií v cieľovom jazyku;
- ▶ zachytenie nuáns v origináli.

Postup smerom nahor po stupnici je znázornený veľmi podobným spôsobom ako predchádzajúca stupnica. Na nižších úrovniach preklad vyžaduje približné preklady krátkych textov obsahujúcich informácie, ktoré sú priame a známe, zatiaľ čo na vyšších úrovniach sa zdrojové texty stávajú čoraz zložitejšími a preklad je čoraz presnejší a odráža originál. Na oboch stupniciach môžu byť jazykom A a jazykom B rôzne jazyky, varianty toho istého jazyka, funkčné štýly jedného variantu, modality toho istého jazyka alebo jeho variantu či ich ľubovoľná kombinácia. Jazyky však môžu byť identické. V prvom prípade by používatelia mali uviesť príslušné jazyky/varianty/modality; v druhom prípade by mali používatelia jednoducho odstrániť časti v zátvorkách.

Poznámka: Ako v každom prípade, keď ide o sprostredkovanie vo viacerých jazykoch, používatelia môžu mať záujem o doplnenie deskriptora uvedením príslušných jazykov.

⁴⁶ <https://petra-education.eu/>

Preklad písomného textu		
	Preklad písomného textu v písomnej forme	
	Preklad písomného textu ústne alebo posunkami	
C2	Dokáže poskytnúť plynulý ústny preklad (do jazyka B) abstraktných textov (napísaných v jazyku A) na širokú škálu tém osobného, akademického a profesijného záujmu, úspešne vyjadriť hodnotiace aspekty a argumenty vrátane nuáns a implikácií, ktoré sú s nimi spojené.	Dokáže preložiť (do jazyka B) odborný materiál mimo oblasti svojho odboru (napísaný v jazyku A) za predpokladu, že odborník v danej oblasti skontroluje jeho správnosť.
C1	Dokáže poskytnúť plynulý ústny preklad (do jazyka B) zložitých textov (napísaných v jazyku A) na širokú škálu všeobecných a odborných tém, pričom zachytáva väčšinu nuáns.	Dokáže preložiť (do jazyka B) abstraktné texty o spoločenských, akademických a odborných témach vo svojom odbore (napísané v jazyku A), úspešne vyjadriť hodnotiace aspekty a argumenty vrátane mnohých implikácií, ktoré sú s nimi spojené, hoci niektoré výrazy môžu byť nadmerne ovplyvnené originálom.
B2	Dokáže poskytnúť ústny preklad (do jazyka B) zložitých textov (napísaných v jazyku A), ktorý obsahuje informácie a argumenty týkajúce sa tém v rámci jeho/jej odborného, akademického a osobného záujmu.	Dokáže vytvoriť jasne štruktúrované preklady (z jazyka A do jazyka B), ktoré odrážajú obvyklé používanie jazyka, ale môžu byť nadmerne ovplyvnené usporiadaním, členením do odsekov, interpunkciou a konkrétnymi formuláciami originálu.
B1	Dokáže poskytnúť ústny preklad (do jazyka B) textov (napísaných v jazyku A), ktoré obsahujú informácie a argumenty o témach v rámci jeho/jej odborného, akademického a osobného záujmu, ak sú napísané nekomplikovaným štandardným jazykom.	Dokáže vytvoriť preklady (do jazyka B), ktoré bezprostredne zodpovedajú štruktúre viet a odsekov pôvodného textu (v jazyku A), pričom presne vyjadruje dôležité body zdrojevoho textu, aj keď preklad môže pôsobiť ťažkopádne.
A2+	Dokáže poskytnúť približný ústny preklad (do jazyka B) jasných, dobre štruktúrovaných informačných textov (napísaných v jazyku A) o témach, ktoré sú známe alebo sú predmetom osobného záujmu, hoci lexikálne obmedzenia niekedy spôsobujú ťažkosti s formuláciou.	Dokáže vytvoriť približné preklady (z jazyka A do jazyka B) jednoduchých, vecných textov, ktoré sú napísané nekomplikovaným štandardným jazykom, pričom presne zodpovedajú štruktúre originálu; aj keď sa môžu vyskytnúť jazykové chyby, preklad zostáva zrozumiteľný.
	Dokáže poskytnúť približný ústny preklad (do jazyka B) krátkych, jednoduchých, bežných textov (napr. záznamov v brožúrach, oznámení, pokynov, listov alebo e-mailov) (napísaných v jazyku A).	Dokáže vytvoriť približné preklady (z jazyka A do jazyka B) informácií obsiahnutých v krátkych faktických textoch napísaných v nekomplikovanom štandardnom jazyku; napriek chybám zostáva preklad zrozumiteľný.

Preklad písomného textu	
	Preklad písomného textu v písomnej forme
A2	Preklad písomného textu ústne alebo posunkami Dokáže poskytnúť jednoduchý, hrubý ústny preklad (do jazyka B) krátkych, jednoduchých textov (napr. informácie o známych témach) (napísané v jazyku A), ktorý zachytáva najdôležitejší bod. Dokáže poskytnúť jednoduchý, hrubý ústny preklad (do jazyka B) bežných informácií o známych každodenných témach, ktoré sú napísané jednoduchými vetami (v jazyku A) (napr. osobné správy, krátke príbehy, pokyny, oznamy alebo návody).
A1	Dokáže poskytnúť jednoduchý, hrubý ústny preklad (do jazyka B) jednoduchých každodenných slov/posunkov a slovných spojení (napísaných v jazyku A), ktoré sa vyskytujú na označeniach a označeniach a programoch, v programoch, na letádoch atď.
Pre-A1	Dokáže pomocou slovníka preložiť jednoduché slová/posunky a slovné spojenia (z jazyka A do jazyka B), ale nemusí si vždy zvoliť vhodný význam. <i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Zapísovanie poznámok (z prednášok, seminárov, stretnutí atď.)

Táto stupnica sa týka schopnosti pochopiť základné informácie a písať súvislé poznámky, ktoré sú hodnotné v akademickom a profesijnom živote. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ druh zdrojového textu: od ukážok a pokynov cez jednoduché prednášky a stretnutia na témy z oblasti záujmu až po zasadnutia a semináre na neznáme, zložité témy;
- ▶ zhovieavosť zo strany rečníka/posunkujúceho (nižšie úrovne): od pomalého a jasného prejavu, súčasne s pauzami na zaznamenávanie poznámok cez jasne formulované, dobre štruktúrované prednášky až po príspevky z viacerých zdrojov;
- ▶ typ zapisovania poznámok: od zapisovania poznámok ako súboru bodov (nižšie úrovne), cez poznámky o tom, čo sa zdá dôležité, po primeraný výber toho, čo si treba zapamätať a čo vynechať;
- ▶ presnosť poznámok (vyššie úrovne): od poznámok dostatočne presných pre vlastné použitie (B1) cez podrobné poznámky o podujatiach vo vlastnom odbore (B2) až po precízne zachytenie abstraktných pojmov, vzťahov medzi myšlienkami, skrytých významov a narážok.

	Zapísovanie poznámok (z prednášok, seminárov, stretnutí atď.)
C2	Dokáže, pokiaľ sa zúčastňuje na stretnutí alebo seminári, vytvárať precízne poznámky (alebo zápisnice) pre ľudí, ktorí nie sú prítomní, aj keď je predmet diskusie zložitý alebo neznámy. Uvedomuje si skryté významy a narážky na to, čo sa hovorí, a dokáže si ich spoznávať tak ako aj skutočne použité slová. Dokáže si robiť poznámky selektívne, parafrázovať a úspešne skracovať, aby zachytil/a abstraktné pojmy a vzťahy medzi myšlienkami.
C1	Dokáže si počas prednášky robiť podrobné poznámky o témach vo svojej oblasti záujmu a zaznamenávať informácie tak presne a v zhode s originálom, že poznámky môžu byť užitočné aj pre ostatných ľudí. Dokáže rozhodnúť o tom, čo si poznačiť a čo vynechať v priebehu konania prednášky alebo seminára, a to aj v prípade neznámych záležitostí. Dokáže si vybrať relevantné, podrobné informácie a argumenty o zložitých abstraktných témach z viacerých zdrojov podaných ústne (napr. z prednášok, podcastov, formálnych diskusií a debát, rozhovorov), ak je rýchlosť rečového prejavu prirodzená.
B2	Dokáže porozumieť jasne štruktúrovanej prednáške o známej téme a dokáže si robiť poznámky k bodom, ktoré považuje za dôležité, aj keď má tendenciu sústrediť sa na presnú formuláciu, preto niektoré informácie vynechá. Dokáže si na stretnutiach a seminároch robiť presné poznámky najmä o veciach, ktoré sa pravdepodobne vyskytujú v oblasti jeho/jej záujmu.
B1	Dokáže si počas prednášky robiť poznámky, ktoré sú dostatočne presné na vlastné neskoršie použitie za predpokladu, že téma patrí do oblasti jeho/jej záujmu a prednáška je jasná a dobre štruktúrovaná. Dokáže si robiť poznámky vo forme dôležitých bodov počas jednoduchej prednášky, ak je téma známa a prednáška je formulovaná jednoduchým jazykom a jasne artikulovaná. Dokáže si zapisovať bežné pokyny na stretnutí o známej téme, ak sú formulované v jednoduchom jazyku a ak na to má dostatok času.
A2	Dokáže si robiť jednoduché poznámky pri prezentácii/predvážaní, ak je predmet témy známy a predvídateľný a prezentujúci počíta s objasnením a zapisovaním poznámok.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Kreatívne texty

Kreatívne texty sú jedným z hlavných zdrojov pre „Čítanie ako voľnočasová aktivita“, pričom existuje niekoľko deskriptorov súvisiacich s čítaním literatúry na stupnici s týmto názvom. Kreatívne texty sa však neobmedzujú iba na literatúru alebo na písomné dokumenty. Film, divadlo, recitály a multimodálne inštalácie sú len niektoré z ďalších druhov tvorivého textu ako diela predstavivosti a kultúrneho významu. Preto, zatiaľ čo niektoré deskriptory v tejto časti odkazujú výslovne na text scenára alebo literatúru, mnohé odkazujú na dané „dielo“.

Kreatívne texty majú tendenciu vyvolávať reakciu, čo sa vo vyučovaní jazykov často podporuje. Túto reakciu možno vyjadriť v triede alebo v nejakom amatérskom literárnom spolku, ktorý sa často spája s učením sa cudzích jazykov.

Pravdepodobne existujú štyri základné druhy klasickej reakcie:

- ▶ zapojenie: osobná reakcia na jazyk, štýl alebo obsah, pocit pritiažený k určitému dielu alebo k jeho charakteru alebo charakteristike;
- ▶ interpretácia: priradenie zmyslu alebo významu aspektom diela vrátane obsahu, motívov, motívov postáv, metafory atď.;
- ▶ analýza určitých aspektov diela vrátane jazyka, literárnych prostriedkov, kontextu, postáv, vzťahov atď.;
- ▶ hodnotenie: kritické hodnotenie techniky, štruktúry, vízie umelca, významu diela atď.

Medzi prvými dvoma kategóriami (zapojenie a interpretácia) a poslednými dvoma (analýza a hodnotenie) je zásadný rozdiel. Opísať osobnú reakciu a interpretáciu je kognitívne omnoho jednoduchšie, ako poskytnúť intelektuálnejšiu analýzu alebo hodnotenie. Preto sa ponúkajú dve rôzne stupnice.

Vyjadrenie osobnej reakcie na kreatívne texty (vrátane literatúry)

Prvá stupnica odráža prístup prijatý v školských sektoroch a v čitateľských kruhoch pre dospelých. Zameriava sa na vyjadrenie účinku, ktorý má dielo na používateľa/učiaceho sa ako jednotlivca. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ vysvetlenie, čo sa mu páčilo, čo ho na diele zaujalo;
- ▶ opis postáv, rozprávanie o tom, s ktorou postavou sa stotožnil;
- ▶ spájanie aspektov diela s jeho vlastnými skúsenosťami;
- ▶ dávanie do vzťahu pocity a emócie;
- ▶ osobný výklad diela ako celku alebo jeho aspektov.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: na nižších úrovniach dokáže používateľ/učiaci sa povedať, či sa mu dielo páčilo, povedať, ako sa cítil, diskutovať o postavách a spájať aspekty diela so svojimi vlastnými skúsenosťami, detailnejšie na úrovni B1. Na úrovni B2 dokáže poskytnúť podrobnejšie vysvetlenia, komentovať formu vyjadrenia a štýlu a interpretovať vývoj deja, postavy a témy v príbehu, románe, filme alebo hre. Na úrovni C dokáže poskytnúť širšie a hlbšie interpretácie, pričom ich podporí detailami a príkladmi.

Vyjadrenie osobnej reakcie na kreatívne texty (vrátane literatúry)	
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
C1	Dokáže podrobne opísať osobnú interpretáciu diela, načrtnúť svoje reakcie na určité javy a vysvetliť ich význam. Dokáže načrtnúť osobnú interpretáciu postavy v diele: jej psychologický/emocionálny stav, motívy jej konania a dôsledky tohto konania.
B2	Dokáže jasne vyjadriť svoje reakcie na dielo, rozvíjať vlastné myšlienky a dokladať ich príkladmi a argumentmi. Dokáže poskytnúť osobnú interpretáciu vývoja deja, postáv a tém v príbehu, románe, filme alebo divadelnej hre. Dokáže opísať svoju emocionálnu reakciu na dielo a rozpracovať spôsob, akým túto reakciu vyvolalo. Dokáže do istej miery vyjadriť svoje reakcie na formu výrazu, štýl a obsah diela, vysvetliť, čo ocenil/a a prečo.

Vyjadrenie osobnej reakcie na kreatívne texty (vrátane literatúry)	
B1	Dokáže vysvetliť, prečo ho/ju zaujali konkrétne časti alebo aspekty diela. Dokáže dostatočne podrobne vysvetliť, s ktorou postavou sa najviac stotožnil/a a prečo. Dokáže prepojiť udalosti v príbehu, filme alebo divadelnej hre s podobnými udalosťami, ktoré zažil/a alebo o ktorých počul/a. Dokáže prepojiť emócie, ktoré zažila postava, s emóciami, ktoré zažil/a sám/sama. Dokáže opísať emócie, ktoré zažil/a v určitom okamihu príbehu, napr. bod (y) v príbehu, keď sa obával/a o postavu, a vysvetliť prečo. Dokáže stručne vysvetliť pocity a názory, ktoré v ňom/nej dielo vyvolalo. Dokáže opísať charakter postavy. Dokáže opísať pocity postavy a vysvetliť aj ich dôvody.
A2	Dokáže vyjadriť svoje reakcie na dielo, vyjadriť svoje pocity a myšlienky jednoduchým jazykom. Dokáže jednoduchým jazykom uviesť, ktoré aspekty diela ho/ju zaujali. Dokáže jednoduchým jazykom uviesť, či sa mu/jej dielo páčilo, alebo nie, a vysvetliť, prečo.
A1	Dokáže pomocou jednoduchých slov/posunkov uviesť, aké pocity v ňom/nej dielo vyvolalo.
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Analýza a kritika kreatívnych textov (vrátane literatúry)

Táto stupnica predstavuje prístup, ktorý je bežný na úrovni strednej a vysokej školy. Týka sa to formálnejších, intelektuálnych reakcií. Medzi analyzované aspekty patrí význam udalostí v románe, zaobchádzanie s rovnakými témami v rôznych dielach a ďalšie prepojenia medzi nimi, rozsah, do akého sa dielo riadi konvenciami, a globálnejšie hodnotenie diela ako celku. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ porovnávanie rôznych diel;
- ▶ poskytnutie odôvodneného stanoviska k dielu;
- ▶ kritické zhodnotenie črt diela vrátane účinnosti jeho postupov.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: neexistujú žiadne deskriptory pre úrovne A1 a A2. Až do úrovne B2 sa pozornosť zameriava skôr na opis než na hodnotenie. Na úrovni B2 dokáže používateľ/učiaci sa analyzovať podobnosti a rozdielnosti medzi dielami, dať odôvodnené stanovisko a odvolávať sa na názory ostatných. Na úrovni C1 sa analýza stáva subtilnejšou, zaoberá sa tým, ako dielo zaujalo publikum, do akej miery je konvenčné alebo či uplatňuje iróniu. Na úrovni C2 dokáže používateľ/učiaci sa rozoznať jemnejšie jazykové a štylistické odtienky, objasniť konotácie a kritickejšie posúdiť spôsob, akým sa štruktúra, jazyk a štylistické prostriedky využívajú v literárnom diele na konkrétny účel.

Analýza a kritika kreatívnych textov (vrátane literatúry)	
C2	Dokáže kriticky posúdiť diela rôznych období a žánrov (napr. románov, básní a divadelných hier), oceniť jemné rozdiely v štýle a implicitný, ako aj explicitný význam. Dokáže rozoznať najjemnejšie odtienky jazyka, rétorického efektu a štylistického používania jazyka (napr. metafory, abnormálna syntax, dvojznačnosť), interpretovať a objasniť významy a konotácie. Dokáže kriticky zhodnotiť spôsob, akým sa v diele využívajú štruktúra, jazyk a rétorické prostriedky na konkrétny účel, a dokáže uviesť odôvodnený argument o ich vhodnosti a účinnosti. Dokáže kriticky oceniť zámerné porušovanie jazykových konvencií v napísanej práci.
C1	Dokáže kriticky posúdiť širokú škálu textov, vrátane literárnych diel rôznych období a žánrov. Dokáže zhodnotiť, do akej miery dielo dodržiava konvencie svojho žánru. Dokáže opísať a komentovať spôsoby, akými dielo zapája publikum (napr. budovaním a narušením očakávaní).

Analýza a kritika kreatívnych textov (vrátane literatúry)	
B2	Dokáže porovnať dve diela, berúc do úvahy témy, postavy a prostredia, skúmať podobnosti a kontrasty a vysvetliť relevantnosť ich vzájomných súvislostí. Dokáže zdôvodniť názor na dielo preukázaním vedomostí o tematických, štruktúrálnych a formálnych prvkoch a odvolávaním sa na názory a argumenty iných. Dokáže zhodnotiť spôsob, akým dielo podporuje identifikovanie sa s postavami, pričom uvádza príklady. Dokáže opísať, ako sa rôzne diela líšia v spracovaní rovnakej témy.
B1	Dokáže poukázať na najdôležitejšie epizódy a udalosti v jasne štruktúrovanom príbehu v bežnom jazyku a vysvetliť význam udalostí a súvislosti medzi nimi. Dokáže veľmi frekventovaným bežným jazykom opísať hlavné témy a postavy v krátkych rozprávaniach, ktoré sa týkajú známych situácií.
A2	Dokáže v krátkom jednoduchom príbehu identifikovať a základnými slovnými spojeniami stručne opísať hlavné témy a postavy, ktoré konajú v známych situáciách, v ktorých sa používa iba veľmi frekventovaný bežný jazyk.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

3.4.1.2 Sprostredkovanie pojmov

Vo vzdelávaní sa prijal názor, že jazyk je nástroj používaný na uvažovanie o téme a na vyjadrenie tohto uvažovania v dynamickom spoločnom konštruktívnom procese. Hlavnou zložkou tvorby stupníc sprostredkovania je preto uchopenie tejto funkcie. Ako môže používateľ/učiaci sa vytvárať vhodné podmienky pre prístup k vedomostiam a pojmom prostredníctvom jazyka? Existujú dva hlavné spôsoby, v ktorých sa to objavuje: jeden je v kontexte spolupráce a druhý je, keď niekto má oficiálnu alebo neoficiálnu úlohu moderátora, učiteľa alebo školiteľa. V oboch kontextoch je prakticky nemožné rozvíjať pojmy bez toho, aby sa na ne pripravila pôda. Z tohto dôvodu sú uvedené dve stupnice pre spoluprácu v skupine a pre vedenie skupinovej práce. V každom prípade sa prvá stupnica uvedená v tabuľke vľavo týka vytvorenia podmienok pre efektívnu prácu (= vzťahové sprostredkovanie).

Druhá stupnica uvedená v tabuľke vpravo sa týka vývoja a rozpracovania myšlienok (= kognitívne sprostredkovanie). Tak ako v prípade rôznych aspektov komunikačnej jazykovej kompetencie alebo viacjazyčnej a plurikultúrnej kompetencie, rozlišujú sa tým spôsobom, aby pomohli pri reflexii, no skutočná komunikácia si vyžaduje holistickú integráciu rôznych aspektov. Štyri stupnice deskriptorov v tejto časti tak tvoria páry, ako sú uvedené ďalej.

	Stanovenie podmienok	Rozvíjanie myšlienok
Spolupráca v skupine	Podporovanie kolaboratívnej interakcie medzi partnermi v komunikácii	Spolupracovanie na vytváraní významu
Vedenie skupinovej práce	Riadenie interakcie	Podnecovanie ku koncepčnému rozhovoru

Tieto dve stupnice sa v „ustanovujúcich podmienkach“ zameriavajú na vytváranie a udržiavanie pozitívnych interakcií a nezaoberajú sa priamo prístupom k novým poznatkom a pojmom. Takéto sprostredkovanie však môže byť nevyhnutným predchodcom alebo skutočne paralelnou činnosťou na to, aby sa vytvárali vhodné podmienky na získavanie nových poznatkov. Ľudia musia byť ústretoví voči názorom druhých, a takto vytvorená pozitívna atmosféra je často predpokladom spolupráce, ktorá môže viesť k novým poznatkom. Aj keď sú tieto štyri stupnice priamo relevantné pre oblasť vzdelávania, nie sú obmedzené na triedu, pretože sú použiteľné vo všetkých oblastiach, v ktorých je potrebné posunúť myslenie ľudí ďalej.

Podporovanie kolaboratívnej interakcie medzi partnermi v komunikácii

Používateľ/učiaci sa prispieva k úspešnej spolupráci v skupine, do ktorej patrí, zvyčajne so spoločným špecifickým cieľom alebo komunikačnou úlohou, ktorú má na mysli. Zaoberá sa tým, aby prípadne vedome zasiahol tam, kde je to vhodné, aby nasmeroval diskusiu, vyvážil príspevky a pomohol pri prekonávaní komunikačných problémov v skupine. Nemá určenú vedúcu úlohu v skupine a nezaobera sa vytváraním vedúceho postavenia pre seba, zaoberá sa iba úspešnou spoluprácou. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ kooperatívna účasť prostredníctvom vedomého riadenia vlastnej úlohy a prispievaním ku skupinovej komunikácii;
- ▶ aktívne smerovanie tímovej práce tým, že pomáha preskúmať kľúčové body a zväziť a definovať ďalšie kroky;
- ▶ kladenie otázok a prispievanie do diskusie tak, aby produktívne napredovala
- ▶ kladenie otázok a ujímanie sa slova v diskusii na vyváženie príspevkov ostatných členov skupiny s jeho vlastnými príspevkami.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: na A2 používateľ/učiaci sa dokáže aktívne spolupracovať na jednoduchých spoločných úlohách za predpokladu, že mu niekto pomôže vyjadriť svoje návrhy. Na B1 je pozornosť zameraná na kladenie otázok a vyzývanie ostatných, aby prispeli. Od úrovne B2 učiaci sa/používateľ dokáže presmerovať diskusiu, pomôcť definovať ciele a porovnať spôsoby ich dosiahnutia. Na úrovni C1 je schopný pomôcť taktne nasmerovať diskusiu k záveru.

Spolupracovanie na vytváraní významu

Táto stupnica sa zaoberá stimulovaním a rozvíjaním myšlienok v úlohe člena skupiny. Je to obzvlášť dôležité pre spoluprácu pri riešení problémov, brainstormingu, príprave koncepcie a projektovej práci.

Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ kognitívne vymedzenie úloh spolupráce prostredníctvom rozhodovania o cieľoch, postupoch a krokoch;
- ▶ spoločné rozvíjanie myšlienok/riešení;
- ▶ požiadanie ostatných, aby vysvetlili svoje myslenie a identifikovali nezrovnalosti vo svojich myšlienkových postupoch;
- ▶ zhrnutie diskusie a rozhodnutie o ďalších krokoch.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: stupnica prechádza od jednoduchých techník kladenia otázok a organizovania úloh v rámci B1 k ďalšiemu rozvíjaniu myšlienok a názorov iných ľudí, spoluvytváraníu myšlienok (B2/B2+) až po hodnotenie problémov, výziev a návrhov, zdôrazňovaním nezrovnalostí v myslení (C1) a efektívneho vedenia diskusie ku konsenzu na úrovni C2.

Spolupráca v skupine	
	Spolupracovanie na vytváraní významu
	Podporovanie kolaboratívnej interakcie medzi partnermi v komunikácii
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
C1	Dokáže citlivo vnímať rôzne perspektívy v rámci skupiny, prijímať príspevky a formulovať akékoľvek výhrady, nesúhlas alebo kritiku takým spôsobom, aby sa zabránilo urážkam alebo aby sa minimalizovali. Dokáže rozvíjať interakciu a taktne ju pomôcť nasmerovať k záveru.
B2	Dokáže zdôrazniť hlavný problém, ktorý je potrebné vyriešiť pri zložitej úlohe, a dôležité aspekty, ktoré je potrebné zohľadniť. Dokáže prispieť k spoločnému rozhodovaniu a riešeniu problémov, vyjadrovať a rozvíjať spoločné myšlienky, vysvetľovať podrobnosti a navrhovať ďalšie kroky. Dokáže pomôcť pri riadení diskusie v skupine tím, že interpretuje to, čo povedali iní, zhrnie, spracuje a zväží rôzne uhly pohľadu.
	Dokáže ďalej rozvíjať myšlienky a názory iných ľudí. Dokáže prezentovať svoje nápady v skupine a klásť otázky, ktoré vyvolávajú reakcie z perspektívy ostatných členov skupiny. Dokáže zväziť dve rôzne strany problému, argumentovať za a proti a navrhnúť riešenie alebo kompromis.

Spolupráca v skupine	
	Spolupracovanie na vytváraní významu
	Podporovanie kolaboratívnej interakcie medzi partnermi v komunikácii Dokáže spolupracovať na spoločnej úlohe, napr. formulovaním a reagovaním na návrhy, pýtaním sa, či ľudia súhlasia, a navrhovaním alternatívnych prístupov. Dokáže spolupracovať na jednoduchých spoločných úlohách a pracovať na dosiahnutí spoločného cieľa v skupine kladením a zodpovedaním jednoduchých otázok. Dokáže jednoduchými slovami definovať úlohu v diskusii a požiadať ostatných, aby prispeli svojimi odbornými znalosťami a skúsenosťami. Dokáže vyzvať ďalších ľudí v skupine, aby prispeli svojimi názormi.
B1	Dokáže zorganizovať prácu v priamej kolaboratívnej úlohe stanovením cieľa a jednoduchým spôsobom vysvetliť hlavný problém, ktorý je potrebné vyriešiť. Dokáže pomocou otázok, poznámok a jednoduchých preformulovaní udržiavať zameranie diskusie. Dokáže požiadať člena skupiny, aby uviedol dôvody svojho stanoviska. Dokáže zopakovať časť toho, čo niekto povedal, aby potvrdil/a vzájomné porozumenie a pomohol/a udržať rozvíjanie myšlienok správnym smerom.
A2	Dokáže spolupracovať na jednoduchých spoločných úlohách za predpokladu, že ostatní účastníci sa vyjadrujú pomaly a jeden alebo viacerí ľudia mu pomôžu prispieť a vyjadriť svoje návrhy. Dokáže spolupracovať na jednoduchých praktických úlohách, pýtať sa, čo si myslia ostatní, predkladať návrhy a porozumieť reakciám za predpokladu, že príležitostne môže požiadať o zopakovanie alebo preformulovanie. Dokáže sa kladením vhodných otázok ubezpečiť, že osoba, ktorú oslovuje, rozumie tomu, čo má na mysli.
A1	Dokáže jednoduchým spôsobom navrhnuť. Dokáže vyjadriť myšlienku a opýtať sa, čo si o tom myslia ostatní, a to pomocou veľmi jednoduchých slov/posunkov a slovných spojení za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť.
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii Deskriptory nie sú k dispozícii

Riadenie interakcie

Táto stupnica je určená pre situácie, v ktorých má používateľ/učiaci sa určenú vedúcu úlohu pri organizovaní komunikačných činností medzi členmi skupiny alebo niekoľkými skupinami, napríklad ako učiteľ, facilitátor workshopu, tréner alebo predsedajúci schôdzi. Má vedomý prístup k riadeniu fáz komunikácie, ktoré môžu obsahovať komunikáciu v pléne s celou skupinou a/alebo riadenie komunikácie v rámci podskupín a medzi nimi. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ vedenie rokovania pléna;
- ▶ vydávanie pokynov a kontrolovanie pochopenia cieľov komunikačných úloh;
- ▶ monitorovanie a podporovanie komunikácie v rámci skupiny alebo podskupín bez narúšania priebehu komunikácie medzi účastníkmi skupiny;
- ▶ presmerovanie komunikácie v skupine alebo podskupinách; zasahovanie s cieľom vrátiť skupinu k riešeniu úlohy;
- ▶ prispôbenie vlastných príspevkov a interaktívnej úlohy na podporu skupinovej komunikácie podľa potreby.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: na B1 používateľ/učiaci sa dokáže vydať jasné pokyny, udeliť slovo a priviesť účastníkov v skupine späť k úlohe. Tieto aspekty sú rozšírené na B2 o vysvetľovanie rôznych úloh, základných pravidiel a schopnosťou vrátiť skupine úlohu s novými pokynmi alebo podporiť vyváženjšiu účasť. Niekoľko deskriptorov monitorovania sa zlúčilo na úrovni B2+; iba jeden z nich sa ponechal na stupnici. Až na úrovni C1 dokáže používateľ/učiaci sa zorganizovať rôznorodú a vyváženú postupnosť práce v pléne, skupine a prácu jednotlivca, pričom zabezpečí plynulé prechody medzi fázami, diplomaticky zasiahne, aby presmeroval diskusiu, zabránil tomu, aby jedna osoba dominovala, alebo aby konfrontoval rušivé správanie. V prípade úrovne C2 dokáže podľa potreby preberať rôzne úlohy, rozoznať skryté úmysly a vhodne usmerniť a poskytnúť individualizovanú podporu.

Podnecovanie ku koncepčnému rozhovoru

Podnecovanie ku koncepčnému rozhovoru vyžaduje poskytovanie opory, ktorá umožní, aby si iná osoba alebo osoby sami vytvorili nový pojem a nenechali sa iba pasívne viesť. Používateľ/učiaci sa to môže urobiť buď ako člen skupiny, pričom dočasne zohráva úlohu facilitátora, alebo môže byť určený do úlohy experta (napríklad animátora, učiteľa, inštruktora alebo manažéra), ktorý vedie skupinu, aby jej členom pomohol pochopiť pojmy. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ kladenie otázok na stimulovanie logického uvažovania (dialógová reč);
- ▶ prispievanie k logickému a koherentnému diskurzu.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: stupnica sa pohybuje od prejavu záujmu na A1 cez kladenie jednoduchých otázok na vtaiahnutie niekoho do diskusie alebo požiadanie niekoho o názor na A2 až po monitorovanie diskusie a kladenie náročnejších otázok na úrovni B2+ a vyššie s cieľom podnietiť logické uvažovanie, zdôvodnenie myšlienok a vytvorenie obsahovo súdržných línií myslenia.

Riadenie skupinovej práce		Podnecovanie ku koncepčnému rozhovoru	
	Riadenie interakcie		
C2	Dokáže preberať rôzne úlohy podľa potrieb účastníkov a požiadaviek činnosti (zdrojová osoba, sprostredkovateľ, supervízor atď.) a dokáže poskytnúť primeranú individualizovanú podporu. Dokáže rozoznať skryté úmysly v interakcii a podniknúť príslušné kroky na usmernenie diskusie.	Dokáže účinne viesť rozvíjanie myšlienok v diskusii o zložitých abstraktných témach, udáva jej smer zameraním otázok a nabadaním ostatných, aby rozvíjali svoje úvahy.	
C1	Dokáže zorganizovať rôznorodú a vyváženú postupnosť plenárnej, skupinovej a individuálnej práce a zabezpečiť hladký prechod medzi fázami. Dokáže diplomaticky zasiahnuť, aby presmeroval/a diskusiu, zabránil/a dominancii jednej osoby alebo konfrontoval/a rušivé správanie. Dokáže efektívne organizovať a riadiť skupinovú prácu. Dokáže nevtieravo monitorovať individuálnu a skupinovú prácu, pričom zasiahne, aby skupinu vrátil/a k úlohe alebo zabezpečil/a vyváženú účasť. Dokáže podporné zasiahnuť, aby zamerlal/a pozornosť ľudí na aspekty úlohy kladením cieľených otázok a vyzývaním na predkladanie návrhov.	Dokáže klásť množstvo otvorených otázok, ktoré stavajú na rôznych príspevkoch, aby stimuloval/a logické úvahy (napr. hypotézu, odvodenie, analýzu, zdôvodnenie a predpovedanie). Dokáže podniknúť členov skupiny, aby opisali a rozvíjali svoje myšlienky. Dokáže podniknúť členov skupiny, aby vychádzali z informácií a myšlienok toho druhého, aby dospeli k nejakému pojmu alebo riešeniu.	
B2	Dokáže vysvetliť rôzne úlohy účastníkov procesu spolupráce a poskytnúť jasné pokyny pre skupinovú prácu. Dokáže vysvetliť základné pravidlá spolupráce v malých skupinách, ktoré zahŕňajú riešenie problémov alebo hodnotenie alternatívnych návrhov. Dokáže v prípade potreby zasiahnuť, aby skupinu vrátil/a k úlohe s novými pokynmi alebo aby podniknil/a vyváženejšiu účasť. Dokáže udeľovať slovo v diskusii a vyzvať účastníka, aby vyjadril svoje názory.	Dokáže formulovať otázky a spätnú väzbu, aby podnikli/a ľudí zamyslieť sa a zdôvodniť alebo objasniť svoj názor. Dokáže stavať na myšlienkach iných a spájať ich do súvislých myšlienkových sledov. Dokáže ľudí požiadať, aby vysvetlili, ako daná myšlienka zapadá do hlavnej témy diskusie.	
B1	Dokáže dať jednoduché a jasné pokyny na organizovanie činnosti. Dokáže dať veľmi jednoduché pokyny spolupracujúcej skupine, ak sa mu v prípade potreby poskytne pomoc s formuláciou. Deskriptory nie sú k dispozícii Deskriptory nie sú k dispozícii	Dokáže ľudí požiadať, aby rozpracovali konkrétne body, ktoré uviedli vo svojom úvodnom vysvetlení. Dokáže klásť vhodné otázky na overenie si porozumenia pojmov, ktoré už boli vysvetlené. Dokáže klásť otázky a vyzvať ľudí, aby objasnili svoje úvahy.	
A2	Deskriptory nie sú k dispozícii	Dokáže sa opýtať, prečo si niekto niečo myslí alebo ako si myslí, že niečo bude fungovať.	
A1	Deskriptory nie sú k dispozícii	Dokáže sa opýtať, čo si niekto myslí o určitej myšlienke.	
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii	Dokáže používať jednoduché izolované slová/posunky a neverbálne signály na prejavenie záujmu o nejakú myšlienku. Deskriptory nie sú k dispozícii	

3.4.1.3 Sprostredkovanie komunikácie

Napriek stručnému predstaveniu mediácie/sprostredkovania v texte SERR (2001) sa zdôrazňuje spoločenský aspekt. Mediácia/Sprostredkovanie sa týka používateľa jazyka, ktorý zohráva úlohu sprostredkovateľa medzi rôznymi účastníkmi komunikácie a zapája sa do činností, ktoré „zaberajú dôležité miesto v bežnom jazykovom fungovaní našich spoločností“ (časť 2.1.3 SERR). Jazyk, samozrejme, nie je jediným dôvodom, prečo majú ľudia niekedy ťažkosti s porozumením. Aj keď niekto uvažuje o sprostredkovaní, pokiaľ ide o zrozumiteľnosť textu, ťažkosti s porozumením môžu byť spôsobené nedostatočnou znalosťou príslušnej oblasti alebo daného odboru. Porozumenie druhému si vyžaduje snahu o preklad z vlastnej perspektívy do inej, pričom je potrebné mať na pamäti obe perspektívy; pričom niekedy ľudia na dosiahnutie tohto cieľa potrebujú tretiu osobu alebo tretí priestor. Niekedy sa vyskytnú chýlostivé situácie, napätie alebo dokonca spory, ktorým je potrebné čeliť, aby sa vytvorili podmienky pre porozumenie a tým aj pre komunikáciu.

Deskriptory sprostredkovania komunikácie budú mať preto priamy význam pre učiteľov, školiteľov, učiacich sa a odborníkov, ktorí chcú rozvíjať svoje povedomie a kompetencie v tejto oblasti, aby dosiahli lepšie výsledky vo svojich komunikačných situáciách v konkrétnom jazyku alebo jazykoch, a to najmä tam, kde je zapojený aj interkultúrny prvok.

Vytváranie vhodných podmienok pre plurikultúrny priestor

Táto stupnica reflektuje myšlienku vytvorenia spoločného priestoru medzi jazykovo a kultúrne odlišnými účastníkmi komunikácie (to znamená schopnosť vyrovnáť sa s „inakosťou“, identifikovať podobnosti a rozdiely, stavať na známych a neznámych kultúrnych prvkoch atď.) s cieľom umožniť komunikáciu a spoluprácu. Cieľom používateľa/učiaceho sa je vytváranie vhodných podmienok na pozitívne interaktívne prostredie podporujúce úspešnú komunikáciu medzi účastníkmi rôznych kultúrnych prostredí, a to aj v multikultúrnych kontextoch. Namiesto toho, aby sa jednoducho opieral o svoj plurikultúrny repertoár, aby získal uznanie a posilnil svoje vlastné poslanie alebo posolstvo (pozri „Stavanie na plurikultúrnom repertoári“), používateľ/učiaci sa sa zapája ako kultúrny sprostredkovateľ: vytvára neutrálny, dôveryhodný a spoločný „priestor“ s cieľom vylepšiť komunikáciu medzi ostatnými. Jeho cieľom je rozšíriť a prehĺbiť interkultúrne porozumenie medzi účastníkmi, aby sa predišlo prípadným komunikačným ťažkostiam vyplývajúcim z odlišných kultúrnych hľadísk, a/alebo sa tieto ťažkosti prekonali. Samotný sprostredkovateľ, samozrejme, potrebuje neustále sa rozvíjajúce povedomie o sociokultúrnych a sociolingválnych rozdieloch ovplyvňujúcich plurikultúrnu komunikáciu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ používanie otázok a prejavovanie záujmu na podporu porozumenia kultúrnych noriem a perspektív medzi účastníkmi;
- ▶ preukazovanie citlivosti a rešpektovania rôznych sociokultúrnych a sociolingválnych perspektív a noriem;
- ▶ predvídanie, riešenie alebo urovnávanie nedorozumení vyplývajúcich zo sociokultúrnych a sociolingválnych rozdielov.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: v B1 sa dôraz kladie na predstavenie ľudí a prejavenie záujmu a empatie kladením a zodpovedaním otázok. Už na B2+ je rozhodujúce ocenenie rôznych pohľadov a flexibility: schopnosť patriť do skupiny a pritom udržiavať rovnováhu a odstup, citlivo sa vyjadriť, objasniť nedorozumenia a vysvetliť, ako to bolo myslené. Tento aspekt sa ďalej rozvíja na úrovniach C, kde používateľ/učiaci sa dokáže kontrolovať svoje konanie a vyjadrovanie v súlade s kontextom a robiť mierne úpravy s cieľom zabrániť nedorozumeniam a kultúrnym incidentom alebo ich urovnávať. Na úrovni C2 dokáže sprostredkovať informácie účinne a prirodzene, berúc do úvahy sociokultúrne a sociolingválne rozdiely.

	Vytváranie vhodných podmienok pre plurikultúrny priestor
C2	Dokáže účinne a prirodzene sprostredkovať vzťahy medzi členmi svojej a iných komunit, berúc do úvahy sociokultúrne a sociolingválne rozdiely. Dokáže účinne viesť citlivú diskusiu a identifikovať nuansy a podtóny.
C1	Dokáže pôsobiť ako sprostredkovateľ/ka na interkultúrnych stretnutiach, prispievajúc k spoločnej kultúre komunikácie zvládaním nejednoznačnosti, poskytovaním rád a podpory a vysvetľovaním nedorozumení. Dokáže predvídať, ako ľudia môžu neporozumieť tomu, čo bolo povedané alebo napísané, a dokáže pomôcť udržať pozitívnu interakciu tým, že vysvetlí a interpretuje rôzne kultúrne perspektívy v danej záležitosti.

	Vytváranie vhodných podmienok pre plurikultúrny priestor
B2	Dokáže využiť vedomosti o sociokultúrnych konvenciách s cieľom dosiahnuť konsenzus o tom, ako postupovať v konkrétnej situácii, ktorá nie je známa všetkým zúčastneným. Dokáže pri interkultúrnych stretnutiach uznať iné uhly pohľadu ako je jeho/jej vlastný svetonázor, a vyjadriť sa spôsobom primeraným danému kontextu. Dokáže vysvetliť nedorozumenia a skreslené interpretácie počas interkultúrnych stretnutí a naznačiť, ako boli veci vlastne mienené, aby sa uvoľnila atmosféra a aby sa diskusia posunula ďalej. Dokáže povzbudiť spoločnú kultúru komunikácie vyjadrením porozumenia a ocenenia rôznych myšlienok, pocitov a názorov a vyzvaním účastníkov, aby prispeli a vzájomne reagovali na svoje myšlienky. Dokáže spolupracovať s ľuďmi, ktorí majú odlišné kultúrne zameranie, diskutujúc o podobnostiach a rozdieloch v názoroch a perspektívach. Dokáže sa pri spolupráci s ľuďmi z iných kultúr prispôsobiť spôsobu práce tak, aby vytvorili spoločné postupy.
B1	Dokáže podporiť komunikáciu naprieč kultúrami iniciovaním konverzácie, prejavom záujmu a empatie kladením a odpovedaním na jednoduché otázky a vyjadrením súhlasu a porozumenia. Dokáže pôsobiť podporne na interkultúrnych stretnutiach, rozpoznať pocity a rôzne svetonázory ostatných členov skupiny. Dokáže podporiť interkultúrnu výmenu použitím obmedzeného repertoáru, aby ľudia z rôznych kultúrnych prostredí predstavil/a, pýtal/a sa a odpovedal/a na otázky, preukazujúc pritom, že niektoré otázky môžu byť v príslušných kultúrach vnímané odlišne. Dokáže pomôcť rozvíjať spoločnú kultúru komunikácie jednoduchou výmenou informácií o hodnotách a postojoch k jazyku a kultúre.
A2	Dokáže prispieť k interkultúrnej výmene tým, že jednoduchými slovami/posunkami požiada ľudí, aby veci vysvetlili alebo objasnili to, čo hovoria, pričom využíva obmedzený repertoár na vyjadrenie súhlasu, pozvania, poďakovania atď.
A1	Dokáže vytvárať vhodné podmienky na interkultúrnu výmenu tým, že prejaví ústretový postoj a záujem jednoduchými slovami/posunkami a neverbálnymi signálmi, vyzývajúci iných, aby prispeli, a naznačením, či rozumie pri priamom oslovení.
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Rola sprostredkovateľa v neformálnych situáciách (s priateľmi a kolegami)

Táto stupnica je určená pre situácie, keď používateľ/učiaci sa ako viacjazyčný jednotlivec pôsobí ako sprostredkovateľ naprieč jazykmi a kultúrami podľa svojich najlepších schopností v neformálnej situácii vo verejnej, súkromnej, profesijnej alebo vzdelávacej oblasti. Stupnica sa preto netýka činností profesionálnych tlmočníkov. Sprostredkovanie môže byť v jednom smere (napríklad počas uvítacej reči) alebo v dvoch smeroch (napríklad počas konverzácie). Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ neformálne sprostredkovanie zmyslu toho, čo hovoriaci/posunkujúci hovorí v konverzácii;
- ▶ poskytovanie dôležitých informácií (napríklad v pracovnej situácii);
- ▶ zopakovanie zmyslu toho, čo je vyjadrené v prejavocho a prezentáciách.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: na úrovni A dokáže používateľ/učiaci sa pomôcť veľmi jednoduchým spôsobom, ale už na A2+ a B1 dokáže robiť sprostredkovateľa v predvídateľných bežných situáciách. Takáto pomoc však závisí od toho, či sú účastníci komunikácie oporou v tom, že zmenia svoj výraz alebo podľa potreby zopakujú informácie. Na B2 dokáže používateľ/učiaci sa kompetentne sprostredkovať informácie v rámci oblasti svojich záujmov, aj keď pri tom robí pauzy, pričom na C1 to dokáže robiť plynulo v širokej škále tém. Na C2 dokáže používateľ/učiaci sa verne sprostredkovať význam toho, čo hovorí partner v komunikácii, reflektujúc jazykový štýl, aktuálne využitie jazykových prostriedkov a kultúrny kontext.

Rola sprostredkovateľa v neformálnych situáciách (s priateľmi a kolegami)	
C2	Dokáže zreteľným, plynulým a dobre štruktúrovaným spôsobom (v jazyku B) komunikovať zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A), o širokom spektre všeobecných a odborných tém zachovaním vhodného jazykového štýlu a aktuálneho využitia jazykových prostriedkov, sprostredkovaním jemnejších odtienkov významu a širším objasnením sociokultúrnych aspektov.
C1	Dokáže plynulo komunikovať (v jazyku B) zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A) o širokej škále tém osobného, akademického a odborného záujmu, pričom sprostredkuje dôležité informácie jasne a stručne, ako aj vysvetlí kultúrne odkazy.
B2	Dokáže sprostredkovať (medzi jazykom A a jazykom B), poskytne pritom podrobné informácie a upriami pozornosť oboch strán na základné informácie a sociokultúrne narážky a podľa potreby poskytne objasnenie, doplňujúce otázky alebo vyjadrenia. .
	Dokáže komunikovať (v jazyku B) zmysel toho, čo sa hovorí v uvítacom príhovore, anekdote alebo prezentácii vo svojom odbore (uvedené v jazyku A), primerane pritom interpretuje kultúrne narážky a v prípade potreby podá ďalšie vysvetlenia, ak sa prednášajúci často zastaví, aby mu/jej na to poskytol dost času. Dokáže komunikovať (v jazyku B) zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A), o témach v rámci svojich oblastí záujmu, pričom sprostredkuje a v prípade potreby vysvetlí význam dôležitých vyjadrení a stanovísk za predpokladu, že účastníci komunikácie to v prípade potreby objasnia.
B1	Dokáže komunikovať (v jazyku B) hlavný zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A), o témach v rámci svojich oblastí záujmu, pričom sprostredkuje priame faktické informácie a jednoznačné kultúrne odkazy za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť a že sa účastníci komunikácie jasne vyjadrujú v bežnom jazyku.
	Dokáže komunikovať (v jazyku B) hlavný zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A), o témach osobného záujmu, pričom dodržiava dôležité konvencie zdvorilosti za predpokladu, že účastníci komunikácie sa vyjadrujú zreteľne a môže požiadať o objasnenie a zastaviť sa, aby si naplánoval/a, ako vyjadriť veci.
A2	Dokáže komunikovať (v jazyku B) celkový zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A) v bežných situáciách, pričom dodržiava základné kultúrne konvencie a sprostredkuje základné informácie za predpokladu, že sú zreteľne formulované a že môže požiadať o zopakovanie a objasnenie.
	Dokáže komunikovať (v jazyku B) hlavnú myšlienku toho, čo sa hovorí (v jazyku A) v predvídateľných bežných situáciách, pričom sprostredkuje informácie o osobných želaniach a potrebách za predpokladu, že ostatní ľudia mu pomôžu s formuláciou.
A1	Dokáže komunikovať (v jazyku B) osobné údaje iných ľudí a veľmi jednoduché, predvídateľné informácie (v jazyku A) za predpokladu, že ostatní ľudia mu pomôžu s formuláciou.
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Vytváranie vhodných podmienok na komunikáciu v chýlostivých situáciách a pri nezhodách

Táto stupnica je určená pre situácie, v ktorých používateľ/učiaci sa môže mať formálnu úlohu sprostredkovateľa pri nezhodách medzi tretími stranami alebo sa môže neformálne pokúsiť urovnať nedorozumenie, chýlostivú situáciu alebo nezhodu medzi nimi. Používateľ/učiaci sa sa v prvom rade zaoberá objasnením toho, čo je problém a čo strany chcú, čo im pomáha pochopiť svoje pozície. Dokáže sa tiež pokúsiť presvedčiť tretie strany, aby sa priblížili k vyriešeniu problému. Vôbec sa nezaobera vlastným názorom, ale usiluje sa o rovnováhu pri zastupovaní názorov ostatných strán zapojených do diskusie. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ citlivé a vyvážené skúmanie rôznych stanovísk účastníkov dialógu;
- ▶ spracovanie uhlov pohľadu, aby sa zlepšilo a prehĺbilo porozumenie účastníkov o diskutovaných otázkach;
- ▶ vytvorenie spoločného základu;
- ▶ stanovenie možných oblastí ústupkov medzi účastníkmi;

- sprostredkovanie posunu v názoroch jedného alebo viacerých účastníkov s cieľom priblížiť sa k dohode alebo rozhodnutiu.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: na úrovni A používateľ/učiaci sa dokáže rozoznať, kedy nastanú spory. Na B1 dokáže nájsť vysvetlenia, preukázať pochopenie problémov a podľa potreby hľadať vysvetlenia. Na úrovni B2 dokáže načrtnúť hlavné problémy a stanoviská zúčastnených strán, identifikovať spoločné východiská, zdôrazniť možné riešenia a zhrnúť, na čom sa dohodli. Tieto zručnosti sa prehlbujú na úrovni B2+, pričom používateľ/učiaci sa preukáže podrobné uvedomenie si problémov a vyvodzuje možné riešenia. Na úrovni C disponuje diplomatickým a presvedčivým jazykom, ktorý mu umožňuje urobiť to efektívnejšie a citlivejšie viesť delikátnu diskusiu.

	Vytváranie vhodných podmienok pre komunikáciu v chýlostivých situáciách a pri nezhodách
C2	Dokáže sa taktne vyrovnáť s rušivým účastníkom a diplomaticky formulovať poznámky týkajúce sa situácie a kultúrneho vnímania. Dokáže s istotou zaujať pevný, ale diplomatický postoj k zásadnej otázke a zároveň prejavíť úctu k názorom ostatných.
C1	Dokáže preukázať ústretovosť voči rôznym uhlom pohľadu pomocou opakovania a parafrázy na preukázanie podrobného pochopenia požiadaviek každej strany na dohodu. Dokáže diplomaticky sformulovať požiadavku na každú stranu v spore, aby určil/a, čo je pre ich pozíciu rozhodujúce a čoho sa za určitých okolností môžu byť ochotní vzdať. Dokáže použiť presvedčivý jazyk, aby naznačil/a, že strany, ktoré sa nezhodli, sa posunú do novej pozície.
B2	Dokáže získať od strán v spore možné riešenia, aby im pomohol/la dosiahnuť konsenzus, pričom formuluje otvorené, neutrálne otázky na zmiernenie rozpakov alebo urážok. Dokáže pomôcť stranám v prípade nezhôd lepšie si porozumieť preformulovaním a prekoncepcovaním ich pozície a priorizovaním potrieb a cieľov. Dokáže presne a jasne zhrnúť to, čo bolo dohodnuté a čo sa očakáva od každej strany.
	Dokáže kladením otázok identifikovať oblasti so spoločným základom a vyzvať každú stranu, aby zdôraznila možné riešenia. Dokáže pomerne presne vysvetliť hlavné body sporu a vysvetliť postoje zúčastnených strán. Dokáže zhrnúť vyhlásenia oboch strán a zdôrazniť oblasti dohody a prekážky pri jej dosahovaní.
B1	Dokáže požiadať strany sporu o vysvetlenie svojho uhla pohľadu, pričom dokáže stručne reagovať na ich vysvetlenia, ak mu/jej je daná téma známa a strany sa jasne vyjadria. Dokáže preukázať pochopenie kľúčových problémov v rámci sporu o téme, ktorá mu/jej je známa, a dokáže jednoducho požiadať o potvrdenie a/alebo objasnenie.
A2	Dokáže rozoznať, kedy ľudia nesúhlasia alebo kedy sa pri interakcii vyskytnú ťažkosti, a dokáže jednoducho prispôbiť naspamäť naučené slovné spojenia tomu, aby dosiahol kompromis a dohodu.
A1	Dokáže rozoznať, kedy ľudia nesúhlasia alebo kedy má niekto problém, a na vyjadrenie účasti dokáže použiť naspamäť naučené jednoduché výrazy (napr. „Rozumiem.“ alebo „Si v poriadku?“).
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

3.4.2 Stratégie mediácie/sprostredkovania

Schopnosť používateľa/učiaceho sa robiť sprostredkovateľa nezahŕňa len jazykovú kompetenciu v príslušnom jazyku alebo jazykoch; obsahuje aj využívanie stratégií sprostredkovania, ktoré sú vhodné vo vzťahu ku konvenciám, podmienkam a obmedzeniam komunikačného kontextu. Stratégie sprostredkovania sú postupy používané na objasnenie významu a vytváranie vhodných podmienok na porozumenie. V závislosti od kontextu sprostredkovania sa používateľ/učiaci sa dokáže ako sprostredkovateľ pohybovať medzi ľuďmi, medzi textami, medzi druhmi

diskurzu a medzi jazykmi, ich variantmi alebo modalitami. Tu predložené stratégie sú komunikačné stratégie, t. j. spôsoby, ako pomôcť ľuďom porozumieť si počas reálneho procesu sprostredkovania. Týkajú sa spôsobu spracovania zdrojového obsahu pre príjemcu. Napríklad – je potrebné ho prepracovať, zhrnúť, preformulovať, zjednodušiť, ilustrovať metaforami alebo vizuálnymi prostriedkami? Stratégie sú prezentované osobitne, pretože sa používajú pri mnohých činnostiach.

3.4.2.1 Stratégie na vysvetlenie nového pojmu

Prepojenie na predchádzajúce vedomosti

Vytváranie prepojení na predchádzajúce vedomosti je významnou zložkou procesu sprostredkovania, pretože je nevyhnutnou súčasťou procesu vzdelávania. Sprostredkovateľ môže vysvetliť nové informácie porovnaním, opísaním toho, ako súvisia s niečím, čo príjemca už vie, alebo tak, že napríklad príjemcom pomôže aktivovať predchádzajúce vedomosti. Môžu sa vytvárať odkazy na iné texty, ktoré spájajú nové informácie a pojmy s predchádzajúcimi materiálmi a so základnými vedomosťami o svete. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ kladenie otázok s cieľom nabádať ľudí, aby aktivovali predchádzajúce vedomosti;
- ▶ porovnávanie alebo prepojenie medzi novými a predchádzajúcimi poznatkami;
- ▶ poskytovanie príkladov a definícií.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: postupuje sa od porovnávania so známymi každodennými skúsenosťami na B1 cez zvyšovanie povedomia so zreteľným vysvetlením väzieb na B2 až k rozšírenej spontánnej definícii zložitých pojmov, ktoré čerpajú z predchádzajúcich poznatkov na úrovni C2.

Prispôbenie jazyka

Používateľ/učiaci sa možno bude potrebovať využiť zmeny v používaní jazyka, jazykového štýlu a aktuálneho využitia jazykových prostriedkov, aby mohol obsah textu začleniť do nového textu iného žánru a funkčného štýlu. To sa dá dosiahnuť začlenením synonym, prirovnaní, zjednodušením alebo parafrázou. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ parafrázovanie;
- ▶ prispôbenie vyjadrenia;
- ▶ vysvetľovanie odbornej terminológie.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: od A2 do B2 dokáže používateľ/učiaci sa využívať parafrázovanie a zjednodušenie, aby bol obsah textov prístupnejší. Deskriptory B2 sa týkajú parafrázovania zložitých pojmov a odborných tém, ktoré sa stávajú zrozumiteľnejšie parafrázovaním a vedomým prispôbovaním použitého jazyka. Na úrovniach C sú pojmy odborné alebo zložité a používateľ/učiaci sa je schopný prezentovať obsah v inom žánri alebo funkčnom štýle, ktorý je vhodný pre dané publikum a na daný účel.

Rozčlenenie zložitých informácií

Porozumenie možno často zlepšiť rozčlenením zložitých informácií na základné časti a poukázaním na to, ako tieto časti do seba zapadajú, aby poskytli celkový obraz. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ rozdelenie procesu do niekoľkých krokov;
- ▶ predstavenie myšlienok alebo pokynov v podobe odrážok;
- ▶ prezentovanie hlavných bodov samostatne v slede argumentov.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: na B1 dokáže používateľ/učiaci sa predložiť pokyny alebo informačný text bod za bodom. Na B2 dokáže rozložiť zložité procesy alebo argumenty a predstaviť ich časti osobitne. Na C1 sa kladie väčší dôraz na posilnenie a rekapituláciu a na C2 používateľ/učiaci sa dokáže vysvetliť vzťah častí k celku a podporiť rôzne spôsoby analyzovania problému.

Stratégie na vysvetlenie nového pojmu			
	Prepojenie na predchádzajúce vedomosti	Prispôsobenie jazyka	Rozčlenenie zložitých informácií
C2	Dokáže zaviesť zložitý pojem (napr. vedecké) poskytnutím rozšírených definícií a vysvetlení, ktoré vychádzajú z predchádzajúcich poznatkov, ktoré je možné prevziať.	Dokáže prispôsobiť jazyk veľmi širokej škály textov tak, aby prezentoval/a hlavný obsah vo funkčnom štýle a miere prepracovanosti a podrobnosti, ktoré zodpovedajú príslušnému publiku.	Dokáže uľahčiť pochopenie zložitého problému vysvetlením vzťahu časti k celku a podporiť rôzne spôsoby prístupu k nemu.
C1	Dokáže spontánne klásť sériu otázok, aby nabadal/a ľudí, nech premýšľajú o svojich predchádzajúcich vedomostiach o abstraktnom probléme a pomáhajú im vytvoriť prepojenie na to, čo bude vysvetľované.	Dokáže vysvetliť odbornú terminológiu a zložitý pojem pri komunikácii s ľuďmi, ktorí nie sú odborníkmi, o záležitostiach v rámci svojho odboru. Dokáže prispôsobiť svoj jazyk (napr. syntax, idiomatickosť, žargón), aby sprístupnil zložitú odbornú tému príjemcom, ktorí ju nepoznajú. Dokáže parafrázovať a interpretovať zložitý odborný texty neodborným jazykom vhodné zvoleným pre príjemcu, ktorý nemá odborné znalosti.	Dokáže uľahčiť pochopenie zložitého problému zdôraznením a kategorizáciou hlavných bodov, prezentujúcich v logicky prepojenej schéme a posilňujúc význam opakovaním dôležitých aspektov rôznymi spôsobmi.
B2	Dokáže jasne vysvetliť súvislosti medzi cieľmi porady a osobnými alebo odbornými záujmami a skúsenosťami účastníka (účastníkov). Dokáže formulovať otázky a poskytovať spätnú väzbu s cieľom nabadat ľudí, aby nadviazali na predchádzajúce vedomosti a skúsenosti. Dokáže vysvetliť nový pojem alebo postup jeho porovnaním a prirovnaním k tomu, čo už ľudia poznajú.	Dokáže vysvetliť odborné témy vo svojom odbore a používať neodborný jazyk vhodne zvolený pre príjemcu, ktorý nemá odborné znalosti. Dokáže konkrétnejšie a zložitejšie informácie vo svojom odbore vyjadriť zrozumiteľnejšie a jasnejšie pre ostatných tak, že ich parafrázuje v jednoduchšom jazyku. Dokáže ostatným sprístupniť hlavný obsah textu o predmete záujmu (napr. esej, diskusiu na fóre, prezentáciu) jeho parafrázovaním v jednoduchšom jazyku.	Dokáže zložitý problém urobiť zrozumiteľnejším tým, že jednotlivé tvrdenia prezentuje osobitne. Dokáže zložitý proces urobiť zrozumiteľnejším tým, že ho rozdelí do niekoľkých menších krokov.

Stratégie na vysvetlenie nového pojmu				
	Prepojenie na predchádzajúce vedomosti	Prispôsobenie jazyka	Rozčlenenie zložitých informácií	
B1	Dokáže vysvetliť, ako niečo funguje uvedením príkladov, ktoré vychádzajú z každodenných skúseností ľudí. Dokáže prostredníctvom jednoduchých otázok ukázať, ako nové informácie súvisia s tými, ktoré ľudia už poznajú.	Dokáže jednoduchšie parafrázovať hlavné body uvedené v krátkych, jednoduchých textoch o známych témach (napr. krátke články v časopisoch, rozhovory), aby bol obsah prístupný pre ostatných. Dokáže jednoducho parafrázovať krátke pasáže dodržaním pôvodného usporiadania textu.	Dokáže zjednodušiť pochopenie krátkeho inštruktážneho alebo informačného textu tým, že ho uvedie ako zoznam samostatných bodov. Dokáže uľahčiť pochopenie viacerých pokynov ich pomalým opakováním, niekoľkých slov/posunkov naraz, pričom na uľahčenie porozumenia použije verbálne a neverbálne prostriedky.	
A2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	Dokáže zopakovať hlavný bod jednoduchej správy na bežnú tému, použije pritom inú formuláciu, aby pomohol/la niekomu inému to pochopiť.	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	

3.4.2.2 Stratégie zjednodušenia textu

Rozširovanie hutného textu

Hustota informácií je často prekážkou porozumenia. Táto stupnica sa týka rozšírenia vstupného zdroja prostredníctvom užitočných informácií, príkladov, podrobností, základných informácií, odôvodnení a vysvetľujúcich poznámok. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ použitie opakovania a redundancie, napríklad parafrázovaním rôznymi spôsobmi;
- ▶ úprava štýlu na jasnejšie vysvetlenie vecí;
- ▶ uvádzanie príkladov.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: na B1 a B2 sa dôraz kladie na opakovanie a ďalšie príklady, zatiaľ čo na úrovni C sa dôraz kladie viac na spracovanie a vysvetlenie pridaním užitočných podrobností.

Zjednodušenie textu

Táto stupnica sa týka opaku „Rozširovania“ na vyššie uvedenej stupnici, konkrétne zostručňovania písaného textu na jeho podstatný odkaz (odkazy). To môže zahŕňať úspornejšie vyjadrenie tých istých informácií odstránením opakovania a odbočení a vylúčením tých častí zdroja, ktoré nepridávajú nové relevantné informácie. Môže však obsahovať aj preskupenie východiskových myšlienok s cieľom zdôrazniť dôležité body, vyvodiť závery alebo určiť ich podobnosti a odlišnosti. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ vyznačenie kľúčových informácií;
- ▶ odstránenie opakovaní a odbočení;
- ▶ vylúčenie toho, čo nie je relevantné pre publikum.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: vyznačenie môže byť jednoducho podčiarknutím alebo vložením znakov na okraj textu na A2+/B1, ale stáva sa úplným prepísaním zdrojového textu na C2. Na B2 je učiaci sa schopný upraviť zdrojový text tak, aby odstránil irelevanciu a opakovanie. Na úrovni C sa zameranie prepne na prispôbenie zdrojového textu konkrétnemu publiku.

Stratégie zjednodušenia textu		
	Rozširovanie hutného textu	
	Zjednodušenie textu	
C2	Dokáže vysvetliť informácie uvedené v textoch o zložitých akademických alebo odborných témach vypracovaním a poskytnutím príkladov.	Dokáže prepracovať zložitý zdrojový text, zlepšiť obsahovú a formálnu súdržnosť a sled argumentácie a zároveň odstrániť časti, ktoré sú na tento účel zbytočné.
C1	Dokáže sprístupniť zložitý a náročný obsah explicitnejším vysvetlením náročných aspektov a pridaním užitočných podrobností. Dokáže cielovému publiku sprístupniť dôležité body zložitého textu rozšírením ho o redundancie, vysvetlením a upravením jazykového štýlu a aktuálneho využitia jazykových prostriedkov.	Dokáže zreorganizovať zložitý zdrojový text s cieľom zamerať sa na najdôležitejšie body pre cieľové publikum.
B2	Dokáže cielovému publiku sprístupniť obsah textu na tému z oblastí svojho záujmu prostredníctvom príkladov, zdôvodnení a vysvetľujúcich poznámok. Dokáže sprístupniť pojmy o témach vo svojich oblastiach záujmu uvedením konkrétnych príkladov, zhrnutím jednotlivých krokov a opakovaním hlavných bodov. Dokáže sprístupniť nové informácie opakovaním a pridaním ilustrácií.	Dokáže zjednodušiť zdrojový text vynechaním irelevantných alebo opakujúcich sa informácií a zohľadnením cieľového publika. Dokáže upraviť zdrojový text tak, že vymaže časti, ktoré nepridávajú nové informácie, ktoré sú relevantné pre dané publikum, aby mu bola podstatata obsahu prístupnejšia. Dokáže identifikovať súvisiace alebo opakované informácie v rôznych častiach textu a zlúčiť ich tak, aby bol podstatný odkaz jasnejší.
B1	Dokáže jasnejšie a podrobnejšie objasniť nejaký aspekt bežnej témy tým, že vyjadrí základné informácie iným spôsobom. Dokáže objasniť nejaký aspekt bežnej témy poskytnutím jednoduchých príkladov.	Dokáže identifikovať a označiť (napríklad podčiarknuť, zvýrazniť) základné informácie v jednoduchom informačnom texte, aby tieto informácie odovzdal niekomu inému.
A2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	Dokáže identifikovať a označiť (napríklad podčiarknuť, zvýrazniť) kľúčové vety v krátkom bežnom texte.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

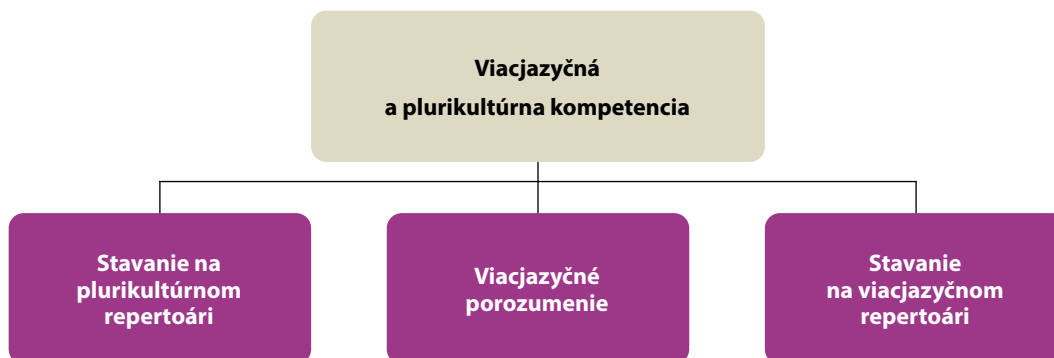
Kapitola 4

MODELOVÉ STUPNICE DESKRIPTOROV SERR: VIACJAZYČNÉ A PLURIKULTÚRNE KOMPETENCIE

Výrazy viacjazyčnosť a pluralita kultúr prezentované v SERR (2001, časti 1.3, 1.4 a 6.1.3) boli východiskovým bodom pre vývoj deskriptorov v tejto oblasti. Viacjazyčná vízia spojená so SERR zvyšuje hodnotu kultúrnej a jazykovej rozmanitosti na úrovni jednotlivca. Podporuje to, aby sa učitelia ako „spoločenský aktéri“ mohli opierať o všetky svoje jazykové a kultúrne pramene a skúsenosti, aby sa mohli v plnej miere zúčastňovať na spoločenských a vzdelávacích kontextoch, dosiahnuť vzájomné porozumenie, získať prístup k poznatkom a následne ďalej rozvíjať svoj jazykový a kultúrny repertoár. Ako uvádza SERR (2001):

Viacjazyčný prístup zdôrazňuje fakt, že individuálna jazyková skúsenosť jednotlivca v jeho kultúrnom kontexte sa rozširuje od jazyka, ktorý sa používa v rodine, smerom k jazyku, ktorý používa spoločnosť, a potom k jazykom iných národov (či sa ich učí v škole alebo na vysokej škole, alebo si ich osvojí bezprostredným kontaktom s jazykom), pričom učitelia sa rozumovo striktné nerozlišujú medzi týmito jazykmi a kultúrami, ale, naopak, buduje si komunikačnú kompetenciu, ku ktorej prispievajú všetky poznatky a skúsenosti s jazykom a v ktorej jazyky sú vo vzájomnom vzťahu a navzájom na seba pôsobia. (SERR, 2001, časť 1.3)

Obrázok 15 – Viacjazyčná a plurikultúrna kompetencia

Vízia učiaceho sa ako spoločenského aktéra v činnostne zameranom prístupe posúva tieto pojmy ďalej vo vzťahu k jazykovému vzdelávaniu, berúc do úvahy, že:

cieľ jazykového vzdelávania sa úplne mení. Už sa nechápe jednoducho ako zvládnutie jedného alebo dvoch, či dokonca troch jazykov, každého izolovane, pričom ako ideálny vzor slúži rodený hovoriaci. Cieľom sa namiesto toho stáva rozvíjanie takého jazykového repertoáru, v ktorom majú svoje miesto všetky jazykové schopnosti. (SERR, 2001, časť 1.3)

Pri vypracovávaní deskriptorov sa osobitná pozornosť venovala týmto bodom uvedeným v SERR (2001):

- ▶ jazyky navzájom súvisia a sú vzájomne prepojené – najmä na úrovni jednotlivca;
- ▶ jazyky a kultúry sa rozumovo striktné nerozlišujú;
- ▶ všetky znalosti a skúsenosti s jazykmi prispievajú k budovaniu komunikačnej kompetencie;
- ▶ vyvážené dokonalé ovládanie rôznych jazykov nie je cieľom, ale skôr schopnosťou (a ochotou) modulovať ich používanie podľa spoločenskej a komunikačnej situácie;
- ▶ v komunikácii je možné prekážky medzi jazykmi prekonať účelným využívaním rôznych jazykov v rovnakej situácii.

Po analýze najnovšej literatúry sa vzali do úvahy aj ďalšie pojmy:

- ▶ schopnosť vyrovnáť sa s „inakosťou“ s cieľom identifikovať podobnosti a rozdiely, stavať na známych a neznámych kultúrnych črtách atď., aby sa umožnila komunikácia a spolupráca;
- ▶ ochota konať ako interkultúrny sprostredkovateľ;
- ▶ schopnosť proaktívne využívať znalosti známych jazykov na porozumenie novým jazykom, vyhľadávanie známych slov a internacionalizmov s cieľom porozumieť textom v neznámych jazykoch – uvedomujúc si nebezpečenstvo „falošných priateľov“;
- ▶ schopnosť reagovať sociolingválne vhodným spôsobom začlenením prvkov iných jazykov a/alebo variácií jazykov do svojho diskurzu na komunikačné účely;
- ▶ schopnosť využívať svoj jazykový repertoár cieľným kombinovaním, vkladáním a striedaním jazykov na úrovni rečového prejavu a diskurzu;
- ▶ schopnosť a pripravenosť rozširovať jazykové/viacjazyčné a kultúrne/plurikultúrne povedomie otvorenosťou a zvedavosťou.

Dôvodom priradenia deskriptorov v tejto oblasti k úrovniam SERR je poskytnutie podpory autorom vzdelávacích programov a učiteľom v ich úsilí a) rozšíriť perspektívu jazykového vzdelávania v ich kontexte a b) uznať a oceniť jazykovú a kultúrnu rozmanitosť ich učiacich sa. Úmyslom priradenia deskriptorov k úrovniam je uľahčiť výber relevantných viacjazyčných/plurikultúrnych cieľov, ktoré sú realistické aj vo vzťahu k jazykovej úrovni príslušného používateľa/učiaceho sa.

Stupnica „Vytváranie vhodných podmienok na plurikultúrny priestor“ je uvedená v časti „Sprostredkovanie komunikácie“, a nie tu, pretože sa zameriava na aktívnejšiu úlohu interkultúrneho sprostredkovateľa. Tri stupnice v tejto časti opisujú aspekty širšej koncepcnej oblasti týkajúcej sa viacjazyčného a interkultúrneho vzdelávania.

Táto oblasť je predmetom referenčného rámca pre pluralistické prístupy k jazykom a kultúram (FREPA/CARAP), v ktorom sú vymenované rôzne aspekty viacjazyčných a interkultúrnych kompetencií v hypertextovej štruktúre nezávislej od jazykovej úrovne usporiadané podľa troch všeobecných oblastí: vedomosti (savoir), postoje (savoir-être) a zručnosti (savoir-faire). Záujemcom medzi používateľmi odporúčame nahliadnúť do materiálov FREPA/CARAP za účelom ďalších úvah a pre prístup k súvisiacim edukačným materiálom v tejto oblasti.

Stavanie na plurikultúrnom repertoári

Tu sú obsiahnuté aj mnohé výrazy a deskripty, ktoré sa objavujú v literatúre o interkultúrnej kompetencii, napríklad:

- ▶ potreba vyrovnáť sa s nejednoznačnosťou v súvislosti s kultúrnou rozmanitosťou, prispôbením reakcií, úpravou jazyka, atď.;
- ▶ potreba pochopiť, že rôzne kultúry môžu mať rôzne praktiky a normy a že ľudia, ktorí patria do iných kultúr, môžu konanie vnímať odlišne;
- ▶ potreba zohľadniť rozdiely v správaní (vrátane gest, intonácie a postojov), diskutovať o nadnesených zovšeobecneniach a stereotypoch;
- ▶ potreba rozoznať podobnosti a používať ich ako základ na zlepšenie komunikácie;
- ▶ ochota preukazovať ústretovosť voči rozdielom;
- ▶ pripravenosť ponúknuť a požadovať objasnenie, predvídať možné riziká nedorozumenia.

Medzi kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici na väčšine úrovni patria:

- ▶ rozoznanie a konanie podľa kultúrnych, sociopragmatických a sociolingválnych konvencií/indícií;
- ▶ rozoznanie a interpretácia podobností a rozdielov v perspektívach, postupoch a udalostiach;
- ▶ neutrálne a kritické hodnotenie.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: na úrovniach A je používateľ/učiaci sa schopný rozoznať potenciálne príčiny kultúrnych komplikácií v komunikácii a primerane konať pri jednoduchých bežných výmenách. Na B1 dokáže vo všeobecnosti reagovať na najbežnejšie používané kultúrne indície, konať podľa sociopragmatických konvencií a vysvetľovať alebo diskutovať o vlastnostiach svojich vlastných a iných kultúr. Na B2 sa používateľ/učiaci sa dokáže účinne zapojiť do komunikácie, vyrovnáť sa s väčšinou ťažkostí, ktoré sa vyskytnú, a je zvyčajne schopný rozoznať a urovňávať nedorozumenia. Na úrovni C sa to vyvíja do schopnosti citlivo vysvetľovať pozadie kultúrnych presvedčení, hodnôt a praktík, interpretovať ich a diskutovať o nich, vyrovnáť sa so sociolingválnou a pragmatickou nejednoznačnosťou a konštruktívne vyjadriť reakcie s kultúrnou primeranosťou.

	Stavanie na plurikultúrnom repertoári
C2	Dokáže iniciovať a kontrolovať svoje konanie a formy prejavu podľa kontextu, prejavuje pritom uvedomenie si kultúrnych rozdielov a robí jemné úpravy, aby zabránil/a nedorozumeniam a kultúrnym incidentom alebo ich napravit/a.
C1	Dokáže identifikovať rozdiely v sociolingválnych/pragmatických konvenciách, kriticky ich reflektovať a podľa toho upraviť svoju komunikáciu. Dokáže citlivo vysvetliť kontext, interpretovať a prediskutovať aspekty kultúrnych hodnôt a praktík vychádzajúc z interkultúrnych stretnutí, čítania, filmov atď. Dokáže sa vysporiadať s nejednoznačnosťou v plurikultúrnej komunikácii a konštruktívne a kultúrne vhodne reagovať, aby objasnil/a situáciu.
B2	**Dokáže opísať a vyhodnotiť stanoviská a postupy svojich vlastných aj iných sociálnych skupín preukazujúc pritom povedomie o implicitných hodnotách, na ktorých sa často zakladajú úsudky a predsudky. **Dokáže objasniť svoju interpretáciu kultúrnych domnienok, zaujatostí, stereotypov a predsudkov vlastnej komunity a iných komunit, ktoré pozná. **Dokáže interpretovať a vysvetľovať dokument alebo udalosť z inej kultúry a spájať ich s dokumentmi alebo udalosťami zo svojej vlastnej kultúry (kultúr) alebo z kultúr, ktoré pozná. **Dokáže diskutovať o objektívnosti a vyváženosti informácií a názorov vyjadrených v médiách o vlastných aj iných komunitách. Dokáže identifikovať a reflektovať podobnosti a rozdiely v kultúrne určených vzorcoch správania sa (napr. gestá a hlasitosť reči alebo, v prípade posunkového jazyka, veľkosť posunkov) a diskutovať o ich význame s cieľom dospieť k vzájomnému porozumeniu. Dokáže pri interkultúrnom stretnutí rozpoznať, že to, čo človek v konkrétnej situácii bežne považuje za samozrejmosť, ostatní nevyhnutne nezdieľajú, a dokáže primerane reagovať a vyjadrovať sa. Dokáže vo všeobecnosti interpretovať kódexy danej kultúry. Dokáže reflektovať a vysvetľovať konkrétne spôsoby komunikácie vo vlastnej a iných kultúrach a riziká nedorozumení, ktoré vytvárajú.
B1	Dokáže vo všeobecnosti konať v súlade s konvenciami týkajúcimi sa držania tela, udržiavania očného kontaktu a dodržiavania odstupu od ostatných. Dokáže vo všeobecnosti reagovať primerane na najbežnejšie používané kultúrne kódexy. Dokáže vysvetliť charakteristické črty svojej vlastnej kultúry členom inej kultúry alebo vysvetliť črty inej kultúry členom svojej vlastnej kultúry. Dokáže jednoducho vysvetliť, ako jeho/jej vlastné hodnoty a správanie ovplyvňujú jeho/jej pohľad na hodnoty a správanie iných ľudí. Dokáže jednoduchým spôsobom diskutovať o tom, že čo sa mu/jej javí „čudné“ v inom sociokultúrnom kontexte, môže byť „normálne“ pre ostatných ľudí. Dokáže jednoduchým spôsobom diskutovať o tom, ako odlišne môžu jeho/jej činy podmienené vlastnou kultúrou vnímať ľudia z iných kultúr.
A2	Dokáže rozoznať a uplatňovať základné kultúrne konvencie spojené s bežnými spoločenskými výmenami (napr. rôzne pozdravy, rituály). Dokáže sa primerane správať pri bežných pozdravoch, rozlúčkach a prejavoch vďaky a ospravedlnenia, hoci sa ťažko vyrovnáva s odklonom od rutiny. Dokáže rozoznať, či jeho/jej správanie v bežnej komunikačnej výmene môže zanechať iný odkaz ako ten, ktorý zamýšľa, a môže to skúsiť jednoducho vysvetliť. Dokáže rozoznať, kedy nastanú ťažkosti pri interakcii s členmi iných kultúr, aj keď si nie je istý/á, ako sa má v takej situácii správať.
A1	Dokáže rozoznať rôzne spôsoby číslovania, merania vzdialenosti, zisťovania času atď., aj keď môže mať ťažkosti s ich uplatnením aj v jednoduchých každodenných situáciách.
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

Deskriptory označené hviezdikami (**) predstavujú vysokú úroveň pre B2. Môžu byť vhodné aj pre úrovne C.

Viacjazyčné porozumenie

Základným pojmom, ktorý predstavuje táto stupnica, je schopnosť využívať znalosti a zručnosti (aj čiastočné) v jednom alebo viacerých jazykoch ako výhodnú stratégiu na priblíženie sa k textom v iných jazykoch, aby sa dosiahol komunikačný cieľ. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ otvorenosť a flexibilita pri práci s rôznymi prvkami z rôznych jazykov;
- ▶ využívanie indícií;
- ▶ využívanie podobností, rozoznávanie „falošných priateľov“ (od úrovne B1);
- ▶ využívanie paralelných zdrojov v rôznych jazykoch (od B1 nahor);
- ▶ preskúmanie a porovnanie zhromaždených informácií zo všetkých dostupných zdrojov (v rôznych jazykoch).

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: stúpaním po stupnici sa ťažisko presúva z lexikálnej úrovne na používanie mimotextových a kontextových alebo žánrových nápovedí. Analytickejšia schopnosť je prítomná na úrovni B – tá využíva podobnosti, rozoznáva „falošných priateľov“ a využíva paralelné zdroje v rôznych jazykoch. Neexistujú žiadne deskriptory pre úrovne C, pravdepodobne preto, že použité zdroje boli zamerané na úrovne A a B.

Poznámka: Na tejto stupnici je kalibrovaná praktická funkčná schopnosť využívať viacjazyčnosť na porozumenie. Pokiaľ ide o konkrétne jazyky, používatelia môžu chcieť v každom konkrétnom prípade doplniť deskriptor špecifikovaním týchto jazykov, pričom v deskriptore nahradia podčiarknuté a kurzívou zdôraznené výrazy.

Napríklad deskriptor B1:

Dokáže odvodiť zmysel textu využitím toho, čomu porozumel/a z textov na rovnakú tému *v rôznych jazykoch* (napr. krátke správy, brožúry múzeí, online recenzie)

sa môže prezentovať ako:

Dokáže odvodiť zmysel textu v nemčine využitím toho, čomu porozumel/a z textov na rovnakú tému vo francúzštine a angličtine (napr. krátke správy, brožúry múzeí, online recenzie).

	Viacjazyčné porozumenie
C2	Deskriptory nie sú k dispozícii – pozri B2
C1	Deskriptory nie sú k dispozícii – pozri B2
B2	Dokáže využiť svoje znalosti o žánrových konvenciách a štruktúrach textu špecifických pre jazyky, ktoré má <i>vo svojom viacjazyčnom repertoári</i> , aby lepšie porozumel/a.
B1	Dokáže využiť to, čomu porozumel/a <i>v jednom jazyku</i> , aby pochopil/a tému a hlavný zmysel textu <i>v inom jazyku</i> (napr. pri čítaní krátkych novinových článkov v rôznych jazykoch na rovnakú tému). Dokáže využiť paralelné preklady textov (napr. články z časopisov, príbehy, úryvky z románov) na rozvíjanie porozumenia <i>v rôznych jazykoch</i> . Dokáže odvodiť zmysel textu využitím toho, čomu porozumel/a z textov na rovnakú tému <i>v rôznych jazykoch</i> (napr. krátke správy, brožúry múzeí, online recenzie). Dokáže extrahovať informácie z dokumentov <i>v rôznych jazykoch</i> vo svojom odbore (napr. aby ich zahrnul/a do prezentácie). Dokáže rozoznať podobnosti a odlišnosti medzi spôsobom, ako sú pojmy vyjadrené <i>v rôznych jazykoch</i> , aby dokázal/a rozlíšiť identické použitie toho istého slova/posunku a „falošných priateľov“. Dokáže využiť svoje znalosti o gramatických štruktúrach a funkčných výrazoch špecifických pre jazyky <i>v jeho/jej viacjazyčnom repertoári</i> , aby lepšie porozumel/a.
A2	Dokáže porozumieť krátkym, jasne formulovaným oznamom tak, že si poskladá to, čomu porozumie z dostupných verzii <i>v rôznych jazykoch</i> . Dokáže porozumieť krátkym, jasne vyjadreným správam a pokynom tak, že si poskladá to, čomu rozumie z verzii <i>v rôznych jazykoch</i> . Dokáže využiť jednoduché varovanie, pokyny a informácie o produkte, ktoré sú paralelne uvedené v rôznych jazykoch na vyhľadanie relevantných informácií.

	Viacjazyčné porozumenie
A1	Dokáže rozoznať internacionalizmy a slová/posunky spoločné <i>pre rôzne jazyky</i> (napr. haus/hus/house) na: - odvodenie významu jednoduchých označení a upozornení; - identifikovanie pravdepodobného zmyslu krátkeho jednoduchého textu; - sledovanie hlavných bodov krátkych, jednoduchých spoločenských výmen, ktoré sa uskutočňujú v jeho/jej prítomnosti veľmi pomaly a zreteľne; - odvodenie toho, čo sa mu/jej ľudia snažia povedať priamo, za predpokladu, že artikulácia je veľmi pomalá a zreteľná, a v prípade potreby sa to zopakuje.
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

Stavanie na viacjazyčnom repertoári

Na tejto stupnici nájdeme aspekty, ktoré charakterizujú obe predchádzajúce stupnice. Keďže spoločenský aktér stavia na svojom interkultúrnom repertoári, zaoberá sa aj využívaním všetkých dostupných jazykových prameňov s cieľom účinne komunikovať vo viacjazyčnom kontexte alebo v tradičnej situácii sprostredkovania, v ktorej ostatní ľudia nemajú spoločný jazyk. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ flexibilné prispôbenie sa situácii;
- ▶ predvídanie, kedy a do akej miery je používanie viacerých jazykov užitočné a vhodné;
- ▶ prispôbenie jazyka podľa jazykových schopností účastníkov rozhovoru;
- ▶ v prípade potreby miešanie a striedanie jazykov;
- ▶ vysvetľovanie a objasňovanie v rôznych jazykoch;
- ▶ nábádanie ľudí k používaniu rôznych jazykov uvedením príkladu.

Postup na stupnici je charakterizovaný takto: na úrovniach A sa dôraz kladie na využitie všetkých možných prameňov na zvládnutie jednoduchých bežných komunikačných výmen. Od úrovne B sa s jazykom začína kreatívne manipulovať, pričom používateľ/učiaci sa flexibilne strieda jazyky na úrovni B2, aby sa ostatní cítili komfortnejšie, poskytuje vysvetlenia, komunikuje špecifické informácie a vo všeobecnosti zvyšuje efektívnosť komunikácie. Na úrovni C toto zameranie pokračuje pridaním komentovania a vysvetlenia sofistikovaných abstraktných pojmov v rôznych jazykoch. Celkovo je tu aj progres od vkladania jednotlivých slov/posunkov z iných jazykov k vysvetľovaniu obzvlášť výstižných výrazov a efektívnemu využívaniu metafor.

Poznámka: Na tejto stupnici je kalibrovaná praktická funkčná schopnosť využívať viacjazyčnosť. Pokiaľ ide o konkrétne jazyky, používatelia môžu chcieť v každom konkrétnom prípade doplniť deskriptor špecifikovaním týchto jazykov, pričom v deskriptore nahradia podčiarknuté a kurzívou zdôraznené výrazy.

Napríklad deskriptor B2

Dokáže počas kolaboratívnej interakcie používať rôzne jazyky vo svojom viacjazyčnom repertoári, aby objasnil/a povahu úlohy, základné kroky, rozhodnutia, ktoré sa majú prijať, ako aj očakávané výsledky.

sa dá vyjadriť takto:

Dokáže počas kolaboratívnej interakcie používať angličtinu, španielčinu a francúzštinu, aby objasnil/a povahu úlohy, základné kroky, rozhodnutia, ktoré sa majú prijať, ako aj očakávané výsledky.

	Stavanie na viacjazyčnom repertoári
C2	Dokáže v mnohojazyčnom kontexte interagovať o abstraktných a odborných témach flexibilným striedaním <i>jazykov vo svojom viacjazyčnom repertoári</i> a v prípade potreby aj vysvetlením rôznych poskytnutých príspevkov. Dokáže preskúmať podobnosti a rozdiely medzi metaforami a inými rečnickými figúrami v jazykoch <u>vo svojom viacjazyčnom repertoári</u> , a to pre rétorický efekt alebo zábavu.

	Stavanie na viacjazyčnom repertoári
C1	Dokáže flexibilne striedať jazyky, aby uľahčil/a komunikáciu v mnohojazyčnom kontexte, sumarizuje a komentuje v rôznych jazykoch vo svojom viacjazyčnom repertoári príspevky do diskusie a k príslušným textom. Dokáže sa účinne zúčastňovať konverzácie <i>v dvoch alebo viacerých jazykoch vo svojom viacjazyčnom repertoári</i>, prispôsobujúc sa zmenám jazyka, a snaží sa pritom vyhovieť potrebám a jazykovým schopnostiam účastníkov komunikácie. Dokáže použiť a vysvetliť odbornú terminológiu <i>z ďalšieho jazyka vo svojom viacjazyčnom repertoári</i>, ktorý je pre účastníkov komunikácie známejší s cieľom zlepšiť porozumenie v diskusii o abstraktných a odborných témach. Dokáže reagovať spontánne a flexibilne v príslušnom jazyku, keď niekto iný prechádza <i>do druhého jazyka v jeho/jej viacjazyčnom repertoári</i>. Dokáže napomôcť porozumeniu a diskusii o texte hovorenom, posunkovanom alebo napísanom v jednom jazyku tak, že ho vysvetlí, zhrnie, objasní a rozvinie <i>v inom jazyku vo svojom viacjazyčnom repertoári</i>.
B2	**Dokáže rozoznať do akej miery je vhodné v konkrétnej situácii flexibilne používať <i>rôzne jazyky vo svojom viacjazyčnom repertoári</i>, aby sa zvýšila efektívnosť komunikácie. **Dokáže efektívne striedať <i>jazyky vo svojom viacjazyčnom repertoári</i>, aby uľahčil/a porozumenie s a medzi tretími stranami, ktoré nemajú spoločný jazyk. **Dokáže do ústneho prejavu zaviesť výraz <i>z iného jazyka vo svojom viacjazyčnom repertoári</i>, ktorý je zvlášť vhodný pre situáciu/pojem, o ktorej/ktorom sa diskutuje, a ak je to potrebné, vysvetlí ho účastníkovi komunikácie. Dokáže striedať medzi <i>jazykmi vo svojom viacjazyčnom repertoári</i>, aby komunikoval/a odborné informácie a problémy týkajúce sa témy v oblasti svojej pôsobnosti rôznym účastníkom komunikácie. Dokáže počas kolaboratívnej interakcie používať rôzne jazyky vo svojom viacjazyčnom repertoári, aby objasnil/a povahu úlohy, základné kroky, rozhodnutia, ktoré sa majú prijať, ako aj očakávané výsledky. Dokáže využívať <i>rôzne jazyky vo svojom viacjazyčnom repertoári</i>, aby povzbudil/a ostatných ľudí, nech používajú jazyk, v ktorom sa cítia istejšie.
B1	Dokáže kreatívne využiť svoj obmedzený repertoár <i>v rôznych jazykoch vo svojom viacjazyčnom repertoári</i> pre bežné kontexty, aby sa vyrovnal/a s neočakávanou situáciou.
A2	Dokáže zmobilizovať svoj obmedzený repertoár <i>v rôznych jazykoch vo svojom viacjazyčnom repertoári</i>, aby vysvetlil/a problém, požiadal/a o pomoc či vysvetlenie. Dokáže použiť jednoduché slová/posunky a slovné spojenia <i>z rôznych jazykov vo svojom viacjazyčnom repertoári</i> na uskutočnenie jednoduchých, praktických komunikačných výmen alebo na výmenu informácií. Dokáže použiť jednoduché slovo/posunok <i>z iného jazyka vo svojom viacjazyčnom repertoári</i>, aby ho/ju pochopili v rutinej každodennej situácii, keď nedokáže vymyslieť primeraný výraz v jazyku, ktorý sa práve používa.
A1	Dokáže použiť veľmi obmedzený repertoár <i>v rôznych jazykoch</i> na uskutočnenie veľmi základných, konkrétnych, bežných komunikačných výmen so spolupracujúcim účastníkom komunikácie.
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

Deskriptory označené hviezdikami (**) predstavujú vysokú úroveň pre B2. Môžu byť vhodné pre úroveň C.

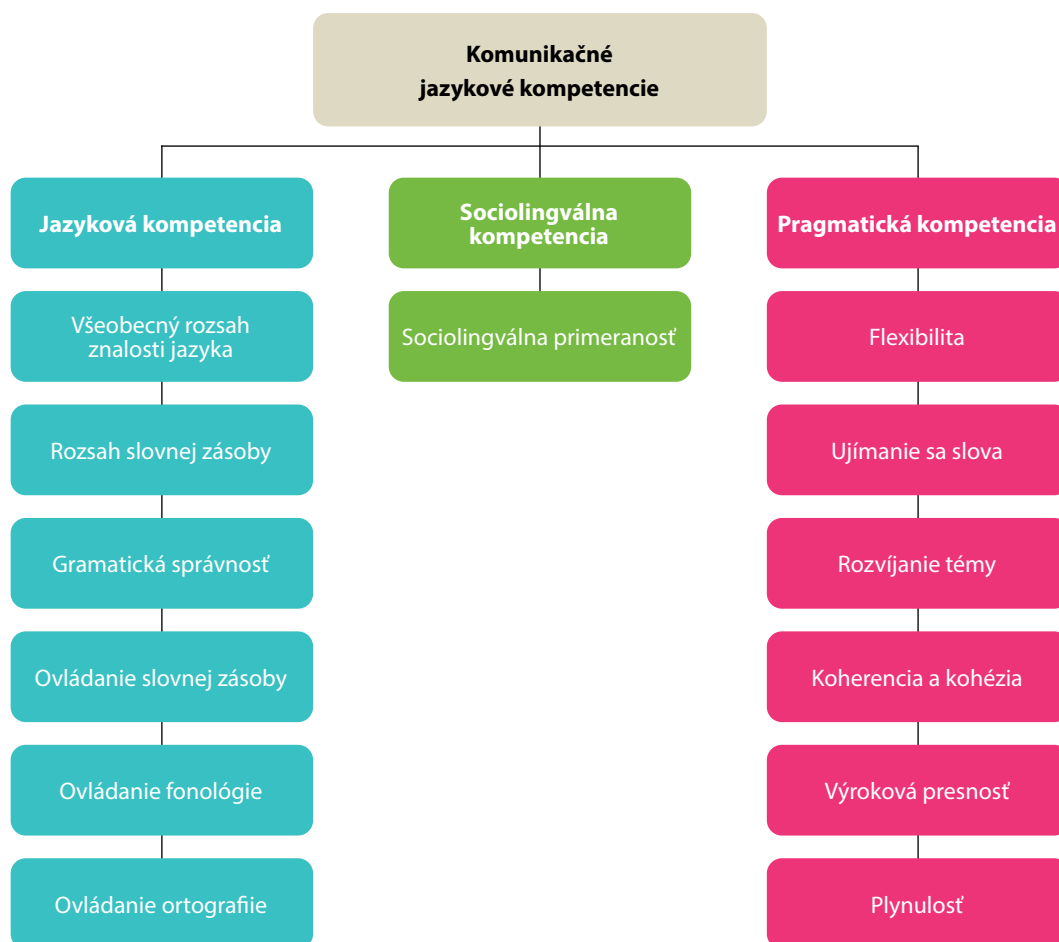

Kapitola 5

STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTOROV SERR: KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ KOMPETENCIE

Ako sa uvádza v prvej kapitole pri opisnom vzorci SERR, vnímanie kompetencie v SERR nevychádza výhradne z aplikovanej lingvistiky, ale aj z aplikovanej psychológie a sociopolitických prístupov. SERR však ovplyvnili aj rôzne modely kompetencií vypracované v aplikovanej lingvistike od začiatku 80. rokov. Napriek svojmu rôznemu usporiadaniu mali tieto modely vo všeobecnosti štyri spoločné hlavné aspekty: strategickú kompetenciu; jazykovú kompetenciu; pragmatickú kompetenciu (obsahujúcu diskurzívnu aj funkčnú/činnosťnú kompetenciu) a sociokultúrnu kompetenciu (vrátane sociolingválnej kompetencie). Keďže strategickým kompetenciám sa SERR venuje v súvislosti s činnosťami, v časti 5.2 SERR (2001) uvádza stupnice deskriptorov pre aspekty komunikačnej jazykovej kompetencie pod tromi názvami: „Jazyková kompetencia“, „Pragmatická kompetencia“ a „Sociolingválna kompetencia“. Tieto aspekty alebo parametre opisu sú vždy vzájomne prepojené v používaní ľubovoľného jazyka, preto nie sú samostatnými „zložkami“, teda nie je možné ich navzájom oddeliť.

Obrázok 16 – Komunikačné jazykové kompetencie

5.1 JAZYKOVÁ KOMPETENCIA

Pre rôzne aspekty jazykovej kompetencie sú k dispozícii tieto deskriptory: „Rozsah“ (rozdelený na „Morfosyntaktický rozsah“, neskôr premenovaný na „Všeobecný rozsah znalosti jazyka“ a „Rozsah slovnej zásoby“); „Ovládanie“ (ďalej rozdelené na: „Gramatickú správnosť“ a „Ovládanie slovnej zásoby“), „Ovládanie fonológie“ a „Ovládanie ortografie“. Rozlišovanie je bežné medzi rozsahom a ovládaním, pretože odráža potrebu zohľadňovať zložitost' používaného jazyka, a nielen registrovať chyby. „Ovládanie fonológie“ má podobu mriežky s kategóriami „Ovládanie fonológie“ – všeobecná stupnica, „Artikulácia hlások“ a „Prozodické vlastnosti“ (prízvuk a intonácia).

Vlastnosti jazyka, ktoré sa úspešne používajú na rôznych úrovniach, sa niekedy nazývajú „kriteriálne vlastnosti“, tieto sa však týkajú rôznych jazykov. Výskum v oblasti korpusovej lingvistiky začína vrhať svetlo na povahu týchto prvkov a presnosť učiacich sa pri ich používaní, ale výsledky sa nedajú ľahko zovšeobecniť pre rôzne jazyky alebo jazykové prostredie konkrétnych učiacich sa.

Všeobecný rozsah znalosti jazyka

Keďže primárnym dôkazom osvojenia si druhého jazyka (t.j. pokrok) je vznik nových foriem, a nie ich zvládnutie, v centre pozornosti je „rozsah“ jazyka, ktorý má používateľ/učiaci sa k dispozícii. Po druhé, pokúšanie sa o používanie zložitejšieho jazyka, riskovanie a prekračovanie komfortnej zóny sú podstatnou zložkou procesu učenia sa. Keď učiaci sa riešia zložitejšie úlohy, prirodzene trpí ich kontrola nad jazykom, čo je však prospešné. Učiaci sa budú mať menšiu kontrolu nad zložitejšou, novšie naučenou morfológiou a syntaxou, ako keby zostali vo svojej komfortnej jazykovej zóne, čo treba zohľadňovať pri posudzovaní (nedostatočnej) správnosti.

Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ rozsah kontextov – od A1 po B2, potom neobmedzený;
- ▶ druh jazyka: od naspamäť naučených slovných spojení až po veľmi široké spektrum jazyka, aby bolo možné presne formulovať myšlienky, zdôrazniť podstatu, rozlíšiť a odstrániť nejednoznačnosť;
- ▶ obmedzenia: od častého zlyhania/nedorozumenia v neobvyklých situáciách po absenciu príznakov toho, že je nutné obmedziť to, čo chce povedať.

	Všeobecný rozsah znalosti jazyka
C2	Dokáže využiť komplexné a spoľahlivé ovládanie veľmi širokého spektra jazyka na to, aby presne formuloval/a myšlienky, zdôraznil/a podstatu, rozlíšil/a a odstránil/a nejednoznačnosť bez toho, aby musel/a obmedziť to, čo chce povedať.
C1	Dokáže vhodne a so značnou flexibilitou používať veľký rozsah zložitých gramatických štruktúr. Dokáže si zvoliť vhodnú formuláciu z rozsiahlych možností jazyka, aby sa jasne vyjadril/a a nemusel/a obmedziť to, čo chce povedať.
B2	Dokáže sa jasne vyjadriť bez toho, aby musel/a veľmi obmedziť to, čo chce povedať. Ovláda jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby bol/a schopný/á jasne niečo opísať, vyjadriť svoje názory a rozvíjať argumentáciu bez výrazného hľadania slov/posunkov, pričom na vyjadrovanie často používa súvetia.
B1	Ovláda jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby dokázal/a opísať nepredvídateľné situácie, pomerne presne vysvetlil/a hlavné body myšlienky alebo problému a vyjadril/a názor na abstraktné témy alebo témy z oblasti kultúry, akými sú hudba a film. Ovláda jazyk dostatočne na to, aby si vystačil/a a aby sa vyjadril/a s určitým zaváňaním alebo opisným jazykom o témach, akými sú rodina, záľuby a záujmy, práca, cestovanie a aktuálne udalosti, no obmedzená slovná zásoba spôsobuje opakovanie a príležitostne až problémy s formuláciou.
A2	Má základný repertoár jazyka, ktorý mu/jej umožňuje vyrovnáť sa s bežnými situáciami s predvídateľným obsahom, hoci spravidla sa stratí zmysel a bude hľadať slová/posunky. Dokáže vytvoriť krátke, bežné výrazy týkajúce sa uspokojenia jednoduchých potrieb konkrétneho typu (napr. osobné údaje, denný režim, prania a potreby, žiadosti o informácie). Dokáže používať základné vetné modely a komunikovať prostredníctvom naspamäť naučených fráz, skupín niekoľkých slov/posunkov a ustálených slovných spojení o sebe a iných ľuďoch, o ich činnostiach, miestach, veciach, ktoré vlastní atď. Má obmedzený repertoár krátkych, naspamäť naučených slovných spojení, ktoré pokrývajú predvídateľné situácie zo života; v neobvyklých situáciách sa vyskytujú časté zlyhania a nedorozumenia.

	Všeobecný rozsah znalosti jazyka
A1	Má veľmi základný rozsah jednoduchých výrazov o osobných údajoch a potrebách konkrétneho typu. Dokáže používať niektoré základné štruktúry v jednoduchých vetách s vynechávaním slov alebo menším počtom prvkov.
Pre-A1	Dokáže používať izolované slová/posunky a základné výrazy, aby poskytol/la jednoduché informácie o sebe.

Rozsah slovnej zásoby

Táto stupnica sa týka rozsahu a rozmanitosti použitých výrazov. Spravidla sa získava extenzívnym čítaním. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ rozsah kontextov – od A1 po B2, potom neobmedzený;
- ▶ druh jazyka: od základného repertoáru slov/posunkov a slovných spojení k veľmi širokému lexikálnemu repertoáru vrátane idiomatických a hovorových výrazov.

Poznámka: Rozsah slovnej zásoby sa vzťahuje na recepciu a produkciu. Pre posunkové jazyky sa predpokladá ustálená a produktívna slovná zásoba od A2+ po C2 s ustálenou slovnou zásobou na A1 a A2.

	Rozsah slovnej zásoby
C2	Dobre ovláda veľmi široký lexikálny repertoár vrátane idiomatických a hovorových výrazov; uvedomuje si konotačné úrovne významu.
C1	Dobre ovláda široký lexikálny repertoár, ktorý mu/jej umožňuje pohotovo sa vysporiadať s chýbajúcou slovnou zásobou pomocou opisných vyjadrení; hľadanie výrazov alebo stratégií vyhýbania sa je málo zjavné. Dokáže si vybrať z niekoľkých možností slovnej zásoby takmer vo všetkých situáciách tak, že využíva menej často sa vyskytujúce synonymá rovnakých slov/posunkov. Dobre ovláda bežné idiomatické a hovorové výrazy; dokáže sa celkom dobre hrať so slovami/posunkami. Dokáže rozumieť a správne používať rozsah odbornej terminológie a idiomatických výrazov bežných pre oblasť jeho/jej odborného zamerania.
B2	Dokáže porozumieť a používať základnú odbornú terminológiu v diskusii o svojej oblasti špecializácie s inými odborníkmi. Má dobrý rozsah slovnej zásoby pre záležitosti súvisiace s jeho/jej odborom a väčšinou všeobecných tém. Dokáže strieďať formulácie, aby sa vyhol častým opakovaniam, no chýbajúca slovná zásoba môže stále spôsobovať váhanie a opisné vyjadrovanie. Dokáže pomerne systematicky vytvárať vhodné kolokácie mnohých slov/posunkov vo väčšine kontextov. Dokáže porozumieť a používať väčšinu odbornej terminológie zo svojho odboru, no má problémy s odbornými termínmi mimo neho.
B1	Má dobrú slovnú zásobu v známych témach a bežných situáciách. Má dostatočnú slovnú zásobu na to, aby sa opisne vyjadril/a k väčšine tém týkajúcich sa každodenného života, akými sú rodina, záľuby a záujmy, práca, cestovanie a aktuálne udalosti.
A2	Má dostatočnú slovnú zásobu, aby si dokázal/a poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém. Má dostatočnú slovnú zásobu na vyjadrenie základných komunikačných potrieb. Má dostatočnú slovnú zásobu na uspokojenie základných životných potrieb.
A1	Ovláda základný repertoár slov/posunkov a slovných spojení týkajúcich sa konkrétnych situácií.
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

Gramatická správnosť

Táto stupnica sa týka schopnosti používateľa/učiaceho sa správne si vybaviť „prefabrikované“ výrazy a schopnosti sústrediť sa na gramatické tvary pri vyjadrovaní myšlienok. Je to ťažké, pretože pri formulovaní myšlienok alebo plnení náročnejších úloh musí používateľ/učiaci sa venovať väčšinu svojej schopnosti mentálneho spracovania na splnenie úlohy. Z tohto dôvodu má správnosť pri zložitých úlohách tendenciu klesať. Výskum v angličtine, francúzštine a nemčine navyše naznačuje, že nesprávnosť gramatiky stúpa okolo B1, keď učiaci sa začínajú používať jazyk samostatnejšie a tvorivejšie. Skutočnosť, že správnosť nestúpa lineárne, sa odráža v deskriptoroch. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ ovládanie špecifického repertoáru (A1 až B1);
- ▶ prevládanie chýb (B1 až B2);
- ▶ stupeň ovládania (B2 až C2).

	Gramatická správnosť
C2	Dôsledne zachováva gramatiku zložitého jazyka, aj keď má pozornosť zameranú inam (napr. na ďalšie plánovanie, monitorovanie reakcií ostatných).
C1	Dôsledne zachováva vysoký stupeň gramatickej správnosti; chyby sú zriedkavé a ťažko rozpoznateľné.
B2	Dobre ovláda gramatiku; príležitostne sa stále môžu vyskytnúť chyby alebo nesystémové omyly a menšie nedostatky vo vetnej skladbe, sú však zriedkavé a často sa dajú spätne opraviť. Preukazuje pomerne vysoký stupeň ovládania gramatiky. Nerobí chyby vedúce k nedorozumeniu. Dobre ovláda jednoduché jazykové štruktúry a niektoré zložité gramatické tvary, hoci má sklon k rigidnému používaniu zložitých štruktúr s určitými nepresnosťami.
B1	Komunikuje pomerne presne v známych kontextoch; vo všeobecnosti ide o dobré zvládnutie gramatiky, aj keď s výrazným vplyvom materinského jazyka. Vyskytujú sa chyby, je však stále jasné, čo sa snaží vyjadriť. Pomerne presne používa repertoár často používaných zvrátov a vzorcov súvisiacich s predvídateľjšími situáciami.
A2	Správne používa niektoré jednoduché konštrukcie, ale systematicky sa dopúšťa základných chýb; napriek tomu je zvyčajne jasné, čo sa snaží povedať.
A1	Preukazuje iba obmedzené ovládanie niekoľkých základných gramatických štruktúr a vetných vzorcov, ktoré má osvojené.
Pre-A1	V krátkych vetách dokáže použiť veľmi jednoduché zásady poradia slov/posunkov.

Ovládanie slovnej zásoby

Táto stupnica sa zaoberá schopnosťou používateľa/učiaceho sa vybrať si zo svojho repertoáru vhodný výraz. S rastúcou kompetenciou je táto schopnosť čoraz viac poháňaná asociáciami vo forme kolokácií a lexikálnych spojení, pričom jeden výraz spúšťa ďalší. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ znalosť tém (A1 až B1);
- ▶ stupeň ovládania (B2 až C2).

	Ovládanie slovnej zásoby
C2	Dôsledné správne a vhodné používanie slovnej zásoby.
C1	Používa menej obvyklú slovnú zásobu idiomatically a vhodne. Príležitostné menšie chyby/omyly, ale bez význačných chýb v slovnej zásobe.
B2	Lexikálna presnosť je vo všeobecnosti vysoká, aj keď môže dôjsť k určitej zámene a nesprávnemu výberu slov/posunkov, nebráni to komunikácii.
B1	Preukazuje dobré ovládanie základnej slovnej zásoby, ale pri vyjadrovaní zložitejších myšlienok alebo zvládání neznámych tém a situácií sa stále vyskytujú závažné chyby. V diskusií o známych témach vhodne používa širokú škálu jednoduchej slovnej zásoby.

Ovládanie slovnjej zásoby	
A2	Ovláda obmedzený repertoár slovnjej zásoby súvisiacej s konkrétnymi, bežnými potrebami.
A1	Deskriptory nie sú k dispozícii
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

Ovládanie fonológie

Stupnica z roku 2001 bola v tejto publikácii nahradená. Opis fonológie v SERR (2001) časť 5.2.1.4 je prehľadný, dôkladný a dostatočne široký na to, aby obsiahol aj najnovšie úvahy o aspektoch fonológie vo vyučovaní druhého/cudzieho jazyka. Stupnica z roku 2001 však tento koncepčný aparát nezachytila a postup sa javil ako nereálny, najmä pri prechode od B1 („výslovnosť je jasne zrozumiteľná, aj keď je niekedy evidentný cudzí prízvuk a príležitostne sa vyskytuje nesprávna výslovnosť“) do B2 („má zreteľnú, prirodzenú výslovnosť a intonáciu“). Fonologická stupnica bola v skutočnosti najmenej úspešná z tých, ktoré boli kalibrované v pôvodnom výskume, ktorý predchádzal deskriptorom uverejneným v roku 2001.

Vo vyučovaní jazykov ovládanie fonológie tradične vnímalo idealizovaného rodeného hovoriaceho ako cieľ, pričom cudzí prízvuk sa považoval za znak nedostatočného ovládania fonológie. Zameranie na prízvuk a presnosť namiesto na zrozumiteľnosť nepriaznivo ovplyvnilo vývoj vyučovania výslovnosti. V idealizovaných modeloch, ktoré ignorujú zachovanie prízvuku, sa nezohľadňuje kontext, sociolingválne aspekty a potreby učiacich sa. Ukazuje sa, že stupnica z roku 2001 tieto názory posilňuje, a preto bola stupnica od základov prepracovaná. [Správa o postupe](#)⁴⁷ v čiastkovom projekte je k dispozícii na webovej stránke SERR. Na základe rozsiahleho prehľadu literatúry a konzultácií s odborníkmi sa identifikovali tieto hlavné oblasti, ktoré slúžia na informovanie o práci na tvorbe deskriptorov:

- ▶ artikulácia vrátane výslovnosti hlások/foném;
- ▶ prozódia vrátane intonácie, rytmu a prízvuku – tak slovného, ako aj vetného – a rýchlosť reči/spájanie do celkov;
- ▶ miera vplyvu prízvuku jazyka na prízvuk vo výslovnosti iného jazyka, prízvuk a odchýlka od „normy“;
- ▶ zrozumiteľnosť, dostupnosť významu pre účastníkov komunikácie, ktorá sa vzťahuje aj na ťažkosti s porozumením pre účastníkov komunikácie (zvyčajne sa označuje ako „zrozumiteľnosť“).

Stupnica však kvôli určitému prekryvaniu medzi podkategóriami rozdeľuje uvedené pojmy do troch kategórií:

- ▶ celkové ovládanie fonológie (nahradza existujúcu stupnicu);
- ▶ artikulácia zvukov;
- ▶ prozodické vlastnosti (intonácia, prízvuk a rytmus).

Zrozumiteľnosť je hlavným faktorom pri rozlišovaní medzi jednotlivými úrovňami. Dôraz sa kladie na to, koľko úsilia účastník komunikácie musí vyvinúť na dekódovanie správy hovoriaceho. Deskriptory z dvoch podrobnejších stupníc sú zhrnuté vo všeobecnejších výrokoch a na všetkých úrovniach sa použila výslovná zmienka o prízvuku. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ zrozumiteľnosť: aké úsilie je potrebné, aby účastník komunikácie dekodoval správu hovoriaceho;
- ▶ rozsah vplyvu iných hovorených jazykov;
- ▶ ovládanie hlások;
- ▶ ovládanie prozodických vlastností.

Dôraz sa kladie na znalosť a istotu zvukovej stránky cieľového jazyka (rozsah hlások, ktoré dokáže hovoriaci artikulovať a s akou mierou presnosti). Hlavným pojmom, ktorý sa zavádza do stupnice, je stupeň zrozumiteľnosti a presnosti pri artikulácii hlások.

Dôraz sa kladie na schopnosť účinne a čoraz presnejšie využívať prozodické vlastnosti na sprostredkovanie významu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ ovládanie prízvuku, intonácie alebo rytmu;
- ▶ schopnosť využívať alebo meniť prízvuk a intonáciu na zdôraznenie významu svojho rečového prejavu.

⁴⁷ Piccardo E. (2016), „Phonological Scale Revision Process Report“, Education Policy Division, Council of Europe, dostupné na <https://rm.coe.int/168073fff9>.

Ovládanie fonológie			
	Celkové ovládanie fonológie	Artikulácia hlások	Prozodické vlastnosti
C2	Dokáže uplatňovať celý rad fonologických funkcií v cieľovom jazyku s vysokou úrovňou ich ovládania vrátane prozodických vlastností, akými sú slovný a vetný prízvuk, rytmus a intonácia, a to tak, aby boli jemné odtienky jeho vyjadrenia jasné a presné. Zrozumiteľnosť, efektívne prenášanie a prehĺbenie významu nie sú nijako ovplyvnené charakteristickými vlastnosťami prízvuku, ktorý môže byť zachovaný z iných jazykov.	Dokáže jasne a presne artikulovať v podstate všetky hlásky cieľového jazyka.	Dokáže vhodne a účinne využívať prozodické vlastnosti (napr. prízvuk, rytmus a intonáciu), aby vyjadril/a jemnejšie odtienky významu (napríklad na rozlíšenie a zdôraznenie).
C1	Dokáže s dostatočným ovládaním využívať celý rad fonologických funkcií v cieľovom jazyku na zaistenie zrozumiteľnosti v celom rečovom prejave. Dokáže artikulovať prakticky všetky hlásky cieľového jazyka; môžu byť prítomné niektoré charakteristické vlastnosti prízvuku (prízvukov) zachované z iných jazykov, nemajú však vplyv na zrozumiteľnosť.	Dokáže s vysokou mierou ovládania artikulovať prakticky všetky hlásky cieľového jazyka. Zvyčajne sa dokáže aj sám/sama opraviť, ak evidentne nesprávne vysloví nejakú hlásku.	Dokáže vytvoriť plynulý a zrozumiteľný rečový prejav iba s príležitostnými chybami v ovládaní prízvuku, rytmu alebo intonácie, ktoré nemajú vplyv na zrozumiteľnosť alebo efektívnosť prejavu. Dokáže meniť intonáciu a použiť správny prízvuk na presné vyjadrenie toho, čo má na mysli.
B2	Dokáže zvyčajne používať vhodnú intonáciu, dať správne prízvuk a jasne artikulovať jednotlivé hlásky; prízvuk má tendenciu byť ovplyvnený inými jazykmi, ktoré ovláda, no má malý alebo žiadny vplyv na zrozumiteľnosť.	Dokáže jasne artikulovať veľkú časť hlások v cieľovom jazyku v rozsiahlych úsekoch ústneho prejavu; je mu/jej rozumieť v celom rečovom prejave napriek niekoľkým pravidelne nesprávnym vysloveným slovám. Dokáže zo svojho repertoáru vyvodit také závery, aby predvídal/a fonologické vlastnosti väčšiny neznámych slov (napr. slovný prízvuk) s primeranou presnosťou (napr. pri čítaní).	Dokáže uplatniť prozodické vlastnosti (napr. prízvuk, intonáciu, rytmus) aby zdôraznil/a význam toho, čo má v úmysle vyjadriť, aj keď s určitým vplyvom z iných jazykov, ktorými hovorí.
B1	Výslovnosť je všeobecne zrozumiteľná; intonácia a prízvuk na úrovni rečového prejavu aj slova nebránia porozumeniu. Prízvuk je zvyčajne ovplyvňovaný inými jazykmi, ktorými hovorí.	Jeho/jej rečový prejav je vo všeobecnosti zrozumiteľný aj napriek pravidelnej nesprávnej výslovnosti jednotlivých hlások a slov, ktoré dobre nepozná.	Dokáže sa vyjadriť zrozumiteľným spôsobom napriek silnému vplyvu jazyka (jazykov), ktorým(i) hovorí, a to na prízvuk, intonáciu alebo rytmus.

Ovládanie fonológie				
	Celkové ovládanie fonológie	Artikulácia hlások	Prozodické vlastnosti	
A2	Výslovnosť je vo všeobecnosti dostatočne jasná, aby bola pochopená, ale účastníci komunikácie budú musieť z času na čas požiadať o zopakovanie. Silný vplyv iných jazykov, ktorými hovoria, na prízvuk, rytmus a intonáciu, môže ovplyvniť zrozumiteľnosť, čo si vyžaduje spoluprácu medzi účastníkmi komunikácie. Výslovnosť známych slov je však jasná.	Výslovnosť je vo všeobecnosti zrozumiteľná v komunikácii v jednoduchých bežných situáciách za predpokladu, že účastník komunikácie sa snaží porozumieť špecifickým hláskam. Systematická nesprávna výslovnosť foném nebráni zrozumiteľnosti za predpokladu, že sa účastník komunikácie snaží rozoznať vplyv a prispôbiť sa vplyvu jazykového prostredia hovoriaceho na výslovnosť.	Dokáže zrozumiteľne používať prozodické vlastnosti bežných slov a slovných spojení napriek silnému vplyvu iných jazykov, ktorými hovoria, na prízvuk, intonáciu a/alebo rytmus. Prozodické vlastnosti (napr. slovný prízvuk) sú primerané pre bežne známe slová a jednoduché vyjadrenia.	Dokáže zrozumiteľne používať prozodické vlastnosti obmedzeného repertoáru jednoduchých slov a slovných spojení aj napriek veľmi silnému vplyvu jazyka (jazykov), ktorým (-i) hovoria, na prízvuk, rytmus alebo intonáciu; účastník komunikácie musí spolupracovať.
A1	Výslovnosť veľmi obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení je možné porozumieť s určitým úsilím zo strany účastníkov komunikácie, ktorí sú navyknutí komunikovať s hovoriacimi tejto jazykovej skupiny. Dokáže správne reprodukovat obmedzený rozsah hlások a prízvuku v jednoduchých, známych slovách a slovných spojeniach.	Dokáže reprodukovat hlásky v cieľovom jazyku za predpokladu, že je dôkladne usmerneny/á. Dokáže artikulovať obmedzený počet hlások, takže reč je zrozumiteľná iba v prípade, že účastník komunikácie poskytuje podporu (napr. správnym zopakovaním a vyžiadanim si zopakovania nových hlások).	Dokáže zrozumiteľne používať prozodické vlastnosti obmedzeného repertoáru jednoduchých slov a slovných spojení aj napriek veľmi silnému vplyvu jazyka (jazykov), ktorým (-i) hovoria, na prízvuk, rytmus alebo intonáciu; účastník komunikácie musí spolupracovať.	Dokáže zrozumiteľne používať prozodické vlastnosti obmedzeného repertoáru jednoduchých slov a slovných spojení aj napriek veľmi silnému vplyvu jazyka (jazykov), ktorým (-i) hovoria, na prízvuk, rytmus alebo intonáciu; účastník komunikácie musí spolupracovať.

Ovládanie ortografie

Táto stupnica sa týka schopnosti odpísať text, písať pravopisne správne a využiť rozloženie textu a interpunkciu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ odpisovanie slov a viet (na nižších úrovniach);
- ▶ pravopis;
- ▶ zrozumiteľnosť textu prostredníctvom kombinácie pravopisu, interpunkcie a jeho rozloženia.

	Ovládanie ortografie
C2	Písomný prejav je ortograficky bez chýb.
C1	Rozloženie textu, členenie do odsekov a interpunkcia sú konzistentné a napomáhajú porozumeniu. Pravopis je správny, okrem náhodných preklepov.
B2	Dokáže vytvoriť jasne zrozumiteľný a súvislý text, ktorý sa riadi štandardnými konvenciami rozloženia textu a členením do odsekov. Pravopis a interpunkcia sú pomerne presné, ale môžu vykazovať známky vplyvu materinského jazyka.
B1	Dokáže vytvoriť súvislý text, ktorý je všeobecne zrozumiteľný. Pravopis, interpunkcia a rozloženie textu sú dostatočne presné, aby text v prevažnej miere logicky plynul.
A2	Dokáže odpísať krátke vety na bežné témy, napr. pokyny, ako sa niekam dostať. Dokáže napísať s primeranou fonetickou presnosťou (ale nie nevyhnutne úplne pravopisne správne) krátke slová, ktoré má vo svojej ústnej slovnej zásobe.
A1	Dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napr. jednoduché označenia alebo pokyny, názvy bežných predmetov, názvy obchodov a pravidelne používané ustálené slovné spojenia. Dokáže pravopisne správne napísať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ďalšie osobné údaje. Dokáže používať základné interpunkčné znamienka (napr. bodky, otázniky).
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

5.2 SOCIOLINGVÁLNA KOMPETENCIA

Sociolingválna kompetencia sa týka znalostí a zručností potrebných na zvládnutie spoločenského rozmeru používania jazyka. Keďže jazyk je sociokultúrny fenomén, veľká časť toho, čo je obsiahnuté v SERR, najmä pokiaľ ide o sociokultúrnu oblasť, má význam aj pre sociolingválnu kompetenciu. Ide tu o záležitosti osobitne sa týkajúce používania jazyka, ktorými sa inde nezaobráme: jazykové ukazovatele spoločenských vzťahov; konvencie zdvorilosti; rozdiely v jazykových štýloch; dialekt a prízvuk.

Sociolingválna primeranosť

„Sociolingválna primeranosť“ je obsiahnutá v jednej stupnici. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ používanie zdvorilostných foriem a preukazovanie povedomia o zdvorilostných konvenciách;
- ▶ primeraná performancia jazykových funkcií (na nižších úrovniach v neutrálnom funkčnom štýle);
- ▶ socializácia podľa základných zaužívaných postupov na nižších úrovniach bez toho, aby sa od účastníkov komunikácie vyžadovalo, aby sa správali odlišne (od B2 nahor) a používali idiomatické výrazy, nepriame odkazy a humor (na úrovniach C);
- ▶ rozpoznávanie sociokultúrnych narážok, najmä tých, ktoré poukazujú na rozdiely, a zodpovedajúce konanie;
- ▶ osvojenie si vhodného jazykového štýlu (od B2 nahor).

	Sociolingválna primeranosť
C2	Dokáže efektívne a prirodzene sprostredkovať komunikáciu medzi používateľmi cieľového jazyka a členmi vlastnej komunity, pričom zohľadňuje sociokultúrne a sociolingválne rozdiely. Dobre ovláda idiomatické a hovorové výrazy uvedomujúc si ich významové konotácie. Oceňuje prakticky všetky sociolingválne a sociokultúrne implikácie jazyka, ktoré používajú skúsení používatelia cieľového jazyka, a dokáže na ne primerane reagovať. Dokáže efektívne použiť, ústne aj písomne, širokú škálu sofistikovaného jazyka na to, aby vydal/a príkaz, argumentoval/a, presvedčil/a, odradil/a, vyjednával/a a poradil/a.
C1	Dokáže rozpoznať širokú škálu idiomatických a hovorových výrazov a oceniť posuny v jazykových štýloch; občas však môže potrebovať potvrdiť si detaily, najmä, ak mu/jej je prízvuk neznámy. Dokáže vnímať humor, iróniu a chápať implicitné kultúrne odkazy a zachytávať nuansy významu. Dokáže sledovať filmy, ktoré v značnej miere využívajú slang a idiómy. Dokáže flexibilne a efektívne používať jazyk na spoločenské účely vrátane jeho emocionálneho, aluzívneho a žartovného použitia. Dokáže prispôbiť svoju úroveň formálnosti (jazykový štýl, aktuálne využitie jazykových prostriedkov) tak, aby vyhovovala spoločenskému kontextu: formálnemu, neformálnemu alebo hovorovému podľa potreby a pri dodržiavaní konzistentnosti jazykového štýlu. Dokáže sformulovať kritické postrehy alebo diplomaticky vyjadriť výrazný nesúhlas.
B2	Dokáže s určitým úsilím držať krok a zapájať sa do skupinových diskusií, aj keď ide o rýchlu a hovorovú reč. Dokáže rozoznať a interpretovať sociokultúrne/sociolingválne narážky a vedome modifikovať svoje jazykové formy prejavu, aby sa v danej situácii mohol/la primerane vyjadriť. Dokáže sa sebavedome, jasne a zdvorilo vyjadriť vo formálnom alebo neformálnom jazykovom štýle, ktorý zodpovedá situácii a dotknutej osobe (dotknutým osobám). Dokáže svoje vyjadrenie upraviť tak, aby rozlíšil/a medzi formálnymi a neformálnymi jazykovými štýlmi, ale nie vždy to dokáže urobiť primerane. Dokáže udržiavať vzťahy s používateľmi cieľového jazyka bez toho, aby ich neúmyselne pobavil/a alebo iritoval/a, alebo aby od nich vyžadoval/a, aby sa správali inak, ako sa správajú k inému skúsenému používateľovi. Dokáže sa primerane vyjadrovať v rôznych situáciách a vyhýbať sa závažným chybám vo formuláciách.
B1	Dokáže sa vyjadriť pomocou širokej škály jazykových funkcií a reagovať na ne pomocou najbežnejších vyjadrovacích prostriedkov v neutrálnom jazykovom štýle. Uvedomuje si zásadné pravidlá zdvorilosti a podľa nich sa aj správa. Uvedomuje si najvýznamnejšie rozdiely vo zvykoch, v bežnej jazykovej praxi, postojoch, hodnotách a presvedčeníach, ktoré prevládajú v cieľovej a v jeho vlastnej komunite a hľadá stopy po nich.
A2	Dokáže sa vyjadriť pomocou základných jazykových funkcií, akými sú napr. výmena informácií a požiadaviek, vyjadrenie svojich názorov a postojov jednoduchým spôsobom, a vie na ne reagovať. Dokáže sa socializovať jednoducho, ale účinne pomocou najjednoduchších bežných výrazov a dodržiavaním základných zvyklostí. Dokáže zvládnuť veľmi krátke spoločenské výmeny pomocou bežných zdvorilostných foriem pozdravu a oslovenia. Dokáže pozvať niekoho, navrhnúť niečo, ospravedlniť sa atď. a reagovať na to.
A1	Dokáže nadviazať základný spoločenský kontakt tak, že použije najjednoduchšie bežné spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť a rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať a ospravedlniť sa atď.
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

5.3 PRAGMATICKÁ KOMPETENCIA

Jednoduchým spôsobom pochopenia rozdielu medzi jazykovým a pragmatickým je povedať, že jazyková kompetencia sa týka používania jazyka (ako napr. v „správnom používaní“), a teda jazykových prameňov a znalostí jazyka ako systému, zatiaľ čo pragmatická kompetencia sa týka aktuálneho používania jazyka pri (spolu) vytváraní textu. Pragmatická kompetencia sa teda primárne týka znalosti používateľa/učiaceho sa o zásadách používania jazyka, podľa ktorých sú jazykové prejavy:

- ▶ organizované, štruktúrované a usporiadané („diskurzívna kompetencia“);
- ▶ používané na vyjadrenie komunikačných funkcií („funkčná kompetencia“);

- ▶ zoradené podľa interakčných a transakčných schém („kompetencia výstavby textu“).

Diskurzívna kompetencia sa týka schopnosti zostavovať texty, vrátane všeobecných aspektov ako je „rozvíjanie témy“, „koherencia a kohézia textu“, ako aj v interakcii princípy spolupráce a „ujímanie sa slova“. Funkčná kompetencia obsahuje „flexibilitu“ pri používaní vlastného repertoáru a výbere vhodných sociolingválnych možností. Všetky stupnice komunikačných jazykových činností opisujú rôzne druhy funkčného používania jazyka. Znalosť interakčných a transakčných schém sa vzťahuje aj na sociokultúrnu kompetenciu a do istej miery sa jej venuje pozornosť v rámci „sociolingválnej primeranosti“ na jednej strane a v rámci „všeobecného rozsahu znalosti jazyka“ a „rozsahu slovnej zásoby“ na druhej strane, pokiaľ ide o rozsah kontextov a na nižších úrovniach aj repertoár pre ne. Okrem toho pragmatická kompetencia navyše zahŕňa aj „význam rečníka“ v kontexte na rozdiel od „vetného/slovníkového významu“ jednotlivých slov a výrazov. Vyjadrenie presne toho, čo chcete povedať, vyžaduje ďalší aspekt pragmatickej kompetencie: „výrokovú presnosť“.

Napokon, slovné vyjadrenie čohokoľvek si vyžaduje „plynulosť“. Plynulosť sa všeobecne chápe dvoma komplementárnymi spôsobmi: po prvé holistickým spôsobom, ktorý predstavuje schopnosť hovoriaceho/posunkujúceho formulovať (možno zložitú) správu. Toto holistickejšie použitie sa odráža vo výpovediach, akými sú „táto rečníčka rozpráva zreteľne“ alebo „jeho ruština je veľmi plynulá“, a obsahuje schopnosť detailne rozprávať/posunkovať, pričom príslušné veci sa vyjadria v širokej škále kontextov. V užšej a odbornejšej interpretácii detailné rozprávanie/posunkovanie v sebe zahŕňa aj absenciu odvedenia pozornosti v dôsledku prerušenia a dlhých prestávok v prúde reči. Zaradenie „plynulosti“ do pragmatickej kompetencie presahuje tradičnú dichotómiu kompetencie a performance, používanú lingvistami už od Chomského. Ako bolo uvedené v diskusii o modeli SERR, SERR v tejto tradícii nepokračuje. Zastáva sa názor, že v činnostne zameranom prístupe existuje kompetencia iba v činnosti.

Flexibilita

Flexibilita sa zaoberá schopnosťou prispôbiť naučený jazyk novým situáciám a formulovať myšlienky rôznymi spôsobmi. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ tvorivé kombinovanie naučených prvkov (najmä na nižších úrovniach);
- ▶ prispôbenie jazyka situácii a zmenám smerovania v rozhovore a diskusii;
- ▶ preformulovanie jednotlivých bodov rôznymi spôsobmi s cieľom zdôrazniť hľadiská, vyjadriť mieru odhodlania a dôvery a vyhnúť sa nejednoznačnosti.

	Flexibilita
C2	Preukazuje vysokú mieru flexibility v preformulovaní myšlienok pri rozlišovaní jazykových foriem s cieľom zdôrazniť podstatné, diferencovať podľa situácie, partnera v komunikácii atď. a eliminovať dvojznačnosť.
C1	Dokáže pozitívne vplývať na cieľové publikum tým, že efektívne mení štýl rečového prejavu a dĺžku vety, pričom využíva rozvinutú slovnú zásobu a slovosled. Dokáže modifikovať svoje vyjadrenie vyjadrením stupňa odhodlania alebo váhania, dôvery alebo neistoty.
B2	Dokáže prispôbiť svoj prejav a vyjadrovacie prostriedky situácii a príjemcovi a uplatniť okolnostiam primeranú úroveň formálnosti. Dokáže sa prispôbiť zmenám smerovania, štýlu a dôrazu, ktoré sa bežne vyskytujú v konverzácii. Dokáže preformulovať to, čo chce povedať. Dokáže preformulovať myšlienku na zdôraznenie alebo vysvetlenie jej dôležitosti.
B1	Dokáže prispôbiť svoj prejav tak, aby zvládol/la menej bežné, dokonca ťažké situácie. Dokáže flexibilne používať širokú škálu jednoduchého jazyka na vyjadrenie väčšiny toho, čo vyjadriť chce.
A2	Dokáže prispôbiť dobre nacvičené a naspamäť naučené jednoduché slovné spojenia konkrétnym okolnostiam prostredníctvom obmedzenej lexikálnej substitúcie. Dokáže rozšíriť naučené frázy jednoduchým prekombinovaním ich častí.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

	Flexibilita
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

Ujímanie sa slova

Ujímanie sa slova sa týka schopnosti prebrať iniciatívu v diskusii. Túto schopnosť je možné vnímať ako stratégiu interakcie (vziať si slovo) alebo ako integrálny aspekt diskurznej kompetencie. Z tohto dôvodu sa táto stupnica nachádza aj v časti „Stratégie interakcie“. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ začatie, udržiavanie a ukončovanie diskusie;
- ▶ zasahovanie do prebiehajúcej konverzácie alebo diskusie, často s použitím vopred pripraveného výrazu alebo na získanie času na premýšľanie.

Poznámka: Táto stupnica sa opakuje v časti „Stratégie interakcie“.

	Ujímanie sa slova
C2	Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.
C1	Dokáže si pohotovo vybrať vhodné slovné spojenie zo svojho registra diskurznych funkcií, ktorým vhodne uvedie svoje pripomienky tak, aby získal/a slovo alebo aby získal/a čas a udržal/a si slovo počas premýšľania.
B2	Dokáže primerane zasiahnuť do diskusie, využívajúc na to vhodný jazyk. Dokáže účinne začať, udržať a ukončiť diskusiu, pričom sa s partnerom v diskusii efektívne strieda. Dokáže rozhovor začať, podľa potreby sa ujímať slova a podľa potreby ukončiť rozhovor, aj keď to nemusí zakaždým urobiť elegantne. Dokáže používať kliše (napr. „Na túto otázku je ťažké odpovedať.“), aby získal/a čas a udržal/a si slovo pri formulácii toho, čo chce vyjadriť.
B1	Dokáže zasiahnuť do diskusie o známej téme a na ujatie sa slova použije vhodné slovné spojenie. Dokáže začať, udržať a ukončiť jednoduchú osobnú konverzáciu na témy, ktoré sú známe alebo sú predmetom osobného záujmu.
A2	Dokáže použiť jednoduché techniky na začatie, udržanie alebo ukončenie krátkej konverzácie. Dokáže začať, udržať a ukončiť jednoduché osobné rozhovory. Dokáže požiadať o pozornosť.
A1	Deskriptory nie sú k dispozícii
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

Rozvíjanie témy

Táto stupnica sa zaoberá spôsobom, akým sú myšlienky v texte logicky prezentované a ako vzájomne súvisia v jasnej štylistickej štruktúre. Obsahuje aj dodržiavanie príslušných textových konvencií. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ rozprávanie príbehu/uviedenie súvislostí príbehu (nižšie úrovne);
- ▶ rozvíjanie textu, vhodné rozširovanie a zdôvodňovanie hľadísk, napríklad príkladmi;
- ▶ rozvíjanie argumentácie (najmä na B2 až C1).

	Rozvíjanie témy
C2	Dokáže s dostatočnou flexibilitou využiť konvencie príslušného druhu textu, aby efektívne komunikoval/a zložité myšlienky, s ľahkosťou pritom udržiava pozornosť cieľového čitateľa a plní všetky komunikačné ciele.
C1	Dokáže využiť konvencie príslušného druhu textu na upútanie pozornosti cieľového čitateľa a na sprostredkovanie zložitých myšlienok. Dokáže podať prepracované opisy a príbehy, pričom do nich začleňuje vedľajšie témy, rozvíja konkrétne body a dokáže ich vhodne ukončiť Dokáže napísať vhodný úvod a záver dlhého a zložitého textu. Dokáže do určitej miery rozšíriť a doplniť základné body pomocou podporných bodov, dôvodov a relevantných príkladov.
B2	Dokáže systematicky rozvíjať argumentáciu vhodným zdôrazňovaním významných hľadísk a relevantných podporných detailov. Dokáže presvedčivo predložiť zložité argumentačné línie a reagovať na ne. Dokáže pri komunikácii svojich myšlienok dodržať konvenčnú štruktúru príslušnej komunikačnej úlohy. Dokáže vytvoriť zrozumiteľný opis alebo rozprávanie, pričom rozširuje a dopĺňa základné body relevantnými podpornými detailami a príkladmi. Dokáže rozvinúť jasnú argumentačnú líniu, do určitej miery rozšíri a doplní svoje stanoviská podpornými názormi a relevantnými príkladmi. Dokáže vyhodnotiť výhody a nevýhody rôznych možností. Dokáže jasne naznačiť rozdiel medzi faktom a názorom.
B1	Dokáže jasne naznačiť chronologickú postupnosť v naratívnom texte. Dokáže rozvinúť argumentáciu dostatočne dobre na to, aby ju bolo možné väčšinu času bez problémov pochopiť . Uvedomuje si konvenčnú štruktúru príslušného druhu textu, keď komunikuje svoje myšlienky. Dokáže celkom plynulo uviesť súvislosti jednoduchého príbehu alebo opisu ako postupnosť bodov.
A2	Dokáže vyrozprávať príbeh alebo niečo opísať jednoduchým vymenovaním bodov. Dokáže uviesť príklad niečoho vo veľmi jednoduchom texte pomocou výrazov „ako“ alebo „napríklad“.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii</i>

Koherencia a kohézia

Koherencia a kohézia textu sa vzťahujú na spôsob, akým sú jednotlivé prvky textu vzájomne spojené do koherentného celku využívaním takých jazykových prostriedkov, akými sú referencia, substitúcia, elipsa a iné formy textovej kohézie, ku ktorým sa pridávajú logické a časové konektory a iné spájacie výrazy. Koherencia a kohézia fungujú na úrovni vety/rečového prejavu a na úrovni celého textu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ spájacie výrazy, hlavne s logickými a časovými konektormi;
- ▶ používanie odsekov na zvýraznenie štruktúry textu;
- ▶ striedanie používaných prostriedkov kohézie s niekoľkými „ťažkopádnyimi“ konektormi (úrovne C).

	Koherencia a kohézia
C2	Dokáže vytvoriť obsahovo a formálne súdržný text, pričom úplne a vhodne využíva rôzne spôsoby členenia textu a širokú škálu prostriedkov kohézie.
C1	Dokáže vytvoriť zreteľný, ľahko plynúci a dobre štruktúrovaný jazykový prejav, pričom preukáže osvojené spôsoby členenia textu, použitie konektorov a prostriedkov kohézie. Dokáže vytvoriť dobre usporiadaný a koherentný text použitím rôznych prostriedkov kohézie a spôsobov členenia textu.
B2	Dokáže efektívne používať rôzne spájacie výrazy na jasné označenie vzťahov medzi myšlienkami. Dokáže použiť obmedzený počet prostriedkov kohézie tak, aby svoje výroky spojil/a do jasného a koherentného jazykového prejavu, hoci v dlhom texte sa môže vyskytnúť určitá miera „nesúrodosti“. Dokáže vytvoriť text, ktorý je vo všeobecnosti dobre členený a koherentný, pričom používa rôzne spájacie výrazy a prostriedky kohézie. Dokáže štruktúrovať dlhšie texty do jasných, logických odsekov.
B1	Dokáže predložiť protiargument v jednoduchom diskurzívnom texte (napr. pomocou „avšak“). Dokáže spojiť sériu kratších, samostatných jednoduchých častí do súvislého lineárneho celku. Dokáže vytvoriť dlhšie vety a vzájomne ich spájať pomocou obmedzeného počtu prostriedkov kohézie, napr. v príbehu. Dokáže vytvoriť jednoduché logické členenie odsekov v dlhšom texte.
A2	Dokáže použiť najčastejšie sa vyskytujúce konektory na prepojenie jednoduchých viet, aby vyrozprával/a príbeh alebo niečo opísal/a ako jednoduchý zoznam bodov. Dokáže spojiť skupiny slov/posunkov jednoduchými spojkami (napr. „a“, „ale“ a „pretože“).
A1	Dokáže spojiť slová/posunky alebo skupiny slov/posunkov úplne základnými lineárnymi konektormi (napr. „a“ alebo „potom“).
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii

Výroková presnosť

Táto stupnica sa týka schopnosti určiť, ako sformulovať to, čo chce niekto vyjadriť. Týka sa to toho, do akej miery dokáže používateľ/učiaci sa vyjadriť detaily a odtienky významu a zabrániť zjednodušeniu svojho ideálne zamýšľaného odkazu. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ druh prostredia a príslušné informácie (A1 až B1) bez obmedzenia od úrovne B2, keď používateľ/učiaci sa dokáže spoľahlivo vyjadrovať detaily, a to aj v náročnejších situáciách;
- ▶ stupeň podrobnosti a presnosti poskytnutých informácií;
- ▶ schopnosť kvalifikovať, zdôrazňovať a rozlišovať pravdepodobnosť, angažovanosť, presvedčenie atď.

	Výroková presnosť
C2	Dokáže presne vyjadriť jemnejšie odtienky významu prostredníctvom širokého spektra hodnotiacich výrazových prostriedkov (napr. prísloviak vyjadrujúcich stupeň, vedľajších viet vymedzujúcich význam hlavných viet). Dokáže zdôrazniť, rozlíšiť a eliminovať nejednoznačnosť.
C1	Dokáže presne hodnotiť názory a výroky v závislosti od stupňa napríklad istoty/neistoty, presvedčenia/pochybností, pravdepodobnosti atď. Dokáže efektívne využiť jazykovú modalitu na signalizáciu intenzity nároku, argumentu alebo stanoviska.

	Výroková presnosť
B2	Dokáže spoľahlivo odovzdať podrobné informácie. Dokáže komunikovať najdôležitejšie body aj v náročnejších situáciách, aj keď jeho/jej jazyku chýba výrazová sila a idiomatickosť.
B1	Dokáže pomerne presne vysvetliť hlavné body myšlienky alebo problému. Dokáže poskytnúť jednoduché a úplne jasné informácie bezprostredného významu, pričom vyjadrí to, čo považuje za najdôležitejšie. Dokáže zrozumiteľne vyjadriť podstatu myšlienky.
A2	Dokáže vyjadriť to, čo chce povedať, jednoduchou a priamou výmenou obmedzených informácií, ktoré sa týkajú známych a bežných záležitostí, ale v ostatných situáciách musí vo všeobecnosti zjednodušiť svoj odkaz.
A1	Dokáže jednoduchým spôsobom sprostredkovať základné informácie o osobných údajoch a konkrétnych potrebách.
Pre-A1	Dokáže jednoduchým spôsobom podať veľmi základné informácie o osobných údajoch.

Plynulosť

Plynulosť, ako je uvedené vyššie, má širší holistický význam (= presvedčivý rečník/posunkujúci) a užší, odbornejší a psycholingvistickejší význam (= sprístupnenie vlastného repertoáru). Širší výklad by obsahoval „výrokovú presnosť“, „flexibilitu“ a aspoň do určitej miery aj „rozvíjanie témy“ a „koherenciu a kohéziu“. Z tohto dôvodu sa stupnica uvedená nižšie väčšmi zameriava na užší, tradičnejší pohľad na plynulosť. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ schopnosť vytvárať slovné prejavy napriek váhaniu a prestávkam (nižšie úrovne);
- ▶ schopnosť udržiavať dlhšiu produkciu alebo konverzáciu;
- ▶ ľahkosť a spontánnosť vyjadrovania.

	Plynulosť
C2	Dokáže sa vyjadriť obsérne, prirodzene, plynulo a bez námahy či zaváhania. Pozastaví sa iba, aby popremýšľal/a o presnom vyjadrení myšlienok alebo našiel/la vhodný príklad či vysvetlenie.
C1	Dokáže sa vyjadrovať plynulo a spontánne, takmer bez námahy. Prirodzený a plynulý tok rečového prejavu môže spomaliť iba pojmovovo náročná téma.
B2	Dokáže spontánne komunikovať a často sa vyjadruje plynulo a s ľahkosťou aj v dlhších zložitých úsekoch rečového prejavu. Dokáže vytvoriť celé úseky rečového prejavu pomerne rovnomerným tempom; aj keď môže zaváhať pri hľadaní schém a výrazov, pričom urobí iba niekoľko badateľne dlhých prestávok. Dokáže interagovať na určitom stupni plynulosti a spontánnosti, čo mu/jej umožňuje pravidelnú interakciu s používateľmi cieľového jazyka bez toho, aby to pre obe strany znamenalo záťaž.
B1	Dokáže sa vyjadrovať pomerne ľahko. Napriek nejakým problémom s formuláciou, ktoré majú za následok pauzy a „slepé uličky“, dokáže bez pomoci účinne pokračovať v komunikácii. Dokáže zmysluplne pokračovať v komunikácii, aj keď pauzy pre gramatické a lexikálne plánovanie a opravy sú veľmi zjavné, najmä pri dlhších úsekoch samostatného jazykového prejavu.
A2	Dokáže sa dorozumieť pomocou krátkych vyjadrení, hoci pauzy, opakované snahy o začatie komunikácie a preformulovania sú veľmi zjavné. Dokáže dostatočne ľahko vytvoriť slovné spojenia týkajúce sa známych tém, aby zvládol/la krátke výmeny, a to aj napriek veľmi nápadnému váhaniu a nevydareným začiatkom komunikácie.
A1	Dokáže zvládnuť veľmi krátke, izolované, väčšinou vopred pripravené vyjadrenia s častými prestávkami na hľadanie výrazových prostriedkov, formulovanie menej známych slov/posunkov a opravu komunikácie.
Pre-A1	Dokáže zvládnuť veľmi krátke, izolované a nacvičené vyjadrenia pomocou gest a v prípade potreby signalizovaných žiadostí o pomoc.

Kapitola 6

STUPNICE MODELOVÝCH DESKRIPTOROV SERR: KOMPETENCIE V POSUNKOVOM JAZYKU

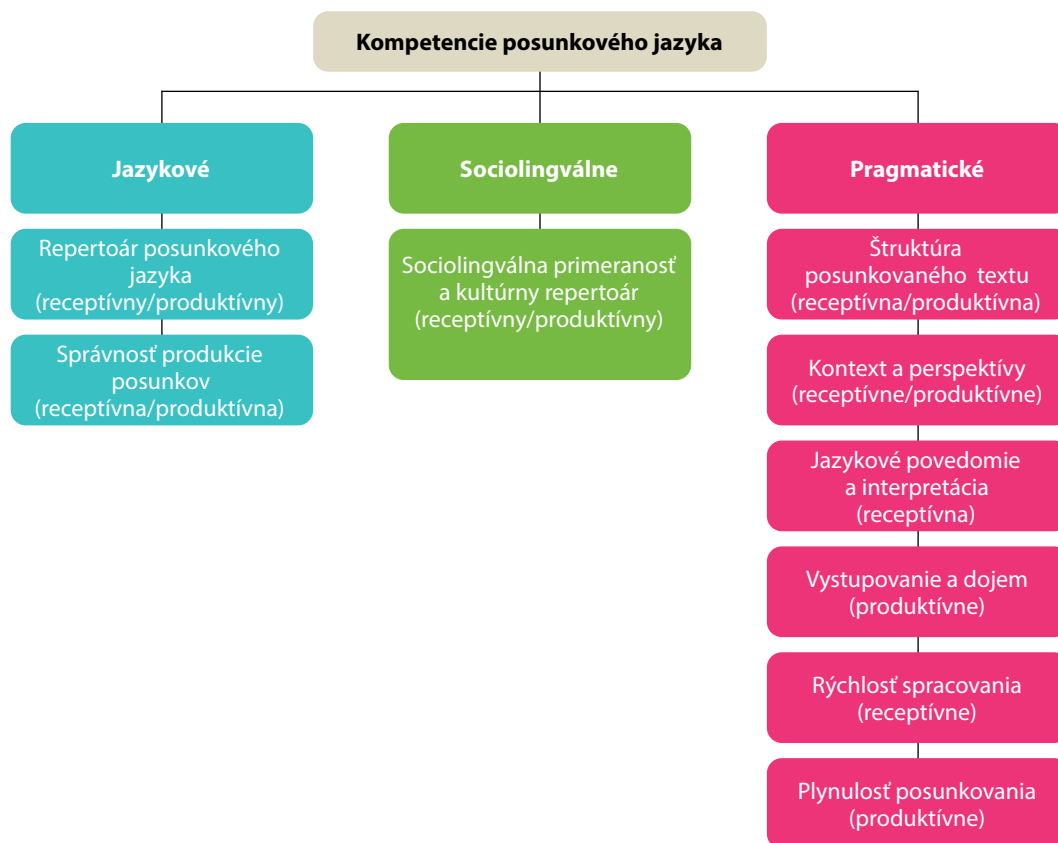
Mnohé deskriptory SERR, najmä tie, ktoré sa týkajú komunikačných jazykových činností, sú rovnako použiteľné pre posunkové jazyky aj pre hovorené jazyky, pretože posunkové jazyky sa používajú na plnenie rovnakých komunikačných funkcií. Preto sú tieto deskriptory neutrálne z hľadiska spôsobu a v ich formulovaní sa vykonali úpravy na zdôraznenie tohto aspektu. Je však zrejmé, že existujú spôsoby, akými sa posunkové jazyky podstatne líšia od hovorených jazykov. V zásade ide o využitie gramatických kompetencií pri využívaní priestoru, ktorý nazývame „kompetencia produkcie posunkov“. Obsahujú aj rozšírený výraz termínu „text“, konkrétne pre dorozumievanie sa posunkami pomocou videozáznamu, ktoré nie je založené na písanom texte. Tieto kompetencie presahujú parajazykové rysy komunikácie hovoreným jazykom. Posunkový priestor sa zvyčajne používa na určenie a neskôr odkazovanie na príslušné osoby, miesta a veci vo forme priestorového mapovania. Posunkové jazyky majú potom syntax, sémantiku, morfológiu a fonológiu rovnako ako ľubovoľný iný jazyk. Tieto sa samozrejme líšia od jedného posunkového jazyka k druhému, pretože v rôznych krajinách sú rôzne posunkové jazyky a niekedy v tej istej krajine je viac ako jeden posunkový jazyk. Existujú však určité spoločné črty, akými sú napríklad použitie indexovania, zámen a tvorba klasifikátorových konštrukcií. Okrem pohybov rúk a paží, ktoré sa tradične považujú za artikulátory posunkových jazykov, sa navyše vo väčšej miere používajú aj nemanuálne prostriedky (výraz tváre, pozícia a pohyb hlavy) a konštruovaný akt.

Pre komunikáciu a reflektovanie kontaktu s používateľmi hovoreného jazyka je repertoár lexikálnych a produktívnych posunkov doplnený doslova hláskovaním slov alebo mien pomocou daktylovania (hláskovania figúr prstov). Zhruba každé písmeno prepisu hovoreného slova zodpovedá tvaru ruky. Vo vhodnom čase sa môže stať lexikalizovaným a fonologizovaným. Daktylovanie je však prostriedkom na sprostredkovanie niečoho neznámeho, napríklad vlastného mena alebo pojmu, ktorý nemá zavedený posunok v použitom posunkovom jazyku. Daktylovanie je teda jedným z niekoľkých kontaktných javov, ktoré uľahčujú prístup k písomným znalostiam hovorených jazykov. Ďalej sa metóda daktylovania používa na prevzatie nových výrazov z hovorených jazykov, ktoré sa prípadne môžu lexikalizovať.

Kategórie kompetencií posunkového jazyka sa vzťahujú na jazykové, pragmatické a sociolingválne kompetencie, ktoré sú v hovorených jazykoch, a preto sú stupnice deskriptorov pre kompetencie posunkového jazyka tu uvedené pod týmito názvami. Stupnice sú stanovené v siedmich pároch ako receptívne a produktívne kompetencie: dve pre jazykovú kompetenciu, jeden pár pre sociolingválnu kompetenciu a štyri páry pre rôzne aspekty pragmatickej kompetencie.

Niekoľko deskriptorov kalibrovaných pre kompetencie posunkového jazyka má globálnejší charakter, a sú podobné tým, ktoré boli uvedené vyššie. Tieto sa zachovávajú v kompetenciách posunkového jazyka, pretože pomáhajú preukázať obsahovú súdržnosť medzi deskriptormi kompetencií posunkového jazyka a deskriptormi iných oblastí.

Obrázok 17 – Kompetencie posunkového jazyka

6.1 JAZYKOVÁ KOMPETENCIA

Deskriptory sú k dispozícii pre „repertoár posunkového jazyka“ a „presnosť produkcie posunkov“. Tento rozdiel odráža dichotómiu vedomostí a ovládania a vyjadruje ju medzi rozsahom a ovládaním/presnosťou vzhľadom na gramatiku a slovnú zásobu.

Repertoár posunkového jazyka

Tieto dve stupnice obsahujú jazykové pramene, ku ktorým sa pristupuje tak v porozumení posunkovému jazyku, ako aj v produkcii, napríklad v kombinácii nemanuálnych prostriedkov s klasifikátorovými tvarmi rúk na označenie odkazu predmetu a prípadne pohybu a orientácie ruky, aby sa vyjadrili ďalšie aspekty zamýšľaného významu.

Posunkové jazyky vo veľkej miere čerpajú z produktívnej tvorby posunkov. Tak ako pre hovorené jazyky aj slovník pre posunkový jazyk pozostáva z dvoch skupín vstupov: jadrový slovník (ustálené lexikálne jednotky) a produktívny slovník (produktívne formy) používaný pri tvorbe (nových) posunkov alebo tvarov posunkov. Ustálené posunky majú pevnú citátovú podobu alebo citátovú formu, ktorá sa zvyčajne cituje v slovníkoch posunkových jazykov. Prvky produktívnej slovnej zásoby sa spájajú v produktívnych vzťahoch medzi úzkym súborom tvarov rúk, ktoré pôsobia v posunkovom priestore, a vytvárajú tak nové dynamické opisy udalostí. Trojrozmerná priestorová povaha mnohých výrazov umožňuje variabilné, no presné formulácie. Učiaci sa postupujú pri využívaní týchto kompetencií podľa mnohostranných potrieb vyjadrenia získavaním kombinatorických obmedzení, ako aj zásad pre štylistické/estetické účely.

Z dôvodu vysokého podielu produktívnych prvkov v posunkových jazykoch si recepcia vyžaduje vysoký stupeň spracovania súčasne poskytovaných morfofonologických a morfosyntaktických subštruktúr, a vyžaduje si aj nezabúdať na dané súvislosti pre priestorové odkazy. Stručne povedané, produktívne vytváranie posunkov kombinuje významové prvky, ktoré v príslušných kombináciách nemožno nájsť v slovnej zásobe pre posunkový jazyk, pričom porozumenie vyžaduje opätovnú analýzu takýchto posunkov. Učiaci sa musia na splnenie konkrétnych komunikačných potrieb, ktoré obsahujú viac ako len globálne porozumenie tomu, o čom je správa, znovu použiť gramatické pravidlá pre produktívne vytváranie posunkov, znovu použiť kombinované obmedzenia, sledovať priestorové priradenia a zväziť uplatniteľnosť zásad pre štylisticko-estetické účely. Učiaci sa uvádzajú,

že lexikálne zdroje menej napomáhajú takýmto procesom porozumenia posunkovému jazyku, ako je tomu v prípade procesov porozumenia mnohým hovoreným jazykom.

Medzi kľúčové pojmy realizované na týchto dvoch stupniciach patria:

- ▶ znalosť základných foriem, častí reči a významov manuálnych posunkov vrátane jazykových štýlov a variantov;
- ▶ základné jazykové znalosti prvkov v posunkových jazykoch na pomenovávanie a odkazovanie a na skladanie posunkov s odkazom na morfosyntaktické a morfológické procesy a simultánne konštrukcie;
- ▶ manuálne aspekty, akými sú lexikálne posunky, idiómy a ustálené slovné spojenia, ako aj morfofonologické prvky, ktoré sa používajú v produktívnych posunkoch;
- ▶ znalosť koreňov posunkov a nemanuálnych prostriedkov, napríklad používania očí, hlavy, trupu a pohybu tela, rýchlosti posunkovania, odchýlky posunkovej artikulácie atď., ako aj súvisiacich obmedzení; tieto formy sú prístupné a používajú sa na interpretáciu posunkovania, pomenovávanie a odkazovanie;
- ▶ znalosť manuálnych a nemanuálnych prostriedkov ako zložiek posunkov (ustálené formy, idiómy a ustálené slovné spojenia), ako aj znalosť morfofonologických pravidiel, ktoré sa používajú pri vytváraní produktívnych posunkov; to tiež obsahuje znalosť napr. podmnožiny tvarov rúk konkrétneho posunkového jazyka;
- ▶ jazykovo špecifické znalosti súvisiace s kombináciou manuálnych a nemanuálnych prostriedkov do možných posunkov, pretože ani manuálne, ani nemanuálne prostriedky „sa nevynárajú“ izolovane;
- ▶ koncepčné znalosti významu a konotácií do tej miery, do akej napríklad používateľ/učiaci sa dokáže interpretovať alebo vytvárať metafory či iróniu;
- ▶ a celkovo preukázať kompetenciu porozumieť a používať manuálne a nemanuálne prostriedky posunkov.

Repertoár posunkového jazyka		
	Produktívny	
	Receptívny	
C2	Dokáže porozumieť abstraktným pojmom, napríklad z oblasti vedy, a priradovať ich do vhodného kontextu. Dokáže porozumieť kreatívnym alebo novovytvoreným opisom javov (napr. UFO). Dokáže porozumieť náročným textom na rôzne témy a vysvetliť, o čom sú.	Dokáže sa vyjadrovať abstraktným, umeleckým vytváraním posunkov. Dokáže formulovať abstraktné výrazy a pojmy, napr. v akademickej a vedeckej oblasti. Dokáže aktívnu ruku vytvoriť produktívny alebo lexikálny posunok (napr. opisné alebo lexikálne sloveso, napríklad „hľadať“), zatiaľ čo pasívnu ruku súčasne použije ako súčasť konštruovaného aktu⁴⁸ (napr. poškríabe si hlavu na rôznych miestach, ako keby niečo hľadal).⁴⁹ Dokáže vyjadriť zložitú činnosť alebo udalosť lingvisticky estetickým spôsobom, napr. tým, že využije tvary rúk ako prostriedok hravého výrazu.
C1	Dokáže pochopiť význam pohybu úst v kontexte. Dokáže porozumieť odborným textom vo svojej oblasti a použiť v nich obsiahnuté informácie, myšlienky alebo názory. Dokáže porozumieť konkrétnym, presným pokynom, želaniam, odporúčaniam atď.	Dokáže s ľahkosťou vyjadriť činnosti, predmety a vzťahy medzi nimi pomocou vhodných klasifikátorových konštrukcií (jedno- a dvojučných) rôznymi spôsobmi. Dokáže použiť vhodný produktívny posunok (napr. klasifikátor), aby zvýraznil/a konkrétny význam. Dokáže sa zrozumiteľne vyjadriť posunkom iba jednou rukou (dominantnou rukou). Dokáže použiť vetu na určenie presne zamýšľaného významu neurčitého pojmu (napr. „vražda“ pomocou opisovania). Dokáže poskytnúť veľmi široké pokrytie témy, berúc do úvahy rôzne súvisiace aspekty. Dokáže prepnúť medzi priamou a nepriamou rečou.
B2+	Dokáže porozumieť a správne priradiť posunkami vyjadrené mená k bežne známym osobám a inštitúciám. Dokáže rozlíšiť nuansy významu, ktoré sú vyjadrené špecifickými tvarmi rúk. Dokáže porozumieť idiómom (a posunkom príznačným pre miestnu komunitu). Dokáže pochopiť, čo sa myslí, keď niekto posunkujúci parafrázuje bez toho, aby vytvoril posunok pre príslušný pojem.	Dokáže sa zrozumiteľne a presne vyjadriť posunkami na zložitú tému. Dokáže prispôsobiť štýl vyjadrovania posunkami obsahu alebo objektu, ktorý opisuje. Dokáže predstaviť jednoduchú produktívnu činnosť prostredníctvom opisovania a konštruovaného aktu. Dokáže použiť diferencovaný výber posunkov, ktoré zodpovedajú druhu príslušného textu. Dokáže využiť konštruovaný akt (jedna činnosť je napodobňovaná druhou).

⁴⁸ Konštruovaný akt a konštruovaný dialóg môžeme vysvetliť ako interakčný sociolingvistický popis striedania rolí, ktorý sa v posunkových jazykoch často vyskytuje. Zjednodušene povedané tieto pojmy označujú spôsob, akým posunkujúci využíva svoj trup, hlavu a pohľad očí k opisu správania, myšlienok, slov a výrazov postáv, ktoré sú predmetom prejavu. Konštruovaný akt a konštruovaný dialóg sa často používajú pri rozprávaní príbehu, ale uplatňujú sa aj v iných typoch výpovedí (Zdroj: Leeson, L. – van den Bogaerde, B. – Rathmann, Ch. – Haug, T. Sign languages and the Common European Framework of Reference for Languages: Common Reference Level Descriptors. Graz: European Centre for Modern Languages of the Council of Europe, 2016. Dostupné na: www.ecml.at/Portals/1/documents/ECML-resources/PRO-SIGN_Common-Reference-Level-Descriptors_EN.pdf?ver=2018-03-20-110859-447).

⁴⁹ Nazýva sa to aj „umiestnenie posunkov v priestore“.

Repertoár posunkového jazyka		
Receptívny	Produktívny	
B2	Dokáže porozumieť veľkému počtu posunkov používaných v bežných situáciách. Dokáže odvodiť význam jednotlivých posunkov z kontextu vety.	Dokáže vždy vyjadriť svoj vlastný názor, aj keď sú prezentované stanoviská a názory ostatných. Dokáže vyjadriť rovnaký obsah v inom jazyku. Dokáže striediť medzi produktívnymi a lexikálnymi posunkami v posunkovaní. Dokáže komunikovať informácie iba pomocou produktívnej slovnej zásoby. Dokáže parafrázovať lexikálne prvky pomocou produktívnych prvkov, napr. použitím opisných posunkov a iných klasifikátorových konštrukcií.
	Dokáže extrahovať príslušné informácie z krátkeho textu za predpokladu, že sú predložené jednoduchým a štruktúrovaným spôsobom. Dokáže rozlíšiť posunky, ktoré vyzerajú podobne. Dokáže odvodiť povahu predmetu z nemanuálnych prostriedkov a opisných posunkov. Dokáže z výrazov tváre osoby, ktorá hovorí posunkovým jazykom, nepriamo vyvodit' charakteristické črty postáv v príbehu.	Dokáže rýchlo a presne daktylovať (hláskovať figúry prstov). Dokáže na uľahčenie porozumenia urobiť relevantné porovnanie s inými vecami alebo obrázkami či okolnosťami, ktoré už prijemca pozná (napr. „dikobraz vyzerá ako veľký jež“). Dokáže použiť rôzne produktívne posunky pri opise činnosti alebo udalosti (napr. tvary rúk naznačujúce manipuláciu). Dokáže použiť pohyby úst diferencovaným spôsobom, ktorý je vhodný pre kontext. Dokáže použiť rôzne prostriedky (napr. nemanuálne prostriedky vrátane výrazu tváre, tvaru ruky, orientácie ruky, pohybu) na opis veľkosti a tvaru predmetu. Dokáže prezentovať svoj charakter iba pohybmi úst a konštruovaným aktom.
B1	Dokáže selektívne extrahovať informácie z textu posunkového jazyka, napríklad podrobnosti o čase, zúčastnených osobách, miestach alebo dohodnutých stretnutiach a údaje o tom, ako alebo prečo. Dokáže porozumieť produktívne vyjadreným činnostiam a procesom. Dokáže odvodiť chronologickú postupnosť udalostí z nemanuálnych podnetov (blízke a vzdialené udalosti z hľadiska času). Dokáže pochopiť, aké stvorenie sa myslí, keď osoba vyjadrujúca sa posunkovým jazykom, napodobňuje ľudí alebo zvieratá.	Dokáže opísať dôležité charakteristiky osoby alebo predmetu pomocou vhodných tvarov rúk. Dokáže upraviť produktívne vyjadrovanie sa posunkami podľa kontextu. Dokáže vytvoriť časť svojho príspevku pomocou konštruovaného aktu, aby predviedol/la jednotlivé jednoduché činnosti. Dokáže vyjadriť charakter a vlastnosti osoby alebo hlavnej postavy pomocou konštruovaného aktu. Dokáže predstaviť činnosti alebo udalosti prostredníctvom produktívneho tvorenia posunkov. Dokáže meniť škálu posunkovania (väčšiu, menšiu) v závislosti od situácie. Dokáže poskytnúť celkový opis osoby, vrátane výrazu tváre, farby pleti, nalícenia, účesu a povolania. Dokáže použiť vhodné produktívne prvky slovnej zásoby ako odkazy predmetov, napr. na zvieratá, namiesto lexikálnych posunkov. Dokáže správne použiť pohyby úst, aby vyjadril/a špecifický obsah.

Repertoár posunkového jazyka	
Receptívny	Produktívny
Dokáže porozumieť obsahu, ktorý človek vyjadruje iba prostredníctvom produktívnych posunkov. Dokáže porozumieť termínom označujúcim bežné technické nástroje určené pre použitie nepočujúcimi ľuďmi. Dokáže porozumieť významu modálnych slovies (napr. <i>môcť</i> = <<i>schopnosť</i>>, <i>musieť</i> = <<i>prikaz</i>>, <i>chcieť</i> = <<i>želať si</i>>). Dokáže extrahovať konkrétne informácie z bežných textov (napr. čísla, mená, miesta, osoby). Dokáže porozumieť posunkovému jazyku, keď posunkujúca osoba používa obrázky na znázornenie obsahu.	Dokáže používať celý rad posunkov. Dokáže prezentovať rôzne aspekty zápletky alebo deja (napr. trvanie, ako napríklad „<i>práca počas noci</i>“). Dokáže používať príklady na ilustráciu. Dokáže jasne naznačiť rozdiel medzi dvoma vecami. Dokáže odovzdať informácie krátkym a minimalistickým, no zrozumiteľným spôsobom. Dokáže, po príprave, použiť správne názvy a terminológiu súvisiacu s danou témou. Dokáže opísať osobu z hľadiska jej charakteristických čŕt.
Dokáže identifikovať podrobnosti v rozsiahlom opise osoby/predmetu, napríklad tvaru tela, účesu alebo povolania. Dokáže porozumieť nemanuálnym informáciám o blízkosti alebo vzdialenosti miesta alebo predmetu. Dokáže rozoznať a správne interpretovať význam vyjadrený nemanuálnymi prostriedkami. Dokáže rozoznať a porozumieť kodifikovaným posunkom vyjadrujúcim súhlas partnera. Dokáže porozumieť jednoduchým správam o tom, čo posunkujúci urobil. Dokáže porozumieť jednoduchým pokynom, želaniam, odporúčaniam atď.	Dokáže vyjadriť svoj vlastný názor. Dokáže vizuálne prezentovať jednoduché informácie, akými sú činnosti a vzťahy (napr. v rodine). Dokáže posunkami vyjadriť priamu požiadavku. Dokáže vyjadriť množstvo/počet prostredníctvom nemanuálnych prostriedkov. Dokáže vyjadriť blízkosť a vzdialenosť pomocou vhodných nemanuálnych prostriedkov. Dokáže opísať dizajn, farbu a štruktúru oblečenia.
Dokáže porozumieť priamym príkazom (napr. „otvor dvere“). Dokáže porozumieť množstvám vyjadreným nemanuálnymi prostriedkami. Dokáže porozumieť opisom oblečenia (vzor, farba). Dokáže porozumieť informáciám o proporciách, množstvách a pomeroch veľkosti. Dokáže rozlíšiť posunky, ktoré sa od seba líšia iba podľa tvaru úst. Dokáže porozumieť posunkom, aj keď sú manuálne upravené. Dokáže porozumieť významu z tvaru úst, napr. nafúknuté alebo vťahnuté líca. Dokáže vyvodit' tvar predmetov, ktoré sú opísané z nemanuálnych signálov. Dokáže porozumieť jednoduchej negácii s <<i>nie</i>>, <<i>ne</i>> alebo zavrtením hlavy. Dokáže porozumieť daktylovým výrazom (výrazom hláskovaným figúrami prstov), ak nerozumie lexikálnym posunkom. Dokáže rozoznať a pochopiť spätnú väzbu z tváre účastníka komunikácie (súhlas/odmietnutie).	Dokáže vytvorit' správny tvar pohybu úst, aby dokázal/a rozlíšiť inak identické posunky. Dokáže, okrem iného, daktylovať (hláskovať figúry prstov) mená a odborné výrazy. Dokáže opísať fyzický tvar (výšku, šírku, dĺžku). Dokáže posunkami vyjadriť priame žiadosti. Dokáže posunkami vyjadriť bežné požiadavky a výrazy pri rozlúčke. Dokáže opísať osobu prostredníctvom výrazov tváre, vlasov a fyzických charakteristik alebo pomocou vecí, ktoré človek často nosí. Dokáže vytvorit' zrozumiteľné a jednoznačné tvary rúk. Dokáže vytvorit' lexikálne posunky pre mesiace, dni v týždni a časy dňa. Dokáže vyjadriť svoj názor (súhlasit', nesúhlasit').

A2

A1

Správnosť produkcie posunkov

Správnosť produkcie posunkov opisuje správnosť, presnosť, precíznosť a komplexnosť syntaktických výrazov. Tieto aspekty spoločne určujú zrozumiteľnosť zamýšľaných významov posunkami vyjadrených výrazov. Kompetencie tu súvisia s manuálnymi a nemanuálnymi zložkami; obsahujú poznanie a dodržiavanie syntaktických pravidiel a princípov, používanie posunkového priestoru, potrebné pohyby trupu a hlavy atď. Receptívne kompetencie obsahujú správne analyzovanie častí reči, priestorové vzťahy štruktúrovaných výrazov, konkrétny prínos funkcií viet a slovných spojení, nemanuálne vyjadrenie (napr. naznačiť rozsah, priestorovú referenciu, topikalizované frázy).

Tieto kompetencie sa týkajú vyjadrenia textácie (pozri „Štruktúra posunkovaného textu“), keďže sa používajú pri štruktúrovaní posunkovaných textov použitím mnohých stratégií, ktoré môžu obsahovať napríklad konkrétne usporiadanie posunkového priestoru alebo rečnicke otázky na uvedenie nového významu. Táto stupnica má spoločné rysy aj so stupnicou „Repertoár posunkového jazyka“, pretože je podporovaná lexikálnymi znalosťami manuálnych a nemanuálnych vzťahov významu a formy. „Presnosť produkcie posunkov“ sa teda spolieha aj na nemanuálne prostriedky, napríklad na dvíhanie obočia, aby sa naznačili konkrétne gramatické konštrukcie, a na označenie celého radu prísloviek.

Medzi kľúčové pojmy realizované na stupnici recepcie patria:

- ▶ presné zapamätanie si referentov diskurzu a vzťahov, ktoré sa nachádzajú v posunkovom priestore;
- ▶ interpretácia rôznych referentov (napr. ustálených prvkov v posunkovom priestore, indexovania, zámen, klasifikátorov, kongruencie atď.);
- ▶ interpretácia situácií umiestnených v čase, ako aj časových vzťahov a odkaz na čas a jeho trvanie;
- ▶ interpretácia nemanuálnych prostriedkov (napr. použitie a rozsah hornej časti tela, výraz tváre, uprený pohľad);
- ▶ pochopenie postupnosti posunkov a súvisiacich viet;
- ▶ pochopenie ohybných tvarov, napr. slovíes alebo iných predikátov.

Medzi kľúčové pojmy realizované na stupnici produkcie patria:

- ▶ vhodné využitie posunkového priestoru, berúc do úvahy existujúce konvencie;
- ▶ vyjadrenie udalostí situovaných v čase alebo časových vzťahov vytvorením vhodných časových odkazov;
- ▶ konzistentnosť a presnosť odkazovania (na zavedené prvky v posunkovom priestore, indexovanie, zámena, klasifikátorové konštrukcie atď.);
- ▶ správnosť nemanuálnych prostriedkov (napr. rozsah použitia hornej časti tela, použitie trupu pri artikulácii konštruovaného aktu, výraz tváre, pohyby hlavy atď.);
- ▶ správnosť postupnosti posunkov potrebných na vyjadrenie určitých pojmov (napr. príčiny a účinku);
- ▶ použitie určitých spojok alebo spájanie posunkov bez konektora;
- ▶ využitie určitých konštrukcií, napr. schopnosti modulovať slovesá;
- ▶ prostriedky na členenie posunkovaného textu, ktoré sú vhodné pre príslušný druh textu.

Správnosť produkcie posunkov		
	Receptívna	Produktívna
C2	Deskriptyory nie sú k dispozícii - pozri B2+. Deskriptyory nie sú k dispozícii - pozri B2+.	Deskriptyory nie sú k dispozícii - pozri B2+. Deskriptyory nie sú k dispozícii - pozri B2+.
C1	Dokáže rozlíšiť rôzne časové vzťahy medzi činnosťami a udalosťami (súbežné udalosti, predchádzajúce udalosti, nasledujúce udalosti). Dokáže rozlíšiť, či jedna činnosť zahŕňa viac ľudí (predmetov) alebo veľa činností zahŕňa jednu osobu (subjekt). Dokáže rozlíšiť medzi priamou a nepriamou rečou v posunkovaných textoch. Dokáže porozumieť tvrdeniam obsahujúcim predikáty, ktoré neobsahujú žiaden činiteľ, napr. „voda tečie teraz“. Dokáže rozoznať rečnicke otázky, aj keď sú jazykovo vyjadrené veľmi úsporným spôsobom, napríklad zdvihnutím obočia. Dokáže priradiť klasifikátory správneho referenčného objektu (napr. zvieratám) v kontexte. Dokáže porozumieť aspektovým moduláciám (napr. kolísavé, rýchle, nebadané alebo krúživé pohyby).	Dokáže citlivo umiestniť rôzny obsah/činnosti v texte do posunkového priestoru tak, aby text rozčlenil/a. Dokáže v krátkych textoch udržať úplnú konzistenciu referencie pomocou indexovania alebo produktívnych posunkov.
B2	Dokáže rozlíšiť na základe gramatických signálov vyjadrenia o skutočných a imaginárnych udalostiach. Dokáže oddeliť postavy a ich činnosti aj v dlhších textoch. Dokáže rozoznať vety ako celok a určiť, koľko viet obsahuje krátky text. Dokáže pochopiť slovesný aspekt (napr. ukončenie, opakovanie, pokračovanie, výsledok činnosti).	Dokáže vedome využívať posunkový priestor, napr. používať pravú stranu pre dôvody <pre> a ľavú stranu <proti>. Dokáže využiť veľký alebo malý posunkový priestor v závislosti od situácie. Dokáže prepojiť produktívne posunkovanie s časovými výrazmi (časové osy). Dokáže uplatniť vhodné časové osy na označenie časového bodu alebo trvania udalosti (pre časové vzťahy: súčasne, predtým/potom, po ďalšom). Dokáže vyjadriť, ako niekto niečo robí; <X>; <bez Y>. Dokáže vyjadriť rôzne časové vzťahy (napríklad tri vzťahy: súčasne; pred a po; jeden za druhým). Dokáže použiť polohu tela pri určovaní času, napr. nakloniť sa pre budúcnosť. Dokáže využiť vhodnú časovú os, aby minulé, súčasné a budúce udalosti umiestnil/a v správnom vzájomnom vzťahu. Dokáže využiť rôzne variácie poradia posunkov podmetu, prísudku a predmetu vo vete za účelom zvýraznenia niečoho (podmet – prísudok – predmet; podmet – predmet – prísudok; predmet – podmet – prísudok).

Správnosť produkcie posunkov	
Receptívna	Produktívna
Dokáže odvodiť čas, trvanie alebo postupnosť udalostí z použitých časových osí. Dokáže porozumieť modifikovaným lexikálnym posunkom.	Dokáže vyjadriť rečnícke otázky úsporným spôsobom, napr. iba pomocou obočia. Dokáže vyjadriť, prečo niekto niečo robí (cieľ: < s cieľom, aby ... >). Dokáže spojiť dve slovné spojenia, aby získal/a významový vzťah < hocí > a < napriek tomu >. Dokáže správne uviesť rečnícku otázku tak, že medzi otázkou a odpoveďou urobí malú pauzu. Dokáže vytvoriť vzájomné vzťahy v posunkovom priestore a neskôr ich znova využiť. Dokáže sa zamerať na jeden bod na časovej osi a/alebo použiť príslovky času, aby správne lokalizoval/a udalosť v minulosti, v súčasnosti alebo v budúcnosti. Dokáže porovnávať pomocou prídavných mien, vrátane ich superlatívnych foriem, napr. použitím produktívnych posunkov, zmenou veľkosti alebo rýchlosti pohybu ruky.
Dokáže správne interpretovať udalosti na časovej osi (minulé, súčasné alebo budúce). Dokáže porozumieť výrokom naznačujúcim zámyery (ciele, < aby ... >). Dokáže použiť nemanuálne prostriedky na odlišenie napríklad doplnkových otázok od zisťovacích (áno/nie) alebo tvrdení zo zisťovacích otázok. Dokáže správne interpretovať indexový odkaz na osoby za predpokladu, že boli správne predstavené a situované. Dokáže identifikovať rôzne stratégie na vyjadrenie komparatívnych a superlatívnych foriem prídavných mien a porozumieť ich významu (napr. prostredníctvom zmien vo veľkosti alebo rýchlosti posunku či správneho použitia klasifikátorov).	Dokáže umiestniť objekty/osoby v posunkovom priestore indexovaním a neskorším odkazom na ne použitím zámen. Dokáže správne nasmerovať pohľad v posunkovom priestore tak, aby sa vzťahoval na predtým predstavené objekty alebo ľudí. Dokáže správne používať rôzne druhy viet (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie). Dokáže vhodne označiť otázky pomocou relevantných nemanuálnych prostriedkov (napr. držanie hornej časti tela plus mimika, obočie). Dokáže použiť príslušné nemanuálne prostriedky pre opis tvaru. Dokáže využiť konštruovaný akt na sprostredkovanie významu. Dokáže včleniť číselné označenie do posunku (napr. na označenie počtu pohybujúcich sa osôb, počtu dní). Dokáže predstaviť jednoduchú časovú postupnosť využitím posunkového priestoru. Dokáže podporiť odvolávanie sa na udalosti v priebehu času pomocou nemanuálnych prostriedkov (napr. rozlíšiť udalosti, ktoré sa stali nedávno v porovnaní s udalosťami, ktoré sú vzdialené v čase). Dokáže vyjadriť príčinu a následok (dôvod niečoho).

B1

Správnosť produkcie posunkov	
Receptívna	Produktívna
Dokáže rozoznať a pochopiť podmienku a dôsledok v podmienkových vetách. Dokáže porozumieť vetným väzbám, ktoré vyjadrujú vzťahy <aj keď>/<napriek tomu>. Dokáže porozumieť podmienkovým vetám, t. j. za akých podmienok (<ak>) nastáva dôsledok (<potom>). Dokáže porozumieť tomu, ako sú vyjadrené totožnosť <také ako> a rozdielnosť <iné ako>. Dokáže porozumieť rozdielom vo význame, ktoré naznačujú, či činnosť vykonáva jedna osoba alebo niekoľko ľudí, napr. <i>osoba ide vs. mnoho ľudí ide</i>.	Dokáže vyjadriť podmienky, za ktorých sa dajú robiť určité veci (<ak ... potom>). Dokáže dôsledne označiť slovesnú zhodu, zachovávaním výskytu slova v texte. Dokáže vyjadriť príčinnú postupnosť (napr. <a potom ...>, <a tak ...>, <ďalej ...>, <po tomto ...>).
A2 Dokáže identifikovať rôzne druhy viet a ich význam pomocou poradia slov (oznamovacie vety, otázky, príkazy). Dokáže správne interpretovať klasifikátorové konštrukcie v jednoduchých vetách za predpokladu, že sú zrozumiteľne vyjadrené v posunkovom jazyku. Dokáže správne interpretovať slovesnú zhodu. Dokáže porozumieť významu základných príčinných vzťahov (napr. „meškám, pretože som viazol v premávke“). Dokáže rozoznať a porozumieť modifikovaným tvarom rúk. Dokáže porozumieť nepriamym správam (otázky, žiadosti, priania, odmietnutie atď.). Dokáže rozlíšiť rôzne spôsoby vyjadrenia negácie a porozumieť im.	Dokáže opísať prostredie (napr. krajinu) pomocou opisných posunkov. Dokáže účinne využiť základný priestor, aby sa zamerail/a na dôležité prvky. Dokáže vytvoriť presné tvary rúk nielen v izolovaných posunkoch, ale aj vo vetách. Dokáže použiť <ak ... potom> vety. Dokáže vyjadriť zoznamy a postupnosť (<a ... .. plus>). Dokáže správne používať produktívne posunky v jednoduchých vetách.
A1 Dokáže porozumieť slovnému prejavu vo forme priamej žiadosti, otázky alebo príkazu a podľa toho reagovať. Dokáže porozumieť tvarom a veľkostiam objektov (napr. tvaru pyramídy) a identifikovať objekty. Dokáže porozumieť rôznym tvarom množného čísla vyjadreným jednoduchými posunkami (napríklad množné číslo pomocou čísel alebo opakovania posunkov). Dokáže porozumieť zoznamom a postupnostiam (význam <a>/<aj>/<a potom>). Dokáže porozumieť produktívne vyjadreným časovým ukazovateľom (<predčierom>, <pred 3 rokmi>), keď sú jasne uvedené časové údaje. Dokáže porozumieť z opisov predvádzaných predmetov, ako ich posunkujúci nastavuje/ukladá alebo umiestňuje.	Dokáže správne použiť osobné zámená. Dokáže zostaviť jednoduché vety pomocou schémy podmet – prísudok – predmet a podmet – predmet – prísudok. Dokáže predstaviť tvar a rozmer predmetu pomocou produktívnych posunkov. Dokáže zostaviť jednoduchú vetu pomocou lexikálnych posunkov. Dokáže utvoriť množné číslo pomocou opakovania alebo označenia čísla.

6.2 SOCIOLINGVÁLNA KOMPETENCIA

Do tejto stupnice boli zahrnuté niektoré prvky sociokultúrnych vedomostí, pretože je ťažké vytvoriť jednoznačnú hranicu medzi týmito dvoma pojmami. V rámci výskumného projektu SNSF bolo nakalibrovaných množstvo deskriptorov pre špecifické poznatky aspektov relevantných pre komunity nepočujúcich. Napriek tomu, že sú dôležité pre pochopenie miestnej kultúry, spoločných poznatkov a hodnôt a významu konkrétnych posunkov, niektoré témy, ktoré sa týkajú regionálnej kultúry, boli vložené do doplnkových deskriptorov v Prílohe 8 a mali by byť interpretované a doložené príkladmi regionálnych hodnôt relevantných všade, kde je to potrebné.

Sociolingválna primeranosť a kultúrny repertoár

Táto stupnica je rovnaká ako stupnica sociolingválnej primeranosti v rámci komunikačných jazykových kompetencií. Okrem sociolingválnej primeranosti (funkčný štýl, zdvorilostné konvencie atď.) sú zahrnuté aj všeobecnejšie prvky kultúrnych a regionálnych znalostí.

Medzi kľúčové pojmy realizované na stupnici recepcie patrí:

- ▶ schopnosť rozoznávať rôzne funkčné štýly a strieďať ich;
- ▶ schopnosť posúdiť vhodnosť pozdravov, predstavovania sa a rozlúčok;
- ▶ schopnosť rozoznať, či posunkujúci zohľadňuje spoločenské postavenie referenta alebo partnera;
- ▶ schopnosť posúdiť vhodnosť využitia posunkového priestoru (vzhľadom na kontext a príjemcu);
- ▶ schopnosť uplatniť vedomosti o sociokultúrnych normách, tabu, primeranom osobnom vzhľade atď.;
- ▶ nadviazanie a udržiavanie zrakového kontaktu;
- ▶ schopnosť pochopiť a použiť prostriedky na získanie pozornosti alebo prostriedky na poskytnutie spätnej väzby;
- ▶ schopnosť aplikovať vedomosti o pamiatkach miestnej kultúry (kultúr): ľudia, fakty a hlavné problémy spoločenstva;
- ▶ schopnosť odvodiť spoločenské zázemie, regionálny pôvod, miestne väzby z posunkovej komunikácie jej účastníkov;
- ▶ schopnosť zohľadniť vedomosti o svete relevantné pre komunikáciu (napr. skratky, technické pomôcky).

Medzi kľúčové pojmy realizované na stupnici produkcie patria:

- ▶ vyjadrenie funkčných štýlov a schopnosť strieďať ich;
- ▶ schopnosť vedieť sa pozdraviť, predstaviť, rozlúčiť;
- ▶ schopnosť vhodne sa vyjadrovať posunkami so zreteľom na spoločenské postavenie referentov alebo účastníkov komunikácie;
- ▶ prispôbenie posunkového priestoru kontextu a príjemcovi (príjemcom) so zreteľom na miestne podmienky;
- ▶ dodržiavanie sociokultúrnych noriem, tabuizovaných oblastí atď.;
- ▶ nadväzovanie a udržiavanie zrakového kontaktu;
- ▶ prostriedky na získanie pozornosti; prostriedky na poskytnutie spätnej väzby;
- ▶ znalosť pamiatok miestnej kultúry (kultúr); ľudia, fakty a hlavné problémy komunity;
- ▶ schopnosť poskytnúť a posúdiť sociálne zázemie, regionálny pôvod, miestne väzby z posunkovej komunikácie účastníkov rozhovoru;
- ▶ aplikovanie poznatkov o svete dôležitých pre komunikáciu (napr. skratky, technické pomôcky atď.).

Sociolingválna primeranosť a kultúrny repertoár		
	Receptívne	Produktívne
C2	Dokáže rozoznať sociokultúrne konvencie v neznámych textoch (napr. vhodný funkčný štýl, zdvorilostné formy, spoločenské postavenie, tabuizované témy). Dokáže rozoznať, kedy posunkujúci dáva postavám v príbehu svoj vlastný jazykový profil a dokáže tieto profily opísať.	Deskriptory nie sú k dispozícii - pozri C1.
C1	Dokáže na základe použitých posunkov rozoznať funkčný štýl zvolený posunkujúciim. Dokáže rozoznať, kedy posunkujúci prejde z neformálneho do formálneho funkčného štýlu alebo naopak. Dokáže posúdiť, či použitý funkčný štýl zachováva rozmer primeraný textu. Dokáže odvodit' spoločenský vzťah medzi účastníkmi komunikácie (blizkosť, hierarchia atď.) na základe ich komentárov. Dokáže naznačit' spoločenské postavenie osoby, keď zistí, ako sa k tejto osobe správajú ostatní (interpretáciou manuálneho posunkovania). Dokáže porozumiet' diskretným odkazom na prítomné osoby, keď posunkujúci napríklad využíva menší posunkový priestor, alebo drží pasívnu ruku, ktorá skrýva ukazovák aktívnej ruky, takže nie je zrejmé, na koho je prst namierený.	Pri produkcii textov dokáže rešpektovať sociokultúrne normy (napr. vhodný funkčný štýl, prejavy slušnosti, status, tabu). Dokáže prispôbiť svoj funkčný štýl príslušnému publiku. Dokáže bez námahy striedať formálne a neformálne funkčné štýly. Dokáže vyjadriť nelexikálny rozdiel vo funkčnom štýle prostredníctvom manuálnych aj nemanuálnych prostriedkov. Dokáže vyrozprávať vtíp, ktorý sa týka zážitkov nepočujúcich.
	Dokáže z funkčného štýlu osoby odvodiť jej pravdepodobné zázemie (pôvod, vek, povolanie). Dokáže rozoznať, či je funkčný štýl textu vhodný pre cieľové publikum. Dokáže rozoznať, či text obsahuje všetky informácie potrebné na to, aby ho cieľové publikum s relevantnými predchádzajúcimi znalosťami pochopilo. Dokáže rozoznať spoločenské postavenie osoby alebo postavy na základe manuálnych a nemanuálnych odkazov v texte. Dokáže porozumieť skratkám bežne používaným v komunite nepočujúcich.	Dokáže posúdiť, či je príslušné publikum oboznámené s hluchotou a v prípade potreby dokáže veci explicitne vysvetliť. Dokáže vytvárať lexikalizované posunky rôznych funkčných štýlov. Dokáže vysvetliť fakty a udalosti, ktoré sú dôležité v komunitách nepočujúcich.
B2	Dokáže pripísať text cieľovému publiku na základe veľkosti posunkov, napr. veľká/ formálna alebo malá/intimna scéna. Dokáže zaradiť text do formálnemu alebo neformálnemu kontextu na základe manuálnych alebo nemanuálnych prostriedkov v úvode textu. Dokáže posúdiť, či sa osoba kultúrne vhodným spôsobom predstavuje iným nepočujúcim. Dokáže rozoznať a porozumieť kultúrnym odkazom v textoch. Dokáže čerpať z nepriamych odkazov na dôležité udalosti, osoby a inštitúcie vo svojej vlastnej krajine, aby porozumel/a textu.	Dokáže si vybrať vhodný formálny funkčný štýl, aby si zachoval/a odstup od údajného problému. Dokáže naznačiť spoločenské postavenie osoby prostredníctvom členenia posunkov v posunkovom priestore (napr. využitím vyššieho miesta v posunkovom priestore na označenie vyššieho postavenia osoby ako má posunkujúci).

Sociolingválna primeranosť a kultúrny repertoár	
Receptívne	Produktívne
Dokáže porozumieť a sledovať vysvetlenia o pôvode posunkov špecifických pre kultúru, akými sú mená známych ľudí, inštitúcií alebo miest.	Dokáže sa primerane ujať úvodného/záverečného slova podľa druhu textu a cieľového publika. Dokáže sa prezentovať spôsobom primeraným druhu textu a cieľovému publiku (napr. odevom, doplnkami, osobným vzhľadom).⁵⁰ Dokáže u ľudí zvýšiť citlivosť voči kultúrnym problémom. Dokáže do opisu cestovania začleniť aj kultúrne zážitky a aspekty typické pre príslušnú krajinu.
B1 Dokáže posúdiť, či je alebo nie je pre daný druh textu vhodný nejaký úvodný/záverečný slovo.	Dokáže sa vhodným spôsobom predstaviť nepočujúcim ľuďom. Dokáže využiť svoje znalosti o kultúre cieľového posunkového jazyka na vysvetlenie pôvodu určitých kultúrne podmienených posunkov (napr. mien známych ľudí, názvov inštitúcií a miest). Dokáže naznačiť spoločenské postavenie niekoho nemanuálnymi prostriedkami (napr. smerom pohľadu). Dokáže používať posunkové skratky, ktoré sú bežné vo vzťahu ku komunitám posunkového jazyka.
A2 Dokáže rozoznať na základe použitých zámen v posunkovom jazyku, či ho cudzie osoby oslovujú vhodným spôsobom. Dokáže rozoznať, kedy niekto chce dostať slovo (napr. zdvihnutím ruky, poklepaním na ruku danej osoby). Dokáže rozoznať rozdiely vo funkčnom štýle, ktoré posunkujúci vyjadruje manuálnymi alebo nemanuálnymi prostriedkami. Dokáže rozoznať, či účastník komunikácie správne odpovedá na <dakujem> atď.	Dokáže počas posunkovania udržiavať očný kontakt so svojím partnerom v komunikácii. Dokáže prijať alebo odmietnuť priamu žiadosť alebo požiadavku. Pozná bežné technické pomôcky pre komunikáciu medzi nepočujúcimi a počujúcimi ľuďmi a dokáže ich pomenovať. Dokáže použiť vhodný spôsob oslovenia pri stretnutí s neznámou nepočujúcou osobou. Dokáže prispôbiť posunkový priestor kontextu a publiku. Dokáže zohľadniť aspekty bezprostredného prostredia, ktoré sú dôležité pre komunikáciu v posunkovom jazyku (napr. svetlo, predmety na stole).

⁵⁰ Tieto nejazykové prvky sa týkajú viditeľnosti autora textu posunkového jazyka. Učiaci sa musia v produkcii predvídať, ako takéto faktory ovplyvňujú recepciu ich textu

Sociolingválna primeranosť a kultúrny repertoár	
Receptívne	Produktívne
Dokáže udržiavať primeraný očný kontakt v rozhovore s posunkujúcim.	Dokáže vhodným spôsobom pozdraviť nepočujúceho. Dokáže použiť rôzne stratégie na nadviazanie očného kontaktu potrebného pre komunikáciu (napr. mávanie, poklepanie na plece, rameno alebo ruku, poklepanie na stôl, vypnutie a zapnutie osvetlenia). Dokáže upútať pozornosť, aby získal/a slovo (napr. zdvihnutím ruky alebo zamávaním, aby nadviazal/a očný kontakt, poklepaním účastníka komunikácie na rameno). Dokáže udržiavať priamy očný kontakt pri komunikácii s partnerom. Dokáže si pomôcť daktylovaním (hláskovaním figúrami prstov) v prípade problémov s komunikáciou. Dokáže poskytnúť svojmu partnerovi v komunikácii vizuálnu spätnú väzbu prostredníctvom konvenčných slovných spojení a pohybov úst. Dokáže svojmu partnerovi v komunikácii poskytnúť vizuálnu spätnú väzbu (pozitívnu aj negatívnu) pomocou výrazov tváre a iných nemanuálnych prostriedkov (napr. kývnutím alebo zavrtením hlavou). Dokáže vhodným spôsobom reagovať v konvenčných interakciách, napr. odpovedať základnými frázami <vitajte>/<to nič>/<dobre...>/<ďakujem>.

A1

6.3 PRAGMATICKÁ KOMPETENCIA

Pragmatické kompetencie obsahujú diskurzívne kompetencie v rôznych médiách, ako napríklad schopnosť vytvoriť osobný význam v kontexte osobného alebo písomného diskurzu a zachytiť zámery jazykovej činnosti (napr. nepriamych rečových prejavov), ako aj funkčné kompetencie, akými sú spracovanie a porozumenie, dokonca aj implicitnému významu. Tieto kompetencie súvisia aj s jazykovou znalosťou (metajazyk). K dispozícii sú páry stupníc deskriptorov pre „Štruktúru posunkovaného textu“ a „Kontext a perspektívy“. Okrem toho existujú dve ďalšie stupnice recepcie, „Jazykové povedomie a interpretácia“ a „Rýchlosť spracovania“, ako aj dve ďalšie stupnice produkcie: „Vystupovanie a dojem“ a „Plynulosť posunkovania“.

Štruktúra posunkovaného⁵¹ textu

Táto dvojica stupníc je zameraná na schopnosť používateľa/učiaceho sa nielen pochopiť a porozumieť štruktúre rôznych druhov textu, ale aj formovať a štruktúrovať vlastné príspevky. Štruktúra posunkovaného textu sa týka stupníc „Koherencia“ a „Rozvíjanie témy“ v rámci „Komunikačných jazykových kompetencií“.

Dvojica stupníc obsahuje znalosť schémy pre videozáznamy, napr. pre správy, príbehy alebo vysvetlenia a poznanie spôsobov, akými sa texty vytvárajú a zjednocujú. Obsahuje aj vedomosti a uplatňovanie prostriedkov kohézie pri interpretácii textu alebo pri tvorbe a štruktúrovaní videotextu. Výraz „text“ sa tu používa bez odvolávania sa na konvenčné skripty pre hovorené jazyky. Účelom je vyjadriť viacslovné výrazy, ktoré vyjadrujú predstavy, myšlienky a významy, ktoré slúžia určitej funkcii. Výraz „posunkovaný text“ zdôrazňuje skutočnosť, že texty v posunkovom jazyku mali len krátke trvanie predtým, ako boli bežne dostupné médiá na zaznamenávanie (monológov). Okrem vtipov, určitých príbehov, modlitieb a malého množstva ďalších žánrov textu, ktoré boli odovzdávané v „ústnej tradícii“ a zdieľané v komunite, texty zostali v dialogickej forme. Nemohli byť zachované a neboli prístupné na diskurzívne skúmanie, na vzdelávacie účely alebo na vývoj argumentácie. S príchodom videa sa to zmenilo.

Avšak na rozdiel od písaných textov ani videá s posunkovanými textami nie je možné ľahko „preletieť“ pre vyhľadávanie konkrétnych informácií a nadpisy nemožno skontrolovať, aby sa získal celkový prehľad. Špecifické znalosti rôznych druhov textu však môžu pomôcť zúžiť vyhľadávací priestor: úvod do témy sa nachádza na začiatku, záver na konci videa; označenie času a miesta udalosti možno nájsť blízko seba; súhrny sa uvádzajú na začiatku, závery nasledujú po argumentácii a tak ďalej.

Používatelia jazykov s textovou kompetenciou sú schopní rozoznať a posúdiť dobre zostavené, ale aj fragmentované texty a dokážu pochopiť explicitné aj implicitné významy. Textová kompetencia si vyžaduje aj kompetencie všetkých ostatných stupníc, ktoré sú tu uvedené, napríklad „Správnosť produkcie posunkov“ a „Repertoár posunkového jazyka“. Stupnice štruktúry textu sa zameriavajú na koherenciu a rozvíjanie štruktúry posunkovanej správy, zatiaľ čo napríklad deskriptory pre „Správnosť produkcie posunkov“ sa zameriavajú na syntakticky správne polohy pri použití zástupných foriem (tvary ruky sa používajú namiesto predtým používaných posunkov).

Medzi kľúčové pojmy realizované na stupnici recepcie patria:

- ▶ schopnosť odhaliť logický vývoj a zrekonštruovať koherenciu textu;
- ▶ schopnosť porozumieť textom aplikovaním znalostí o druhoch textov, schém, žánrov a súvisiacich textových štruktúr a očakávaného obsahu;
- ▶ schopnosť reagovať na nedostatky v logickom vývoji a v obsahovej súdržnosti textu;
- ▶ schopnosť identifikovať subštruktúry textu (napr. konkrétne informácie alebo argumentačné reťazce);
- ▶ schopnosť uprednostniť rôzne informácie na základe ich zdôraznenia;
- ▶ schopnosť interpretovať a posúdiť explicitné a implicitné odkazy v texte;
- ▶ schopnosť formulovať očakávania týkajúce sa obsahu textu a využiť očakávania pri uplatňovaní vhodných stratégií (napr. pri hľadaní konkrétneho obsahu).

Medzi kľúčové pojmy realizované na stupnici produkcie patria:

- ▶ rozvíjanie logiky a koherencie textu spolu so schopnosťou predložiť a zdôvodniť argumenty;
- ▶ sekvenčné členenie informácií a argumentov s úvodom a záverom, prípadne doplnenie príkladov a vysvetlení;
- ▶ vytváranie vhodných prechodov; kladenie dôrazu;
- ▶ vhodné používanie prostriedkov kohézie (manuálnych a nemanuálnych, rétorických atď.) podľa príslušného druhu textu;
- ▶ odkazovanie v texte dozadu a dopredu.

51 Termín „posunkovaný“ označuje „vyjadrovaný v posunkovom jazyku ako prirodzenom jazyku komunity nepočujúcich“.

Štruktúra posunkovaného textu		
	Receptívna	Produktívna
C2	Dokáže porozumieť logickým, kauzálnym, časovým alebo sémantickým vzťahom, aby vzájomne prepojil/a časti textu v posunkovom jazyku. Dokáže od seba odlišiť rôzne druhy hodnotiacich textov (napr. kontroverzný text s argumentmi pre a proti, odôvodnenie argumentu alebo filozofický text). Dokáže identifikovať zložité hierarchické štruktúry a porozumieť im (napr. v politike a organizáciách). Dokáže identifikovať chýbajúce časti zložitých textov alebo neznáme druhy textov a odvodiť chýbajúci obsah.	Dokáže súbežne spomenúť viacero rôznych miest a ľudí bez toho, aby stratil/a nič. Dokáže systematicky odôvodniť svoj názor, napríklad logicky, morálne a pragmaticky. Dokáže bez námahy použiť štylistické a rečnícke prostriedky, aby efektívne rozvinul/a svoj príspevok.
C1	Dokáže reprodukovat obsah dlhého posunkovaného textu s viacerými detailami. Dokáže, po zhladnutí posunkovaného textu, podrobne vysvetliť vzťahy. Dokáže rozoznať rôzne prostriedky členenia posunkovaných textov a správne interpretovať ich funkciu v kontexte textu (napr. rečnícke otázky, vymenovávanie, otočenie tela). Dokáže využiť svoje vedomosti o druhoch textu na formuláciu očakávaní týkajúcich sa obsahu a štruktúry textu a podľa toho posúdiť jeho kvalitu. Dokáže rozlíšiť jednotlivé prvky argumentácie (tvrdenia, dôvody, príklady, závery) v posunkovanom texte. Dokáže predpovedať, čo bude nasledovať na základe poradia prvkov vo výpovedi a dôrazu, ktorý im prislúcha.	Dokáže rozvíjať presvedčivú logickú argumentáciu (téza, zdôvodnenie, znázornenie, záver). Dokáže zdôrazniť určité aspekty zložitej témy. Dokáže citlivo členiť zložitý obsah. Dokáže používať rôzne druhy argumentačných textov (napr. vysvetľujúci text, v ktorom sú uvedené argumenty za niečo alebo proti niečomu, alebo text, ktorý poskytuje podrobné informácie a podrobne skúma problém). Dokáže zvládnuť veľmi širokú škálu tém, vhodným spôsobom uviesť a uzavrieť každú z nich. Dokáže bez námahy použiť na členenie textu manuálne a nemanuálne, lexikálne a produktívne prostriedky kohézie. Dokáže vhodne prispôbiť jazykové prostriedky kohézie vnútornému členeniu textu. Dokáže zostaviť text správy od všeobecných vyhlásení po konkrétne detaily.
B2+	Dokáže rozoznať opakujúcu sa ústrednú tému vo vydaných textoch. Dokáže rozoznať, na základe umiestnenia argumentu v posunkovom priestore, ku ktorému názoru daný argument patrí. Dokáže identifikovať štruktúrne prvky textov a využiť ich funkcie na porozumenie textu ako celku. Dokáže identifikovať nedostatky v známych druhoch textu a súvisle ich odstrániť dedukciou alebo otázkou. Dokáže rozoznať, či posunkujúci odpovedá na kľúčové otázky v texte, alebo nie.	Dokáže sformulovať vhodný úvod a záver textu. Dokáže sa v závere tematicky odvolať späť na úvod. Dokáže členiť a formulovať obsah podľa základných princípov. Dokáže príjemcom, ktorí nie sú prítomní, poskytnúť všetky potrebné informácie o kontexte, aby mohli sledovať, čo sa hovorí. Dokáže zoskupiť rôzne informácie podľa témy. Dokáže pomocou obrázkov prezentovať, ako je udalosť/organizácia štruktúrovaná. Dokáže využívať pauzy na členenie textu (napr. robí pauzy medzi rôznymi argumentmi).

Štruktúra posunkovaného textu	
	Produktívna
	Dokáže usporiadať obsah textu do kategórií/tém, umiestniť ich do posunkového priestoru a potom na ne odkazovať prostredníctvom indexovania. Dokáže logicky rozčleniť text pričom zachová jeho zreteľný vývoj. Dokáže poskytnúť celý obsah a jeho časti, ktoré sa očakávajú pre daný druh textu. Dokáže použiť metažazyk, napr. zorientovať prijímateľa komunikácie tým, že v texte explicitne vysvetlí poradie, v akom robí veci. Dokáže vytvoriť vhodné prechody a prepojenia medzi rôznymi časťami textu. Dokáže zdôrazniť najdôležitejšie aspekty témy. Dokáže využiť princípy, podľa ktorých sa riadi prechod od všeobecných myšlienok k uvádzaniu detailov. Dokáže použiť pravidlá, ktoré sa týkajú prechodu od všeobecného ku konkrétnemu. Dokáže naznačiť časové vzťahy medzi rôznymi vecami súvisiacimi v správe. Dokáže stručne vysvetliť termín v priebehu textu, keď a ak je to potrebné.
B2	Dokáže rozčleniť obsah textu na úvod, jadro a záver. Dokáže prezentovať obsah v zmysluplnom poradí. Dokáže rozčleniť text na niekoľko tematických častí. Dokáže jasne vyjadriť vzťahy medzi vecami tým, že na ne explicitne odkáže. Dokáže stručne a výstižne poukázať na relevantné a zaujímavé detaily. Dokáže sa explicitne odvolať na to, čo už bolo povedané. Dokáže porovnať názory ostatných a zaujať k nim stanovisko. Dokáže dať do súvislosti svoje vlastné skúsenosti s niečím v texte.
	Dokáže rozoznať dôležitosť výroku, ktorý je v strede posunkového priestoru. Dokáže porozumieť odkazom na skôr poskytnuté informácie. Dokáže identifikovať spojenia a vzťahy medzi obsahom, ak sú výslovne uvedené v posunkovanom texte. Dokáže porozumieť, ako sa rozvíja veľmi štruktúrovaný posunkovaný text. Dokáže rozoznať prostriedky priestorového členenia a použiť ich na porozumenie posunkovanému textu. Dokáže odvodíť obsah krátkeho textu z kontextu, aj keď miestami chýbajú prostriedky kohézie.
B1+	

Kontext a perspektívy

Hlavným aspektom posunkového jazyka je používanie priestorovej referencie. Vyžaduje si to jasne stanovené kontexty pre interpretáciu vytvorením situácie. Na tento účel je trojrozmerný posunkový priestor systematicky rozdelený. V posunkovom priestore musia byť jednoznačne umiestnené odkazy na diskurz a konkrétne vzťahy. Vytváranie odkazov slúži dvom hlavným funkciám: je to prostriedok na vytvorenie referenčných vzťahov v rámci súvetí (viet) a poskytuje kontext pre interpretáciu textu. Posunkové jazyky zvyčajne jasne uvádzajú kontext a prostredie textu na začiatku interakcie alebo produkcie na stanovenie referenčných bodov v trojrozmernom posunkovom priestore. Po stanovení tieto referenčné body zostanú na svojom mieste, kým sa nezavedie nová situácia, alebo kým sa referent nepresunie v priestore. Súlad priestorových vzťahov je preto nevyhnutný, aby sa dosiahol obsahovo súdržný a jednoznačný príspevok.

Počas príspevku, napríklad v rámci vytvoreného dialógu (nepriama reč), môže byť potrebné, aby posunkujúci prevzal perspektívu konkrétneho referenta. Používatelia posunkového jazyka sa môžu pohybovať medzi perspektívami využitím potenciálu pre pohyb medzi referenčnými bodmi (prostredníctvom posunu tela alebo posunu ramena) alebo v redukovanejších formách (napr. posunutím zraku na označenie zmeny v uhle pohľadu). Vo všetkých prípadoch je všeobecným pohľadom zvyčajne pohľad posunkujúceho. Posunkové jazyky a hovorené jazyky teda používajú rovnaké privilegované hľadisko: menovite posunkujúceho alebo rečníka.

Medzi kľúčové pojmy realizované na stupnici recepcie patria:

- ▶ schopnosť predstaviť si posunkový priestor a zapamätať si vzťahy pre nasledujúci text;
- ▶ schopnosť rozoznať nové prostredie, zmenu scény, témy atď.;
- ▶ pochopenie činnosti, udalosti alebo problému, ktoré sú prezentované z pohľadu rôznych ľudí alebo z rôznych hľadísk;
- ▶ schopnosť sledovať konštruovaný akt (posuny rolí, posuny perspektív), vystavaný dialóg (nepriama reč) a rozoznávať rôzne techniky, napr. pozíciu tela, smer pohľadu alebo iné nemanuálne prostriedky;
- ▶ interpretácia manuálnych a nemanuálnych prostriedkov a porozumenie kontextovým odkazom.

Medzi kľúčové pojmy realizované na stupnici produkcie patria:

- ▶ schopnosť predstaviť si a plánovať využitie posunkového priestoru;
- ▶ schopnosť vytvoriť nový kontext alebo naznačiť zmenu scény, témy atď.;
- ▶ schopnosť prezentovať činnosť, udalosť alebo problém z hľadiska rôznych ľudí alebo rôznych uhlov pohľadu;
- ▶ schopnosť prijať alebo zmeniť úlohu (napr. držaním tela, smerovaním pohľadu, znázornením);
- ▶ použitie nemanuálnych prostriedkov, akými sú výraz tváre, pozícia tela alebo pohľad očí na poukázanie na rôznych ľudí.

Kontext a perspektívy		
	Receptívne	Produktívne
C2	Dokáže bez problémov sledovať zostavený dialóg medzi niekoľkými postavami, aj keď sa označenie zmien rolí zredukuje, napríklad na smer pohľadu. Dokáže sledovať zmeny scény, umiestnení alebo osôb počas deja. Dokáže ľahko sledovať niekoľko zmien perspektívy a rolí.	Dokáže predstaviť zložitú činnosť alebo udalosť hraním rôznych rolí a osvojením si rôznych perspektív.
C1	Dokáže si zapamätať priestorové pozície vytvorené v posunkovom priestore (napr. krajina, rodina, situácia) a bez problémov sledovať odkazy v rámci tohto kontextu. Dokáže plne uchopiť kontext vytvorený v posunkovom priestore (napr. krajinu, rodinné vzťahy, situáciu), aj keď je to naznačené iba klasifikátorovými predikátmi. Dokáže rozoznať, kedy posunkujúci vytvára novú scénu pre odkaz (prostredie) v posunkovom priestore. Dokáže rozlíšiť rôzne perspektívy (pozorovateľ/rozprávač), ak sú zreteľne označené. Dokáže rozoznať, čo posunkujúci hovorí z vlastnej perspektívy a čo hovorí z perspektívy inej osoby. Dokáže, pri interpretácii textu, zohľadniť perspektívu účastníka nejakej činnosti (napr. že postava nevidí všetko).	Dokáže prepínať medzi rôznymi perspektívami. Dokáže vytvoriť komplexný trojrozmerný obraz vrátane pohybujúcich sa objektov.
B2	Dokáže porozumieť rozprávaniu s niekoľkými postavami, keď sú zmeny rolí zreteľne a pomaly označené (napr. pozíciou hornej časti tela a pohľadom očí). Dokáže pochopiť priestorové odkazy v posunkovom priestore a použiť ich na porozumenie. Dokáže rozoznať, čo posunkujúci sám hovorí a čo hovorí z perspektívy inej osoby.	Dokáže správne používať posunkový priestor pri prezentácii interakcie medzi viac ako dvoma ľuďmi (napr. rodinná večera). Dokáže správne uviesť a previesť zmenu rolí. Dokáže prezentovať jednoduchú činnosť alebo udalosť z perspektívy účastníka. Dokáže predstaviť jednoduchú činnosť alebo udalosť z perspektívy pozorovateľa/rozprávača. Dokáže jazykovo správne vytvoriť nový kontext, keď text vyžaduje uvedenie novej témy alebo situácie. Dokáže zaviesť kontext len pomocou konštruovaného aktu a opisu. Dokáže zrozumiteľne predstaviť zmenu scény, miesta alebo osoby. Dokáže zobraziť rolu postavy, napr. demonštrovať pocity. Dokáže znázorniť zmenu perspektívy postavy pozíciou hornej časti tela a/alebo smerom pohľadu.

Kontext a perspektívy	
Receptívne	Produktívne
Dokáže správne identifikovať predmety a osoby, ktoré už boli predstavené, na základe smeru pohľadu posunkujúceho. Dokáže správne označenia polohy stanovené na začiatku textu a porozumieť následným odkazom na ne, ak sú jasne ukázané. Dokáže identifikovať a zapamätáť si spojitost polohy osôb/objektov a ich vzájomné priestorové vzťahy. Dokáže, v opisoch priestoru, pochopiť, kde a ako sú objekty umiestnené.	Dokáže vytvoriť kontext v posunkovom priestore pre text (napr. krajinu, rodinu, situáciu) jazykovo správnym spôsobom. Dokáže správne opísať spojitost pozície subjektov vo vzťahu k sebe navzájom. Dokáže ukázať zmenu perspektívy postavy prostredníctvom zmeny polohy hornej časti tela.
B1 Dokáže si predstaviť z opisov tvarov okolitého prostredia, napríklad krajinu alebo vybavenie izieb. Dokáže prostredníctvom následného indexovania znova identifikovať objekty a osoby, ktoré sa predtým nachádzali v posunkovom priestore.	Dokáže znázorniť vzájomný pomer a vnútornú spojitost, napr. ráz krajiny, v posunkovom priestore. Dokáže si priestoro predstaviť a opísať myšlienkou. Dokáže vytvoriť vyjadrenie, ktoré mapuje myšlienky blízke i vzdialené, od malých po veľké. Dokáže vytvoriť zreteľný optický obraz v posunkovom priestore. Dokáže použiť výrazy tváre primerané postave v rozprávaní. Dokáže sa odvolať na postavy v rozprávaní pomocou opisu.
A2 <i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>	Dokáže využiť pozíciu hornej časti tela na vyjadrenie rôznych názorov na problém (napr. dáva do protikladu argumenty pre a proti tým, že držanie hornej časti tela orientuje doprava a doľava). Dokáže si zvoliť taký výraz tváre, ktorý je vhodný pre charakter, osobu alebo predmet. Dokáže opísať osobu pomocou konštruovaného aktu.
A1 Dokáže porozumieť jednoduchému konštruovanému aktu, v ktorom posunkujúci prevezme úlohu inej osoby. <i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>	Dokáže dôsledne dodržiavať vzájomný pomer tvaru a veľkosti predmetov (napr. pri šúpaní banánov). <i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>

Jazykové povedomie a interpretácia

Táto stupnica obsahuje deskriptory kompetencií, ktoré umožňujú správnu interpretáciu vnímaných komunikačných aktov a ich funkcií. Tieto kompetencie umožňujú identifikáciu príslušných funkcií textov (presvedčacie, zábavné, persuzívne, ovplyvňujúce atď.) na stanovenie očakávaní od textu, na pochopenie a zhodnotenie prítomnosti posunkujúceho a na rozlíšenie rôznych úrovní komunikácie. Kompetencie obsahujú aj porozumenie a hodnotenie štylistických prostriedkov, konotatívnych významov a vedomých prozodických signálov.

Metajazykové kompetencie umožňujú hodnotiace priradenie osobitných posunkov a vnímaných výrazov, napr. ako estetický príspevok alebo rečnícka odpoveď. Používajú sa pri interpretácii produkcie posunkujúceho, napríklad v texte, ktorým sa podáva odvolanie alebo žiadosť, alebo vo formálnom texte, a uplatňujú sa aj pri reflexii na posunkovanie.

Nad rámec prístupu k lexikálnemu a produktívnemu repertoáru tieto kompetencie obsahujú schopnosť porozumieť rôznym druhom výrokov v posunkovom jazyku, akými sú rozdiely v tempe a štýle, ktoré nie sú zložkou slovnej zásoby. Na rozdiel od autorov písaného textu je autor posunkovaného textu zvyčajne viditeľný: na video zaznamenané posunkované texty nie sú od autorov oddelené a sprostredkované významy sa od autorov neoddeľujú, pokiaľ nepoužívajú technické postupy (napríklad avatar). Výzor posunkujúceho preto môže byť pre interpretáciu posunkovaného textu veľmi dôležitý. Toto je vlastne funkcia, ktorú videonahrávky majú spoločné s priamymi interakciami.

Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ správna interpretácia vedomých prozodických signálov, ako aj nejazykových (neverbálnych) signálov odovzdávaných posunkujúcim;
- ▶ identifikácia zamýšľaného komunikačného aktu ako celku a posúdenie súladu posunkujúceho s výzorom;
- ▶ schopnosť rozlišovať medzi úmyselným a neúmyselným, komunikatívnym a nekomunikatívnym správaním sa posunkujúceho, jeho správna interpretácia a reflexia;
- ▶ správna interpretácia nových klasifikátorov, páuz, tvarov a pohybov rúk a ich pozície, ustálených posunkov atď.;
- ▶ správna interpretácia nemanuálnych prostriedkov, napr. výrazu tváre, pohľadu očí, tvarov úst vrátane orálnych komponentov (alebo nie), ako prvkov konštruovaného aktu a konštruovaného dialógu;
- ▶ rozlišovanie konotatívneho významu, aj keď nie je explicitne vyjadrený;
- ▶ správna interpretácia rečníckej alebo členiacej funkcie pauzy, metafory, irónie atď.

Jazykové povedomie a interpretácia	
C2	Dokáže pochopiť základnú pointu zdôraznenia v intelektuálne náročných textoch. Dokáže porozumieť estetickému používaniu posunkov v kontexte používania, aj keď mu/jej nie je známy. Dokáže interpretovať abstraktné umelecké posunky. Dokáže rozoznať rečnícke a štylistické prostriedky v posunkovanom texte a porozumieť ich funkciám (napr. opakovaniu, rýmu, metafore, irónii). Dokáže porozumieť posunkovaniu, v ktorom posunkujúci kombinuje rôzne štylistické prostriedky súčasne (napr. pasívna ruka označuje kontext, zatiaľ čo aktívna ruka označuje činnosť z inej perspektívy, pričom každá z nich je kombinovaná s nemanuálnymi prostriedkami).⁵³ Dokáže rozoznať zmenu v slovoslede a opísať jeho rečnícky efekt (napr. dôraz). Dokáže rozoznať, kedy posunkujúci neprerušene drží posunok ako prozodický alebo rečnícky prostriedok.
C1	Dokáže extrahovať kľúčové informácie o neznámej téme z dlhého posunkovaného textu. Dokáže rozhodnúť, či vyjadrenie týkajúce sa textu zohľadňuje implicitný význam. Dokáže správne interpretovať metajazykové odkazy v posunkovanom texte. Dokáže pochopiť neznáme pojmy využitím analógií vysvetlených v texte. Dokáže rozlíšiť medzi využitím pozície hornej časti tela ako prostriedku na členenie textu (napr. na rozlišovanie medzi argumentmi pre a proti) alebo ako prostriedku gramatického vyjadrenia (napr. pre vzťažné vety). Dokáže porozumieť zložitým emocionálnym stavom, ktoré posunkujúci vyjadruje nemanuálnymi prostriedkami a konštruovaným aktom. Dokáže identifikovať a načrtnúť obsah vyjadrený v kreatívnych obrazoch. Dokáže vysvetliť kreatívne jazykové hry, v ktorých posunkujúci používa napr. tvar ruky ako estetický prvok.

53 Toto je príklad „umiestnenie posunkov v priestore“.

Jazykové povedomie a interpretácia	
B2	Dokáže porozumieť sprostredkovaným informáciám, ktoré sú obsiahnuté v texte, ale nie sú v ňom výslovne uvedené (napr. bol na lyžovačke a ja ho navštívím v nemocnici). Dokáže sledovať hlavné body textu, aj keď sa posunkujúci vzdiali od témy. Dokáže rozoznať, či posunkujúci sprostredkováva zložitý text uvoľneným alebo napätým spôsobom. Dokáže rozoznať, či posunkujúci vytvára text v špecifickom rytme a dokáže opísať efekt rôznych rytmov. Dokáže uviesť dôvody, prečo posunkujúci vkladá do textu pauzy, napríklad preto, že majú zmysel ako prvok členenia alebo preto, že posunkujúci musí premýšľať. Dokáže porozumieť tomu, kto má aký názor a ako tieto názory navzájom súvisia. Dokáže rozoznať, kedy osobné skúsenosti posunkujúceho ovplyvňujú argumentáciu a kedy nie.
	Dokáže určiť, či je použitý štýl posunkovania v súlade s obsahom. Dokáže rozhodnúť na základe posunkov a nemanuálnych prostriedkov používaných účastníkom komunikácie, do akej miery si je posunkujúci istý tým, čo hovorí (napr. <nerozhodne>/<neisto>/<pravdepodobne>). Dokáže odlišiť produktívne posunky s klasifikátorovými konštrukciami od imitujúcich, ikonických posunkov. Dokáže sledovať posunky vytvorené účastníkom komunikácie, aj keď sa menej využívajú nemanuálne prostriedky. Dokáže opísať efekt, aký má na neho/ňu rýchlosť posunkovania textu. Dokáže posúdiť, či sa osoba prezentuje spôsobom, ktorý je v súlade s kontextom a druhom príslušného textu (odev, aura, dobre upravený vzhľad). Dokáže odvodiť význam neznámych posunkov pomocou porovnania a analógie.
B1	Dokáže porozumieť postupnosti udalostí zo sledu jednotlivých viet. Dokáže porozumieť jednoduchým argumentom „za“ a „proti“ pri určitom probléme. Dokáže pochopiť, aké výhody a nevýhody text uvádza k danej téme. Dokáže porozumieť kľúčovým aspektom v závere. Dokáže rozoznať a na základe nemanuálnych prostriedkov správne interpretovať dôležité prvky použité na zdôraznenie (napr. výraz tváre, rozsah pohybu). Dokáže z použitých klasifikátorov odvodiť, o akom všeobecnom termíne sa hovorí (napr. „vražda“ pri manipulácii s vražednou zbraňou). Dokáže rozlíšiť medzi dôležitým a nepodstatným obsahom v texte.
	Dokáže odvodiť časový aspekt z pohybov hornej časti tela. Dokáže porozumieť textu tak dobre, že ho citovo zasiahne. Dokáže rozoznať nemanuálne prostriedky, ktoré posunkujúci používa na vytvorenie napätia v texte. Dokáže správne interpretovať posunok <dlaň nahor> (napr. na označenie pauzy). Dokáže rozoznať nemanuálne prostriedky a porozumieť im. Dokáže porozumieť vysvetleniam tak, aby mohol/la implementovať pokyny.
A2	Dokáže porozumieť úvodu do témy a reprodukovat ho vlastnými slovami. Dokáže pochopiť názor posunkujúceho na tému. Dokáže dať do súvislosti vysvetlenia a príklady. Dokáže interpretovať emócie, keď ich posunkujúci vyjadruje pomocou výrazov tváre.
	Dokáže rozoznať, či je oslovený ako príjemca, alebo nie. Dokáže porozumieť hlavným bodom textov v posunkovom jazyku o bežných témach. Dokáže pochopiť a určiť rozdiely medzi vecami. Dokáže identifikovať identické odkazy, aj keď sú vyjadrené rôznymi jazykovými spôsobmi, napr. lexikálnym posunkom alebo konštruovaným aktom. Dokáže rozoznať neznáme posunky v súvislosti prúde reči a pýtať sa, čo znamenajú.
A1	Dokáže rozlíšiť medzi pozitívnymi a negatívnymi postojmi na základe nemanuálnych prostriedkov (napr. zvrátené obočie na rozdiel od zdvihnutých obočí). Dokáže porozumieť priamemu prijatiu alebo zamietnutiu žiadostí/požiadaviek.

Vystupovanie a dojem

Rozsah dojmu, ktorý vytvorí posunkujúci na adresátov (perlokučné účinky presvedčania, pobavenia, ovplyvňovania atď.) a osobitných posunkov, ktoré má používateľ/učiaci sa k dispozícii. Zameriava sa na slovnú zásobu a rozsah štruktúr vrátane manuálnych aj nemanuálnych prostriedkov a spôsobu, akým ich používateľ dokáže stylisticky

využiť na vytvorenie pútavého textu. Či už chce používateľ preukázať intelektuálnu náročnosť, pochváliť sa alebo vysvetliť, posunkujúci si musí byť vedomý svojho vystupovania.

Obsahuje to rôzne spôsoby prezentácie posunkovaného textu, napríklad zmenu tempa a štýlu. Na rozdiel od písaného textu zostáva autor v posunkovaných textoch viditeľný: videozáznamy v posunkovom jazyku nie sú spravidla oddelené od svojich autorov a nie sú ani sprostredkovanými významami. Napríklad vypracovanie formálneho textu v posunkovom jazyku si vyžaduje primeraný formálny výzor osoby používajúcej posunkový jazyk. Preto existuje ďalšia kompetencia v produkcii posunkovaných textov, a to „kompetencia vystupovania“, ktorú je potrebné sa učiť a ktorá zahŕňa rôzne aspekty toho, ako úspešne vytvorí vhodný posunkovaný text na konkrétne účely.

Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ intelektuálna náročnosť a významová presnosť v celkovom rečovom prejave (až po estetické použitie na C2);
- ▶ vedomé používanie rečnických prostriedkov, rôznych funkčných štýlov, pauzy a regulovanie diskurzu;
- ▶ predvídanie potrieb adresátov pri produkovani diskurzu;
- ▶ používanie produktívnej a ustálenej slovnej zásoby, vrátane prevzatých posunkov, použitia opisu, ak je to vhodné a účinné;
- ▶ vyjadrenie špecifických funkcií a slovnej zásoby (úrovne A);
- ▶ správanie sa a výzor posunkujúceho (berúc do úvahy vizuálne prostredie, módne doplnky atď.).

	Vystupovanie a dojem
C2	Dokáže byť kreatívny/a bez straty myšlienok. Dokáže využívať celý rad rôznych spôsobov, aby vytvoril/a napätie/očakávanie a nadšenie (napr. konštruovaný akt, rečnícke otázky, zmena rytmu). Dokáže bez námahy a hravo použiť tvary rúk ako estetický prvok, takže vzniknú kreatívne formy jazyka. Dokáže umeleckým spôsobom prezentovať myšlienky a pocity tak, že vyberie vhodné posunky a opis.
C1	Dokáže sa dobre pripraviť, takže pri posunkovaní nemusí premýšľať o obsahu. Pri posunkovaní vyzerá pokojne a uvoľnene aj vtedy, keď sa potrebuje vysoko koncentrovať. Dokáže dať postavám v príbehu svoj vlastný individuálny jazykový profil (štýl, tón, aktuálne použitie jazykových prostriedkov atď.). Dokáže pomocou jazyka rozvinúť rozprávanie takým spôsobom, že príjemca komunikácie sa dokáže ponoriť do toho, čo sa deje v príbehu. Dokáže zmeniť tempo posunkovania (z pomalého na rýchle) na vytvorenie napätia. Dokáže u prijímateľov komunikácie vyvolať nadšenie. Dokáže primeraným spôsobom a efektívne zveličiť.
B2	Dokáže prispieť netradičnými a originálnymi úvahami na danú tému jazykovo zručným spôsobom. Dokáže kreatívne vyjadriť svoje predstavy a koncepty. Dokáže si vybrať zo širokej škály nemanuálnych prostriedkov, aby vytvoril/a napätie a nadšenie. Dokáže spôsobiť, že publikum zažije silné emócie (napr. smiech, plač). Dokáže vzrušujúco opísať nejakú udalosť. Dokáže vyjadriť zložité emocionálne stavy pomocou konštruovaného aktu a gesta. Dokáže urobiť relevantné porovnania, ktoré pomôžu príjemcovi komunikácie lepšie pochopiť príslušné informácie. Dokáže v príjemcovi komunikácie stimulovať/vzbudiť zvedavosť týkajúcu sa záveru k textu.
B1	Dokáže sprostredkovať nový uhol pohľadu spôsobom, ktorý prinúti príjemcov komunikácie premýšľať. Dokáže vyjadriť pocity jemu/jej blízkej osoby. Dokáže používať reč tela a výraz tváre, aby sprostredkoval/a zmysel. Dokáže zdôrazniť, čo je dôležité použitím nemanuálnych prostriedkov a rozsahu pohybov. Dokáže udržať pozornosť príjemcov komunikácie pomocou rôznych prostriedkov (napríklad rečnickými otázkami). Dokáže hodnoverne vyrozprávať príbeh. Dokáže vyjadriť charakterové vlastnosti postavy.

	Vystupovanie a dojem
A2	Dokáže sa prezentovať zdvorilým a primeraným spôsobom. Dokáže uvádzať fakty neutrálnym spôsobom, bez emocionálnej afektovanosti. Dokáže sprostredkovať a stimulovať pocity (napr. radosť, smútok).
	Dokáže vyjadriť emócie prostredníctvom výrazu tváre. Dokáže primeraným spôsobom používať opis na vyjadrenie negatívnych a pozitívnych pocitov (napr. zvrátené obočie: negatívne; zdvihnuté obočie: pozitívne).
A1	Dokáže zaujať takú pozíciu, že posunkovanie je pre prijímateľov komunikácie jasne viditeľné. Dokáže vyjadriť emocionálne stavy iba prostredníctvom opisu (bez potreby lexikálnych posunkov).

Rýchlosť spracovania

Táto stupnica obsahuje kompetencie, ktoré opisujú ľahkosť alebo úsilie pri porozumení posunkovému jazyku. Príkladom môže byť rýchlosť spracovania závislá od známych či neznámych posunkov, od stupňa gramatickej zložitosti alebo od znalosti prstových znakov. Táto stupnica preto zachytáva, ako je možné využiť rôzne kompetencie iných stupníc, ako sú kompetencie už zautomatizované a koľko zdrojov musí byť alokovaných pri interpretácii alebo koľko ich je k dispozícii na ďalšie spracovanie myšlienok. S tým súvisí skúsenosť jednotlivca s náročnou komunikáciou v závislosti od použitého jazyka. Rýchlosť spracovania udáva úroveň prípravy prijímateľa komunikácie a to, ako dobre dokáže pochopiť sprostredkované informácie a porozumieť im.

Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ námaha vynaložená na porozumenie textom a výrazom rôznej dĺžky, ich jednoznačnosti a zložitosti;
- ▶ schopnosť posúdiť rýchlosť posunkovania, pravidelnosť a rytmus iných a schopnosť sledovať samého seba;
- ▶ schopnosť zachytiť akty, ktoré sú produkované s rôznymi artikulátormi súčasne;
- ▶ schopnosť sledovať akty s viacerými postavami a zložitými prostrediami;
- ▶ schopnosť sledovať správy alebo texty, aj keď sú prechody medzi rôznymi časťami textu plynulo vyjadrené v posunkovom jazyku;
- ▶ schopnosť porozumieť plynulému daktylovaniu (hláskovaniu figúrami prstov);
- ▶ schopnosť sledovať obsah bez ohľadu na asimilácie, prerušenia, prestávky, pauzy, chyby v produkcii alebo nejasné posunkovanie.

	Rýchlosť spracovania
C2	Dokáže sledovať texty, ktoré sú vyjadrované paralelne (napr. s dvoma posunkujúcimi). Dokáže sledovať, kto ďalší vystúpi pri účasti viacerých posunkujúcich, napríklad v panelovej diskusii, monitorovaním žiadostí o vystúpenie. Dokáže vymenovať rôzne aspekty uvedené v texte, aj keď ich posunkujúci uvádza v rýchlom slede. Dokáže ľahko porozumieť plynulo daktylovaným (figúrami prstov hláskovaným) posunkom, aj keď nevidí každé písmeno, ale možno len ergonomické tvary slov.
C1	Dokáže sledovať dlhý, plynulo posunkovaný text. Dokáže bez problémov sledovať zložitú správu. Dokáže ľahko pochopiť zložitú činnosť a vzťahy medzi vecami/osobami/miestami, ktoré sú opísané pomocou rôznych klasifikačných konštrukcií. Dokáže sledovať, ako ľudia reagujú na vzájomné komunikačné správanie, aj keď je zapojených niekoľko posunkujúcich, napríklad v panelovej diskusii. Dokáže porozumieť posunkovanému textu, aj keď posunkujúci používa iba jednu ruku. Dokáže sledovať text, aj keď obsahuje niekoľko neznámych posunkov. Dokáže porozumieť textu, aj keď niektoré posunky alebo vety sú neukončené alebo nie sú viditeľné. Dokáže spozorovať chyby v posunkovaní a opraviť ich pre seba bez opýtania sa.

	Rýchlosť spracovania
B2	Dokáže bez prípravy sledovať nečakané správy alebo videoodkazy.
	Dokáže ľahko porozumieť opisom aktov, aj keď posunkujúci používa rôzne klasifikátorové konštrukcie (napr. klasifikátor držania, klasifikátor celého objektu). Dokáže sledovať aj nečakané zvraty v texte. Dokáže porozumieť rytmicky prezentovaným pohybovým sekvenciám a aktom a rozoznať ich estetickú kvalitu.
B1	Dokáže sledovať dlhý a pomaly posunkovaný text za predpokladu, že je niekoľkokrát vyjadrený. Dokáže bez problémov sledovať rozprávanie známeho príbehu. Dokáže rozoznať a napodobniť rôzne tvary rúk, aj keď ich posunkujúci používa rýchlo za sebou. Dokáže spozorovať chyby v posunkovaní a požiadať o väčšiu presnosť alebo objasnenie.
	Dokáže sledovať dlhší, plynulo posunkovaný text za predpokladu, že sa zopakuje. Dokáže naraz porozumieť relatívne dlhému textu, ak je posunkovaný pomaly. Dokáže porozumieť označeniam osôb v texte (meno, časti, ktoré sú daktylované (hláskované figúrami prstov), funkcie) a následným odkazom na ne.
A2	Dokáže sledovať posunky účastníka komunikácie, pokiaľ sú jasne viditeľné.
	Dokáže porozumieť písmenám plynulo daktylovaným (hláskovaným figúrami prstov) za predpokladu, že to posunkujúci v prípade potreby zopakuje.
A1	Dokáže naraz porozumieť krátkym, pomaly a zreteľne posunkovaným textom.

Plynulosť posunkovania

Táto stupnica je priamym ekvivalentom stupnice plynulosti v časti o komunikačných jazykových kompetenciách. Kľúčové pojmy realizované na tejto stupnici sú:

- ▶ rýchlosť, pravidelnosť a rytmus posunkovania;
- ▶ schopnosť dať si podľa potreby pauzu;
- ▶ schopnosť artikulovať aktuálne štruktúry s rôznymi artikulátormi;
- ▶ schopnosť artikulovať posunky jeden po druhom s hladkými prechodmi a bez skreslenia;
- ▶ schopnosť daktylovať v plynúcom slede (hláskovať figúrami prstov) na vyjadrenie slov za neznáme posunky (úrovne A) alebo od kontextu závislého dôrazu (úroveň B a vyššie) či ako prostriedok bilingválneho kontaktného posunkovania (všetky úrovne).

	Plynulosť posunkovania
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii – pozri C1.</i>
C1	Dokáže posunkovať rýchlo a v rovnomernom rytme. Dokáže posunkovať dlhší text plynulo a rytmicky. Dokáže dlhšie podržať posunok ako rečnícky alebo prozodický jav.
B2	Dokáže plynulo posunkovať, aj keď sú ešte stále potrebné isté pauzy na plánovanie. Dokáže posunkovaním plynulo prerozprávať príbeh, ktorý pozná. Dokáže podržať posunok jednou rukou, aby predviedol/la niečo statické (podržanie), zatiaľ čo súčasne druhú ruku použije na to, aby pokračoval/a v posunkovaní. ⁵⁴
	Dokáže prirodzeným tempom posunkovať bez toho, aby musel/a premýšľať o jednotlivých posunkoch. Dokáže na vhodných miestach použiť pauzy pre efekt. Dokáže rytmicky vyjadriť fázy pohybu alebo činnosti (napr. padanie lístia, krupobitie). Dokáže plynulo daktylovať (hláskovať figúrami prstov), pričom prepája alebo spája časti.

⁵⁴ Tieto konštrukcie sú známe aj ako „fragmentované referenčné body v posunkovom priestore“.

	Plynulosť posunkovania
B1	Dokáže posunkovať plynulý prechod medzi súvisiacimi bodmi.
	Dokáže rytmicky posunkovať krátky text. Dokáže využiť sekvencie tvarov rúk a/alebo tvary rúk na daktylovanie (hláskovanie figúrami prstov).
A2	Dokáže rytmicky posunkovať jednoduchú vetu.
	Dokáže jasne označiť koniec vety vytvorením pauzy.
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>

PRÍLOHY

Príloha 1

ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY ÚROVNÍ SERR

Úroveň A1 sa považuje za najnižšiu úroveň generatívneho používania jazyka – je to úroveň, na ktorej sa učitelia dokážu „jednoduchým spôsobom interagovať, klásť a odpovedať na jednoduché otázky o sebe, o tom, kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní, dokáže sa vyjadrovať jednoduchými vetami v oblastiach bezprostrednej potreby alebo na veľmi známe témy a reagovať na ne“, pričom sa nespolieha iba na veľmi obmedzený repertoár vopred nacvičených a lexikálne usporiadaných slovných spojení špecifických pre danú situáciu.

Ukazuje sa, že úroveň A2 vyjadruje úroveň uvedenú v špecifikácii „Waystage“. Na tejto úrovni sa nachádza väčšina deskriptorov uvádzajúcich spoločenské funkcie, napríklad „používať jednoduché bežné zdvorilostné formy pozdravu a oslovenia“; pozdraviť ľudí, opýtať sa, ako sa majú a reagovať na novinky“; „zvládnuť veľmi krátke spoločenské konverzácie“; „pýtať sa a odpovedať na otázky o tom, čo ľudia robia v práci a vo voľnom čase“; „posielať pozvánky a reagovať na ne“; „diskutovať o tom, čo robiť, kam ísť a dohodnúť stretnutie“; „predložiť a prijať ponuky“. Aj tu sa nachádzajú deskriptory, ako si počínať: zjednodušená zredukovaná verzia úplného súboru špecifikácií komunikačných výmen na „prahovej úrovni“ (The Threshold Level) pre dospelých žijúcich v zahraničí, napríklad: „vykonať jednoduché komunikačné výmeny v obchodoch, na poštách alebo v bankách; „získať jednoduché informácie o cestovaní“; „používať verejnú dopravu: autobusy, vlaky a taxíky, požiadať o základné informácie, požiadať o ukázanie smeru a poskytnúť informácie o smere cesty a kúpiť si lístky“; „požiadať a poskytnúť bežný tovar a služby“.

Ďalšie pásmo predstavuje výkony na úrovni „strong Waystage“ (A2+). Tu je viditeľná aktívnejšia účasť na konverzácii s určitou pomocou a určitými obmedzeniami, napríklad: „začať, udržiavať a ukončiť jednoduchú, výhradne osobnú, konverzáciu“; „porozumieť dostatočne na zvládnutie jednoduchej rutinnej výmeny bez zbytočného úsilia“; „dorozumieť sa a vymieňať si myšlienky a informácie na známe témy v predvídateľných každodenných situáciách za predpokladu, že partner v komunikácii v prípade potreby pomôže“; „úspešne komunikovať o základných témach, ak môže požiadať o pomoc pri vyjadrovaní toho, čo chce povedať“; „vyrovnať sa s bežnými situáciami s predvídateľným obsahom, hoci spravidla bude musieť pri vyjadrovaní urobiť isté ústupky a hľadať slová/posunky“; „interagovať s primeranou ľahkosťou v štruktúrovaných situáciách no s určitou pomocou, avšak účasť na otvorenej diskusii je značne obmedzená“; podstatne sa zvyšuje schopnosť monologického prejavu, napríklad: „jednoduchým spôsobom vyjadriť pocity“; „rozsiahlejším spôsobom opísať bežné aspekty svojho prostredia, napr. ľudí, miesta, pracovných alebo študijných skúseností“; „opísať minulé činnosti a osobné skúsenosti“; „opísať zvyky a návyky“; „opísať plány a prípravy“; „vysvetliť, čo sa mu na niečom páči alebo nepáči“; „vytvoriť stručný základný opis udalostí a činností“; „opísať domáce zvieratá a veci, ktoré vlastní“; „jednoducho opísať, porovnať predmety a vyjadriť to, komu patria“.

Úroveň B1 vyjadruje špecifikáciu „Threshold (tzv. prahová úroveň)“ pre návštevníka v zahraničí a najlepšie ju vyjadrujú dve charakteristiky. Prvou je schopnosť udržať interakciu a vyjadriť to, čo chce povedať, v rôznych kontextoch, napríklad: „vo všeobecnosti sledovať hlavné body dlhšej diskusie okolo seba za predpokladu, že ľudia sa vyjadrujú jasne a v štandardnom jazyku“; „v neformálnej diskusii s priateľmi poskytnúť alebo požiadať o osobné stanoviská a názory“; „zrozumiteľne vyjadriť hlavnú myšlienku, na ktorú chce poukázať“; „flexibilne využívať širokú škálu jednoduchého jazyka na vyjadrenie väčšiny toho, čo chce“; „udržiavať rozhovor alebo diskusiu, ale niekedy môže byť ťažké pochopiť, keď sa snaží vyjadriť presne to, čo by chcel“; „udržiavať zrozumiteľnú konverzáciu, hoci sú výrazne prítomné pauzy pre gramatické a lexikálne plánovanie a opravy, najmä pri dlhších úsekoch samostatného vyjadrovania“. Druhou charakteristikou je schopnosť pružne sa vyrovnávať s problémami bežného života, napríklad „vedieť sa vynájsť v menej bežných situáciách vo verejnej doprave“; „vysporiadať sa

s väčšinou situácií, ktoré môžu nastať pri zabezpečovaní cesty prostredníctvom sprostredkovateľa alebo počas vlastného cestovania“; „vstúpiť bez prípravy do konverzácie o známych témach“; „sťažovať sa“; „prevziať určitú iniciatívu pri pohovore/konzultácii (napr. s cieľom prediskutovať novú tému), ale v interakcii je veľmi závislý od pýtajúceho sa“; „požiadať niekoho, aby objasnil alebo spresnil, čo práve povedal“.

Ukazuje sa, že nasledujúce pásmo „strong Threshold“ (B1+) je náročnejšou verziou úrovne B1. Naďalej sú tu prítomné tie isté dve základné charakteristiky, ku ktorým je pridaných niekoľko deskriptorov, ktoré sa zameriavajú na výmenu „množstva“ informácií, napríklad: „prijímať správy obsahujúce požiadavky, vysvetľujúce problémy“; „poskytnúť konkrétne informácie požadované pri pohovore/konzultácii (napr. opísať príznaky lekárovi), ale s obmedzenou presnosťou“; „vysvetliť, prečo je niečo problémom“; „zhrnúť a vyjadriť vlastný názor na poviedku, článok, prednášku, diskusiu, rozhovor alebo dokumentárny materiál a odpovedať na ďalšie podrobné otázky“; „absolvovať pripravený pohovor, overiť a potvrdiť informácie, i keď môže byť občas potrebné požiadať o zopakovanie, ak je reakcia inej osoby rýchla alebo zdĺhavá“; „opísať, ako niečo urobiť s uvedením podrobných inštrukcií“; „pomerne sebaisto si vymieňať nazhromaždené faktické informácie o známych bežných a výnimočných záležitostiach vo svojom odbore“.

Úroveň B2 predstavuje novú úroveň, ktorá je tak vysoko nad úrovňou B1 („Threshold“), ako je úroveň A2 („Waystage“) pod ňou. Cieľom tejto úrovne je vyjadriť špecifikáciu „Vantage Level“. Metafora spočíva v tom, že postupujúc pomaly, ale rovnomerne naprieč strednou úrovňou používateľ/učiaci sa zisťuje, že sa niekam dostal, že veci vyzerajú inak, získavajú novú perspektívu, môže sa okolo seba poobzerať novým spôsobom. Ukazuje sa, že tento koncept do značnej miery potvrdzujú deskriptory kalibrované na tejto úrovni. Predstavujú dosť veľký zlom v doterajšom obsahu. Napríklad na spodnej hranici tohto pásma je dôraz na účinné argumenty: „vysvetliť a podporiť vlastné názory v diskusii poskytnutím príslušných vysvetlení, argumentov a komentárov“; „vysvetliť pohľad na aktuálny problém a uviesť výhody a nevýhody rôznych možností“; „vytvoriť sled logicky zdôvodnených argumentov“; „argumentovať s uvedením dôvodov na podporu konkrétneho uhla pohľadu alebo proti nemu“; „vysvetliť problém a objasniť ho tak, že druhá strana musí pri vyjednávaní urobiť ústupok“; „uvažovať o príčinách, dôsledkoch a o hypotetických situáciách“; „aktívne sa zúčastňovať na neformálnej diskusii v známych kontextoch, komentovať, jasne vyjadriť svoj názor, hodnotiť alternatívne návrhy a vytvárať hypotézy a reagovať na ne“. Po druhé, prechádzaním touto úrovňou sa pozornosť sústreďuje na dve nové hľadiská. Prvé z nich vyjadruje, že komunikujúci je schopný viac než len udržať svoj vlastný spoločenský diskurz: napríklad „prirodzene, plynulo a efektívne konverzovať“; „podrobne rozumieť, čo sa mu hovorí v štandardnom jazyku, a to aj v [zvukovo/vizuálne] hlučnom prostredí“; „začať rozhovor, prebrať iniciatívu, keď je to vhodné a podľa potreby ukončiť rozhovor, hoci to nemusí vždy urobiť elegantne“; „používať klišé (napr. „Na túto otázku nie je ľahké odpovedať“), aby získal čas a udržal si slovo pri formulovaní toho, čo povedať“; „interagovať s takou mierou plynulosti a spontánnosti, ktorá umožňuje pravidelnú interakciu s používateľmi cieľového jazyka bez toho, aby to pre obe strany znamenalo záťaž“; „prispôbiť sa zmenám smerovania konverzácie, štýlu a dôrazu, ktoré sa bežne vyskytujú v konverzácii“; „udržiavať vzťahy s používateľmi cieľového jazyka bez toho, aby ich neúmyselne pobavil alebo iritoval, alebo aby od nich vyžadoval, aby sa správali inak, ako by sa správali k iným skúseným používateľom jazyka“. Druhým novým hľadiskom je nový stupeň úrovne jazykového uvedomia: „opraviť chyby, ak viedli k nedorozumeniam“; „uvedomovať si opakujúce sa chyby a vedome monitorovať jazyk“; „vo všeobecnosti opraviť prerieknutia a chyby, ak si ich všimne“; „plánovať, čo povedať, a prostriedky, akými to povedať, berúc do úvahy ich vplyv na príjemcu (príjemcov)“. Celkovo sa to ukazuje ako nový prah, ktorý by mal uciaci sa jazyk prekročiť.

V nasledujúcom pásme – predstavujúcom výkon na úrovni „strong Vantage“ (B2+) – pokračuje dôraz na argumentáciu, efektívny spoločenský diskurz a jazykové povedomie, ktoré sa nachádzajú na úrovni B2 („Vantage“). Sústreďenie pozornosti na argumentáciu a spoločenský diskurz sa však dá interpretovať aj ako nové zameranie viesť komunikáciu alebo sa na nej podieľať. Táto nová úroveň komunikačnej kompetencie sa prejavuje pri vedení konverzácie (stratégie spolupráce): „poskytovať spätnú väzbu a sledovať vyjadrenia a úsudky iných, a tým pomáhať rozvíjať diskusiu“; „pohotovo dávať do súvisu vlastný príspevok s príspevkami iných“. Je to zrejme aj vo vzťahu ku koherencii/kehézii: „používať obmedzený počet prostriedkov kohézie na plynulé prepájanie viet do jasného a prepojeného diskurzu“; „efektívne využívať rôzne konektory na jasné označovanie vzťahov medzi myšlienkami“; „systematicky rozvíjať argumentáciu primeraným zdôrazňovaním dôležitých bodov a relevantných doplňujúcich detailov“. Nakoniec práve v tomto pásme dochádza ku koncentrácii prvkov na „vyjednávanie“: „navrhnuť riešenie odškodnenia, použijúc pritom presvedčivý jazyk a jednoduché argumenty na dosiahnutie uspokojenia“; „jasne stanoviť hranice ústupku“.

Úroveň C1 sa vyznačuje dobrým prístupom k širokému spektru jazykov, čo umožňuje plynulú a spontánnu komunikáciu, ako to ilustrujú nasledujúce príklady: „Dokáže sa vyjadrovať plynulo a spontánne, takmer bez námahy. Má dobrú znalosť širokého lexikálneho repertoáru, ktorý mu umožňuje ľahko prekonať medzery pomocou opisov. Iba príležitostne je možné postrehnúť hľadanie výrazov alebo stratégie vyhýbania sa.“ „Iba terminologicky

náročná téma môže brániť prirodzenému a plynulému toku jazyka“. Komunikačné spôsobilosti charakterizujúce predchádzajúce pásmo sú naďalej zjavné na úrovni C1 s dôrazom na lepšiu plynulosť, napríklad: „pohotovo vybrať vhodné slovné spojenie z registra diskurzívnych funkcií, ktorým vhodne uvedie svoje pripomienky tak, aby získal slovo alebo aby získal čas a udržal si slovo počas premýšľania“; „vytvoriť zreteľný, ľahko plynúci a dobre štruktúrovaný text, pričom preukáže osvojené spôsoby členenia textu, použitie konektorov a prostriedkov kohézie.

Úroveň C2 nepredpokladá kompetenciu rodeného hovoriaceho alebo blízku rodenému hovoriacemu. Jej zámerom je charakterizovať mieru presnosti, primeranosti a ľahkosti jazyka, ktorý charakterizuje rečový prejav tých, ktorí boli veľmi úspešnými učiacimi sa. Deskriptory kalibrované na tejto úrovni zahŕňajú schopnosť: „vyjadriť jemnejšie odtienky významu, pritom pomerne presne využívať širokú škálu modifikačných nástrojov“; „dobro ovláda idiomatické a hovorové výrazy uvedomujúc si ich významové konotácie.“; „vrátiť sa k problematickému úseku a preformulovať ho tak plynulo, že si to účastník komunikácie sotva všimne.“

Spoločné referenčné úrovne sa môžu prezentovať a využívať v rôznych formátoch, v rôznej miere podrobností. Existencia pevných referenčných bodov však ponúka zrozumiteľnosť a koherenciu, nástroj pre budúce plánovanie a základ pre ďalší rozvoj.

Spoločné referenčné úrovne sú zhrnuté v tejto tabuľke:

Skúsený používateľ	C2	Dokáže porozumieť prakticky všetkým druhom textov. Dokáže zhrnúť informácie z rôznych ústnych a písomných zdrojov pričom rekonštruje argumenty a vysvetlenia v logicky usporiadanej prezentácii. Dokáže sa spontánne, veľmi plynulo a presne vyjadrovať, pričom rozlišuje jemnejšie odtienky významu aj v zložitejších situáciách.
	C1	Dokáže porozumieť širokej škále náročných, dlhších textov a rozoznať implicitný význam. Dokáže sa vyjadrovať plynulo a spontánne bez zjavného hľadania výrazov. Dokáže pružne a efektívne používať jazyk na spoločenské, akademické a profesijné účely. Dokáže vytvoriť zrozumiteľný, dobre štruktúrovaný a podrobný text na zložité témy, prejavujúc pritom ovládanie členenia textu, použitie konektorov a nástrojov formálnej súdržnosti.
Samostatný používateľ	B2	Dokáže porozumieť hlavným myšlienkam zložitého textu o konkrétnych aj abstraktných témach vrátane odborných diskusií v oblasti jeho/jej špecializácie. Dokáže interagovať s určitým stupňom plynulosti a spontánnosti, čo umožňuje pravidelnú interakciu s používateľmi cieľového jazyka bez toho, aby to pre ktorúkoľvek stranu znamenalo záťaž. Dokáže vytvoriť zrozumiteľný a podrobný text o širokom spektre tém a vysvetliť pohľad na aktuálny problém s uvedením výhod a nevýhod rôznych možností.
	B1	Dokáže porozumieť hlavným bodom jasného štandardného príspevku k známym skutočnostiam, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, v škole, vo voľnom čase, atď. Dokáže zvládnuť väčšinu situácií, ktoré môžu nastať pri cestovaní v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom. Dokáže vytvoriť jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú známe, alebo ho/ju osobne zaujímajú. Dokáže opísať skúsenosti a udalosti, sny, nádeje a ambície a stručne odôvodniť a vysvetliť názory a plány.
Používateľ základov jazyka	A2	Dokáže porozumieť vetám a často používaným výrazom týkajúcim sa oblastí, ktoré sú bezprostredne dôležité (napr. veľmi základné informácie o sebe a rodine, nakupovaní, miestnej geografii, zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách, ktoré si vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchým spôsobom opísať aspekty svojho rodinného zázemia, bezprostredného okolia a záležitostí v oblastiach nevyhnutných potrieb.
	A1	Dokáže porozumieť a používať známe bežné výrazy a veľmi základné slovné spojenia zamerané na uspokojenie konkrétnych potrieb. Dokáže predstaviť seba aj ostatných a dokáže klásť otázky a odpovedať na otázky týkajúce sa osobných údajov, napríklad o tom, kde niekto žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom, ak druhá osoba hovorí pomaly a zreteľne a je pripravená pomôcť.

STUPNICE SEBAHODNOTENIA (ROZŠÍRENÉ O ONLINE INTERAKCIU A SPROSTREDKOVANIE)

Recepcia	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Porozumenie ústnemu prejavu	Dokážem rozoznať známe slová a veľmi základné slovné spojenia týkajúce sa mňa, mojej rodiny a bezprostredného okolia, keď ľudia hovoria/posunkujú pomaly a zreteľne.	Dokážem porozumieť slovným spojeniam a veľmi frekventovanej slovnej zásobe súvisiacej s oblasťami, ktoré majú pre mňa bezprostredný osobný význam (napríklad veľmi základné informácie o sebe a rodine, nakupovaní, miestnej geografii, zamestnaní).	Dokážem porozumieť hlavnej myšlienke mnohých rozhlasových alebo televíznych programov o aktuálnom dianí alebo témach osobného či odborného záujmu, keď je rečový prejav pomerne pomalý a zreteľný.	Dokážem porozumieť dlhým rozhovorom a prednáškam a sledovať aj zložité argumenty za predpokladu, že téma je primerane známa. Dokážem porozumieť väčšine televíznych spravodajských a publicistických programov. Dokážem porozumieť väčšine filmov v štandardnom jazyku.	Dokážem porozumieť dlhšiemu rozprávaniu, aj keď nie je jasne štruktúrované a keď sú vzťahy iba naznačené a nie sú explicitne signalizované. Bez veľkého úsilia dokážem porozumieť televíznym programom a filmom.	Nemám žiadne ťažkosti s porozumením každého druhu hovoreného jazyka, či už naživo alebo z vysielania, a to ani vtedy, keď je podávaný vysokou prirodzenou rýchlosťou, ale za predpokladu, že mám nejaký čas na oboznámenie sa s prízvukom.
Čítanie s porozumením	Dokážem porozumieť známym názvom, slovám/posunkom a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznamoch a plagátoch alebo v katalógoch.	Dokážem čítať veľmi krátke, jednoduché texty. Dokážem najst konkrétne, predvídateľné informácie v jednoduchých bežných materiáloch, akými sú reklamy, prospekty, ponuky a rozvrhy, a dokážem porozumieť krátkym jednoduchým osobným listom.	Dokážem porozumieť textom, ktoré pozostávajú hlavne z bežného jazyka s vysokou frekvenciou alebo jazyka spojeného s prácou. Dokážem porozumieť opisu udalostí, pocitov a želaní v osobných listoch.	Dokážem čítať články a správy, ktoré sa zaoberajú aktuálnymi problémami, v ktorých autori zaujímajú konkrétne postoje alebo stanoviská. Dokážem porozumieť súčasnej umeleckej próze.	Dokážem porozumieť dlhým a zložitým faktickým a literárnym textom a vnímať rozdiely v štyle. Dokážem porozumieť odborným článkom a dlhším technickým pokynom, aj keď sa netýkajú môjho odboru.	Lahko čítam prakticky všetky formy písaného/posunkového jazyka vrátane abstraktných, štruktúrálnych alebo jazykovo zložitých textov, akými sú príručky, odborné články a literárne diela.

Produkcia	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Ústny prejav	Dokážem pomocou jednoduchých slovných spojení a viet opísať, kde žijem a ľudí, ktorých poznám.	Dokážem pomocou série slovných spojení a viet jednoduchým spôsobom opísať svoju rodinu a iných ľudí, životné podmienky, vzdelanie a moje súčasné alebo posledné zamestnanie.	Dokážem jednoduchým spôsobom spájať slovné spojenia, aby som opísal/a zážitky a udalosti, svoje sny, nádeje a ambície. Dokážem stručne zdôvodniť a vysvetliť názory a plány. Dokážem vypožičovať príbeh alebo dej knihy či filmu a opísať svoje reakcie.	Dokážem podať jasné a podrobné opisy k širokému spektru tém týkajúcich sa môjho záujmu. Dokážem vysvetliť pohľad na aktuálny problém a uviesť výhody a nevýhody rôznych možností.	Dokážem podať jasné a podrobné opisy zložitých tém, ktoré integrujú vedľajšie témy, rozvíjajú konkrétne myšlienky a sú ukončené vhodným záverom.	Dokážem podať zreteľný, plynulý opis alebo argumentáciu v štýle vhodnom pre daný kontext a s účinnou logickou štruktúrou, ktorá pomáha príjemcovi všimnúť si a zapamätať si dôležité myšlienky.
	Dokážem napísať jednoduché izolované slovné spojenia a vety.	Dokážem napísať sériu jednoduchých slovných spojení a viet spojených jednoduchými spojkami, akými sú „a“, „ale“ a „pretože“.	Dokážem vytvoriť jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú známe, alebo ktoré ma osobne zaujímajú.	Dokážem vytvoriť zrozumiteľný a podrobný text o širokej škále tém týkajúcich sa mojich záujmov. Dokážem napísať esej/úvahu alebo správu, poskytujúcu informácie alebo uvádzajúcu prítom dôvody v prospech či proti konkrétnemu stanovisku.	Dokážem sa vyjadriť v zrozumiteľnom a dobre štruktúrovanom texte, vyjadrujúc v ňom do určitej miery svoje názory. Dokážem predložiť detailnú interpretáciu zložitých tém v eseji alebo správe, pričom zdôrazním, čo považujem za najdôležitejšie otázky. Dokážem vytvoriť rôzne druhy textov v štýle primeranom čitateľovi, ktorého mám na mysli.	Dokážem vytvoriť zrozumiteľný, hladko plynúci text vo vhodnom štýle. Dokážem napísať zložité listy, správy alebo články, ktoré uvádzajú prípad s účinnou logickou štruktúrou, ktorá pomáha príjemcovi všimnúť si a zapamätať si dôležité body. Dokážem vypracovať resumé a recenzie odborných alebo literárnych diel.
Písomný prejav						

Interakcia	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Ústna interakcia	Dokážem komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že druhá osoba je pripravená zopakovať alebo preformulovať veci pomalšie a pomôcť mi sformulovať to, čo sa snažím vyjadriť. Dokážem kľásť a odpovedať na jednoduché otázky v oblastiach bezprostrednej potreby alebo na veľmi známe témy.	Dokážem komunikovať v jednoduchých a bežných úlohách, ktoré si vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych témach a činnostiach. Dokážem zvládnuť veľmi krátke spoločenské výmeny, aj keď zvyčajne nerozumiem natolko, aby som v konverzácii pokračoval/a sám/sama.	Dokážem sa vyrovnávať s väčšinou situácií, ktoré pravdepodobne nastanú pri cestovaní v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom. Dokážem sa bez prípravy zapojiť do konverzácie na témy, ktoré sú známe, osobne zaujímavé alebo súvisiace s bežným životom (napr. rodina, záľuby, práca, cestovanie a aktuálne udalosti).	Dokážem komunikovať na takom stupni plynulosti a spontánnosti, ktorý umožňuje pravidelnú interakciu s používateľmi cieľového jazyka. Dokážem sa aktívne zapájať do diskusie v známych kontextoch, pričom vysvetľujem a odôvodňujem svoje názory.	Dokážem sa plynulo a spontánne vyjadriť bez očividného hľadania výrazov. Dokážem flexibilne a účinne používať jazyk na spoločenské a profesijné účely. Dokážem presne formulovať myšlienky a názory a pohotovo prepojiť svoj príspevok s príspevkami ostatných.	Dokážem sa bez námahy zúčastniť ľubovoľnej konverzácie alebo diskusie a mám dobrú znalosť idiomatických výrazov a hovorových slov. Dokážem sa plynulo vyjadrovať a presne vyjadriť jemnejšie odtenky významu. Ak sa vyskytne problém, dokážem sa vrátiť a preformulovať problém tak hladko, že si to ostatní ľudia takmer neuvedomia.
Písomná a online interakcia	Dokážem uverejňovať krátke a jednoduché pozdravy ako opisy toho, čo som urobil/a a ako sa mi to páčilo, a dokážem veľmi jednoducho odpovedať na komentáre. Dokážem jednoducho reagovať na iné príspevky, obrázky a médiá. Dokážem urobiť veľmi jednoduchý nákup a vyplniť formuláre osobnými údajmi.	Dokážem sa zapojiť do základnej spoločenskej interakcie vyjadrením toho, ako sa cítim, čo robím, alebo čo potrebujem, a odpovedať na komentáre podávaním, ospravedlnením alebo odpoveďami na otázky. Dokážem zvládnuť jednoduché transakcie, ako je objednanie tovaru, dokážem postupovať podľa jednoduchých pokynov a dokážem spolupracovať na spoločnej úlohe s chápavým účastníkom komunikácie.	Dokážem komunikovať o zážitkoch, udalostiach, dojmoch a pocitoch, ak sa môžem vopred pripraviť. Dokážem požiadať o jednoduché vysvetlenia alebo ich poskytnúť a dokážem podrobne odpovedať na komentáre a otázky. Dokážem komunikovať so skupinou, ktorá pracuje na projekte, za predpokladu, že existujú vizuálne pomôcky, akými sú obrázky, štatistiky a grafy, ktoré objasňujú zložitejšie pojmy.	Dokážem komunikovať s niekoľkými ľuďmi, spájať svoje príspevky s ich príspevkami a riešiť nedorozumenia alebo nezhody za predpokladu, že ostatní sa vyhnú zložitému jazyku, poskytnú mi čas a celkovo budú spolupracovať. Dokážem vyzdvihnúť význam faktov, udalostí a skúseností, zdôvodniť myšlienky a podporiť spoluprácu.	Dokážem porozumieť zámerom a dôsledkom iných príspevkov na zložité, abstraktné otázky a dokážem sa vyjadriť jasne a presne, prispôbiac svoj jazyk a jazykový štýl flexibilne a efektívne. Dokážem objasnením a uvedením príkladov účinne riešiť vzniknuté komunikačné a kultúrne problémy.	Dokážem sa vyjadriť vhodným tónom a štýlom prakticky v ľubovoľnom druhu interakcie. Dokážem predvídať a účinne riešiť prípadné nedorozumenia, problémy s komunikáciou a emocionálne reakcie, pričom podľa potreby pružne a citlivo prispôbim jazyk a tón.

Mediácia	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Sprostredkovanie textu	Dokážem sprostredkovať jednoduché, predvídateľné informácie uvedené v krátkych, jednoduchých textoch, akými sú značky a oznamy, plagáty a programy.	Dokážem sprostredkovať hlavné myšlienky obsiahnuté v krátkych, jednoduchých textoch o bežných témach bezprostredného záujmu, za predpokladu, že sú jasne vyjadrené jednoduchým jazykom.	Dokážem sprostredkovať informácie poskytované v zrozumiteľných, dobre štruktúrovaných informačných textoch o témach, ktoré sú známe alebo ktoré sú predmetom osobného alebo aktuálneho záujmu.	Dokážem spoľahlivo sprostredkovať podrobné informácie a argumenty, napr. významnú myšlienku (myšlienku) obsiahnutú v zložitých, ale dobre štruktúrovaných textoch v rámci môjho odborného, akademického a osobného záujmu.	Dokážem jasne a plynulo sprostredkovať v dobre štruktúrovanom jazyku dôležité myšlienky v dlhých, zložitých textoch bez ohľadu na to, či súvisia alebo nesúvisia s mojimi vlastnými oblasťami záujmu, za predpokladu, že si občas môžem overiť konkrétne odborné termíny.	Dokážem zrozumiteľným, plynulým a dobre štruktúrovaným jazykom vysvetliť spôsob, akým sú fakty a argumenty prezentované, pričom presne sprostredkujem hodnotiace aspekty a najjemnejšie nuansy a poukážem na sociokultúrne dôsledky (napr. použitie jazykového štýlu, zlahčovania, irónie a sarkazmu).
	Dokážem požadovať o príspevky iných ľudí pomocou krátkych jednoduchých slovných spojení. Dokážem používať jednoduché slová/posunky a signály, aby som prejavil/a záujem o myšlienku a potvrdil/a, že rozumiem. Dokážem jednoduchého vyjadriť myšlienku a opýtať sa ostatných, či mi rozumejú a čo si myslia.	Dokážem spolupracovať na jednoduchých praktických úlohách, opýtať sa, čo si myslia ostatní, predkladať návrhy a porozumieť odpovediam za predpokladu, že z času na čas môžem požadovať o zopakovanie alebo preformulovanie. Dokážem jednoduchým spôsobom podať návrhy, aby som posunul/a diskusiu ďalej a dokážem sa opýtať, čo si ľudia myslia o určitých nápadoch.	Dokážem pomôcť definovať úlohu v základných pojmoch a požadovať ostatných, aby prispeli svojou odbornosťou. Dokážem vyzvať iných ľudí, aby prispeli, objasnili dôvod (dôvody) svojich názorov alebo rozpracovali konkrétne myšlienky, ktoré uviedli. Dokážem klásť vhodné otázky na overenie porozumenia pojmov a dokážem zopakovať časť toho, čo niekto povedal ako potvrdenie vzájomného porozumenia.	Dokážem nabádať na zapájanie sa a klásť otázky, ktoré podnietia reakcie ostatných členov skupiny, alebo požadovať ľudí, aby ďalej rozvinuli svoje myšlienky a objasnili svoje názory. Dokážem ďalej rozvíjať myšlienky iných ľudí a spájať ich do súvislých myšlienkových línii, berúc do úvahy rôzne stránky problému.	Dokážem usmerňovať vývoj myšlienok v diskusií o zložitých abstraktných témach a nabádať ostatných, aby podrobnejšie rozviedli svoje úvahy, pričom zhrniem, zhodnotím a prepojiť rôzne príspevky s cieľom dosiahnuť dohodu o riešení alebo ďalšom postupe.	
Sprostredkovanie pojmov						

Mediácia	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Sprostredkovanie komunikácie	Dokážem vytvoriť vhodné podmienky pre komunikáciu tým, že privítam a vyjadrím záujem jednoduchými slovami, posunkami a neverbálnymi signálmi, vyzvem ostatných, aby prispeli, a naznačím, či tomu rozumiem.	Dokážem prispieť do komunikácie jednoduchými slovami/posunkami, ktoré vyzývajú ľudí, aby veci vysvetlili pričom naznačím, kedy rozumiem a/alebo súhlasím. Dokážem sprostredkovať hlavnú myšlienku toho, čo sa v predvídateľných bežných situáciách hovorí o osobných túžbach a potrebách. Dokážem rozoznať, kedy ľudia nesúhlasia, alebo kedy sa vyskytnú ťažkosti, a dokážem používať jednoduché frázy na dosiahnutie kompromisu a dohody.	Dokážem podporiť kultúru spoločnej komunikácie predstavením ľudí, výmenou informácií o prioritách a jednoduchými žiadosťami o potvrdenie a/alebo objasnenie. Dokážem sprostredkovať hlavný zmysel toho, čo sa hovorí o predmetoch osobného záujmu, za predpokladu, že rečníci artikulujú jasne a ja sa môžem pozastaviť a naplánovať si, ako veci vyjadrím.	Dokážem podporiť kultúru spoločnej komunikácie tým, že prispôbim spôsob, akým postupujem, prijmem rôzne myšlienky a stanoviská a vyzvem účastníkov, aby navzájom reagovali na svoje myšlienky. Dokážem sprostredkovať význam dôležitých výrokov a uhlov pohľadu k témam v rámci svojich oblastí záujmu za predpokladu, že rečníci ich v prípade potreby objasnia.	Dokážem sprostredkovať kultúru spoločnej komunikácie uvedomením si nejednoznačnosti, preukázaním citlivosti voči rôznym uhľom pohľadu a odstraňovaním nedorozumení. Dokážem jasne, plynulo a stručne vyjadriť dôležité informácie a vysvetliť kultúrne odkazy. Dokážem takticky používať presvedčivý jazyk.	Dokážem účinne a prirodzene sprostredkovať vzťahy medzi členmi svojej vlastnej komunity a iných komunit, berúc do úvahy sociokultúrne a sociolingválne rozdiely a komunikujúc aj jemnejšie odtienky významu.

KVALITATÍVNE VLASTNOSTI HOVORENÉHO JAZYKA (ROZŠÍRENÉ O FONOLÓGIU)

	Rozsah	Presnosť	Plynulosť	Interakcia	Koherencia	Fonológia
C2	Prejavuje veľkú flexibilitu pri preformulovaní myšlienok v rôznych jazykových formách, aby presne vyjadril/a jemnejšie odtienky významu, zdôraznil/a, odlišil/a a odstránil/a nejasnosti. Má aj dobrú znalosť idiomatických a hovorových výrazov.	Dôsledne zachováva gramatiku zložitého jazyka, aj keď má pozornosť zameranú inam (napr. na ďalšie plánovanie, monitorovanie reakcií ostatných).	Dokáže sa vyjadriť obširne, spontánne a prirodzene plynulo, pričom sa vyhne alebo sa vráti k akýmkoľvek ťažkostiam tak hladko, že si to účastník komunikácie ani nevšimne.	Dokáže s ľahkosťou komunikovať; pričom zjavne bez námahy zachytáva a používa neverbálne a intonačné narážky. Dokáže vložiť svoj príspevok do spoločného diskurzu úplne prirodzene ujatím sa slova, odkazovaním, naznačením atď.	Dokáže vytvoriť obsahovo súdržný a konzistentný diskurz s plným a primeraným využitím rôzneho členenia textu a širokej škály konektorov a iných prostriedkov kohézie.	Dokáže uplatňovať celý rad fonologických funkcií v cieľovom jazyku s vysokou úrovňou ich ovládania vrátane prozodických vlastností, akými sú slovný a vetný prízvuk, rytmus a intonácia - tak, aby boli jemné odtienky jeho/jej vyjadrenia jasné a presné. Zrozumiteľnosť, efektívne prenášanie a prehĺbenie významu nie sú nijako ovplyvnené charakteristickými vlastnosťami prízvuku, ktorý môže byť zachovaný z iných jazykov.
C1	Ovláda širokú škálu jazykových prostriedkov, čo mu/jej umožňuje vybrať si formuláciu, ktorou sa jasne a vhodným spôsobom vyjadrí v širokej škále všeobecných, akademických, profesijných alebo voľnočasových tém bez toho, aby musel/a obmedzovať to, čo chce povedať.	Dôsledne zachováva vysoký stupeň gramatickej správnosti; chyby sú zriedkavé a ťažko rozpoznateľné a spravídla ich opraví, keď sa vyskytnú.	Dokáže sa vyjadrovať plynulo a spontánne, takmer bez námahy. Prirodzený a plynulý prúd rečového prejavu môže spomaliť iba pojmovo náročná téma.	Dokáže si vybrať vhodné slovné spojenie z bežne dostupného rozsahu diskurzívnych funkcií, ktorým vhodne uvedie svoje pripomienky tak, aby získal/a alebo si udržal/a slovo a obratne prepojil/a svoje príspevky s príspevkami iných rečníkov.	Dokáže vytvoriť zrozumiteľný, plynulý, dobre štruktúrovaný jazykový prejav preukazujúci ovládanie členenia textu, použitia konektorov a rôznych prostriedkov kohézie.	Dokáže s dostatočným ovládaním využívať celý rad fonologických funkcií v cieľovom jazyku na zaistenie zrozumiteľnosti v celom rečovom prejave. Dokáže artikulovať prakticky všetky hlásky cieľového jazyka; môžu byť prítomné niektoré charakteristické vlastnosti prízvuku (prízvukov) zachované z iných jazykov, nemajú však vplyv na zrozumiteľnosť.

	Rozsah	Presnosť	Plynulosť	Interakcia	Koherencia	Fonológia
B2+	Má dostatočný rozsah jazykových prostriedkov na jasné opisy a vyjadrenie názorov na najbežnejšie témy bez toho, aby nápadne hľadal/a slová, pričom na vyjadrenie používa aj súvetia.	Preukazuje pomerne vysoký stupeň ovládania gramatiky. Nerobí chyby vedúce k nedorozumeniu a dokáže opraviť väčšinu svojich chýb.	Dokáže vytvoriť celé úseky rečového prejavu pomerne rovnomerným tempom; aj keď môže zaváhať pri hľadaní schém a výrazov, pričom urobí iba niekoľko badateľne dlhých prestávok.	Dokáže rozhovor začať, podľa potreby sa ujímať slova a podľa potreby ukončiť rozhovor, aj keď to nemusí zakaždým urobiť elegantne. Dokáže napomôcť diskusií na známe témy potvrdzujúc porozumenie, vyzývajúc iných, aby sa zapojili atď.	Dokáže použiť obmedzený počet prostriedkov kohézie tak, aby svoje výroky spojil/a do jasného a koherentného diskurzu, hoci v dlhom texte sa môže vyskytnúť určitá miera „nesúrodosti“.	Dokáže zvyčajne používať vhodnú intonáciu, dať správne prízvuk a jasne artikulovať jednotlivé hlásky; prízvuk má tendenciu byť ovplyvnený inými jazykmi, ktoré ovláda, no má malý alebo žiadny vplyv na zrozumiteľnosť.
B1+	Ovláda jazyk dostatočne na to, aby si vystačil/a; má dostatočnú slovnú zásobu na to, aby sa s istým závažaním a opisne vyjadril/a k väčšine tém týkajúcich sa každodenného života, akými sú rodina, záľuby a záujmy, práca, cestovanie a aktuálne udalosti.	Pomerne presne používa repertoár často používaných zvrátov a vzorcov súvisiacich s predvídateľnejšími situáciami.	Dokáže zmysluplne pokračovať v komunikácii, aj keď pauzy pre gramatické a lexikálne plánovanie a opravy sú veľmi zjavné, najmä pri dlhších úsekoch samostatného jazykového prejavu.	Dokáže začať, udržať a ukončiť jednoduchú osobnú konverzáciu na témy, ktoré sú známe alebo ktoré ho/ju osobne zaujímajú. Dokáže zopakovať časť toho, čo niekto povedal, aby potvrdil/a vzájomné porozumenie.	Dokáže spojiť sériu kratších, samostatných jednoduchých častí do súvislého lineárneho celku.	Výslovnosť je všeobecne zrozumiteľná; dokáže prispôsobiť intonáciu a prízvuk na úrovni jazykového prejavu aj slov. Prízvuk je zvyčajne ovplyvňovaný inými jazykmi, ktorými hovorí.
A2+						

	Rozsah	Presnosť	Plynulosť	Interakcia	Koherencia	Fonológia
A2	Používa základné vetné vzorce s naspamäť naučenými slovnými spojeniami, skupinami niekoľkých slov/ posunkov a vzorcov, aby komunikoval/a obmedzené informácie v jednoduchých, bežných situáciách.	Správne používa niektoré jednoduché štruktúry, ale ešte stále sa systematicky dopúšťa základných chýb.	Dokáže sa dorozumieť pomocou krátkych vyjadrení, hoci pauzy, opakované snahy o začatie komunikácie a preformulovania sú veľmi zjavné.	Dokáže klásť otázky a odpovedať na ne a reagovať na jednoduché výroky. Dokáže naznačiť, že sleduje, čo sa hovorí, ale málokedy dokáže porozumieť dostatočne na to, aby sám/sama mohol/la v konverzácii pokračovať.	Dokáže spájať skupiny slov jednoduchými spojkami akými sú „a“, „ale“ a „pretože/lebo“.	Výslovnosť je vo všeobecnosti dostatočne zreteľná na pochopenie, ale účastníci komunikácie budú musieť z času na čas požiadať o zopakovanie. Silný vplyv iných jazykov, ktorými hovorí, na prízvuk, rytmus a intonáciu môže ovplyvniť zrozumiteľnosť, čo si vyžaduje spoluprácu medzi účastníkmi komunikácie. Výslovnosť známych slov je však jasná.
A1	Má veľmi základný repertoár slov/posunkov a jednoduchých slovných spojení týkajúcich sa osobných údajov a konkrétnych situácií.	Preukazuje iba obmedzené ovládanie niekoľkých gramatických štruktúr a vetných vzorcov v naspamäť naučenom repertoári.	Dokáže zvládnuť veľmi krátke, izolované, väčšinou vopred pripravené vyjadrenia s častými prestávkami na hľadanie výrazových prostriedkov, formulovanie menej známych slov a opravu komunikácie.	Dokáže klásť a odpovedať na otázky týkajúce sa osobných údajov. Dokáže interagovať jednoduchým spôsobom, ale komunikácia je úplne závislá od opakovania, preformulovania a opráv.	Dokáže spájať slová/ posunky alebo skupiny slov/posunkov s veľmi základnými jednoduchými spájacími prostriedkami, akými sú „a“ alebo „potom“.	Výslovnosť veľmi obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení je možné porozumieť s určitým úsilím zo strany účastníkov komunikácie, ktorí sú navyknutí komunikovať s hovoriacimi tejto jazykovej skupiny. Dokáže správne reprodukovat obmedzený rozsah hlások a prízvuku v jednoduchých, známych slovách a slovných spojeniach.

Príloha 4 TABUĽKA PÍSOMNÉHO HODNOTENIA⁵⁵

	Celkové	Rozsah	Koherencia	Gramatická správnosť	Opis	Argument
C2	Dokáže napísať jasné, vysoko výstižné a hladko plynulé zložité texty vo vhodnom a pôsobivom osobnom štýle, ktorý sprostredkúva jemnejšie odtienky významu. Dokáže použiť logické členenie textu, ktoré pomáha čitateľovi nájsť dôležité body.	Prejavuje výraznú flexibilitu pri formulovaní myšlienok v rôznych jazykových formách na presné vyjadrenie jemnejších odtienkov významu, zdôraznenie a odstránenie nejednoznačnosti. Má aj dobrú znalosť idiomatických a hovorových výrazov.	Dokáže vytvoriť obsahovo a formálne súdržný text pričom úplne a vhodne využíva rôzne spôsoby členenia textu a širokú škálu konektorov a prostriedkov kohézie.	Dôsledne zachováva gramatiku aj tých najzložitejších jazykových foriem. Chyby sú zriedkavé a týkajú sa zriedkavo používaných foriem.	Dokáže napísať jasné, hladko plynulé a úplne pútavé príbehy a opisy skúsenosti v štýle zodpovedajúcom zvolenému žánru.	Dokáže vytvoriť jasné, plynulé a zložité správy, články a eseje/úvahy, ktoré prezentujú prípad alebo kriticky hodnotia návrhy alebo literárne diela. Dokáže poskytnúť vhodnú a účinnú logickú štruktúru, ktorá pomáha čitateľovi nájsť dôležité body.
C1	Dokáže napísať jasné, dobre štruktúrované a väčšinou výstižné texty na zložité témy. Dokáže zdôrazniť podstatné problémy, do istej miery rozvinúť a podporiť stanoviská vedľajšími bodmi, dôvodmi a relevantnými príkladmi a zakončiť vhodným záverom.	Ovláda širokú škálu jazyka, čo mu/jej umožňuje vybrať si formuláciu, ktorou sa jasne a vhodným spôsobom vyjadrí v širokej škále všeobecných, akademických, profesijných alebo voľnočasových tém, bez toho, aby musel/a obmedzovať to, čo chce povedať. Flexibilita v štýle a tóne je trochu obmedzená.	Dokáže vytvoriť zreteľný, hladko plynúci a dobre štruktúrovaný text, pričom preukáže osvojené spôsoby členenia textu, použitia konektorov a prostriedkov kohézie.	Dôsledne zachováva vysoký stupeň gramatickej správnosti len s občasnými chybami v gramatike, kolokáciách a idiómoch.	Dokáže napísať jasné, podrobné, dobre štruktúrované a rozvité opisy a imaginatívne texty vo väčšinou sebavedomom, osobnom a prirodzenom štýle, vhodnom pre čitateľa, ktorému sú určené.	Dokáže napísať jasný, dobre štruktúrovaný výklad na zložité témy, zdôrazňujúc pritom relevantné dôležité problémy. Dokáže rozvinúť a doplniť stanovisko o niekoľko vedľajších bodov, dôvodov a príkladov.

⁵⁵ Táto tabuľka sa nachádza ako tabuľka C4 v príručke *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment* (CEFR).

	Celkové	Rozsah	Koherencia	Gramatická správnosť	Opis	Argument
B2	Dokáže napísať jasné a podrobné úradné a polooficiálne texty na rôzne témy týkajúce sa oblasti jeho/jej záujmu, syntetizuje a hodnotí informácie a argumenty z rôznych zdrojov. Dokáže rozlišovať medzi formálnym a neformálnym jazykom a príležitostne použije aj menej vhodné výrazy.	Má dostatočný rozsah jazykových prostriedkov, aby poskytol/la jasné opisy a vyjadril/a stanoviská k najbežnejším témam, pričom na to používa niektoré zložité vety. Jazyku však chýba výrazovosť a idiomatickosť a používanie zložitejších foriem je stále stereotypné.	Dokáže použiť obmedzený počet prostriedkov kohézie tak, aby spojil/a vety do jasného a koherentného textu, hoci v dlhom texte sa môže vyskytnúť určitá miera „nesúrodosť“.	Preukazuje pomerne vysoký stupeň ovládania gramatiky. Nerobí chyby vedúce k nedorozumeniu.	Dokáže napísať prehľadný a podrobný opis skutočných alebo imaginárnych udalostí a zážitkov, vyjadrujú pritom vzťah medzi myšlienkami v zrozmiteľnom súvislom texte a dodržiavajúc ustálené konvencie príslušného žánru. Dokáže napísať zrozmiteľný a podrobný opis na celý rad tém týkajúcich sa vlastnej oblasti záujmu. Dokáže napísať recenziu na film, knihu alebo divadelnú hru.	Dokáže napísať eseje/úvahu alebo správu, ktorá systematicky rozvíja argumentáciu s primeraným zdôraznením významných bodov a relevantných nosných detailov. Dokáže hodnotiť rôzne myšlienky alebo riešenia problému. Dokáže napísať eseje/úvahu alebo správu, ktorá rozvíja argumentáciu s uvedením dôvodov na podporu konkrétneho stanoviska alebo proti nemu a vysvetľuje výhody a nevýhody rôznych možností. Dokáže syntetizovať informácie a argumenty z viacerých zdrojov.
B1	Dokáže napísať jednoduché súvislé texty na celý rad tém, ktoré sú známe v rámci vlastnej oblasti záujmu, spájaním viacerých kratších samostatných prvkov do lineárnej postupnosti. Texty sú zrozmiteľné, ale občasné nejasné výrazy a/alebo nezrovnalosti môžu spôsobiť prerušenie čítania.	Ovláda jazyk dostatočne na to, aby si vystačil/a; má dostatočnú slovnú zásobu na to, aby sa opisne vyjadril/a k väčšine tém, akými sú rodina, záľuby a záujmy, práca, cestovanie a aktuálne udalosti.	Dokáže spojiť sériu kratších, samostatných jednoduchých častí do súvislého lineárneho celku.	Pomerne presne používa repertoár často používaných zvrátov a vzorcov súvisiacich s predvídateľnejšími situáciami. Občas robí chyby, ktoré čitateľ zvyčajne dokáže správne interpretovať na základe kontextu.	Dokáže opísať zážitky a svoje pocity a reakcie v jednoduchom súvislom texte. Dokáže napísať opis udalosti, alebo nedávneho výletu – reálneho alebo imaginárneho. Dokáže vyrozprávať príbeh. Dokáže napísať priame a podrobné opisy na niekoľko známych tém v rámci svojej oblasti záujmu.	Dokáže napísať krátke a jednoduché úvahy na zaujímavé témy. Dokáže pomerne sebaisto zhrnúť, sprostredkovať a vyjadriť svoj názor na zozbierané faktografické informácie o známych, bežných aj nezvyčajných záležitostiach vo svojom odbore. Dokáže napísať veľmi stručné správy v štandardnom konvenčnom formáte, ktoré poskytujú rutinné faktické informácie a uvádzajú dôvody pre určité konanie.

	Celkové	Rozsah	Koherencia	Gramatická správnosť	Opis	Argument
A2	Dokáže napísať sériu jednoduchých slovných spojení a viet spojených jednoduchými spojkami, akými sú „a“, „ale“ a „pretože“. Dlhšie texty môžu obsahovať výrazy a preukázať problémy s koherenciou, ktoré sťažujú porozumenie textu.	Používa základné vetné vzorce s naspamäť naučenými slovnými spojeniami, skupinami niekoľkých slov a vzorcov, aby komunikoval/a obmedzené informácie, najmä v bežných situáciách.	Dokáže spájať skupiny slov jednoduchými spojkami, akými sú „a“, „ale“ a „pretože“.	Používa jednoduché štruktúry správne, ale systematicky sa dopúšťa základných chýb. Chyby môžu niekedy spôsobiť nedorozumenia.	Dokáže napísať veľmi krátky základný opis udalostí, minulých činností a osobných zážitkov. Dokáže napísať krátke, jednoduché, imaginárne biografie a jednoduché básne o ľuďoch.	
A1	Dokáže napísať jednoduché izolované slovné spojenia a vety. Dlhšie texty obsahujú výrazy a preukazujú problémy s koherenciou, vplyvom ktorých je text veľmi ťažko zrozumiteľný alebo nezrozumiteľný.	Má veľmi jednoduchý repertoár slov a jednoduchých fráz, ktoré sa týkajú osobných údajov a určitých konkrétnych situácií.	Dokáže spájať slová alebo skupiny slov s veľmi základnými lineárnymi spájacími prostriedkami, akými sú „a“ a „potom“.	Preukazuje iba obmedzené ovládanie niekoľkých základných gramatických štruktúr a vetných vzorcov, ktoré má osvojené. Chyby môžu spôsobiť nedorozumenia.	Dokáže napísať jednoduché frázy a vety o sebe a imaginárnych ľuďoch, kde žijú a čo robia atď.	

Príloha 5

PRÍKLADY POUŽITIA V RÔZNYCH OBLASTIACH PRE ONLINE DESKRIPTORY INTERAKČNÝCH A MEDIAČNÝCH ČINNOSTÍ

Kolektív autorov predložil nasledujúce príklady rozpracúvajúce deskriptory online činností interakcie a mediácie pre štyri domény uvedené v časti 4.1.1 SERR (2001) ako ďalší zdroj pre používateľov stupníc. Účelom týchto príkladov je pomôcť pedagógom pri výbere činností vhodných pre ich učiacich sa pre každý deskriptor.

Príklady boli overené v sérii dištančných workshopov, ktoré sa uskutočnili počas validácie fázy 3 od novembra do decembra 2015.

Online interakcia					
	Online konverzácia a diskusia	Situácia (a rola)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	
				Vzdelávacia	
C2	Dokáže sa jasne a presne vyjadriť v online diskusii v reálnom čase, flexibilne a citlivo prispôsobiť jazyk kontextu, vrátane používania emócií, narážok a vtípu. V online diskusii dokáže predvídať a účinne riešiť prípadné nedorozumenia (vrátane kultúrnych), problémy s komunikáciou a emočné reakcie. Dokáže ľahko a rýchlo prispôsobiť jazykový štýl a svoj štýl tak, aby vyhovoval rôznym online prostrediam, komunikačným účelom a prejavom.	v online politickej alebo filozofickej diskusii, ktorú organizujú priatelia/nadsenci, napríklad na fóre online knižného klubu	ako moderátor alebo prispievateľ na online fóre o verejných politikách	ako zvoľávateľ odborového online fóra a/alebo webovej stránky	ako hlavný prispievateľ do online priestoru stretnutí spoluriešiteľov vedeckého projektu na univerzite
C1	Dokáže sa zapojiť do online výmen v reálnom čase s niekoľkými účastníkmi, porozumieť komunikačným zámerom a kultúrnym dôsledkom rôznych príspevkov. Dokáže sa účinne zúčastňovať živých online odborných alebo akademických diskusií, žiadať o ďalšie objasnenie zložitých abstraktných problémov a podľa potreby ich objasniť.	v online politickej alebo filozofickej diskusii, ktorú organizujú priatelia/nadsenci, napríklad na fóre online knižného klubu	prispievanie v diskusnom vlákne, ktoré vzniklo v nadväznosti na verejnú prezentáciu	v mediodborovom chate vo veľkej korporácii	ako študent prispievajúci do otvoreného online kurzu alebo fóra
					ako študent prispievajúci do otvoreného online kurzu alebo fóra (napr. hromadný online otvorený kurz – Massive Online Open Course MOOC)

Online interakcia					
	Online konverzácia a diskusia	Situácia (a rola)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
C1	Dokáže jazykový štýl prispôsobiť kontextu online interakcie a v prípade potreby prechádzať z jedného jazykového štýlu do druhého v rámci tej istej výmeny.	v diskusií na sociálnej sieti	ako prispievateľ na webovej stránke online podpory pre spoločenské alebo osobné otázky	počas online schôdze výboru zamestnancov s cieľom prediskutovať pracovné podmienky alebo ako účastník online stretnutia fokusovej skupiny	na online fóre pre študentov alebo učiteľov v rovnakom odbore
	Dokáže zhodnotiť, prehodnotiť a napadnúť argumenty v profesijnom alebo akademickom živom online rozhovore a diskusií.	[netýka sa]	na online fóre osobitného záujmu hodnotiacom obsah a problémy	ako konzultanta, ktorý sa zúčastňuje pracovného alebo projektového online stretnutia	prispievanie do online diskusného fóra vysokoškolskej debatnej spoločnosti
B2+	Dokáže sa zapojiť do online výmen, prepojiť svoje príspevky s predchádzajúcimi v diskusnom vlákne, pochopiť kultúrne dôsledky a primerane reagovať.	v diskusií na sociálnej sieti	ako prispievateľ na webovej stránke online podpory pre spoločenské alebo osobné otázky na online fóre osobitného záujmu hodnotiacom obsah a problémy	v online chate medzi oddeleniami vo veľkej korporácii počas online schôdze výboru zamestnancov s cieľom prediskutovať pracovné podmienky alebo ako účastník online stretnutia fokusovej skupiny	na online fóre pre študentov alebo učiteľov v rovnakom odbore

Online interakcia					
	Online konverzácia a diskusia	Situácia (a rola)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	
				Vzdelávacia	
B2	Dokáže sa aktívne zúčastňovať na online diskusiách, uvádzať a reagovať na stanoviská k témam, ktoré sú predmetom záujmu, za predpokladu, že prispievateľia sa vyhnu nezvyčajnému alebo zložitému jazyku a poskytnú čas na odpovede.	v kritickej online diskusiách s priateľmi o umení alebo hudbe	na verejnom online diskusnom fóre/v diskusnom vlákne, ktoré vedie agentúra pre vysielanie/spravodajstvo	na online schôdzi výboru zamestnancov s cieľom prediskutovať pracovné podmienky alebo ako účastník online stretnutia fokusovej skupiny	v diskusiách so študentmi z inej školy v rámci projektu e-twinning na spoločnom stretnutí so študentmi z inej školy v rámci projektu e-twinning
	Dokáže sa zapojiť do online výmen medzi niekoľkými účastníkmi a efektívne prepájať svoje príspevky s predchádzajúcimi v diskusnom vlákne, ak moderátor pomáha pri vedení diskusie.	nadviazanie kontaktu online so vzdialenými priateľmi alebo s rodinou s cieľom podrobne sa informovať o osobných novinkách a plánoch	ako prispievateľ do fóra o komerčnom softvéri alebo hernej webovej stránke a ako prispievateľ na webovej stránke online podpory pre spoločenské alebo osobné otázky	na online schôdzi výboru zamestnancov alebo ako účastník online stretnutia fokusovej skupiny	
	Dokáže rozoznať nedorozumenia a spory, ktoré vzniknú pri online interakcii, a riešiť ich, ak sú partneri v diskusiách ochotní spolupracovať.	v diskusiách na sociálnej sieti	na online fóre venovanom záujmom, ktoré hodnotí obsah a problémy	v online chate medzi oddeleniami vo veľkej korporácii	
B1+	Dokáže sa zapojiť do online výmen v reálnom čase s viac ako jedným účastníkom, pričom rozpoznáva komunikačné zámyery každého prispievateľa, no bez podrobného vysvetlenia však nemusí porozumieť podrobnostiam alebo dôsledkom.		ako prispievateľ do fóra o komerčnom softvéri alebo hernej webovej stránke	na online schôdzi výboru zamestnancov alebo ako účastník online stretnutia fokusovej skupiny	
	Dokáže zverejniť online správy o spoločenských udalostiach, zážitkoch a aktivitách, používať hypertextové odkazy a média a zdieľať osobné pocity.	nadviazanie kontaktu online so vzdialenými priateľmi alebo s rodinou s cieľom podrobne sa informovať o osobných novinkách a plánoch	ako prispievateľ do fóra na webovej stránke podujatí súvisiacej s verejným/kultúrnym festivalom	ako prispievateľ do online informačného kanála spoločenských udalostí oddelení v korporácii	ako prispievateľ do informačného kanála spoločenských podujatí pre univerzitných študentov
B1	Dokáže uverejniť zrozumiteľný príspevok v online diskusiách o známej téme, ktorá ho zaujíma, za predpokladu, že text si môže vopred pripraviť a používať online nástroje na vyplnenie nedostatkov v jazyku a kontrolu presnosti.		ako prispievateľ do oblasti recenzií a problémov komerčného softvéru alebo hernej webovej stránky	ako účastník online stretnutia fokusovej skupiny	na online fóre pre študentov študujúcich rovnaký predmet
	Dokáže pripraviť osobné online príspevky o zážitkoch, pocitoch a udalostiach a celkom podrobne reagovať na pripomienky druhých, hoci lexikálne obmedzenia niekedy vedú k opakovaniu a nevhodnej formulácii.	ako prispievateľ do fóra na webovej stránke podujatí súvisiacej s verejným/kultúrnym festivalom	ako prispievateľ do fóra na webovej stránke podujatí súvisiacej s verejným/kultúrnym festivalom	ako prispievateľ do fóra týkajúceho sa odborného rastu	

Online interakcia					
	Online konverzácia a diskusia	Situácia (a rola)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
A2+	Dokáže sa predstaviť a viesť jednoduché online výmeny, kľást otázky, odpovedať na ne a vymieňať si názory na predvídateľné bežné témy za predpokladu, že má dostatok času na formulovanie odpovedí a že interaguje naraz s jedným účastníkom komunikácie. Dokáže uverejniť krátke online príspevky opisujúce bežné záležitosti, spoločenské aktivity a pocity s jednoduchými kľúčovými detailami. Dokáže komentovať online príspevky ostatných ľudí jednoduchým vyjadrením prekvapenia, záujmu a ľahostajnosti za predpokladu, že sú napísané/posunkované jednoduchým jazykom a reagujú na vložené hypertextové odkazy a médiá.	nadviazanie kontaktu online so vzdialenými priateľmi alebo s rodinou s cieľom podrobne sa informovať o osobných novinkách a plánoch	ako prispievateľ do online poradenstva o cestovaní	ako prispievateľ do jednoduchého online fóra oddelenia venovaného známym témam	v časti Otázky a odpovede na školskej vzdelávacej platforme
A2	Dokáže sa zapojiť do základnej spoločenskej komunikácie online (napr. jednoduchou správou na virtuálnej pohľadnici pre špeciálnu príležitosť, zdieľaním správ a vytváraním/ potvrdzovaním plánov na stretnutie). Dokáže stručne, pozitívne alebo negatívne, komentovať online vložené hypertextové odkazy a médiá, pričom používa repertoár základného jazyka, hoci sa zvyčajne bude musieť spoliehať na online prekladač a iné zdroje.	verejné príspevky na webovú stránku festivalu/podujatia			
A1	Dokáže formulovať veľmi jednoduché správy a osobné online príspevky ako sériu veľmi krátkych viet o záľubách, o tom, čo má/nemá rád/rada atď., spoliehajúc sa na pomoc online prekladača. Dokáže používať základné slovné spojenia a kombinácie jednoduchých slov/posunkov na uverejnenie krátkych pozitívnych a negatívnych reakcií na jednoduché online príspevky a k nim vložené hypertextové odkazy a médiá a dokáže odpovedať na ďalšie komentáre pomocou štandardných prejavov vďaky a ospravedlnenia.	nadviazanie kontaktu online so vzdialenými priateľmi alebo rodinou – možné aj ako simulácia v jazykovej učebni	verejné príspevky na webovú stránku festivalu/podujatia – možné aj ako simulácia v jazykovej učebni	ako prispievateľ do jednoduchého spoločenského informačného kanála oddelenia – možné aj ako simulácia v jazykovej učebni	v časti Otázky a odpovede na školskej vzdelávacej platforme – možné aj ako simulácia v jazykovej učebni

Online interakcia				
	Online konverzácia a diskusia	Situácia (a rola)		
		Osobná	Verejná	Pracovná
Pre-A1	Dokáže uverejniť jednoduché online pozdravy pomocou základných slovných spojení a emotikonov. Dokáže uverejniť online krátke a jednoduché vyhlásenia o sebe (napr. manželský stav, štátnu príslušnosť, povolanie) za predpokladu, že ich môže vybrať z ponuky a/alebo používať online prekladač.	na stránke sociálnej siete	na stránke sociálnej siete	[netýka sa]
				ako simulácia v jazykovej učebni
Online interakcia				
	Online spolupráca a výmena informácií zameraná na cieľ	Situácia (a rola)		
		Osobná	Verejná	Pracovná
C2	Dokáže urovnávať nedorozumenia a účinne riešiť rozpory, ktoré sa vyskytnú počas procesu spolupráce. Dokáže poskytnúť usmernenie a presne nastaviť prácu skupiny vo fázach prepracovania a úpravy spoločnej práce. Dokáže koordinovať skupinu, ktorá pracuje online na projekte, pričom formuluje a reviduje podrobné pokyny, hodnotí návrhy členov tímu a poskytuje vysvetlenia na splnenie spoločných úloh.	[netýka sa]	zvládateľ projektu sociálnej intervencie organizovaného online (napr. mimovládnu organizáciu) ako dobrovoľný moderátor online poradenskej služby občanov alebo fóra otázok a odpovedí	ako facilitátor spolupráce na projekte online ako projektový manažér využívajúci online nástroje na koordináciu zavádzania nových systémov na viacerých vzdialených pracoviskách
				ako hlavný riešiteľ výskumného programu založeného na spolupráci, ktorý vyžaduje online kvalitatívny zber a hodnotenie dát
C1	Dokáže zvládnuť zložitú komunikačnú výmenu online v ponuke služieb (napr. aplikácie so zložitými požiadavkami), flexibilne prispôbiť jazyk na riadenie diskusií a rokovanií. Dokáže sa zúčastňovať na zložitých projektoch, ktoré si vyžadujú spoluprácu pri písaní a prepracovávaní, ako aj iné formy online spolupráce, riadi sa pokynmi a presne ich podáva ďalej na dosiahnutie cieľa. Dokáže účinne riešiť komunikačné problémy a kultúrne otázky, ktoré vznikajú pri online spolupráci alebo komunikačnej výmene prostredníctvom preformulovania, objasnenia a poskytnutia príkladov prostredníctvom médií (vizuálnych, zvukových a grafických).			[netýka sa]
				ako riešiteľ výskumného programu založeného na spolupráci, ktorý vyžaduje online zber a hodnotenie údajov

Online interakcia					
	Online spolupráca a výmena informácií zameraná na cieľ	Situácia (a rola)			
		Osobná [netýka sa]	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
B2+	Dokáže zohrávať vedúcu úlohu pri online spolupráci v rámci svojich odborných znalostí, pričom skupine ponecháva úlohu a pripomína jej úlohy, povinnosti a termíny s cieľom dosiahnuť stanovené ciele. Dokáže sa zapojiť do online spolupráce alebo komunikačných výmen v rámci svojich oblastí odbornosti, ktoré vyžadujú rokovanie o podmienkach a vysvetlenie zložitých detailov a osobitných požiadaviek. Dokáže urovnávať nedorozumenia a riešiť neočakávané problémy, ktoré sa objavujú pri online spolupráci alebo komunikačných výmenách, a to tak, že reaguje zdvorilo a primerane, aby pomohol/la vyriešiť problém.		ako tímlíder v rámci projektu sociálnej intervencie organizovaného online (napr. mimoviádnou organizáciou)	riadenie práce skupiny v online projekte profesijného rozvoja, ktorý vyžaduje spoluprácu s jasne definovaným cieľom	v jasne štruktúrovanej spoločnej online aktivite na škole/univerzite
B2	Dokáže spolupracovať online so skupinou, ktorá pracuje na projekte, pričom odvodňuje návrhy, požaduje vysvetlenia a zohráva podporujúcu úlohu pri plnení spoločných úloh.		nahlásenie problému s verejnými službami online miestnemu zastupiteľstvu (napr. otázka zberu odpadu)	na online porade zamestnancov o implementácii nových postupov	v jednoduchej spoločnej online aktivite na škole/univerzite
B1+	Dokáže sa zapojiť do online komunikačných výmen, ktoré si vyžadujú rozsiahlu výmenu informácií, za predpokladu, že sa partneri v komunikácii vyhýbajú zložitým jazykom a sú ochotní v prípade potreby opakovať a preformulovať informáciu. Dokáže komunikovať online so skupinou, ktorá pracuje na projekte, postupuje podľa jednoduchých pokynov, požaduje vysvetlenie a pomáha pri plnení spoločných úloh.		ako líder tímu v rámci projektu sociálnej intervencie organizovaného online (napr. mimoviádnou organizáciou)	riadenie práce skupiny v online projekte profesijného rozvoja, ktorý vyžaduje spoluprácu s jasne definovaným cieľom	v jasne štruktúrovanej spoločnej online aktivite na škole/univerzite
B1	Dokáže sa zapojiť online do spolupráce alebo komunikačných výmen, ktoré vyžadujú jednoduché objasnenie alebo vysvetlenie dôležitých detailov, napr. pri zápise do kurzu, na zájazd, podujatie alebo žiadosti o členstvo. Dokáže komunikovať online s partnerom alebo malou skupinou pracujúcou na projekte za predpokladu, že na objasnenie zložitejších pojmov sú k dispozícii vizuálne pomôcky, akými sú obrázky, štatistiky a grafy. Dokáže reagovať na pokyny a kľásť otázky alebo požadovať vysvetlenia, aby online splnil/a spoločnú úlohu.		nahlásenie problému s verejnými službami online miestnemu zastupiteľstvu (napr. otázka zberu odpadu)	účasť na dobre štruktúrovanom online seminári uvádzajúcom nové jednoduché postupy	v jednoduchej spoločnej online aktivite na škole/univerzite
			online rezervácia zájazdov alebo zapísanie sa do združenia či na podujatie		
			ako člen komunitnej skupiny organizujúcej zlepšovanie životného prostredia		

Online interakcia					
	Online spolupráca a výmena informácií zameraná na cieľ	Situácia (a rola)			Vzdelávacia
		Osobná	Verejná	Pracovná	
A2+	Dokáže používať naučené frázy v reakcii na bežné problémy, ktoré sa vyskytujú pri komunikačných výmenách online (napr. čo sa týka dostupnosti modelov a špeciálnych ponúk, termínov dodania, adries).	[netýka sa]	objednávanie tovaru online v chatovacom okienku	splnenie jednoduchých objednávok a požiadaviek medzi oddeleniami	online zápis do kurzu
	Dokáže komunikovať online s partnerom, ktorý je nápomocný, v jednoduchej kolaboratívnej úlohe, reaguje na základné pokyny a požaduje vysvetlenie, za predpokladu, že na objasnenie zložitých pojmov sú k dispozícii vizuálne pomôcky, akými sú obrázky, štatistiky alebo grafy.		pomoc pri jednoduchom online plánovaní a propagácii verejnej udalosti, akou je „street party“		v rámci online aktivity vedenej učiteľom v škole
A2	Dokáže uskutočňovať jednoduché online komunikačné výmeny (napr. objednať tovar alebo zapísať sa do kurzu) vyplnením online tlačiva alebo dotazníka, poskytnutím osobných údajov a potvrdením akceptovania zmluvných podmienok, odmietnutím ďalších služieb atď.		objednávanie tovaru online		online zápis do kurzu
	Dokáže klásť základné otázky o dostupnosti produktu alebo funkcie.				
A1	Dokáže reagovať online na jednoduché pokyny a klásť jednoduché otázky za účelom splnenia spoločnej úlohy, ak je partner v komunikácii nápomocný.	[netýka sa]		pri plnení úloh cez Skype s kolegom z inej krajiny	v rámci online aktivity vedenej učiteľom v škole
	Dokáže zrealizovať veľmi jednoduchý online nákup alebo vyplniť prihlášku a poskytnúť základné osobné údaje (napr. meno, e-mail alebo telefónne číslo).		objednávanie tovaru vyplnením jednoduchého objednávkového formulára so známymi slovami a ilustráciami	vyplnenie jednoduchého formulára v rámci oddelenia so známymi slovami a ilustráciami	online zápis do kurzu, ale pravdepodobne iba ako simulácia v jazykovej učebni
Pre-A1	Dokáže uskutočňovať výber (napr. výber produktu – veľkosť, farba) v jednoduchom on-line nákupe alebo žiadosti za predpokladu, že existuje vizuálna podpora.		objednávanie tovaru vyplnením jednoduchého objednávkového formulára so známymi slovami a ilustráciami	vyplnenie jednoduchého formulára v rámci oddelenia so zaškrtnutím políčkom a známymi slovami a ilustráciami	

Sprostredkovanie textu					
	Odobzývavanie konkrétnych informácií ústne alebo posunkami	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii: pozri C1</i>				
C1	Dokáže vysvetliť (v jazyku B) relevantnosť konkrétnych informácií nachádzajúcich sa v konkrétnej časti dlhého zložitého textu (v jazyku A).	v článku, na webovej stránke, v knihe alebo rozhovore tvárou v tvár alebo online, ktoré sa týkajú aktuálnych udalostí alebo oblasti osobného záujmu alebo zaujatia	z prezentácií na verejných podujatiach, z verejných dokumentov vysvetľujúcich politické zmeny, z politických prejavov	obchodná správa, článok, predpis alebo zásady na pracovisku	článok, kniha, referenčná kniha alebo prednáška/ prezentácia
B2+	Dokáže odovzdať informácie (v jazyku B) o tom, ktoré prezentácie (v jazyku A) na konferencii alebo ktoré články v knihe (v jazyku A), sú zvlášť dôležité na konkrétny účel.	vysvetlenia z diskusií na webe/v skupinách „urob si sám“ (napr. ako opraviť tlačiareň); články súvisiace s konkrétnou témou alebo aktuálnym problémom	prezentácie na verejných podujatiach, z verejných dokumentov vysvetľujúcich zmeny politiky	vetlirh, odborná konferencia, správy a novinové články týkajúce sa konkrétneho projektu	vedecká konferencia, rôzne webové diskusné stránky, z vedeckých kníh a časopisov súvisiacich s konkrétnym projektom
B2	Dokáže odovzdať (v jazyku B) hlavné body obsiahnuté vo formálnej korešpondencii alebo v správach (v jazyku A) o všeobecných témach a témach týkajúcich sa jeho/jej oblasti záujmu.	upozornenie, oznámenie, list alebo e-mail, v ktorom sú stratégie, postupy, nariadenia alebo postupy (napr. súvisiace s bývaním, poisťovním, nájmom/hypotékou, zamestnaním alebo zdravotnou starostlivosťou)	upozornenie alebo oznámenie vydané verejným orgánom alebo zariadením, akými sú knižnica, plaváreň atď., v ktorom sú uvedené nariadenia alebo postupy	list, e-mail alebo oznámenie, v ktorom sa uvádza, prečo bolo potrebné zrušiť stretnutie, či už je niekto za nejaký nápad alebo proti nemu a prečo, zásady alebo predpisy na pracovisku	list, e-mail alebo oznámenie s opisom univerzitných pravidiel, postupov alebo predpisov

Sprostredkovanie textu				
Odvzďavanie konkrétnych informácií ústne alebo posunkami	Text (a prostredie diskurzu)			
	Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
Dokáže odovzdať (v jazyku B) obsah verejných oznamov a správ vyjadrených zrozumiteľne prirodzeným tempom (v jazyku A).	v rozhlase alebo v televízii	na stanici, na letisku, na športovom štadióne, na politických zhromaždeniach/ podujatiach, varovaniach, upozorneniach alebo pokynoch, ktoré môžu byť poskytnuté na mieste nehody alebo v stavebnej zóne	na veľtrhu alebo konferencii, v továrni, sklade, rafinérii, na lodi, počas bezpečnostných cvičení	počas univerzitného podujatia/prednášky, ktorá sa môže konať vo veľkej aule
Dokáže odovzdať (v jazyku B) obsah podrobných návodov alebo pokynov za predpokladu, že sú jasne vyjadrené (v jazyku A).	v rozhlase alebo v televízii, od okoloídúceho (napr. informácie o ceste/trase), pokyny od priateľa prostredníctvom telefónu o tom, ako sa dostať na párty	pokyny na letiskách, staniciach a v lietadlách, autobusoch a vlakoch alebo o tom, ako používať jednoduché vybavenie, akým je hotelový trezor, pokyny na cestu z miesta X do miesta Y, cestovný itinerár	pokyny uvedené na porade o tom, ako vykonávať pracovnú úlohu alebo obsluhovať jednoduché zariadenie; pokyny, najmä o bezpečnostných postupoch, poskytnuté na veľtrhu alebo konferencii, v továrni, sklade, na lodi	akademické predpisy, smerovania/postupy, požiadavky na študijný predmet/zadanie stanovené profesorom/vyučujúcim; pokyny, ako používať jednoduché výskumné nástroje na dokončenie školských úloh alebo ako vykonať jednoduchý pokus
Dokáže odovzdať (v jazyku B) konkrétne informácie uvedené v jednoduchých informačných textoch (napr. v letákoch, záznamoch v brožúrach, oznamoch a listoch alebo e-mailoch) (v jazyku A).	letáky, brožúry, príručky, webové stránky, podrobnosti o zmluve o ubytovaní	letáky, informačné panely v múzeách alebo galériách, oznamy identifikujúce bezprostredné ohrozenie verejnosti, pravidlá klubu/zariadenia, cestovné trasy, časy a miesta stretnutí klubov/združení, informácie o predaji alebo propagácii	možné produkty, ktoré spĺňajú danú požiadavku, podmienky obchodnej ponuky, návody na obsluhu zariadenia, bezpečnostné postupy	školské zásady a predpisy, obsah kurzu, študijného predmetu, kroky potrebné na splnenie zadania/školskej úlohy, zoznam úloh, ako aj príslušné kritériá, oznamy, skúšobný poriadok, podmienky účasti na výmennom programe

B1

Sprostredkovanie textu					
	Odvzďavanie konkrétnych informácií ústne alebo posunkami	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	
				Vzdelávací	
A2+	Dokáže odovzdať (v jazyku B) hlavnú myšlienku oznamu vyjadreného zrozumiteľne (v jazyku A), ktorá sa týka známych bežných tém, aj keď ju možno bude musieť zjednodušiť a hľadať slová/posunky.	v televízii alebo rozhlase, sobášne oznámenia, oznámenia o narodení a zmenách okolností	predpovede počasia, zmeny vlakových nástupišť, ako kúpiť lístky na podujatie	oznámenia o zmenách pracovných povinností, informácie o nových postupoch na pracovisku	informácie o nadchádzajúcom teste v škole, napríklad o tom, kedy sa bude a čo sa bude testovať; podrobnosti o nadchádzajúcom školskom výlete
	Dokáže odovzdať (v jazyku B) konkrétne, relevantné informácie obsiahnuté v krátkych, jednoduchých textoch, na štítkoch a oznamoch (v jazyku A) na známe témy.	správy o rodine z osobného listu alebo e-mailu	letáky, informačné panely v múzeách alebo galériách, oznámenia identifikujúce bezpečnostné postupy, verejnosti, cestovné trasy, časy a miesta stretnutí klubov/združení, informácie o predaji alebo propagácii	možné produkty, ktoré spĺňajú požiadavku, bezpečnostné postupy, miesto, dátum a čas porady uvedené v e-maile /liste	novinky o školských aktivitách z letáku
A2	Dokáže odovzdať (v jazyku B) hlavnú myšlienku z krátkych, zreteľných a jednoduchých správ, pokynov a oznamov za predpokladu, že sú vyjadrené pomaly a jasne v jednoduchom jazyku (v jazyku A).	osobné oznámenia napr. o sobášii, narodení, zmene v zamestnaní alebo životných podmienok, jednoduché správy pre členov rodiny alebo spoluobčian, o termínoch stretnutia alebo o požiadavkách na splnenie úloh, napríklad vynesenie odpadu	na letiskách, staniách a v lietadlách, vlakoch a autobusoch o trasách, časoch príchodu a odchodu, zmenách nástupišťa alebo brány, predpovede počasia	jednoduché správy od zákazníkov alebo kolegov pre ostatných, oznamy o zmenách v pracovných postupoch	informácie o školskom výlete alebo výmennom programe, správy o otváracích/zatváracích hodinách školy v závislosti od nepriaznivého počasia, informácie o úlohách v triede alebo o domácich úlohách
	Dokáže odovzdať (v jazyku B) jednoduchým spôsobom sériu krátkych, jednoduchých pokynov za predpokladu, že originál (v jazyku A) je jasne a pomaly artikulovaný.	návod, ako používať základný spotrebič pre domácnosť, ako zostaviť kus nábytku	ako sa dostať z bodu X do bodu Y podľa pokynov poskytnutých tým, kto riadi dopravu alebo parkovanie	ako prevádzkovať kancelárske zariadenie, akým je napríklad výmena tonera na kopírovacom stroji alebo sťahovanie softvéru	pokyny týkajúce sa zadania domácej úlohy alebo jednoduchého pokusu

Sprostredkovanie textu					
	Odvzdvávanie konkrétnych informácií ústne alebo posunkami	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
A 1	Dokáže odovzdať (v jazyku B) jednoduché, predvídateľné informácie o časoch a miestach, ktoré sú vyjadrené v krátkych, jednoduchých vetách (prednesených v jazyku A).	oznamy o pripravovaných zaujímavých televíznych programoch	miesto a čas začiatku podujatia/predstavenia, cestovné itineráre	miesto a čas začiatku/ukončenia porady; informácie o pracovnej dobe, prestávkach, umiestnení toaliet, napojových automatov	miesto a čas školských exkurzií alebo mimoškolských aktivít, umiestnenie jedálne, toaliet a vodovodných fontánok
Pre-A 1	Dokáže odovzdať (v jazyku B) jednoduché pokyny o miestach a časoch (uvedených v jazyku A) za predpokladu, že sa opakujú veľmi pomaly a zreteľne.	rezervácie reštaurácií; pozvánky na večere vrátane dátumu a času	oznamy na nástenkách/stenách o tom, kedy sa obchod otvára/zatvára, o umiestnení toaliet	miesto a čas porady z e-mailu	školský rozvrh, miesto stretnutia na školský výlet
	Dokáže odovzdať (v jazyku B) veľmi základné informácie (napr. počty a ceny) z krátkych, jednoduchých ilustrovaných textov (v jazyku A).	názov, adresa a telefónne číslo reštaurácie, menu reštaurácie vrátane cien a hlavných zložiek	názov a adresa obchodu, ceny tovaru, cestovné poriadky, cestovné itineráre, harmonogram predstavení, dostupnosť miest na sedenie, cena atď.	[netýka sa]	sídlo školy, náklady na uniformu alebo školské pomôcky, cieľ a náklady na školský výlet, rozvrhy hodín

Sprostredkovanie textu					
	Odobzdvávanie konkrétnych informácií v písomnej forme	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii: pozri B2+</i>				
C1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii: pozri B2+</i>				
B2+	Dokáže v písomnej forme odovzdať relevantné informácie (v jazyku B), ktoré boli prezentované na konferencii (uvedené v jazyku A), pričom poukazuje na to, čo by stálo za zváženie.	[netýka sa]	z tlačovej konferencie, rôznych webových diskusných fór, vo vzťahu k určitému problému	z veľtrhu, odbornej konferencie, vo vzťahu ku konkrétnemu projektu	z vedeckej konferencie, na rôznych webových diskusných stránkach v súvislosti s konkrétnym projektom
	Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) relevantné body obsiahnuté vo výrokovo zložitých, ale dobre štruktúrovaných textoch (v jazyku A) v rámci svojich odborných, akademických a osobných záujmov.		verejné nariadenia, akými sú právne predpisy v oblasti bývania alebo dani, upozornenie alebo oznámenie orgánu verejnej moci	z obchodnej správy, nariadenia alebo politiky pracoviska	informácie z článku, webovej stránky, poznámky z prednášky alebo prezentácie univerzitného profesora
	Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) relevantné body uvedené v článku (v jazyku A) z akademického alebo odborného časopisu.		v súvislosti s konkrétnou otázkou, ktorá je predmetom podujatia komunity	zo správy, obchodného článku	informácie z článku, knihy alebo časopisu pre spolužiaka alebo profesora
B2	Dokáže v písomnej správe odovzdať (v jazyku B) príslušné rozhodnutia, ktoré sa prijali na stretnutí (v jazyku A).		z klubu	z obchodného rokovania	zo stretnutia zástupcov študentov
	Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) dôležitý bod (body) obsiahnutý vo formálnej korešpondencii (v jazyku A).	nájomná zmluva alebo poisťná zmluva pre priateľa alebo člena rodiny	zmluvné podmienky pri cestovaní alebo službe	v obežníku zaslanom zamestnancom, v liste od partnera obsahujúcom upozornenie alebo stanovenie nových podmienok; v reklamácii	v obežníku pre rodičov, ktorý zaslal riaditeľ školy, v odpovedi od organizácie na žiadosť o informácie zaslané počas projektu

Sprostredkovanie textu					
	Odvzďavanie konkrétnych informácií v písomnej forme	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
B1	Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) konkrétne body informácie obsiahnuté v textoch (v jazyku A) o známych témach (napr. výzvy, oznamy a pokyny).	krátka správa, e-mail priateľovi, v ktorom sa uvádza dôvod meškania	upozornenie alebo oznámenie orgánu verejnej moci	objednávky, otázky alebo sťažnosti zákazníka, zmeny pracovného harmonogramu alebo postupov, spôsob obsluhy kancelárskeho zariadenia	zmeny otváracích/zatváracích hodín školy v dôsledku nepriaznivého počasia, zmeny umiestnenia učebne alebo miesta stretnutia pre školský výlet
	Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) konkrétne, relevantné informácie obsiahnuté v jednoduchých informačných textoch (v jazyku A) o známych témach.	pokyny na používanie domácich spotrebičov prevzaté z manuálu, správy pre členov rodiny alebo spolubývajúcich zaslané e-mailom, e-mailové informácie o tom, kedy a kde sa stretnúť s priateľom/členom rodiny	z e-mailov, listov o podujatiach alebo harmonograme	množstvá a dodacie lehoty z objednávky zaslanej e-mailom, úlohy a termíny pre dotknutú osobu zo zápisnice z porady, príslušné kroky z jednoduchých pokynov pre používateľa pre nejaké zariadenie	pokyny z e-mailu o školskom výlete, zadanie úlohy alebo podrobnosti o študijných požiadavkách zo vzdelávacích programov
	Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) konkrétne informácie priamo vyjadrené v nahrávke (zaznamenatej v jazyku A), ak sú príslušné témy známe a rečový prejav je pomalý a zreteľný.	správa o čase a mieste stretnutia, požiadavka na dokončenie úlohy v domácnosti, akou je príprava jedla alebo vynešenie odpadu	rad na veľvyslanectve, záznamník: žiadosť o spätné zavolanie z administratívy alebo verejnej inštitúcie, banky	jednoduché objednávky zákazníkov, otázky alebo sťažnosti, telefonická správa pre kolegu, zmeny pracovných postupov	o školských rozvrhoch alebo zmenách rozvrhov
A2+	Dokáže v písomnej forme odovzdať (v jazyku B) konkrétne informácie obsiahnuté v krátkych jednoduchých informačných textoch (v jazyku A) za predpokladu, že sa texty týkajú konkrétnych, známych tém a sú zostavené v jednoduchom každodennom jazyku.	z novin, pokynov na spotrebičoch alebo liekoch	brožúry, webové stránky, inzeráty, plagáty, rozvrhy	o pracovnej úlohe, o návode na obsluhu jednoduchej zariadenia, o bezpečnostných postupoch, pracovných požiadavkách uverejnených v inzeráte	o školskej úlohe, teste alebo domácej úlohe, ktorá sa nachádza vo vzdelávacích programoch, z podkladov, ako urobiť jednoduchý pokus v prírodovednom školskom laboratóriu, o návšteve múzea alebo o inom školskom výlete opísanom v letáku

Sprostredkovanie textu					
	Odvzdávanie konkrétnych informácií v písomnej forme	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
A2	Dokáže vymenovať (v jazyku B) hlavné body krátkych, zreteľných, jednoduchých správ a oznamov (uvedených v jazyku A) za predpokladu, že sú vyjadrené jasne a pomaly.	jednoduché telefonické správy pre rodinných príslušníkov alebo spolupývajúcich, osobné oznamy rodine alebo priateľom	pokyny o tom, ako sa dostať z bodu X do bodu Y, ktoré vlakové nástupište alebo odletová brána a v akom čase, o meškanií vlaku alebo letu	telefonická správa pre kolegu, zmeny pracovných postupov	školské rozvrhy, rozvrhy alebo otváranie/zatváranie škôl, úlohy v rámci skupiny, zadané domáce úlohy
	Dokáže uviesť (v jazyku B) konkrétne informácie obsiahnuté v jednoduchých textoch (v jazyku A) o bežných témach, ktoré sú aktuálne zaujímavé alebo potrebné.	príručky pre domácnosť, recepty na prípravu jedla	reklamy, prospekty, brožúry, letáky, cestovné trasy, cestovné poriadky, usmernenia	pokyny z príručky o tom, ako prevádzkovať jednoduché zariadenie, o bezpečnostných postupoch, požiadavkách na prácu uverejnených v inzeráte	učebnice, čítania v triede, o školských úlohách, testoch alebo zadaní domácich úloh, ako urobiť jednoduchý pokus v školskom laboratóriu, o návšteve múzea alebo inom školskom výlete
A1	Dokáže vymenovať (v jazyku B) názvy, čísla, ceny a veľmi jednoduché informácie momentálneho záujmu v ústnych textoch (v jazyku A) za predpokladu, že artikulácia je veľmi pomalá a jasná, s opakovaním.	z televízneho kanála, ktorý opakovane predvádza produkty	oznamy o otvorení/zatvorení obchodu	krátky, jednoduchý telefonický odkaz pre kolegu	jednoduchá krátká telefonická správa o zmene cestovného poriadku, rozvrhu alebo miesta stretnutia
Pre-A1	Dokáže vymenovať (v jazyku B) názvy, čísla, ceny a veľmi jednoduché informácie z textov (v jazyku A), ktoré sú bezprostredne zaujímavé a sú zostavené vo veľmi jednoduchom jazyku a obsahujú ilustrácie.	názov, adresa a telefonne číslo reštaurácie, menu reštaurácie vrátane cien a ingrediencií	názov a adresa obchodu, ceny tovaru, cestovné poriadky, cestovné itineráre, harmonogram predstavení, počet miest na sedenie, cena atď.	[netýka sa]	sídlo školy, náklady na uniformu alebo školské pomôcky, cieľ a náklady na školský výlet, rozvrhy hodín školy

Sprostredkovanie textu					
	Vysvetľovanie údajov (v grafoch, schémach atď.) ústne alebo posunkami	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C2	Dokáže jasne a spoľahlivo interpretovať a opísať (v jazyku B) rôzne formy empirických údajov a vizuálne vyjadrené informácie (s textom v jazyku A) z koncepcie zložitého výskumu týkajúceho sa akademických alebo odborných tém.	grafy/vizuálne údaje o témach osobného záujmu, akými sú lekársky výskum alebo environmentálne údaje pre rodinu alebo priateľov; ekonomické údaje prezentované graficky, ktoré ilustrujú novinový článok	grafy/vizuálne údaje zo správ spoločnosti alebo verejného sektora, ktoré sú relevantné pre postupy komunity alebo plánovanie stretnutia; údaje obsiahnuté v prezentáciách na verejných podujatiach	podrobná analýza financií, prieskum trhu alebo vládne grafy/vizuálne údaje predložené na porade	grafy/vizuálne údaje z publikovaného vedeckého výskumu alebo získané v rámci výskumného projektu prezentovaného na prednáške alebo vedeckej konferencii/podujatí okruhu stola
C1	Dokáže jasne a spoľahlivo interpretovať a opísať (v jazyku B) najdôležitejšie body a podrobnosti zo zložitých schém a ďalších vizuálne vyjadrených informácií (s textom v jazyku A) o zložitých akademických alebo odborných témach.				vizuálne údaje obsiahnuté vo zverejnenom vedeckom výskume alebo zozbierané ako súčasť výskumného projektu prezentovaného na prednáške alebo vedeckej konferencii/podujatí okruhu stola
B2	Dokáže spoľahlivo interpretovať a opísať (v jazyku B) podrobné informácie zo zložitých schém, grafov a iných vizuálne vyjadrených informácií (s textom v jazyku A) o témach v oblastiach svojho záujmu.	graf v článku osobného záujmu; návod na obsluhu zariadenia do domácnosti alebo softvéru pre voľný čas, vysvetlený priateľovi alebo členovi rodiny	grafy/vizuálne správy z podnikových alebo verejných správ, ktoré sú relevantné pre komunitnú politiku alebo plánovanie zhromaždenia	grafy, schémy a tabuľky, na ktoré sa odvolávajú školania zamestnancov alebo správy spoločnosti	grafy, stĺpcové grafy alebo grafy vo formálnej prezentácii pred triedou, na strednej škole/vysokej škole/univerzite
B1+	Dokáže interpretovať a opísať (v jazyku B) podrobné informácie zo schém, ktoré sa týkajú oblasti záujmu (s textom v jazyku A), aj keď medzery v slovnej zásobe môžu spôsobiť váhanie alebo nepresnú formuláciu.				
B1	Dokáže interpretovať a opísať (v jazyku B) celkové trendy zobrazené v jednoduchých schémach (napr. grafy, stĺpcové grafy) (s textom v jazyku A), aj keď nedostatočná slovná zásoba niekedy spôsobuje problémy s formuláciou.	trendy vyjadrené v účtoch pre domácnosť alebo v osobných financiách, vysvetlené priateľovi alebo členovi rodiny	Sprostredkovanie textu	trendy zastúpené v grafe alebo stĺpcovom diagrame počas obchodného rokovania alebo povinnosti znázornené v organizačnej štruktúre spoločnosti používanej na školení zamestnancov	všeobecné trendy nájdené v grafoch, stĺpcových grafoch alebo schémach, používané pri práci vo dvojiciach alebo skupinách na strednej škole/vysokej škole/univerzite

Sprostredkovanie textu					
	Vysvetľovanie údajov (v grafoch, schémach atď.) ústne alebo posunkami	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
A2+	Dokáže interpretovať a opísať (v jazyku B) jednoduché grafické zobrazenia o známych témach (napr. mapa počasia, základný vývojový diagram) (s textom v jazyku A), aj keď pauzy, nesprávne začiatky a preformulovanie môžu byť veľmi očividné.	meteorologická mapa konzultovaná pri plánovaní outdoorových aktivít, základné charakteristiky zariadenia pre domácnosť zobrazené v schéme, určené pre priateľa alebo člena rodiny	historické údaje o počasi pri určovaní najlepších dátumov pre komunitnú akciu, základné finančné trendy prezentované počas podujatia community/klubu, mapa trasy autobusu alebo metra alebo pôdorys budovy alebo nákupného centra	vývojový diagram predstavujúci jednoduchý pracovný proces alebo činnosť, ako je napríklad výmena tonera kopírovacieho stroja alebo základné úlohy a zodpovednosť znázornené v organizačnej štruktúre spoločnosti	vlastnosti grafov, stĺpcových grafov alebo schém, akými sú zmeny počtu obyvateľov/počasia v priebehu času, používané pri práci vo dvojiciach alebo skupinách na strednej škole/vysoké škole/univerzite
A2	<i>Deskripty nie sú k dispozícii.</i>				
A1	<i>Deskripty nie sú k dispozícii.</i>				
Pre-A1	<i>Deskripty nie sú k dispozícii.</i>				

Sprostredkovanie textu					
	Vysvetľovanie údajov (v grafoch, schémach atď.) v písomnej forme	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C2	Dokáže v písomnej forme interpretovať a prezentovať (v jazyku B) rôzne formy empirických údajov (s textom v jazyku A) z koncepcie zložitého výskumu týkajúceho sa akademických alebo odborných tém.	[netýka sa]	[netýka sa]	údaje z finančnej správy spoločnosti, prieskumu trhu alebo inej podnikovej správy alebo z výskumných a prípravných činností pre vrcholový manažment	ako súčasť PhD. práce alebo Mgr. práce, ktorá obsahuje empirické údaje

Sprostredkovanie textu					
	Vysvetľovanie údajov (v grafoch, schémach atď.) v písomnej forme	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C1	Dokáže v písomnej forme jasne a spoľahlivo interpretovať a prezentovať (v jazyku B) najdôležitejšie, relevantné body zo zložitých schém a iných vizuálne vyjadrených údajov (s textom v jazyku A), ktoré sa týkajú zložitých akademických alebo odborných tém.	grafy/vizuálne údaje o témach osobného záujmu, akými sú lekársky výskum alebo údaje o prostredí pre rodinu alebo priateľov; ekonomické údaje prezentované graficky, ktoré ilustrujú novinový článok	grafy/vizuálne prostriedky zo správ spoločnosti alebo verejného sektora, ktoré sú relevantné pre politiku spoločnosti alebo plánovanie podujatia; údaje obsiahnuté v prezentáciách na verejných schôdzkach	podrobná analýza financií, prieskum trhu alebo vládne grafy/vizuálne údaje predložené na porade	vizuálne údaje obsiahnuté vo verejnom vedeckom výskume alebo zozbierané ako súčasť výskumného projektu prezentovaného na prednáške alebo vedeckej konferencii/podujatí okruhu stola
B2	Dokáže v písomnej forme spoľahlivo interpretovať a prezentovať (v jazyku B) podrobné informácie zo schém a vizuálne vyjadrených údajov vo svojich oblastiach záujmu (s textom v jazyku A).	pokyny a návod zanechané doma opatrovateľke na obsluhu zložitého zariadenia	zdravotné a bezpečnostné postupy (napr. v nemocnici, továrni, knižnici)	interná (firemná) správa/zápisnica o významných bodoch obsiahnutých vo vizuálnej prílohe, akými sú graf, stĺpcový graf alebo numerická tabuľka	písomné zadanie spravádzajúce technické vizuálne informácie poskytnuté pre projekt školy/univerzity
B1+	Dokáže v písomnej forme interpretovať a prezentovať (v jazyku B) celkové trendy zobrazené v jednoduchých schémach (napr. grafy, stĺpcové diagramy) (s textom v jazyku A), podrobnejšie vysvetliť dôležité body, a to pomocou slovníka alebo iných referenčných zdrojov.	trendy vyjadrené v účtoch domácnosti alebo osobných financiách pre rodinných príslušníkov	jednoduché údaje o počasí alebo základné finančné údaje zverejnené v rámci online diskusie na komunitnú/klubovú udalosť	e-mail opisujúci hlavné črty vizuálnej prílohy, napríklad graf alebo stĺpcový graf	jednoduché zadanie so zhrnutím prieskumu alebo demografických údajov
B1	Dokáže jednoduchými vetami (v jazyku B) opísať hlavné fakty uvedené v grafických zobrazeniach o známych témach (napr. mapa počasia, základný vývojový diagram) (s textom v jazyku A).	e-mail s jednoduchými inštrukciami o smere cesty v lokalite zobrazenými na sprievodnej mape	jednoduché demografické informácie alebo trendy uverejnené v diskusnom fóre online komunity/klubu	pokyny na jednoduchý kancelársky postup znázornené vo vývojovom diagrame	jednoduché rozprávanie v písomnej forme spravádzajúce obrázok alebo obrázky ako zadanie v triede
A2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>				
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>				
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>				

Sprostredkovanie textu					
	Spracovanie textu ústne alebo posunkami	Text (a diskurz)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C2	Dokáže vysvetliť (v jazyku B) závery, aj keď odkazy alebo náznamy nie sú explicitne vyjadrené (v jazyku A), a poukázať na sociokultúrne dôsledky formy vyjadrenia (napr. podhodnotenie, ironia, sarkazmus).	diskusia, publicistické programy, knihy, novinové články, komentáre a úvodníky, odborné články alebo iné publikácie adresované všeobecne vzdelaným čitateľom	príspevky na schôdzi radnice, verejná diskusia/prednáška, diskusia na fóre, politické podujatie, politický traktát, dokument verejnej politiky, právny názor, politický prejav	prezentácia na konferencii, seminári alebo porade, odborná publikácia, technická správa, tlačové vyhlásenie alebo konferencia	prednáška na vedeckej konferencii, diskusia na webe, inštruktážny materiál, učebnice, príspevky vo vedeckých časopisoch, knižné zdroje
	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) dlhé a náročné texty (v jazyku A).	publicistické programy, články v časopise alebo novinách	diskusia na fóre, do ktorej sú zapojení viacerí účastníci, politické prejavy, kázne, vyjadrenia a dokumenty	prezentácia na konferencii, seminári alebo porade, správa, zmluva, predpisy	diskusia na webe, prednáška na vedeckej konferencii alebo seminári, vedecké články a knihy
	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) diskusiu (v jazyku A) o záležitostiach v rámci svojej akademickej alebo odbornej kompetencie, spracovať a zväziť rôzne hladiská a identifikovať najvýznamnejšie body.	diskusia, publicistické programy	diskusia na fóre, do ktorej je zapojených niekoľko účastníkov	porada alebo seminár	diskusia na fóre, okrúhly stôl alebo kolokvium, na ktorých sa zúčastnilo niekoľko účastníkov
C1	Dokáže v dobre štruktúrovanom jazyku (v jazyku B) jasne zhrnúť hlavné body obsiahnuté v zložitých textoch (v jazyku A) z iných špecializovaných odborov, ako sú jeho/jej vlastné, hoci občas si môže overiť konkrétne odborné termíny.	denníky a komentáre, televízne správy a publicistické programy	zákony, verejné právne dokumenty, nariadenia, prezentácie, prejavy, kázne	odborná správa určená špecializovanému publiku, obchodný list, zmluva, predpis, konferenčné prezentácie	inštruktážny materiál, učebnica, čitateľ, slovník, príspevky vo vedeckých časopisoch, prednášky, konferenčné prezentácie a diskusie, diskusia na webe
	Dokáže vysvetliť (v jazyku B) jemné rozdiely v predkladaní faktorov a argumentov (v jazyku A).	diskusia, publicistické programy, knihy, novinové články, komentáre a úvodníky, odborné články alebo iné publikácie adresované všeobecne vzdelaným čitateľom	príspevky na schôdzi radnice, verejná diskusia/prednáška, diskusia na fóre, politické podujatie, politický traktát, dokument verejnej politiky, právny názor, politický prejav	prezentácia na konferencii, seminári alebo porade, odborná publikácia, technická správa, tlačové vyhlásenie alebo konferencia	prednáška na vedeckej konferencii, diskusia na webe, inštruktážny materiál, učebnice, príspevky vo vedeckých časopisoch, príručky

Sprostredkovanie textu					
	Spracovanie textu ústne alebo posunkami	Text (a diskurz)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C1	Dokáže využiť informácie a argumenty zo zložitého textu (v jazyku A) na prediskutovanie témy (v jazyku B), interpretovanie s hodnotiacimi komentármi, doplnenie názoru atď.	knihy, novinové články, komentáre a úvodníky, odborné články; televízne správy a publicistické programy, diskusné relácie	politický traktát, dokument verejnej politiky; diskusia na fóre, prezentácia, politický prejav, kázeň	technické správy, odborné články, špecifikácie, zmlúvy	inštruktážny materiál, učebnica, čítanka, štúdia vo vedeckom časopise, prednášky, konferenčné prezentácie a diskusie, diskusia na webe
	Dokáže vysvetliť (v jazyku B) postoj alebo názor vyjadrený v zdrojovom texte (v jazyku A) na odbornú tému, podporiac závery, ktoré urobí, odkazom na konkrétne pasáže v origináli.	knihy, novinové články, komentáre a úvodníky, odborné články; televízne správy a publicistické programy, diskusné relácie			
B2+	Dokáže v dobre štruktúrovanom jazyku (v jazyku B) jasne zhrnúť informácie a argumenty obsiahnuté v zložitých textoch (v jazyku A) o širokom spektre tém týkajúcich sa oblastí jeho/jej záujmu a špecializácie.	diskusia na rodinných udalostiach, v televíznych správach a aktuálnych reláciách, talk show	prezentácie, (politické) prejavy, kázne	konferenčné prezentácie	prednášky, prezentácie a diskusie na konferenciách, diskusia na webe
	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body zložitých diskusií (v jazyku A) zvažujúc pritom rôzne uhly pohľadu, ktoré sú prezentované.	k aktuálnym udalostiam: webové rozhovory alebo rozhovory, televízne správy a analýzy, dokumenty, články	formálna diskusia medzi niekoľkými účastníkmi	na poradách, brifingoch alebo orientačných poradách	panel na akademickej konferencii s účasťou niekoľkých rečníkov
B2	Dokáže syntetizovať a sprostredkovať (v jazyku B) informácie a argumenty z viacerých zdrojov (v jazyku A).		na radnici alebo na politickom podujatí: správy, rozhovory alebo dokumentárne filmy k danému problému	v správe, na schôdzi: mediálne pokrytie spoločnosti/vládneho oznamu/politiky	pri realizácii projektu: diskusia na webe, prednášky, vox pop rozhovory, prieskumy, blogy, dokumentárne filmy

Sprostredkovanie textu					
	Spracovanie textu ústne alebo posunkami	Text (a diskurz)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
B2	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) celý rad faktických a literárnych textov (v jazyku A), komentovať a diskutovať o protichodných stanoviskách a hlavných témach.	knihy, novinové články, komentáre a úvodníky, odborné články alebo iné publikácie adresované všeobecne vzdelaným čitateľom	politický traktát, dokument verejnej politiky, román, poviedka	technické správy, odborné články, špecifikácie, zmluvy	príspevky vo vedeckých časopisoch, príručky, romány, poviedky
	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) dôležité body z dlhších, zložitých textov (v jazyku A) o témach, ktoré sú predmetom aktuálneho záujmu, vrátane oblastí jeho/jej osobitného záujmu.	z webových stránok, publicistických programov, dokumentárnych filmov, novinových článkov a úvodníkov	politický traktát, dokument verejnej politiky	technické správy, odborné články, špecifikácie, zmluvy	príspevky vo vedeckých časopisoch, príručky
	Dokáže rozpoznať zamýšľané publikum textu (v jazyku A) na tému záujmu a vysvetliť (v jazyku B) účel, postoje a názor autora.	v neformálnej diskusii s priateľmi, chat na sociálnych médiách	v rozhovoroch, oznamoch, programových vyhláseniach	prezentácie na konferenciách, správy, odborné články	prednášky hostujúcich prednášateľov, webové stránky a diskusia na webe, dokumentárne filmy, články
	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) úryvky zo správ, rozhovorov alebo dokumentárnych filmov, ktoré obsahujú názory, argumenty a diskusie (v jazyku A).	v neformálnej diskusii s priateľmi	neformálna diskusia na verejnom mieste (napr. na letisku, v reštaurácii)	na tímových alebo strategických poradách	ako súčasť projektu skupiny
B1+	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) zápletku a postupnosť udalostí vo filme alebo divadelnej hre (v jazyku A).	dlhé telefonické hovory, televízne relácie, dokumentárne filmy, webové rozhovory	[netýka sa]	[netýka sa]	na vyučovacej hodine ako súčasť projektu
	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body obsiahnuté v dlhých textoch (v jazyku A) o témach v oblastiach jeho/jej záujmu, za predpokladu, že si môže overiť význam určitých výrazov.	diskusie s priateľmi, dokumentárne filmy, krátke príbehy, články v novinách alebo časopisoch	vystúpenia, prednášky na verejných podujatiach	prezentácia alebo prednáška, príslušné dokumentárne programy alebo publicistické programy	vysoškolské prednášky, relevantné dokumentárne alebo publicistické programy, diskusia na webe
	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) krátky príbeh alebo článok, prednášku, diskusiu, rozhovor alebo dokument (v jazyku A) a odpovedať na ďalšie otázky o podrobnostiach.	neformálne diskusie, prospekty, reklamy, programy v divadlách, texty piesní	prednáška na verejnej schôdzi, pohovor, verejné oznamy	prezentácie alebo diskusie na konferenciách, seminároch alebo poradách, novinové články	diskusia na webe, dokumenty a články vedeckého významu, krátke príbehy
	Dokáže zhromaždiť stručné informácie z viacerých zdrojov (v jazyku A) a zhrnúť ich (v jazyku B) pre niekoho iného.	verejné oznamy a oznámenia, poznámky zo zasadnutí, príslušné správy v novinách a časopisoch	verejné oznamy a oznámenia, poznámky zo zasadnutí, príslušné správy v novinách a časopisoch	správy, zasadnutia, listy a e-maily, poznámky z porad, tlačové spravodajstvo	diskusia na webe, pokyny na pinenie úloh, články na súvisiace témy

Sprostredkovanie textu					
	Spracovanie textu ústne alebo posunkami	Text (a diskurz)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
B1	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné myšlienky sformulované v zreteľných a dobre štruktúrovaných textoch (v jazyku A) o témach, ktoré sú známe alebo ho/ju osobne zaujímajú, hoci lexikálne obmedzenia niekedy spôsobujú ťažkosti s formuláciou.	osobné listy, krátke články, brožúry, reklamy	krátke články, krátke úradné listy, verejné hlásenia a oznamy, nariadenia, letáky, programy podujatí	prezentácie a ukážky, správy, obchodné listy	prednášky hostujúcich prednášateľov, diskusia na webe, opisy, príbehy, učebnicové záznamy, webové stránky, prehľady správ, krátke články
	Dokáže jednoducho zhrnúť (v jazyku B) hlavný informačný obsah jednoduchých textov (v jazyku A) o známych témach (napr. krátke záznamy z rozhovoru, článok z časopisu, cestovateľská brožúra).	krátky písomný rozhovor alebo článok v časopise, cestovná brožúra, listy, e-maily, prehľady novín		správy, obchodné listy a e-maily	opisy, príbehy, položky v učebniciach, webové stránky, prehľady správ, krátke články
	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body z rozhovoru (v jazyku A), na tému osobného alebo aktuálneho záujmu, za predpokladu, že ľudia ich artikulovali jasne.	konverzácia, pri ktorej sa vymieňajú správy a hovorí sa o plánoch, novinky preberané na svadbe	postrehy urobené pri neformálnom rozhovore s verejným činiteľom	konzultácia s odborníkom, auditorom, konzultantom	čo orgán, s ktorým sa konzultovalo, uviedol v súvislosti so žiadosťou, čo povedala osoba, s ktorou sa uskutočnil rozhovor pre projekt
	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body vyjadrené v dlhých textoch prednesených ústne (v jazyku A) na témy vo svojich oblastiach záujmu, ak si ich môže niekoľkokrát vypočuť alebo prezrieť.	dlhé telefonické hovory, televízne relácie, dokumentárne filmy, rozhovory na webe	vystúpenia, prednášky na verejných podujatiach	prezentácia alebo prednáška, diskusia za okrúhlym stolom, príslušné dokumentárne filmy alebo publicistické programy	vysokoškolské prednášky, relevantné dokumentárne alebo publicistické programy, diskusia na webe
A2+	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body alebo udalosti z televíznych programov a videoklipov (v jazyku A), ak si ich môže niekoľkokrát prezrieť.	scéna vo filme, novele alebo komédii	aktuálny program o predmete verejnej schôdze	výňatok z novín, rozhovor alebo verejné vyhlásenie týkajúce sa inštitúcie	scéna v dokumentárnom filme, rozhovor
	Dokáže sprostredkovať (v jazyku B) hlavné body z jednoduchých televíznych alebo rozhlasových správ (v jazyku A), ktoré informujú o udalostiach, športe, nehodách atď. za predpokladu, že príslušné témy sú známe a rečový prejav je pomalý a zreteľný.	v neformálnej diskusii s priateľmi, chat na sociálnych médiách	neformálna diskusia na verejnom mieste (napr. na letisku, v reštaurácii)	[netýka sa]	ako súčasť projektu obsahujúceho získavanie informácií z mediálnych prameňov

Sprostredkovanie textu					
	Spracovanie textu ústne alebo posunkami	Text (a diskurz)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
A2+	Dokáže jednoduchými vetami sprostredkovať (v jazyku B) informácie obsiahnuté v jasne štruktúrovaných, krátkych a jednoduchých textoch (v jazyku A), ktoré obsahujú ilustrácie alebo tabuľky.	informácie „kto, kedy, kde“ v správe	možnosti pre koncerty alebo športové podujatia, informácie v oznamoch a plagátoch, cestovné poriadky, graffiti, programy, lístky	podrobnosti pracovného harmonogramu	ilustrovaný príbeh, jednoduchý informačný text o krajine, s informačnými tabuľkami
	Dokáže zhrnúť (v jazyku B) hlavné body z jednoduchých krátkych informačných textov (v jazyku A) o známých témach.	Informácie „kto, kedy, kde“ v novinách, na webových stránkach alebo v brožúrach, jednoduché pokyny v príručkách	informačné panely v múzeách, inštitucionálne letáky (napr. nemocnice, polícia)	správy o ročnej finančnej výkonnosti	podrobnosti o úlohách a zadaniach, opisy kurzov alebo skúšok
A2	Dokáže vyjadriť (v jazyku B) hlavné body obsiahnuté v jasne štruktúrovaných, krátkych a jednoduchých textoch (v jazyku A), dopĺňajúc svoj obmedzený repertoár inými prostriedkami (napr. gestami, kresbami, slovami/posunkami z iných jazykov).	správy o počasí, veľmi jednoduchý návod na montáž	informácie o časoch a nákladoch na dopravu, dostupnosti služieb	[netýka sa]	správy o počasí, krátke ilustrované opisy miest, veľmi jednoduché obrázkové príbehy
A1	Dokáže vyjadriť (v jazyku B) jednoduché, predvídateľné informácie uvedené v krátkych, veľmi jednoduchých označeniach a oznamoch, na plagátoch a v programoch (v jazyku A).	poznámky na dverách tinedžerov, informácie pripnuté k chladničke, napr. kto je na rade na varenie/ čistenie/ umývanie	značky a oznamy, ktoré dávajú pokyny, plagáty a programy oznamujúce a udávajúce časy podujatí	značky a oznamy udávajúce miesta alebo výstrahy, oznamy s plánmi	triedne zoznamy, informácie o podujatiach v spoločenskom programe
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii.				

Sprostredkovanie textu					
	Spracovanie textu v písomnej forme	Text (a diskurz)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C2	Dokáže v písomnej forme vysvetliť (v jazyku B) spôsob, akým sú fakty a argumenty prezentované v texte (v jazyku A), najmä keď sa hovorí o pozícii niekoho iného, pričom upozorňuje na používanie podhodnotenia, skrytej kritiky, irónie a sarkazmu. Dokáže zhrnúť informácie z rôznych zdrojov, rekonštruovať argumenty a výpovede v súvislej prezentácii celkového výsledku.	diskusia, publicistické programy, knihy, novinové články, komentáre a úvodníky, odborné články alebo iné publikácie adresované všeobecne vzdelaným čitateľom	príspevky na schôdzi radnice, verejná diskusia, diskusia na fóre, politické podujatie, politický traktát, dokument verejnej politiky, právny názor	prezentácia na konferencii, seminári alebo porade, odborná publikácia, technická správa, konferencia	prednáška na vedeckej konferencii, diskusia na webe, inštruktážny materiál, učebnice, príspevky vo vedeckých časopisoch, príručky
C1	Dokáže v písomnej forme zhrnúť (v jazyku B) dlhé a zložité texty (v jazyku A), primerane interpretovať obsah za predpokladu, že si občas môže overiť presný význam neobvyklých odborných termínov. Dokáže v písomnej forme zhrnúť dlhý a zložitý text (v jazyku A) (napr. akademický článok, článok poskytujúci politickú analýzu, úryvok z románu, editoriaal, literárnu kritiku, správu alebo úryvok z odbornej knihy) pre konkrétne publikum, rešpektujúc štýl a aktuálne použitie jazykových prostriedkov.		príspevky na schôdzi radnice, verejná diskusia, diskusia na fóre, politické podujatie, politický traktát, dokument verejnej politiky	prezentácia na konferencii, seminári alebo porade, odborná publikácia, technická správa, konferencia, obchodné návrhy	prednáška na vedeckej konferencii, diskusia na webe, inštruktážny materiál, učebnice, príspevky vo vedeckých časopisoch
			príspevky na schôdzi radnice, verejná diskusia, diskusia na fóre, politické podujatie, politický traktát, dokument verejnej politiky, právny názor	prezentácia na konferencii, seminári alebo porade, odborná publikácia, technická správa, konferencia	prednáška na vedeckej konferencii, diskusia na webe, inštruktážny materiál, učebnice, príspevky vo vedeckých časopisoch, príručky

Sprostredkovanie textu					
	Spracovanie textu v písomnej forme	Text (a diskurz)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	
				Vzdelávací	
B2+	Dokáže v písomnej forme zhrnúť (v jazyku B) podstatný obsah dobre štruktúrovaných, ale výrokovo zložitých textov (v jazyku A) o témach v rámci svojich odborných, akademických a osobných záujmov.	diskusia počas odímných udalostí, v televíznych správach a aktuálnych reláciách, talk show	prezentácie, prejavy, kázne	konferenčné prezentácie	prednášky, prezentácie a diskusie na konferenciách, diskusia na webe
	Dokáže v písomnej forme porovnať, dať do protikladu a syntetizovať (v jazyku B) informácie a stanoviská obsiahnuté v akademických a odborných publikáciách (v jazyku A) v oblastiach svojho osobitného záujmu.	[netýka sa]	dokumenty verejnej politiky	odborné časopisy a noviny, politické dokumenty, technické správy	vedecké články, recenzie, knihy
B2	Dokáže v písomnej forme vysvetliť (v jazyku B) stanovisko sformulované v zložitom texte (v jazyku A), podporiac závery, ktoré urobí, odkazom na konkrétne informácie v origináli.	dokumentárne filmy, publicistické programy, články v časopise alebo novinách, romány, poviedky, hry	diskusia na fóre, do ktorej sa zapojilo niekoľko účastníkov, blogy, prejavy, kázne, právne dôvody, stanoviská a dokumenty, politické dokumenty	prezentácia na konferencii, seminári, porade, brífingu alebo tlačovej konferencii, správa, zmluva, predpisy, články	diskusia na webe, prednáška, vedecký seminár, vedecké práce a knihy, romány, poviedky, hry
	Dokáže v písomnej forme zhrnúť (v jazyku B) podstatný obsah zložitých textov (v jazyku A) o témach súvisiacich s jeho/jej oblasťami záujmu a špecializácie.				
B1+	Dokáže v písomnej forme zhrnúť (v jazyku B) informácie a argumenty obsiahnuté v textoch (v jazyku A) o témach všeobecného alebo osobného záujmu.	dokumentárne filmy, publicistické programy, články v časopise alebo novinách, romány, poviedky, hry	diskusia na fóre, do ktorej sa zapojilo niekoľko účastníkov, blogy, prejavy, kázne, právne dôvody, stanoviská a dokumenty, politické dokumenty	prezentácia na konferencii, seminári, poradách, brífingu alebo tlačovej konferencii, správa, zmluva, predpisy, články	diskusia na webe, prednáška, vedecký seminár, vedecké práce a knihy, romány, poviedky, hry
B1	Dokáže v písomnej forme zhrnúť (v jazyku B) hlavné body z jednoduchých informačných textov (v jazyku A) o témach, ktoré sú predmetom osobného alebo aktuálneho záujmu, za predpokladu, že ústne texty sú jasne vyjadrené.	telefónický rozhovor, diskusia na webe, spravodajstvo, dokumentárne filmy, osobné listy, informačné brožúry, krátke články	prezentácia na verejnej schôdzi, verejné hlásenia alebo oznamy	videonahrávka prezentovaná na schôdzi, informačné stretnutie k úlohe, správy a obchodné listy	orientačné stretnutie, pokyny k zadaniu, prednáška hosťa, príbeh a krátke články

Sprostredkovanie textu					
	Spracovanie textu v písomnej forme	Text (a diskurz)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
B1	Dokáže jednoduchým spôsobom parafrázovať krátke pasáže pričom využije pôvodnú štylizáciu a usporiadanie textu.	osobné listy, krátke články, brožúry, reklamy, texty na webových stránkach	krátke úradné listy, verejné hlásenia a oznamy, nariadenia, letáky poskytujúce informácie o zmenách služieb, programy podujatí	správy, obchodné listy	príbehy, položky v učebniciach, webové stránky, prehľady správ, krátke články
A2+	Dokáže zapísať v bodoch (v jazyku B) relevantné informácie obsiahnuté v krátkych jednoduchých textoch (v jazyku A) za predpokladu, že sa texty týkajú konkrétnych, známych tém a obsahujú iba jednoduchý bežný jazyk. Dokáže vybrať a reprodukovat' kľúčové slová a slovné spojenia alebo krátke vety z krátkeho textu v rámci svojej obmedzenej kompetencie a skúseností učiaceho sa.	informácie „kto, kedy, kde“ v správach, opisy webových stránok/ brožúr, jednoduché položky v sprievodcoch	informačné panely v múzeách, inštitucionálne letáky (napr. nemocnice, polícia)	oznamy, nariadenia, pokyny k úlohe	podrobnosti o úlohách a zadaniach, opisy kurzov alebo skúšok, výňatky z učebníc
A2	Dokáže pomocou jednoduchého jazyka vyjadriť (v jazyku B) hlavné body obsiahnuté vo veľmi krátkych textoch (v jazyku A) na známe a bežné témy, ktoré obsahujú najfrekvencovanejšiu slovnú zásobu; aj napriek chybám zostáva text zrozumiteľný. Dokáže odpísať krátke texty v tlačenej alebo čitateľne rukou písanej podobe.	listy so správami	verejné oznamy, záznamy v sprievodcoch	jednoduché pracovné pokyny, napríklad ako vymeniť toner v tlačiarňi	jednoduché, krátke príbehy, všeobecné akademické predpisy, napríklad na skúšku
A1	Dokáže pomocou slovníka vyjadriť (v jazyku B) zmysel jednoduchých slovných spojení na známe a každodenné témy, hoci nie vždy správne. Dokáže odpísať izolované slová alebo krátke texty prezentované v štandardnej tlačenej podobe.		verejné oznamy, dopravné informácie	jednoduché pokyny a správy o predmetoch vo svojom odbore	jednoduché príbehy, vysokoškolské predpisy
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>				

Sprostredkovanie textu					
	Preklad písomného textu ústne alebo posunkami	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C2	Dokáže poskytnúť plynulý ústny preklad (do jazyka B) abstraktných textov (napísaných v jazyku A) na širokú škálu tém osobného, akademického a profesijného záujmu, úspešne vyjadriť hodnotiace aspekty a argumenty vrátane nuáns a implikácií, ktoré sú s nimi spojené.	odborné články z časopisov a správy o veciach osobného záujmu	programové vyhlásenie, vyhlásenia, pravidlá alebo nariadenia	odborné publikácie, technické správy, zmluvy, tlačové správy	vedecké projekty a súvisiace dokumenty
C1	Dokáže poskytnúť plynulý ústny preklad (do jazyka B) zložitých textov (napísaných v jazyku A) na širokú škálu všeobecných a odborných tém, pričom zachytáva väčšinu nuáns.	články v novinách alebo časopisoch o aktuálnych otázkach osobného záujmu	sprírodné texty k umeleckým dielam v múzeu alebo na výstave, obecné nariadenia o recyklácii, parkovaní atď.	technické správy týkajúce sa povolaní	vedecké články a správy, predpisy
B2+	Dokáže poskytnúť ústny preklad (do jazyka B) zložitých textov (napísaných v jazyku A), ktorý obsahuje informácie a argumenty týkajúce sa tém v rámci jeho/jej odborného, akademického a osobného záujmu, ak sú napísané nekomplikovaným štandardným jazykom.	e-maily alebo listy so správami od priateľov/ príbuzných	jednoduché správy, ako napríklad svedecké vyhlásenie o nehode	životopis a motivačný list od uchádzača o prácu alebo stáž	brožúra (brožúra) opisujúca dostupné mimoškolské činnosti vrátane podmienok
B1	Dokáže poskytnúť približný ústny preklad (do jazyka B) jasných, dobre štruktúrovaných informačných textov (napísaných v jazyku A) o témach, ktoré sú známe alebo sú predmetom osobného záujmu, hoci lexikálne obmedzenia niekedy spôsobujú ťažkosti s formuláciou	Dokáže poskytnúť približný ústny preklad (do jazyka B) krátkych, jednoduchých, bežných textov (napr. záznamov v brožúrach, oznámení, pokynov, listov alebo e-mailov) (napísaných v jazyku A).	podrobný životopis a motivačný list od uchádzača o prácu alebo stáž	oznamy o zmenách vo verejných službách, akými sú predpisy o parkovaní alebo zber odpadu	
A2+					

Sprostredkovanie textu					
	Preklad písomného textu ústne alebo posunkami	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
A2	Dokáže poskytnúť jednoduchý, hrubý ústny preklad (do jazyka B) krátkych, jednoduchých textov (napr. informácie o známych témach) (napísané v jazyku A), ktorý zachytáva najdôležitejší bod. Dokáže poskytnúť jednoduchý, hrubý ústny preklad (do jazyka B) bežných informácií o známych každodenných témach, ktoré sú napísané jednoduchými vetami (v jazyku A) (napr. osobné správy, krátke príbehy, pokyny, oznamy alebo návody).	štítky na potravinových výrobkoch alebo elektronických zariadeniach, pokyny na užívanie lieku osobné správy v e-mailoch a listoch	pokyny na nákup cestovnej karty pokyny, oznamy, informácie o plagátoch	základné zdravotné a bezpečnostné predpisy na pracovisku upozornenia, pokyny, základné zdravotné a bezpečnostné predpisy	oznamy o knihách alebo výmenách kurzov/tried pokyny ku skúške
A1	Dokáže poskytnúť jednoduchý, hrubý ústny preklad (do jazyka B) jednoduchých každodenných slov/posunkov a slovných spojení (napísaných v jazyku A), ktoré sa vyskytujú na označeníach a oznamoch, plagátoch, v programoch, na letákoch atď.	[neýka sa]	nápisy a oznamy, plagáty, programy, letáky	nápisy a oznamy, plagáty, letáky	značky a oznamy, plagáty, cestovné poriadky
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii.				

Sprostredkovanie textu					
	Preklad písomného textu v písomnej forme	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C2	Dokáže preložiť (do jazyka B) odborný materiál mimo oblasti svojho odboru (napísaný v jazyku A) za predpokladu, že odborník v danej oblasti kontroluje jeho správnosť.	listy, novinové články, komentáre a úvodníky, odborné články alebo iné publikácie adresované všeobecne vzdelaným čitateľom	politický traktát, dokument verejnej politiky, právny názor	odborné publikácie, technické správy, zmluvy, tlačové správy	vedecké práce

Sprostredkovanie textu					
	Preklad písomného textu v písomnej forme	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C1	Dokáže preložiť (do jazyka B) abstraktné texty o spoločenských, akademických a odborných témach vo svojom odbore (napísané v jazyku A), úspešne vyjadriť hodnotiace aspekty a argumenty, vrátane mnohých implikácií, ktoré sú s nimi spojené, hoci niektoré výrazy môžu byť nadmerne ovplyvnené originálom.	listy, články v časopise alebo novinách, poviedky	prejavy, kázne, politické dokumenty	vedecké, technické, finančné alebo projektové správy, nariadenia, články a iné odborné publikácie	vedecké práce a knihy, literárna kritika
B2+	Dokáže vytvoriť jasne štruktúrované preklady (z jazyka A do jazyka B), ktoré odrážajú obvyklé používanie jazyka, ale môžu byť nadmerne ovplyvnené usporiadaním, členením do odsekov, interpunkciou a konkrétnymi formuláciami originálu.	listy, články v časopise alebo novinách, niektoré hovorové texty			akademické noviny a knihy, romány, poviedky, hry
B2	Dokáže vytvoriť preklady (do jazyka B), ktoré bezprostredne zodpovedajú štruktúre viet a odsekov pôvodného textu (v jazyku A), pričom presne vyjadruje dôležité body zdrojového textu, aj keď preklad môže pôsobiť ťažkopádne.	listy so správami, články všeobecného záujmu	verejné dokumenty opisujúce všeobecné nariadenia, záznamy v sprievodcoch, vyhlásenia o stanovisku	príame listy, pokyny, správy o predmetoch vo svojom odbore	jednoduché príbehy, všeobecné akademické predpisy
B1+	Dokáže vytvoriť približné preklady (z jazyka A do jazyka B) jednoduchých, vecných textov, ktoré sú napísané nekomplikovaným štandardným jazykom, pričom presne zodpovedajú štruktúre originálu; aj keď sa môžu vyskytnúť jazykové chyby, preklad zostáva zrozumiteľný.			príame listy, pokyny, správy o predmetoch vo svojom odbore	
B1	Dokáže vytvoriť približné preklady (z jazyka A do jazyka B) informácií obsiahnutých v krátkych faktických textoch napísaných v nekomplikovanom štandardnom jazyku; napriek chybám zostáva preklad zrozumiteľný.				všeobecné akademické predpisy
A2	Dokáže pomocou jednoduchého jazyka poskytnúť približný preklad (z jazyka A do jazyka B) veľmi krátkych textov o známych a bežných témach, ktoré obsahujú najfrekvencovanejšiu slovnú zásobu; napriek chybám zostáva preklad zrozumiteľný.	listy so správami	verejné oznamy, záznamy v sprievodcoch	jednoduché pracovné pokyny, napríklad ako vymeniť toner v tlačiarňami	jednoduché, krátke príbehy, všeobecné akademické predpisy, napríklad skúšobné
A1	Dokáže pomocou slovníka preložiť jednoduché slová/posunky a slovné spojenia (z jazyka A do jazyka B), ale nemusí si vždy zvoliť vhodný význam.		verejné oznamy, dopravné informácie	jednoduché pokyny a správy o predmetoch vo svojom odbore	jednoduché príbehy, akademické predpisy
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>				

Sprostredkovanie textu					
	Zapisovanie poznámok (z prednášok, seminárov, stretnutí atď.)	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C2	Dokáže, pokiaľ sa zúčastňuje na stretnutí alebo seminári, vytvárať precízne poznámky (alebo zápisnice) pre ľudí, ktorí nie sú prítomní, aj keď je predmet diskusie zložitý alebo neznámy.	[ne]týka sa]	na verejnej schôdzi, na schôdzi výboru/klubu/združenia, počas seminára na zaujímavú tému	na porade manažmentu alebo školiacom seminári	na seminári alebo diskusnom fóre
	Uvedomuje si skryté významy a narážky na to, čo sa hovorí, a môže si ich spoznávať tak ako aj skutočne použité slová.			na porade manažmentu, odbornej konferencii alebo školiacom seminári	na seminári alebo diskusnom fóre počas účasti na prednáške
	Dokáže si robiť poznámky selektívne, parafrázovať a úspešne skracovať, aby zachytil/a abstraktné pojmy a vzťahy medzi myšlienkami.			na odbornej konferencii alebo školiacom seminári	počas účasti na prednáške sledovaním diskusie na webe
C1	Dokáže si počas prednášky robiť podrobné poznámky o témach vo svojej oblasti záujmu a zaznamenávať informácie tak presne a tak verne originálu, že poznámky môžu byť užitočné aj pre ostatných ľudí.		počas verejnej prednášky na tému záujmu		
	Dokáže rozhodnúť o tom, čo si poznačiť a čo vynechať v priebehu konania prednášky alebo seminára, a to aj v prípade neznámych záležitostí.		na verejnej schôdzi, na schôdzi výboru/klubu/združenia, počas seminára alebo prednášky na tému, ktorá je predmetom záujmu	na porade manažmentu, odbornej konferencii alebo školiacom seminári	na seminári alebo diskusnom fóre počas účasti na prednáške
	Dokáže si vybrať relevantné, podrobné informácie a argumenty o zložitých abstraktných témach z viacerých zdrojov podaných ústne (napr. prednášok, podcastov, formálnych diskusií a debát, rozhovorov), ak je rýchlosť rečového prejavu prirodzená.	pri výskume témy osobného záujmu	pri výskume oblasti pre združenie, nátlakovú skupinu, politickú stranu atď.	pri výskume oblasti pre správu alebo prezentáciu seminári	pri výskume oblasti pre štúdiu alebo prezentáciu na seminári

Sprostredkovanie textu					
	Zapisovanie poznámok (z prednášok, seminárov, stretnutí atď.)	Text (a prostredie diskurzu)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
B2	Dokáže porozumieť jasne štruktúrovanej prednáške o známej téme a dokáže si robiť poznámky k bodom, ktoré považuje za dôležité, aj keď má tendenciu sústrediť sa na presnú formuláciu, preto niektoré informácie vynechá. Dokáže si na stretnutiach a seminároch robiť presné poznámky najmä o veciach, ktoré sa pravdepodobne vyskytujú v oblasti jeho/jej záujmu.	[netýka sa]	počas verejnej prednášky na tému záujmu na verejnej schôdzi, na schôdzi výboru/klubu/združenia, počas seminára na tému, ktorá nás zaujíma	na odbornej konferencii alebo školiacom seminári na porade manažmentu, školiacom seminári	počas účasti na prednáške sledovaním diskusie na webe na seminári alebo diskusnom fóre
B1+	Dokáže si počas prednášky robiť poznámky, ktoré sú dostatočne presné na jeho/jej vlastné neskoršie použitie za predpokladu, že téma patrí do oblasti jeho/jej záujmu a prednáška je jasná a dobre štruktúrovaná.		počas verejnej prednášky na tému v oblasti záujmu	na odbornej konferencii alebo školiacom seminári	počas účasti na prednáške alebo sledovaní diskusie na webe
B1	Dokáže si robiť poznámky vo forme dôležitých bodov počas jednoduchšej prednášky, ak je téma známa a prednáška je formulovaná jednoduchým jazykom a jasne artikulovaná. Dokáže si zapisovať bežné pokyny na stretnutí o známej téme, ak sú formulované v jednoduchom jazyku a ak na to má dostatok času.		počas verejnej prednášky na tému v oblasti záujmu	na odbornej konferencii alebo školiacom seminári na internej porade alebo školiacom seminári	počas účasti na prednáške alebo sledovaní diskusie na webe na seminári alebo diskusnom fóre
A2	Dokáže si robiť jednoduché poznámky pri prezentácii/predvážaní, ak je predmet témy známy a predvídateľný a prezentujúci počíta s objasnením a zapisovaním poznámok.		na veľtrhu/v nákupnom centre na predvedení nového zaujímavého produktu	na odbornej konferencii, veľtrhu alebo školiacom seminári	[netýka sa]
A1	Deskriptyory nie sú k dispozícii.				
Pre-A1	Deskriptyory nie sú k dispozícii.				

Sprostredkovanie textu					
Vyjadrenie osobnej reakcie na kreatívne texty (vrátane literatúry)		Text (and discourse environment)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
C2	Deskriptory nie sú k dispozícii: pozri C1				
	Dokáže podrobne opísať osobnú interpretáciu diela, načrtnúť svoje reakcie na určité javy a vysvetliť ich význam.	práve prečítaný román alebo poviedka, hra, film, hudobná alebo iná prehliadka, malby alebo sochy v galérii, kultúrne artefakty v múzeu – diskusia s priateľmi	román, poviedka, hra, báseň, čítanie alebo štúdiá v pozícii člena kultúrneho spolku organizovaného kultúrnym inštitútom alebo klubom film alebo iný kultúrny/umelecký artefakt na premietaní alebo výstave organizovanej kultúrnym inštitútom alebo klubom	v styku so zahraničnými partnermi alebo klientmi: príležitostná diskusia o literatúre, filmovom priemysle alebo významných kultúrnych artefaktoch krajiny inej osoby [netýka sa]	román, báseň, hra, poviedka alebo iné klasické alebo súčasné dielo študované na kurze literatúry
C1	Dokáže načrtnúť osobnú interpretáciu postavy v diele: jej psychologický/emocionálny stav, motívy jej konania a dôsledky tohto konania.	práve prečítaný román alebo poviedka, hra, film, hudobná alebo iná prehliadka, malby alebo sochy v galérii, kultúrne artefakty v múzeu – diskusia s priateľmi	práve prečítaný román alebo poviedka, práve videná hra, film alebo muzikál – v diskusii s priateľmi		
	Dokáže jasne vyjadriť svoje reakcie na dielo, rozvíjať vlastné myšlienky a dokladať ich príkladmi a argumentmi. Dokáže poskytnúť osobnú interpretáciu vývoja deja, postav a tém v príbehu, románe, filme alebo divadelnej hre. Dokáže opísať svoju emocionálnu reakciu na dielo a rozpracovať spôsob, akým túto reakciu dielo vyvolalo.	práve prečítaný román alebo poviedka, hra, film, hudobná alebo iná prehliadka, malby alebo sochy v galérii, kultúrne artefakty v múzeu – diskusia s priateľmi	jednoduchší román alebo poviedka čítaná v pozícii člena cudzojazyčného kultúrneho spolku organizovaného učiteľom alebo kultúrnym inštitútom	v styku so zahraničnými partnermi alebo klientmi: príležitostná diskusia o literatúre, filmovom priemysle alebo významných kultúrnych artefaktoch krajiny inej osoby [netýka sa]	román, báseň, hra, poviedka alebo iné literárne dielo študované v triede
B2	Dokáže do istej miery vyjadriť svoje reakcie na formu výrazu, štýl a obsah diela, vysvetliť, čo ocenil/a a prečo.				

Sprostredkovanie textu					
	Vyjadrenie osobnej reakcie na kreatívne texty (vrátane literatúry)	Text (and discourse environment)			
		Osobný	Verejný	Pracovný	Vzdelávací
B1	Dokáže vysvetliť, prečo ho/ju zaujali konkrétne časti alebo aspekty diela. Dokáže dostatočne podrobne vysvetliť, s ktorou postavou sa najviac stotožnil/a a prečo. Dokáže prepojiť udalosti v príbehu, filme alebo divadelnej hre s podobnými udalosťami, ktoré zažil/a alebo o ktorých počul/a. Dokáže prepojiť emócie, ktoré zažila postava, s emóciami, ktoré zažil/a sám/sama. Dokáže opísať emócie, ktoré zažil/a v určitom okamihu príbehu, napr. bod/body v príbehu, keď sa obával/a o postavu, a vysvetliť prečo. Dokáže stručne vysvetliť pocity a názory, ktoré v ňom/nej dielo vyvolalo. Dokáže opísať charakter postavy. Dokáže opísať pocity postavy a vysvetliť aj ich dôvody.	práve prečítaná jednoduchšia poviedka alebo román, film, hudobná alebo iná kultúrna akcia, ktorú práve absolvoval – s priateľmi	jednoduchší román alebo poviedka čítaná v pozícii člena cudzojazyčného kultúrneho spolku organizovaného učiteľom alebo kultúrnym inštitútom	v styku so zahranicnými partnermi alebo klientmi: príležitostná diskusia o literárnom dedičstve/odkazoch na literatúru (napr. Cervantes, Shakespeare) študovaných v škole alebo diela známych filmových hviezd	jednoduchšia poviedka, rozprávka/ ľudová rozprávka alebo ukážka z románu čítaného v triede alebo na domácu úlohu, videonahrávka sledovaná v triede
A2	Dokáže vyjadriť svoje reakcie na dielo, vyjadriť svoje pocity a myšlienky jednoduchým jazykom. Dokáže jednoduchým jazykom uviesť, ktoré aspekty diela ho/ju zaujali. Dokáže jednoduchým jazykom uviesť, či sa mu/jej dielo páčilo alebo nie, a vysvetliť, prečo.	[netýka sa]	[netýka sa]	[netýka sa]	jednoduchý príbeh, rozprávka/ľudová rozprávka alebo báseň, všetky čítané v triede
A1	Dokáže pomocou jednoduchých slov/posunok uviesť, aké pocity v ňom/nej dielo vyvolalo.				
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii.				

Sprostredkovanie textu				
	Analýza a kritika kreatívnych textov (vrátane literatúry)	Text (a prostredie diskurzu)		
		Osobný	Verejný	Pracovný
		[netýka sa]	pisomná recenzia románu, filmu, života spisovateľa alebo umelca pre časopis alebo blog kultúrneho kruhu organizovaného kultúrnym inštitútom alebo klubom	[netýka sa]
		[netýka sa]	pisomná recenzia románu, filmu, života spisovateľa alebo umelca pre časopis alebo blog kultúrneho kruhu organizovaného kultúrnym inštitútom alebo klubom	román, báseň, hra, poviedka alebo iné klasické alebo súčasné dielo študované v kurze literatúry
C2	Dokáže kriticky posúdiť diela rôznych období a žánrov (napr. románov, básní a divadelných hier), oceniť jemné rozdiely v štýle a implicitný význam. Dokáže rozoznať najmenejšie odtenky jazyka, rétorického efektu a stylistického používania jazyka (napr. metafory, abnormálnu syntax, dvojnásobnosť), interpretovať a objasniť významy a konotácie. Dokáže kriticky zhodnotiť spôsob, akým sa v diele využívajú štruktúra, jazyk a rétorické prostriedky na konkrétny účel, a dokáže uviesť odôvodnený argument o ich vhodnosti a účinnosti. Dokáže kriticky oceniť zámerné porušovanie jazykových konvencií v napísanej práci.			
C1	Dokáže kriticky posúdiť širokú škálu textov, vrátane literárnych diel rôznych období a žánrov. Dokáže zhodnotiť, do akej miery dielo dodržiava konvencie svojho žánru. Dokáže opísať a komentovať spôsoby, akými dielo zapája publikum (napr. budovaním a narušením očakávaní).			
B2	Dokáže porovnať dve diela, berúc do úvahy témy, postavy a prostredia, skúmať podobnosti a kontrasty a vysvetliť relevantnosť ich vzájomných súvislostí. Dokáže zdôvodniť názor na dielo preukázaním vedomostí o tematických, štruktúrnych a formálnych prvkoch a odvolávaním sa na názory a argumenty iných. Dokáže zhodnotiť spôsob, akým dielo podporuje identifikovanie sa s postavami, pričom uvádza príklady. Dokáže opísať, ako sa rôzne diela líšia v spracovaní rovnakej témy.		jednoduchší román alebo poviedka čítaná v pozícií člena kultúrneho kruhu cudzích jazykov organizovaného učiteľom alebo kultúrnym inštitútom	jednoduchý príbeh, rozprávka/ludová rozprávka alebo báseň, tie všetky čítané v triede

Sprostredkovanie textu					
	Analýza a kritika kreatívnych textov (vrátane literatúry)	Text (a prostredie diskurzu)			Vzdelávací
		Osobný	Verejný	Pracovný	
B1	Dokáže poukázať na najdôležitejšie epizódy a udalosti v jasne štruktúrovanom príbehu v bežnom jazyku a vysvetliť význam udalostí a súvislosti medzi nimi.	práve prečítaný román alebo poviedka, hra, film, hudobná alebo iná prehliadka, maľby alebo sochy v galérii, kultúrne artefakty v múzeu – v diskusií s priateľmi	jednoduchší román alebo poviedka čítaná v pozícii člena cudzojazyčného kultúrneho kruhu organizovaného učiteľom alebo kultúrnym inštitútom	[netýka sa]	jednoduchšia poviedka, rozprávka/ludová rozprávka alebo ukážka z románu čítaného v triede alebo na domácu úlohu
	Dokáže veľmi frekventovaným bežným jazykom opísať hlavné témy a postavy v krátkych rozprávaniach, ktoré sa týkajú známych situácií.	[netýka sa]	[netýka sa]	[netýka sa]	
A2	Dokáže v krátkom jednoduchom príbehu identifikovať a základnými slovnými spojeniami stručne opísať hlavné témy a postavy, ktoré konajú v známych situáciách, v ktorých sa používa iba veľmi frekventovaný bežný jazyk.				jednoduchý príbeh, rozprávka/ludová rozprávka alebo báseň – čítané v triede
A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>				
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>				

Sprostredkovanie pojmov					
	Podporovanie kolaboratívnej interakcie medzi partnermi v komunikácii	Situácia (a roly)			Vzdelávanie
		Osobná	Verejná	Pracovná	
C2	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii: pozri C1</i>				
C1	Dokáže citlivo vnímať rôzne perspektívy v rámci skupiny, prijímať príspevky a formulovať akékoľvek výhrady, nesúhlas alebo kritiku takým spôsobom, aby sa zabránilo urážkam alebo aby sa urážky minimalizovali. Dokáže rozvíjať interakciu a taktne ju pomôcť nasmerovať k záveru.	počas výmeny s priateľmi, členmi rodiny, stretnutia s kolegami za neformálnych okolností, aby prediskutovali problém, o ktorom vedia	ako člen/predsedaajúci/moderátor na podujatí komunity/združenia; na fundraisigovej udalosti; na podujatí otázok a odpovedí na verejnej prezentácii projektu (napr. pre novú budovu/zariadenie)	ako predsedaajúci/člen skupiny počas zasadnutí cieľových skupín; počas relatívne jednoduchých obchodnej transakcie; počas programových porád; počas zasadnutí výborov	ako lektor alebo inštruktor na konferencií počas otázok a odpovedí; počas predtým organizovanej diskusie v triede v škole/na univerzite; v komunitnej práci zameranej na odborný rast učiteľov
B2+	Dokáže, na základe reakcií ľudí, upraviť spôsob, akým formuluje otázky a/alebo zasiahne do skupinovej interakcie. Dokáže pôsobiť ako spravodajca v skupinovej diskusii, zaznamenávať myšlienky a rozhodnutia, diskutovať o nich so skupinou a neskôr v pléne poskytnúť zhrnutie stanovísk skupiny. Dokáže klásť otázky na podnietenie diskusie o tom, ako organizovať spoluprácu.		na podujatiach komunity, na ktorých sa rieši konkrétny problém s vizuálnou podporou		počas kolaboratívnej úlohy v triede v škole/na univerzite; v komunitnej práci zameranej na odborný rast učiteľov
B2	Dokáže pomôcť definovať ciele tímovej práce a porovnať možnosti, ako ich dosiahnuť. Dokáže zmeniť zameranie diskusie navrhnutím toho, čo treba zvážiť ďalej a ako postupovať.	počas výmeny s priateľmi, členmi rodiny, stretnutia s kolegami za neformálnych okolností, aby si vybrali spomedzi možných riešení problému	na podujatiach komunity, na ktorých sa rieši konkrétny problém, s vizuálnou podporou		počas jednoduchých spolupráce v triede i v škole/na univerzite; pri práci v komunite s podporou iných učiteľov
B1+	Dokáže spolupracovať na spoločnej úlohe, napr. formulovaním a reagovaním na návrhy, pýtaním sa, či ľudia súhlasia, a navrhovaním alternatívnych prístupov. Dokáže spolupracovať na jednoduchých spoločných úlohách a pracovať na dosiahnutí spoločného cieľa v skupine kladením a zodpovedaním jednoduchých otázok. Dokáže jednoduchými slovami definovať úlohu v diskusii a požiadať ostatných, aby prispeli svojimi odbornými znalosťami a skúsenosťami.			počas relatívne jednoduchých obchodnej transakcie; počas schôdzí výborov medzi kolegami	

Sprostredkovanie pojmov					
	Podporovanie kolaboratívnej interakcie medzi partnermi v komunikácii	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacie
B1	Dokáže vyzvať ďalších ľudí v skupine, aby prispeli svojimi názormi.	počas krátkej výmeny s priateľmi, rodinnými príslušníkmi, stretnutia s kolegami v neformálnych podmienkach, napríklad aby sa pred výberom možných riešení problému poradili	na podujatiach komunity, na ktorých sa rieši konkrétny problém, s vizuálnou podporou	ako predsedajúci/ člen skupiny počas zasadnutí cieľových skupín; počas relatívne jednoduchej obchodnej transakcie; počas schôdzí výborov	počas jednoduchej spolupráce v triede v škole/na univerzite; pri práci v komunite s podporou iných učiteľov
A2+	Dokáže spolupracovať na jednoduchých spoločných úlohách za predpokladu, že ostatní účastníci sa vyjadrujú pomaly a jeden alebo viacerí ľudia mu/jej pomôžu prispieť a vyjadriť svoje návrhy.	počas krátkej výmeny s priateľmi, rodinnými príslušníkmi	[netýka sa]	počas priamej obchodnej transakcie	počas jednoduchej spolupráce v triede v škole/na univerzite
A2	Dokáže spolupracovať na jednoduchých praktických úlohách, pýtať sa, čo si myslia ostatní, predkladať návrhy a porozumieť reakciám za predpokladu, že príležitostne môže požiadať o zopakovanie alebo preformulovanie.				
A1	Dokáže požiadať o príspevky iných pri riešení veľmi jednoduchých úloh pomocou krátkych, vopred pripravených jednoduchých slovných spojení. Dokáže naznačiť, že porozumel/a, a opýtať sa, či aj ostatní rozumejú.				
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>				

Sprostredkovanie pojmov					
	Spolupracovanie pri vytváraní významu	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	
				Vzdelávacia	
C2	Dokáže zhrnúť, vyhodnotiť a prepojiť rôzne príspevky, aby pomohol/la dohodnúť sa na riešení alebo ďalšom postupe.	počas výmeny s priateľmi, členmi rodiny, stretnutia s kolegami za neformálnych okolností, aby prediskutovali problém, o ktorom vedia	ako predsedajúci/moderátor na schôdzi komunity/združenia; na fundraisigovej udalosti; na podujatí otázok a odpovedí vo verejnej prezentácii projektu (napr. pre novú budovu/zariadenie)	ako predsedajúci/moderátor skupiny počas porád cieľových skupín; počas obchodnej transakcie; počas programových porád; počas zasadnutí výborov	ako lektor alebo inštruktor na konferencii počas otázok a odpovedí; počas predtým organizovanej diskusie v triede v škole/na univerzite; v komunitnej práci zameranej na odborný rast učiteľov
	Dokáže viesť diskusiu s cieľom rozhodnúť o ďalšom postupe s účastníkom komunikácie alebo so skupinou, interpretovať to, čo povedali iní, zhrnúť, spracovať a zväziť viaceré uhly pohľadu.		na podujatiach komunity, ktoré riešia konkrétnu otázku, s vizuálnou podporou		
C1	Dokáže v rámci spoločnej diskusie vyhodnotiť problémy, výzvy a návrhy s cieľom rozhodnúť o ďalšom postupe.				
	Dokáže zdôrazniť nesúlad v myslení a namietat' voči myšlienkam ostatných v procese pokúšania sa o dosiahnutie konsenzu.				pri dokončovaní úlohy alebo projektu na riešenie problémov skupiny alebo pri diskusií v triede

Sprostredkovanie pojmov					
	Spolupracovanie pri vytváraní významu	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	
				Vzdelávacia	
B2+	Dokáže zdôrazniť hlavný problém, ktorý je potrebné vyriešiť pri zložitej úlohe, a dôležité aspekty, ktoré je potrebné zohľadniť. Dokáže prispieť k spoločnému rozhodovaniu a riešeniu problémov, vyjadrovať a rozvíjať spoločné myšlienky, vysvetľovať podrobnosti a navrhovať ďalšie kroky. Dokáže pomôcť pri riadení diskusie v skupine tým, že interpretuje to, čo povedali iní, zhrnie, spracuje a zväží rôzne uhly pohľadu. Dokáže ďalej rozvíjať myšlienky a názory iných ľudí. Dokáže prezentovať svoje myšlienky v skupine a klásť otázky, ktoré vyvolajú reakcie z perspektívy ostatných členov skupiny.	pomoc pri plánovaní rodiny, ako vyriešiť finančný alebo rodinný problém, pri plánovaní rodinnej udalosti, napr. svadby alebo výročia	ako člen/predsedať/moderátor plánovacej schôdze (politickej) kampane alebo projektu alebo podujatia poriadaného klubom	ako predsedajúci alebo člen strategického podujatia alebo porady o plánovaní projektov	pri organizovaní skupinových úloh, akou je napríklad písanie kolektívnej recenzie alebo vypracovanie výskumného projektu, pri plánovaní výmennej návštevy alebo projektu
		pri plánovaní komplikovaného výletu, dovolenky alebo projektu s rodinou a priateľmi		ako člen strategického podujatia alebo porady o plánovaní projektu; počas spolupráce na projekte	pri plánovaní skupinového zadania alebo projektu so spolužiakmi/kolegami, vzdelávacích výletov alebo výmenných pobytov
		konverzácia s rodinou alebo priateľmi s cieľom naplánovať tematickú alebo spoločenskú udalosť ako prekvapenie	ako člen klubu na podujatí komunity s cieľom zorganizovať verejné podujatie		pri dokončovaní úlohy alebo projektu na riešenie problémov skupiny alebo pri diskusií v triede; v komunitnej práci zameranej na odborný rast učiteľov
B2		v diskusii s rodinou alebo priateľmi s výrazne odlišnými predstavami o tom, čo robiť na dovolenke, na stretnutí rodiny, o renovácii domu	na podujatí komunity, ktorá hľadá riešenie miestneho spoločenského problému (napr. bezpečnosť, vandalizmus, dopravné podmienky, nedostatok zelene alebo vybavenie/ služby)		

Sprostredkovanie pojmov						
	Spolupracovanie pri vytváraní významu	Situácia (a roly)			Vzdelávacia	
		Osobná	Verejná	Pracovná		
B2	Dokáže zväziť dve rôzne strany problému, argumentovať za a proti a navrhnúť riešenie alebo kompromis.	v diskusii s rodinou alebo priateľmi s výrazne odlišnými predstavami o tom, čo robiť na dovolenke, počas stretnutia rodiny, počas obnovy domu alebo počas domáceho sporu medzi spolubývajúcimi	na podujatí komunity, ktorá hľadá riešenie miestneho spoločenského problému (napr. bezpečnosť, vandalizmus, dopravné podmienky, nedostatok zelene alebo vybavenie/ služby)	ako člen strategického podujatia alebo porady o plánovaní projektu; počas spolupráce na projekte	pri dokončovaní úlohy alebo projektu na riešení problémov skupiny alebo pri diskusií v triede; v komunitnej práci zameranej na odborný rast učiteľov	
B1+	Dokáže zorganizovať prácu v priamej kolaboratívnej úlohe stanovením cieľa a jednoduchým spôsobom vysvetliť hlavný problém, ktorý je potrebné vyriešiť. Dokáže pomocou otázok, poznámok a jednoduchých preformulovaní udržiavať zameranie diskusie.	v diskusii so spolubývajúcimi alebo priateľmi o tom, ako reorganizovať usporiadanie v byte, ako niečo opraviť, ako zorganizovať oslavu	pri účasti na verejnej konzultácii o miestnych otázkach, akými sú doprava, plánovanie aplikácií alebo komunitná politika/udalosti	na poradách o plánovaní projektu; počas spolupráce na projekte	pri dokončovaní úlohy alebo projektu na riešení problémov skupiny alebo pri diskusií v triede	
B1	Dokáže požiadať člena skupiny, aby uviedol dôvody svojho stanoviska. Dokáže zopakovať časť toho, čo niekto povedal, aby potvrdil/a vzájomné porozumenie a pomohol/a udržať rozvíjanie myšlienok správnym smerom.					
A2+	Dokáže sa kladením vhodných otázok ubezpečiť, že osoba, ktorú oslovuje, rozumie tomu, čo má na mysli.	pri diskusií o možnostiach večera vonku, pri organizovaní večierka alebo pri rozhodovaní o domácich pravidlách	[netýka sa]	počas spolupráce na projekte	pri dokončení úlohy alebo projektu na riešení problémov skupiny	
A2	Dokáže jednoducho niečo poznamenať a kľásť príležitostné otázky, ktoré naznačujú, že udržiava pozornosť. Dokáže jednoduchosť spôsobom niečo navrhnúť.					
A1	Dokáže vyjadriť myšlienku a opýtať sa, čo si ostatní myslia, pomocou veľmi jednoduchých slov/posunkov a slovných spojení, za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť.					
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii.					

Sprostredkovanie pojmov					
	Riadenie interakcie	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
C2	Dokáže prebrať rôzne úlohy podľa potrieb účastníkov a požiadaviek činnosti (zdrojová osoba, sprostredkovateľ, supervízor atď.) a dokáže poskytnúť primeranú individualizovanú podporu.	[netýka sa]	ako člen/predsedaajúci/moderátor na podujatí komunity; na politickom/dobrovoľníckom/charitatívnom podujatí, podujatí združenia alebo na športovom podujatí na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni	na konzultačných poradách o zmenách politiky/štruktúry v organizácii; na zasadnutiach o profesijnom rozvoji; počas práce na zložitých projektoch spolupráce v rámci iného podniku, v partnerských inštitúciách	počas činností vyžadujúcich skupinovú prácu alebo prácu vo dvojici, úlohy spolupráce, premýšľanie/párovanie/delenie sa, projektovú prácu na škole/univerzite alebo vo vzdelávaní učiteľov; zhromaždenie rodičov/študentov, organizovanie napríklad protestu/opozície, školského výletu; na doktorandskom workshope
	Dokáže rozoznať skryté úmysly v interakcii a podniknúť príslušné kroky na usmernenie diskusie.	počas krátkej výmeny s priateľmi, stretnutie členov rodiny za neformálnych okolností			
C1	Dokáže zorganizovať rôznorodú a vyváženú postupnosť plenárnej, skupinovej a individuálnej práce a zabezpečiť hladký prechod medzi fázami.	[netýka sa]			
	Dokáže diplomaticky zasiahnuť, aby presmeroval/a diskusiu, zabránil/a dominancii jednej osoby alebo konfrontoval/a rušivé správanie.			na porade o postupoch, počas spolupráce na projekte	

Sprostredkovanie pojmov				
Riadenie interakcie	Situácia (a roly)			
	Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
Dokáže efektívne organizovať a riadiť skupinovú prácu. Dokáže nevtieravo monitorovať individuálnu a skupinovú prácu, pričom zasiahne, aby skupinu vrátil/a k úlohe alebo zabezpečil/a vyváženú účasť. Dokáže podpornie zasiahnuť, aby zamerlal/a pozornosť ľudí na aspekty úlohy kladením cieľených otázok a vyzývaním na predkladanie návrhov.	[netýka sa]	ako člen/predsedaajúci/moderátor na podujatí komunity; na politickom/dobrovoľníckom/charitatívnom podujatí, podujatí združenia alebo na športovom podujatí na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni	na konzultáciách o zmene politiky/štruktúry v organizácii; na zasadnutiach o odbornom raste; počas práce na zložitých projektoch spolupráce v partnerských inštitúciách	počas činností vyžadujúcich skupinovú alebo prácu vo dvojici, úlohy spolupráce, premýšľanie/párovanie/delenie sa, projektovú prácu na škole/univerzite alebo vo vzdelávaní učiteľov; zhromaždenie rodičov/študentov, organizovanie napríklad protestu/opozície, školského výletu; na doktorandskom workshope
			na porade o postupoch, počas spolupráce na projekte	
			na konzultáciách o zmene politiky/štruktúry v organizácii; na zasadnutiach o odbornom raste; počas práce na zložitých projektoch spolupráce v partnerských inštitúciách	

B2+

Sprostredkovanie pojmov					
	Riadenie interakcie	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
B2	Dokáže vysvetliť rôzne úlohy účastníkov procesu spolupráce a poskytnúť jasné pokyny pre skupinovú prácu. Dokáže vysvetliť základné pravidlá spolupráce v malých skupinách, ktoré zahŕňajú riešenie problémov alebo hodnotenie alternatívnych návrhov.	[netýka sa]	ako člen/predsedaajúci/moderátor na podujatí komunity; na politickom/dobrovoľníckom/charitatívnom podujatí, podujatí združenia alebo na športovom podujatí na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni	ako predsedaajúci/člen skupiny počas zasadnutí cieľových skupín; počas schôdzí výborov	počas činností vyzadujúcich skupinovú alebo prácu vo dvojici, úlohy spolupráce, premýšľanie/párovanie/delenie sa, projektovú prácu na škole/univerzite alebo vo vzdelávaní učiteľov; zhromaždenie rodičov/študentov, organizovanie napríklad protestu/opozície, školského výletu; na doktorandskom workshope
B1+	Dokáže v prípade potreby zasiahnuť, aby skupinu vrátil/a k úlohe s novými pokynmi alebo aby podnietil/a vyváženejšiu účasť.		ako člen/predsedaajúci/moderátor na podujatí komunity s konkrétnym a jasne definovaným cieľom; na festivale pracujúc so skupinou, s konkrétnym cieľom	na porade o postupoch, počas spolupráce na projekte	počas jasne štruktúrovanej spolupráce v škole/na univerzite
B1	Dokáže udeľovať slovo v diskusii a vyzvať účastníka, aby vyjadril svoje názory.		obyvatelia, ktorí sa stretávajú, aby sa dohodli na bežných podmienkach údržby atď.	ako člen tímu na porade malej pracovnej skupiny	
A2	Dokáže dať jednoduché a jasné pokyny na organizovanie činnosti. Dokáže dať veľmi jednoduché pokyny spolupracujúcej skupine, ak sa mu/jej v prípade potreby poskytnú pomoc s formuláciou.		ako člen/predsedaajúci/moderátor na podujatí komunity s konkrétnym a jasne definovaným cieľom; na festivale pracujúc so skupinou, s konkrétnym cieľom	na porade o postupoch, počas kolektívnej spolupráce na projekte, na porade zamestnancov o zavedení nových postupov/vybavenia	

Sprostredkovanie pojmov					
Riadenie interakcie		Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
A1	Deskripty nie sú k dispozícii.				
Pre-A1	Deskripty nie sú k dispozícii.				
Sprostredkovanie pojmov					
Podnecovanie ku koncepčnému rozhovoru		Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
C2	Dokáže účinne viesť rozvíjanie myšlienok v diskusií o zložitých abstraktných témach, udáva jej smer zameraním otázok a nabadaním ostatných, aby rozvíjali svoje úvahy.	pri diskusiách o spoločenských a politických otázkach s priateľmi a príbuznými	na podujatí komunity, kde sa diskutuje o podrobnostiach akčného plánu	keď sa ujíma vedenia počas porady projektových tímov a brainstormingových podujatí	pri vedení seminára, prednášaní, účasti na diskusiách alebo debatách v triede
C1	Dokáže klásť množstvo otvorených otázok, ktoré stavajú na rôznych príspevkoch, aby stimuloval logické úvahy (napr. hypotézu, odvodenie, analýzu, zdôvodnenie a predpovedanie).				
B2+	Dokáže podnietiť členov skupiny, aby opísali a rozvíjali svoje myšlienky. Dokáže podnietiť členov skupiny, nech vychádzajú z informácií a myšlienok toho druhého, aby dospeli k nejakému pojmu alebo riešeniu.				pri vedení seminára, prednášaní, účasti na diskusiách alebo debatách; ako lektor/inštruktor na konferencii v čase otázok a odpovedí
B2	Dokáže formulovať otázky a spätnú väzbu, aby podnietil/a ľudí zamyslieť sa a zdôvodniť alebo objasniť svoj názor. Dokáže stavať na myšlienkach iných a spájať ich do súvislých myšlienkových sledov. Dokáže ľudí požiadať, aby vysvetlili, ako daná myšlienka zapadá do hlavnej témy diskusie.				

Sprostredkovanie pojmov					
	Podnecovanie ku koncepčnému rozhovoru	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
B1+	Dokáže ľudí požiadať, aby rozpracovali konkrétne body, ktoré uviedli vo svojom úvodnom vysvetlení.	pri diskusiách o filmoch, hrách a iných formách zábavy s priateľmi a príbuznými	pri účasti na verejnej konzultácii o miestnych otázkach, akými sú doprava, plánovanie aplikácií alebo komunitná politika/udalosti	počas porád projektových tímov a brainstormingov; počas spolupráce na projekte	pri účasti na diskusiách alebo debatách v triede
	Dokáže klásť vhodné otázky na overenie si porozumenia pojmov, ktoré už boli vysvetlené.	[netýka sa]	[netýka sa]		
B1	Dokáže klásť otázky a vyzvať ľudí, aby objasnili svoje úvahy.	pri diskusiách o spoločenských a osobných otázkach s priateľmi a príbuznými	pri účasti na verejnej konzultácii o miestnych otázkach, akými sú doprava, plánovanie aplikácií alebo komunitná politika/udalosti		v jednoduchých triednych diskusiách alebo debatách so (spolužiakmi) študentmi
	Dokáže sa opýtať, prečo si niekto myslí niečo alebo čo si myslí, ako bude niečo fungovať.				
A2	Dokáže sa opýtať, čo si niekto myslí o určitej myšlienke.	pri diskusiách o možnostiach stráviť večer vonku s rodinou, priateľmi alebo spolubývajúcimi, pri organizovaní večierka	na podujatí komunity	počas porád tímu; počas spolupráce na projekte	pri vedení jednoduchých diskusií v triede
A1	Dokáže používať jednoduché izolované slová/posunky a neverbálne signály na prejavenie záujmu o nejakú myšlienku.	v diskusií o možnostiach večera straveného vonku	[netýka sa]	[netýka sa]	v jednoduchej skupinovej aktivite
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii.				

		Sprostredkovanie komunikácie			
		Situácia (a roly)			
Vytváranie vhodných podmienok pre plurikultúrny priestor		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
C2	Dokáže účinne a prirodzene sprostredkovať vzťahy medzi členmi svojej a iných komunit, berúc do úvahy sociokultúrne a sociolingválne rozdiely.	na multikultúrnych zhromaždeniach alebo oslavách osobného významu s priateľmi alebo rodinou	počas podujatia multikultúrnej komunity, pri nakupovaní, cestovaní alebo rokovaniach s verejnosťou v multikultúrnom prostredí	počas porady na úrovni vyššieho manažmentu v mnohonárodnom prostredí	na seminári v multikultúrnom vzdelávacom prostredí
	Dokáže účinne viesť citlivú diskusiu a identifikovať nuansy a podtóny.				
C1	Dokáže pôsobiť ako sprostredkovateľ/ka na interkultúrnych stretnutiach, prispievajúc k spoločnej kultúre komunikácie zvládaním nejednoznačnosti, poskytovaním rád a podpory a vysvetľovaním nedorozumení.	pri preberaní/doručovaní správ o citlivých otázkach od tretích strán	na plurikultúrnom poradenskom podujatí, ktoré sa týka napríklad manželstva, rozvodu, starostlivosti o deti	pri diskusií o podmienkach mnohostrannej zmluvy, pri vysvetľovaní zákonov alebo iných právnych predpisov v inej krajine	vo vyučovaní univerzitného kurzu v multikultúrnej študijnej skupine
	Dokáže predvídať, ako ľudia môžu neporozumieť tomu, čo bolo povedané alebo napísané, a dokáže pomôcť udržať pozitívnu interakciu tým, že vysvetlí a interpretuje rôzne kultúrne perspektívy v danej záležitosti.				
B2+	Dokáže využiť vedomosti o sociokultúrnych konvenciách s cieľom dosiahnuť konsenzus o tom, ako postupovať v konkrétnej situácii, ktorá nie je známa všetkým zúčastneným.	na plurikultúrnych zhromaždeniach alebo oslavách osobného významu s priateľmi alebo rodinou	počas podujatia plurikultúrnej komunity, pri nakupovaní, cestovaní alebo riešení verejných otázok v multikultúrnom prostredí	počas porady na úrovni vyššieho manažmentu v mnohonárodnom prostredí	na seminári v multikultúrnom vzdelávacom prostredí
	Dokáže pri interkultúrnych stretnutiach uznať iné uhly pohľadu, ako je jeho/jej vlastný svetozor, a vyjadriť sa spôsobom primeraným danému kontextu.	pri diskusiách s priateľmi alebo príbuznými o spoločenských alebo osobných otázkach alebo spôsoboch, ako konať v neformálnom multikultúrnom prostredí	pri interakcii s jednotlivcami alebo skupinami v okolí	pomoc kolegom z odlišného kultúrneho prostredia pri hľadaní spôsobu riešenia pracovných problémov	pri podpore inkluzívneho vzdelávania

Sprostredkovanie komunikácie					
	Vytváranie vhodných podmienok pre plurikultúrny priestor	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
B2+	Dokáže vysvetliť nedorozumenia a skreslené interpretácie počas interkultúrnych stretnutí a naznačiť, ako boli veci vlastne mienené, aby sa uvoľnila atmosféra a aby sa diskusia posunula ďalej.	v potenciálne konfliktných sukromných situáciách týkajúcich sa osôb z rôznych kultúr alebo prostredí	pri vzájomnej interakcii na verejných podujatiach (napr. festivaloch, prednáškach, demonštráciách) pri vedení alebo moderovaní verejnej diskusie o multikultúrnych otázkach	pri diskusiách o vykonávaní medzinárodných obchodných praktík s kolegami	ako učiteľ pri riešení konfliktov medzi študentmi v medzinárodnom prostredí univerzity
B2	Dokáže povzbudiť spoločnú kultúru komunikácie vyjadrením porozumenia a ocenenia rôznych myšlienok, pocitov a názorov a vyzvaním účastníkov, aby prispeli a vzájomne reagovali na svoje myšlienky.	pri prezentácii alebo predstavení novej skupiny priateľov/osôb, ktoré majú spoločné záujmy	pri vzájomnej interakcii na verejných podujatiach (napr. festivaloch, prednáškach, demonštráciách)	pri sprevádzaní kolegov z iných krajín v okolí mesta alebo v priestoroch spoločnosti	ako inštruktor pri vyučovaní v multikultúrnej základnej triede v interkultúrnych centrách
	Dokáže spolupracovať s ľuďmi, ktorí majú odlišné kultúrne zameranie, diskutujú o podobnostiach a rozdieloch v názoroch a perspektívach.	pri organizovaní spoločných činností s priateľmi alebo spolupráčovateľmi	v spoločných činnostiach s cestujúcimi počas cesty, pri vzájomnej interakcii na verejných podujatiach (napr. festivaloch, prednáškach, demonštráciách)	v diskusiách s kolegami o jednotlivých úlohách, pracovnej dobe, dovolenke	so spolužiakmi v akademickej činnosti
	Dokáže sa pri spolupráci s ľuďmi z iných kultúr prispôbiť spôsobu práce tak, aby vytvorili spoločné postupy.	počas multikultúrneho podujatia komunity		v diskusiách o vykonávaní medzinárodných obchodných praktík s kolegami	na seminári v multikultúrnom vzdelávacom prostredí

Sprostredkovanie komunikácie					
	Vytváranie vhodných podmienok pre plurikultúrny priestor	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
B1+	Dokáže podporiť komunikáciu naprieč kultúrami iniciovaním konverzácie, prejavnením záujmu a empatie kladením a odpovedaním na jednoduché otázky a vyjadrením súhlasu a porozumenia. Dokáže pôsobiť podporne na interkultúrnych stretnutiach, rozpoznať pocity a rôzne svetonázory ostatných členov skupiny.	v bežných rozhovoroch s priateľmi a príbuznými z rôznych kultúrnych prostredí pri organizovaní spoločných aktivít s priateľmi alebo spolubývajúcimi	počas dovolenky s miestnymi obyvateľmi počas podujatia multikultúrnej komunity	medzi kolegami počas pracovných telefonických výmen alebo rozhovorov v diskusiách s kolegami o jednoduchých úlohách, pracovnej dobe, dovolenke	so spolužiakmi v mimoškolských aktivitách na seminári v plurikultúrnom vzdelávacom prostredí
B1	Dokáže podporiť interkultúrnú výmenu použitím obmedzeného repertoáru, aby ľudia z rôznych kultúrnych prostredí predstávali/a, pýtal/a sa otázky a odpovedal/a na ne, preukazujúc pritom, že niektoré otázky môžu byť v príslušných kultúrach vnímané odlišne. Dokáže pomôcť rozvíjať spoločnú kultúru komunikácie jednoduchou výmenou informácií o hodnotách a postojoch k jazyku a kultúre.	v jednoduchej neformálnej konverzácii medzi priateľmi/ príbuznými a návštevníkmi	v jednoduchých výmenách a rozhovoroch v reštauráciách	pri uvádzaní nováčikov na pracovisko	ako inštruktor pri prijímaní študentov do športového tímu školy
A2	Dokáže prispieť k interkultúrnej výmene tým, že jednoduchými slovami/posunkami požiada ľudí, aby veci vysvetlili alebo objasnili to, čo hovoria, pričom využíva obmedzený repertoár na vyjadrenie súhlasu, pozvania, podakovania atď.				
A1	Dokáže vytvárať vhodné podmienky na interkultúrnú výmenu tým, že prejaví ústretový postoj a záujem jednoduchými slovami/posunkami a neverbálnymi signálmi, vyzývajúc iných, aby prispeli, a naznačením, či rozumie pri priamom oslovení.			pri uvádzaní nováčikov na pracovisko	ako študent vítajúci novú osobu, ktorá sa pripojí k skupine
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>				

Sprostredkovanie komunikácie					
	Rola sprostredkovateľa v neformálnych situáciách (s priateľmi a kolegami)	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
C2	Dokáže zreteľným, plynulým a dobre štruktúrovaným spôsobom (v jazyku B) komunikovať zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A), o širokom spektre všeobecných a odborných tém zachovaním štýlu a funkčného použitia jazykových prostriedkov, sprostredkovaním jemnejších odtieňov významu a širším objasnením sociokultúrnych aspektov.	v diskusiách s priateľmi/ príbuznými, hosťami/ hosťiteľmi (napr. o politike, literatúre), na stretnutí s hosťami	počas verejnej prednášky, na politickej manifestácii alebo politickom podujatí, pri (náboženskom) obrade	na porade vedenia, spoločenskom alebo kultúrnom podujatí počas pracovnej cesty v inej krajine	na školských podujatiach, akým je večer s odovzďaním cien, pri uvítacom príhovore alebo prezentácii hosťom z iných škôl, na webinároch, debatách a diskusiách
C1	Dokáže plynulo komunikovať (v jazyku B) zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A) o širokej škále tém osobného, akademického a odborného záujmu, pričom sprostredkuje dôležité informácie jasne a stručne, ako aj vysvetlí kultúrne odkazy.	tlmočenie zložitých obradov, vyhlásení, rozhovorov alebo diskusií na formálnom stretnutí s hosťami		počas diskusií o organizačných záležitostiach, akými sú medzinárodné konferencie alebo podujatia, zmluvné rokovania	počas rozhovoru ako súčasť výskumného projektu, na konferencii alebo seminári
B2+	Dokáže sprostredkovať (medzi jazykom A a jazykom B) poskytnúť pritom podrobné informácie, upriami pozornosť oboch strán na základné informácie a sociokultúrne narážky a podľa potreby poskytnúť objasnenie, doplňujúce otázky alebo vyjadrenia.	s hosťami/príbuznými z inej krajiny	na verejnom zhromaždení, na interkultúrnom podujatí	s hosťujúcimi partnermi alebo klientmi, v diskusiách v medzinárodnom tíme o organizácii, projekte a plánovaní prameňov	na schôdzi rodičovského združenia s cieľom diskutovať o pôsobení školy, v škole s vysokoškolským odborníkom v diskusiách o jeho špecializovanom odbore
B2	Dokáže komunikovať (v jazyku B) zmysel toho, čo sa hovorí v uvítacom príhovore, anekdote alebo prezentácii vo svojom odbore (uvedené v jazyku A), primerane pritom interpretuje kultúrne narážky a v prípade potreby podá ďalšie vysvetlenia, ak sa prednášajúci často zastaví, aby mu/jej na to poskytol dost času.	pri diskusiách s príbuznými/priateľmi o veciach, akými sú štúdium alebo práca v zahraničí	počas prehliadky so sprievodcom	počas návštevy v priestoroch spoločnosti/závodu/univerzity	na školskej schôdzi rodičovského združenia o pôsobení školy; počas školskej výmeny s hosťujúcimi riaditeľmi, učiteľmi alebo študentmi
	Dokáže komunikovať (v jazyku B) zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A), o témach v rámci svojich oblastí záujmu, pričom sprostredkuje a v prípade potreby vysvetlí význam dôležitých vyjadrení a stanovísk za predpokladu, že účastníci komunikácie to v prípade potreby objasnia.	v rozhovore s priateľmi/ príbuznými, hosťami/ hosťiteľmi o dôležitých aktuálnych udalostiach	počas prehliadky so sprievodcom (napr. výstava)	na večeri s hosťujúcimi kolegami	na školskom podujatí alebo na deň rodičov

Sprostredkovanie komunikácie					
	Rola sprostredkovateľa v neformálnych situáciách (s priateľmi a kolegami)	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
B1+	Dokáže komunikovať (v jazyku B) hlavný zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A), o témach v rámci svojich oblastí záujmu, pričom sprostredkuje priame faktické informácie a jednoznačné kultúrne odkazy za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť a že sa účastníci komunikácie jasne vyjadrujú v bežnom jazyku.	pri bežných rozhovoroch s priateľmi a príbuznými (napr. o rodine, práci, bežných udalostiach)	pri neformálnych rozhovoroch s inými cestujúcimi počas cesty alebo dovolenky (napr. pri cestovaní, záľubách, záujmoch)	v bežných rozhovoroch s kolegami/ spolupracovníkmi (napr. o záujmoch, práci, denných udalostiach)	počas školskej výmeny –prichádzajúcej a odchádzajúcej, na školskej schôdzi rodičovského združenia s cieľom diskutovať o pôsobení školy
B1	Dokáže komunikovať (v jazyku B) hlavný zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A), o témach osobného záujmu, pričom dodržiava dôležité konvencie zdvorilosti za predpokladu, že účastníci komunikácie sa vyjadrujú zreteľne a môže požiadať o objasnenie a zastaviť sa, aby si naplánoval/a, ako vyjadriť veci.	v rozhovore medzi priateľmi/príbuznými a návštevníkmi s cieľom zariadiť výlet	v reštaurácii s hosťami, rozprávanie o zázemí, záľubách, vzdelávaní na verejnom úrade, ktorý ponúka služby, napríklad živnostenský úrad	zorganizovať na pracovisku večierok na rozlúčku počas návštevy klienta	s novým študentom z krajiny jeho pôvodu
A2+	Dokáže komunikovať (v jazyku B) celkový zmysel toho, čo sa hovorí (v jazyku A) v bežných situáciách, pričom dodržiava základné kultúrne konvencie a sprostredkuje základné informácie za predpokladu, že sú zreteľne formulované a že môže požiadať o zopakovanie a objasnenie.	tlmočenie po telefóne pre príbuzných a priateľov, keď sa uchádzajú o služby, akou je internet alebo verejné služby	na verejnom úrade, ktorý ponúka služby, napríklad živnostenský úrad	počas návštevy klienta	
A2	Dokáže komunikovať (v jazyku B) hlavnú myšlienku toho, čo sa hovorí (v jazyku A) v predvídateľných bežných situáciách, pričom sprostredkuje informácie o osobných želaniach a potrebách za predpokladu, že ostatní ľudia mu/jej pomôžu s formuláciou.	počas predstavenia návštevníka/hosta v kruhu rodiny/priateľov	na verejnom úrade, ktorý ponúka služby, napríklad živnostenský úrad		
A1	Dokáže komunikovať (v jazyku B) osobné údaje iných ľudí a veľmi jednoduché, predvídateľné informácie (v jazyku A) za predpokladu, že ostatní ľudia mu/jej pomôžu s formuláciou.				
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii.				

Sprostredkovanie komunikácie					
	Vytváranie vhodných podmienok pre komunikáciu v chúlостivých situáciách a pri nezhodách	Situácia (a roly)			
		Osobná	Verejná	Pracovná	Vzdelávacia
C2	Dokáže sa taktne vyrovnáť s rušivým účastníkom a diplomaticky formulovať poznámky týkajúce sa situácie a kultúrneho vnímania. Dokáže s istotou zaujať pevný, ale diplomatický postoj k zásadnej otázke a zároveň prejaví úctu k názorom ostatných.	v prípade sporu medzi priateľmi alebo členmi rodiny, ktorí diskutujú o osobných alebo spoločenských otázkach	v napätej situácii medzi komunitami	pri spoločnej práci, v ktorej nastane nečakaný zvrät v rokovaniach, v diskusiách o škrtach a reštrukturalizácii	v prípade rušivého správania sa v triede v prípadoch šikanovania alebo rasového/rodovo podmieneného násillia v školách
C1	Dokáže preukázať ústretovosť voči rôznym uhlom pohľadu pomocou opakovania a parafrázy na preukázanie podrobného pochopenia požiadaviek každej strany na dohodu. Dokáže diplomaticky sformulovať požiadavku na každú stranu v spore, aby určil/a, čo je pre ich pozíciu rozhodujúce a čo sa za určitých okolností môžu byť ochotní vzdať. Dokáže použiť presvedčivý jazyk, aby naznačil/a, že strany, ktoré sa nezhodli, sa posunú do novej pozície.	v prípade sporu medzi spolubyvajúcimi o pravidlách v domácnosti, keď sa diskutuje s príbuznými o rozhodnutiach o zodpovednostiach a opatreniach týkajúcich sa starostlivosti o deti alebo staršie osoby	počas incidentu na zájazde alebo na verejnom podujatí	pri riešení organizačných a funkčných konfliktov	pri nefunkčnej skupinovej práci, pri organizovaní a riadení vzájomnej mediácie alebo pri nezhode medzi dvoma skupinami študentov
B2+	Dokáže získať od strán v spore možné riešenia, aby im pomohol/la dosiahnuť konsenzus, pričom formuluje otvorené, neutrálne otázky na zmiernenie rozpakov alebo urážok. Dokáže pomôcť stranám v prípade nezhôd lepšie si porozumieť preformulovaním a prekoncepcovaním ich pozície a pririzovaním potrieb a cieľov. Dokáže presne a jasne zhrnúť to, čo bolo dohodnuté a čo sa očakáva od každej strany.	v prípade sporu medzi spolubyvajúcimi o pravidlách v domácnosti, keď sa diskutuje s príbuznými o rozhodnutiach o zodpovednostiach a opatreniach týkajúcich sa starostlivosti o deti alebo staršie osoby v sporoch s prenajímateľmi/nájomníkmi (napr. o finančnej zodpovednosti za škodu v byte)	počas incidentu na zájazde alebo na verejnom podujatí v hádkach týkajúcich sa tretích strán v reštauráciách, kinách alebo na iných verejných miestach v sporoch týkajúcich sa nehody	pri riešení organizačných a funkčných konfliktov pri riešení bežných negatívnych interakcií medzi zamestnancami pri kolektívnom vyjednávaní alebo pracovnej arbitráži	pri sprostredkovaní nefunkčnej skupinovej práce, pri organizovaní a riadení vzájomnej mediácie alebo pri nezhode medzi dvoma skupinami študentov
B2	Dokáže kladením otázok identifikovať oblasti so spoločným základom a vyzvať každú stranu, aby zdôraznila možné riešenia.		pomoc ostatným so sťažnosťami na účty alebo služby v obchodoch, doprave, bankách	počas drobných sporov na pracovisku	

Sprostredkovanie komunikácie					
	Vytváranie vhodných podmienok pre komunikáciu v chúlостіvých situáciách a pri nezhodách	Situácia (a roly)			Vzdelávacia
		Osobná	Verejná	Pracovná	
B2	Dokáže pomerne presne vysvetliť hlavné body sporu a vysvetliť postoje zúčastnených strán.	v prípade sporu medzi spolubývajúcimi o pravidlách v domácnosti, keď sa diskutuje s príbuznými o rozhodnutiach o zodpovednostiach a opatreniach týkajúcich sa starostlivosti o deti alebo staršie osoby v sporoch s prenajímateľmi/nájomníkmi (napr. o finančnej zodpovednosti za škodu v byte)	v hádkach týkajúcich sa tretích strán v reštauráciách, kinách alebo na iných verejných miestach ako člen/predsedaajúci/moderátor na podujatí komunity s cieľom diskutovať o spoločenských stratégiách alebo bezpečnostných problémoch	pri riešení bežných negatívnych interakcií medzi zamestnancami počas prípravných porád s cieľom preskúmať a revidovať program alebo akčný plán	pri sprostredkovaní nefunkčnej skupinovej práce, pri organizovaní a riadení vzájomnej mediácie alebo pri nezhode medzi dvoma skupinami študentov
	Dokáže zhrnúť vyhlásenia oboch strán a zdôrazniť oblasti dohody a prekážky pri jej dosahovaní.	v hádkach medzi spolubývajúcimi o zodpovednosti za domácnosť alebo vylepšeniach v domácnosti	v hádkach zasahujúcich tretie strany v reštauráciách, kinách alebo na iných verejných miestach	pri riešení bežných negatívnych interakcií medzi zamestnancami	pri riešení bežných negatívnych interakcií medzi spolužiakmi
B1+	Dokáže požiadať strany sporu o vysvetlenie svojho uhla pohľadu, pričom dokáže stručne reagovať na ich vysvetlenia, ak mu/jej je daná téma známa a strany sa jasne vyjadria.	v hádkach medzi spolubývajúcimi o zodpovednosti za domácnosť alebo vylepšeniach v domácnosti	v hádkach zasahujúcich tretie strany v reštauráciách, kinách alebo na iných verejných miestach	pri riešení bežných negatívnych interakcií medzi zamestnancami	pri riešení bežných negatívnych interakcií medzi spolužiakmi
B1	Dokáže preukázať pochopenie kľúčových problémov v rámci sporu o téme, ktorá je mu/jej známa, a dokáže jednoducho požiadať o potvrdenie a/alebo objasnenie.	v hádkach medzi spolubývajúcimi o povinnostiach v domácnosti	v hádkach na večierku, na výlete, na verejnom mieste, akými sú stanica alebo múzeum	keď sa dvaja ľudia na pracovisku hádajú o tom, ako niečo urobiť, alebo o nedokončenej úlohe	keď sa spolužiaci začínú hádať alebo sú vylúčení zo skupinovej práce
A2	Dokáže rozoznať, kedy ľudia nesúhlasia, alebo kedy sa pri interakcii vyskytnú ťažkosti, a dokáže jednoducho prispôbiť naspamäť naučené slovné spojenia na to, aby dosiahol/la kompromis a dohodu.	keď je spolubývajúci rozrušený, pravdepodobne počas hádky alebo po nej			
A1	Dokáže rozoznať, kedy ľudia nesúhlasia alebo kedy má niekto problém, a na vyjadrenie účasti dokáže použiť naspamäť naučené jednoduché výrazy (napr. „Rozumiem.“ alebo „Si v poriadku?“).				
Pre-A1	Deskriptory nie sú k dispozícii.				

PRÍPRAVA A VALIDÁCIA ROZŠÍRENÝCH MODELOVÝCH DESKRIPTOROV

AKTUALIZÁCIA STUPNÍC Z ROKU 2001

Modelové stupnice deskriptorov uverejnené v roku 2001 patria medzi najrozšírenejšie aspekty SERR, pričom relevantnosť deskriptorov ostala v priebehu času pozoruhodne stabilná. Preto sa pristupovalo skôr k doplneniu deskriptorov z roku 2001 ako k ich zmene v ňom. Existujú však zásadné zmeny malého počtu deskriptorov v stupniciach z kapitol 4 a 5 v SERR pričom zmena a doplnenie malého počtu „presvedčivých“ výrokov na úrovni C2 iba lepšie odráža skutočnosť, že modelové deskriptory SERR nepokladajú idealizovaného rodeného hovoriaceho za referenčný bod pre kompetenciu používateľa/učiaceho sa. Tieto malé zmeny sú zahrnuté v rozšírenom súbore modelových deskriptorov uverejnených v tomto dokumente a sú uvedené v Prílohe 7. Prijatú pracovnú metódu začal uplatňovať malý kolektív autorov z Nadácie Eurocentres, ktorý vybral, začlenil a v prípade potreby upravil relevantné kalibrované materiály zo zdrojov citovaných v predslve. Na sérii stretnutí s malou skupinou expertov, ktorí pôsobili ako rada overovateľov, sa výsledný súbor deskriptorov zdokonalil predtým, ako sa predložil na oponentúru väčšej skupine konzultantov.

NOVÉ STUPNICE

V tejto fáze projektu boli pridané nové stupnice pre „Čítanie ako voľnočasovú aktivitu“ (v časti „Písomná recepcia“), „Využívanie telekomunikačných prostriedkov“ (v časti „Ústna interakcia“) a „Súvislý monológ: poskytovanie informácií“ (v rámci „Ústneho prejavu“). Niektoré deskriptory, ktoré definujú viac monologický prejav, boli počas tohto procesu tiež presunuté zo stupnice „Výmena informácií“ do stupnice „Súvislý monológ: poskytovanie informácií“.

PRE-A1

Úroveň Pre-A1 predstavuje „míľnik“ na polceste k úrovni A1, čo je také pásmo ovládania jazyka, na ktorom učiaci sa ešte nezískal generatívnu kapacitu, ale spolieha sa na repertoár slov a základných slovných spojení. Existencia pásma ovládania jazyka pod stupnicou A1 sa uvádza na začiatku časti 3.5 SERR (2001). Uvádza sa tu krátky zoznam deskriptorov, ktoré boli kalibrované nižšie ako A1 vo výskumnom projekte SNSF, v ktorom sa vypracovali modelové deskriptory. Pre používateľov bol dôležitý podrobnejší opis kompetencií učiacich sa na úrovni A1 a zahrnutie úrovne nižšej ako je úroveň A1, o čom svedčí počet projektov venovaných deskriptorom, ktoré sa zameriavali na tieto nižšie úrovne. Preto sa do väčšiny stupníc zahrnula úroveň ovládania jazyka označená ako Pre-A1.

FONOLÓGIA

Úplne nový súbor deskriptorov sa vypracoval pre stupnicu „Ovládanie fonológie“, ktorá sa nachádza v SERR (2001), pozri *“Phonological Scale Revision Process Report”* (Piccardo, 2016). Fonológia bola najmenej úspešnou stupnicou vypracovanou vo výskume týkajúcom sa deskriptorov uverejnených v roku 2001. Fonologická stupnica bola jediná modelová stupnica deskriptorov SERR, pre ktorú bola prijatá norma rodeného hovoriaceho, aj keď implicitne. Pri aktualizácii SERR sa ukázalo ako vhodnejšie zamerať sa na zrozumiteľnosť ako primárny konštrukt v ovládaní fonológie v súlade s moderným výskumom, najmä v súvislosti s poskytovaním deskriptorov pre stavanie na viacjazyčných/plurikultúrnych repertoároch. Výsledný fonologický projekt sledoval všetky tri opísané fázy validácie v súvislosti s inými novými stupnicami, do ktorých sa zapojilo viac ako 250 prispievateľov.

MLADÍ UČIACI SA

Deskriptory zostavené pre mladých učiacich sa sú k dispozícii na webovej stránke SERR. Je potrebné priznať potrebu nástrojov na lepšiu podporu SERR v oblasti zosúladenia vyučovania a učenia sa pre mladých učiacich sa. Počas tohto projektu sa však vedome prijalo rozhodnutie, aby sa predišlo paralelnému navrhovaniu a kalibrácii nových deskriptorov pre mladých učiacich sa, pretože deskriptory mladých učiacich sa sú do značnej miery odvodené a upravené z modelových deskriptorov SERR podľa veku a kontextu. Navyše, v tejto oblasti už urobili kus práce odborníci z členských štátov pri navrhovaní a validácii európskych jazykových portfólií (EJP) pre

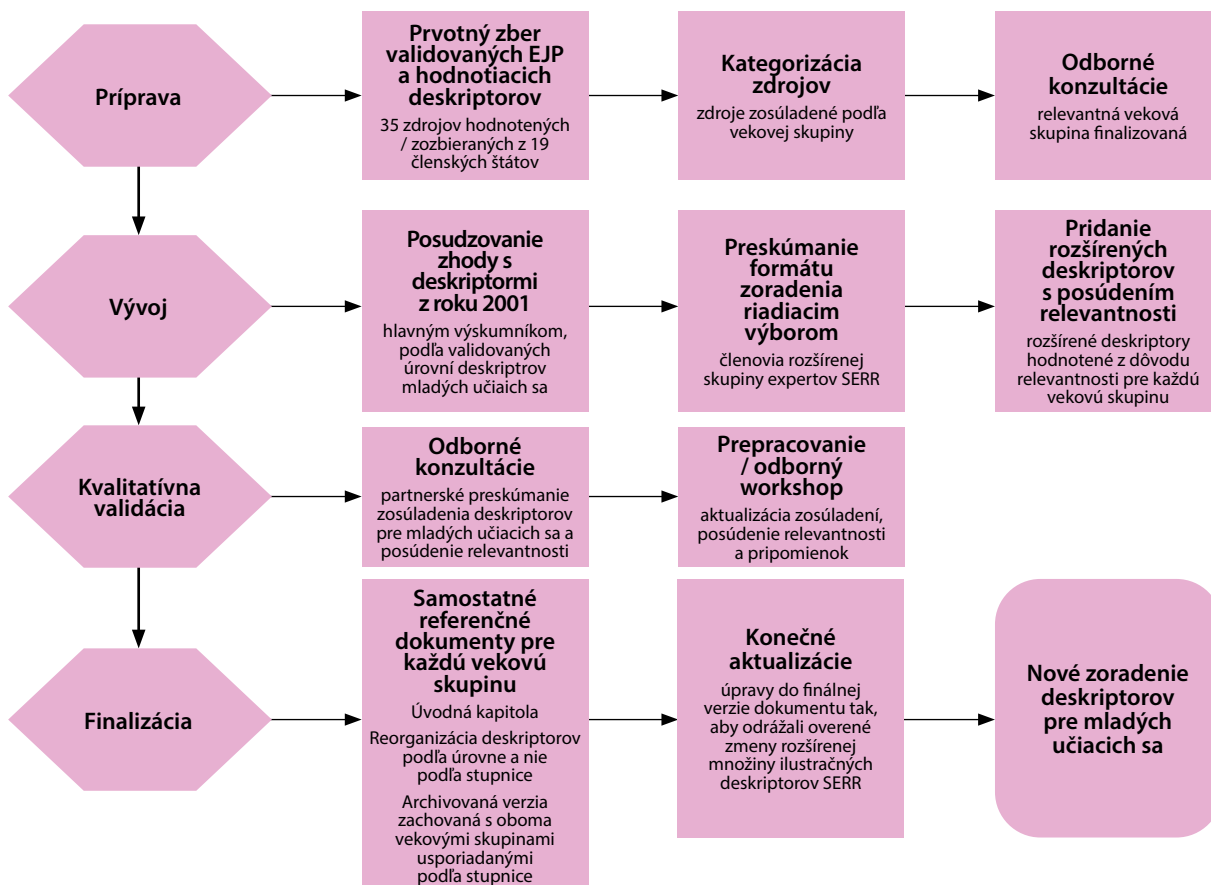
mladých učiacich sa. Z tohto dôvodu sa prijal prístup pre mladých učiacich zozbierať a zosúladiť deskriptory pre mladých učiacich sa a usporiadať ich do dvoch hlavných vekových skupín (7 až 10 a 11 až 15), ktoré predstavovali väčšinu dostupných validovaných vzoriek EJP.

Hoci projekt nie je celkom úplný, spája reprezentatívny výber deskriptorov EJP pre mladých učiacich sa z rôznych členských štátov Rady Európy, pričom využíva najmä materiály získané z akreditovaných modelov v banke EJP Rady Európy alebo vzorky zaregistrované na webovej stránke Rady Európy spolu s deskriptormi hodnotenia mladých učiacich sa poskytnuté spoločnosťou Cambridge Assessment English. Tieto boli individuálne zladené s modelovými deskriptormi uverejnenými v roku 2001 podľa úrovne, identifikujúc zmysluplné zhody medzi deskriptormi pre mladých učiacich sa a modelovými deskriptormi SERR a boli predložené rade overovateľov – expertov na recenzné konanie (tzv. peer review). Účelom tohto porovnania a zosúladenia je podporiť ďalší vývoj vzdelávacích programov, portfólií a nástrojov hodnotenia mladých učiacich sa s uznaním potreby celoživotného vzdelávania, ktoré vedie ku kompetenciám opísaným v SERR.

Okrem toho boli do dokumentu zahrnuté rozšírené modelové deskriptory, aby pedagógovia zväžili relevantnosť programov pre mladých učiacich sa. Boli pridané poradenské posudky týkajúce sa navrhovanej relevantnosti každého z rozšírených modelových deskriptorov SERR pre každú z týchto dvoch vekových skupín. Tieto ratifikovala aj rada overovateľov prostredníctvom vzájomného preskúmania a na samostatnom konzultačnom workshope.

Deskriptory⁵⁶ sa uvádzajú v dvoch dokumentoch, jeden pre každú vekovú skupinu. Dokumenty majú identickú štruktúru, predstavujú deskriptory podľa úrovne, začínajúc pred A1 a filtrujú nerelevantné modelové deskriptory SERR, ktoré boli vyhodnotené ako očividne nad rámec typických kognitívnych, spoločenských alebo zážitkových kapacít danej vekovej skupiny (hlavne na vyšších úrovniach). Dokumenty teda ukazujú, s ktorým deskriptorom SERR je deskriptor mladého učiaceho sa vo vzťahu, spolu s uvedením relevantnosti deskriptora SERR pre danú vekovú skupinu, ak ešte nie sú k dispozícii príklady deskriptora pre mladého učiaceho sa. Okrem toho archívny dokument zachováva všetky zmapované deskriptory spolu pre obe vekové skupiny usporiadané podľa stupnice.

Obrázok 18 – Plán tvorby projektu – deskriptory pre mladých učiacich sa

⁵⁶ Bank of supplementary descriptors, dostupné na: www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors

MEDIÁCIA/SPROSTREDKOVANIE

Koncepčný prístup k mediácii

Predbežná verzia SERR z roku 1996, uverejnená v posledných fázach švajčiarskeho výskumného projektu, načrtla kategórie modelových stupníc deskriptorov na sprostredkovanie, aby sa doplnili kategórie na recepciu, interakciu a produkciu. Na ich vývoj však nebol zriadený projekt. Jedným z dôležitých cieľov tejto aktualizácie preto bolo konečne poskytnúť takéto stupnice deskriptorov pre mediáciu/sprostredkovanie vzhľadom na rastúci význam tejto oblasti vo vzdelávaní. Pri úvahách o sprostredkovaní boli pridané aj deskriptory, ktoré vychádzajú z viacjazyčných a plurikultúrnych repertoárov. Inštitúcie uvedené v predслоve prispeli k validácii týchto nových deskriptorov pre mediáciu, online interakciu, reakcie na literatúru a stávanie na viacjazyčných/plurikultúrnych repertoároch.

Hlavným zameraním v príprave nových stupníc bola mediácia, pre ktorú je teraz k dispozícii 23 stupníc deskriptorov (mediačné činnosti: 18; stratégie mediácie: 5). Prístup k nej bol širší ako prístup prezentovaný v SERR (2001), v ktorom časť 2.1.3 zaviedla mediáciu/sprostredkovanie ako štvrtú kategóriu komunikačných jazykových činností spolu s recepciou, interakciou a produkciou:

Písomné alebo ústne činnosti sprostredkovania umožňujú v receptívnom aj produktívnom režime komunikáciu medzi osobami, ktoré nie sú schopné z ľubovoľného dôvodu priamo komunikovať. Preklad alebo tlmočenie, parafráza, zhrnutie alebo záznam, umožňujú tretej strane (pre)formulovanie zdrojového textu, ku ktorému táto tretia strana nemá priamy prístup. Sprostredkovanie jazykových činností – (opätovné) spracovanie existujúceho textu – zaujíma dôležité miesto v normálnom jazykovom fungovaní našich spoločností.

Tento opis je posunutý o krok ďalej v SERR (2001, časť 4.4.4):

V mediačných činnostiach sa používateľ jazyka nezaobrá vyjadrovaním vlastných názorov, ale pôsobí iba ako sprostredkovateľ medzi partnermi v diskusii, ktorí nie sú schopní sa dorozumieť priamo – zvyčajne (ale nie výhradne) ide o hovoriacich používajúcich rozličné jazyky. Medzi príklady mediačných činností patria tlmočenie (ústny prejav) a preklad (písomný prejav), ako aj zhrnutie a preformulovanie textov v tom istom jazyku, keď pre predpokladaného príjemcu jazyk pôvodného textu nie je zrozumiteľný.

V texte dokumentu SERR (2001) sa teda pozornosť sústreďuje na odovzdávanie informácií a pôsobenie ako sprostredkovateľa v jednom jazyku alebo v rôznych jazykoch.

Koncepčný prístup zvolený v tomto projekte je bližší prístupu, ktorý uplatnili Coste a Cavalli v súlade so širšou oblasťou vzdelávania vo svojom dokumente pre Radu Európy z roku 2015, „[Education, mobility, otherness – The mediation functions of schools](#)“ (Coste – Cavalli, 2015). Úplná konceptualizácia sprostredkovania je opísaná v práci „[Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR](#)“ (North – Piccardo, 2016). V príprave kategórií pre mediáciu/sprostredkovanie kolektív autorov použil rozlíšenie Costeho a Cavalliovej medzi:

- ▶ „relačným sprostredkovaním“, čo je proces vytvárania a riadenia medziľudských vzťahov s cieľom vytvoriť pozitívne prostredie založené na spolupráci (pre ktoré bolo vypracovaných šesť stupníc);
- ▶ „kognitívnym sprostredkovaním“, čo je proces vytvárania vhodných podmienok pre prístup k vedomostiam a pojmom, najmä ak jednotlivec nemusí mať priamy prístup k tomuto problému, pravdepodobne pre novosť a neznalosť pojmov alebo pre jazykovú či kultúrnu prekážku.

Je však prakticky nemožné uskutočniť kognitívne sprostredkovanie bez toho, aby sa zohľadnili príslušné vzťahy. Skutočná komunikácia si vyžaduje holistickú integráciu oboch aspektov. Z tohto dôvodu sa stupnice mediácie/sprostredkovania delia pre lepšiu prehľadnosť do štyroch skupín:

- ▶ sprostredkovanie textu;
- ▶ sprostredkovanie pojmov;
- ▶ sprostredkovanie komunikácie;
- ▶ stratégie mediácie.

Napokon, zohľadnenie medzijazykového a kultúrneho sprostredkovania viedlo k záujmu o schopnosť využívať viacjazyčný alebo plurikultúrny repertoár, pre ktorý boli vypracované ďalšie tri stupnice:

- ▶ stávanie na plurikultúrnom repertoári;
- ▶ viacjazyčné porozumenie;
- ▶ stávanie na viacjazyčnom repertoári.

Cieľom vývoja deskriptorov pre viacjazyčné a plurikultúrne kompetencie spojené s úrovňami SERR je nabádať učiteľov, aby do svojho plánovania zahrnuli získavanie viacjazyčných a plurikultúrnych kompetencií, ktoré zodpovedajú úrovni znalostí ich učiacich sa.

PRIJATÁ METODIKA

Projekt zreprodukoval a ďalej rozširoval metodiky použité v pôvodnom výskume deskriptorov SERR Briana Northa a Günthera Schneidera vo Švajčiarsku. Sledoval podobný výskumný návrh kombinovaných metód s kvalitatívnym a kvantitatívnym vývojom, ako je zhrnuté na Obrázku 12. Po rozsiahom štúdiu relevantnej literatúry nasledovala intuitívna autorská fáza so spätnou väzbou od rady overovateľov. Po februári 2015 až februári 2016 nasledovali tri fázy validačných činností s približne 1 000 ľuďmi. Po validácii nasledovali v období od júla 2016 do februára 2017 tri kolá konzultácií s pilotážou od januára 2017 do júla 2017.

Metodika použitá pri vývoji a validácii nových stupníc odzrkadľovala metodiku uplatňovanú v pôvodnom švajčiarskom výskume (pozri Prílohu B SERR z roku 2001), ale vo väčšom rozsahu. Rovnako ako pôvodný výskum, aj tento projekt mal tri rozsiahle fázy:

- ▶ počiatočný výskum a vývoj (intuitívna fáza);
- ▶ kontrola a zlepšovanie kategórií a kvality deskriptorov (kvalitatívna fáza);
- ▶ kalibrovanie najlepších deskriptorov do matematickej stupnice a potvrdenie medzných hodnôt medzi úrovňami (kvantitatívna fáza).

Uvedené úlohy sa uskutočnili v období od januára 2014 do marca 2016, potom nasledovali konzultácie a pilotné overovanie.

PRÍPRAVNÉ PRÁCE

Prvým krokom bolo zhromaždenie existujúcich nástrojov a článkov týkajúcich sa mediácie/sprostredkovania; v tomto bode boli deskriptory sprostredkovania z Profile Deutsch a niektorých ďalších zdrojov preložené do angličtiny. Na sérii osobných stretnutí s autormi Danielom Costem a Marisou Cavalliovou, autormi publikácie „*Education, mobility, otherness – The mediation functions of schools*“ (Coste – Cavalli, 2015), bol vytvorený súbor počiatočných kategórií a bol zozbieraný a navrhnutý počiatočný súbor deskriptorov na sprostredkovanie textu a sprostredkovania pojmov. Stupnice boli v počiatočných fázach zoskupené do týchto hlavných kategórií:

- ▶ kognitívne sprostredkovanie (uľahčovanie prístupu k vedomostiam, povedomiu a k zručnostiam);
- ▶ sprostredkovanie medziľudských vzťahov (nadviazanie a udržiavanie vzťahov; vymedzenie úloh a konvencií s cieľom zvýšiť vnímavosť, vyhnúť sa konfliktom alebo ich vyriešiť a rokovať o kompromise);
- ▶ sprostredkovanie textov (odovzdávanie informácií a argumentov: objasnenie, zhrnutie, preklad atď.).

Úplný počiatočný súbor obsahoval aj niekoľko návrhov stupníc týkajúcich sa aspektov inštitucionálneho sprostredkovania (napríklad: integrácia nováčikov, rokovania so zúčastnenými stranami ako inštitúcia, vývoj a udržiavanie inštitucionálnych vzťahov), spolu s množstvom stupníc o rôznych aspektoch sprostredkovania prostredníctvom učiteľov – obidva aspekty odrážajúce zameranie Costeho a Cavalliovej o sprostredkovateľskej úlohe škôl. Na prvom stretnutí v júli 2014 sa však dospelo k zhode, že tieto stupnice v skutočnosti sú skôr aspektmi recyklácie interakcie a produkcie, ktoré sú už v SERR, ako novým základom. Z tohto dôvodu bola príprava zameraná na uvedené kategórie konceptuálneho, medziľudského a textového sprostredkovania. Uvedený súbor bol prepracovaný pred stretnutím expertov, na ktorom sa v septembri 2014 zriadila autorská skupina.

PRÍPRAVA

Autorská skupina potom vykonala dôkladnú kontrolu literatúry a prepracovala pôvodnú zbierku na sérii stretnutí od septembra 2014 do februára 2015. Podskupiny pracovali na online interakcii, viacjazyčnej/plurikultúrnej kompetencii a fonológii. Práca na viacjazyčných a plurikultúrnych kompetenciách prirodzene vznikla na základe zväženia medzijazykového sprostredkovania, najmä v úlohe sprostredkovateľov. Začali sa práce v oblasti fonológie, pretože stupnica ovládania fonológie v SERR (2001), sama sa nachádzajúca medzi modelovými stupnicami SERR, implicitne považovala rodeného hovoriaceho za referenčný bod a nastolila nerealistické očakávania (B2: „Získal prirodzenú výslovnosť a intonáciu“). Toto očakávanie sa považovalo za nezlučiteľné s perspektívou viacjazyčnosti. Rada overovateľov intenzívne podporovala prácu skupiny na tvorbe obsahu pomocou vstupných materiálov a spätnej väzby. Vo februári 2015 bolo pre prvé kolo validačných činností pripravených 427 návrhov deskriptorov týkajúcich sa online interakcie, mediačných činností a stratégií a viacjazyčnej/plurikultúrnej kompetencie. Pretože

práce na viacjazyčných/plurikultúrnych kompetenciách a fonológii sa začali neskôr, do tohto bodu boli zahrnuté iba niektoré deskriptory pre viacjazyčnosť a žiaden deskriptor pre plurikulturalitu. Deskriptory fonológie sa po prvýkrát overili na seminári v júni 2015 a po konzultácii s odborníkmi na fonológiu.

KVALITATÍVNA VALIDÁCIA

Do tohto štádia bolo pozvaných 137 inštitúcií, ktoré sa zúčastnili na validácii. Táto prvá fáza sa uskutočnila v týchto inštitúciách od februára do marca 2015 počas workshopov, na ktorých sa zúčastnilo takmer 1 000 ľudí. Úlohou bola systematickejšia verzia tej, ktorá sa použila na 32 seminároch v pôvodnom výskumnom projekte deskriptorov SERR. Účastníci diskutovali v dvojiciach o približne 60 deskriptoroch pre tri až päť súvisiacich oblastí, rozhodli sa, ktorú oblasť opisujú, hodnotili ju z hľadiska a) zrozumiteľnosti, b) pedagogickej relevantnosti a c) vzťahu k používaniu reálneho jazyka a navrhli vylepšenia formulácie. Následne bolo vynechaných približne 60 deskriptorov vrátane jednej celej stupnice. Veľa ďalších deskriptorov bolo preformulovaných, zvyčajne skracovaných a na návrh účastníkov workshopu boli vypracované dve nové stupnice („Hovorený preklad písaného textu“; „Zjednodušenie zložitých informácií“). V tomto okamihu boli niektoré podrobnosti, ktoré sa odstránili z deskriptorov, vložené do príkladov pre rôzne domény (pozri Prílohu 5). Kvalitatívne overenie fonológie, na ktorom sa 250 účastníkov projektu zúčastnilo na rovnakých (známych) aktivitách online, sa konalo oveľa neskôr v danom roku, v novembri a decembri 2015.

KVANTITATÍVNA VALIDÁCIA

Na ďalšej fáze sa zúčastnilo 189 inštitúcií s celkom 1 294 účastníkmi zo 45 krajín. Každá zúčastnená inštitúcia opäť zorganizovala prezenčný workshop. Po oboznámení sa s činnosťami podobným činnostiam odporúčaným v príručke Rady Európy pod názvom „[Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment \(CEFR\) – A Manual](#)“ (Rada Európy, 2009) sa účastníci zúčastnili na workshope o stanovovaní noriem, v ktorom individuálne a po príslušnej diskusii priradili návrhy deskriptorov k jednotlivým úrovňam SERR. Na tento účel sa použila celá škála pásiem ovládania jazyka SERR od počiatočného prieskumu deskriptora SERR (= 10 pásiem od pre-A1 po C2). Účastníci napísali svoje rozhodnutia do vytlačených pdf dokumentov a až na konci zadali svoje uvážené konečné rozhodnutia do online prieskumu.

V analýze sa najprv spočítali percentá respondentov, ktorí priradili každý deskriptor ku každej úrovni a pod úrovni, a potom sa uskutočnila analýza stupnic podľa Raschovho modelu ako v pôvodnom výskume deskriptorov SERR. Na vykonanie Raschovej analýzy je potrebná matica prepojených údajov a každá položka (tu deskriptor) by mala mať v ideálnom prípade 100 odpovedí. Tento cieľ sa splnil pre všetky stupnice deskriptorov: najnižší počet respondentov v príslušnej stupnici bol 151 a najvyšší 273.

Takáto matica bola použitá pre každú validačnú fázu s vedomým úsilím zamerať cieľové kategórie deskriptorov na skupiny, o ktorých je známe, že ich zaujímajú. Výhody Raschovej analýzy spočívali v prvom rade v tom, že umožnili identifikáciu a vylúčenie tých deskriptorov, ktoré jednoducho nefungovali, a tých účastníkov, ktorí jednoducho nemohli dokončiť úlohu, a po druhé v tom, že každému deskriptoru pridelila aritmetickú hodnotu. Táto hodnota sa potom mohla previesť do stupnice, ktorá je základom deskriptorov SERR uverejnených v roku 2001, pričom niektoré z nich sa použili ako „kotviace prvky“.

Výsledky predbežnej kvantitatívnej analýzy sa prediskutovali na konzultačnom stretnutí v júli 2015, po ktorom sa upustilo od 36 deskriptorov a približne polovica z nich sa presunula na opätovnú kalibráciu, zvyčajne po úpravách. Hlavným problémom bol nedostatok deskriptorov A1 a A2 na sprostredkovanie a viacjazyčné/plurikultúrne kompetencie. Bolo vyvinuté úsilie na ich vypracovanie pred nasledujúcou fázou.

Potom nasledoval hlavný kvantitatívny zber údajov v online prieskume, ktorý sa uskutočnil v októbri a decembri 2015 v angličtine a vo francúzštine. Tentoraz respondenti jednotlivito odpovedali na otázku: „Dokázali by ste vy alebo osoba, na ktorú myslíte, robiť to, čo je opísané v deskriptore?“ Boli požiadaní, aby to urobili trikrát, pre rôzne viacjazyčné osoby alebo pre ľudí, ktorých veľmi dobre poznali (partneri, deti atď.), čo viedlo k 3 503 použiteľným odpovediam od približne 1 500 ľudí. Úloha bola mierne prispôbenou replikáciou úlohy z roku 2001 použitej pri kalibrácii deskriptorov, ktorá bola založená na hodnotení učiteľov reprezentatívnej vzorky učiacich sa vo svojich triedach pomocou deskriptorov. Uskutočnili sa dve analýzy: globálna analýza so všetkými deskriptormi a druhá analýza, v ktorej sa každá hlavná kategória analyzovala osobitne. Rozhodnutia o úrovni každého deskriptora sa potom prijali na základe všetkých dostupných informácií.

V januári 2016 nasledovalo kvantitatívne overenie fonológie, na ktorom sa zúčastnilo 272 osôb. Išlo o dve úlohy: a) priradenie k úrovňam a b) hodnotenie performancie učiacich sa vo videoklipech („Dokáže učiaci sa vo videu

vykonávať to, čo je opísané v deskriptore?“). Boli použité rôzne techniky stanovovania štandardov; pre čitateľov sú informácie v správe “Phonological Scale Revision Process Report” (Piccardo, 2016).

Raschov model

Raschov model je pomenovaný podľa dánskeho matematika Georga Rascha. Je to najbežnejšie používaný model z rodiny pravdepodobnostných modelov, ktoré operativizujú teóriu latentných znakov (tiež nazývané teória odozvy na položky - IRT). Model analyzuje mieru, do akej sa položka „hodi“ do základného konštruktu (= latentná vlastnosť), ktorá sa meria. Odhaduje tiež na matematickej stupnici po prvé hodnoty obtiažnosti (= aká náročná je každá položka) a po druhé hodnoty schopností (= ako kompetentná je každá osoba v príslušnom znaku). Model sa používa na mnohé účely, ale dva z hlavných sú:

- budovanie bánk položiek na testovanie;
- analýza dotazníka.

Na analýzu dotazníkov sa používa variant nazývaný model hodnotiacej stupnice (RSM). Mnohostranný variant RSM môže odstrániť subjektivitu z úsudkov hodnotiteľov. Podrobné vysvetlenia sú uvedené v referenčnom dodatku k publikácii „Vzťah jazykových skúšok k Spoločnému európskemu referenčnému rámcu pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie (SERR) - príručka“ (Rada Európy, 2009).

Hlavnou výhodou Raschovho modelu je, že na rozdiel od klasickej testovacej teórie sú získané hodnoty zovšeobecniteľné na iné skupiny, ktoré možno považovať za súčasť tej istej celkovej populácie (to znamená, že majú dostatočne rovnaké charakteristiky).

Objektívne zavádzanie do stupníc a potenciálna zovšeobecniteľnosť získaných hodnôt robí zo stupnice model zvlášť vhodný na určenie, na ktorej úrovni by sa mali umiestniť deskriptory „dokáže“ v spoločnej rámcovej stupnici, akými sú úrovne SERR.

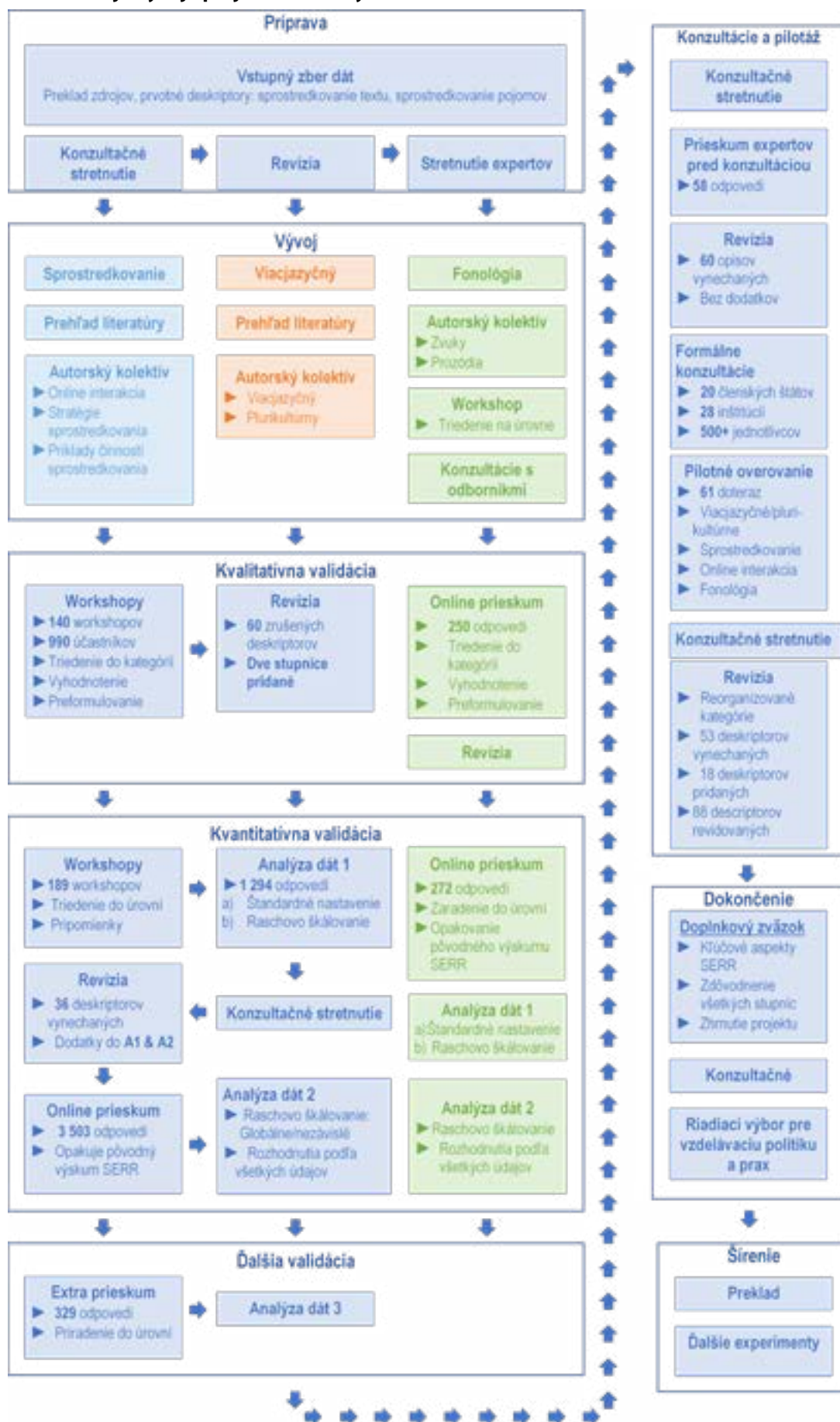
ĎALŠIA VALIDÁCIA VIACJAZYČNEJ A PLURIKULTÚRNEJ KOMPETENCIE

Napokon sa vo februári 2016 uskutočnil ďalší prieskum, a to z troch dôvodov. Po prvé, naskytila sa príležitosť zahrnúť deskriptory pre stratégie recepcie a viacjazyčné porozumenie, väčšinou prevzaté z [projektu MIRIADI](#);⁵⁷ po druhé, úloha v hlavnom online prieskume nefungovala dobre pre viacjazyčnosť, takže ďalší prieskum ju zopakoval s inou úlohou; nakoniec to bola príležitosť pridať viac deskriptorov pre plurikultúrne kompetencie, najmä na nižších úrovniach. Prieskum sa uskutočnil v dvoch úplne samostatných paralelných verziách. Z účastníkov projektu vyplnilo jeden formulár 267 dobrovoľníkov, druhý vyplnilo 62 odborníkov na viacjazyčné vzdelávanie. Výsledky sa potom porovnali a zistilo sa, že medzi nimi nebol štatisticky významný rozdiel. Aj kalibrácie na úrovne boli mimoriadne kompatibilné s vtedajšou stupnicou SERR (2001) pre sociolingválnu primeranosť.

⁵⁷ www.miriadi.net/en/miriadi-plan.

Obrázok 19 – Dizajn vývoja projektu s viacerými metódami

PROBLEMATIKA A ODPOVEDE

Účastníci validačných činností poskytli v roku 2015 masívnu spätnú väzbu na konzultačných stretnutiach a počas širších konzultácií a pilotných projektov v rokoch 2016 – 2017. Táto časť sa zameriava na niektoré z hlavných otázok, ktoré boli nastolené počas trvania projektu, a na to, ako boli jednotlivé otázky vyriešené.

VZŤAH STUPNÍC MEDIÁCIE/SPROSTREDKOVANIA K STUPNICIAM SERR (2001)

Aj keď cieľom projektu bolo poskytnúť deskriptory pre činnosti a stratégie, ktoré ešte neboli pokryté stupnicami deskriptorov SERR 2001, niektoré aspekty stupníc sprostredkovania, najmä na nižších úrovniach, pripomínajú druhy činností opísaných na existujúcich stupniciach SERR. Je to tak preto, že niektoré aspekty sprostredkovania, ktoré sa teraz prijímajú v širšej interpretácii, sú už prítomné na modelových stupniciach deskriptorov uverejnených v roku 2001. Nové stupnice v časti „Sprostredkovanie textu“ pre „Odovzdávanie konkrétnych informácií“, „Vysvetľovanie údajov“ a „Spracovanie textu“ sú napríklad prepracované pojmy/koncepty zavedené na stupnici „Spracovanie textu“ v časti „Text“ v SERR (2001, časť 4.6.3). Podobne aj stupnice týkajúce sa skupinovej interakcie v „Podporovaní kolaboratívnej interakcie medzi partnermi v komunikácii“, „Spolupracovaní pri vytváraní významu“ a „Podnecovaní ku koncepčnému rozhovoru“ sú v mnohých ohľadoch ďalším vývojom koncepcií na už existujúcej stupnici „Stratégie spolupráce v rámci stratégií interakcie“. Toto zvyrazňuje ťažkosti každého vzorca kategorizácie. Nikdy by sme nemali podceňovať skutočnosť, že kategórie sú pohodlné, vymyslené artefakty, ktoré nám uľahčujú interpretáciu sveta. Hranice sú nejasné a prekrývanie je nevyhnutné.

MEDZIJAZYKOVÉ SPROSTREDKOVANIE

Skoršie verzie deskriptorov experimentovali s rôznymi formuláciami s cieľom zohľadniť tento bod. Jasné rozlíšenie sa však ukázalo ako mimoriadne ťažké. Termíny „materinský jazyk“ a „prvý jazyk“ a „vyučovací jazyk“ často nie sú synonymné, ba dokonca aj termíny „zdrojový jazyk“ a „cieľový jazyk“ sa ukázali ako mätúce (napríklad pri sprostredkovaní z iného jazyka môže byť sprostredkovaný materinský jazyk); v takom prípade je ďalším jazykom zdrojový jazyk a cieľovým jazykom by bol materinský jazyk. Pokusy vyriešiť tieto odlišnosti znamenali aj to, že v istej chvíli sa súbor deskriptorov zbytočne strojnásobil, a to len s veľmi malými zmenami vo formulácii.

Projektová skupina sa preto rozhodla zaujať stanovisko, že rovnako ako v prípade modelových deskriptorov uverejnených v roku 2001 sa vlastne kalibruje vnímaná náročnosť funkčných jazykových schopností bez ohľadu na to, ktoré jazyky sú medzi ne zahrnuté. Odporúča sa, aby používateľ tieto jazyky špecifikoval ako súčasť prispôsobenia deskriptorov na praktické použitie.

Stupnice „Sprostredkovania textu“ obsahujú odkaz na „jazyk A“ a „jazyk B“: všeobecné termíny pre sprostredkované zdroje komunikácie a komunikačné výstupy. V poznámkach sa uvádza, že sprostredkovanie môže prebiehať v jednom jazyku alebo vo viacerých jazykoch, ich variantoch alebo jazykových štýloch (alebo v ich ľubovoľnej kombinácii) a že používateľ môže používať príslušné konkrétne jazyky. Používateľ môže poskytnúť aj príklady relevantné pre svoj vlastný kontext, pravdepodobne inšpirované príkladmi uvedenými v prílohe 5 pre štyri sféry a oblasti používania jazyka: verejnú, osobnú, pracovnú a vzdelávaciu.

Napríklad prvý deskriptor na stupnici pre „Podávanie konkrétnych informácií ústne alebo posunkami“:

Dokáže vysvetliť (v jazyku B) relevantnosť konkrétnych informácií uvedených v konkrétnej časti dlhého a zložitého textu (v jazyku A).

by mohol vyzeráť takto:

Dokáže vysvetliť vo francúzštine relevantnosť konkrétnych informácií uvedených v konkrétnej časti dlhého a zložitého textu v angličtine (napr. v článku, na webovej stránke, v knihe alebo osobnej/ online diskusii, ktoré sa týkajú aktuálnych udalostí alebo oblasti osobného záujmu).

alebo ak ide o komunikáciu v rámci jedného cieľového jazyka:

Dokáže vysvetliť relevantnosť konkrétnych informácií uvedených v konkrétnej časti dlhého a zložitého textu (napr. v článku, na webovej stránke, v knihe alebo osobnej/ online diskusii, ktoré sa týkajú aktuálnych udalostí alebo oblasti osobného záujmu).

Všetky deskriptory sprostredkovania textu obsahujú integrované zručnosti, zmes recepcie a produkcie. Zameranie nie je na recepciu, pre ktorú už existujú stupnice SERR. Úroveň, na ktorej sú deskriptory kalibrované, odráža požadovanú úroveň spracovania a produkcie. Ak sú recepcia a produkcia v rôznych jazykoch, potom úroveň reprezentovaná deskriptorom je taká úroveň, ktorá je potrebná na spracovanie a vyjadrenie zdrojovej správy v cieľovom jazyku (cieľových jazykoch).

VŠEOBECNÉ A KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ KOMPETENCIE

V akejkoľvek stupnici SERR deskriptory na konkrétnej úrovni definujú, čo je možné rozumne dosiahnuť, ak má používateľ/študent komunikačnú jazykovú kompetenciu (SERR, 2001, časť 5.2) v príslušnom jazyku (jazykoch) zodpovedajúcich danej úrovni SERR, za predpokladu, že dotknutá osoba má tiež osobné vlastnosti, znalosti, kognitívnu zrelosť a skúsenosti – to znamená všeobecné kompetencie (SERR, 2001, časť 5.1) – nevyhnutné na to, aby sa to úspešne stalo. Stupnice SERR sú určené na profilovanie schopností. Je nepravdepodobné, že by všetci používatelia, ktorí sú celkovo „B1“, neboli schopní robiť presne to, čo je definované pre B1 na všetkých stupniciach deskriptorov SERR, nič viac a nič menej. Je oveľa pravdepodobnejšie, že ľudia, ktorých celková úroveň je na úrovni B1, budú v skutočnosti A2 alebo A2+ vo vzťahu k niektorým činnostiam a B1+ alebo dokonca B2 vo vzťahu k iným v závislosti od ich osobného profilu všeobecných schopností, následne aj v závislosti od veku, skúseností, atď. Toto je prípad mnohých existujúcich stupníc deskriptorov SERR (2001), ktoré sa týkajú kognitívnych schopností, akými sú napríklad „zapisovanie poznámok“, „čítanie pre získanie informácií a argumentov“, „formálna diskusia (na schôdzi)“, „súvislý monológ: oslovanie publika“, a produkovania „správ a iných slohových útvarov“. Rovnako je to aj v prípade mnohých mediálnych činností. Niektoré stupnice sprostredkovania textu (napríklad „Spracovanie textu“) alebo stratégií mediácie (napr. „Zjednodušenie textu“) obsahujú činnosti, ktoré si vyžadujú určitý stupeň kognitívnej prepracovanosti a ktoré tiež nemusia zdieľať všetci rovnako. Stupnice sprostredkovania komunikácie si navyše vyžadujú zručnosti v medzilidskej komunikácii, ktoré nie sú zdieľané rovnako, čiastočne aj pre skúsenosti.

Podobne sa profily používateľov/učiacich sa, napríklad na B1, budú veľmi líšiť vo vzťahu k „Stavaniu na viacjazyčnom/plurikultúrnom repertoári“ v závislosti od ich osobných trajektórií a skúseností a kompetencií získaných počas tohto procesu. Preto prístup, ktorý sa v deskriptoroch snaží eliminovať vplyv individuálnych rozdielov, uznáva, že sú hlavným faktorom prispievajúcim k jedinečným profilom komunikačných schopností učiacich sa.

VŠEOBECNÉ A KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ KOMPETENCIE V STAVANÍ NA PLURIKULTÚRNOM REPERTOÁRI

Podobne ako mediácia/sprostredkovanie aj využívanie plurikultúrneho repertoáru obsahuje celý rad všeobecných kompetencií (SERR, 2001, časť 5.1), zvyčajne v úzkom spojení s pragmatickými a sociolingválnymi kompetenciami (SERR, 2001, časti 5.2.2 a 5.2.3). Na tejto stupnici, ako aj na stupniciach sprostredkovania a na mnohých ďalších stupniciach SERR teda začnú vstupovať do hry iné ako jazykové kompetencie. Ako sa vysvetľuje v SERR (2001), hranice medzi znalosťami sveta, sociokultúrnymi znalosťami a interkultúrnym povedomím nie sú zreteľne vymedzené. Nie sú ani medzi praktickými zručnosťami a praktickými schopnosťami, ktoré obsahujú spoločenské zručnosti, a sociokultúrnymi znalosťami alebo interkultúrnymi zručnosťami a praktickými schopnosťami. V oblasti sociopragmatiky sa skúmajú aj aspekty týchto oblastí z „jazykového“ hľadiska. Dôležitejšia ako možné vzájomné prekrývanie sa kategórií je skutočnosť, že sa používateľ/učiaci sa pri vytváraní významu v komunikačnej situácii odvoláva na všetky tieto rôzne aspekty spojené s príslušnou komunikačnou jazykovou kompetenciou. Niektorí to dokážu s väčšou pravdepodobnosťou ako iní v rozsahu povolenom danou úrovňou jazykových znalostí, pravdepodobne kvôli ich odlišným schopnostiam a skúsenostiam.

KONZULTÁCIE A PILOTNÉ OVEROVANIE

Po opísanej príprave a validácii nasledovali tri fázy procesu konzultácií a pilotného overovania:

- ▶ odborný workshop;
- ▶ online prieskum s odborníkmi pred konzultáciami;
- ▶ formálne konzultácie.

Po zasadnutí s odborníkmi Rady Európy v júni 2016 a po podrobnom online prieskume odborníkov SERR pred konzultáciou v lete 2016 boli deskriptory revidované predtým, ako sa v období od októbra 2016 do februára 2017 uskutočnila formálna konzultácia v angličtine a vo francúzštine. Išlo o dva paralelné prieskumy medzi jednotlivcami a inštitúciami. Prieskum ukončilo približne 500 individuálnych respondentov spolu s množstvom pozvaných inštitúcií a orgánov zaoberajúcich sa vzdelávacími programami alebo hodnotením. Respondenti boli okrem iného požiadaní, aby uviedli, do akej miery považovali každú z nových stupníc za užitočnú, a aby sa vyjadrili k deskriptorom. 80 % respondentov považovalo všetky navrhované nové stupnice za užitočné alebo veľmi užitočné, pričom inštitúcie mali tendenciu dať pozitívnejšiu odpoveď. Najobľúbenejšie nové stupnice sa týkali sprostredkovania textu, spolupráce v malých skupinách a online interakcie. Medzi jednotlivcami a inštitúciami bol značný rozdiel v názoroch na dve stupnice deskriptorov: „Online komunikačné výmeny a spolupráca zameraná

na ciele“ a „Stavanie na viacjazyčnom repertoári“. Kým 96 % inštitúcií považovalo tieto dve stupnice za užitočné alebo veľmi užitočné, tento názor malo iba 81% až 82 % jednotlivcov.

Vo formálnych konzultáciách dve tretiny respondentov určite privítali skutočnosť, že stupnice deskriptorov pre sprostredkovanie sa posunuli mimo oblasti tradičného moderného vyučovania jazykov (k obsahovo a jazykovo integrovanému vzdelávaniu – CLIL a vyučovaciemu jazyku), pričom viac ako 90 % jednotlivcov aj inštitúcií s tým do istej miery súhlasilo. Dostali sme veľký počet pripomienok a návrhov, ktoré pomohli dokončiť formulácie deskriptorov, názvy stupníc a spôsob, akým sú stupnice prezentované.

Pilotné overovanie sa uskutočnilo v období od februára do júna 2017, pričom výsledky naďalej prispievali k formulácii a prezentácii stupníc deskriptorov. Prevažná väčšina inštitúcií pilotného overovania vybrala deskripty z relevantných stupníc na informovanie o návrhu komunikačných úloh v triede, a potom použila deskripty na pozorovanie používania jazyka učiacimi sa. Spätná väzba na deskripty bola veľmi pozitívna a obsahovala niekoľko užitočných návrhov na malé revízie. Najobľúbenejšími oblasťami pilotáže boli spolupráca v malých skupinách, sprostredkovanie textu a viacjazyčné/plurikultúrne kompetencie. V jednom pilotnom projekte boli dve stupnice deskriptorov pre online interakciu predstavené aj v osobitnom prieskume 1 175 talianskych učiteľov angličtiny, ktorí absolvovali online kurz s využitím digitálnych zdrojov.⁵⁸ Z týchto respondentov 94,8 % uviedlo, že deskripty sú veľmi jasné alebo celkom jasné, a 80,8 % uviedlo, že sa dajú veľmi ľahko alebo dosť ľahko použiť na sebahodnotenie.

Súbežne s formálnymi konzultáciami bol členským štátom Rady Európy zaslaný aj dotazník, v ktorom sme sa pýtali na využívanie SERR v týchto krajinách, na oboznámenie sa s podpornými materiálmi, ktoré nedávno poskytol odbor vzdelávania Rady Európy (Program jazykovej politiky) a na ich reakciu na navrhované nové stupnice deskriptorov. Členské štáty boli požiadané, aby navrhli inštitúcie na pilotné testovanie. Výsledky boli veľmi pozitívne, s výnimkou niektorých výhrad týkajúcich sa využívania SERR v počiatočnom vzdelávaní učiteľov – iba polovica respondentov uviedla, že je veľmi nápomocný. Ako sa dalo očakávať, dimenzie SERR, ktoré sa najčastejšie uvádzajú v úradných dokumentoch a ktoré sa v praxi implementovali, boli deskripty (veľmi vysoko 83 %), úrovne (veľmi vysoko 75 %) a činnostne zameraný prístup (vysoko 63 %). Pokiaľ ide o otázku, či nové stupnice privítali, pozitívna reakcia bola najvyššia v prípade viacjazyčných/plurikultúrnych kompetencií (79 %), po nej nasledovala online interakcia (75 %), mediácia/prostredkovanie (63 %) a literatúra (58 %).

ZAČLENENIE DESKRIPTOROV DO POSUNKOVÝCH JAZYKOV

Ľudia, ktorí sa narodili ako nepočujúci, si môžu osvojiť posunkový jazyk ako svoj prvý jazyk, ak k tomu ich rodičia a kamaráti primerane prispievajú. Posunkové jazyky nie sú iba formou komunikácie založenej na gestách a nie iba iným médiom, prostredníctvom ktorého sa vyjadruje hovorený jazyk. Jazykový výskum poskytol dostatočné dôkazy o tom, že posunkové jazyky sú samy osebe ľudské, tak ako napríklad hovorené jazyky, a vykazujú jazykové charakteristiky, prostriedky, pravidlá a obmedzenia, aké sa vyskytujú v hovorenom jazyku. Medzi tieto vlastnosti patrí získavanie, spracovanie, strata jazyka a všetky ostatné psychologické procesy a jazykové vyjadrenia, ktoré sa uplatňujú aj v hovorených jazykoch.

Paralelne s hlavným projektom uvedeným vyššie sa vytvorili deskripty kompetencie posunkového jazyka podľa podobnej metodiky, aká sa používa v projekte na Zürišskej univerzite aplikovaných vied (ZHAW), ktorý je financovaný fondom SNSF.⁵⁹ Projekt identifikoval a kalibroval deskripty pre produktívnu a receptívnu spôsobilosť vyjadrovania významu posunkami. Toto sú deskripty, ktoré sa špecificky vzťahujú na posunkové jazyky a dopĺňajú existujúce deskripty SERR.

Mali by sme však pamätať aj na to, že deskripty SERR, ktoré vyjadrujú schopnosť konať v jazyku, sú relevantné pre všetky ľudské jazyky. Posunkové jazyky sa používajú na performanciu rovnakých činností ako hovorené jazyky. Preto sa rovnaké deskripty môžu uplatniť na obidve jazykové modalities a všetky deskripty SERR sa preformulovali tak, aby boli z hľadiska spôsobu neutrálne.

Od zavedenia SERR je potrebné definovať spoločné vzdelávacie ciele, vzdelávací program a úrovne vzdelávania v posunkových jazykoch. SERR sa v skutočnosti čoraz viac využíva na štruktúrovanie kurzov posunkového jazyka. Väčšina nepočujúcich detí (95 %) sa rodí počujúcim rodičom, takže hoci spoločenstvo nepočujúcich je malé, existuje veľká potreba takýchto kurzov nielen pre rodiny nepočujúcich detí, ale aj na vzdelávacie účely (tlmočníci, nepočujúci migranti, nedoslýchaví ľudia, učители, lingvisti atď.). Okrem toho SERR začína zohrávať úlohu v súvislosti

⁵⁸ "Techno-CLIL 2017", moderátori: Letizia Cinganotto a Daniela Cuccurullo, <https://moodle4teachers.org/enrol/index.php?id=90>.

⁵⁹ Rada Európy vyjadruje poďakovanie SNSF za poskytnutie približne 385 000 EUR, ktoré umožnili tento projekt.

s odbornou prípravou a kvalifikáciou učiteľov a tlmočníkov posunkového jazyka a predovšetkým pri práci na úradnom uznávaní posunkového jazyka a kvalifikačných osvedčení odborníkov pre posunkový jazyk. Iniciatíva na zahrnutie deskriptorov posunkového jazyka do SERR preto získala výraznú podporu viacerých združení v komunite nepočujúcich.

Projekt posunkového jazyka univerzity ZHAW⁶⁰ „Spoločný európsky referenčný rámec pre posunkové jazyky: príprava deskriptorov pre švajčiarsko-nemecký posunkový jazyk“ fungoval v inom časovom rámci, pričom výskum bol ukončený v júni 2019, tri roky po ukončení základného projektu deskriptorov. Projekt posunkového jazyka uplatnil opäť zmiešaný postup, vývojový dizajn výskumu, ktorý kombinoval intuitívne, kvalitatívne a kvantitatívne analýzy. Keďže komunita používateľov posunkového jazyka je malá, projekt posunkového jazyka sa uskutočnil v menšom rozsahu. Tri hlavné fázy projektu sú načrtnuté na Obrázku 20.

Tento prístup bol založený výlučne na údajoch. Namiesto prispôsobenia existujúcich deskriptorov SERR posunkovému jazyku bolo cieľom projektu ZHAW vytvoriť deskriptory pre aspekty kompetencie používania posunkového jazyka založené na štúdiu videozáznamov praktizujúcich posunkujúcich. Pri posunkovaní rôznych druhov textov boli nahrávaní a tieto vystúpenia sa potom prediskutovali na sérii workshopov s učiteľmi posunkového jazyka. Kolektív autorov ZHAW potom na základe pripomienok a analýzy učiteľov posunkového jazyka sformuloval deskriptory. Týmto spôsobom sa vytvoril súbor viac ako 300 deskriptorov pre kompetencie produkcie, ako aj 260 deskriptorov pre kompetencie recepcie. Rovnako ako v prípade projektu sprostredkovania sa v tejto fáze nebrali do úvahy úrovne; jej cieľom bolo slovné vyjadriť významné aspekty danej kompetencie. Podobne ako v prípade projektu sprostredkovania sa deskriptory zlepšili v opakovanom procese konzultácií a vedenia seminárov.

Jednoduchý validačný experiment v projekte okrem toho preukázal, že počujúci nepoužívatelia posunkového jazyka a nepočujúci ne-učitelia mali výrazne odlišnú interpretáciu úrovne, na ktorú deskriptor odkazuje v porovnaní s nepočujúcimi učiteľmi. Deskriptory boli preto kalibrované iba nepočujúcimi vyučujúcimi posunkového jazyka, ktorí sa narodili ako nepočujúci alebo ktorí majú kompetenciu L1 pridelenú komunitou na základe jej vlastných foriem posunkového jazyka (videá).

Deskriptory sa potom zoskupili do kategórií. Spočiatku bolo zámerom vytvoriť stupnice pre rôzne druhy textu (naratívne, opisné, vysvetľujúce atď.).⁶¹ Veľmi veľa deskriptorov však bolo identifikovaných ako relevantných pre niekoľko druhov textu, pretože sa zaoberali prierezovými kompetenciami. Napokon, na seminári, ktorý uskutočnil projektový tím, boli preto deskriptory zoskupené do skupín na základe podobnosti. Tri samostatné skupiny roztriedili deskriptory do skupín, ktoré podľa všetkého opisujú súvisiace kompetencie. Potom bola dohodnutá konečná kategorizácia. Charakteristiky každého súboru boli preskúmané a vylepšené, čo viedlo k definovaniu kategórií pre deväť stupníc takto:

Jazyková kompetencia:

1. Repertoár posunkového jazyka (receptívny/produktívny);
2. Správnosť produkcie posunkov (receptívna/produktívna).

Sociolingválna kompetencia:

3. Sociolingválna primeranosť a kultúrny repertoár (receptívny/produktívny).

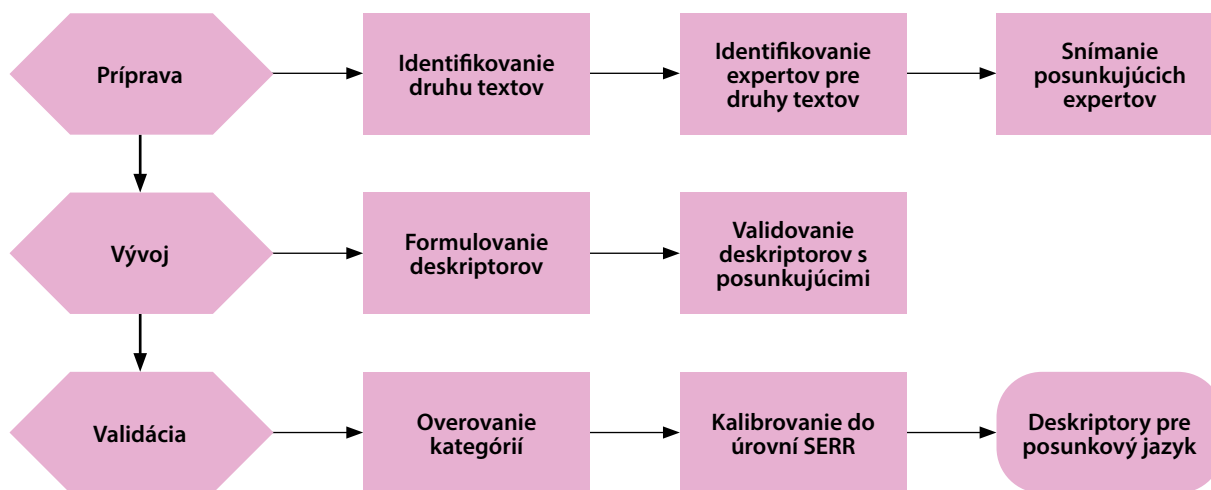
Pragmatická kompetencia:

4. Štruktúra posunkovaného textu (receptívna/produktívna);
5. Kontext a perspektívy (receptívne/produktívne);
6. Jazykové povedomie a interpretácia (receptívne);
7. Vystupovanie a dojem (produktívne) (v nemčine: Auftritt a Wirkung);
8. Rýchlosť spracovania (receptívna);
9. Plynulosť posunkovania (produktívna).

60 Autorský kolektív Univerzity aplikovaných vied v Zürichu: Jörg Keller, Petrea Bürgin, Aline Meili a Dawei Ni.

61 Keller, J. et al. (2017), „Auf dem Weg zum Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen (GER) für Gebärdensprachen. Empirie-basierte Bestimmung von Deskriptoren für Textkompetenz am Beispiel der Deutschschweizer Gebärdensprache (DSGS)“, *Das Zeichen*, č. 105, pp. 86-97; Keller, J. et al. (2018), „Deskriptoren zur gebärdensprachlichen Textstrukturierung im GER für Gebärdensprachen“, *Das Zeichen*, č. 109, pp. 242-51; Keller, J. (2019), „Deskriptoren für Textkompetenz in Gebärdensprachen“, in Barras M. et al. (eds), *IDT 2017, Band 2*. Berlin: ESV, pp. 111-117.

Obrázok 20 – Fázy projektu posunkového jazyka

Posledným krokom bola kalibrácia na úrovne SERR. Na vytvorenie stupnice deskriptorov sa použil Raschov model rovnako ako v projektoch sprostredkovania a fonológie a pôvodného projektu deskriptorov SERR. Tentoraz však tieto údaje poskytovali videá deskriptorov používania posunkového jazyka. Na tento účel boli poskytnuté videá vo švajčiarsko-nemeckom posunkovom jazyku aj v medzinárodnom posunkovaní (IS). Medzinárodné posunkovanie je kontaktným jazykom, ktorý sa v tomto prípade používa pre zúčastnených posunkujúcich z rôznych európskych krajín. Po úspešnej skúške hodnotiacej stupnice projektovou skupinou boli respondenti v online prieskumoch požiadaní, aby ohodnotili stupeň náročnosti, ktorú deskriptor reprezentoval na štvorbodovej hodnotiacej stupnici od 1 (nie ťažké) do 4 (veľmi ťažké).

Celý súbor údajov (N = 223) sa skontroloval pre prípady s veľmi malým alebo žiadnym hodnotením, ktoré sa potom odstránili. Veľkosť vzoriek a rozdelenie ukončených hodnotení sa potom skontrolovali pre dve hlavné skupiny (švajčiarsku a európsku). Vo švajčiarskej skupine N = 53, pričom takmer všetky hodnotili všetky deskripty v celej sade vyše 300. V európskej skupine N = 37, pričom všetci účastníci hodnotili podmnožinu všetkých deskriptorov, čo viedlo k priemeru 15 hodnotení na deskriptor⁶² okrem 53 zo švajčiarsko-nemeckej skupiny.

Ako je uvedené vyššie, keď sa stručne opíše Raschov model, deskripty sa presnejšie umiestnia na správnu úroveň, ak sa z údajov odstráni osoba a položky, pre ktoré údaje nezodpovedajú modelu (pretože sú nepravdepodobné). Tento krok bol dodržaný v tomto projekte tak ako v hlavnom projekte.

Posledným krokom bolo stanovenie hranice medzi úrovňami SERR na stupnici posunkového jazyka. Na uľahčenie tohto procesu boli zahrnuté kalibované deskripty SERR uverejnené v roku 2001, aby pôsobili ako „kotviace prvky“ na transformáciu vytvorenej stupnice na matematické hodnoty, ktoré sú základom stupnice SERR. Na vysvetlenie tohto postupu používateľov odkazujeme na časti týkajúce sa kvantitatívnej validácie v publikácii „Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR“ (North – Piccardo, 2016) a v publikácii „Phonological Scale Revision Process Report“ (Piccardo, 2016). Na rozdiel od týchto dvoch projektov však matematické hodnoty týchto „kotiev“ SERR (2001) neboli dôveryhodné, a to ani po odstránení nestabilných kotiev. Preto sa použila alternatívna metóda stanovovania noriem založená na úsudku expertov.⁶³

62 Aj keď sú tieto hodnoty malé, apriórne spĺňajú minimálne požiadavky na 95 % intervaly spoľahlivosti v parametroch obťažnosti s presnosťou na +/- 1 logit: pozri Linacre J. (1994), „Veľkosť vzorky a stabilita kalibrácie položky“, *Rasch Measurement Transactions* zv. 7, č. 4, str. 328. Štandardná chyba merania deskriptorov posunkového jazyka je väčšia ako v prípade ostatných deskriptorov, ale kalibrácia na stupnici je intuitívne citlivá. V niekoľkých prípadoch boli deskripty v rámci rozsahu chyby nasledujúceho pásma ovládania jazyka presunuté do tohto susedného pásma na základe kolektívneho úsudku expertov.

63 Použitá metóda bola variantom „metódy záložiek“ (Bookmark method) vysvetlenej v časti „Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR) – A Manual“ (Rada Európy, 2009).

FINALIZÁCIA

Spätná väzba získaná v rôznych fázach validácie, konzultácií a pilotného overovania od februára 2015 do júna 2017 bola veľmi užitočná pri identifikácii a odstraňovaní menej úspešných deskriptorov a stupníc a pri revízii formulácií. Tento proces je dokumentovaný v archíve dostupnom pre výskumných pracovníkov na webovej stránke Rady Európy. Konečná verzia deskriptorov zahrnutých do tohto dokumentu zohľadnila celú prijatú spätnú väzbu. Pretože pre určité úrovne niektorých stupníc, najmä B2, bolo validovaných veľmi veľa deskriptorov, istý počet z rozšírenej verzie modelových deskriptorov bol vylúčený, aj keď ide o úspešne validované deskripty. Tie sa nachádzajú v Prílohe 8. Táto redundancia sama osebe je dobrá vec, pretože kladie dôraz na obsahovú súdržnosť kalibrácie podľa úrovni, ale nie je potrebné zahrnúť všetky príslušné deskripty do konečných modelových stupníc deskriptorov SERR. Neskôr budú uvedené ako doplnkové deskripty v banke deskriptorov týkajúcej sa SERR, ktorá sa nachádza na webovej stránke Rady Európy.

PODSTATNÉ ZMENY KONKRÉTNÝCH DESKRIPTOROV UVEREJNENÝCH V ROKU 2001

Počúvanie s porozumením Porozumenie ústnemu prejavu – všeobecná stupnica	
C2	Dokáže ľahko porozumieť prakticky Nemá žiadne ťažkosti s každému druhu hovoreného/posunkového jazyka, či už živému alebo vysielanému, prednesenému rýchlym rodeným prirodzeným tempom.
Porozumenie konverzácií medzi inými rodenými hovoriacimi ľuďmi	
B2+	Dokáže držať krok s moderovanou konverzáciou medzi rodenými používateľmi cieľového jazyka/posunkujúcimi .
B2	S určitým úsilím dokáže zachytiť veľa z toho, čo sa okolo neho/nej hovorí, ale môže pokladať za ťažké účinne sa zúčastniť na diskusii s niekoľkými rodenými používateľmi cieľového jazyka/posunkujúcimi , ktorí svoj jazyk nijako neupravujú.
Počúvanie Porozumenie v roli účastníka publika	
C2	Dokáže sledovať špecializované prednášky a prezentácie, ktoré obsahujú vysokej miery hovorové a regionálne výrazy alebo neznámu terminológiu.
Čítanie s porozumením – všeobecná stupnica	
C2	Dokáže porozumieť a kriticky interpretovať prakticky všetkým typom písaných textov/textov v posunkovom jazyku vrátane abstraktných, štruktúrne zložitých alebo vysoko hovorových literárnych a neliterárnych textov.
Ústna interakcia – všeobecná stupnica	
B2	Dokáže interagovať s takou mierou plynulosti a spontánnosti, ktorá umožňuje pravidelnú interakciu s používateľmi cieľového jazyka / posunkujúcimi rodenými hovoriacimi a udržiavať s nimi vzťahy bez toho, aby bol na jednu zo strán vyvíjaný tlak. Dokáže zdôrazniť osobný význam udalostí a zážitkov a jasne vysvetliť a obhájiť názory pomocou vhodných vysvetlení a argumentov.
Porozumenie rodenému hovoriacemu partnerovi v komunikácii	
C2	Dokáže porozumieť ľubovoľnému rodenému hovoriacemu partnerovi v komunikácii, a to aj pri abstraktných a zložitých témach odborného charakteru mimo svojej profesijnej oblasti, ak má príležitosť nastaviť sa na neštandardný prízvuk alebo dialekt menej známy jazykový variant.
Konverzácia	
B2	Dokáže udržiavať vzťahy s používateľmi cieľového jazyka rodenými hovoriacimi bez toho, aby ich neúmyselne zabával/a alebo dráždil/a, alebo aby od nich vyžadoval/a, aby sa správali inak ako k iným rodeným skúseným používateľom jazyka/posunkujúcim.
Neformálna diskusia (s priateľmi)	
B2+	Dokáže držať krok s moderovanou diskusiou medzi rodenými hovoriacimi/posunkujúcimi v cieľovom jazyku .
B2	Dokáže s určitým úsilím zachytiť väčšinu toho, čo sa okolo neho/nej hovorí v diskusii, ale môže byť ťažké účinne sa zúčastniť diskusie s niekoľkými rodenými hovoriacimi používateľmi cieľového jazyka / posunkujúcimi , ktorí svoj jazyk nijako neupravujú.
Formálna diskusia (schôdze)	
C2	Dokáže si stáť za svojim názorom vo formálnej diskusii o zložitých otázkach a jasne a presvedčivo argumentovať, a to bez znevýhodňovania rodených hovoriacich ostatných účastníkov.
Rozhovory a pohovory	
C2	Dokáže mimoriadne dobre viesť svoju časť dialógu, štruktúrovať diskurz, interagovať rozhodne, úplne plynule a bez námahy buď ako pýtajúci/a sa, alebo respondent/ka bez toho, aby rodení hovoriaci ostatní účastníci boli v nevýhode.
Sociolingválna primeranosť	
C2	Dokáže efektívne a prirodzene sprostredkovať komunikáciu medzi používateľmi cieľového/posunkového jazyka a členmi vlastnej komunity , pričom zohľadňuje sociokultúrne a sociolingválne rozdiely.
C2	Naplno oceňuje prakticky všetky sociolingválne a sociokultúrne implikácie jazyka, ktoré používajú rodení hovoriaci skúsení používateľa cieľového jazyka/posunkujúci , a dokáže na ne primerane reagovať.
B2	Dokáže udržiavať vzťahy s používateľmi cieľového jazyka rodenými hovoriacimi bez ich neúmyselného pobavenia alebo podráždenia alebo vyžadovania, aby sa správali inak, ako by sa správali k inému rodenému skúsenému používateľovi cieľového jazyka.
Hovorená Plynulosť	
B2	Dokáže interagovať s určitým stupňom plynulosti a spontánnosti, ktorá celkom umožňuje pravidelnú interakciu s používateľmi cieľového jazyka rodenými hovoriacimi bez spôsobenia námahy hociktorej strane.

Príloha 8

DOPLNKOVÉ DESKRIPTORY

Deskriptory v tejto prílohe boli tiež vypracované, overené a kalibrované v projekte pri vyvíjaní deskriptorov pre mediáciu/sprostredkovanie. Boli vylúčené z rozšírených modelových deskriptorov pre jeden z troch dôvodov: z dôvodu nadbytočnosti, pretože nebolo možné vypracovať deskriptory pre dostatočný rozsah úrovní alebo z dôvodu pripomienok v konzultačných fázach. Budú pridané do banky doplnkových deskriptorov na webovej stránke Rady Európy.

STUPNICE

Tlmočenie	
Poznámka: Ako v každom prípade, keď ide o sprostredkovanie vo viacerých jazykoch, používatelia môžu chcieť vyplniť deskriptor špecifikovaním príslušných jazykov, ako je to v tomto príklade pre deskriptor C2: <i>Dokáže poskytnúť takmer úplne presné simultánne alebo konzekutívne tlmočenie zložitého, formálneho diskurzu v nemčine do francúzštiny, verne sprostredkujúc význam rečníka a zachovania jazykového štýlu, aktuálneho využitia jazykových prostriedkov a kultúrneho kontextu bez opomenutia alebo dodatkov.</i>	
C2	Dokáže takmer úplne presne simultánne alebo konzekutívne tlmočiť zložitý formálny diskurz, pričom verne sprostredkuje význam rečníka a prejavy jazykového štýlu, aktuálneho využitia jazykových prostriedkov a kultúrneho kontextu bez opomenutia alebo doplnenia. V neformálnych situáciách dokáže simultánne alebo konzekutívne tlmočiť zreteľným, plynulým a dobre štruktúrovaným jazykom v širokej škále všeobecných a odborných tém, sprostredkovať presný jazykový štýl, aktuálne využitie jazykových prostriedkov a jemnejšie odtienky významu. Dokáže simultánne alebo konzekutívne tlmočiť, vyrovnáva sa s nepredvídanými komplikáciami, vyjadriť okrem hlavného posolstva aj veľa nuáns a kultúrnych narážok, aj keď výraz nemusí vždy vyjadrovať príslušné konvencie.
C1	Dokáže plynulo konzekutívne tlmočiť v širokej škále tém osobného, akademického a profesijného záujmu a jasne a výstižne odovzdávať dôležité informácie.
B2	Dokáže počas rozhovoru sprostredkovať a poskytnúť komplexné informácie, pričom upriami pozornosť oboch strán na základné informácie a dokáže podľa potreby aj klásť objasňujúce a doplňujúce otázky. Dokáže konzekutívne tlmočiť uvítací príhovor, anekdotu alebo prezentáciu vo svojom odbore za predpokladu, že sa rečník často zastaví, aby mu/jej na to umožnil čas. Dokáže konzekutívne tlmočiť v záležitostiach všeobecného záujmu alebo v rámci svojho odboru, pričom odovzdá dôležité vyhlásenia a stanoviská za predpokladu, že rečník sa často zastaví, aby mu/jej to umožnil, a v prípade potreby poskytne vysvetlenia. Počas rozhovoru dokáže spoľahlivo tlmočiť a sprostredkovať podrobné informácie a poskytnúť podporné informácie, hoci môže hľadať výrazy a niekedy bude musieť požiadať o objasnenie určitých formulácií.
B1	Počas rozhovoru dokáže tlmočiť a sprostredkovať priame faktické informácie za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť a hovoriaci sa jasne vyjadrujú v bežnom jazyku. Dokáže neformálne tlmočiť témy osobného alebo aktuálneho záujmu za predpokladu, že rečníci sa zreteľne vyjadrujú v štandardnom jazyku a že môže požiadať o objasnenie a pozastavenie, aby si naplánoval/a, ako vyjadriť veci.

A2	Dokáže neformálne tlmočiť v bežných situáciách poskytovaním základných informácií za predpokladu, že hovoriaci sa jasne vyjadrujú v štandardnom jazyku a že môže požiadať o zopakovanie a objasnenie. Dokáže neformálne tlmočiť v predvídateľných bežných situáciách, odovzdávať tam a späť informácie o osobných želaniach a potrebách za predpokladu, že rečníci pomôžu s formuláciou. Dokáže jednoducho tlmočiť pri rozhovore a sprostredkovať priame informácie o známych témach za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť a že rečníci zreteľne artikulujú. Jednoduchým spôsobom dokáže naznačiť, že niekto iný by mohol pomôcť s tlmočením.
A1	Dokáže komunikovať jednoduchými slovami a gestami, aké základné potreby má tretia strana v konkrétnej situácii.
Pre-A1	<i>Deskriptory nie sú k dispozícii.</i>

Ovládanie fonológie: rozoznávanie zvuku	
C2	Dokáže vedome začleniť príslušné charakteristiky regionálnych a sociolingválnych variantov výslovnosti.
C1	Dokáže rozoznať charakteristiky regionálnych a sociolingválnych variantov výslovnosti a vedome začleniť tie najvýznamnejšie do svojej reči.
B2	Dokáže rozoznať bežné slová, ak sa vyslovujú v inom regionálnom variante, než na ktorý je zvyknutý/á.
B1	Dokáže rozoznať, kedy je jeho/jej porozumenie podmienené regionálnym variantom výslovnosti.

JEDNOTLIVÉ DESKRIPTORY

Online konverzácia a diskusia	
C2	Dokáže presne používať hovorové slová, vtipný jazyk, idiomatické skratky a/alebo odborný jazykový štýl na zvýšenie dosahu pripomienok v online diskusií.
C1	Dokáže presne vyjadriť svoje myšlienky a názory v online diskusií o zložitej téme alebo špecializovanej téme súvisiacej s jeho/jej odborom, presvedčivo prezentovať zložité argumenty a reagovať na ne. Dokáže kriticky vyhodnotiť online komentáre a diplomaticky vyjadriť negatívne reakcie.
B2+	Dokáže využívať rôzne online prostredia na nadviazanie a udržiavanie vzťahov, plynulo používa jazyk na výmenu skúseností a rozvíjanie interakcie kladením vhodných otázok.
B2	V online diskusií dokáže zdôvodniť alebo odmietnuť tvrdenie z určitého hľadiska, niektoré príspevky sa však môžu javiť ako opakované. Dokáže vyjadriť mieru emócií v osobných online príspevkoch, pričom zdôrazňuje osobný význam udalostí a skúseností a pružne reaguje na ďalšie komentáre. Dokáže primeranou reakciou urovnávať možné nedorozumenia v online diskusií.
B1	Dokáže začať, udržiavať a ukončiť jednoduché online rozhovory na témy, ktoré sú mu/jej známe, aj keď s určitými prestávkami na odpovede v reálnom čase.
A2	Dokáže uviesť online, ako sa cíti alebo čo robí, pomocou základných slovných spojení a jednoduchým poďakovaním alebo ospravedlnením reagovať na ďalšie komentáre.
Pre-A1	Dokáže nadviazať online základný spoločenský kontakt pomocou najjednoduchších bežných zdvorilostných foriem pozdravov a rozlúčok.

Online spolupráca a výmena informácií zameraná na cieľ	
C1	Správnym nastavením svojho jazykového štýlu dokáže účinne riešiť problémy s komunikáciou a kultúrnymi problémami, ktoré vznikajú pri online spolupráci alebo komunikačných výmenách.
A2+	Dokáže si vymieňať základné informácie online s podporujúcim partnerom, aby vyriešil problém alebo jednoduchú spoločnú úlohu.

Vytváranie pozitívnej atmosféry	
B2	Dokáže vytvoriť podporujúce prostredie na zdieľanie myšlienok a postupov poskytovaním zreteľných vysvetlení a nabádaním ľudí, aby skúmali a diskutovali o probléme, s ktorým sa stretávajú, a dokáže to prepojiť so svojimi skúsenosťami. Dokáže používať humor vhodný pre danú situáciu (napr. anekdotu, žart alebo rozmarňný komentár) s cieľom vytvoriť pozitívnu atmosféru alebo presmerovať pozornosť. Dokáže vytvoriť pozitívnu atmosféru a podporiť účasť poskytovaním praktickej aj emocionálnej podpory.
B1	Dokáže vytvoriť dobrú atmosféru tým, ako pozdraví a privíta ľudí a položí sériu otázok, ktoré vyjadrujú záujem.

Spracovanie textu ústne alebo posunkami	
C1	Dokáže jasne a plynulo zhrnúť dôležité myšlienky prezentované v zložitých textoch, či už súvisia alebo nesúvisia s jeho/jej vlastnými oblasťami záujmu alebo špecializácie. Dokáže jasnou, plynulou a dobre štruktúrovanou rečou zhrnúť informácie a argumenty obsiahnuté v zložitých, hovorených alebo napísaných textoch o širokej škále všeobecných a špecializovaných tém.
B2+	Dokáže objasniť implicitné názory a úmysel rečníkov vrátane postojov.
B1+	Dokáže zhrnúť a komentovať faktické informácie v rámci svojho záujmu.

Spracovanie textu v písomnej forme	
B1	Dokáže písomne zhrnúť hlavné myšlienky v jednoduchých informačných textoch týkajúcich sa tém, ktoré sú predmetom osobného alebo aktuálneho záujmu. Dokáže písomne zhrnúť hlavné myšlienky hovorených alebo písomných informačných textov týkajúcich sa tém osobného záujmu pomocou jednoduchých formulácií a pomocou slovníka.

Vizuálne vyjadrenie informácií	
B2	Dokáže sprístupniť abstraktné pojmy ich vizuálnym vyjadrením (na myšlienkových mapách, v tabuľkách, na vývojových diagramoch atď.), čím uľahčí porozumenie zdôraznením a vysvetlením vzťahu medzi myšlienkami. Dokáže vizuálne vyjadriť informácie (s grafickými organizátormi, akými sú myšlienkové mapy, tabuľky, vývojové diagramy atď.), aby sa tak sprístupnili hlavné pojmy a vzťahy medzi nimi (napr. problém – riešenie, porovnanie – kontrast). Dokáže z textu vytvoriť grafiku, v ktorej uvedie hlavné myšlienky (myšlienková mapa, koláčový graf atď.), aby pomohol/la ľuďom pochopiť príslušné pojmy. Pomocou vizuálneho vyjadrenia informácií (na myšlienkových mapách, tabuľkách, vývojových diagramoch atď.) dokáže sprístupniť základný význam abstraktných pojmov. Dokáže vizuálne vyjadriť pojem alebo proces, aby sa výslovne uviedli vzťahy medzi informáciami (napr. vo vývojových diagramoch, tabuľkách zobrazujúcich príčiny a následky, riešenie problémov).
B1	Dokáže sprostredkovať základné body konceptu alebo hlavných krokov jednoduchým postupom pomocou kresliaceho alebo grafického organizéra. Dokáže jednoznačne vyjadriť priamu informáciu grafickým organizérom (napr. snímka PowerPoint, ktorá kontrastuje pred/po, výhody/nevýhody, problém/riešenie). Dokáže vytvoriť výkres alebo schému na ilustráciu jednoduchého textu napísaného vo veľmi frekventovanom jazyku.

Vyjadrenie osobnej reakcie na kreatívne texty (vrátane literatúry)	
A2+	Dokáže si vybrať jednoduché pasáže, ktoré sa mu/jej v literárnom diele obzvlášť zapáčili a použiť ich ako citáty.
A2	Dokáže jednoduchými vetami vysvetliť, ako sa cítil/a pri čítaní literárneho diela.

Analýza a kritika kreatívnych textov (vrátane literatúry)	
C2	Dokáže analyzovať zložité literárne diela, identifikovať významy, názory a implicitné postoje.
C1	Dokáže vysvetliť účinok rétorických/literárnych prostriedkov na čitateľa, napr. spôsob, akým autor mení štýl, aby vyjadril rôzne nálady.

Uľahčovanie spolupráce v interakcii	
B2+	Dokáže vyzvať na účasť, predstaviť problémy a spravovať príspevky k záležitostiam v rámci svojej akademickej alebo odbornej kompetencie.
B2+	Dokáže viesť záznamy o myšlienkach a rozhodnutiach v rámci skupinovej práce, diskutovať o nich so skupinou a štruktúrovať správu späť do pléna.
B2	Dokáže zasiahnuť, aby podporil/a spoločné riešenia problémov iniciovaných inou osobou.

Spolupracovanie na vytváraní významu	
B2+	Dokáže syntetizovať hlavné body ku koncu diskusie.

Riadenie interakcie	
B2+	Dokáže zasiahnuť pri riešení problémov v skupine a pri predchádzaní marginalizácii ľubovoľného účastníka.
B2	Dokáže vydať jasné pokyny na organizovanie práce dvojíc a malých skupín a na záver ich zhrnúť súhrnnými správami v pléne.

Podnecovanie ku koncepčnému rozhovoru	
B2+	Dokáže účinne a bez rušenia sledovať prejav, robiť si poznámky a neskôr poskytnúť jasnú spätnú väzbu. Dokáže monitorovať skupinovú prácu, pričom upozorní na charakteristiky dobrej práce a podporí vzájomné hodnotenie. Dokáže monitorovať diskusiu v malej skupine s cieľom zabezpečiť, aby sa myšlienky nielen vymieňali, ale aby sa využívali aj na vytváranie argumentov alebo požiadaviek.
B2	Dokáže predstaviť informácie a dať ľuďom pokyn, aby ich používali samostatne na vyskúšanie a vyriešenie problémov.

Vytváranie vhodných podmienok pre plurikultúrny priestor	
C1	Dokáže rozoznať rôzne komunikačné konvencie a ich vplyv na diskurzívne procesy, podľa toho upraviť spôsob, akým hovorí, a pomôcť ustanoviť súvisiace „pravidlá“ na podporu účinnej interkultúrnej komunikácie. Dokáže pružne a účinne interagovať v situáciách, keď je potrebné uznať interkultúrne problémy a úlohy je potrebné plniť spoločne, pričom využije svoju schopnosť byť súčasťou skupiny (skupín) pričom zachová rovnováhu a odstup.

B2+	Dokáže sa empaticky premietnuť do perspektívy a spôsobov myslenia a pocitu inej osoby, aby mohol/la primerane reagovať slovami aj konaním.
B2	Dokáže nadviazať vzťah s členmi iných kultúr, prejavujúc záujem a empatiu prostredníctvom kladenia otázok, prejavov súhlasu a identifikáciou emocionálnych a praktických potrieb. Dokáže nabádať diskusiu bez dominantného postavenia, vyjadrením porozumenia a ocenenia rôznych myšlienok, pocitov a stanovísk a vyzvať účastníkov, aby prispievali a reagovali na vzájomné myšlienky. Dokáže pomôcť vytvoriť spoločné porozumenie na základe jeho ocenenia využívaním priamej/nepriamej a explicitnej/implicitnej komunikácie.

Vytváranie vhodných podmienok pre komunikáciu v chýlostivých situáciách a pri nezhodách

B2+	Dokáže uľahčiť diskusiu o citlivých situáciách alebo nezhodách naznačením základných problémov, ktoré je potrebné vyriešiť. Dokáže sformulovať otvorené neutrálne otázky s cieľom získať informácie o citlivých otázkach a zároveň minimalizovať rozpaky alebo urážku. Dokáže používať opakovanie a parafrázu na preukázanie podrobného porozumenia požiadaviek každej strany na dohodu. Dokáže vysvetliť pozadie citlivej situácie alebo sporu opakovaním a zhrnutím urobených vyhlásení. Dokáže objasniť záujmy a ciele pri rokovaniach otvorenými otázkami, ktoré vyjadrujú neutrálnu atmosféru. Dokáže uľahčiť diskusiu o nezhode tým, že vysvetlí pôvod problému, uvedie jednotlivé argumenty, načrtne základné problémy, ktoré je potrebné vyriešiť, a určí spoločné body. Dokáže stranám pomôcť pri posudzovaní rôznych možných riešení zvážením výhod a nevýhod každého riešenia. Dokáže vyhodnotiť pozíciu jednej strany v spore a vyzvať strany, aby prehodnotili problém a uviedli svoje argumenty k stanoveným cieľom tejto strany.
B2	Dokáže zhrnúť základy toho, čo bolo dohodnuté.

Prepojenie na predchádzajúce vedomosti

B2	Dokáže zvýšiť povedomie ľudí o tom, ako sa niečo vytvára na ich existujúcich znalostiach, a to poskytovaním a vysvetľovaním vizuálnych vyjadrení (napr. schéma/graf, tabuľky, vývojové diagramy). Dokáže jasne vysvetliť, ako niečo, čo sa prednesie, vychádza z toho, čo ľudia pravdepodobne už vedia.

Rozčlenenie zložitých informácií

C1	Dokáže vyjadriť zložitejší problém zrozumiteľnejšie vystavením reťazca krokov alebo argumentácie a zhrnutím v hlavných bodoch.

Prispôsobovanie jazyka

C1	Dokáže sprístupniť informácie v zložitom písanom texte (napr. vo vedeckom článku) tak, že obsah prezentuje v inom žánri a jazykovom štýle.
B2+	Dokáže prispôbiť artikuláciu, vetný dôraz, intonáciu, rýchlosť a objem s cieľom štruktúrovať obsah, zdôrazniť dôležité aspekty a označiť prechody z jednej témy na druhú. Dokáže prostredníctvom parafrázy koncepty zložitého hovoreného alebo písaného textu spraviť zrozumiteľnejšími.
B1+	Dokáže používať parafrázu na vysvetlenie obsahu hovoreného alebo napísaného textu na známu tému v zjednodušenej, konkrétnejšej podobe.

Rozširovanie hutného textu	
B2	Dokáže podporiť porozumenie neznámemu jazyku v texte poskytnutím ďalších príkladov, ktoré obsahujú podobný jazyk.

Zjednodušenie textu	
C1	Dokáže prepísať zložitý zdrojový text a reorganizovať ho tak, aby sa zamerlal/a na najdôležitejšie body pre cieľové publikum.
B2	Dokáže spracovať príslušné informácie z rôznych častí zdrojového textu tak, aby príjemcu nasmeroval/a k pochopeniu základných myšlienok. Dokáže spracovať informácie z rôznych častí zdrojového textu tak, aby sprístupnil/a kontrastné informácie a argumenty, ktoré obsahuje. Dokáže eliminovať opakovanie a digresie v texte, aby sa sprístupnil základný význam.

Stavanie na plurikultúrnom repertoári	
C2	Dokáže účinne využívať, osobne aj písomne, širokú škálu dômyselných komunikačných stratégií na prikazovanie, argumentovanie, presvedčanie, odrádzanie, vyjednávanie, poradenstvo a prejavovanie empatie kultúrne vhodným spôsobom.
B2+	Dokáže využívať svoje povedomie o podobnostiach a rozdieloch medzi kultúrami pre úspešnú interkultúrnu komunikáciu v osobnej aj profesijnej oblasti.
B2+	Dokáže sa primerane zapojiť do komunikácie podľa hlavných verbálnych a neverbálnych konvencií a rituálov vhodných pre daný kontext a vyrovnáť sa s najväčšími ťažkosťami.
B2	Dokáže rozoznať kultúrne stereotypy – priaznivé aj diskriminačné – a opísať, ako ovplyvňujú jeho/jej vlastné alebo iné správanie. Dokáže analyzovať a vysvetliť rovnováhu, ktorú osobne udržiava v procese prispôsobovania sa medzi akulturáciou a zachovávaním svojej vlastnej kultúry. Dokáže prispôbiť svoje správanie a verbálne vyjadrenie novým kultúrnym prostrediam a vyhnúť sa správaniu, o ktorom vie, že môže byť považované za nezdvorilé. Dokáže vysvetliť svoju interpretáciu kultúrne špecifických názorov, praktík, presvedčenia a hodnôt, poukazujúc na podobnosti a odlišnosti svojej vlastnej kultúry a iných kultúr.
B2	Dokáže komentovať kultúrne rozdiely a podrobne ich porovnávať so svojimi vlastnými skúsenosťami a tradíciami. Dokáže účinne interagovať v situácii, keď je potrebné uznať interkultúrne problémy, aby sa úloha mohla vyriešiť spoločne. Dokáže sa pýtať na príslušné kultúrne normy a postupy pri spolupráci na interkultúrnom podujatí a potom aplikovať vedomosti získané pod obmedzeniami interakcie v reálnom čase.

Viacjazyčné porozumenie	
A2	Dokáže využívať ľahko identifikovateľnú slovnú zásobu (napr. medzinárodné výrazy, slová s koreňmi spoločnými <i>pre rôzne jazyky</i> – napríklad „banka“ alebo „hudba“) na vytvorenie hypotézy o význame textu.

Stavanie na viacjazyčnom repertoári	
C2	Dokáže si vypožičať metafory a iné rečnícke ozdoby z iných jazykov vo svojom viacjazyčnom repertoári na rétorický efekt, prípadne ich prepracovať, preformulovať a vysvetliť.

C1	Dokáže vyrozprávať vtip z <i>iného jazyka</i> , udržať jeho pointu v pôvodnom jazyku, pretože vtip je od nej závislý a dokáže ho vysvetliť tým príjemcom, ktorí mu nerozumejú.
B2	Dokáže sledovať konverzáciu, ktorá sa okolo neho/nej odohráva <i>v jazyku alebo jazykoch, v ktorých má receptívnu kompetenciu</i> , a vyjadriť svoj príspevok <i>v jazyku, ktorému rozumie jeden účastník alebo viacerí účastníci komunikácie</i> . Dokáže podporovať porozumenie a vývoj nápadov pri viacjazyčnej skupinovej práci, v ktorej účastníci flexibilne používajú <i>rôzne jazyky vo svojom viacjazyčnom repertoári</i> . Dokáže zvládnuť interakciu <i>v dvoch alebo viacerých jazykoch vo svojom viacjazyčnom repertoári</i> s cieľom udržať diskusiu alebo úlohu v činnosti a nabádať ľudí, aby flexibilne používali svoje jazyky. Dokáže zapojiť viacjazyčnú skupinu do činnosti a vyzvať na príspevky v rôznych jazykoch tým, že rozpráva príbeh/udalosť <i>v jednom jazyku vo svojom viacjazyčnom repertoári</i> a potom ho vysvetlí <i>v inom</i> . Dokáže využívať a v prípade potreby vysvetliť výraz z <i>iného jazyka vo svojom viacjazyčnom repertoári</i> vzťahujúci sa na pojem, pri ktorom sa zdá, že takýto vhodný výraz neexistuje <i>v práve používanom jazyku</i> .
B1	Dokáže použiť výstižné slovo z <i>iného jazyka, ktorým hovorí účastník komunikácie</i> , keď si nedokáže spomenúť na adekvátny výraz <i>v jazyku, ktorým sa práve hovorí</i> .

KOMPETENCIE V POSUNKOVOM JAZYKU

Repertoár posunkového jazyka	
C2	Dokáže opísať jav, napr. UFO, kreatívnym a abstraktným spôsobom.
C1	Dokáže vytvoriť originálne umelecké posunky, presahujúce rámec známej slovnej zásoby.
B2+	Dokáže presne opísať rôzne aspekty objektov a udalostí. Dokáže presne vysvetliť dôsledky, ktoré bude mať rozhodnutie.
B2	Dokáže posunkovať nepriame odkazy (nepriame otázky, žiadosti, želania a požiadavky). Dokáže zhrnúť návrh (napr. o hlasovaní), formulujúc ho jednoduchšie pomocou príslušnej slovnej zásoby. Dokáže jasne a presne vyjadriť, čo chce, napriek rôznym obmedzeniam v slovnej zásobe. Dokáže modifikovať posunky manuálne aj nemanuálne.
B1+	Dokáže použiť prirovnanie, aby charakterizoval/a ľudí a predmety. Pozná špecifické posunky (posunkové výrazy) spojené s kultúrou posunkového jazyka. Dokáže diskutovať o výhodách a nevýhodách problému.
B1	Dokáže imitovať správanie živých bytostí (ľudí, zvierat) pomocou konštruovaného aktu. Dokáže jednoduchými vetami opísať miesta, ktoré navštívil/a (napr. na dovolenke). Dokáže opísať pojmy parafrázami bez toho, aby poznal/a správne posunky pre dané pojmy.
A2+	Dokáže niečo zrozumiteľne vysvetliť.
A2	Dokáže porozumieť jednoduchému posunkovanému textu napriek limitovanej slovnej zásobe. Dokáže označiť zvieratá lexikálnymi posunkami. Dokáže správne vyjadriť novovytvorené posunky, napr. pre osoby alebo farby.
A1	Dokáže porozumieť bežným výrazom v dialógu (napr. pozdravom alebo poďakovaniam). Dokáže porozumieť lexikálnym posunkom vyjadrujúcim mesiace, dni, čísla a časy. Dokáže porozumieť pozdravom v posunkovom jazyku. Dokáže porozumieť lexikalizovaným posunkom pre zvieratá. Dokáže sa riadiť jednoduchými pokynmi, vysvetleniami a zdôvodneniami. Dokáže použiť jednoduché pohyby úst vhodné pre daný kontext.

Správnosť produkcie posunkov	
C1	Dokáže naznačiť pohyb predmetov/živých vecí (napr. chôdzu rôznych zvierat).
B2+	Dokáže vyjadriť porovnania (rovnaké ako ..., iné ako ...).
B1+	Dokáže tvoriť množné číslo produktívnymi posunkami.
B1	Dokáže použiť rôzne spôsoby vyjadrenia záporu.
A1	Dokáže porozumieť jednoduchým vetám.

Sociolingválna primeranosť a kultúrny repertoár	
C1	Dokáže zaradiť výrok do sociokultúrneho funkčného štýlu. Dokáže porozumieť názvom dôležitých zákonov, inštitúcií a organizácií pre nepočujúcich (napr. WFDYS, EFSLI).
B2+	Dokáže vysvetliť miestne sociokultúrne zvyky a pravidlá, napr. postup používaný pri voľbách. Dokáže pomenovať ľudí, ktorí sú dôležití pre nepočujúce komunity a posunkový jazyk (regionálne a medzinárodné). Dokáže (nepriamo) odkázať na dôležité dátumy, osoby a inštitúcie vo svojej krajine.
B1+	Dokáže diskretné odkázať na ľudí, ktorí sú prítomní, napríklad pomocou menšieho posunkového priestoru alebo držaním pasívnej ruky pred aktívnym ukazovák, aby nebolo zrejmé, na koho prst smeruje. Dokáže určiť inštitúcie, zákony a nariadenia, ktoré sú dôležité pre posunkový jazyk v jeho/jej krajine.
B1	Pozná názvy príslušných vládnych orgánov a politických strán vo svojej krajine. Pozná organizácie, ktoré sú najdôležitejšie pre nepočujúcich (napr. národná rada pre nepočujúcich, asociácie). Pozná situáciu týkajúcu sa národného posunkového jazyka, napr. pre Švajčiarsko: 3 posunkové jazyky; 5 dialektov švajčiarsko-nemeckého posunkového jazyka (DSGS).

Štruktúra posunkovaného textu	
B2+	Dokáže vyzprávať príbeh od začiatku do konca bez toho, aby vynechal/a jeho časti. Dokáže pri opise niečoho dodržať všeobecne platné poradie v rozmiestnení priestoru (napr. pomenovanie veľkých nepohyblivých objektov pred malými nepohyblivými objektmi a uvedenie pohyblivých objektov po statických objektoch).
B2	Dokáže vytvoriť text s jasnou vývojovou líniou. Dokáže reprodukovať napríklad dej filmu, príbeh v obrázkoch, rozprávanie. Dokáže poskytnúť dostatočné množstvo dôležitých informácií v primeranom rozsahu a ponechať na jednej strane prvky, ktoré nie sú dôležité. Dokáže plynulo prepájať posunky, ktoré má dané, do krátkeho súvislého textu. Dokáže dať do protikladu a vysvetliť názory ostatných.
B1+	Dokáže využiť osobné skúsenosti ako príklady na podporu tvrdenia.
B1	Dokáže, pri opise osoby, postavy alebo zvierata, uviesť viditeľné vlastnosti v správnom poradí (napr. od hlavy po päty). Dokáže zrozumiteľne odpovedať na kľúčové otázky týkajúce sa textu.

Kontext a perspektívy	
Nad C2	Dokáže využívať rôzne formy a techniky posunkovania umeleckým spôsobom.
C1	Dokáže spájať udalosti s konkrétnymi pocitmi, ktoré vyvoláva bezprostredné prostredie (napr. východ slnka s pocitom šťastia).
B2	Dokáže presvedčiť ľudí, napr. zapísať sa na podujatie.
B1+	Dokáže vytvoriť potrebné podmienky pre text (osvetlenie, pozadie, atmosféra miestnosti).
A2	Dokáže sprostredkovať emócie nemanuálnymi prostriedkami.

Jazykové povedomie a interpretácia	
C2	Dokáže rozlíšiť a posúdiť rôzne druhy odôvodnení, napr. logické, morálne, pragmatické. Dokáže rozoznať, keď posunkujúci zveličuje jednotlivé aspekty témy, aby dosiahol/la konkrétny účinok. Dokáže porozumieť umeleckému vyjadreniu myšlienok a pocitov.
C1	Dokáže zobrať špecifickú slovnú zásobu k danej téme z kontextu. Dokáže pochopiť hlavné myšlienky zložitého textu, aj keď stále pretrvávajú určité nedostatky v porozumení konkrétnych podrobností. Dokáže posúdiť, či text obsahuje potrebné prvky napätia, ktoré človeku umožnia ponoriť sa do deja. Dokáže posúdiť štylistickú prepracovanosť textov. Dokáže pochopiť a vysvetliť obsah a zamýšľaný emocionálny efekt textu.
B2+	Dokáže rozlíšiť fakty od názorov. Dokáže vysvetliť, prečo je text pôsobivý.
B2	Dokáže identifikovať osobu alebo postavu, interpretujúc pritom osobnostné vlastnosti alebo správanie, ktoré napodobňuje alebo naznačuje posunkujúci (napr. to, že plachá osoba má tendenciu odvrátiť zrak, že extrovertný človek prichádza a zdraví sa). Dokáže rozlíšiť medzi opisom názorov iných ľudí a osobným názorom tvorca textu. Dokáže zo správy extrahovať kľúčové informácie a chronologicky ich usporiadať.
B1+	Dokáže porozumieť a uviesť názor partnera komunikácie na danú tému. Dokáže si vytvoriť vlastný názor na text.

Rýchlosť spracovania	
C2	Dokáže rýchlo extrahovať relevantné podrobnosti aj z dlhších posunkovaných textov.

Príloha 9

ZDROJE PRE NOVÉ DESKRIPTORY

Abbe A., Gulick L. M. V. and Herman J. L. (2007), *Cross-cultural competence in army leaders: a conceptual and empirical foundation*, United States Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences, Arlington, VA, available at www.dtic.mil/docs/citations/ADA476072, accessed 9 September 2019.

Alberta Teachers of English as a Second Language (2005), *Section 7. Intercultural Communicative Competence. ATESL Adult ESL Curriculum Framework*, Alberta Teachers of English as a Second Language, Figure 2, Adapted Intercultural Knowledge and Skills Strand of the Massachusetts Curriculum Framework, available at www.atesl.ca/resources/resource-library/, accessed 9 September 2019.

Alexander R. (2008), "Culture, dialogue and learning: an emerging pedagogy", in Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring talk in schools*, Sage, London, pp. 91-114.

ALTE Can Do Statements 2001, Appendix D in the CEFR 2001, available at www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages, accessed 9 September 2019.

Association of American Colleges and Universities, *Intercultural Knowledge and Competence Value Rubric*, available at www.aacu.org/value/rubrics/intercultural-knowledge, accessed 9 September 2019.

Barrett M. (2013), "Intercultural competence: a distinctive hallmark of interculturalism?", in Barrett M. (ed.), *Interculturalism and multiculturalism: similarities and differences*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, pp. 147-68.

Barrett M. (2014), "Competences for democratic culture and intercultural dialogue (CDCID)", 3rd meeting of the Ad hoc group of experts, Strasbourg, Council of Europe, 16 and 17 June, Phase One of CDCID: Collation of Existing Competence Schemes, CDCID 3/2014 – Doc.4.0.

Barrett M. et al. (2014), *Developing intercultural competence through education*, Pestalozzi Series No. 3, Council of Europe Publishing, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/16808ce258>, accessed 9 September 2019.

Beacco J.-C., Porquier R. and Bouquet S. (2004), *Niveau B2 pour le français : Un référentiel*, Didier, Paris.

Beacco J.-C. et al. (2006), *Niveau A1.1 pour le français/référentiel DILF livre*, Didier, Paris.

BULATS Summary of typical candidate abilities (global scale), available at www.englishtest.it/wp-content/uploads/2015/05/Cambridge_English_BULATS_Sample_Certificate.pdf, accessed 9 September 2019.

Byram M. (1997), *Teaching and assessing intercultural communicative competence*, Multilingual Matters, Clevedon, Somerset.

Cambridge Assessment Scales for Speaking: see www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/cambridge-english-scale/, accessed 9 September 2019.

Cambridge Common Scale for Writing: Overall Writing Scales, available in, for example *Cambridge English Business Certificates. Handbook for teachers for exams from 2016*, available at www.cambridgeenglish.org/images/business-english-certificates-handbook-for-teachers.pdf, accessed 9 September 2019.

Cambridge Overall Speaking Scales.

Cambridge Overall Writing Scales.

CARAP/FREPA, *A Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures*, available at <http://carap.ecml.at>, accessed 9 September 2019.

CEFR-J project for Japanese secondary school learners of English, 2011: for an update, see <http://events.cambridgeenglish.org/alte-2014/docs/presentations/alte2014-masashi-negishi.pdf>, accessed 9 September 2019; see also Negishi, Takada and Tono (2013).

Center for Applied Linguistics, Washington DC: Descriptors from translation collected in 1992 and included in the bank of descriptors for the CEFR descriptor research, but never used.

Center für berufsbezogenen Sprachen, das Sprachen-Kompetenzzentrum der Sektion Berufsbildung des BMBF, Vienna.

CERCLES Portfolio descriptors, included in Lenz P. and Schneider G. (2004), "A bank of descriptors for self-assessment in European Language", available at www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors, accessed 9 September 2019.

Common European Framework of Reference for Sign Languages: development of descriptors for Swiss-German Sign Language. Swiss National Science Foundation research project. ZHAW: Zurich University of Applied Sciences, School of Applied Linguistics, Institute of Language Competence.

Corcoll López C. and González-Davies M. (2016), "Switching codes in the plurilingual classroom", *ELT Journal* No. 70, 1 January 2016, pp. 67-77.

Council of Europe, *Autobiography of intercultural encounters*, available at www.coe.int/lang-autobiography, accessed 9 September 2019.

Creese A. and Blackledge A. (2010), "Translanguaging in the bilingual classroom: a pedagogy for learning and teaching?", *Modern Language Journal* Vol. 94, No. 1, pp. 103-15.

Dunbar S. (1992), "Integrating language and content: a case study", *TESL Canada Journal* Vol. 10, No. 1, pp. 62-70.

Eaquals (2008), *Eaquals can do SIP: Eaquals/ALTE Portfolio Descriptor revision*, available at www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors, accessed 9 September 2019.

ELTDU (1976), "Stages of attainment scale", English Language Development Unit, Oxford University Press, Oxford.

Eurocentres adaptation of ELTDU scale: see www.eurocentres.com, accessed 9 September 2019.

European Language Portfolio Serial No. 1 (Prototype based closely on CEFR/Swiss project descriptors), see: www.coe.int/en/web/portfolio, accessed 9 September 2019.

European Profiling Grid, EPG Project, available at www.epg-project.eu, accessed 9 September 2019.

Fantini A. and Tirmizi A. (2006), "Exploring and assessing intercultural competence", World Learning Publications, Paper 1, http://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=worldlearning_publications, accessed 17 July 2018.

Federal Bureau of Investigation, Washington DC, Descriptors from translation collected in 1992 and included in the bank of descriptors for the CEFR descriptor research, but never used.

Frau-Meigs D. (2007), "General Rapporteur's report on the workshop on 'Media literacy and human rights: education for sustainable democratic societies'", Graz, Austria, 5 to 7 December 2007.

GCSE: UK General Certificate of Secondary Education, assessment criteria for English.

Glaboniat M. et al. (2005), *Profile deutsch A1 – C2. Lernzielbestimmungen, Kannbeschreibungen, Kommunikative Mittel*, Langenscheidt, Munich.

Gollob R., Krapf P. and Weidinger W. (eds) (2010), *Educating for democracy: background materials on democratic citizenship and human rights education for teachers*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/16802f727b>, accessed 9 September 2019.

Green A. (2012a), *Language functions revisited: theoretical and empirical bases for language construct definition across the ability range*, English Profile Studies, Volume 2, UCLES/Cambridge University Press, Cambridge.

Green A. (2012b), "Performance conditions added to descriptors", appendix to *Language functions revisited: theoretical and empirical bases for language construct definition across the ability range*. English Profile Studies, Volume 2, UCLES/Cambridge University Press, Cambridge.

Grindal K. (1997), *EDC: Basic Concepts and Core Competences: The approach in Norway*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

GSE (Global Scale of English: Pearson), available at www.pearson.com/english/about/gse/learning-objectives.html, accessed 9 September 2019.

Hardman F. (2008), "Teachers' use of feedback in whole-class and group-based talk", in Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring talk in schools*, Sage, London, pp. 131-50.

HarmoS: EDK (Schweizerischer Konferenz der Kantonalen Erziehungsdirektoren) (2008), Projekt Bildungsstandards HarmoS: Vorschläge für Basisstandards Fremdsprachen, available at www.edk.ch/dyn/11659.php, accessed 9 September 2019.

Himmelmann G. (2003), *Zukunft, Fachidentität und Standards der politischen Bildung*, Institut für Sozialwissenschaften, TU Braunschweig, Braunschweig [unpublished, summarised in Byram, 2008, *From foreign language education to education for intercultural citizenship*, Multilingual Matters, Toronto].

Hodel H., Pädagogischer Hochschule Luzern: Descriptors for Literature 2007. Descriptors for Literature 2013 (Personal communication: work in progress in HarmoS-related national project on objectives for school years).

Huber J., Mompoint-Gaillard P. and Lázár I. (eds) (2014), *TASKs for democracy: developing competences for sustainable democratic societies*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

INCA Project (2004), *Intercultural Competence Assessment*, INCA Assessor Manual, available at ec.europa.eu/migrant-integration/librarydoc/the-inca-project-intercultural-competence-assessment, accessed 9 September 2019.

Interagency Language Roundtable, Scale of Proficiency, available at www.govtilr.org, accessed 9 September 2019.

Jørgensen J. N. et al. (2011), "Polylinguaging in superdiversity", *Diversities* Vol. 13, No. 2, pp. 22-37, available at www.unesco.org/shs/diversities/vol13/issue2/art2, accessed 9 September 2019.

Karwacka-Vögele K. (2012), "Towards indicators for intercultural understanding", in Huber J. (ed.), *Intercultural competence for all: preparation for living in a heterogeneous world*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, pp. 51-60.

King J. and Chetty R. (2014), "Codeswitching: linguistic and literacy understanding of teaching dilemmas in multilingual classrooms", *Linguistics and Education* Vol. 25, pp. 40-50.

Koch L. [co-author of Swiss ELP 2000 (CH-2000)], Proposed additional descriptors for reading in a secondary school context (unpublished).

Lázár I. et al. (eds), *Developing and assessing intercultural communicative competence. A guide for language teachers and teacher educators*, Council of Europe Publishing, Strasbourg/Graz, available at http://archive.ecml.at/mtp2/publications/B1_ICCinTE_E_internet.pdf, accessed 9 September 2019.

Lenz P. and Berthele R. (2010), "Assessment in plurilingual and intercultural education", Satellite Study No. 2 accompanying Beacco J.-C. et al. (2016a), *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*, Language Policy Unit, Council of Europe, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/16805a1e55>, accessed 9 September 2019.⁶⁴

Lewis G., Jones B. and Baker C. (2012), "Translanguaging: developing its conceptualisation and contextualisation", *Educational Research and Evaluation* Vol. 18, No. 7, pp. 655-70.

LICI Project, *Handbook: language in content instruction*, available at www.yumpu.com/en/document/view/17817415/language-in-content-instruction-lici-project, accessed 9 September 2019.

Lingualevel/IEF (Swiss) project for 13-15 year olds, 2009, available at www.lingualevel.ch, accessed 9 September 2019.

Lüdi G. (2014), "Dynamics and management of linguistic diversity in companies and institutes of higher education: results from the DYLAN project", in Gromes P. and Hu A. (eds), *Plurilingual Education: policies – practices – language development*, Studies on Linguistic Diversity 3, John Benjamins, Hamburg, pp. 113-18.

Mercer N. and Dawes L. (2008), "The value of exploratory talk", in Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring talk in schools*, Sage, London, pp. 55-72.

MIRIADI Project, Skills reference data on multilingual communication in intercomprehension, available at www.miriadi.net/en/printpdf/book/export/html/746, accessed 9 September 2019.

National Institute for Dispute Resolution (1995), "Performance-based assessment: a methodology, for use in selecting, training and evaluating mediators", Washington DC, available at www.convenor.com/uploads/2/3/4/8/23485882/method.pdf, accessed 9 September 2019.

Negishi M., Takada T. and Tono Y. (2013), "A progress report on the development of the CEFR-J", in Galaczi E. D. and Weir C. J. (2013) (eds), *Exploring Language Frameworks: proceedings of the ALTE Kraków Conference, July 2011*, Studies in Language Testing Series No. 36, Cambridge University Press, Cambridge, pp. 135-63.

Neuner G. (2012), "The dimensions of intercultural education", in Huber J. (ed.), *Intercultural competence for all: preparation for living in a heterogeneous world*, Pestalozzi Series No. 2, Council of Europe Publishing, Strasbourg, pp. 11-49, available at <https://rm.coe.int/16808ce20c>, accessed 9 September 2019.

⁶⁴ Dokument bol pripravený pre politické fórum „Právo študentov na kvalitu a rovnosť vo vzdelávaní – úloha jazykovej a medzikultúrnej kompetencie“, ktoré sa uskutočnilo v Ženeve vo Švajčiarsku od 2. do 4. novembra 2010.

Newby D. et al. (2006), "European Portfolio for Student Teachers of Languages", EPOSTL, European Centre for Modern Languages, Council of Europe Publishing, Strasbourg, available at www.ecml.at/tabid/277/PublicationID/16/Default.aspx, accessed 9 September 2019.

North-South Centre of the Council of Europe (2012), "Global education guidelines. A handbook for educators to understand and implement global education", North-South Centre of the Council of Europe, Lisbon, available at <https://rm.coe.int/168070eb85>, accessed 9 September 2019.

Oatley K. (1994), "A taxonomy of the emotions of literary response and a theory of identification in fictional narrative", *Poetics* Vol. 23, pp. 53-74.

OECD (2005), "The definition and selection of key competencies. Executive summary", Organisation for Economic Co-operation and Development/DeSeCo, Paris, available at www.oecd.org/pisa/35070367.pdf, accessed 9 September 2019.

Pierce K. M. and Gilles C. (2008), "From exploratory talk to critical conversations", in Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring talk in schools*, Sage, London, pp. 37-54.

Purves A. C. (1971), "The evaluation of learning in literature", in Bloom B. S., Hastings J. T. and G. F. Madaus (eds), *Handbook of formative and summative evaluation of student learning*, McGraw-Hill, New York, pp. 699-766.

Research Centre for Language Teaching, Testing and Assessment, National and Kapodistrian University of Athens, Mediation descriptors related to the mediation tasks in the Greek KPG examinations.

Schneider G., North B. and Koch L. (2000), *A European Language Portfolio*, Berner Lehrmittel und Medienverlag, Berne.

Takala S. (unpublished), AMMKIA: Finnish Project.

Thompson S., Hillman K. and De Bortoli L. (2013), *A Teacher's Guide to PISA Reading Literacy*, ACER, Melbourne, available at www.acer.org/files/PISA_Thematic_Report_-_Reading_-_web.pdf, accessed 9 September 2019.

Trim J. L. M., "C1 Level Can Do Specifications for Profile Deutsch", Appendix A, in Green A. (2012), *Language functions revisited: theoretical and empirical bases for language construct definition across the ability range*, English Profile Studies, Volume 2, UCLES/Cambridge University Press, Cambridge.

Tuning Educational Structures in Europe (n.d.-a), *Approaches to teaching, learning and assessment in competences based degree programmes*, available at <http://tuningacademy.org/?lang=en>, accessed 9 September 2019.

Tuning Educational Structures in Europe (n.d.-b), *Generic competences*, available at <http://tuningacademy.org/?lang=en>, accessed 9 September 2019.

Tuning Educational Structures in Europe (n.d.-c), *Education – Specific competences*, available at <http://tuningacademy.org/?lang=en>, accessed 9 September 2019.

Vacca J. S. (2008), "Using scaffolding techniques to teach a social studies lesson about Buddha to sixth graders", *Journal of Adolescent and Adult Literacy* Vol. 51, No. 8, pp. 652-8.

Vollmer H. and Thürmann E. (2016), "Language sensitive teaching of so-called non-language subjects: a checklist", in Beacco J.-C. et al. (eds), *A handbook for curriculum development and teacher training – The language dimension in all subjects*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.⁶⁵

Walqui A. (2006), "Scaffolding instruction for English language learners: a conceptual framework", *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* Vol. 9, No. 2, pp. 159-80.

Webb N. (2009), "The teacher's role in promoting collaborative dialogue in the classroom", *British Journal of Educational Psychology* Vol. 78, No. 1, pp. 1-28.

Zwiers J. (2008), *Building academic language*, Jossey-Bass, San Francisco.

65 Rozšírená verzia tohto kontrolného zoznamu bola uverejnená v nemčine: Thürmann, Eike and Vollmer, Helmut Johannes (2012), "Schulsprache und Sprachsensibler Fachunterricht: Eine Checkliste mit Erläuterungen", in Röhner C. and Hövelbrinks B. (eds), *Fachbezogene Sprachförderung in Deutsch als Zweitsprache*, Juventa, Weinheim, str. 212-33..

Príloha 10

ONLINE ZDROJE

- ALTE (2011), "Manual for language test development and examining – For use with the CEFR", Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/1680667a2b>, accessed 9 September 2019.
- Bank of supplementary descriptors, available at www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors, accessed 9 September 2019.
- Barrett M. et al. (2016), *Competences for democratic culture: living together as equals in culturally diverse democratic societies*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/16806ccc07>, accessed 10 December 2019.
- Beacco J.-C. et al. (2016a), *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/16806ae621>, accessed 9 September 2019.
- Beacco J.-C. et al. (2016b), *A Handbook for Curriculum Development and Teacher Training: the language dimension in all subjects*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/16806af387>, accessed 9 September 2019.
- Beacco J.-C. and Byram M. (2007), *From Linguistic Diversity to Plurilingual Education: guide for the development of language education policies in Europe*, Language Policy Division, Council of Europe, available at <https://rm.coe.int/16802fc1c4>, accessed 9 September 2019.
- CEFR QualiMatrix, A quality assurance matrix for CEFR use, available at www.ecml.at/CEFRqualitymatrix, accessed 9 September 2019.
- CEFTTrain (Common European Framework of Reference for Languages in Teacher Training): www.helsinki.fi/project/ceftrain/index.php.35.html, accessed 9 September 2019.
- Competences for Democratic Culture*: available at www.coe.int/competences, accessed 9 September 2019.
- Coste D. and Cavalli M. (2015) *Education, Mobility, Otherness – the mediation functions of schools*, Language Policy Unit, Council of Europe, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/16807367ee>, accessed 9 September 2019.
- Committee of Ministers, Recommendation CM/Rec(2008)7 on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism, available at https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d2fb1, accessed 9 September 2019.
- Committee of Ministers, recommendations on language and language learning: available at www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/recommendations, accessed 9 September 2019.
- Council of Europe (2001), *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*, Cambridge University Press, Cambridge, available at <https://rm.coe.int/1680459f97>, accessed 9 September 2019.
- Council of Europe (2009a), *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – a manual*, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/1680667a2d>, accessed 9 September 2019.
- Council of Europe (2009b), *Autobiography of Intercultural Encounters*, available at www.coe.int/t/dg4/autobiography/default_en.asp, accessed 9 September 2019.
- Council of Europe (2018), *Reference framework of competences for democratic culture*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, available at <https://go.coe.int/mWYUH>, accessed 17 April 2020.
- Council of Europe, Official texts and guidelines relating to linguistic integration of adult migrants: available at www.coe.int/en/web/lang-migrants/officials-texts-and-guidelines, accessed 9 September 2019.
- Eaquals "Practical resources for language teaching", available at www.eaquals.org/our-expertise/cefr/our-work-practical-resources-for-language-teaching/, accessed 9 September 2019.
- European Centre for Modern Languages of the Council of Europe: see www.ecml.at, accessed 9 September 2019.
- European Centre for Modern Languages thematic pages for the CEFR and the ELP: see www.ecml.at/Thematicareas/CEFRandELP/tabid/1935/language/en-GB/Default.aspx, accessed 9 September 2019.
- Europass: see <http://europass.cedefop.europa.eu/>, accessed 9 September 2019.
- European Language Portfolio (ELP): www.coe.int/en/web/portfolio, accessed 9 September 2019.

FREPA/CARAP, *A Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures*, available at <http://carap.ecml.at/Accueil/tabid/3577/language/en-GB/Default.aspx>, accessed 9 September 2019.

Goodier T. (ed.) (2018), *Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners – resource for educators, Volume 1: Ages 7-10*, Education Policy Division, Council of Europe, available at <https://rm.coe.int/16808b1688>, accessed 9 September 2019.

Goodier T. (ed.) (2018), *Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners – resource for educators, Volume 2: Ages 11-15*, Education Policy Division, Council of Europe, available at <https://rm.coe.int/16808b1689>, accessed 9 September 2019.

Goullier F. (2007), *Council of Europe Tools for Language Teaching – Common European framework and portfolios*, Didier/Council of Europe, Paris/Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/168069ce6e>, accessed 9 September 2019.

Guidelines for intercultural dialogue in non-formal learning/education, available at <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/icd-guidelines>, accessed 9 September 2019.

LINCIDIRE: LINGuistic & Cultural Diversity REinvented, available at www.lincdireproject.org, accessed 10 September 2019.

MIRIADI Project Plan: available at www.miriadi.net/en/miriadi-plan, accessed 9 September 2019.

Noijons J., Bérešová J., Breton G. et al. (2011), *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – Highlights from the Manual*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, available at www.ecml.at/tabid/277/PublicationID/67/Default.aspx, accessed 9 September 2019.

North B. and Piccardo E. (2016), “Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR”, Education Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/168073ff31>, accessed 9 September 2019.

PETRA-E Network: available at <https://petra-education.eu/>, accessed 9 September 2019.

Piccardo E. et al. (2011), *Pathways through Assessing, Learning and Teaching in the CEFR*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, available at http://ecep.ecml.at/Portals/26/training-kit/files/2011_08_29_ECEP_EN.pdf, accessed 9 September 2019.

Piccardo E. (2014), “From communicative to action-oriented: a research pathway”, Curriculum Services Canada, available at <https://transformingfsl.ca/en/resources/?pagenum=2>, accessed 9 September 2019.

Piccardo E. (2016), “Phonological Scale Revision Process Report”, Education Policy Division, Council of Europe, available at <https://rm.coe.int/168073fff9>, accessed 9 September 2019.

Platform of resources and references for plurilingual and intercultural education: available at www.coe.int/lang-platform, accessed 9 September 2019.

PRO-Sign Project: Sign languages and the Common European Framework of Reference for Languages – Descriptors and approaches to assessment, available at www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/ProSign/PRO-Sign-referencelevels/tabid/1844/Default.aspx.

Reference Level Descriptions (RLDs): available at www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/reference-level-descriptions, accessed 9 September 2019.

Relating language curricula, tests and examinations to the Common European Framework of Reference (RELANG): available at <https://relang.ecml.at/>, accessed 9 September 2019.

Techno-CLIL 2017, moderators: Letizia Cinganotto and Daniela Cuccurullo, available at <https://moodle4teachers.org/enrol/index.php?id=90>, accessed 9 September 2019.

Trim J. (ed.) (2001), “Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – A Guide for Users”, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, available at <https://rm.coe.int/1680697848>, accessed 9 September 2019.

Predajcovia publikácií Rady Európy

BELGIUM/BELGIQUE

La Librairie Européenne -
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: + 32 (0)2 231 04 35
Fax: + 32 (0)2 735 08 60
E-mail: info@libeurop.eu
<http://www.libeurop.be>

Jean De Lannoy/DL Services
c/o Michot Warehouses
Bergense steenweg 77
Chaussée de Mons
BE-1600 SINT PIETERS LEEUW
Fax: + 32 (0)2 706 52 27
E-mail: jean.de.lannoy@dl-servi.com
<http://www.jean-de-lannoy.be>

CANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
22-1010 Polytek Street
CDN-OTTAWA, ONT K1J 9J1
Tel.: + 1 613 745 2665
Fax: + 1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
<http://www.renoufbooks.com>

CROATIA/CROATIE

Robert's Plus d.o.o.
Marasovičeva 67
HR-21000 SPLIT
Tel.: + 385 21 315 800, 801, 802, 803
Fax: + 385 21 315 804
E-mail: robertsplus@robertsplus.hr

CZECH REPUBLIC/ RÉPUBLIQUE TCHÈQUE

Suweco CZ, s.r.o.
Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: + 420 2 424 59 204
Fax: + 420 2 848 21 646
E-mail: import@suweco.cz
<http://www.suweco.cz>

DENMARK/DANEMARK

GAD
Vimmelskiftet 32
DK-1161 KØBENHAVN K
Tel.: + 45 77 66 60 00
Fax: + 45 77 66 60 01
E-mail: reception@gad.dk
<http://www.gad.dk>

FINLAND/FINLANDE

Akateeminen Kirjakauppa
PO Box 128
Keskuskatu 1
FI-00100 HELSINKI
Tel.: + 358 (0)9 121 4430
Fax: + 358 (0)9 121 4242
E-mail: akatilaus@akateeminen.com
<http://www.akateeminen.com>

FRANCE

Please contact directly /
Merci de contacter directement
Council of Europe Publishing
Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81
Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10
E-mail: publishing@coe.int
<http://book.coe.int>

Librairie Kléber
1, rue des Francs-Bourgeois
F-67000 STRASBOURG
Tel.: + 33 (0)3 88 15 78 88
Fax: + 33 (0)3 88 15 78 80
E-mail: librairie-kleber@coe.int
<http://www.librairie-kleber.com>

NORWAY/NORVÈGE

Akademika
Postboks 84 Blindern
NO-0314 OSLO
Tel.: + 47 2 218 8100
Fax: + 47 2 218 8103
E-mail: support@akademika.no
<http://www.akademika.no>

POLAND/POLOGNE

Ars Polona JSC
25 Obroncow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: + 48 (0)22 509 86 00
Fax: + 48 (0)22 509 86 10
E-mail: arspolona@arspolona.com.pl
<http://www.arspolona.com.pl>

PORTUGAL

Marka Lda
Rua dos Correios 61-3
PT-1100-162 LISBOA
Tel: 351 21 3224040
Fax: 351 21 3224044
E mail: apoio.clientes@marka.pt
www.marka.pt

RUSSIAN FEDERATION/ FÉDÉRATION DE RUSSIE

Ves Mir
17b, Butlerova ul. - Office 338
RU-117342 MOSCOW
Tel.: + 7 495 739 0971
Fax: + 7 495 739 0971
E-mail: orders@vesmirbooks.ru
<http://www.vesmirbooks.ru>

SWITZERLAND/SUISSE

Planetis Sàrl
16, chemin des Pins
CH-1273 ARZIER
Tel.: + 41 22 366 51 77
Fax: + 41 22 366 51 78
E-mail: info@planetis.ch

TAIWAN

Tycoon Information Inc.
5th Floor, No. 500, Chang-Chun Road
Taipei, Taiwan
Tel.: 886-2-8712 8886
Fax: 886-2-8712 4747, 8712 4777
E-mail: info@tycoon-info.com.tw
orders@tycoon-info.com.tw

UNITED KINGDOM/ROYAUME-UNI

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 1GN
Tel.: + 44 (0)870 600 5522
Fax: + 44 (0)870 600 5533
E-mail: book.enquiries@tso.co.uk
<http://www.tsoshop.co.uk>

UNITED STATES and CANADA/ ÉTATS-UNIS et CANADA

Manhattan Publishing Co
670 White Plains Road
USA-10583 SCARSDALE, NY
Tel: + 1 914 472 4650
Fax: + 1 914 472 4316
E-mail: coe@manhattanpublishing.com
<http://www.manhattanpublishing.com>

Council of Europe Publishing/Éditions du Conseil de l'Europe

F-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81 – Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10 – E-mail: publishing@coe.int – Website: <http://book.coe.int>

Doplňujúce vydanie SERR rozširuje dosah jazykového vzdelávania. Reflektuje akademický a spoločenský vývoj od vydania Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) a aktualizuje verziu z roku 2001. Jeho vydanie vďačí za príspevky odborníkov v oblasti jazykového vzdelávania z celej Európy aj mimo nej.

Toto vydanie obsahuje:

- ▶ vysvetlenie kľúčových aspektov SERR pre vyučovanie a učenie sa,
- ▶ kompletný súbor aktualizovaných deskriptorov SERR, ktorý nahrádza súbor z roku 2001:
  - deskriptory, ktoré zahŕňajú modalitu a sú rodovo neutrálne,
  - prepracovanejšie opisy počúvania a čítania,
  - novú úroveň "predúroveň A1 (pre-A1)" a rozšírené opisy na úrovniach A1 a C
  - novú stupnicu pre fonologickú kompetenciu,
  - nové stupnice pre mediáciu, online interakciu a viacjazyčnú / plurikultúrnu kompetenciu,
  - nové stupnice pre kompetenciu posunkového jazyka,
- ▶ krátku správu o štvorročnom vývoji, validácii a konzultačných procesoch.

SERR – doplňujúce vydanie predstavuje ďalší krok v procese plnenia záväzku voči jazykovému vzdelávaniu, ktorý Rada Európy presadzuje od roku 1964 a ktorého cieľom je:

- ▶ propagovať a podporovať učenie sa a vyučovanie moderných jazykov;
- ▶ posilniť interkultúrny dialóg, a tým vzájomné porozumenie, sociálnu súdržnosť a demokraciu;
- ▶ chrániť jazykovú a kultúrnu rozmanitosť v Európe;
- ▶ podporovať právo na kvalitné vzdelanie pre všetkých.

ŠTÁTNY
PEDAGOGICKÝ
ÚSTAV

www.coe.int/lang-cefr

SLK

www.coe.int

Rada Európy je najvýznamnejšou organizáciou na ochranu ľudských práv na európskom kontinente. Rada Európy má 46 členských štátov, vrátane všetkých členských štátov Európskej únie. Všetky členské štáty Rady Európy podpísali Európsky dohovor o ľudských právach zameraný na ochranu ľudských práv a na podporu demokracie a právneho štátu. Európsky súd pre ľudské práva dohliada na dodržiavanie dohovoru v členských štátoch.